

MERKEZ PARTİ

“ÖNCE İNSAN”

PROGRAM

TÜZÜK

YÖNETMELİKLER

ÖNSÖZ

Vatanımızın, milletimizin geleceği ve sahibi MERKEZ PARTİ mensubu sevgili kardeşlerim, sizlere selam olsun.

Kısa bir sürede kurulup, teşkilatlanmasını tamamlayan “MERKEZ PARTİ”, aydınlanma, demokrasi, inanç, laiklik, hürriyet ve Cumhuriyetin teminatı olarak, tam bağımsızlıktan yana milli bir hareket ve Türk milletinin partisi olduğunu göstermiştir.

MERKEZ PARTİ, güven ve istikrarın bozulduğu; ayrışmanın ve ötekileştirmenin zirve yaptığı; devletin, ordunun, hukukun ayaklar altına alındığı; siyasetin, dinin rant aracı olarak kullanıldığı bir dönemde, aziz milletimizin siyasi iradesini hakkıyla temsil etmek üzere kurulmuştur.

MERKEZ PARTİ gücün değil, hakkın hâkim olduğu; ayrışmanın değil, kardeşliğin ve birliğin hâkim olduğu, zalimin değil mazlumun korunduğu bir sistemi inşa etmek için yola çıkmıştır.

Merkez Parti olarak, dünya üzerinde mevcut devletler ve milletlerle yaşamayı göz önünde bulundurarak; bizi biz yapan ve bizlere ayrı bir karakter ve değer kazandıran geçmişimizden gelen değerlerimizi korumayı, bu milli ve manevi değerlerimizden bize intikal eden özelliklerimizi de geleceğimize taşımayı önemli bir görev biliyoruz.

Merkez Parti olarak; mezhep, etnik köken, sağ-sol gibi her türlü ayrıştırmaları kesinlikle ortadan kaldırmak hedefimizdir. Türkiye’de bugüne kadar siyasetlerin ve yandaşlarının zenginleşmesi ve insanlarımız üzerinde tahakküm kurma aracı olarak kullanılan siyasetin yerine; önce insan diyen yeni bir siyasi anlayışla, parti veya kişisel çıkarlar için değil, milletin menfaatlerini gerçekleştirmek, devletimizi bilim ve ilim ışığında çağdaş uygarlık seviyesinin üzerine çıkarmayı kaçınılmaz görüyoruz.

Sevgili arkadaşlarım,

Sizlerden yapacağınızdan emin olduğum bazı isteklerim var: Öncelikle ülkemizi içine düşürüldüğü içler acısı durumdan kurtaracak olan Parti programımızı, hedef ve amaçlarımızı milletimize anlatınız. Hiçbir hizmet kademesinde ayrımcılığa asla yönelmeyiniz. Kardeşlik ve birliktelik ruhunu zedeleyebilecek hiçbir davranış içinde bulunmayınız. Geleneklerimize, hukuka ve tüzüğümüze uygun düşmeyen, Partimize yakışmayacak tutum ve davranışlardan uzak durunuz.

Önsöz

Merkez Parti teşkilatları olarak uğraşımız ve amacımız; MERKEZ PARTİ misyon, vizyon ve hedeflerini idrak etmek, kimliğine sahip çıkmak, yüreğinde inanç, vatan ve millet sorumluluğunu hissederek bu sorumluluğun gereğini yerine getirmek olmalıdır.

Partimizin ülkemizin içine düşürüldüğü sıkıntılı durumdan çıkartacak başarıları imza atabilmesi için, mensuplarımızla birlikte tüm teşkilatlarımız olarak samimi, uyum ve işbirliği içerisinde olmalıyız.

Sevgili arkadaşlarım, bizler herhangi bir zümrenin veya herhangi bir sınıfın siyasetini yapmıyoruz. Ülkemizin, milletimizin birliği ve dirliği için siyaset yapıyoruz; biz bir aileyiz, aile sevgi ve saygınlığı içinde siyaset yapmalıyız.

MERKEZ PARTİ teşkilatımızın tüm kademelerinde ve yan kuruluşlarımızda yapılan çalışmaların daha etkili, verimli, hızlı, ekonomik ve sistemli bir şekilde yürütülmesini ve MERKEZ PARTİ' nin kurumsallaşmasını sağlamak üzere Partimiz Genel Sekreterliği tarafından hazırlanan bu mevzuat setinin çalışmalarınızda yol gösterici ve yardımcı olacağını umut ediyorum.

“ÖNCE İNSAN” ve “BEN ve ÖTEKİ BİTECEK BİZ OLACAK” diyor; bu sorumluluğun gereği olan özveriden kaçınmayacağına inandığım tüm yol arkadaşlarımı candan selamlıyor, çalışmalarınızda başarılar diliyor, her birinizi sevgiyle, muhabbetle kucaklıyorum.

Prof Dr. Abdurrahim KARSLI

Genel Başkan

PROGRAM, TÜZÜK VE YÖNETMELİKLER

Kongre Yönetmeliği
Seçim İşleri Yönetmeliği
Mali İşleri Yönetmeliği
Arşiv Yönetmeliği
Defterler Yönetmeliği
Yazışma Yönetmeliği
Disiplin Yönetmeliği
Yurtdışı Temsilcilik Yönetmeliği
Kadın Kolları Yönetmeliği
Üye Kabul Yönetmeliği
Gençlik Kolları Yönetmeliği

İÇİNDEKİLER

1. GİRİŞ

- 1.1. DÜNYANIN MEVCUT DURUMU
- 1.2. TÜRKİYE’NİN MEVCUT DURUMU
- 1.3. HEDEF VE İLKELER

2. TEMEL HAK VE SİYASİ İLKELER

- 2.1. TEMEL HAK VE ÖZGÜRLÜKLER
 - 1.1.1. KİŞİ HAK VE ÖZGÜRLÜKLERİ
 - 1.1.2. EKONOMİK HAK VE ÖZGÜRLÜKLER
 - 1.1.3. SİYASİ HAK VE ÖZGÜRLÜKLER
- 2.2. SİYASİ İLKELER VE SİYASİ YAPILANMA
- 2.3. DEVLET
- 2.4. HUKUK VE ADALET
- 2.5. DEMOKRATİKLEŞME VE SİYVİL TOPLUM
- 2.6. DİN VE DİYANET İŞLERİ
- 2.7. DOĞU VE GÜNEYDOĞU

3. EKONOMİ

- 3.1. EKONOMİK POLİTİKA İLKELERİMİZ
 - 3.1.1. EKONOMİK BAĞIMSIZLIK VE MİLLİ EKONOMİ
 - 3.1.2. İSTİKRAR POLİTİKALARI
 - 3.1.2.1. İMF İLE İLİŞKİLER
 - 3.1.2.2. CARİ AÇIK
 - 3.1.2.3. BÜYÜME
 - 3.1.2.4. ENFLASYON
 - 3.1.2.5. KAYIT DIŞI
 - 3.1.3. BÖLGESEL KALKINMA POLİTİKALARI
 - 3.1.4. REKABET POLİTİKALARI
- 3.2. KAMU MALİYESİ
 - 3.2.1. BÜTÇE

- 3.2.2. VERGİ
- 3.2.3. KAMU BORÇLANMASI
- 3.2.4. KAMUDA VERİMLİLİK VE TASARRUF
- 3.3. ÖZELLEŞTİRME
- 3.4. ÜRETİM VE YATIRIM POLİTİKALARI
- 3.5. SANAYİ
- 3.6. DIŞ TİCARET
- 3.7. FİNANSAL HİZMETLER
 - 3.7.1. BANKACILIK
 - 3.7.1.1. YABANCI SERMAYE
 - 3.7.1.2. DÖVİZ KURU
- 3.8. KOBİ'LER
 - 3.8.1. YENİ TEŞVİK SİSTEMİ
- 3.9. TARIM, HAYVANCILIK VE ORMANCILIK
 - 3.9.1. HEDEFLER
 - 3.9.1.1. GENEL HEDEFLER
 - 3.9.1.2. HEDEFLERE ULAŞMAK İÇİN İZLENECEK YOL (STRATEJİ)
 - 3.9.1.3. UYGULAMADA KARŞILAŞILAN BELİRSİZLİKLER
 - 3.9.1.3.1. BİTKİSEL ÜRETİM FAALİYETLERİ
 - 3.9.1.3.2. HAYVANCILIK FAALİYETLERİ
 - 3.9.1.3.3. GIDA ÜRETİMİ
 - 3.9.1.3.4. SU YÖNETİMİ
 - 3.9.1.3.5. TOPRAK KORUMA
 - 3.9.1.4. TOPRAK MÜLKİYETİ VE KULLANIM HAKKININ YENİDEN DÜZENLENMESİ
 - 3.9.1.4.1. TAPU VE KADASTRO ÇALIŞMALARI
 - 3.9.1.4.2. MİRAS
 - 3.9.1.4.3. YABANCILARIN MÜLK EDİNMESİ
- 3.10. ENERJİ
- 3.11. MADENCİLİK
- 3.12. ULAŞTIRMA VE HABERLEŞME
- 3.13. TURİZM
- 3.14. TÜKETİCİNİN KORUNMASI

4. KAMU YÖNETİMİ

- 4.1. KAMU YÖNETİMİ ANLAYIŞIMIZ
- 4.2. MERKEZİ YÖNETİM
- 4.3. YEREL YÖNETİMLER
- 4.4. MİLLİ SAVUNMA VE GÜVENLİK
 - 4.4.1. Dış Güvenlik
 - 4.4.2. İç Güvenlik

5. KAMUDA DENETİM

- 5.1. İÇ DENETİM
- 5.2. DIŞ DENETİM (SAYIŞTAY)
- 5.3. KAMU MALİ DENETİM KURULU

6. SOSYAL POLİTİKALAR

- 6.1. ÇALIŞMA HAYATI VE SOSYAL GÜVENLİK
 - 6.1.1. İŞ GÜCÜ PLANLAMASI
 - 6.1.2. KADININ ÇALIŞMA HAYATI
 - 6.1.3. ÇOCUKLU KADIN İSTİHDAM POLİTİKAMIZ
 - 6.1.4. ÇOCUKLARI KORUMA MERKEZİ
- 6.2. SAĞLIK POLİTİKASI
 - 6.2.1. OBEZİTE
- 6.3. ÖZÜRLÜ VE ENGELLİLER
- 6.4. YAŞLILAR VE YAŞLI SORUNLARI

7. MİLLİ EĞİTİM VE KÜLTÜR

- 7.1. EĞİTİM
 - 7.1.1. ÖĞRETİMLERİN BİRLEŞTİRİLMESİ (TEVHİD-İ TEDRİSAT)
 - 7.1.2. ÜRETKEN VE VERİMLİ EĞİTİM REFORMU
 - 7.1.3. ÖĞRETİMDE YENİDEN YAPILANDIRMA VE YÖNLENDİRME
 - 7.1.4. OKUL ÖNCESİ EĞİTİM
 - 7.1.5. ÇOCUK YUVASI-KREŞ
 - 7.1.6. KESİNTİSİZ VE ZORUNLU TEMEL EĞİTİM (İLK ÖĞRETİM)
 - 7.1.7. EĞİTİM- ÖĞRETİM DİLİ TÜRKÇEDİR
 - 7.1.8. ANADİL MESELESİ
- 7.2. KÜLTÜREL DEĞERLER- ORTAK İNSANİ DEĞERLERİN GELİŞTİRİLMESİ

- 7.2.1. TÜRK DİLİ
- 7.2.2. TÜRK EDEBİYATI
- 7.2.3. TÜRK TARİHİ
- 7.2.4. DİN - DİYANET
- 7.2.5. LAİKLİK
- 7.2.6. SANAT

8. GENÇLİK VE SPOR

9. KENT VE KONUT POLİTİKASI

10. YURT DIŞINDAKİ VATANDAŞLARIMIZ

11. ÇEVRENİN DOĞAL VE KÜLTÜREL ZENGİNLİKLERİNİN KORUNMASI

12. ARAŞTIRMA BİLİM VE TEKNOLOJİ

13. YAZILI VE GÖRSEL BASIN

14. TRAFİK

15. EMİNYET VE ASAYİŞ

16. DIŞ POLİTİKA

16.1. AB VE ABD İLE İLİŞKİLER

16.1.1. ABD

16.1.2. AVRUPA BİRLİĞİ

16.1.3. GÜMRÜK BİRLİĞİ

16.1.4. KIBRIS

16.1.5. TÜRK DEVLETLERİ VE TOPLULUKLARI

16.1.6. İSLAM ÜLKELERİ VE ORTADOĞU

17. SONUÇ

MERKEZ PARTİ PROGRAMI

1. GİRİŞ

1.1. DÜNYANIN MEVCUT DURUMU

Üçüncü bin yılın başındaki dünyamızda küreselleşme; toplumları, kültürleri ve bir bütün olarak dünyayı derinden etkileyen ve yeniden şekillendiren bir unsur olmuştur. Bilim ve teknolojiadaki gelişmelerin de etkisiyle dünya bir “küresel köye” benzemiştir. Bu süreç, devletlerin ve toplumların köklü bir şekilde ekonomik, politik, kültürel, askeri değişim ve dönüşümler yaşamasına yol açmıştır.

Küreselleşme; nimetlerin yaygın hale getirilmesi ve herkese belli ölçülerde ulaştırılmasını gerektirirken, yanlış ve yanlış uygulamalar ile, bütün milli değerleri, milli egemenliği, milli kalkınma, milli kimlik gibi unsurları sarsıntıya uğratmakta, toplumları ve hayatı bir kaosla karşı karşıya getirmektedir. Soğuk Savaş sonrası, tek bir kültürün, ekonominin ve politikanın dünya ölçeğinde yaygınlaşması ve bir tahakküm unsurunun oluşturulmasıyla, dünyamızda ekonomik, kültürel, siyasi, dini ve askeri çatışmalar süreci başlamıştır.

Büyük Ortadoğu projesi; demokrasi ve insan hakları adı altında İslam ülkelerinin coğrafi, ekonomik, politik ve kültürel yeniden yapılandırılmaya sokulması politikası doğrultusunda kabul edilemez ve kanlı sonuçlar doğurmaktadır. İslam ülkeleri, tümüyle etnik ve kültürel çatışmalar içine itilmiş, acımasız bir kıyım sürüklenmiştir.

Bugün hemen hemen tüm dünyada, maneviyattan yoksun belli bir hayat tarzı tüm insanlığa dayatılmaktadır.

Küreselleşme adı altında aslında bazı planlar; barış, demokrasi ve refahın yaygınlaştırılması gibi cazip söylemler ve inandırıcı üsluplar içerisinde sunularak milletlerin gündemine sokulmakta ve milli olmayan çevreler tarafından destek sağlanmaktadır.

21. yüzyıl başlarında gördüğümüz acı gerçek, siyasi ve ekonomik gücü elinde tutan büyük güçlerin, çok uluslu şirketlerin üstün silah ve propaganda avantajlarıyla yeni bir sömürü düzenini etkili ve acımasız bir şekilde gerçekleştirmeye başladıklarıdır.

Günümüzde dünyayı ve Türkiye’yi pençesi altına almış bulunan bazı sinsi planlar, soğuk savaş döneminde temelleri atılan ideolojik yönlendirmelerin, siyasal yatırımların, planların, projelerin, eğitim sistemlerinin bir sonucudur. Küresel-

Parti Programı

leşme adı altında, bütün değerleri yıpratın acımasız kapitalist bir yapı, kendisine engel gördüğü milli ve manevi unsurları, tümüyle yok etme noktasına gelmiştir.

Dünya çapında yaşanan adaletsizliklerin, zulümlerin, ekonomik krizlerin, derinleşen yoksulluğun toplumları yeniden sınıflara ayırması; uluslararası şirket ve kuruluşların, milli devletlerin ve hükümetlerin iktidarını zayıflatmaları; dünyayı düzene ve bütünleşmeye değil, düzensizliklere ve belirsizliklere sürükleyen politikaları; geleneksel değerlerin ve yerel adetlerin asimilasyona uğraması, ekolojik dengenin tehdit altında kalması ve bireylerin yaşamlarında kendi müdahaleleri olmaksızın görülen değişim ve dönüşümler; insanların yaşadıkları dünyanın kendi kontrollerinden çıkmakta olduğu düşüncesini yaratarak mevcut sisteme karşı tepkilerin kaynağı olarak ortaya çıkmaktadır.

İşte bu şartların getirdiği olumsuzluklar ve bunların ülkemize olumsuz yansımaları sebebiyle ortaya çıkan sıkıntıları çözmek için bizler, siyasi bir oluşum olarak ortaya çıkıyoruz. Toplumda var olan şeffaflık, eşitlik, adalet, özgürlük ve hakça paylaşım taleplerini dile getiren, kararlı ve 'Büyük Türkiye'nin siyasetini her anlamda yeniden oluşturmaya çalışan bir parti olarak meydanlara iniyoruz.

Merkez Parti olarak; insan hakları, temel hukuk değerleri ve düzenlemeleri, her türlü imkan ve ihtiyaçların gelişen şartlarda tüm dünya ölçeğinde hızlı hareket etmesi ve bir an önce ihtiyaç sahiplerine ulaştırılmasını istiyoruz. Bununla birlikte, insanı insan yapan, her insana ayrı bir karakter ve değer kazandıran, geçmişimizden bize intikal eden değerlerimizin kaybolmasını da istemiyoruz ve bu değerlerimizi bizden sonraki kuşaklara intikal ettirmek istiyoruz.

Özellikle son yıllarda kamplaştırılan, ötekileştirilen, aldatılan, kandırılan ve dışlanan insanımızın talepleri çerçevesinde, her kesimi kucaklamayı amaç edinmiş bir siyasi partiyiz.

Merkez Parti olarak; mevcut iktidar partisi başta olmak üzere, şimdiye kadar iktidar partilerinin yaptığına aksine, konjonktürün bize sunduğu kolaylıkları ve hazırcılıkları bir kenara itip, halkımızın haklı ve meşru taleplerini iktidara taşımak için siyaset yapmak kararlılığındayız.

Bugün ülkemizde vatandaşlara 'siyaset' olarak gösterilen olgu, milletimizi bölme, değerlerimizi yozlaştırma, yalan, iftira, şahsi menfaat ve kültürel yozlaşmadır. Ne yazık ki, geçmişte ve günümüzde Türk siyasetinde yer alan partilerimiz, kendilerine taban oluşturmanın en kolay yolu olarak toplumu ayrıştırmayı ve kavgayı tercih etmişlerdir. Oysa biz, ülkemize yapay olarak dayatılan Alevi-Sünni, Türk-Kürt, laik-anti laik, sağ-sol gibi ayrıştırmaları kesinlikle ortadan kaldırmak için geliyoruz.

Merkez Partisi olarak; ülkemizde, günümüzde çokça görüldüğü üzere, siyasetin bir zenginleşme, seçkinleşme, başkaları üzerinde tahakküm kurma ve zorla top-

luma şekil verme aracı olarak kullanılma geleneğini ortadan kaldırarak, müzakereye dayalı, çağdaş, demokratik ve şeffaf bir Türkiye siyasetini tesis etmek istiyoruz.

Söz veriyoruz:

‘Millete yalan söylemeyeceğiz, şahsi menfaatlerimizi gözetken bir siyaset üretmeyeceğiz!’

Hiç kimse geçim ve gelecek korkusuyla yaşamayacak. Hiç kimse adaletsizlik, eşitsizlik ve ayrımcılık içeren bir uygulamaya maruz kalmayacak. Hiç kimse, hiç kimseye kulluk ve marabalık yapmak zorunda kalmayacak. Kimse kimsenin önünde eğilmeyecek Bu anlayış bizim itikadımız ve halkımıza ahdimizdir! Kula kulluğa, sömürüye, harama, çifte standarda ve yalana-dolana geçit vermeyeceğiz!

Partimiz, Türkiye’nin büyük diriliş hamlesine her şeyiyle, ruh ve gönülleriyle destek veren bir fikir ve eylem ocağı olmayı hedeflemektedir. İdeolojiyi değil hizmeti, partiyi değil insanı merkeze alan, katılımcı bir siyasetin adresi olmak için çalışan, memleketimizde yaşayan herkese “biz bir aileyiz” şuruyla bakan bir parti olacağız.

İnanmanın imkândan, imanın paradan daha güçlü olduğunu ortaya koyarak, Türkiye tarihine bir destan, siyasete yeni bir ruh ve yeni bir karakter kazandırmaya yemin etmiş insanların buluşma adresi olan bir parti olacağız.

Partimizin hedefi, Cumhuriyetimizin kuruluşunun 100. yıl dönümü olan 2023’te, bugünkünden çok farklı, çok daha kalkınmış, barış ve refah dolu, bölgesel bir güç ve küresel etkinliği artmış bir Türkiye’dir.

Merkez Parti, kurucuları ve mensuplarıyla farklı fikri altyapılardan ve farklı bölgelerden gelmiş insanların ortak dost çatısıdır.

Yıllardır izlenen yanlış ve güdümlü politikalar nedeniyle, cahil ve fakir bırakılmış asil milletimizi uyandıracak ve onun sözcülüğünü, liderliğini yapacak olan bir partidir.

Halkı, yıllardır kan ve gözyaşı döken, kaynakları sömürülen insanlarımızı ve ülkemizi yeniden ayağa kaldıracak bir misyona sahip olan partimiz Büyük Türkiye’yi yeniden kurmaya yemin etmiştir.

Biz, hiç bir parti ve misyonun devamı da değiliz.

Biz; ülkesini seven, milleti ve insanlık ailesi için haklı ve doğru şeyler yapmak isteyen, aklın, bilimin temsilcileriyiz. Aydınlik Türkiye’nin çocuklarıyız.

Hiçbir yerli yahut yabancı siyasal, ideolojik merkez, kurum, kuruluş ve hiç kimseyle hiçbir ilgimiz ve bağımız yoktur, asla olmayacaktır.

Parti Programı

Bizim bağımız, vicdanımız, pozitif hukuk ve milletimizdir.

Merkez Parti, bir ideoloji partisi değil, bir program ve kitle partisidir; bir merkez-demokrat harekettir.

Partimiz, sosyal demokrasiyi, emeği, yoksuldan yana tavır koymayı, sosyal devleti benimser.

Milletimizin kültür değerlerine, inançlarına saygılı ve bağlıdır.

Topyekûn milletin partisiyiz.

Aydınlanma, tam demokrasi ve bağımsızlık idrakine sıkı sıkıya bağlıyız.

Partimiz, Anadolu’da Yunus, Mevlâna, Ahi Evran, Hacı Bektaş Veli ile başlayan ve bugün devletleşen büyük siyasetin fikir ve eylem ocağıdır.

Din, felsefi inanç, milli değerler, demokrasi, insan hakları gibi değerlere saygılıyız ve bunların istismar, sömürü aracı yapılmasına karşıyız.

Partimiz en üst kimliğimiz olan insan merkezli bir politikayı, “halka hizmet hakka hizmettir” siyasetini, barışçı ve uzlaşmacı fikir anlayışını esas alır.

Biz sadece parti değil, Türk siyasetinin aynı zamanda gönül ve ahlak ocağı olmak mecburiyetini de gözetiyoruz ve bunu hedefliyoruz.

Biz siyasette ahlakı ve onuru en önemli değer olarak kabul etmiş bir hareketiz.

Sosyal devletin yeniden inşasına en aktif şekilde çalışacağız.

Sözde siyaset yapmayacağız.

Cefakâr ve vefakâr milletimizi cahillik, fakirlik ve ihtilaf belasından kurtarıp, asaletinin ve misyonunun farkına vardırıarak, ilimle, irfanla, medeniyle ve birliğini temin ederek, üreten Büyük Türkiye’yi kuracağız.

Haksızlığı, adaletsizliği, vahşeti, zulmü, kayırmacılığı ve hortumculuğu ortadan kaldıracacağız.

Cumhuriyet mirasına, bin yıllık tarihimize, kardeşliğimize karşı zalimce ittifak kuranlara geçit vermeyeceğiz. Günü birlik siyaset, yalan ve aldatma siyaseti yapmayacağız.

Bilindiği üzere insan hakları, insanın doğuştan elde ettiği haklara denir. Bir devletin insan haklarını benimseyip benimsemediği, o devletin gelişmişlik düzeyini de belirler. Bir devletin demokratik, çağdaş ve modern bir devlet olabilmesi için insan haklarını anayasal ve yasal bir hak olarak vatandaşlarına tanımış olması ve insan hakları ihlallerinin suç olarak kabul edilip cezalandırılmasını öngören hukuksal müeyyideleri getirmiş olması gerekir.

Partimiz, bütün insan haklarını yasal çerçeveleri ile sosyal hayatta kesintisiz olarak tatbik etmeyi amaçlamıştır. Bu hakların kullanımında vatandaşlar arasında

hiçbir ayırım gözetmeksizin hareket etmek en önemli düsturumuz olacaktır. İnsan haklarına dayalı bir ülke yaratmayı hedefliyoruz. Böylece insanımız, hem kendisine, hem devletine güvenen, huzurlu ve mutlu bireyler olarak başarıyı yakalayacaktır.

Bizim insanlarla beraber olmamızın ilk şartı, temel hak ve hürriyetlere saygılı olmak ve bu hakları kullanırken içtimai hayatta anarşi çıkarmamak, asayiş ihlal etmemektir. Hukuk hakkı himaye eder, fakat hakkın kötüye kullanılmasını himaye etmez düşüncesiyle temel hak hürriyetleri insanımıza derhal temin edip, hukuku ihlal edene ise ayrımcılık yapmadan müeyyidesini uygulayacağız.

Bütün bu düşüncelerle Merkez Parti, Büyük Türkiye'nin kurucu iradesi ve savnucusu olmak için yola çıkmış bulunmaktadır.

1.2. TÜRKİYE'NİN MEVCUT DURUMU

Türk Milleti, Osmanlı İmparatorluğu'nun yıkılışından sonra, iç ve dış düşmanlarına rağmen Mustafa Kemal Atatürk ve arkadaşlarının liderliğinde bağımsız, çağdaş, demokratik ve katılımcı bir devlet kurmayı başarmıştır. Ancak, geçen süreç içinde Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin '**KURULUŞ FELSEFESİ**', eskiden beri başlayan bir yozlaştırma ile hedefinden saptırılmış ve emperyalizmin, içte ve dışta kötü niyetli mihrakların denetim ve güdümüne açık hale gelmiştir.

Ülkemizde yetki ve sorumluluk konumunda olanlar çare aramak yerine; siyasi, ekonomik, etnik, dini ve bölgesel meseleleri istismar ederek ve bunlarla ilgili kavramları çarpıtarak küresel emperyal çıkarlara hizmet eder duruma düşmüşlerdir. Milli, üniter, demokratik, laik ve sosyal hukuk devleti ilkelerimiz, yapılan anayasal ve yasal değişikliklerle yok edilmiştir. Devlet kurumları tahrip edilerek devlet yönetim ve otoritesi küresel sermayeye, uluslar arası güçler ve anlayışlara teslim edilmek istenmiş; halkımızın büyük çoğunluğunun gönülden bağlı olduğu İslam dini ve her türlü manevi değerlerimiz siyaset ve diğer çıkarların aracı haline getirilmiştir.

Toplum çıkarlarına öncelik tanıyan, fedakâr, paylaşılan, adaletli ve zulme karşı olan insan modelimiz, şer kaynaklı ekonomik ve kültürel dayatmalarla tahrip edilerek yerine, sadece kendini düşünen, idealleri olmayan, üretmeyen, tüketmeyi hedef alan bir karaktere dönüştürülmüştür.

Yargının bağımsızlığı büyük ölçüde tahrip edilmiş, adalet-hukuk sistemi siyasi ideolojilerin baskısı altına girmiş ve güvenilirliğini yitirmiştir.

Kapsayıcı olan Türk milleti kimliği, etnik kimliğe indirgenerek, bir kültür, inanç, felsefe ve umumu ifade eden Türklük, yani, milli birlik ve beraberliğimize dayalı millet anlayışımız hakkında kuşkular üretilmiş, vatan, devlet ve millet бүтүнлүгүмүз, bayrak ve ezanımız tehlikeye sokulmuştur.

Parti Programı

Günümüzde, ülkemiz insanların çok büyük bir çoğunluğu sokakta, işyerinde ve hatta konutlarında can ve mal güvenliği endişesi içinde yaşar hale getirilmiştir. Uyuşturucu kullanımı ve şiddet artmış, özellikle kadına yönelik şiddet ve taciz yaygınlık kazanmıştır.

Türkiye ekonomisi, tarihinde görülmemiş bir biçimde borç batağına sürüklenmiştir. Bankalarımız, KİT'lerimiz, yer altı ve yer üstü kaynaklarımız özelleştirme adı altında yağmalatılmakta, vatan toprakları “mütekabiliyet” gözetmeksizin yabancıların kullanım ve mülkiyetine sunulmaktadır.

Büyük bir tarım potansiyeline sahip olan ülkemizin bu kapasitesi göz ardı edilmiş, yanlış politikalar sonucunda tahrip edilerek otuz milyonu aşan tarım ve hayvancılıkla beslenen nüfus, üretmeyen ve hükümetlerin verdiği Doğrudan Gelir Desteği (DGD) ile yetinmeye veya sanayi ve tarım sektörünü ele geçirmeye çalışan küresel sermayenin hizmetinde olmaya zorlanmıştır. Cumhuriyetimizin kurduğu tarım işletme ve kuruluşları, araştırma ve tohum ıslah merkezleri çeşitli oyun ve yöntemlerle çöktürülerek dışa bağımlı hale getirilmiştir. Üretmek yerine tüketen bir toplum yapısı özendirilmiştir.

Dış politikamız; ulusal bağımsızlığımızı, egemenlik ve onurumuzu rencide edecek kadar dışa bağımlı hale gelmiş, varlığımız büyük güçlerin çıkarlarına bağlanmıştır. Tarihte birçok devlet kurmuş olan Türk Milleti hak etmediği bir konuma itilmiş, kendine olan güvenini ve kimliğini kaybetme noktasına taşınarak, meselelerine çözümü kendi öz benliğinde değil, dış güçlerde aramaya başlamıştır.

Yukarıda özetlenen gelişmeler, uzun süreden beri ülkemizde yeni bir siyasi partiye ihtiyaç olduğunu ortaya çıkarmıştır. İktidar ve muhalefetiyle siyasi uygulamaların devamlı şüpheli hale gelmesi; toplumda ayrışmalar ve kutuplaşmalar meydana getirmesi; kin ve nefret söylemleri; kurum ve kuruluşların ve bilhassa yargının itibarsızlaştırılması; muhalefetin yetersiz kalması ve güven vermemesi; halkımızı yeni bir siyasi parti arayışına yöneltmiştir.

Bugünkü siyasi yapı, iktidar ve muhalefetiyle ülkemizin sorunlarını çözemediği gibi, toplumsal uzlaşmayı ve barışı sağlayamamış, demokrasimizi geriye götürmüştür. Sadece gerginlikler yaratan, kendisi gibi düşünmeyenleri hain ilan eden ve ötekileştiren mevcut siyasi yapı, iktidarı ve muhalefeti ile çağın gerisinde kalmıştır. Yeni olduğu iddiasıyla iktidara gelenler, demokrasi konusunda diğer partilerin de gerisinde kalmış, yargıya müdahalesi, hukuk tanımazlığı, kin, nefret ve cadı avı söylem ve eylemleri ile zihniyet olarak ortaçağ karanlıklarına doğru yelken açmıştır.

Bu siyasi yapı, önceki seçimlerde halka söz verdiği halde demokratik ve sivil yeni bir Anayasa hazırlayamamış, ülkemizi yıllardır darbecilerin hazırladığı anayasa ve hukuk sistemi ile yönetmeye devam etmiştir. Medyaya müdahaleler, sosyal

medya kapsamındaki tehditler, Milli Eğitim, adalet, emniyet, adli kolluk ve diğer kanunlarla kazanılmış birçok haklarımızı, özgürlüklerimizi ve demokrasimizi geriye doğru götürmüştür.

Ülkemiz ilk defa medyası özgür olmayan ülkeler ligine düşürülmüştür. Siyaset ve iktidar için birçok değerler acımasızca yıkılmış, toplumdaki kardeşlik ve dostluk duyguları zedelenmiş, hatta ailelerin içine dahi ayrılık tohumları ekilmiş, kamplaşmalar ve kutuplaşmalar had safhaya ulaşmıştır.

Başta Suriye olmak üzere, Mısır, Irak, İran politikalarındaki yanlışlıklar ülkemizin dışarıdaki itibarını önemli ölçüde zedelemiştir. Her gün bir AB yetkilisi Türkiye'nin demokrasiden, özgürlüklerden ve AB normlarından uzaklaştığını ifade etmektedir. Yanlış dış politikalar, Türkiye'yi dünyada yalnızlaştırmıştır.

Bu siyasi yapı, muhalefet ve iktidarıyla Türkiye'yi taşıyamadığı gibi, Türkiye de bu siyasi yapıları artık taşıyamaz hale gelmiştir. Halkımızı demokrasi ve kutsallarımızla aldatan ve tamamen iflas eden bu siyasi yapıdan, ülkemiz, bir an önce kurtulmalıdır. Bu siyaset anlayışının ve zihniyetinin ülkemizde daha fazla tahribat meydana getirmeden iktidardan ve siyasi hayatımızdan uzaklaştırılması şart olmuştur.

Bu da ancak yeni bir siyasi oluşumla ve yeni bir siyaset anlayışıyla mümkün olacaktır. Bunu sadece yeni bir siyasi parti kurmak şeklinde düşünmenin ve tasarlayanın yanlış olacağı düşüncesindeyiz. Bu oluşum, bir siyaset seferberliği anlayışıyla bizzat halkımız tarafından gerçekleştirilmelidir. Siyaset; çıkar, rant, menfaat, makam ve şöhret için yapılan bir uğraş olmaktan kurtarılmalıdır. Siyaset bir meslek olmaktan kurtarılmalıdır. Çünkü siyaset meslek değildir. Her meslekten başarılı olmuş ve iyi yetişmiş insanların, ülkenin ve insanlığın sorunlarına çözüm üretme sanatıdır siyaset. Siyasetin çıkar için yapılması insanı canavarlaştırmaktadır. Siyaset sadece ve sadece ülkemize ve insanlığa hizmet için yapılmalıdır. Ancak böyle bir zihniyet devrimi ile meydana gelecek yeni bir siyasi oluşum, siyaseti yeniden yapılandırarak ülkemizin demokratikleşmesini ve normalleşmesini sağlayabilir.

Halkımızın tamamını kapsayacak ve kucaklayacak yeni siyasi oluşum;

-Siyasi yelpazenin herhangi bir yerinde olmayı öngörmeyen, her türlü ayırmacılığı reddeden, hakka ve halka hizmetten başka önceliği olmayan;

-Tarihi derinliğimizin getirdiği birikimden güç alan, gelişime açık, insanın mutluluğunu önemseyen, insan haklarına ve demokratik haklara saygılı, hukukun üstünlüğünü benimsemiş hür ve eşit yurttaşların yaşadığı bir geleceğin inşa edilmesini hedefleyen;

-Tüm vatandaşların aidiyet duygusuyla sahiplendiği "Milletin Devleti" anlayışını benimseyen;

Parti Programı

-“Gelin tanış olalım, işi kolay kılalım” yaklaşımıyla katılımı ve uzlaşmayı esas alan;

- Politika üretiminde kayıtsız şartsız itaatin ve kabulün aksine, “ortak aklı” yücelten;

- Her seviyede şeffaflığı benimseyen; halka, parlamentoya ve gerektiğinde yargıya hesap vermenin erdem olduğunu kabul eden;

- Siyasi sorumluluk üstlenmeye hazır;

- Kadınlara ve gençlere pozitif ayrımcılığı içselleştiren;

- Ehliyet ve liyakati esas alan bir yönetim anlayışına sahip olmalıdır.

Bu ilkelerin yeni bir siyaset anlayışı ile yaşama geçirilmesi gerektiği açıktır. Yeni siyaset anlayışının merkezi de Merkez Parti olacaktır.

1.3. HEDEF VE İLKELER

Merkez Parti, bugünkü dünya şartlarında, Türkiye üzerinde oynanmak istenen emperyal oyunları deşifre ederek milletimizin ve ülkemizin egemenlik ve bağımsızlığını güçlendirmek, dinin siyasi emellerle tahrip edilmesinin önüne geçmek, milli kültürümüzü ve varlığımızı korumak amacıyla demokratik, laik, hak ve hukukun üstünlüğü ilkesi üzerine oturan bir halk hareketi olarak doğmuş, insanı merkez alan bir siyasal partidir.

Partimiz, Türkiye’nin ve Türk Milleti’nin geleceğini, milletimizle beraber planlamayı ve inşa etmeyi hedef edinmiş bir kitle ve program partisidir. Bu hedef doğrultusunda, her türlü evrensel insanlık değerlerinden ve birikimlerinden faydalanır. Bu hedefi gerçekleştirmede devlet ve millet sevgisini, hürriyetleri, özveriyi, dürüstlüğü, çalışkanlığı, akılcılığı, çağdaşlığı, sosyal demokrasiyi temel değerler olarak benimser.

Partimiz, kutsal din değerlerinin siyasi istismar konusu yapılmamasını, en doğru yoldan öğretilmesinin gereğini ve istenmesi halinde diğer dinlerin de öğretilmesine imkân sağlayacak bir hoşgörü düzenini benimser.

Partimiz, Cumhuriyetimizin yaşatılmasını; tam bağımsız, milli, demokratik, laik ve sosyal hukuk devletinin güçlendirilmesini, ülkenin bağımsızlığının korunmasını vazgeçilmez hedefleri arasında sayar. Özgürlükçü, çoğulcu, katılımcı demokrasinin ülkemizde bütün kurum ve kuralları ile yerleşmesini amaç edinir.

Merkez Parti, toplumsal barışın ancak toplumsal adalet ile sağlanabileceğine inanır. Toplumsal adalet ve hukukun gereği olarak toplumdaki bütün eşitsizliklere karşı çıkar. Her alandaki fırsat eşitsizliğinin ortadan kaldırılmasını; eğitim, sağlık, adalet ve benzeri hizmetlerden herkesin eşit yararlanabilmesini hedefler. Bölgeler arasındaki gelişme farklılıklarının bir an önce giderilmesini; etnik köken, dil, din,

mezhep, cinsiyet farkı gözetmeksizin, bütün yurttaşlarımızın toplumsal ve siyasal yaşama katılmasının önündeki engellerin kaldırılmasını hedefler.

Merkez Parti, ülkemizi çağdaş uygarlık düzeyine ulaştırarak, uluslararası toplumun onurlu bir üyesi yapmayı ve ülkemizin bu konumunu sürekli olarak korumayı vazgeçilmez hedef bilir. Bu amaçla bilim ve teknoloji anlamında ülkemizde ve dünyada yaşanan gelişmelerin getireceği siyasal, kültürel, ekonomik ve teknolojik değişimi yakından izler ve değişime öncülük etme sorumluluğunu yerine getirir. Teknolojide bilimselliğe dayalı üretimi esas alır.

Merkez Parti, siyasette katılımcı demokrasiyi, yönetimde liyakat, tecrübe ve yeteneği, ekonomide verimliliği, bilgiye dayalı üretim ve akılcılığı, sosyal ilişkilerde ve kültürel farklılıklar karşısında eşitliği, uzlaşma ve hoşgörüğü esas alır.

Merkez Parti, insanımıza, milletimize ve tüm insanlığa hizmeti temel alan siyaseti aklın, ilmin, teknolojinin ve sağduyunun rehberliğinde; tabandan başlayan, demokratik ve katılımcı bir kitle hareketi olarak hayata geçirmek görev ve sorumluluğu içerisinde yürütür.

Merkez Parti, tarihi köklerimizden gelen kültürel değerlerimizle birlikte, milletimizi insanlığa örnek teşkil edecek bir konuma taşımayı esas alır.

Merkez Parti, uluslararası kabul edilmiş kuralları, hakkı, pozitif bilim ve hukuku temel felsefe olarak benimser; Cumhuriyetimizi ve Cumhuriyetimizin kazanımlarını koruyup geliştirerek, tahrip ve yıkımı değil, tamir ve yenilemeyi, çağdaş uygarlığın üstüne taşımayı amaç edinir.

Yukarıdaki ilkeler ve düşünceleriyle Merkez Parti, Büyük Türkiye'yi yaratmak için Yeni Siyaset anlayışıyla ülkemizde yaşayan bütün sınıf, gurup, kesim ve vatandaşlarımızı kucaqlayan yeni bir parti olarak halkımızın hizmetine soyunmuştur.

2. TEMEL HAKLAR VE SİYASİ İLKELER

2.1. TEMEL HAK VE ÖZGÜRLÜKLER

İnsan hak ve özgürlükleri, insanlığın yüzyıllar boyu süren mücadeleleri sonucu elde ettiği kazanımlar olup, demokrasinin temelini oluşturur. Toplumun en önemli güven unsuru, içinde yaşayan bireylerin kendi hak ve hürriyetlerine saygı duyulduğuna olan inancıdır. Bu inanç, tüm sosyal ve iktisadi dinamikleri harekete geçiren temel unsurdur. Ayrıca, bireylerin hak ve hürriyetlerine saygı, bir demokratik siyasi rejimin toplum tarafından benimsenmesinin barış ve huzurun temel şartıdır.

Günümüzde küresel güçlerin ülkeleri parçalama ve kendi kontrollerine alma politikalarının en önemli dinamiklerinden birisinin “insan hakları ve hürriyetle-

Parti Programı

ri” söylemi olduğu da göz önünde bulundurularak, diğer alanlarda olduğu gibi bu alanda da çok dikkatli politikalar izlenmelidir. Hiçbir hak ve özgürlüğün bir başka hak ve özgürlüğü kısıtlayamayacağı, zaafa uğratamayacağı düşüncesindeyiz. İnsan hakları ve özgürlükler alanında sağlanacak gelişmelerde esas çıkış noktamız, uluslararası kuruluşların isteği ve/veya zorlaması değil, bir bütün olarak milletimizin bu hak ve hürriyetlerin en gelişmişine layık olduğuna olan inancımızdır. Türkiye’nin taraf olduğu, başta İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, Paris Şartı, AB müktesebatı ve Helsinki Nihai Senedi olmak üzere tüm uluslararası sözleşmelerin insan hakları alanında getirdiği standartlar, bu inanç doğrultusunda uygulamaya konulmalı ve bundan asla taviz verilmemelidir.

2.1.1. KİŞİ HAK VE ÖZGÜRLÜKLERİ

Toplumun temel unsuru olan insanın, doğuştan sahip olduğu dokunulmaz, devredilmez ve vazgeçilmez temel hak ve özgürlükleri vardır. Herkesin bu hak ve özgürlüklerden istediği kadar yararlanarak maddi ve manevi varlığını geliştirme teminat altına alınacak, insan hak ve özgürlüklerini bir davranış biçimi haline getirmek için okullardan ve kamu kuruluşlarından başlamak üzere eğitim programları düzenlenecektir.

Partimiz iktidarında, insan hak ve özgürlükleri hususunda, vatandaşların istek ve şikâyetlerini kamu adına izleyecek kurum ve kuruluşlar oluşturulacaktır. Hak arama özgürlüğü ve adil yargılanma hakkı bütün unsurlarıyla gerçekleştirilecektir. Tüm bireylerin hak arama yolları kolaylaştırılacaktır.

Çalışma hayatına ilişkin hak ve özgürlük alanlarında uluslararası standartlar, ülkemizde de eksiksiz uygulanacaktır.

Partimiz iktidarında, işkence, gözetiminde ölüm, kayıp, faili meçhul cinayetler gibi demokratik hukuk devletinde kabul edilemez uygulamaların üstüne ciddiyetle gidilecek, şeffaflık sağlanacaktır. Bu konudaki her şikâyet değerlendirilecek, caydırıcılığı sağlayan gerekli düzenlemeler yapılacak, sorumlular cezalandırılacaktır.

Partimiz, etnik ve kültürel farklılıkları, tarihimizden gelen çok önemli ve faydalı bir özelliğimiz ve değerimiz olarak görmekte, ülkemizin gelişme ve kalkınmasına katkıda bulunabilecek bir zenginlik olarak değerlendirmektedir.

2.1.2. EKONOMİK HAK VE ÖZGÜRLÜKLER

Partimiz iktidarında, ekonominin itici gücü, hür teşebbüsler ve bireysel girişimciliktir. Bireysel yetenekler en iyi şekilde değerlendirilecek, bireyin ve toplumun üretici gücünün, dinamik müesseselerin özgürce oluşmasının önü açılacaktır. Ülkemiz çıkarları esas alınmak kaydıyla; uluslararası sermaye, yabancı yatırımlar, bankalar arası ilişkiler ve her türlü serbest ticaret, hak ve özgürlük korunacaktır. Bu gün uluslararası sermaye hareketleri, küresel ölçekte çalışan işletmeler inkâr edi-

lemez ve göz ardı edilemez bir gerçektir. Fakat bilinmelidir ki birçok uluslararası marke ve işletmeler, ait oldukları devletlerin yönlendirme, destek ve yardımları ile bu günlere gelmişlerdir. Bu manada uluslar arası değerler üretebilmek için, devlet yönlendirici ve teşvik edici desteğini devamlı özel teşebbüsün arkasında hissetti-recektir. Özel sektör aktörlerine devamlı hukuk çerçevesinde eşit, adil ve tarafsız imkânlar sunacaktır. Yeni gelişen sektörler ve riskli bölgelerde devlet öncülük vazifesi görecektir.

2.1.3. SİYASİ HAK VE ÖZGÜRLÜKLER

Antidemokratik bulduğumuz ‘‘Seçim Kanunu’’ ile ‘‘Siyasi Partiler Kanunu-nu’’ nun toplumsal isteğe ve günün şartlarına uygun olarak yeniden tanzim edilmesi ve siyasi partilere egemen olan oligarşinin ortadan kaldırılması için bilgili, inançlı ve namuslu insanlarımızın siyaset yapmasını sağlayacak düzenlemelerin yapılması gerekmektedir.

Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, sendikalar ve sivil toplum kuruluşu yöneticilerinin önlendeki engeller kaldırılacak, siyasal seçme ve seçil-me hakları tam olarak tanınacaktır. Bu siyasi toplum kuruluşları siyasi baskılar ve taraflı himaye ve kayırmalar sebebiyle, ‘‘siyasi devlet kuruluşu’’ vasfını almışlardır. Bunlar gerçek fonksiyonlarına döndürülmelidir.

Merkez Parti, tarihe mal olmuş şahısların, dinin ve milli bütünlüğümüzü bo-zan etnisitenin, milliyetçiliği istismar edilerek siyaset konusu yapılmasını reddeder. Dinin, siyasi, ekonomik veya başka çıkarlara alet edilerek veya kullanılarak farklı düşünen ve yaşayan insanlar üzerinde baskı aracı olarak görülmesi kabul edilemez. Aynı şekilde partimiz dindar insanları rencide eden tavır ve uygulamaları ve onların, dini yaşayış ve tercihlerinden dolayı farklı muameleye tabi tutulmalarını anti-demokratik, insan hak ve özgürlüklerine aykırı bulur.

2.2. SİYASİ İLKELER VE SİYASİ YAPILANMA

Merkez Parti olarak, siyasi parti lider ve kadro oligarşisinin oluştuğu ülke-mizde, siyasetin kirletildiğini, siyasi alanın iyice daraltıldığını değerlendiriyor ve siyaseti sadece topluma hizmet etmenin bir aracı olarak görüyoruz. Siyasetin ve si-yasetçinin yeniden saygın ve güven veren bir konuma getirilmesini, siyasetin bilgi, dürüstlük ve liyakati esas alan bir yapıya kavuşturulmasını, siyasetin denetlenebilir ve şeffaf olmasını gerçekleştirmek öncelikli hedefimizdir.

Merkez Parti olarak, halkımızın ekonomik, sosyal ve kültürel taleplerini ya-sama ve yürütme organlarının gündemine taşımayı ve devlet mekanizmasını bu doğrultuda çalıştırmayı hedef alır. Bu nedenle; dünyayı ve ülkemizi tanıyan, bilgi tabanına oturan, tarih bilinci olan ve halka hizmeti Hakk’a hizmet bilen bir lider ve

Parti Programı

kadro hareketi olarak yapılanmayı amaçlıyoruz. Kadınların partimiz kadrolarında ve parlamentoda olabildiğince yüksek oranında temsilini öngörmekteyiz.

Tarihten dersler çıkartarak, bir toplumun bu gününü doğru kural ve yöntemlerle inşa etme ve geleceğini de doğru projelendirme iradesi olan siyaseti, millet iradesini esas alarak yürütmek partimizin amacıdır. Millet iradesini gölgede bırakacak hiçbir uygulamaya müsamaha gösterilmeyecektir.

Merkez Parti iktidarında, Siyasi Partiler Kanunu değiştirilecek siyasi partilerin teşkilatlanmaları, üyelikleri, aday tespitleri ve mali yapıları şeffaflaştırılacak, partilerin hesapları ve adayların seçim harcamaları şeffaf ve denetlenebilir hale getirilecek, parti içi demokrasi hukuku geliştirilecek ve çağdaş demokratik anlayışın gereklerine uyumlu hale getirilecektir.

Değiştirilmesi öngörülen 'Seçim Kanunu' ve 'Siyasi Partiler Kanunu'nda; vatandaşların ve partili üyelerin özgür seçme ve seçilme hakları tüm unsurlarıyla gerçekleştirilecek, "Milli iradeyi tam yansıtan" bir seçim sistemi getirilerek parti adaylarının tespitinde tüm üyelerin katılımıyla yapılacak ön seçim sistemi esas alınacaktır. Ancak ülke ihtiyaçlarının gerektirdiği durumlarda Parti Genel Merkezi olarak %20'yi geçmeyecek bir kontenjan ayrılacaktır.

Partimiz iktidarında, siyasetin kirlenmesini önlemek amacıyla hukuki düzenlemeler yapılacak, seçimle gelen herkesin kanunen vermek zorunda olduğu mal bildirimi kamuoyunun bilgisi ve denetimine sunulacak siyaset kazanç aracı görünüştünden kurtarılacaktır.

Milletvekili ve bakanların yargılanmaları önündeki anayasal engeller kaldırılacaktır. Dokunulmazlık konusu, tüm kamu görevlilerinin yargılabilmeleri önündeki engeller ve ayrıcalıklarla birlikte ele alınacak, milletvekillerinin meclis çalışmalarındaki oy ve sözlerine inhisar ettirilecektir. Bu hususlardaki zamanaşımını bir kanunla kaldırılacak ve geçmişe yönelik sorgulama ve muhakemenin önü açılacaktır.

Merkez Parti olarak, Türkiye'ye ihtiyacı olan yeni, dürüst ve ilkeli bir siyaset anlayışını getirmeye ve bu anlayışı öncelikle kendi içinde uygulamaya geçirerek, diğer partilere örnek olmaya kararlıyız.

Merkez Parti olarak, parti içi demokrasinin ve şeffaflığın yerleşmesi için; ilkeli siyaset açısından genel başkanlık ve milletvekilliği süresini belli sürelerle sınırlayacağız.

Merkez Parti iktidarında bütçemiz kamuoyuna açık hale getirilecektir. Parti içi yarış serbest rekabet ortamında demokratik olarak yapılacaktır. Parti üyelerimizin tüzük ve program dâhilinde özgürce düşüncelerini ifade etmeleri sağlanacaktır. Parti gruplarında bağlayıcı grup kararlarını tüzükte sayılı istisnai hallerde alacağız.

2.3. DEVLET

Merkez Parti İktidarında devlet; bireylerin hak ve özgürlüklerini güvence altına alan, bununla birlikte devletin güç, yetki, görev ve fonksiyonlarının sınırlarını çizen ‘Anayasa’sıyla uzlaşmaya ve sosyal sözleşmeye dayalı bir kurum olacaktır.

Merkez Parti iktidarında devletin sahip olduğu güç ve yetkiler, “Kuvvetler Ayrılığı Prensibi” ne dayalı olacak ve bu prensibin etkin bir şekilde uygulanması sağlanacaktır. Devletin sahip olduğu güç ve yetkiler yalnız merkezde toplanmayacak, bir kısım güç ve yetki, görev ve fonksiyonlar yerel yönetimlere ve diğer devlet birimlerine aktarılacaktır.

Merkez Parti iktidarında devlet, ancak özel teşebbüsün yetersizliği söz konusu olduğunda ekonomik faaliyetleri üstlenecek “ekonominin kurallarını” tanzim etmesi ve bu kuralları ihlal edenleri cezalandırması dışında, ekonomiye doğrudan müdahale etmeyecektir. Devletin piyasa ekonomisinin işleyişine ve fiyat mekanizmasına müdahalesi ancak ülke çıkarları gerektirdiğinde ve sınırlı düzeyde olacaktır.

Merkez Parti iktidarında devlet; halk egemenliğine dayalı, yönetiminde açık ve şeffaf, evrensel değerlere sahip, katılıma dayalı, gelir ve giderleri prensip olarak birbirine denk, insanlar arasında cinsiyet, ırk, din, dil, etnik köken farkı gözetmeyen, birleştirici, toparlayıcı ve bütünleştirici bir kurum olacaktır.

Merkez Parti iktidarında devlet; uluslararası siyasi ve ekonomik ilişkilere önem veren, uluslararası rekabeti ve dünya ile bütünleşmeyi hedef alan, sorumlu devlet anlayışını benimseyen, yönetiminde kalitenin artırılması ve geliştirilmesi için “Toplam Kalite” felsefesini ve “Liyakat” sistemini uygulayan bir kurum olacaktır.

Merkez Parti iktidarında devlet, gözetilmeye ve korunmaya muhtaç kimselere, kanunlar çerçevesinde yardım ve destek sağlayacak bir kurum olacaktır.

Merkez Parti olarak, herkesin inanç ve vicdan özgürlüğü ile ibadet özgürlüğünü garanti altına alan, din veya mezhep farklılığı nedeniyle kimsenin ötekileştirilmediği, ibadetin hiçbir baskıya maruz bırakılmadığı ve hiçbir riyakârlığa başvurma ihtiyacı duyulmadan özgür irade ile ve serbestçe yapabildiği bir laiklik anlayışından yanayız. Laiklik, hukuk devletin, sosyal dayanışmanın, demokrasinin inanç ve insana saygısının olmazsa olmaz koşuludur.

2.4. HUKUK VE ADALET

Hukukun üstünlüğü ve kanun önünde eşitlik, vatandaşların özgürlük ve haklarının teminatıdır. Demokrasinin hukuk yoluyla var olduğu demokratik hukuk devletinde hukukun evrensel ilkelerine saygı, kanun önünde eşitlik, hak arama

Parti Programı

yollarının açık tutulması, devletin hukuka bağlılığının güvence altına alınması, bireysel hak ve özgürlüklerin korunması temel değerlerdir. Bu değerlerin hayata geçirilmesi anayasa, yasalar ve bağımsız yargı ile mümkündür. Partimiz, hukukun üstünlüğüne dayalı yönetim anlayışının teminatı olacaktır.

Partimizin anlayışına göre ADALET, insan hayatının her alanında gerekli, her devlet ve toplum düzeninin mutlak muhtaç olduğu bir ölçüdür. Bir devletin kuruluşundan itibaren, onun devamını sağlayan, toplumda düzeni oluşturan, eşitliği temin eden ve doğru şekilde uygulanması halinde, insan, toplum ve devlet için huzuru getiren yegâne unsurdur. Bu sebeple insanlar, hayatın her alanında adaletle iş yapmayı hedeflemelidirler. Bir devlette adalet sadece adalet bakanlığının değil, bütün bakanlıkların, kurum ve kuruluşların, buralarda görev yapan her seviyedeki her ferdin riayet etmesi gereken asli unsurdur. Adalet mefhumunun tecelli etmesi gerekmeyen yer ve alan yoktur. Her yer ve işte, her zaman ve mekânda tecellisi yerine ve zeminine göredir, insanda tecellisi ayrı, toplumda tecellisi ayrı, devlette ise ayrıdır.

Bireyde tecellisi o şahsın düşüncesinde, davranışında, beyanında, hareketinde adil olması ile mümkündür. Öncelikle vicdanlarda adalet duygusu yer etmiş olmalıdır. Bunun için, bireyler eğitilecek ve adaletin ilk tecelli yeri vicdanlar olacaktır. Nitekim 10 Aralık 1948 tarihli İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinin 1. maddesinde; tüm insanların temel hak ve hürriyetler bakımından eşit ve hür doğduğu, insanın akıl ve vicdan sahibi olup, birbirine karşı kardeşlik düşüncesiyle davranmak zorunda olduğu ifade edilmiştir. Bu düzenleme adalet düşüncesinin müşahhas bir hükme yansımış şeklidir. Asıl hedeflenen ise, bu düşüncenin davranışa yansımasıdır. Aynı metinde, herkesin; ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasi ya da başka inançlarına bakılmaksızın eşit haklara sahip olduğu ifade edilmekte; insanlar ulusal ve toplumsal kökenleri, zenginlikleri, doğuş farklılıkları ya da herhangi başka bir ayırım gözetilmeksizin bu bildirgede belirtilen tüm haklardan ve hürriyetlerden faydalanabilirler, denilmektedir. Partimiz bu esasların pratiğe yansıtılması için azami gayreti sarf edecektir.

O halde serbest ve özgürlük zemininde, makul ve doğru bir eğitim ile öncelikle insanlar eğitilmelidir. İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nde Eğitim Hakkı, madde 26'da şöyle yer almaktadır: Herkes eğitim görme hakkına sahiptir. Eğitim parasızdır; hiç değilse ilk ve temel eğitim aşamalarında böyle olmalıdır. İlköğretim ve eğitim zorunludur. Teknik ve mesleki öğretimden herkes yararlanabilmelidir. Yükseköğretim, diğerlerine göre herkese tam eşitlikle açık olmalıdır. Eğitimin amacı, insan kişiliğinin tam ve özgürce gelişmesi, insan hak ve özgürlüklerine saygının güçlenmesi olmalıdır. Bütün milletler, ırk ve din grupları arasındaki anlayış, hoşgörü ve dostluğu özendirmeli ve Birleşmiş Milletlerin barışın sürdürülmesi yolundaki çalışmalarını geliştirmelidir. Daha sonra eğitim yoluyla elde edilen bu

düşünceyi geliştirme ve davranışa dönüştürme imkânı tanınmalıdır. Bu nokta bir ihсан değil, bir haktır. Bu haklar insanımızdan esirgenmeyecektir.

Düşünce hürriyeti, madde 19’da şu şekilde düzenlenmiştir: Herkesin düşünme ve anlatma özgürlüğü vardır. Buna göre, hiç kimse düşüncelerinden dolayı rahatsız edilemez. Ayrıca ülke sınırları söz konusu olmaksızın bilgi ve düşünceleri her türlü araçla aramak, sağlamak ve yaymak hakkına sahiptir. Hiç kimse kölelik ya da kulluk altında bulundurulamaz; kölelik ve köle ticareti her türlü biçimiyle yasaktır. Hiç kimseye işkence yapılamaz; kırıyıcı, insanlık dışı, onur kırıcı ceza ve davranışlar uygulanamaz, denilmektedir. Bütün bunlar insanın şahsına yönelik ve evvela fertlerde tecelli etmesi gereken davranışlardır.

Toplumda tecellisi ise en azından ekseriyetin mevcut kurallara uyarak ve başkalarının haklarına riayet ederek yaşaması olarak anlaşılması gerekmektedir. Bunun için önce bu çerçevede somut kurallara dayanan bir düzenleme ve sonra fertlerin o kuralların kaynaklarının kutsiyetine inanması gerekir. Herkes nerede olursa olsun, kanuni haklarını sonuna kadar kullanacaktır. Herkes kanunlar karşısında eşittir ve ayrımsız olarak kanunların koruyuculuğundan eşit olarak faydalanma hakkına sahiptir. Herkesin, bu bildirgeyle belirtilen haklarına ters düşen ayırt edici davranışlar için yapılacak kısıktırmalara karşı eşit korunma hakkı vardır. Bu haklar özenle muhafaza edilecektir.

Adaletin devlette tecellisi için ise, toplumda değer ve ilkelerin hayata geçirilmiş olması ve herkesin hak ettiği ile karşılaşmasını bilmesi ve buna inanması gerekir. Bu çerçevede; Adalet Bakanlığı’nda, hukuki düzenlemelerin ve verilen kararların adil olmasına, Maliye Bakanlığı’nda, ekonomide, imkânların, fırsatların ve külfetlerin dağıtılmasında adil olunmasına, Milli Eğitim Bakanlığı’nda, eğitimdeki fırsat eşitliğinin sağlanması, doğru ve faydalı bilginin insanlara öğretilmesinde adil olunmasına, Sağlık Bakanlığı’nda, sağlık hizmetlerinin ihtiyacı olan herkese en kolay ve imkânı nispetinde, altından kalkabileceği bir külfet karşılığında insana ulaştırılmasında adil olunmasına, hülâsa her yerde her zaman dikkat edilecek asli unsur ve ölçü adalettir.

Her insan, ekmek ve su kadar adalete muhtaçtır. Adalet kavramı, bu önemi sebebiyle sürekli gündemde olmuştur. Vazgeçilmezliğiyle beraber farklı anlayış ve manalara konu olan ‘adalet’, düşünce sistemlerine göre değişebilmektedir. Toplum ve devlet için her zaman öncelikli olan, uygulanması için çaba sarf edilen, üzerinde konuşulan bu kavram hakkında farklı düşünürler farklı düşünceler ileri sürmüşlerdir. Toplumsal ve teolojik bir kavram olarak muhakemeye açık, inanç, kültür ve geleneğe bağlı, aklın zıddı, hayatın devamı için de vazgeçilmez bir unsurdur.

Adalet; kavram olarak doğru olan şey, ölçü, denge, düzen, aşırılıklardan uzak olmak, istikamette olmak, gerekli cezayı vermek ve zulmün zıddına hare-

Parti Programı

ket etmek manasındadır. Bir işte adil olmak, doğru olmak, doğru olanı yapmak demektir. Düşünce ve duygularda adil olmak her şeyi var oluş maksadına uygun kullanmak, ifrat ve tefritten uzak olmak demektir.

Adalet, davranışlarda ve kararlarda doğruluk, eşitlik gibi anlamları taşıyan bir mastar-isimdir. Orta yol, istikamet, uygunluk, denge, ölçü gibi anlamlara gelen ‘adl’ kelimesi, sıfat olarak kullanıldığında ‘adil’ kelimesi ile ifade edilir. Adalet, insan için toplum hayatında düzeni ve eşitliği sağlayan ahlaki bir duruş, arzu edilen bir tavidir. İstikrarlı bir doğrulukla gerçekleşen ruhi bir denge ve kernal mertebesidir.

Adalet, insan davranışlarını ahlaki ve hukuki açıdan değerlendiren, ölçen bir mikyas, ölçü birimi, bir ilkedir. Doğruluk, dürüstlük, tarafsızlık ve doğru muamele ve hukukilik ile yerini bulur. Adalet, insanların ilişkileri ve hakları arasında uyum ve dengeyi gerçekleştirir. Nasıl maddi âlemde; bilgi teknolojiye, teknoloji ürüne, ürün paraya tahvil edilince bir işe yarar işe, manevi bir kavram olan adaletin tecelisi için de başta bilgi, marifet, sonra bu bilginin davranışa dönüşmesi gerekir. Bu manada adalet bilgilenme faaliyetinin denge içinde harekete dönüşmesidir. Adalet vicdanın emriyle uyulur, zorla değil. Herkesin hak ve hukukuna her halükarda saygıyı içerir. Bir değer yargısı olarak adalet, insanın insan olma özelliğinden kaynaklanan bir duyguya dayanır.

Adaletin yansıma biçimi ne olursa olsun, gerçekleşmesi insanın bilincinde ve vicdanında yer etmesine bağlıdır. Anlayışlara, yere ve zamana göre değişmesi kişilerin zihninde yer ediş biçiminden kaynaklanır. Adalet duygusu, insana özgü bir özelliktir. Bu duygunun, insanların hayal ettikleri ideal toplumun gerçekleşmesinde, haksızlıklara karşı başkaldırıya yönlendirici bir etkisi de bulunur.

Adalet, hak, hukuk ve iyiyi, güzeli aramaya yönelik olmalı, eylemlerde ve inançlarda kendini göstermelidir. Adil olmak, iyiye, güzele ulaşmaya yönelik bir gayret içinde olmaktır. Bu da insanın görevini gerçekleştirmesi demektir. İnsan önce somut ve pratik görevlerini yerine getirmeli, bunları gerçekleştirerek adaletle uygun yaşamalıdır. Bu şekilde iyiye ulaşmaya çabalamalıdır.

Merkez Parti olarak kendimizi, temel insan haklarına dayalı ve adalet ölçülerinde bunları gerçekleştirmeye matuf bir hareket olarak tarif ediyoruz. Partimiz, bireylerin gündelik yaşamından uluslararası ilişkilere kadar önem taşıyan adalet sisteminin karşı karşıya kaldığı sorunları çözmeyi öncelikli hedefleri arasında görür. Cumhuriyetin temel nitelikleri korunarak, devlet yönetiminin esas hükümlerine yer verilecek; yasama, yürütme ve yargı arasındaki ilişkiler açık, net ve anlaşılabilir bir biçimde belirtilerek aralarındaki denetim ve denge sağlanacaktır.

Batı’nın gelişmiş ülkelerindeki, kendi devlet sistemlerini korumayı amaçlayan kistaslar esas alınarak kendilerine uygulamayı bizlere dayattıkları kanunlar

uygulamadan kaldırılacaktır. Uluslararası tahkim sisteminin işlemeze hale getirdiği Danıştay denetimi tekrar işlerliğe kavuşturulacak, ulusal yargı denetimi dışında hiçbir eylem ve işlem bırakılmayacaktır.

Merkez Parti, yargının işlerlik ve etkisini kıran, iç işlerimize müdahaleyi kolaylaştıran, ülkemizi bölmeyi amaçlayan olumsuz gelişmelerin açtığı tahribatı süratle düzeltecek, gereken yasal tedbirleri alacaktır.

Hukuk eğitiminden başlamak üzere hukukçuların niteliklerini artıracak reformlar gerçekleştirilecek, avukatlara, hâkimlere ve savcılara uzmanlıklarını geliştirebilecekleri yurt içi ve yurt dışı mesleki eğitim olanakları sunulacak ve belirli alanlarda uzmanlaşmaları sağlanacaktır.

Yargı, siyasi mülahazalarla daha çok af dağıtan ve bu yüzden hukukun güvenirliğini, cezaların caydırıcılığını tartışılır hale getiren bir kurum olmaktan çıkarılacaktır. Kamu vicdanını yaralayan zaman aşımı süreleri gözden geçirilecektir.

Merkez Parti, son dönemlerde zedelenen yargının itibarının hak ettiği seviyeye çıkarılmasına yönelik politikalar geliştirecektir. Hâkimler, savcılar ve bağlı bulundukları kurulların siyasi baskılardan kurtarılmasını, özlük hakları ile ilgili güvencelerinin artırılmasını, “Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu’nun”, buna göre düzenlenmesini önemli hedefleri arasında saymaktadır.

“Adalet, mülkün temelidir. Geciken adalet ise adalet değildir” prensibinden yola çıkan Partimizin temel amaçlarından biri, adaletin vaktinde gerçekleşmesini temin için, uzun yıllar süren davalara son verecek kanuni değişikliklere gidilerek, yapılacak değişikliklerle savcılık ve sorgu hâkimliği aşamasında olgunlaştırılacak davanın görevli mahkemede toplanan delillerle kısa sürede bitirilmesi esas alınarak mahkemelerin dava yükünü azaltmaktır. Yargıç tarafsızlığı ve yargı bağımsızlığı tam olarak sağlanacak, yargıç güvenceleri korunacaktır.

Devletin en önemli aslı görevlerinden biri olan adalet hizmetlerinin hızlı ve kaliteli olarak yerine getirilmesi için bütçeden ayrılan ödenekler büyük oranda artırılacak, yargıçların görevlerini güven ve huzur içinde, bağımsız ve tarafsız yapmalarını sağlamak için ücret ve sosyal imkânların gerekli seviyeye çıkarılması sağlanacaktır.

Merkez Parti, ayırım gözetilmeksizin her türlü yolsuzluğun yargıya taşınması gerektiğine, adil yargılamaya ve savunma hakkının kutsallığına inanmaktadır.

Merkez Parti, suç işlemenin insan onuruyla bağdaşmadığı anlayışının geliştirilmesine bunun yanı sıra cezaevi koşullarının iyileştirilmesine, görevlilerin eğitilmesine önem vermektedir.

2.5. DEMOKRATİKLEŞME VE SİVİL TOPLUM

Demokrasi; egemenliğin halktan kaynaklandığı, içinde çeşitli kademelerde belirlenen görevleri yerine getirecek kişilerin görüşlerinin dikkate alındığı, bir grup ve benzerleri içinde kurulan ilişkiler sisteminin var olduğu, bir topluluk içerisinde kişilerin karşılıklı hak ve özgürlüklerinin varlığına dayandığı bir yaşama biçimidir.

Egemenliğini organlar aracılığıyla kullanan siyasal sistem “**Temsili Demokrasi**”; çok partili seçim, çoğulculuk, katılımcılık, azınlık hakları, kamu özgürlükleri, iktidarın değişebilirliği, Anayasal devlet, hoşgörü, adalet, ekonomik ve sosyal haklara sahip olma ile gerçekleşmektedir. Demokrasinin devletten beklediği adalet, hukuk, eşitlik, güvenlik, sosyal adalet, sürekli istihdam, adil ücret, sosyal güvenlik, insancıl çalışma şartları, eğitim, sağlık, asgari şartlara sahip konut ve mal sahibi olma gibi konuları içermektedir.

Demokrasinin olmazsa olmaz şartlarından birisi, çoğunluğun hiçbir şart altında temel hak ve hürriyetleri tartışma konusu yapmaması ve azınlıkta bulunanların hak ve özgürlüklerini, çoğunlukta olanlar kadar gözetmesidir. Azınlıkta kalan görüşlerin ve muhalefet hakkının anayasal güvencelerle teminat altına alınması demokrasinin çoğulcu niteliğini pekiştiren bir unsurdur.

Merkez Parti demokratikleşmeyi, Anayasa’mızın tam bağımsız, milli, laik, sosyal, hukuk devleti çerçevesinde çağdaş demokrasinin her türlü niteliklerine tam anlamıyla kavuşturulması olarak kabul eder.

Merkez Parti, siyasi partilerin hareket ve faaliyet alanlarını genişletecek, demokratikleşmeye yönelik milli hukuk düzenimizde yapılması gereken değişiklikleri öncelikli olarak gerçekleştirecek, vatandaşların yönetime katılması ve yönetimi denetleyebilmesi için bilgi ve belgelere ulaşılabilmesini kolaylaştıracaktır. Vatandaşların yaşadıkları mahalleri, hizmetlerinden yararlandıkları ve çalıştıkları kurumlarla ilgili konulardaki görüşlerini, şikâyetlerini ve çözüm önerilerini değerlendirecek ve işleme koyacak organlar oluşturacaktır.

Merkez Parti, siyasi partileri, sendikaları, dernekleri ve Sivil Toplum Kuruluşlarını (STK) çağdaş demokratik ülkelerdeki düzeyin de ilerisine taşıyacak; bilgiye dayanarak belirlenen ihtiyaçları karşılamayı amaç edinen, kâr amacı gütmeyen hizmet veren STK’lar desteklenecektir.

Merkez Partisi iktidarında, yurttaşların siyasal yaşamda aktif olarak yer almaları için uygun koşullar yaratılacaktır. Uygur, çoğulcu ve katılımcı yaşam ilişkilerinin egemen olduğu demokratik toplumlarda halkın, siyasal edimine daha aktif katıldıkları görülmektedir. Siyasal katılım; gerek yerel gerekse genel siyasal etkinliklerle yurttaşların hükümet ve siyasal iktidar üzerinde baskı oluşturmaları ve doğrudan siyasal sürece katılarak etki yaratmaya çalışmaları olarak tanımlanabilir.

2.6. DİN VE DİYANET İŞLERİ

Din ve siyaset birbirinden ayrı kavramlarmış gibi görünseler de, tarih boyunca insanın olduğu hemen her yerde birbirlerini etkilemişlerdir. Tarih, din savaşlarına sahne olmuş, dinler ancak savaşlarla daha geniş coğrafyalara yayılma imkânı bulmuşlardır. Ortaçağ'da dinler siyasal parti işlevi görmüşlerdir. Bu noktada İslam da sadece bir din olarak değil, aynı zamanda bir devlet düzeni olarak değerlendirilmelidir. Çünkü İslam da bir devlet kurmuştur. İslam tarihinde de bütün öteki dinlerin tarihlerinde olduğu gibi savaşlar büyük yer tutmaktadır.

Dünya tarihinde dine bağlı devlet sistemi ya da devlete bağlı din sistemi örnekleri çokça görülmüştür. Özellikle, Müslümanların çoğunlukta olduğu ülkelerde batı hukuku anlamında laiklikten bahsetmek güçtür.

Partimizin anlayışına göre Laiklik; Devletin din veya dini yorumlar (mezhepler) karşısında tarafsız kalması, siyaset ve hukuki düzenini dine dayandırmaması, dini mülahazalarla hareket etmemesidir. Yani, kanun önünde farklı dinlere inanan insanların eşit muameleye tabi tutulmasıdır. Din ve vicdan hürriyetine hiç bir kısıtlama getirilmeden, herkesin ibadet ve hayat tarzı özgürlüğünün, devlet teminatı altına alınmasıdır. Laiklik, dini kontrol altına alıp geriletmeyi amaçlayan bir politika ve ideolojik olarak seküler bir yaklaşımdır.

Partimizin anlayışına göre devlet önemlidir. Ancak, vatandaşının inanç, hayat tarzı ve insan hakları gibi değerlerini rafa kaldıracak derecede İlahi iradeye bağlı kutsal bir varlık değil, beşeri ihtiyaçlara cevap vermek üzere oluşturulmuş bir teşkilattır. Laikliğin hedefi ise, düşünce ve inanç özgürlüğü ikliminde toplumsal barışı sağlamaktır. Bu iki yapı, kavram kargaşasına kurban edilerek çatıştırılmayacaktır.

Partimiz dini değerlere bağlı ve saygılı bir parti olmakla beraber, bugünkü anlayışla din istismarcılığını reddeder. Dinin inanç guruplarının ihtiyacına göre, toplum içerisinde yaygınlaşmasını sağlayan politikaları destekleyecek; ama asla siyasi malzeme olarak kullanılmasına müsaade etmeyecektir.

Partimiz; devletin dine müdahalesini yanlış olarak kabul ettiği gibi, dini kuruluş, cemaat, tarikat gibi oluşumların da devlete müdahalesinin yanlış olduğu inancına sahiptir.

Partimiz, laikliği demokrasinin gerekli şartı, inanç ve vicdan özgürlüğünün teminatı olarak görür. Laikliğin, din düşmanlığı şeklinde yorumlanmasına da, orselenmesine de karşıdır.

Esasen laiklik, her türlü din ve inanç mensuplarının ibadetlerini rahatça icra etmelerini, dini kanaatlerini açıklayıp bu doğrultuda yaşamalarını ancak, inançsız insanların da hayatlarını bu doğrultuda tanzim etmelerini sağlayan bir ilkedir. Bu bakımdan laiklik, özgürlük ve toplumsal barış ilkesidir. Bu çerçevede bütün dini

telakkiler, görüş ve düşünceler kendi düşünce ve inançlarına göre serbestçe kendilerini ifade, kendilerini geliştirmek ve buna göre yaşamak hakkına sahiptir. Fakat mukayeseli hukuktaki bütün kurum ve kuruluşların düzenlemelerde nazara alındığı gibi, İslam hukuk sisteminden de düzenlemelerde bir mukayese esası olarak nazara alınması bilimsel bir gerçeklik ve gereklilik olarak kabul edilmelidir.

2.7. DOĞU VE GÜNEYDOĞU

Ülkemizin güneydoğusunda, emperyalist güçlerin çıkarları doğrultusunda yapılan sinsi planlar ve projeler, tarihin her safhasında olduğu gibi aziz Türk Milleti'nin sağduyu ve gayretiyle bozulacaktır. Bazılarının Kürt, bazılarının terör, bazılarının da Güney Doğu sorunu olarak adlandırdığı bu mesele; emperyalistlerin tarihte olduğu gibi milletleri bölme, parçalama ve yutma politikalarının bir parçası olmakla birlikte, aynı zamanda bütün memleketimizde ve o bölgelerimizde yıllarca uygulanan yanlış politikaların ve birikmiş sıkıntıların istismarı olarak görülmektedir.

Türk Milleti'nin Türkmen, Çerkez, Laz, Gürcü gibi unsurlarından biri olan Kürt kardeşlerimizin emperyalizminin oyununa gelmeyeceğine inancımızı korumaktayız. 1924 Anayasası (Md. 88), "Türkiye ahalisine din ve ırk farkı olmaksızın vatandaşlık itibarıyla Türk ıtlak olunur (adlandırılır-denir)" ifadesiyle Türk milletini tanımlanmıştır.

Türkiye'mizin hemen her bölgesinde yaşanan sosyal, kültürel ve ekonomik sorunlarla karşı karşıya olan bölge insanlarımızın devlet tarafından bilinçli politikalarla farklı muamelelere tabi olduğuna inanmıyoruz. Milli birliğimizi, vatan bütünlüğümüzü ve egemenliğimizi bozmamak; Anayasamızın değiştirilmez maddelerini ihlal etmemek, diğer bölge insanlarımızdan farklı ayrıcalıklar istenmemek kaydı ve şartı ile bölge halkının demokratik taleplerini karşılayacak politikalar izlenecektir.

Merkez Parti, diğer bölgelerimizde olduğu gibi, bölge halkının refah ve mutluluğu için; hak ve özgürlükleri gözeterek, Türkiye'nin birliğini, bütünlüğünü ve üniter devlet yapısını tehdit eden terörün önlenmesinde zaaf yaratmayacak ve terörün beslenmesini engelleyecek adımlarla birlikte tüm toplumun duyarlılıklarına saygılı, etkili ve sorunları kökünden çözmeye yönelik bir politika izleyecektir. Partimiz iktidarında devlet; ayrılıkçı ve bölücü insanlar karşısında caydırıcı, suçsuz ve masum insanlar karşısında koruyucu bir tavır ve şefkatle muamele ederek ülkemizi terör belasından kurtaracaktır.

Merkezi Parti iktidarında, terörün engellenmesi amacıyla sınır bölgesi teknolojinin her türlü olanaklar ile teçhiz edilecek, terörist sızmaları, yörede yuvalanmaları engellenecektir. Devlet otoritesi masum insanları mağdur ve rencide etmeden sağlanacaktır.

Partimiz iktidarında, Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerimizde feodal yapı ve getirdiği üretim kültürü ve yaşama biçimi çağdaş yapılanmaya dönüştürülecek, bölgelerarası gelişmişlik farkını yok edecek önemli adımlar atılacak, terör ortamından şu veya bu şekilde zarar gören vatandaşlarımızın mağduriyeti giderilecek, bölge ticari ve ekonomik faaliyetler açısından cazip hale getirilecektir.

Bölgede hazine arazileri topraksız köylüye kiralanacaktır. Özel sektörün yapmaması halinde, devlet her türlü yatırımı yaparak bölgede istihdam yaratacaktır.

3. EKONOMİ

3.1. EKONOMİK POLİTİKA İLKELERİMİZ

Ekonomik ve finansal küreselleşme, özellikle kalkınmakta olan ülkeler için bazı fırsatlar vermiş olmakla beraber; milli ekonomilerin sürdürülebilir büyüme, yoksulluğun azaltılması, gelir dağılımında adaletin gözetilmesi, sosyal refahın korunması, istihdam oluşturulması, kara paranın önünün kesilmesi, yolsuzlukların önlenmesi, uyuşturucu maddelerinin üretim ve kullanımının önlenmesi alanlarındaki politikalarının etkisini azaltmaktadır. Bu bağlamda ülkeler ve tüm dünya insanları için sosyal ve ekonomik ağır riskler küreselleşme ile meydana gelmektedir. Ana ülkede kazançları alan küresel finans, paraya ihtiyacı olan ülkelere kayar ve elde ettiklerini ana ülkeye –şirketlerine- gönderir; zengin daha zengin olur; eski tabirle bunun adı emperyalizmdi, şimdi küreselleşme oldu.

Çok ciddi bir şekilde geliştirilen küresel finans; küçük ekonomileri, kalkınma yolunda bocalayan ülkelerin mali ve sermaye yapısını tahrip etmekte, ülkelerin kaynaklarının finansal güç odaklarında toplanmasına neden olmasıyla da ciddi borç batağı yaratmaktadır. Küresel finans, dünyada borcu olmayan ülke bırakmamakta, ağır-geniş bir borç sarmalı oluşturmaktadır.

Ayrıca, küresel sermaye bağlı halde getirilen Merkez Bankaları (T.C. Merkez Bankası dahil) politikalarının küresel sermayeyi kollayan, koruyan önlemler getirmesi; milli sermayelerin erimesine, büyük bankaların daha da büyümesine, küçüklerin yutulmasına sebebiyet vermiş, mali tekeller oluşturmuştur.

Hal böyle iken, ülkelerin küresel koşullara kendi çıkarlarını azami bir şekilde koruyarak uyum sağlama kabiliyeti son derece önem arz etmektedir. Ülkelerin tüm resmi-özel kurumsal yapılarını yenilemesi, yeni üretim, pazarlama-ihracat tekniklerini- donanımlarını geliştirmesi kaçınılmaz olmuştur.

Aslında ekonomide para politikası, iktisat politikasının önemli bir ayağıdır. Malum, para politikasını ekonomi yönetimi belirler. Fakat, küreselleşme sürecinde hiçbir ekonomi kendi para politikasını belirleyemiyor; dünya para politikasını belirleyemiyor; dünya para politikasını dolar yani küresel güç olan ABD belirliyor.

Parti Programı

Çağımızda bilerek ciddi bir “likidite bolluğu” yaratılmıştır; bu bolluk aslında dijitaldir, elektronik paradır; bir köpüktür. Dünyada likidite olarak dolaşan nakit değil, değerleri her an değişebilen kıymetli kağıtlardır (Tahvil gibi).

Türkiye’de son dönemde, uluslararası likidite bolluğu ve Çin ile Hindistan’ın dünya üretim, ticareti ve ihracatında çok ciddi yeni rolü dikkate alınmamaktadır. Düşük kur- yüksek faiz politikası ile gelen para (sıcak para) bir taraftan ithalatı hızla artırırken, ihracatı olumsuz etkilemekte, diğer taraftan da üretimde katma değeri azaltmakta ve kaynak transferlerinin artmasına neden olmaktadır.

Böylece cari açığın (döviz açığının), kamu ve özel kesim borçlarının artması, ileride Türk ekonomisi için ciddi darboğaz yaratmaktadır. İthalata dayalı üretim reel büyüme sağlayamamakta, istihdam yaratmamakta, yatırım yapılmamakta, yatırım yapılmamakta, tasarruf sağlayamamaktadır.

Türkiye’nin büyüyen dış finansa ihtiyacı giderek artmakta, ters yönlü sermaye çıkışlarına karşı kırılganlığı yükselmektedir. Türk ekonomisi sıcak paraya bel bağlamış, adeta pamuk ipliğine dönüşmüştür.

Partimiz bütün bu olumsuzlukların önüne geçilebilmesi için yeni “ekonomik önlemlerin ve hedeflerin” belirlenmesini milli bir görev olarak görmektedir.

Bu itibarla her şeyden önce yeni ve güçlü bir kamu yönetimi oluşturacak, özel sektöre iş birliği içinde yeni ekonomik ve mali stratejiler geliştirecektir.

Öncelikle düşük kur- yüksek faiz sarmalından ekonomi kurtarılacak, esnek kur politikası- reel kur politikası izleyecektir.

İhracata yönelik üretim politikalarına ağırlık verilecek, ithalata ağırlıklı üretimden giderek uzaklaşılacak; katma değeri yüksek olan, dünya piyasalarında rekabet gücü artan üretim yapısına geçilecektir.

Merkez Parti, Türkiye ekonomisi üzerindeki IMF ve Dünya Bankası gibi küresel sermayenin tetikçisi durumunda olan dış müdahaleleri sona erdirecek, milleti ve devleti için milli ve sosyal bir ekonomik politikayı hayata geçirecektir.

Merkez Parti, ekonominin amacının da, aracının da insan olduğu anlayışıyla; bireyin, toplumun ve devletin oluşturduğu kurumların, tam anlamıyla özgür ve akılcı bir ekonomik sistemin kurulmasını hedef almakta; bu amaçla ülkemiz ekonomisini yeniden yapılandırmayı amaçlamaktadır.

Merkez Parti, benimsediği “**Sosyal Ekonomi Programı**’ ile devletin gerektiğinde, ihtiyaç duyulması halinde ekonomik faaliyet içinde yer almasını sağlayacaktır. Ancak devletin bu iştiraki makul olacak ve her düzeydeki çalışmalar verimlilik ve ehliyet esasına dayandırılacaktır.

Merkez Parti, ekonomik sistemin işleyişini yasalarla güvence altına alarak, tekelleşme ve tröstleşmeyi engelleyerek girişimciyi olduğu kadar, tüketiciyi korumayı da yasal düzenlemeler ve bağımsız, etkin yargı tesisi ile yerine getirecektir.

Merkez Parti, yukarıda da belirtildiği gibi ekonomiyi yeniden yapılandıracak; bu yapılanmada milli ve özel sektör esaslı ve sosyal içerikli ekonomi ele alınacaktır. Sosyal devlet ilkesi içinde devletin sınırlı ekonomik erki ve sınırlı denetim yetkisi sürdürülebilir bir milli ekonomi için kaçınılmazdır. Bu itibarla, jeopolitik, jeostratejik ve sosyal denge bakımından kaçınılmaz olan sektörlerde, devlet kendi yatırım, üretim ve yönetim faktörlerini harekete geçirecektir.

Serbest piyasa ekonomisi, çok geniş halk kitlelerini doğrudan etkileyen sosyal devlet duyarlılığı içinde olacaktır. Her türlü sosyal ve ekonomik güvence, sosyal kurumlar, piyasa ekonomisinin işleyişinde ağırlığını koruyacaktır.

Vatandaşların ekonomik haklarını koruyan, sosyal adaleti, sosyal güvenliğini ve fırsat eşitliğini sağlayan, devletin sınırlı denetimine tabi serbest piyasa ekonomisi; sosyal içerikli olarak yeniden yapılandırılacaktır. Bu asla “iktisadi müdahalecilik değildir”; özel girişimciliği zorlayıcı ekonomik önlemler değil, aksine özel girişimin sosyal refahı da sağlayacak şekilde önünün açılmasıdır. Serbest piyasa ekonomisinin yarattığı sorunların çözümü, sosyoekonomik kurumlar ile sağlanabilir. Sosyal ekonomi Türkler tarafından yüzlerce yıl, hem Orta Asya’da ve hem de Anadolu’da uygulanmıştır (Lonca, ahilik sistemleri).

Yukarıda da önemle üzerinde durulduğu gibi IMF ve Dünya Bankası’nın ‘düşük kur-yüksek faiz’ stratejisine teslim edilen Türk Ekonomisi; bir taraftan giderek artan borçlanma kısır döngüsünden kurtulamamakta bir taraftan da çok yüksek faizlerle küresel getirim sınıfını beslerken, ortak vergilerle halkımız geçim sıkıntısı içine sokulmuştur. Türk Ekonomisinin kaderi uluslararası piyasalarda paraya yөн veren yatırımlar ve fon yöneticilerinin elindedir.

Ne serbest kur, ne sabit kur ne de para kurulları, küreselleşmiş finans piyasaları nedeniyle ortaya çıkan sorunları ortadan kaldıramaz. Ekonominin gücü, uygulanacak kur rejimi üzerinde etkindir. Daha fazla döviz istikrarı ve daha fazla esneklik arasında dengeyi kurmak bir zorunluluktur. Ekonomik koşullara göre kur rejimlerini değiştirmek gerekir. Devletin doğrudan müdahalesi olmayan, piyasa güçlenince arz-talep dengesine göre belirlenen “esnek kur” rejiminin daha uygun alabildiğine inanıyoruz.

Partimiz yönetiminde, ülkeleri borçlandırmayı ve küresel sermayeye getirim sağlamayı esas alan IMF (Dünya Bankası, finans kapital) ipoteğinden Türk Ekonomisi kurtulacak ve iktisadi bağımsızlığımız yeniden sağlanacaktır.

Gerçek üretim yapmak için faizler aşağı çekilecek, sadece yüksek faiz için gelen döviz girişleri kademeli olarak yavaşlatılacaktır. Ucuz döviz girişi ve ucuz

Parti Programı

ithalat frenlenecek, üretim sektöründe rekabetlilik kazandırılacaktır. Bunun sonucu, ekonomi ucuz ithalata dayalı büyümeden üretim ve istihdama dayalı büyümeye geçecek, ihracat artacak, döviz kazancı artacaktır.

Kar amaçlı özel sektör ile kamu sektörü yanında üçüncü sektör olarak kabul edilen ‘Sosyal Ekonomi’, ekonomik sistemlerinin yarattığı toplumsal değersizliklerin aşılmasında önemli roller oynar. Kar amacı gütmeyen Üçüncü Sektör gerçek kooperatifçilik, yardımlaşma sandıkları ve ekonomik işler üstlenen dernekler ve vakıflar maddi ve mali araçları ile ekonomik gelişmede, istikrarda; gelir farklılıklarının yarattığı sosyal rahatsızlıkların azaltılmasında ciddi fonksiyonları vardır. İnsani değerleri üstün tutan, az gelir gruplarının yaşamını olumlu etkileyen sosyal karakterli bir iktisat sektörüdür. Sosyal ekonomi; 21. Yüzyılda giderek ağırlaşan ve derinleşen gelir dağılımı adaletsizliği, yüz milyonlarca yoksulluk ve açlık içinde bulunan insanlar için gerekli olduğu kadar, serbest piyasa ekonomisinin de sürdürülebilirliği açısından kaçınılmazdır.

Merkez Parti iktidarında, sosyal ekonominin gelişmesini sağlayacak yasa çıkarılacak ve finans ortamı oluşturulacaktır. Yani sosyal ekonomi belirli bir hukuk yapısına ve teşvik sistemine kavuşturulacaktır.

3.1.1. EKONOMİK BAĞIMSIZLIK VE MİLLİ EKONOMİ

Merkez Parti, küresel sermayenin taşeronu olmayan “Üçüncü Sektör” olarak bağımsız bir ‘**Sosyal Ekonomi**’ modelini benimsemiştir. Bu modelin temel özelliği; yenilikçi, girişimci, planlamacı, adil rekabeti, sosyal güven ve dayanışmayı birlikte içermesidir.

Partimiz, devletin ve halkın tüm güçlerinin seferber edildiği; planlamaya, verimliliğe ve üretkenliğe dayalı sosyal bir ekonomik sistem içinde, yine tüm halkımızın refahını ve zenginliğini amaç edinen bir toplum yaratmayı hedeflemektedir.

Merkez Parti olarak güçlü katma değer ve istihdam yaratan dinamik bir ekonomiye ulaşabilmek için tüm yeniliklerin sisteme sürekli aktarıldığı bir ekonomik yapılanmayı hedeflemekteyiz. Özel sektör küresel rekabet fırsatlarını değerlendirmek ve küresel tehditleri aşabilmek için gerekli donanımı kazanma yönünde devlet tarafından desteklenecek ve teşvik edilecektir.

Küresel baskılar karşısında ve rekabetliliğin büyük önem kazandığı günümüzde “Sektörel Planlama” önem arz etmektedir. İç – dış arz ve talep şartları göz önünde bulundurularak, kaynakların rantabl kullanımını ve yatırımların verimliliğini esas alarak sektörel planlamanın yapılmasını öngörmekteyiz.

Partimiz, mevcut organize sanayi bölgeleri, teknoparklar gibi sanayi altyapılarını daha da artıracak ve bunların yeni teknolojik imkanlarla geliştirilmesi, teşvik edilmesine önem verecektir.

Merkez Parti iktidarında, rekabetin etkinleştirilebilmesi için kayıt dışı ekonomik faaliyetler kayıt içine alınacak, destek ve teşvikler üretim, katma değer ve istihdamı sağlayacak şekilde yapılacaktır. Kamuda denetim etkinleştirilecek, şeffaflık ve güven ortamı sağlanarak suiistimaller, aksaklıklar, başıboşluk ve yolsuzluklar önlenecektir.

Merkez Parti iktidarında, spekülâtif amaçlarla ülkemize giren yabancı sermayenin tahribatını önleyici etkin önlemler alınacak, katma değer ve istihdam yaratan özellikle üretim yatırımları yapan yabancı sermayenin öntü açılacak ve teşvik edilecektir. Özel ve kamu sektörü ile yabancı sermaye işbirliği önündeki engeller kaldırılacaktır.

3.1.2. İSTİKRAR POLİTİKALARI

Gayrisafı milli hasıla, istihdam, fiyat düzeyi gibi büyüklüklerdeki dalgalanmaların en az düzeyde olma halini ifade eden 'istikrar politikaları', para ve maliye politikası araçlarını kullanarak ekonomik istikrarı sağlamak, yani ekonominin içinde bulunduğu duruma göre enflasyonla mücadele, işsizliği önleme ve dış ödemeler dengesini sağlamak amaçlıdır.

Merkez Parti iktidarında, sağlıklı ve sürdürülebilir bir büyüme ve kalkınma ancak istikrar içindeki bir ekonomide gerçekleşebilir. Bu nedenle istikrar amacına uygun bir para ve kredi politikası gözetilecek, Merkez Bankası ile işbirliği içinde fiyat istikrarı belirlenecek, döviz rezervlerimizin yönetimi ekonominin iç ve dış ilişkilerindeki dengeler gözetilerek yönlendirilecektir.

3.1.2.1. IMF İLE İLİŞKİLER

Türk ekonomisi, küresel sermayenin hizmetindeki IMF'nin ucuz kur, yüksek faiz stratejisine tabidir. Bu strateji Türkiye'yi soydurmakta, yoksullaştırmaktadır. IMF'nin ekonomik programı üretime değil, yukarıda da ifade edildiği gibi düşük kur yüksek faiz politikasına dayanmaktadır. Bu politikayla Türkiye üretmiyor, yatırım yapamıyor, piyasa oyuncularının oyunlarıyla daha da fazla faiz ödüyor.

IMF'ye borcumuz kalmamasına rağmen, dünyadaki tek müşterisi Türkiye kaldı. Türkiye özellikle 2000 yılından beri IMF'nin her dediğini yaptı; sıkı maliye politikası uygulayın dedi; uyguladık. Milli gelirin %6,5 miktarındaki kısmını faiz dışı gelire ayırın dedi; ayırdık. Sıkı para politikası uygulayın dedi; uyguladık. Uluslararası sermayeye çıkarlarına açık para ve mali reformlar yapın dediler; yaptık. Özelleştirme, vergi, sosyal güvenlik, bankalar, madenler, petrol, özel kurumlarla ilgili yasaları çıkardık. Vatan topraklarının satışıyla ilgili kanun da çıktı. Ucuz döviz, yüksek faiz politikalarını uygulamaya devam edilmektedir.

Peki, sonuç ne oldu? Türkiye'nin toplam borç stoku arttı. Ucuz ithalata bağlı gerçek olmayan büyüme oldu. %72'ye varan ara malı ithalatı ile KOBİ'ler çöktü.

Parti Programı

Gerçek işsizlik oranı %21 oldu. Dış Ticaret Açığı ve cari açık inanılmaz bir şekilde yükseldi. Türk ekonomisi tamamen sıcak paraya teslim edildi. Özelleştirme yoluyla 80 yılda halkımızın vergileriyle alın teriyle kurulan iktisadi teşekküllerimiz yani milli varlıklarımız, jeopolitik ve jeostratejik durumlarına bakılmadan hemen hemen tümüyle yabancılara satıldı.

Bir ülkenin ekonomisinin ve egemenliğinin temelini oluşturan milli bankalarının pek çoğu yabancılara satıldı. Tarım sektörümüz çöktü. Sigorta şirketlerimiz elimizden çıktı. Topraklarımız satılıyor. Dolayısıyla Türk ekonomisi ve milli varlıkları küresel sermayeye teslim olmuş oldu.

IMF, Türkiye’de sadece ekonomik ve parasal değişimleri değil, aynı zamanda siyaseti de yönlendirerek demokrasimizin işlerliğini de kontrol etmektedir. Yukarıda da belirttiğimiz gibi TBMM’de birçok yasa IMF’nin ve Dünya Bankası’nın talepleri sonucu onların menfaatleri doğrultusunda çıkmıştır. Borcumuz olmamasına rağmen, IMF ile devam, “Yakın İzleme Anlaşması ile” Türkiye’yi siyasi ve ekonomik vesayet altına almıştır. “IMF’ye borcumuz bitti, ilişkilerimiz noktalandı” söylemlerine rağmen, IMF heyetleri Türkiye’ye gelmeye, ekonomik ve siyasi gelişmeleri izlemeye, uyarılarda bulunmaya devam ediyorlar.

İşte bu ve benzer nedenlerle Merkez Parti iktidarında, IMF ile ilişkilerimiz uluslararası mali hukuk ve uygulamalar çerçevesinde olacaktır.

3.1.2.2. CARİ AÇIK

Malum cari açık ülkeye giren döviz dengesidir. Cari açığı kapatmanın yolu döviz kazanmaktır. Döviz kazanmak ise, gerçek üretim yapmak, üretimini ihraç etmek, turizm başta olmak üzere hizmet sektöründen döviz kazanmakla mümkün olur.

Merkez Parti iktidarında yukarıdaki amaçlarla ekonomimizi ucuz ithalata dayalı üretimden çıkarıp, öncelikli olarak kendi kaynaklarımızı, gerçekçi kuru ve bilgiye dayalı üretimi esas alan, ihracat hedefli bir ekonomiye yönlendireceğiz.

3.1.2.3. BÜYÜME

Merkez Parti, üçüncü sektör olarak sosyal ekonomi politikasının hedefleri, refah ve yüksek yaşam kalitesidir. İlerleme, geçmişte daha çok niceliksel büyüme olarak anlaşılmıştır. Bugün ise hızlı iklim değişimi, dünya nüfusunun artışı ve çevre sistemlerinin üzerindeki aşırı yük, gelişmeye yeni bir yön vermemizi gerektiriyor. Kalkınmanın ilerleme sağlayıp sağlamayacağı buna bağlıdır.

Merkez Parti olarak, ekonomik dinamizmi, sosyal adaleti ve ekolojik sorumluluğu birleştiren sürdürülebilir bir ilerleme hedeflemekteyiz. Bu amaç için daha az kaynak kullanımı ve niteliksel büyüme sağlamamız gereklidir. İnsanlar geçimlerini

sömürü ve korku olmadan iyi bir iş ile sağlayabilmelidirler. Her insan elde edilen zenginlikten adil bir pay almalıdır. Yaşamın doğal temellerini gelecek kuşaklar için güvence altına almak amacımızdır.

Bilgi toplumunun, bilgi ekonomisinin kaynağı üniversitelerdir. Üretim artışı bilgiye dayalı olursa hızlı ve sürekli olur. Bunun için üniversitelerde üretime dönük çalışmalara rekabet üstünlüğü olan alanlara yoğunluk vermeye özen gösterilecektir.

Sürdürülebilir bir gelişmenin sağlanması için bilimsel ve teknolojik ilerlemeye ve eğitime güveniyoruz. Niteliksel büyümenin ön koşulu; rekabette kendini kanıtlayabilen, katma değeri ve verimliliği yüksek, dolayısıyla yoksulluğun, sömürünün ve doğal kaynaklarının boşa harcanmasına son verebilen bir ekonomidir.

Merkez Parti olarak daha fazla istihdam yaratmak, refahı ülke ve dünya genelinde artırmak için ülkemiz çıkarını da gözetken küreselleşmeyi bir fırsat olarak değerlendiriyoruz. Piyasaların dinamiğini, insanların hizmetinde kullanmak hedefimizdir. Bunun için uzun vadeli büyümeyi destekleyecek ve kısa vadeli karlara odaklanmayı aşacak bir rekabet düzeni yaratmayı kaçınılmaz görüyoruz.

IMF ve Dünya Bankası'nın düşük kur-yüksek faiz stratejisine teslim edilen Türk ekonomisinde üretim esas alınmamış, para ve mali politikalarla ülkemiz aşırı borçlandırılmış, küresel sermayeye bağımlı hale getirilmiştir. Türk ekonomisinin kaderi, uluslararası para piyasalarında paraya yön veren yatırımcılar ve fon yöneticilerinin eline geçmiştir.

Ekonomimiz kendisi üreterek büyümüyor; dış borçlanma ve ucuz ara malı ithalatıyla büyüyor; bu nedenlerle gerçek ihracat yaparak döviz kazanamıyor, borçlarını ödeyemiyor. Halkımız, üretim paylaşımından hak ettiğini alamıyor.

Ekonomi dinamiği olan KOBİ'ler, ucuz ara malı ithalatıyla çokertilmiştir. KOBİ'ler yani küçük esnaf, küçük işletmeci, küçük yatırımcı, küçük hizmet erbabı ve bunların orta boyda olanları, yürütülen ucuz ithalat ve vergiler altında ezilmiştir.

Merkez Parti iktidarında faizler aşağı çekilecek, sadece yüksek faiz için gelen döviz girişleri kademeli olarak yavaşlatılacaktır. Ucuz döviz girişi, ucuz ithalat frenlenecek, üretim sektörüne rekabet kazandırılacaktır. Bunun sonucu, ekonomi ucuz ithalata dayalı büyüme yerine üretim ve istihdama dayalı büyümeye geçecek, ihracat ve döviz kazancı artacaktır.

3.1.2.4. ENFLASYON

Merkez Parti iktidarında ucuz döviz kuru, ucuz ithalata dayalı enflasyondan Türk ekonomisi kurtarılacak, mali ve parasal politikalar ile üretim, arz, talep dengeleri oluşturularak, kabul edilebilir kontrollü enflasyon hedeflenecektir.

Parti Programı

Merkez Parti iktidarında, kısa ve uzun dönemli enflasyonla mücadele politikalarına ağırlık verilerek, banka kredilerinin üretken yatırım alanlarına yönlendirilmesi sağlanacaktır. Kısa dönemde; toplam talebi azaltıcı para ve kredi politikalarının izlenmesine, emisyon hacminin kontrol altında tutulmasına ve genel olarak kamu kesimi finansman ihtiyaçlarının sınırlandırılmasına bağlıdır. Bu çerçevede kamu harcamalarında savurganlık önlenecek, kısa vadeli iç borç ödemeleri orta döneme ertelenecek bir programlamaya gidilecek ve banka kredilerini arttırıcı tedbirler alınacaktır. Uzun dönemde enflasyonla mücadelede ise, toplam arzı toplam talep düzeyine çıkaracak politikalar tespit edilecek ve uygulamaya konulacaktır.

Merkez Parti iktidarında, Türkiye'nin üretim potansiyelinin, yatırım seviyesinin ve verimliliğinin artırılması ve banka kredilerinin üretken yatırım alanlarında etkin bir şekilde kullanılması sağlanacaktır.

Merkez Parti iktidarında, ekonomideki borç yükü azaltılarak, düşük seviyelere çekilecek ve bütçe açıklarının giderilmesine yönelik politikalar uygulanacaktır.

Merkez Parti iktidarında, enflasyon düşürülürken, aynı zamanda ekonomik büyümenin önünde engel teşkil eden kısa ve uzun dönemli belirsizlikler ortadan kaldırılacak ve ekonomik büyümeyi sürekli hale getirecek şekilde politikalar izlenecektir.

3.1.2.5. KAYIT DIŞI EKONOMİ

Kayıt dışı ekonomi genelde devlet denetimi dışında ekonomik faaliyetler olarak tanımlanır. Kayıt dışı ekonomi, başta uyuşturucu, silah kaçakçılığı olmak üzere, mal, eşya ve hizmet satın alımlarının belgelenmemesidir. Kayıt dışı ekonominin en büyük nedeni vergi yükünün çok fazla olması, terör örgütlerinin para kazanma ve aklama yollarıdır. Sık sık vergi affı çıkarılması, vergi kaçakçılığını dolaylı olarak teşvik etmektedir.

Kayıt dışı ekonomi yolu ile elde edilen kazanç, bir yünden sosyal sorunların derinleşmesine neden olurken, diğer yandan da, gerçek üretim yapısını bozmakta, rekabetliliğe zarar vermektedir.

Türkiye dünyada çok önemli uyuşturucu transit geçişlerinin yayıldığı bir ülke haline gelmiştir. Son yıllarda siyasi iktidarın çıkardığı "vergi barışı(?) ile uyuşturucu, silah kaçakçılığı kadın ticareti ve benzeri yollardan elde edilen milyar dolarlar Türkiye'ye girerek aklanmaktadır. Zaten gelir adaletsizliğinin yarattığı toplumsal yıpranma, kara para aklanmalarıyla daha da derinleşmiştir.

Merkez Parti iktidarında ticaretin, finansmanın, mal ve hizmet alımlarının belgelenmesi kara para kaynaklarının kurutulması bütün bu faaliyetlerin elektronik alana sokulması, kazanç ile harcama arasındaki uygunluğun denetlenmesi gibi önlemler ele alınacaktır.

3.1.3 BÖLGESEL KALKINMA POLİTİKALARI

Ülkemiz, özellikle son yıllarda reel kalkınma perspektifi ve vizyonunu kaybetmiştir. Büyüme ve kalkınmanın yerini, IMF ve Dünya Bankası dayatmalarıyla, düşük kura yüksek faiz, enflasyonu düşürme ve sözde istikrar arayışı almıştır. Her türlü potansiyele sahip olan ülkemiz ve insanımızla kalkınma ve büyümeyi gerçekleştirmek zorundayız.

Merkez Parti iktidarında, yeraltı ve yer üstü imkanlarımızı, nitelikli ve birikimli insanımızı, bilgi kaynaklarımızı ve dışarıdan sağlanacak imkanları değerlendirerek, zihniyet, teknoloji ve eğitim devrimleriyle yeni bir anlayış içinde büyüme ve kalkınma sağlanacaktır.

Merkez Parti iktidarında, kalkınma ve büyümede jeoekonomik potansiyelleri olan bölgeler ve kentler ‘Pilot’ olarak seçilecek, Üniversite ve araştırma kurumlarıyla desteklenecek, iç ve dış pazar talepleri için bilgi bankaları oluşturulacaktır.

Merkez Parti iktidarında, ‘Ekonomik ve Sosyal Konsey’, faal ve etkin hale getirilecek, çok yönlü ve çok kademeli işbirliği uygulamasına gidilerek devletin, üretici ve tüketici sivil toplum kuruluşlarının, sektörlere yönelik sanayi kuruluşlarının demokratik katılımıyla bir kalkınma modeli oluşturulacaktır.

Merkez Parti iktidarında, göçleri önleyecek, bölgesel gelir dağılımlarını dengeleyecek, kamu hizmetlerinin dağılımını adaletli kılacak bir şekilde; bölgeleri ve kentleri birbirine bağlayacak, işbirliğine mecbur ve bağımlı kılacak kalkınma politikaları yürütülerek beraberliğimizin ekonomik olarak pekiştirilmesi de sağlanmış olacaktır.

3.1.4. REKABET Politikaları

Merkez Parti iktidarında, en önemli dinamiklerinden birisi rekabet alanı olan günümüz piyasa ekonomisinde; sömürüyü, kartelleşmeyi, tekelleşmeyi ve karaborsayı engelleyecek, halk kitlelerine yeterli, kaliteli ve ucuz mal ve hizmetin sunulmasını ve ekonominin tabii kanunları içinde gelişmesini sağlayacak, ülke menfaatleri doğrultusunda müdahale ve tehditleri asgariye indirecek rekabet şartlarının hakim kılındığı adil bir rekabet politikası yürütülecektir.

Avrupa Birliği dayatmalarıyla kurulan ‘Rekabet Kurumu’ ve çıkartılan ‘Rekabet Yasası’nın, işlevlerini ve görevlerini yerine getirdiğini söylemek pek doğru olmasa gerekir. Hükümetlerin de bu konuda bir politikaları görülememektedir. Üstelik de son yıllarda Rekabet Kurulu’nun yetkilerinin kısıtlanması, Kurul’un işlevini çöktürmüştür. Kurul’un içine düştüğü yolsuzluk da güvenilirliğini kaybetmiştir.

Merkez Parti iktidarında, serbest piyasa sisteminin etkin, dinamik ve verimli kılınmasını sağlamak amacıyla; rekabetin kurumsal ve yasal zafiyetleri giderile-

cek, adil bir rekabet kültürünü ve davranışını yerleştirecek, haksız rekabet yaratan her türlü siyasetçi ve devlet müdahalelerine son verilecek, KOBİ, esnaf ve sanat-kârlarının rekabet sürecine etkin katılımını sağlayan mekanizmalar oluşturulacak, Küresel piyasalarda Türkiye'nin adını duyurup itibarını yükselten girişimlere her türlü destek verilecektir.

3.2. KAMU MALİYESİ

3.2.1. BÜTÇE

Bütçe, devletin gelecek faaliyet dönemi için; amaçlarına, hedeflerine ve politikalarına uygun olarak hükümetler tarafından hazırlanan gelecek dönem faaliyetlerini ve sonuçlarını parasal ve sayısal olarak ifade eden rapordur. Denk Bütçe, devletin gelirleri ile giderleri arasında dengenin varlığı ekonomide ve devlet hayatında sağlıklı gidişin ifadesidir.

Ülkemizde yönetimlerin plansız harcamalarından doğan devlet ihtiyaçları, hükümetlerin sağlam vergi kaynaklarına yönelmeyerek yüksek faizli borçlanma yolunu seçmesi, sürekli yüksek faiz ve yeni borçlanma ihtiyacı, borç-faiz-bütçe açığı sarmalının oluşmasına yol açarak kayıt dışılığın yaygınlaşmasını getirmiştir. Böylelikle bütçeler, borç ve faiz ödeme bütçelerine dönüşmüş, bu nedenle de yatırım ve zaten yetersiz olan personel harcamaları alabildiğine kısılmış, istihdam daralmıştır.

Merkez Parti iktidarında, bütçe yapımında, denge ve ekonomik istikrarı esas alınacak, devletteki savurganlıklar önlenecek, maliye politikası, denk bütçe ilkesini esas alarak ekonominin dengelerini bozmayan bir uygulamaya kavuşturulacak, iç ve dış borçların hızlı şekilde ödenmesi sağlanacak, kayıt dışılığa son verilerek vergi yaygınlaştırılacak, bu suretle reel kaynaklar yaratılacak, bütçeye ilişkin olarak şeffaflığı ve hesap verme sorumluluğunu tesis edecek mekanizmalar kuracaktır.

3.2.2. VERGİ

Vergi, devletin zorunlu harcama ihtiyaçlarının karşılanması için, toplumun ürettiği değerin bir kısmını devletle paylaşmasıdır. Sürekli ve sürdürülebilir bir ekonomik büyüme için tutarlı vergi politikaları önem taşımaktadır. Vergiler, sosyal ve ekonomik hedeflere ulaşmanın bir aracı olarak da daha etkin bir biçimde kullanılmalıdır.

Bir ülkede vergi yükünün adaletli ve dengeli olup olmadığı; dolaylı ve dolaysız vergilerin, toplanan vergiler içindeki payları ile anlaşılır. Dolaysız vergiler daha adaletli vergilerdir. Çünkü en az geçim indirimi, artan oranda vergi tarifeleri, indirim, istisna ve muafiyet gibi uygulamalarla “vergî ödeme gücü” arasında ilişki vardır.

Türkiye; gelir, kurumlar, özel tüketim (ÖTV) ve katma değer vergisi (KDV) ile sosyal güvenlik primlerinden oluşan bir vergi yapısına sahiptir. Dünyada en fazla vergi veren ülkeler içinde genelde birinci sırayı, vergi adaletsizliğinde de ön sıralarda yer almaktadır.

Merkez Parti iktidarında, bir vergi reformu yapılarak; vergi mevzuatı basitleştirecek, vergi sayısı azaltılacak, oranları düşürülerek yaygınlaştıracak ve adil olması sağlanacaktır. Kamu maliyesinin ihtiyaç gösterdiği sağlıklı gelir kaynakları belirlenecek, ekonomideki çarpıklıklar düzeltilecek, belge düzenine işlerlik kazandırılıp kayıt dışı ekonomi kayıt altına alınarak gelir dağılımındaki dengesizlikleri giderecek bir vergi sistemi yapılacaktır.

Merkez Parti iktidarında, vergi sistemindeki adil olmayan ve düşük gelirli eken uygulamalar terk edilecek, işçi, memur, emekli ve dar gelirli korunacak, vergi oranları makul ve ödenebilir düzeylere çekilecek, vergi sistemi, yaygın ve sektörler arası haksızlıkları ortadan kaldıran bir yapıya kavuşturulacaktır.

Peşin vergiler kaldırılacak, mali yılsonu vergilendirmeye gidilecek, ÖTV ve KDV’de Avrupa Birliği kriterleri esas alınacaktır.

Merkez Parti iktidarında, Vergi idaresi, etkin bir vergilendirme için yeniden yapılandırılacak, vergi kontrolünün temelini, harcama ve gelir beyanlarının bilgisayar ortamında sağlanacak otokontrolü oluşturacak, kurumlar ve gelir vergisi uygulamalarında, gelirin yaratılması için gerekli tüm giderler vergi matrahından indirilecektir.

Merkez Parti iktidarında, mal bildirim yükümlülüğü genişletilecek, vergi istisna ve indirimlerinin yasayla belirlenmesi sağlanacak, Anayasamızın “verginin mali güce göre alınması” hükmü pekiştirilecek, Anayasa’daki vergi yasaları ile ilgili alt ve üst sınırlar içinde değişiklik yapma yetkisi sınırlandırılacaktır.

Partimiz vergi affı uygulamalarına son verecektir. Vergi affı, vergi kaçırma teşvik etmekte, namusuyla vergisini ödeyene haksızlık yaratmakta, vergi ödemeyi teşvik etmekte, haksız rekabet ve kazançlara yol açmaktan olduğundan Partimizce her şekli ile kaldırılacaktır.

3.2.3. KAMU BORÇLANMASI

Ülkemizde toplam borç stoku; yapılan savurganlıklar ve kısa vadeli spekülasyon kar elde etmek üzere gelen sıcak paranın, dış açıkların kapatılmasında harcanması sonucunda neredeyse Gayri Safi Milli Hasılamıza yaklaşmıştır. Kamu açıklarının kabul edilebilir düzeyin üzerinde seyretmesi, tüm ekonomiyi etkileyen sorunlara neden olmaktadır. Devlet borçlanmasını, sinsi bir vergilendirme yöntemi olarak görmekteyiz.

Merkez Parti iktidarında, kaynaklara göre borçlar yeniden yapılandırılacak, alacaklıyla borçlu arasında taraflar zarar görmeyecek şekilde yeni düzenleme yapılacaktır. Merkez Bankası ve Hazine, borç bulan kurum olmaktan çıkarılıp destekleyen bir yapıya kavuşturulacaktır.

Merkez Parti iktidarında, reel ekonomi (üretim ekonomisi) desteklenecek, ihraç edip döviz kazandıracak bir yapıya kavuşturulacaktır. Kayıt dışı ekonomi, vergi kayıpları, kayıt dışı istihdam kontrol altına alınacak, kaynak oluşturulacak bir mahiyet kazandırılarak borçların ödenmesinde kaynak olarak yaratılacaktır.

3.2.4. KAMUDA VERİMLİLİK VE TASARRUF

Verimlilik en basit anlatımıyla girdi ile çıktı arasındaki ilişkiyi ifade etmektedir. Verimliliğin temel göstergesi, girdinin sabit ya da geliştirilmiş kalitedeki çıktıya olan oranıdır. Verimlilik, çeşitli mal ve hizmetlerin üretimindeki kaynakların etkili olarak kullanımıdır. Bunun içinde insan kaynakları planlamasının yapılması ve bu planlamanın verimli olarak kullanılması gerekmektedir. Verimliliğin bir ülkede artması, milli gelirin de artması anlamına gelmektedir.

Merkez Parti iktidarında, kamu kurum ve kuruluşlarında verimliliğin birinci amacı, kurumun hizmet ve üretim amaçlarını en iyi biçimde karşılayacak personel faaliyetlerinin nitelikli iş gücüne dönüşümünü sağlayan, “hedeflere göre yönetim” ilke ve anlayışına geçilecektir. Yönetebilir bir kadro ve yönetilebilir kurumlar esastır.

Merkez Parti iktidarında, kamuda verimliliği artırmak amacıyla; öncelikle hizmet beklentisini ve memnuniyetini sürekli olarak ölçecek sistemler kurulacak, yönetiminde bürokratik formaliteler azaltılacak, yöneticilerin atanmalarında liyakat esas alınacaktır.

Merkez Parti iktidarında, kamu sisteminde, inisiyatif kullanma ve karar almada rekabet gücünü tanımlayan; sorumluluğunun bilincinde bir yönetim, fonksiyonel yapılanma, müşteri odaklılık ve bilgi bazlı işlemler, yüksek motivasyon, hedef birliği, katılımcılık, kaliteli işgücü, plan ve program, esneklik ve dinamiklik, stratejik AR-GE, performans değerlendirme, verimlilik gibi öğeler dikkate alınarak bir yönetim sağlanacaktır.

Tasarruf açığı sorununu yaşanması ve bu açığın giderilememesi, ekonomik yaşamın diğer tüm alanlarını olumsuz etkilemektedir. Düşük gelir düzeyinin yol açtığı tasarruf azlığı, yatırımların az olmasına ve bunun neticesi olarak üretimin, istihdamın, milli gelirin ve tekrar tasarrufun yetersiz kalmasına yol açmaktadır. Bu kısır döngü, ülkelerin ekonomik performanslarını artırma noktasında finansman sıkıntısı çekmelerine neden olmaktadır. Bu bağlamda, tasarrufları yetersiz olan ülkeler yabancı tasarruflara başvurmaktadırlar.

Türkiye'nin istikrarlı ve uzun dönemli bir büyüme performansını yakalayabilmesi için yurtiçi tasarruflar kilit rol oynamaktadır. Kamu ve özel kesim tasarruflarının tam ikame olmaması, kamu tasarruflarının artırılmasının Türkiye'deki tasarruf açığının kapatılması için etkili bir politika seçeneği olduğunu göstermektedir.

Merkez Parti iktidarında, kamu ve özel sektör tasarruflarında sağlanacak bir iyileşme ile tasarruf açığını azaltıcı politikalar izlenecektir. Bu politikalarla, "yastık altı" diye tabir edilen tasarruflar sisteme dâhil edilerek tasarruf açığının kapatılmasına katkı sağlanacaktır. Oluşturulacak olan sanayi ve dış ticaret politikalarıyla, üretim sürecinde ara ve yatırım malı ithalatı azaltılarak sanayideki üretim değeri artırılarak özel sektörün de tasarruf sağlaması teşvik edilecektir.

Merkez Parti iktidarında, tasarrufların artırılması için enflasyonun ve faizlerin düşürülmesi yönünde ekonomi politikaları uygulanacak ve dış tasarrufu artırıcı önlemler alınacaktır.

3.3. ÖZELLEŞTİRME

Merkez Parti iktidarında zorunlu olmadıkça özelleştirme durdurulacaktır. Ülkemizde kamu sektörünün ekonomideki ağırlığı %22 civarına inmiştir. Jeopolitik, jeostratejik önemi haiz olan sektörlerimiz özelleştirme adı altında yabancılara satılmıştır. Batı'da devletlerin ekonomideki payı %40'lar civarındadır. Batı'nın sanayileşmiş ülkeleri, jeopolitik, jeostratejik önemi, olan sektörleri yabancılara satmamaktadır. Hele özelleştirme adı altında bizim ülkemizin uygulaması dışında, hiçbir ülke karşılıklılık şartı aramadan vatan topraklarını yabancılara satmamaktadır. Yönetimimizde bütün bu ülkemiz aleyhindeki gelişmeler, yasal düzenlemelerle milli çıkarlarımızı doğrultusunda ele alınıp düzeltilecektir.

Özelleştirme genel olarak, kamunun mülkiyetindeki işletmelerin tüzel sektöre devredilmesi işlemi olarak tanımlanabilir. Küresel sermayenin gücü karşısında devletin ekonomik fonksiyonlarının yeniden belirlenmesi iddiasına dayanan özelleştirme, milli ekonomileri ortadan kaldırmada; ABD, IMF, Dünya Bankası ve AB gibi küresel sermaye tekellerinin kullandığı önemli bir yöntem olmuştur.

Küresel sermayeye uyum adı altında, tüm ekonomik ve sosyal politika araçlarının güya piyasa ekonomisinin gereği olarak küresel sermayeye devredilmesi; devletin gücünün kaldırılmasına yönelik çok ciddi bir oyundur.

Küresel güçler, ülkelere askeri işgallerin yaptırımadığını; ekonomik, ticari ve mali krizler yaratarak yapmaktadır.

Milli kimliğimizi, milli şuurumuzu, inancımızı velhasıl milli değerlerimizi ve toprak bütünlüğümüzü yok etmeye yönelik bu dayatmalarla ülkemiz ve milletimiz siyasi, ekonomik ve örtülü bir silahlı tehdit altına sokulmuştur.

Parti Programı

Son yıllarda devletin elindeki ekonomik varlıkların yanında tüzel sektörün elindekiler de satılmakta ve yabancılaştırılmaktadır. Milletin vergileriyle oluşan, Devlet teşvikleri sayesinde tüzel sektörün birçok iktisadi, ticari ve finansal kuruluşları küresel sermayeye devredildi/devredilmektedir. Kamudan sonra, yerli sermaye de piyasadan çekilmektedir.

İMF, Dünya Bankası ve Dünya Ticaret Örgütü'nün dayattığı ekonomik politikaların temelini "Devletin ekonomik hayattan tamamen çekilmesi" fikriyatı oluşturur. Bunun da diğer ifadesi üniter, milli devletlerin, milli kültürlerin ortadan kaldırılmasıdır.

Özelleştirme sonucunda istihdam daralması, yani işsizliğin artması kaçınılmazdır. Hızlı özelleştirme, istihdam konusunda ciddi sorunlar ortaya çıkarmaktadır. Özelleştirme nedeniyle işten çıkarmalar, sosyo-ekonomik alanda bazı istenmeyen sonuçlar doğurmaktadır. Sosyal patlamalara varan gelişmelere neden olmaktadır. Özellikle emek yoğun işletmelerin özelleştirilmesi, işsizliğin artmasına sebep olmaktadır.

Özelleştirme yolu ile sağlanan gelirlerin, kamu borçlarının azaltılması, borç, faiz ödemeleri yerine; istihdam yaratıcı ve üretken alanlarda kullanılması halinde ekonomik ve sosyal olumsuzlukların etkileri bertaraf edilebilir.

Özelleştirme ile sağlanacak gelirler yeni teknoloji transferlerini ve yeni yatırımları finanse etmelidir. Özelleştirme gelirleri, sadece borç ve faizleri ödemek için kullanıldığı sürece, işsizlik sorun olmaya devam edecektir.

Türkiye'de özelleştirme, milli ekonomiyi, milli siyaseti ve dolayısı ile üniter ve milli devleti ortadan kaldırma amacı taşımaktadır. Milli devleti, inanç dünyamızı erozyona uğratarak, 'sermaye' devleti kurma hedeflemiştir.

Özelleştirme sadece kamunun, milletin, mülk sahibinin, menkul ve gayrimenkullerinin yerli ve yabancıya satılması değil, para (döviz, kur, faiz, borsa) ve maliye politikalarının da küresel sermaye tekellerinin eline geçmesine neden olmaktadır. Bu durum, ekonominin yönetim ve kontrolünün küresel güçlerin eline geçmesi demektir. Bu ise, milli siyasetin, dolayısı ile devletin küresel sermaye devridir.

Özelleştirme hiç yapılmamalı mı? Elbette özelleştirme yapılmalıdır. Ancak, ülkelerin üniter ve milli yapısını bozmayacak şekilde, belirli sınırlar içinde kalmalıdır. Devletlerin ekonomik açıdan yapması gerekenler ve yapmaması gerekenler vardır.

Devletin, özellikle stratejik bakımdan önem taşıyan sektörleri ile doğal ve tarihi kaynakları hiçbir zaman özelleştirilmemeli. Çünkü bu varlıklar ülkelerin var olma değerleridir. Bu varlıklar yabancılara satıldığı zaman, devletin kendi güvenliği tehlikeye girer. Ve halk yararına olmama durumu doğar.

Devlet bazı temel hizmet alanlarını özelleştirmemeli. Halkın can ve mal güvenliğini doğrudan ilgilendiren alanlar mutlaka özelleştirme dışında tutulmalıdır. Mesela, sokak güvenliği, sağlık güvenliği, kurumlar güvenliği, sosyal güvenlik özelleştirilmesi sıkıntılar doğurur. Özelleştirilmeleri sonucu hizmet sunumunda denge, eşitlik oluşmama tehlikesi vardır. Ayrıca, hizmetler devletlerin varlığı ile doğrudan ilgilidir.

Stratejik kaynakların ve hizmetlerin özelleştirilmesi halinde, bu imkânların nasıl kullanılacağını önceden takip etmek pek mümkün olmaz. Ayrıca stratejik öneme haiz ekonomik varlıkları, doğal kaynakları, diğer ülkelere karşı bir silah olarak kullanmak, her zaman gündeme gelebilir. Mesela, petrol ve doğalgaza sahip alan ülkeler; kendilerini siyasi, askeri veya finansal alanda tehdit altında görürse, bu maddelerin ihracatını durdurup karşı tedbir alabiliyorlar. Mesela Rusya, küresel sermayenin bu kadar baskısına rağmen doğalgazı özelleştirmiyor. Fransa, enerji, haberleşme, savunma sanayi stratejik sektörlerini özelleştirmiyor.

Bütün bunlara rağmen, asırlar boyunca nice milletlere mekân olan ve aynı zamanda da Dünya uygarlıklarını hem yaşatan hem de kaybeden bu Anadolu coğrafyasında bağımsız, üniter ve milli bir devlet olarak Türk Milleti sonsuza dek de yaşayacaktır. Bu ağır bedeli ödeyebilecek bir devlet yapısı ve devlet yönetimi ile birlikte güçlü ekonomik ve siyasi milli iradenin iktidarda olması şarttır. Bu da Merkez Parti olacaktır.

3.4. ÜRETİM VE YATIRIM POLİTİKALARI

Dünyamızda sosyal, kültürel ve ekonomik taleplerin artması, toplumların sosyal ve mekânsal yapısında değişikliğe yol açmış, köklü değişiklikler yaratmıştır. Bu değişiklikler; büyük sanayi işletmelerinin bazı ürün ve yan ürünleri küçük işletmelere (KOBİ) yaptırma eğilimine girmesi, ekonomilerin dışa açılması ve dünya ekonomisi ile bütünleşmesi uluslararası ilişkilerde küresel gerçeklerden hareket edilerek kapsamlı düşünülmesi, ülke içinde ise merkezi yönetim kanalıyla ekonomi ve politikayı yönlendirme yerine yerel yönetimleri daha fazla güçlendirilmesi, bilgiye dayalı teknoloji ve insani sermaye yoğun sektörlerle öncelik verilmesi, bu sektörlerin gelişmesi/geliştirilmesi için çok çeşitli politikalar geliştirilmesi olarak sayılabilir.

Türkiye ekonomisi, dönüşüm süreçlerini zamanında yakalayamamış ve gerilerde kalmıştır. Bu yetmezmiş gibi, bilgi toplumları haline dönüşen çağdaş uygarlıkları yakalama sorunu ile karşı karşıya kalmıştır. Yaşanan bu açmazlar, Türkiye Ekonomisinin üretim yapısı ve gelişim süreci ile ihracat sektörlerini rekabet gücünün istenilir düzeylere ulaşamamasına neden olmuştur.

Türkiye'nin performans zayıflığı, ekonomik yapının genel üretim ve ihracat performansının istenilir ölçülerin gerisinde kalmasına neden olmuş; bilimsel ve

Parti Programı

teknolojik altyapı ve diğer gelişmeler açısından yetersiz bir ekonominin genel üretim yapısının yeterince çeşitlenememesi ve doğal olarak ihracata konu olan ürün yapılarının ve çeşitlerinin de katma değer ve rekabet gücü bakımından zayıf kalmasına sebep olmuştur.

Merkez Parti iktidarında, ülkemizde gerçek anlamda istihdam ve katma değer yaratan bir üretim ve yatırım seferberliği başlatılacak, girdi maliyetlerini azaltan, kalite, verimlilik ve istihdamı artıran, ihracata ve teknoloji üretmeye yönelik teşviklere önem verilecek, üretimde kalitenin ve verimliliğin artırılması için Türk firmalarının uluslararası kalite standartlarında üretim yapması ve markalaşmaları özendirilecektir.

Merkez Parti iktidarında, yeni teknoloji gerektiren yatırımlar, AR-GE faaliyetleri, ulusal savunma sanayi, bilgisayar, internet ve enformasyon teknolojileri, patent ve endüstriyel tasarım üretimleri öncelikli olarak özendirilecek ve teşvik edilecektir.

Merkez Parti iktidarında, hammadde, işgücü, enerji, ulaşım ve pazar potansiyelini dikkate alarak tarımda ve sanayide ekonomik havzalar veya cazibe merkezleri oluşturulacak, ülkemize döviz girdisi ve istihdam imkanı sağlayan yurt dışı mühendislik ve müteahhitlik hizmetleri desteklenecektir.

3.5. SANAYİ

Milli sanayi; ülkemizde tesis kuran, üretim yapan, ürettiğini ihraç edebilen ve gelişimi Türkiye'ye getiren, gelirini tekrar yatırıma dönüştüren, katma değer ve istihdam yaratan, teknolojiyi geliştiren ve vergisini ödeyen yerleşik sanayidir.

Merkez Parti iktidarında sanayi; küreselleşmenin esasını teşkil eden sermaye, mal, hizmet dolaşmasının; milli ekonomiyi kaldırma, gelir dağılımını bozma, farklılığı ve işsizliği artırma ile terörü tırmandıran, üniter ve milli devleti yok etmeyi hedef alan stratejileri karşısında teşvik edilecek ve korunacaktır.

Merkez Parti iktidarında, ileri teknolojiye haiz, üretip ihracat yaparak, döviz kazandıran milli sanayi teşvik edilecek, uluslararası piyasalarda rekabet edilecek bir yapıya kavuşturulacaktır. Teşviklerin önemli bir kısmı öncelikle, ülke ekonomisini geliştirecek ve geleceğe taşıyacak sektörler için ayrılacaktır.

Merkez Parti iktidarında, teknolojik alanlar başta olmak üzere ülke ekonomisine sıçrama yaptıracak alanlarda katma değer sağlayan yabancı sermaye yatırımlarının gelişi teşvik edilecek, bürokrasi azalacak, hızlı karar verme ve şeffaflık açısından gerekli her türlü önlemler alınarak sermaye girişi kolaylaştırılacaktır.

Gerek yerli, gerekse yabancı sermayenin ihtiyaç duyduğu '**etkin ekonomi yönetimi**' ile eşitlik ve şeffaflık sayesinde sanayicide güven yaratılacaktır. Kural-

sız ve kurumsuz ilkel kapitalizm yaklaşımlarıyla keyfilik ve yolsuzluklara dönüşen uygulamalar yerine, piyasa ve rekabet sisteminin etkin işleyeceği güvenli bir ortam yaratılacaktır.

Partimiz iktidarında, milli ve öz kaynaklarımızın verimli olarak kullanıldığı, çevre ve sağlık normlarının gözetildiği bir sanayi yapılanması gerçekleştirilecektir. Toplam kalite anlayışı yaygınlaştırılarak, tasarım ve marka geliştirme en üst düzeyde teşvik edilecek, sanayileşme ile ihracat eşgüdüm ve karşılıklı besleyicilik ilişkisi içinde yürütülecek, sanayi ve ihracattaki stratejik planlamalar uyumlaştırılacaktır.

Otomotiv, tekstil ve giyim, tarım ve tarıma dayalı sanayilerde, Ülkemiz çıkarlarını öne çıkaran politikalar uygulanacaktır. Bu sanayilerin rekabet gücünü koruyabilmesi için katma değeri daha yüksek bir sanayi yapısına geçişleri sağlanacaktır.

Ülkemiz kalkınmasında en önemli dinamik olarak gördüğümüz, beyin göçünün önüne geçilmesi sağlanacak, AR-GE, keşif ve buluşlar teşvik edilecek, patent ve lisans hakları korunacaktır. Bu hususları sağlayacak her türlü kanun ve mevzuat öncelikli olarak çıkarılacaktır. Üniversite-sanayi işbirliği geliştirilecek ve desteklenecektir.

3.6. DIŞ TİCARET

Dış ticaret, bir ülkeye döviz kazandıran, üretim ve yatırım yapma imkanı sağlayan, milli gelir artışını doğrudan etkileyen ekonominin çok önemli faaliyetidir.

Ülkemizde cari açık yani döviz açığı, ihracat gelirleri ile değil, sıcak para ile kapatılmaktadır. Gerçekçi kur politikası, yani kontrollü döviz kuru politikası uygulamak zorunluluğu vardır. Türk Lirası, döviz karşısında daha değerlidir. Aşırı değerli olan para ile ihracatın ve ihracata dayalı üretim ve yatırımın artması mümkün değildir.

Japonya, Çin, Malezya, Tayvan gibi Asya ve Uzakdoğu ülkeleri milli paralarının değerlerini döviz karşısında düşük tutarak ihracatlarını artırıyor, döviz kazanıyor, dolayısıyla yatırım ve üretim yapıyor, istihdam yaratıyor.

Partimiz iktidarında, ihracat artışı sağlayacak ticaret ve sanayiye destek verilecektir. İmalat sanayi ve ihracat, ithalata bağımlı halden kurtarılacak, gerçekçi bir kur politikası uygulanarak, yatırım ve üretim artışı sağlanarak işsizlik azaltılacaktır.

3.7. FİNANSAL HİZMETLER

3.7.1. BANKACILIK

Merkez Parti, ekonomik kalkınma ve milli çıkarların korunmasının yabancı değil, milli bankalar aracılığı ile savunur. Bu, yabancı bankalara karşı olmak an-

Parti Programı

lamına gelmez. Milli bankacılığı geliştirmeden, güçlendirmeden milli sanayinin, tarımın, ticaretin ve finansal faaliyetlerin güçlenmesi ve rekabetlilik kazanması mümkün değildir. Ülkelerin siyasi, iktisadi istikrarı ancak milli bankacılığın, yani kamu ve özel sektör bankacılığının teşviki ve geliştirilmesi ile sağlanır. Ünlü iş adamı, bankacı Rothschild 'ın "merkez bankalarını bana verin dünyayı yöneteyim" ifadesi, görüşümüze haklılık vermektedir.

Günümüz Türkiye'sinde, IMF ve Dünya Bankası istekleri doğrultusunda milli bankacılık yok edilme sürecine girmiştir. Milli bankaların neredeyse tamamı yabancı sermayenin eline geçmiştir. Avrupa'da bankacılık sektöründe yabancı sermayenin payı %5 ile %20 arasında iken, Türkiye'de son dört yılda %42 civarına getirilmiştir.

Merkez Parti olarak, Ziraat Bankası, Halk Bankası, Vakıflar Bankası, İller Bankası'nın özelleştirme yolu ile yabancı sermayeye satılmasına karşıyız. Milli bankacılık sektörümüz; yabancı sermayenin payı %10'u geçmeyecek şekilde, milli sanayi, tarım kesimini, ticaret hayatını ve finansal faaliyetleri destekleyecek, güçlendirecek tarzda yeniden yapılandırılacak, siyasetin etki alanından çıkartılacaktır.

3.7.1.1. YABANCI SERMEYE

Yabancı sermaye, günümüz dünyasında küresel sermaye demektir. Küresel sermaye kapitalist sömürü düzeninin yeni adıdır. Çokuluslu sermayeler, daha güçlü olabilmek, aralarındaki rekabeti sınırlamak, fakir ülkeleri daha iyi sömürebilmek, siyaseten de yönetmek için birleşerek "Küresel Sermayeyi" oluşturdular.

Yabancı sermaye şeklinde az gelişmiş, gelişme yolundaki Ülkelere IMF ve Dünya Bankası stratejileri ile giren küresel sermaye, milli sanayileri erittiği gibi iktisadi ve siyasi istikrarsızlığın da kaynağı olmaktadır.

Ülkemizde yabancı sermaye, ekonomik büyümeye ve istihdama gerçek anlamda bir katkı sağlamıyor. Bu tür gelen yabancı sermaye özelleştirme alanına, hizmet sektörüne ilgi duyuyor. Kurulu fabrikaları, tesisleri, limanları, vatan topraklarını satın alıyor. Gayrimenkul satın alıyor. Özelleştirme kapsamındaki binaları arazileri, kuruluşları ele geçiriyor.

Yabancı sermaye; süpermarket - perakende, bankacılık, haberleşme (telekomünikasyon), elektrik üretim- dağıtım alanlarına geliyor. Bu sektörlerin ortak özelliği "gelirlerin yurt içinde yaratılıyor olması ve bu gelirlerin yurt dışına transfer ediliyor" olmasıdır. Bu sektörlerin biri ihracat geliri sağlamaz. Bunun anlamı Türkiye'nin cari açık (döviz açığı) vermesidir.

Bu tür yabancı sermaye Türkiye'den kazandıkları geliriyle, İstanbul'da, Ankara'da, İzmir'de Anadolu'nun her yerinde alışveriş merkezi ve iş hanı satın almayaya devam edecekler. Halkımız bu merkezlerinde yabancılar adına açılan mağ-

zalardan, yabancılar tarafından üretilerek Türkiye'ye yollanan ithal malları satın almaya devam edecek. Bu durum, yerli üretimin ve yerli üretime dayalı ihracatın azalması, döviz açığının yükselmesi, borç miktarının artması demektir.

Merkez Parti; üretim yapmak, ürettiğinden ihraç etmek, kazancının bir kısmı ile yeniden yatırım yapmak, ileri teknolojiyi getirmek, istihdam yaratmak ve vergisini ödemek gibi Ülkemiz çıkarlarını korumak ve yerli sermaye ile eşit imkan ve şartlarda olmak kaydı ile yabancı sermayeyi destekleyecek ve koruyacaktır.

3.7.1.2. DÖVİZ KURU

IMF'nin Türkiye'ye uygulattığı 'düşük kur yüksek faiz' stratejisi ülkemiz kaynaklarının yurtdışına transferi demektir. Türkiye, Dünya'da dövize reel olarak en yüksek oranda faiz veren tek ülkedir. Türkiye, ucuz döviz fiyatı ve yüksek faiz uyguladığı içi ülkemize bolca döviz yani sıcak para girmektedir.

Ülkemize giren sıcak para; hisse senetlerine, hazine, bono ve tahvillerine bağlanmıştır. Sıcak para, suni döviz bolluğu yaratmaktadır. Uygulanan bu döviz politikasıyla; fakirden zengine, içeriden yurtdışına servet transfer ediliyor, halkımız daha da fakirleşiyor, zaten bozuk olan gelir dağılımı daha da bozuluyor.

Hükümet, halkın ödediği vergileri; hazine bonolarına, senetlerine ve tahvillerine sahip olan yabancı para babalarına faiz ödeyerek aktarmaktadır.

Merkez Parti olarak, esnek bir döviz kuru politikası uygulamayı hedefliyoruz; yani, kamu ve özel kesimin gereklerini dikkate alarak, üretimi, ihracatı artıracak döviz kurları esas alınacaktır. Faiz – Kur dengesini tüketim – tasarruf ilişkisini, arz talep dengesini esas alacak para ve mali politikalar düzenlenecektir.

3.8. KOBİ'LER

KOBİ'ler küçük mal üreticisi, imalat sanayine aramalı üreten işletmeler olup, kâr azamileştirmeden ziyade, üretimde kullanılan ailenin gelirini azamileştirir. Böylece hem istihdam yaratma hem de sosyal dengeleri doğrudan olumlu olarak etkilerler. Türkiye'de sanayi sektöründe faaliyet gösteren KOBİ'ler, sanayi istihdamının %95'ini; tarımda ise, tarım işletmelerinin sayısı, toplam işletmeler içinde %98'dir.

Merkez Parti, ucuz ithalat nedeniyle rekabet edebilirliğini kaybetmiş, çöküş süreci yaşayan KOBİ'leri, yeniden işlevlerine kavuşturulabilmesi için teşvik edecek ve destekleyecektir. KOBİ'lerin, geleceğin güçlü işletmeleri olarak yönlendirilmesi, istihdam ve katma değer yaratma açısından güçlendirilmesi sağlanacaktır.

Ekonominin dinamiği olan KOBİ'ler; ucuz ara malı ithalatı ile çökertilmiştir. KOBİ'ler, yani küçük esnaf, küçük işletmeci, küçük yatırımcı, küçük üretici ve küçük hizmet erbabı yürütülen ucuz ithalat ve ağır vergiler altında ezilmiştir.

Parti Programı

Merkez Parti iktidarında, KOBİ'lerin her türlü teknolojik ve finansal ihtiyaçları karşılanarak, teşvik edilerek reel üretim ve reel ihracat sağlanacaktır. KOBİ'LER, yüksek teknoloji ve AR-GE üretimi ile desteklenecek ve ihracata yönelik sanayileşme şeklinde yeniden yapılandırılacaktır.

3.8.1. YENİ TEŞVİK SİSTEMİ

Partimiz, teşvik sistemini yeniden düzenleyecektir. Halen Türkiye'de uygulanan teşvik sistemi çarpık kaynak tahsisine ve israfa yol açmaktadır. Teşvikleri, yatırımların iyileştirilmesinde etkin bir araç olarak görmekteyiz. Yatırımların iyileştirilmesi, buna uygun sanayileşme ortamında teşviklerin önemli rol oynadığına inanmaktayız. Eğer uygun bir teşvik politikası uygulanırsa, bir taraftan yurt içi tasarrufların yatırımlara kayacağına ve yabancı sermaye girişimlerini tetikleyeceğine ve böylece ekonomimizin üretim ve istihdam imkanlarının artacağına dair güçlü bir anlayışa sahibiz.

Partimiz ileri teknoloji getiren, yeni teknolojik gelişmelere yönelen öncü sektörler ve KOBİLER'e uygulanacak etkin bir teşvik politikası izleyecektir.

Partimiz, karmaşık teşvik sisteminin yerine belirli, net, denetlenmesi kolay, yatırım ve sanayileşmeye katkı sağlayan, geri kalmış bölgelere yatırımları özendiren, her alana değil, gerekli alana öncelik veren teşvik sistemi gerçekleştirmeyi öngörmektedir.

3.9. TARIM VE HAYVANCILIK POLİTİKALARI

3.9.1. HEDEFLER

Dünya gittikçe tarım ve gıda üretiminde yoksullaşılıyor. Tarım ve gıda krizi yakın gelecekte dünya insanların en önemli sorunu olacaktır. Küresel ısınma giderek artmakta olduğundan, üretim koşulları değişmekte ve gıda sağlanması stratejik bir önem kazanmaktadır. Gelecek, gıda savaşlarına mahkum görülmektedir.

Bu itibarla giderek tarım ve gıda sektörü, diğer sektörlerin önüne geçebilecek kadar çok önemli bir konuma ulaşacaktır. İnsanlar giyinmeyebilir, otomobili olmayabilir, soğuktan bir yerde barınabilirler ama açlığa ve susuzluğa kaç gün dayanabilir? Dünyada açlık ve susuzluk ölümleri savaş ölümlerinden daha fazladır!

Türkiye'nin hızla artan nüfusu göz önünde bulundurulduğunda ve tarım-gıda maddelerine küresel talebin hızla arttığı bir ortamda, yeni tarım ve gıda politikaları geliştirmek zorundayız. Bu sektöre küresel boyutta duyulan ihtiyaç her gün artmaktadır.

Bu yüzden milletler iklim koşulları ve istenilen iklim özelliklerinin sağlanabilmesi (seracılık gibi), azami ölçüde yerli üretime ulaşılması için büyük fedakârlıklara katlanmaktadır. Yakın zamana kadar Türkiye, kendisine yeterli te-

mel ürünleri üretebilen yedi ülkeden birisiydi. Büyük ölçüde bu sektör doğrudan doğruya iklim koşullarına bağlı olmasına rağmen bu ticaret kalemlerinde ciddi bir denge unsurumuz olarak yerini alabilmekteydi.

Zaman içerisinde bu yapı giderek menfi yönde daralmaya başlamıştır... Toprak, üretimde verimlilik, yeterli teşvik ve insan unsuru ile ilgili optimal tedbirler gerekli zaman dilimleri içerisinde alınmadığı için, bugün tarım ve hayvancılığımız çökme noktasına yaklaşabilmektedir. Diğer taraftan; dünya genelinde bozulan ekolojik dengenin olumsuz tehdidi bu durumu daha da ciddi hale getirmektedir. Uluslararası müşterek tedbirler ise, arzu edilen ölçeklerde alınamamaktadır.

Dengesiz beslenme ve/veya açlık gerçeğinin yaşandığı ülkelerde ekonomik büyümenin hızlı, sosyo-kültürel gelişmelerin ise dengeli olamayacağı bilinmektedir. Mal ve sermaye dolaşımının serbest olduğu, buna karşı emek ve işadamlarının dolaşımının engellendiği dünyamızda gerekli koruyucu tedbirlerin zamanında alınmayışı bu sektörümüzde radikal (köklü) tedbirler alınmasını bir mecburiyet haline getirmiştir. Ekonomik yapıdaki tehdit unsurları ve bunların (kriz) gerçekleri karşısında ülkemiz; diğer ülkelerle olan ilişkilerini de ortaya koyarak, geçici süre ve yeterli tedbirleri kullanma hakkını, gecikmeden devre sokmalıdır. Gerekli hedefleri ve izlenecek stratejileri (yol) daha fazla geciktirmek, problemlerin çözümünü zorlaştıracak ve maliyetini arttıracak, Türkiye'nin işçilerine olan dış baskılar da yoğunluk kazanabilecektir. Yani emek, zaman ve para kaybımız artacaktır.

A-GENEL HEDEFLER

- 1-Türk milletin gıda güvenliğini yüksek kalite ve miktarda ve uygun maliyetle karşılamak;
- 2-Türk tarımında ve hayvancılığında rol alan tüm aktörlerin hak ettikleri gelir ve refahı sürekli ve istikrarlı bir biçimde kazanmalarını temin etmek;
- 3-Yurt içindeki tarımsal et ve süt sanayinin ham madde ihtiyacını ve yurtdışı tüketici taleplerini uluslararası standart ve maliyetle karşılamak;
- 4-Ürünlerin serbest piyasa koşullarında rakip ülkelerde yarışabilecek (kalite, maliyet, standartlar, pazar fiyatı vb.) konuma getirmek;
- 5-Tarımın gerekli olan girdilerinin çok büyük bir bölümünü yurt içinde üretir hale getirerek dış bağımlılığı azaltmak ve başta komşu ülkeler olmak üzere Kafkaslara, Orta Asya, Orta Doğu ve Balkan ülkelerine tarımsal girdiler satabilecek ve onlarla organik bağlar kurup sürdürebilecek seviyeye getirmek;
- 6-Türk tarımında iyi tarım uygulamalarını ve organik yetiştiriciliği aşamalı olarak ülke geneline yaymak;
- 7-Sürdürülebilir tarım işletmeciliğine yönelmek ve bunun için tarımsal çevrenin korunmasını sağlayıcı tedbirler almak;

8-Bitkisel üretim, hayvancılığın geliştirilmesi ve su ürünlerinde cins, koruma ve geliştirme, gıda güvenliği gibi konulara bir bütün olarak bakmak yönlendirici tedbir ve düzenlemeleri sürekli hale getirmek;

9-Ülkemizin akaryakıt ihtiyacını çevre kirlenmesine yol açmadan karşılamak için enerji bitkileri tarımına özel önem vermek;

10-Üç tarafı denizlerle çevrili iç sular ve göllerle bezeli ülkemizde su ürünleri potansiyelinden yararlanmak için mevcut teşkilat ve teşvikleri daha üst düzeye çıkarmak.

B-HEDEFLERE ULAŞMAK İÇİN İZLENECEK YOL:

1-Türk tarımının en önemli yapısal sorunlarının başında Tarım İşletmelerinin küçük arazilerinin parçalı ve dağınık olması gelmektedir. Bu tür işletmelerde ürün maliyeti çok yüksek olmakta iş gücü makine ve diğer yatırımlar verimli olarak kullanılamamaktadır. Bu işletmeleri optimal işletme büyüklüğüne geçirmeden alt yapı yatırımlarında ve makine yatırımlarında verimliliği ve karlılığı yükseltmek mümkün değildir. Çünkü bu işletmeler karı çok düşük olduğundan yatırım için kaynak yaratamamakta sürekli devlet desteğine muhtaç olarak kalmaktadır. Sahiplerine de beklenen refah ve geliri sağlayamamaktadırlar.

Bu yapısal sorunu aşmak ve kamuya yük olmaktan çıkarmak için işletmelerin uygun ekolojik ve ekonomik alanlarda hızla arazi toplulaştırılmasına tabi tutulması gerekmektedir. Bu konuya devlet kamu çıkarlarını düşünerek öncelik vermek zorundadır. Bu yöntemle her parselde yol ve su gibi hizmetler götürülebilecek rasyonel ve kârlı tarım yapılabilir.

2-Arazi toplulaştırılması yapılan yerlerde kurulacak kooperatif, çiftçi birliği, tarımsal şirketler aracılığı ile ihtiyaç duyulan tarımsal girdiler uygun maliyetlerle karşılanabilecek çiftçilerin bilgi ve beceriye olan ihtiyaçları sözleşmeli uzman kişilerden sağlanabilecektir.

3-Tarım ve hayvancılıkla uğraşanların yaşadığı ikinci en büyük sorun, piyasa koşullarına uygun teşkilatlanmadığı için ürünlerini ham madde olarak satması ve beklediği geliri istikrarlı şekilde sağlayamamasıdır. Bunu önlemenin yolu Türk çiftçisini, sadece üreten değil aynı zamanda ürününü işleyip satan konuma getiren, işleme ve pazar rantından da faydalandırmaktır. Bunun için çiftçi birlikleri aracılığı ile ilk ürün sonrası işleme sanayilerinin kırsal kesimde kurulup işletilmesi ve pazarlama tesislerinin sahip ve yönetiminde söz ve karar sahibi yapacak konuma getirilmesi şarttır. Bu tesisler malumdur ki ancak mali açıdan güçlü çiftçi birlikleri veya özellikle şirketler sayesinde oluşturulabilir. Bunu sürekli sağlamak amacıyla; Gerekli teşvik ve yasal düzenlemelerle üreticilere hizmet edecek kooperatif veya birlik bankaları, finans kuruluşları kurularak hizmete girecekler, üreticilerin mevduatlarını değerlendirecekler ve kaynak yaratacaklardır.

4-Tarımsal ve hayvansal ürünlerin iç ve dış piyasada satış ve tanıtımı çiftçi birlikleri tarafından kurulacak profesyonel olarak çalışan pazarlama şirketleri tarafından yapılacaktır. Bu şirketler pazar ve talep araştırmaları yaparak pazar değeri yüksek ürünleri tespit ederek yetiştirilecek ürünleri kendi ortaklarına empoze edeceklerdir. Bu şekilde üretim pazar-talep ağırlıklı şekilde oluşacaktır. Gereksiz ve fazla üretimden doğan kayıplar azaltılabilecektir.

5-Gerek ürün yetiştirilmesi sırasında gerek ürün işleminde ve pazarlama aşamalarında doğabilecek risklere karşı tarımsal sigorta kapsamı genişletilerek çiftçilerin gelir kayıpları sigorta ile istikrar altına alınacaktır.

6-Tarım ve hayvancılığın hızla geliştirilebilmesi için AR-GE ve ıslah çalışmalarına özel önem verilecektir. Bu konuda yeni bitki, tohumluk ve hayvan türleri ortaya çıkaran ıslahçılara, makine ve ekipman geliştirenlere cezp edici ödüller verilecektir. Adaptasyon kabiliyeti ihraç ülke pazarlarına uygun girdilerin geliştirilmesi ile hedef ülkelerle organik bağ kurulacaktır.

Bu amaçla; diğer sektörlerde olduğu gibi, tarım sektöründe de “Biyoloji” yanında NANO teknolojisinin sağladığı olanaklar kullanılmak suretiyle, gen aktarımlarının yapılması, kuraklığa ve her türlü hastalıklara dayanıklı yüksek verimli türlerin tarım ilaçlarına bağımlılığı azaltacak, hatta gerek kalmaksızın üretilmeleri sağlanacaktır.

7-Çevreyi oluşturan tarım toprakları, çayır ve meralar, su kaynakları, bitkisel ve hayvansal gen kaynakları, biyolojik çeşitlilik başta olmak üzere her türlü tahribattan, yanlış kullanmadan ve kirlenmeden korunacaktır. Tarım arazilerine ait toprak haritaları yenilenerek ve gerekli arazi dönüşümlerine gidilerek araziler sınıflarına uygun şekilde işletilecektir.

8-Ülkemize ithal edilen ham yağ ve kesif yem açığını kapatmaya yönelik tarım teşvikleri yapılacak, piyasa talebi ve değeri olmayan ürünlere teşvik verilmeyecektir. Teşvikler havza bazında yapılacaktır. Teşvik verilmesinde öncelik küresel su ve kuraklık krizi dikkate alınarak sulamada tasarruf sağlayıcı, damlama ve yağmurlama... gibi basınçlı sulama sistemlerine verilecektir.

9-Bütün çiftçilere mesleki bilgi aktaran bir bilgi ağı sistemi kurulacak her çiftçi ailesinden isteyene bilgisayar eğitimi verilerek ve uygun maliyetli bilgisayar temin edilerek bu ağıdan faydalanması sağlanacak, tüm işletmeler aşamalı şekilde bilgilerini dijital ortamda saklayabilecek duruma getirilmek için teşvik verilecektir. TARIMDA BİLGİ ÇAĞI YAKALANACAKTIR.

10-Geleceğin dünya piyasasında rakip ülke çiftçileri ile yarışabilecek yeni nesil çiftçi yaratmak için tarımsal potansiyeli yüksek bölgelerde bulunan orta öğretim seviyesi üstündeki çiftçi gençleri; başta kooperatifçilik olmak üzere eğitilecek

ve yurt dışında inceleme ve gözlem gezileri yaptırılarak yetiştirilmiş lider nitelikli girişimci, yarışmacı genç çiftçi kitlesi yetiştirilecektir. 21. yüzyılda Türk tarımının ve hayvancılığının motorunu AR-GE uzmanları, üretim ve pazarlamada çalışan donatımlı genç nesil çiftçiler oluşturacaktır.

11-Kentleşme sürecine girmiş ülkemizde, köylerin genç nüfusu hızla boş olarak kentlere gitmekte, geride iş göremez yaşlılar kaldığından tarım arazileri işlenmez halde terk edilmektedir... Bu arazilerin maliklerinden satın alınarak toplulaştırılması ve daha sonra işletilmesi için yeni bir kuruluş vücuda getirilmelidir. Bu kuruluşun adı “Toprak Alım ve İşletme Kurumu” olmalıdır. Bu konu önemine binaen toprak mülkiyeti ve kullanım hakkının yeniden düzenlenmesi başlığıyla açıklanacaktır.

12- Hazine arazileri topraksız köylülere öncelikli olarak kiralanacaktır.

C- UYGULAMADA KARŞILAŞILAN BELİRSİZLİKLER GİDERİLECEKTİR

1-Bitkisel Üretim Faaliyetleri:

- ✓ Her bitkinin doğal ekolojisi, iç ve dış pazar talebi dikkate alınarak “üretim planlaması” yeniden yapılandırılacaktır.
- ✓ Bitkisel üretimin verimliliğinin artırılması için en temel girdi olan sertifikalı tohumluk üretimi ve dağıtımını teşvik edilecek, tohumculukta yerli sertifikalı tohumluk üretimine öncelik tanınacaktır.
- ✓ Bitkisel üretim ekilişlerinin hastalık ve haşerelere karşı korunmasında biyolojik mücadeleye ağırlık verilecek, kimyasal ilaçlama ile çevre kirliliğinin oluşması ve biyolojik dengenin bozulması önlenecektir.
- ✓ Organik tarımda üretimin düşük olması dikkate alınarak, sağlık yönü ile güvenilir, miktar yönüyle yeterli bir üretim için kontrollü tarım uygulamaları teşvik edilecektir.
- ✓ Bitkisel üretimde verimin artırılması ve maliyetlerin düşürülmesi için tarımsal faaliyetlerde ileri teknoloji kullanılmasına önem verilecektir.
- ✓ Bitkisel üretime göre, katma değeri daha yüksek olan hayvansal üretim, tarım sektörünün lokomotif alt sektörü olarak planlanacaktır.
- ✓ Biyo-teknoloji çalışmaları, biyolojik çeşitliliğin korunması ve insan sağlığına olabilecek muhtemel olumsuz etkileri dikkatle takip edilerek sürdürülecek, bu konuda gerekli yasal düzenlemeler yapılacaktır.
- ✓ Başta fındık, çay, zeytin, narenciye, pamuk, tütün, şeker pancarı, mısır, ayçiçeği, bakliyat, hububat vb., tarımımızın ve sanayimizin temel ürünlerinin üretimi üzerinde dış odaklı bütün baskılar ortadan kaldırılacak,

yerli üretici desteklenecek, mecburiyet olmadıkça milli ekonomiyi boğucu nitelik taşıyan hiçbir ithalata izin verilmeyecektir.

- ✓ Gelişmiş yabancı ülkelerin güdümünde bulunan finans ve değerlendirme kuruluşlarının yönlendirmesiyle Türk tarımını çökertme politikalarına bir an evvel son verilecektir. Söz konusu emperyalist ülkeler, kendi tarımını yüksek düzeylerde koruma altına alırken, Türk tarımının destekten yoksun bırakılmasına seyirci kalınmayacaktır. Tarımda üretmemeyi özendiren “doğrudan gelir destek politikasından vazgeçilecek ve kapsamlı bir milli strateji geliştirilecektir.

2-Hayvancılık Faaliyetleri:

- ✓ Hayvancılığın geliştirilmesi ve verimliliğin artırılmasında gerekli olan nitelikli damızlık ihtiyacının karşılanması için her türlü idari ve teknik tedbir alınacaktır.
- ✓ Et ve süt üretiminde işletme hayvancılığı teşvik edilecek ve hayvancılığın, Türkiye’nin uygun ekolojilerinde dağılımı sağlanacaktır.
- ✓ Hayvan sağlığı ile ilgili olarak koruyucu veterinerlik hizmetlerine öncelik verilecek, hayvansal üretime dayalı gıdaların güvenilirliği güvence altına alınacaktır.
- ✓ Hayvan yetiştirilmesinde kullanılan büyüme düzenleyicilerinin kullanılması, kontrol altında tutulacaktır.
- ✓ Kırmızı et ihtiyacının karşılanmasında çok önemli bir yeri olan koyunculuk faaliyetleri ırklar itibariyle bölgelere göre yeniden organize edilecektir.
- ✓ *Kanatlılar kavramı içerisinde bulunan beyaz et ve yumurta üretimi: iç ve dış pazar talebi takip edilip, üretim-tüketim dengesi göz önünde bulundurularak gerekçeştirilecektir.
- ✓ Tarımsal ve hayvansal ürünlerde; insan sağlığı bakımından tehdit oluşturan genetiği değiştirilmiş organizmalara (GDO), hormonlu yiyeceklerle, kuş gribi... gibi bulaşıcı bütün hastalıklar ve tahribatlara karşı uluslararası iş birliği kurularak mücadele sürdürülecektir.
- ✓ Su ürünlerinin (iç su ve deniz) üretiminde olumsuz etki yaratan çevre ve su kirliliğinin önlenmesi için her türlü tedbir alınacak, uluslararası tedbirlerin alınmasına katkı sağlanacaktır.
- ✓ Deniz ürünleri avcılığında trol ve patlayıcı madde kullanılması kesinlikle yasaklanacak, bu konudaki cezai müeyyideler ağırlaştırılacaktır.
- ✓ Kıyı balıkçılığı ve iç su ürünleri üretiminde su ürünleri kooperatifçiliği teşvik edilecektir.

Parti Programı

- ✓ Açık deniz balıkçılığı ile uğraşan büyük motor sahiplerinin kullandığı akaryakıtta indirim uygulanacaktır.
- ✓ Deniz kirliliğine sebep olan balık çiftliklerinin durumu incelenerek kirliliğe sebep olduğu tespit edilirse kapatılacaktır.

3-Gıda üretimi:

- ✓ Bitkisel ve hayvansal gıdaların güvenliği ve güvenilirliğinin sağlanması için gerekli yasal düzenlemeler yapılacaktır.
- ✓ Gıda kalitesi konusunda uluslararası normlara uygun kalite kontrol sistemi oluşturulacaktır.
- ✓ Katma değer üreten gıda entegre tesisleri teşvik edilecektir.
- ✓ Gıda üretiminde; ham maddede, üretim ve pazarlama zinciri kurularak, sürdürülebilir bir gıda sanayi sektörü oluşturulacaktır.
- ✓ Tarım ve hayvancılık alanında zorunluluk olmadıkça ithalat kesinlikle yapılmayacaktır. Bu suretle kendi üreticimizden esirgenip, yabancı üreticiye peşkeş çekilen dövizimizin ülkemizde kalması sağlanacak ve Türk üreticisi korunacaktır. Yani ülkemiz, tarım ürünleri bakımından yeniden kendi kendine yeter bir hale getirilecektir.
- ✓ Tarım ve hayvancılığa ait gıda maddeleri dahil bütün üretimlerden ihracata ait primler ve açıktan destekler en az Avrupa Birliği ülkeleri seviyesine çıkarılacaktır.
- ✓ Depolama tesisleri ile gıda ve ilaç başta olmak üzere her türlü modern ambalaj üretim kuruluşları desteklenecek, yerli ve yabancı şirketlerin ihracat yapabilmeleri ve rekabet etmeleri esas alınacaktır.
- ✓ Tüketicinin korunması, haklarını doğru kullanabilmesi ve piyasayı düzenleyici kurumlarla, halkın bilgi ve destek alabileceği resmi ve gönüllü kuruluşların şeffaflık içerisinde koordineli çalıştırılması mutlaka yeniden düzenlenecektir.

4-Su Yönetimi:

- ✓ Türkiye sulama suyu yönünden kendi kendine yeterli bir ülke değildir. Bu sebeple su tasarrufu sağlayan projelerin geliştirilmesine önem verilecektir.
- ✓ Sulama havzaları incelenerek yer altı suyunun aşırı kullanımına izin verilmeyecektir. Çiftçiye, üretimle ilgili sahalarda verilen elektrik ve yakıt maddeleri daha da ucuzlatılacaktır.
- ✓ Sulama suyu kıt kaynak olduğundan, bu kaynağın iyi yönetilmesi zorunludur. Bu konuda etkin bir su yönetim sistemi kurulacaktır.

5-Toprak Koruma:

- ✓ Tarım topraklarının tarımsal üretimin dışında kullanılmasına izin verilmeyecektir.
- ✓ Toprakların her türlü erozyona karşı korunması için gerekli tedbirler alınacaktır.
- ✓ Türkiye'nin en büyük zenginliklerinden biri de kirlenmemiş topraklardır. Toprakların canlılığını korumak ve toprak kirliliğini önlemek için her türlü tedbir alınacaktır.
- ✓ Türkiye'nin ürün deseni çalışmalarının sonuçlarına göre ekim alanları belirlenecek, belirlenmiş alanların ise ıslah ve geliştirilmesine çalışılacaktır. Toprak-su tahlil merkezleri modernize edilecektir.

D- TOPRAK MÜLKİYETİ VE KULLANIM HAKKININ YENİDEN DÜZENLENMESİ

1-Tapu ve Kadastro Çalışmaları:

- ✓ Dünya nüfusunun artması ve çevrenin tahrip edilmesi insanlığı tehdit etmekte; az ve sınırlı olan toprağın korunması, onun kullanılması arasındaki dengenin kurulması acil çözüm bekleyen konuların başında gelmektedir. Bu dengenin sağlanması için arazilerin ıslahı ve düzenlenmesi gibi problemleri önümüze sermektedir. Arazi ıslahı ve düzenlemeleri; arazi tasarrufu, arazi kullanımı ve arazi dağılımına ait bilgilerin temin edilmesi geciktirilmeyecektir.
- ✓ Bu bilgilerin temini ve düzenli Tapu Sicillerinin tesisi kadastro ile gerçekleşmektedir. Yurt topraklarının teknik ve hukuki durumunun bilinmesi için, eski toprak sistemi tasfiye edilerek mevcut durum resmen tespit edilmektedir. Kalan problemler hızla çözdürülecektir.
- ✓ Ülke kalkınmasını sağlayacak olan alt yapı bilgilerinin en önemlisi, geometrik bilgilerden oluşan harita ve onun hukuki varlığını ifade eden mülkiyet bilgilerinin düzenli ve kolay ulaşılabilir olmasıdır. Kadastro çalışmaları yapılmayan yerlerde taşınmaz malların teknik durumlarını belirleyen haritaları bulunmadığı gibi, tarım arazilerinin tapu senetleri de bulunmamaktadır. Bu eksiklik, halkla devlet ve şahıslar arası anlaşmazlıklara daha fazla ortam vermeyecek şekilde düzenlenecektir.
- ✓ Kadastro bilgilerinin güvenilir ve anlamlı olması istenir. Tapu sicilinin ilkeleri bunu zorunlu kılmaktadır. Kadastro çalışmalarının bir defa yapılmış olması ile bu faaliyetler bitirilmiş olmamaktadır. Değişikliklerin takibi ve yenileme işlemlerinin yapılarak, güncelliğinin sağlanması

Parti Programı

gerekmektedir. Aksi halde yapılan kadastronun çok kısa bir süre içinde hiçbir anlamının kalmayacağı açıktır. Bu konudaki kargaşa kontrol altına alınacaktır.

- ✓ Kadastronun, çok eski devirlerden beri devletin başlıca üretim aracı olan toprağın denetlenmesini, topraktan adil vergi alınmasını amaçlamış artı ürünü denetleme işlevi yapmıştır. Özel mülkiyetin yaygınlaşması, sanayileşme ve onun bir gereği olan kentleşmenin gelişmesi taşınmazlar üzerindeki hakların güvence altına alınması sağlanacaktır.
- ✓ Kadastro taşınmaz mallarla ilgili tasarrufların resmi bir şekilde yapılmasını kolaylaştıran bir yoldur. Ancak bu kolaylığın kesin olarak sağlandığı söylenemez. Taşınmaz mallarla ilgili bütün tasarruf işlemlerinin kamu kurumunda yapılması için konulan bütün ağır müeyyidelere rağmen, tam olarak sonuç alınamamıştır. Tabiki ve kontrolüne özel yöntemlerle hız verilecek, kadrolar buna uygun şekilde donatılacaktır.
- ✓ Tapu dışı el değiştirmeler yasaklandığı halde tapu dışı satışlar önlenememiştir. Af kanunları, tekrar af çıkacağı kanaatinin yerleşmesine sebep olmuştur. Devlet arazilerinin yasal olmayan şekilde işgalini devam ettiren, geçmişten gelen kötü alışkanlıkların daha fazla sürmesine izin verilmeyecektir.
- ✓ Kadastro, bütün bu olumsuzlukları ortadan kaldıracak çare olarak ortaya çıkmıştır. Kadastro çalışmaları neticesinde Türkiye’de, memleket koordinatlarına bağlı olarak arazilerin teknik bilgilerine sahip olduğu gibi, taşınmaz malların hukuki durumları da tespit edilerek Medeni Kanun’un öngördüğü modern tapu sicilleri tesisi sürdürülecektir.
- ✓ Kadastro çalışmaları, eski hukukun tasfiyesi için gerekli olduğu gibi, günlük hayatı etkileyen birçok konu ile de yakından ilgilidir. Kadastro çalışmaları neticesinde her şeyden önce devlet, ülke toprakları hakkında teknik, hukuki bilgi ve belgelere kavuşmaktadır. Tapu kütüğünün her sayfası bir parsel ayrılmakta; mülkiyet durumu, irtifak hakları, taşınmaz mal mükellefiyetleri, rehin, eğer varsa bu taşınmaz ile ilgili şerhler ve diğer bütün konularda gerekli bilgilere ulaşılmaktadır. Konu bilgisayar kolaylığı ile sağlanacaktır.
- ✓ Kadastro çalışmalarının tamamlanması sosyal problemlerin çözümünü kolaylaştırmaktadır. Mahkemelerdeki davaların çok büyük bir kısmı taşınmazlarla ilgilidir. Kadastro çalışmaları sonunda, taşınmaz mallar ile ilgili teknik ve hukuki bilgi ve belgeler hazır olduğundan, mahkemeler zaman yönünden daha kısa sürede karar verme imkânına kavuşmaktadır. Toprak, insan ilişkilerinin getirdiği problemlerin çözümünde, toprağa ilişkin sınır güvenliğinin sağlanmasında kadastronun olumlu etkisi ol-

maktadır. Sınır ihtilafı söz konusu olduğunda; teknik elemanlar, kadastro bilgi ve belgelerinden istifade ederek sınırları arazide gösterdiklerinden, dava açılmasına gerek olmadan, ihtilaf çözüme kavuşmaktadır. Bu yapının hızlandırıcı tedbirleri arttırılacaktır.

- ✓ Kadastro, para-kredi problemlerinin çözümünde kolaylıklar sağlamaktadır. Tapu kütüklerinde kayıtlı bulunan taşınmaz mal, malikini resmi belgelere sahip hale getirmektedir. Bu belgeleri onlar, taşınmazlarını borçlarına karşılık teminat olarak gösterebilmekte, yasal güvence sonucu kredi temini kolaylaşmaktadır. Kadastronun güven sağlayıcı özelliği yanında, kanıt niteliği taşıdığı gibi, yatırım değerini artırıcı özelliği de vardır. Proje bazında ihtiyaç sahiplerinin işlerini yürütmeye devlet desteği de devreye sokulacaktır.
- ✓ Kadastro, devlet gelirlerinin artırılmasında önemli rol oynamakta; rayiç bedellerle, emlak vergilerinin artışının sağlanması bunlar arasındadır. Ekonominin şartlarından olan sermaye artırımını yapılmakta, taşınmaz mal karşılık gösterilerek kredi alınmakta, üçüncü şahısların hakları korunmaktadır.
- ✓ Kadastro gören yerlerde, arazi ve arsa düzenlemeleri ile imar uygulamaları kolaylıkla yapılabilir. Çünkü kadastro haritalarının en önemli özelliklerinden biri de planlara altlık olmasıdır. Kadastro, resmi kurum ve kuruluşların gerek kendi ihtiyaçları ve gerekse yapacakları hizmetler için gereken arazi taleplerini karşılamak üzere yapacakları kamulaştırma işlerini kolaylaştırmaktadır. Üretim faktörlerinden biri olan toprağa talep devamlı olmaktadır. Hemen her yatırım için toprakla ilgili olarak istenen ilk belge haritaya dayalı tasarruf belgesidir. Kadastro, bu problemin tek ve kolay çözüm yolu olma özelliğini koruyor. Kalkınma planlarında da yer alan toprağa bağlı projelerin gerçekleşmesinde kadastro önemli bir faktördür. Kalkınma planları için önemli alt yapıyı teşkil eder. Bu sebeple, bilgi eksikliği ve gecikmelere karşı uyarıcı görevlere önem verilecektir.
- ✓ Kadastro görmüş araziler üzerinde, devletin gerekli düzenleme ve planlama imkânları doğmaktadır. Gecekondu ıslah bölgelerinin tespit ve planlaması bunlar arasındadır. Toprak-insan ilişkilerinde tesirleri büyük olan ve birçok problemin çözümünde çok yönlü faydaları olan ülke kadastro sununun bir an önce tamamlanması gerekmektedir. İlk başlarda yapılan kadastro teknik yetersizliği hizmet taleplerine cevap vermeyi zorlaştırdığından, yenilenmeleri gerekir. Çalışmaların hızlandırılması sağlanacaktır.
- ✓ Dünya üzerindeki arazi olarak değerlendirdiğimiz toprak sınırlıdır. Toprağın yararlanılan alanları da sınırlıdır. Bütün dünyada toprak çok yönlü

Parti Programı

olarak ele alınmakta, ülke yararına olacak şekilde ve ciddi olarak değerlendirilmektedir. Toprak üretim faktörlerinden biridir ancak üretimle artırılmaz. Korunması ve geliştirilmesi milli bir sevda olacaktır.

- ✓ Sosyal yönden bakıldığında, ülkemizdeki gelir dağılımındaki dengesizlik hemen görülebilmektedir. Toprakta yaşayarak tarım arazisi üzerinde üretim yapanların, gelir dağılımındaki dengesizliğe, toprağın dağılımındaki dengesizliğin etkisi büyüktür. Optimal toprak dağılımı ve kullanımı devlet politikası olarak yeniden düzenlenecektir.
- ✓ İmar uygulamalarına esas kent topraklarında spekülasyona fırsat verilmemeli, sosyal adaleti bozan haksız kazançlarla dengesiz gelir dağılımına sebep olması engellenmelidir. Bu kararlılık sürekli takibe alınacak ve gereği gecikmeden yapılacaktır.

2- Miras

- ✓ Miras, ölüme bağlı bir tasarruftur. Miras, Medeni Yasanın ölen kişinin yakınları olan şahıslara tanıdığı bir haktır. İşlemler sağlıklı yürümeyince sıkıntılar yaratmaktadır. Taşınmazların taksimi alışkanlığının olmayışı, buna örfün engel olması, diğer taraftan resmi formalitelerin yarattığı çekingenlik, mirasçıların belirli bir çözüme ulaşmalarını engellemiş; işletme gücünü yaratmıştır. Toprak, ekonomik açıdan devre dışı kalınca, üretim durmuş, mirasçılar gelir kaybına uğramışlar, ülke ekonomisi zarar görmüştür. Harici senetle yapılmakta olan el değiştirmeler, yani gayri resmi tasarruflar sebebiyle sicil kayıtları da yenilenmediğinden, güncelliğini yitirmiştir. Bu problemlerle ilgili özel takip ve işlem çalışmalarına ağırlık verilecektir.
- ✓ Miras, arazinin parçalanmasını hızlandıran ve sonuçta işletme verimini azaltan en önemli etkidir. Miras hukuku ve gerekse nüfus artışı sonucu toprak parçalanmakta, çiftçi ailesi başına düşen arazi küçülmektedir. Küçük işletmelerde verim düşüklüğü gibi verimli üretim imkânları da kaybolmaktadır. Tarım toprakları, üzerindeki çiftçiyi beslemediğinden, köyden şehre doğru iş arayanlardan oluşan göç kabileleri oluşmakta, köyler hızla boşalmaktadır. Aile işletmeciliği ve toprak toplulaştırma faaliyetleri uzun zamana bırakılmayacak tedbirlerle hızlandırılacaktır.
- ✓ Ülkemizde, arazinin parçalanmasını önleyerek, işletmelerin verimsiz hale düşmesini önleyici ciddi bir yasal tedbir alınamamıştır. Bir işletme arazisinin çeşitli yerlerde birbirinden ayrı çok sayıda parçalara ayrılarak, geometrik şekli bozuk, küçülmüş parsellere dönüşmesi, parsel sayısının artmasına, parsel alanlarının küçülmesine, böylece modern tarım tekniklerinden faydalanma imkânlarının azalmasına neden olmaktadır. Bu durum, emek ve verimliliğin istenilen seviyeye yükselmesine engel

teşkil etmektedir. Parsel büyüklükleri ve bölünmezliği ile ilgili mevzuat yeniden düzenlenecektir.

- ✓ Miras paylaşımı yapılmadığı için, haksız olarak güçlü biri tarafından kullanılarak haklar gasp edilmekte, ya da hiç kullanılmamaktadır. Bu ülke ekonomisi için kayıptır. Yapılacak düzenleme ile bu olumsuzluk giderilecek. Bu işi takip ederek sonuçlandıracak bir kurum teşkil edilecektir.
- ✓ Miras hukukunda yapılacak değişikliklerle, toprağın parçalanması önlenmeli, taşınmaz maliklerinin sayılarının azaltılması sağlanmalı. Resmi işlemlerin daha sade ve kolay yapılması suretiyle, işlemlerin gerçekleşmesi sağlanarak kayıtlar güncelleştirilecektir.
- ✓ Yolsuz parsellerin çokluğu, sınırlardaki kayıplar arazi düzenlemesini gerektiriyor. yapılan kanal ve yollar yeni parçalanmalara sebep olmaktadır. Sınır anlaşmazlıkları olmakta, huzursuzluklar artmaktadır. Bu sebeple parseller büyütülecek fakat asla küçülmesine imkân verilmeyecektir.
- ✓ Tarım arazilerinin parçalanma sebepleri arasında en önemli rolü oynayan Medeni Yasadaki miras hükümleridir. Şüphesiz arazinin parçalanmasına sebep olan başka etkenler de vardır. Tarımsal araziler üzerindeki yoğun nüfus baskısı, alım satımlardaki sınırlayıcı hükümler, hazine arazilerinin düzensiz dağıtımı, aktif bir arsa politikasının olmayışı, şehirleşme, imar faaliyetleri, yol ve kanal yapımı gibi etkenlerin rolü de küçümsenemez. Yine de miras hükümlerinin bunlar arasındaki ağırlığının ön sıralarda olduğuna şüphe yoktur. Miras konusunun gözden geçirilmesi, olumsuzluklarının ortadan kaldırılması için gerekli mevzuat değişiklikleri yapılacaktır.
- ✓ Miras hukukunda değişiklik yaparak, tarım topraklarının verimli şekilde işletilmesini önleyen parçalanmanın önlenmesi; kentlerin yerleşim bölgelerine yakın tarım arazilerinin imara dahil edilecek kısımlarının önceden kamulaştırılması; rant peşinde koşanların önüne geçilerek adaletsiz ve haksız kazanç temininin ve arsa spekülasyonlarının önlenmesi gerekir. Yürürlükteki yasaların uygulanmasının bu sonuca olumsuz katkısı olmakta, mera ve ormanlar tarıma açılmaktadır. Bu yağmalama ve gasp olayına asla fırsat verilmeyecektir.
- ✓ Arazinin verimli kullanımını sağlamak için arazi düzenlemesi; çok parçalılığın ortadan kaldırılması, sınırların şeklen ve eğimlerin düzeltilerek su ve yola kavuşturulması sağlanacaktır.
- ✓ Tarım toprakları çiftçinin geçimini imkânsız hale getirmiştir. Köyden kente göçü hızlandırmaktadır. Tarım topraklarını işletme olarak verimli

Parti Programı

hale getirerek, aynı zamanda köy el sanatları ve evsel sanayiye teşvik ve destek verilerek göçün hızı azaltılacaktır.

- ✓ Türkiye’de 750 köyün tamamı bir kişinin, ya da sülalenin mülkiyetinde olması, yasaların uygulanmadığını göstermektedir. Bu insan haklarına ve demokrasiye aykırı derebeylik düzenine son verilecek, aile işletmeciliğine çevrilecektir.
- ✓ Miras, el atılmadan bekleyen, çok sayıda insanı yakından ilgilendiren bir konudur. Bu konuda adalet tecelli etmemekte, gasp olayları şekline dönüşmektedir. Vergi verilmesi, dolayısıyla alınması güçleşmekte; devlet gelirden, mirasçılar haklarından mahrum olmaktadır. Mirasa konu mallar bakımsız kalmakta, milli gelir kayıplara uğrarken, çirkin görüntülerle harabeler türemektedir. Verimli işletmeler birer birer ortadan kalkmakta, varlık içinde yokluk çeken insanların sayısı her gün biraz daha artmaktadır. Bir yandan devletimiz, diğer taraftan insanlarımız zarara uğramaktadır. Ülkede yeteri kadar sıkıntı varken, bunların her gün biraz daha artmasına, yığılmasına müsaade edilmemeli; kısa sürede çözüme ulaştıracak yollar bulunmalıdır. Bunun için, önce geçmişin birikintilerini tasfiye etmek, sonra da gelecek için bir sistem getirip, bunun daha iyi işlenmesini sağlamak gerekir. Bunlarla ilgilenecek bir kurum oluşturmak en doğru harekettir. Buna daha fazla katlanılmayacaktır.

3-Yabancıların Mülk Edinmesi

- ✓ Batıların Tanzimat Fermanı üzerindeki ısrarlarının asıl sebebi, yabancıların, ya da gayri Müslim azınlıkların tek yönlü işleyen, siyasi ve sosyal problemler yaratacak şekilde destek verilen, işbirlikçi örnekleri görülen ve iyi niyeti aşan bir temelde mülk edinme haklarını elde edebilmelerini sağlamaktır. Bu amaçla mücadelelerini sürdürmüşler; süren baskılar sayesinde günümüzde sonuç almışlardır.
- ✓ Ülkemizde antlaşmalara aykırı bir şekilde yabancıların korunması ve yönlendirmesi dikkat çekmektedir. Bu konudaki haksız tasarruflar giderilecektir. Hukuk dışı tavır ve davranışlara, ülkenin aleyhine faaliyetlere müsaade edilmeyecek, herkes yaşadığı ülkede eşit muamele görecektir. Yabancıların taşınmaz mal edinimine karşı hassasiyet göstermek kesin olarak yabancıların taşınmaz mal edinmemeleri için değil, daha özenli bir politika izlenmesi gerektiği içindir. Türkiye’nin tarihi, coğrafi ve stratejik durumu ile şartları; toprakları üzerinde diğer devletlerin uzun zamandan beri çeşitli oyunlarının sürmesi, yabancıların taşınmaz edinimine dikkat edilmesini zorunlu kılmaktadır.
- ✓ Karşılıklılık ilkesi, bir ülkenin yabancılara tanıdığı her türlü hak için söz konusu olabilir. Kimi devletler, bazı haklar için bu ilkeden vazgeçebi-

lır. Oysaki taşınmaz edinimi, toprak ile ülke varlığı arasındaki ilişkiden dolayı diğer haklardan farklı bir özelliğe sahiptir. Ülkenin yüksek çıkarları veya uluslararası hukukun zorunlu kılması durumlarında, ülkenin neresindeki topraklardan, kaç adedinin, edinim koşulları ve ilkelerinin, hangi devlet uyruğındaki kişilerce edinilebileceği, somut ve ayrıntılı bir biçimde saptanması gerekir. Karşılıklılık sadece mevzuat açısından takip edilmekte, uygulamadaki amaç, ya da ihtiyaç dikkate alınmamaktadır.

- ✓ Devletler toprak mülkiyetiyle egemenlik haklarının birbirinin tamamlayıcısı olduğu hakkındaki klasik görüşten ülke çıkarlarının gerektirdiği oranda ve bununla sınırlı olarak uzaklaşmaktadır. Yabancılar hukukunda, karşılıklılık koşulunun vazgeçilmez bir ilke olduğu d şncesine artık itibar edilmemektedir. Bu konularda dünyada çeşitli ülkeler arasında farklı anlayışlar hâkim olmuş, uygulamaları da buna göre şekillenmiştir. AB'ye dâhil ülkelerde de farklı anlayış ve uygulamalar gözlenmektedir.
- ✓ Türkiye'nin bu önemli konuyu, kendi tarihi gerçeklerini de dikkate alarak değerlendirmesi, hele de yabancıların köylerde mülk edinmelerinin zorlaştırılması gerekir. Miri arazilerde olduğu gibi kullanma hakkı verilir, şartlara uygun üretim yaptığı sürece yararlanma imkânı sağlanabilir. Ancak; Türkler tarih boyunca anlaşmalara uymayan, farklı yorumlar getirilerek zor durumlarda istismar edilen, bazen de iyi niyetleri yüzünden anlatılmaktan çok zarar görmüşlerdir. Tabir caiz ise, yoğurdu üfleyerek yemek mecburiyetindedirler. Bu yüzden azami hassasiyet korunacaktır.

3.10. ENERJİ

Merkez Parti enerji politikasının temelinde, hazır tüketmek yerine teknoloji üreterek, kendi öz kaynaklarına, özellikle yenilenebilir kaynaklara yönelerek, milli çıkarlarımızı koruyup enerji arzının güvenliğini ve devamlılığını sağlamak, rekabete dayalı kamu ve özel sektör destekli bir enerji piyasası oluşturmak ve duyarlı olduğumuz çevreyi ve insan sağlığını korumak yatmaktadır.

Merkez Parti, özelde stratejik nitelikli, mevcut teknolojilerle enerjiye dönüşebilen ve enerji taşıyabilen yeraltı kaynaklarımızın, genelde tüm yeraltı kaynaklarımızın uluslararası sermayeye hediye kabilinden satılması ya da gizliden satım vaadi yahut indirekt kontrolüne karşıyız.

Merkez Parti iktidarında; enerjinin üretiminde, iletim ve dağıtımında, tüketiminde enerji verimliliği sağlamak amacıyla geliştirilen, üretilen ve ithal edilen teknolojiler desteklenecek, tercih ve teşvik edilecektir. Kurumsal, idari, hukuki ve mali tedbirler alınarak enerji verimliliği ve tasarruf sağlanacaktır.

Parti Programı

Merkez Parti iktidarında; enerji yatırımları yapan ve akademik araştırmaları destekleyen yerli ve yabancı özel sektör girişimcilerine teşvik, vergi muafiyeti gibi destekler sağlanarak, yeni yatırımlar yap işlet modelleri ile yaygınlaştırılacak, enerji kayıplarını ve israfı önleyen projeler desteklenecek, enerji verimliliği ve tasarruf bilinci yurt çapında yaygınlaştırılacaktır.

Merkez Parti iktidarında; 21. Yüzyılın enerjisi olarak kabul edilen hidrojen enerjisi konusunda kaynak sağlanarak, ciddi bilimsel ve teknik projeler başlatılacak, üniversitelerin bu konudaki çalışmaları desteklenecek ve teşvik edilecek, Hidrojen Enerjisi Enstitüsü kurulacaktır.

Merkez Parti iktidarında; enerjide tek kaynağa bağımlılık ortadan kaldırılarak, hidrolik, jeotermal, biyokütle, rüzgâr ve deniz kökenli enerji türleri yanında, 21. Yüzyılın enerji hammaddesi olacak olan bor ve toryum kaynaklarımız gelişen teknolojik imkânlar göz önünde bulundurularak enerji ihtiyacımızın karşılanmasında değerlendirilecektir.

Dışa bağımlı doğalgazın kullanıldığı enerji santrallerine alternatif veya ikame yatırım olarak, gerekli güvenlik ve çevre koruma önlemleri alınarak, nükleer enerji santralleri kurulacaktır. Böylece ekonominin ihtiyaç duyduğu ucuz enerji sağlanmış olacaktır. Petrol, doğalgaz ve kaya gazı aramalarına ağırlık verilecektir.

Elektrik üretim, dağıtım ve yenilenme piyasasında tam bir serbestleşme olmadan, tam bir rekabetlilik kazanmadan özelleştirme genişletilmeyecektir. Büyük hidroelektrik, termal ve nükleer enerji santralleri kamu işletiminde olacaktır, özelleştirilmeyecektir. Nükleer enerji santrallerinin atıklarına en etken güvence sağlanacaktır. Özel sektör elektrik arzının tekelleşme gibi sorunlar yaratmaması, tüketicinin mağdur edilmemesi için kamunun elindeki santrallerin öncelikli olarak işletilmesi planlanacaktır.

Devlet Su İşleri asla küçültülmeyecek, elindeki varlıklar özelleştirilmeyecek, siyasi baskılardan etkilenmemesi için “özerk” bir kurum haline getirilecektir. Elektrik üretiminde, tarımda kullanılan su kaynakları ile içme suyu kaynakları planlamasının en verimli bir şekilde yapılması sağlanacaktır.

Partimiz, DSI’nin yeni büyük hidroelektrik santralleri ve rezerv barajlar yapılmasının önündeki engeller kaldırılacaktır. DSI’nin elde ettiği gelirlerin yine bu alanda kullanılmasına imkan temin edilecektir.

Partimiz, dış kaynaklı petrol ve doğalgazın dünya pazarlarına açılabilmesi için ülkemizin bir köprü konumunda olduğunun bilincindedir. Bu stratejik konum etkin bir biçimde değerlendirilerek, ülkemiz bir dağıtım terminali haline getirilecektir.

Merkez Parti iktidarında; enerji üretiminde yerli ve yenilenebilir enerji kaynaklarına önem veren, çevreyi koruyan teknolojileri destekleyen, en az enerjiyle en fazla üretimi hedefleyen bir politika benimsenecektir.

3.11. MADENCİLİK

Ülkemiz yeraltı kaynakları açısından zengin ülkeler kapsamındadır. Ancak bu kaynaklarımız uygulanan yanlış politikalarla değerinin çok altında uluslararası sermayeye peşkeş çekilmektedir. Kamu veya özel teşebbüs tarafından işletilen madenler de ilkel teknolojiler ile verimsiz olarak çalıştırılmaktadır.

Partimiz, yeraltı ve yerüstü maden kaynaklarımızın ülke ekonomisine katkı sağlaması için milli çıkarlarımıza önem veren etkin bir madencilik programı süratle uygulamaya koyacaktır. Hedefimiz katma değeri yüksek ürünlerle yerli sanayiye girdi sağlamak ve ihracatımızın miktar ve çeşitliliğini artırmak olacaktır.

Merkez Parti olarak, üniversitelerimizin, teknik eleman gücümüzün ve tecrübe birikimimizin bütün imkânları seferber edilerek, bilimsel ve teknik metotlar kullanarak stratejik madenlerin aranması, işlenmesi, üretim ve ihracatı gerçekleştirilecektir. Aramadan tüketime kadar, her aşamada çevre bilinci gözetilerek yoğun bir faaliyet dönemi başlatılacak, özel sektör desteklenecek, ülkemiz çıkarlarını da gözetken yabancı sermaye özendirilecek, hızlı ve verimli üretimin önündeki engeller kaldırılacaktır.

Merkez Parti iktidarında, stratejik önemleri dikkate alarak madenlerimiz, diğer bir ifade ile stratejik öneme haiz madenlerimiz kamu ve ihtiyaç duyulduğunda milli özel sektör tarafından işletilecek, diğer madenlerimiz ileri teknoloji ve iş güvenliğinde kendini ispatlamış maden özel sektörüne özelleştirme ile açık olacaktır. Her halükarda yöre halkının onayı alınacaktır.

3.12. ULAŞTIRMA VE HABERLEŞME

Ülkemizin en önemli ihtiyaçlarından olduğuna inandığımız ulaştırma, Merkez Parti'nin üzerinde hassasiyetle durduğu bir konudur. Büyümeye ve gelişmeye katkı sağlayan, hızlı ve ekonomik bir hizmet sunan, ulaşım unsurları arasında uyum sağlayan ve çevreyi tahrip etmeyen bir ulaştırma ve haberleşme alt yapısını oluşturmak temel amacımızdır. Ülkemizin nüfus, kaynak, enerji, ithalat ve ihracat, turizm durumları dikkate alınarak, ulaştırma ve iletişimde yeniden yapılanma mutlaka gerçekleştirilecektir.

Merkez Parti, küresel rekabette var olmak isteyen ülkemiz ekonomisine katkı sağlayacak, ulaştırma sistemleri arasında uygun değer dengeyi sağlayacak olan kara, deniz, hava ve demiryolu planları uygulamaya koyulacaktır. Ülkemizin bu konularda etkin düzeyde altyapı donanımlarına sahip olması küresel düzeyde var olmak isteyen işletmelerimize, ucuz girdi, rekabet avantajı, hizmet ve bilgi sağlayacaktır.

Merkez Parti iktidarında demiryollarının, olması gereken nicelik ve nitelikte hizmet vermesini sağlamak için özel sektöre de teşvik edecek şekilde çağdaş işlet-

Parti Programı

mecilik anlayışı çerçevesinde geliştirilmesine öncelik verecek, denizlerle çevrili olan ülkemizin, deniz yolu ulaşımının avantajlarından yararlanması için gerekli önlemler alınacak, demiryolları ve deniz yollarının ulaşım miktar ve kalitesinin geliştirilmesine önem verilecek, toplu taşıma özendirilecektir.

Merkez Parti, meslek odaları, sanayiciler ve sivil toplum kuruluşları ile iş birliği yaparak; deniz ticaret filomuzun uluslararası rekabet gücünü artıracak, gemi inşaat sektörümüzü gerek yerli gerekse yabancı armatörlerin gemi ihtiyacını karşılayacak şekilde destekleyecek, havaalanlarımızın kapasite ve standartlarını yükseltecek ve özel havacılık işletmelerinin kurulmasını özendirilecektir.

Merkez Parti iktidarında, güvenlik mahremiyet ve haberleşmenin istismar aracı olarak kullanılmaması dikkate alınmak suretiyle; serbest rekabet ortamında ucuz, verimli, kaliteli ve güvenli hizmet sunan; kullanıcıya alternatif seçim imkanı sağlayan telekomünikasyon, radyo, televizyon ve iletişim ağlarının kurulması ve yaygınlaştırılması sağlanacaktır.

3.13. TURİZM

Tarih ve kültürel birikimiyle, farklı doğal güzellikleri ve misafirperverliği ile büyük bir turizm potansiyeline sahip olan ülkemizde, ekonominin acil ihtiyaç duyduğu döviz kazanımı ile istihdam konusuna katkı yapacak, kültür ihraç edecek sektörlerin başında turizm gelmektedir.

Partimiz, ülkemizin turizm potansiyelinin tamamını iç ve dış turizmin hizmetine sunmak, turizm politikalarının verilen hizmetin karşılığını hak edecek şekilde akılcı bir yapıya kavuşturulmasını sağlamak için; temel alt yapı ve üst yapı yatırımları, tanıtım, yeni örgütlenme, plan, proje ve stratejilerini destekleyecek politikalar uygulayacaktır.

Merkez Parti iktidarında turizmin kurumlaşması ve turizm sektörünün yeniden yapılanması sağlanacak, kurumsal ve yasal alt yapısı iyileştirilecek; turizm, devlet politikası olarak envanterini çıkartan ve değerlendiren, yerel tanıtım için projeler geliştiren bir mastır plana bağlı olarak takip edilecektir.

Merkez Parti iktidarında, turizm çeşitlendirilecek; kış turizmi, kongre turizmi, sağlık turizmi ve inanç turizmine gereken ağırlık verilecektir. Turizmi teşvik ve geliştirme bahanesiyle ülkenin tabiat varlıklarının ve güzelliklerinin tahrip ve yağmalanmasına yol açan, seyirci kalan politikalara son verilerek bu tahrip ve yağmayı durduracak yasal tedbirler alınacaktır. Ülke topraklarının turizm girdisi sağlıyor bahanesiyle yabancılara peşkeş çekilmesine engel olunacaktır.

Merkez Parti iktidarında üst yapı yatırımları, konaklama ve yatak kapasitesinin artırılmasına yönelik kamu ve özel sektör için ortak yatırım ve işbirliği yapılacaktır, kongre ve fuar turizminin yaygınlaşması için fuarcılık şirketleri ve seyahat

acentelerine gereken destekler verilecek, kültürel ve tarihi miras yönünden zengin bir potansiyele sahip olan değişik bölgelerimizde, özelliklerine göre iç ve dış turizmin geliştirilmesi desteklenecektir.

Merkez Parti, Sürdürülebilir Turizm politikasını benimseyerek çevreyi ve doğayı tahrip etmeden turizm sektörünü geliştirmeyi hedeflemektedir.

Merkez Parti iktidarında, turizm sadece yabancılara hizmet sektörü olarak algılanır olmaktan çıkarılarak ülkemiz halkının da yararlandığı bir toplumsal sektöre dönüştürülerek hem turizmdeki kapasite kullanımı hem de verimliliği artırılacaktır.

3.14. TÜKETİCİNİN KORUNMASI

Bir ülkenin “tüketici politikası”, vatandaşlarının yaşam kalitesini yükseltmek amacıyla kullanılan en etkili araçtır. Gıda sağlığı ve güvenliği başta olmak üzere her türlü tüketim ürünlerinin üretiminden pazarlanmasına, aldatıcı reklamların engellenmesine değin pek çok alanda düzenleme ve standartlar getiren tüketici politikası; tüketiciler ile üreticiler ve satıcılar arasında adil bir dengenin oluşturulması, tüketicinin mağdur edilmesinin ve zarar görmesinin engellenmesi, tüketiciler ve satıcılar arasında bir iletişimin kurulması sağlanmalıdır.

Tüketiciye sunulan ürün ve hizmetlerin risk taşımaması, gıda üretiminde kullanılan maddelerin açıkça belirtilmesi, ürünlerin güvenliğinin denetlenmesi gibi zorunluluk, tüketici sağlığının korunmasının ön koşuludur.

Merkez Parti, insan merkezli vatandaşlarımızın yaşam kalitesini sürekli olarak yükseltmeyi amaçlayan, tüketicilerin sağlığının korunması, güvenliğinin sağlanması ve ekonomik çıkarlarının korunması esaslarına dayanan politikaları izleyecek, kurumsal ve yasal her türlü önlemleri alacaktır.

Partimizin tüketici politikasının esaslarından biri de tüketicinin ekonomik çıkarlarının korunmasıdır. Tüketicinin tazmin edilme hakkı, bilgilendirme ve eğitim hakkı ile temsil edilme hakkına büyük önem verilecektir. Tüketicilerin kendilerini ilgilendiren konularda görüşlerini bildirebilmelerini, satın aldıkları malların bozuk, hizmetlerin yetersiz olması durumunda değiştirme, yasal yollara başvurma ve zararının tazmin edilmesini talep etme hakkına sahip olmaları sağlanacaktır.

Merkez Parti, tekelleşmeyi ve piyasa hakimiyetini önlemeyi sağlayacak etkin rekabet koşullarının oluşmasını, arz-talep ilişkilerinin tüketicinin aleyhine işleme-mesini amaçlamaktadır.

Merkez Parti iktidarında, başta e-ticaret olmak üzere tüketici politikası çerçevesinde yeni düzenlemelere gidilecek, “Tüketiciyi Koruma Yasası” yeniden düzenlenecek, tüketicilerin hak arama yolları basitleştirilecek, tüketici hakkının korunmasında üretilen mal ve hizmetlerle ilgili olarak “ürün ve mesleki sorumluluk

sigortası” zorunlu hale getirilecek, “Tüketici Mahkemeleri” ve “Tüketici Sorunları ve Hakem Heyeti” sayısı ihtiyaca göre artırılacaktır.

18. KAMU YÖNETİMİ

4.1. KAMU YÖNETİMİ ANLAYIŞIMIZ

Kamu yönetimi, devlet ve toplum düzeninin kesintisiz olarak işlemesine ve kamunun ortak ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik ürün ve hizmetlerin üretilip sunulmasına ilişkin anayasa ve yasalarla belirlenen bir sistemdir. Kamu yönetimi sistemi halk, örgüt, norm düzeni, ekonomik kaynak, kamu görevlileri ve kamu politikası olmak üzere çeşitli unsurlardan oluşur.

Ülkemizde kamu yönetimi, genel olarak sıkı bir merkezcilik ilkesine göre örgütlenmiştir. Kamusal görevlerin büyük bir bölümü bu örgütler tarafından yerine getirilmekte; bazı kamusal hizmetler ise yerinden yönetim ilkesine göre örgütlenen kurumlar tarafından yürütülmektedir.

Ülkemizde kamu yönetiminin sorunları olarak merkeziyetçilik, yönetimde gizlilik ve dışa kapalılık, yönetimde tutuculuk, kuralcılık ve sorumluluktan kaçma, kayırmacılık, yolsuzluk ve rüşvet, örgütsel hantallık, yönetimde siyasallaşma gibi hususlar sayılabilir.

Merkez Parti olarak kamu yönetimi anlayışımız, Yeni Kamu Yönetimi anlayışı ile millilik niteliğinin bütünleştirilmiş halidir. Merkez Parti Kamu Yönetimi anlayışı; şeffaflık, hesap verebilir olmak, katılımcılık ve erişebilirlik esaslarına dayanan milli bütünlüğü tesis edici üniter yapıyı destekleyici ve sosyal refah sorumluluğu taşıyan, temel fonksiyonları iç-dış güvenlik, adalet, temel, eğitim, sağlık ve alt yapı hizmetleri olan, milletin kendisini yönetecek temsilcileri kendi iradesiyle belirleyebildiği ve yönetime katabildiği demokratik yönetim ilkesine haiz bir anlayıştır.

Partimiz iktidarında, devletin amaçlarına ulaşmasında etkin bir görev üstlenen kamu yönetiminin, ihtiyaçlara yanıt verebilecek ve yeni koşullara uyum sağlayabilecek şekilde; sosyal adaleti ve gelişmeyi esas alarak nitelikli hizmet üretmesi, dinamik bir devlet yapısının oluşturulması, kendini sürekli geliştirebilme yeteneğine kavuşturulması sağlanacaktır.

Memur, sözleşmeli personel ve işçilerin görevlerini tam bir tarafsızlık içinde yapmaları; vatandaşlar arasında başta siyasal görüşler ve felsefi inançlar olmak üzere, ırk, renk, dil, din, mezhep ve cinsiyet ayrımı yapmamaları temin edilecek, kamu görevlilerinin hizmet içi eğitiminin sistemli ve sürekli bir şekilde objektif ilkelere bağlı olarak sürdürülmesi sağlanacaktır.

Merkez Parti iktidarında; kamu görevlilerinin terfi, ödüllendirme ve ücretleri liyakat esasına bağlanacak, Personel rejimi, kurumlar arasında mevcut dengesizlikler ve farklılıklar azaltılacak şekilde yeniden düzenlenecek, atamalarda doğrudan veya dolaylı kadrolaşma hareketlerini önleyici tedbirler alınarak bilgi, kıdem, deneyim, uzmanlık, liyakat ve kariyer gibi hususlar dikkate alınacaktır.

Devletin itibarını temsil eden kamu görevlilerini tatmin eden ücret ve sosyal imkanlar temin edilerek, devlet-vatandaş ilişkilerinin bozulmadan sürdürülmesini sağlayacak bir refah düzeni sağlanacak, mahrumiyet bölgelerinde ve gelişmekte olan bölgelerde çalışan kamu görevlilerinin mahrumiyetlerini önleyici önlemler alınacak; bu bölgelerde çalışan kamu personelinin teşvik edici imkanlar sağlanacaktır.

4.2. MERKEZİ YÖNETİM

Küreselleşmenin oluşturduğu dış baskılar ve bölgesel çatışmalarla kuşatılmış olan ülkemizde üniter devlet yapısının korunması, egemenlik haklarının ödünsüz kullanılması ve ulusal birliğin devamı, güçlü merkezi bir yönetimin varlığını zaruri klmaktadır.

Ülkemizin ulusal birliğini güçlendirmenin temel koşulu, eşitsizlikleri hızlı ve etkili bir biçimde ortadan kaldırmanın başlıca aracı olan toplumsal kesimler ve bölgeler arasındaki eşitsizlikleri gidererek yoksulluğu ortadan kaldırmaktır. Bu da sosyal devlet ilkesinin ve kamu hizmetleri alanının güçlendirilmesiyle başarılabilir.

Ülkemizin bağımsızlığı ve ulusal birliğinin sağlamlaştırılmasına; sosyal devletin güçlendirilmesine; kamu düzeninin kamusal ilkelere dayalı etkin bir yapı olarak yeniden ele alınmasına ve kamu yönetiminin halkın ihtiyaçlarına göre düzenlenmesine yönelik proje ve politikalara öncelik verilecektir.

4.3. YEREL YÖNETİMLER

Sosyal hukuk devletin amacı, kamu hizmetlerini yerine getirmektir. Kamu hizmeti, devletin ya da öteki kamu tüzel kişilerin ya da bunların yönetim ve denetimi altındaki kuruluşların toplum ortak ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla yürüttüğü düzenli ve sürekli eylemlerdir. Devlet; söz konusu hizmetleri prensip itibarıyla merkez ve yerel yönetim aracılığıyla gerçekleştirmektedir.

Yerel yönetimlerin hızlı, etkili ve verimli biçimde çalışması ve nitelikli hizmet üretmesi için gerekli düzenlemelerin yapılması zorunludur. Ancak, yapılacak düzenlemelerin ülke ve ulus birliğinin, üniter devlet yapısını, merkezi yönetim-yerel yönetim dengesini zedelememesine, anayasal ilkelere, kamu yararına ve kamu hizmetinin gereklerine uygun olmasına özen gösterilmesi yaşamsal önem taşımaktadır.

Parti Programı

Merkez Parti iktidarında, devletin asli ve sürekli görevleri olan iç ve dış güvenlik, sağlık, çalışma ve sosyal güvenlik, adalet, maliye-hazine ve eğitim gibi hizmetleri dışındaki hizmetler yerel yönetimlere devredilecektir.

Ülkemizde yerel yönetimler “Yerel halkın hizmetlerine yönelik kamusal etkinliklerin” çok azı ile ilgili görev ve yetkilere sahiptir. Demokrasinin kurulması, hemşehrlik bilincinin gelişmesi, halkın yönetime katılımının sağlanması yerellik ilkesi ile yakından ilgilidir. Günümüzde artık merkeziyetçi yönetim sistemi yerini demokrasinin yerel düzeyde uygulaması olarak demokrasinin bir göstergesi niteliğindeki yerinden yönetime bırakmaktadır. Yerinden yönetim uygulamasının etkili ve sağlıklı uygulanabilmesi de hizmette yerellik ilkesinin yerleşmesine, hizmetin halkı ayağına götürülmesine bağlıdır.

Toplum olanaklarının en iyi ve adil kullanımı ve etkin hizmet üretimi söz konusu olduğundan, “kamu hizmetlerinden yararlanma ve bunun yönetimine katılma hakkı” ile ilişkili olarak, Merkez Parti yerel demokrasi ilkeleri ve bunların ülkemizde uygulaması üzerinde önemle durmaktadır.

Merkez Parti iktidarında yerel yönetimler, halkın yerel yönetimlerin aldığı kararları etkilemesine, yön vermesine imkân sağlayarak katılımcı bir yönetim sağlayacak şekilde yeniden yapılandırılacaktır.

Merkez Parti iktidarında demokratik ilkelere uygun olarak, hem yönetim hem de mali yönden gerçek özerkliğe sahip, merkezin yerel birimler üzerindeki vesa-yet denetimi yetkisini, sadece hukukilik yönünden kullandığı, demokratik yerel yönetim anlayışı mutlak olarak benimsenecektir. Ancak, yerel yönetimler alanında yapılacak demokratik reformların ülkenin üniter yapısını zedelemek için, ayrılıkçı hareketler ortaya çıkarmak için kullanılmasına asla izin verilmeyecektir.

4.4. MİLLÎ SAVUNMA VE GÜVENLİK

4.4.1. DIŞ GÜVENLİK

Milli savunma, milli güvenlik bir devletin bir milletin yaşamsal öneme sahip en önemli konusudur. Bir ülkenin milli savunmasının güvenliğinin tartışmaya açılması, büyük, tehditleri ve tehlikeleri beraberinde getirir.

Ülkemizin kalkınması, halkımızın refahını çağdaş düzeye çıkarılması ancak sürdürülebilir bir güvenlik ortamının varlığına bağlıdır. Ülkemiz jeostratejik ve jeopolitik açıdan dünyanın en hassas ve sürekli krizlere açık bölgesinde yer almaktadır. Tarih boyunca içinde yaşadığımız coğrafyada yalnız ve yalnız güçlü savunma stratejileri geliştiren güçlü devletler ayakta kalabilmektedir.

Küreselleşmenin ve bölgeselleşme sürecinin arasında kalan Türkiye Cumhuriyeti milli güvenlik açısından giderek sıkışık bir konuma sürüklenmektedir.

Küresel ve bölgesel güçler; Orta Asya, Ortadoğu, Kuzey Afrika ve Avrupa'nın jeopolitik, jeostratejik ve jeoekonomik merkezinde bulunan Türkiye'yi ciddi tehdit altına sokmaktadır. Diğer bir ifadeyle, sıcak çatışmalara sahne olan bölgemizde giderek ağırlık kazanan tehdit kaynakları, Türkiye'yi de içine çekebilecek bir ortamına doğru süratle götürmektedir. Bunun yanında, çevremizdeki sosyal, ekonomik politik değişikliklerin ve olası dış müdahalelerin de neden olabileceği yeni krizlerle karşı karşıya kalmayacağımızın garantisi yoktur.

Çok uzun bir tarihi süreçten gelen Türk Milleti, milli güvenliğin ne olduğunu çok iyi bilmektedir. Türk Milleti, ulus olma hakkını ve bağımsız-egemen bir ulus devleti çatısı altında yaşama özgürlüğünü Milli Kurtuluş Zaferi ile kazandığı için, varlığını sürdürme açısından, "güvenlik" tartışılmaz bir öneme sahiptir.

Her devletin milli varlığını korumak için bir güvenlik meselesi olduğu gibi Türkiye'nin de vardır. Dış güçlerle işbirliği içinde olan siyasal yapılar, kişiler ve örgütler, Türkiye'nin güvenlik ideolojisinin tartışmaya açarak yıpratmayı, Batı devletlerinin hiç birinde rastlanmayan bir şekilde sürdürmektedir.

Avrupa Birliği'nin Türkiye'nin milli ve üniter devlet yapısını parçalama stratejisi izlemeye başladığı noktada, hem iç hem de dış konjoktür açısından, ulusal güvenlik önemli bir sorun haline gelmiştir.

Türkiye'nin genel güvenliği ve özelliği hem bireylerin hem de kurumların her türlü tehlikeden uzak durmasını, devam ettirmesini gerektirir. Ancak Türkiye'nin hemen hemen kamu bankaları dış baskılarla elden çıkartılmış, özel bankaların pek çoğu yabancılara satılmış, yabancı bankalar ekonomiyi çökertmiş, ekonomimizi ayakta tutan kamu iktisadi kuruluşları yok pahasına yabancı sermayeye satılmış, devletin ekonomimizi izleme ve kontrol etme yetkisi elinden alınmış olması büyük bir güvenlik sorunu yaratmıştır.

Küreselleşmenin milli devletleri yok etmek için; demokrasinin de devletin gücünü tasfiyeye yönelik kullandığı, insan haklarını ise azınlık hakları doğrultusunda ulusal toplumların parçalanmasına dönük ele aldığı artık açıkça ortaya çıkmıştır. Bu gidiş küresel sermaye tarafından desteklenmektedir. İşte böyle bir kritik duruma gelmiş dünyada, Türkiye'nin güvenlik sorunu diğer ülkelere göre çok fazladır.

Türkiye'nin milli güvenlik ideolojisi, ülkenin devleti ve milletiyle bölünmez bütünlüğünün devamlılığı demektir. 21. yüzyıl değişim yüzyılıdır. Küresel sermayenin dünya hakimiyeti için dünyayı değişime zorladığı bu süreçte geçen yüzyıldan gelen devlet yapısı ile Türkiye Cumhuriyeti'nin varabilmesi ve varlığını değişen koşullara göre sürdürebilmesi en önemli güvenlik sorunu olarak ortaya çıkmıştır.

Türkiye'nin bu değişim dayatmaları sürecinde kendisini koruyabilmesi için; değişimi çok iyi izlemesi ve bu doğrultuda edindiği bilgilere göre önlem alması ve kendisini ayarlaması, ulusun bireylerinde milli bilincin yükseltilmesi gerekir.

Parti Programı

Büyük güçler kendilerinin merkezinde olacağı bir dünya imparatorluğu-na yöneldikleri için, tüm diğer dünya ülkelerinin yönetimlerini ele geçirerek, bu devletleri kendi çıkarlarının gerektirdiği yönle çekerek ve kendi amaçlarına alet ederler. İşte Türkiye'nin dünyanın jeopolitik merkezinde yer alması, onu dünya egemenliği kurmak isteyen emperyal gücün ve/veya güçlerin hedefi konumuna getirmiştir.

Jeopolitik kaynaklarda, dünya hâkimiyetini ele geçirmeye çalışan büyük güçlerin, bir eksen ülke olan Türkiye'yi en azından kontrol altında tutma zorunda oldukları için; ülkemiz genel bir tehdit altındadır ve bu durum Türkiye Cumhuriyeti'nin geleceği açısından çok büyük bir "güvenlik" sorusunu oluşturmaktadır.

Gelişmiş ülkelerin terör ve savaş eğilimlerinin artış göstermesi karşısında kendi devletlerini birer "ulusal güvenlik devletine" dönüştürürken, savaş alanlarının tam ortasında olan ve yıllardır terörle mücadele eden Türkiye'nin güvenlik sorununu görmemezliğin ötesinde, daha da derinleştirmektedirler.

Kendi ülkelerinin güvenliği nedeni ile insan haklarını giderek daha fazla kısıtlamakta olan büyük güçler; insan hakları ve demokrasi kavramlarını dayatarak milli güvenliğimizi zayıflatmaktadırlar.

Jeopolitik, jeoekonomik ve jeostratejik bir konumda olan Türkiye, sahip olduğu risk durumu gereği olarak dünyanın en büyük güvenlik sorununa sahip ülkelerin başında gelir. Türkiye tüm varlığı ile top yekûn bir saldırı ile karşı karşıya kaldığı için, güvenliğini başka bir ülkeye veya büyük güçlerin kontrolü altındaki askeri ittifaklara bırakmak zorundadır. Kendi güvenlik sorununu kendisi çözmez mecburiyetindedir.

Türkiye Cumhuriyeti'nin "hukuksal güvenliği"ni sağlayan temel hukuk belgeleri; yani "Misakı Milli" ile gündeme getirilen sınırlar, TBMM'nin kabul ettiği 1921 Anayasası ve Lozan Anlaşması'nın, günümüzde Avrupa Birliği, Avrupa Parlamentosu ve ABD tarafından geçersiz kılınmak üzere tartışılmaya açılması, ülkemizin varlığı açısından çok ciddi bir güvenlik sorunu olmaktadır.

Devletimizin kimliğini zorlayan, bu kimliğin dayandığı ana unsurları ve özellikleri ortadan kaldırmaya yönelik yenilikler ya da değişimler bir tehdit kaynağı olup, büyük bir güvenlik sorununa neden olmaktadır. Kendi güvenlik sorununu algılayamayan ve bu doğrultuda milli çıkarları için mücadelede-girişimde bulunmayan hiç bir devlet varlığını sürdüremez.

Dünyada devletlerarasındaki güçler dengesinde, güçlü silahlı bir kuvvete sahip olmak çok önemli bir avantaj sağlamaktadır. Diğer ülkelere göre silahlı kuvvetleri daha güçlü olan devletler milli güvenliklerini korumada daha başarılı olmaktadırlar. Silahlı kuvvetlerin bağımsızlığın ve egemenliğin sağlanmasında ve korunmasında kilit rol oynadığı bilincindeyiz.

Tarih boyunca tüm dünya meseleleri içinde bulunan Türkler sahip oldukları silahlı kuvvetler ve ordu birlikleri ile devletler kurmuşlar, varlıklarını sürdürmüşler, sürdürmektedirler.

Orduların devletlerin kurulmasında ve varlıklarını sürdürebilmesinde son derece etkili oldukları, politikaların biçimlendirilmesi ve yönlendirilmesinde de birinci derecede rol oynadığı gerçeği göz önüne alındığında, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin bu işlevi çok üstün bir şekilde yaptığına tarih tanıktır. TSK saldırganlığı değil caydırıcılığı önde tutar. Ülkemiz bir saldırıya uğramadıkça barışı tercih eder.

Türk Silahlı Kuvvetleri milli karakterli bir ordudur; antiemperyalisttir; hangi ortamdan, hangi zamanda hangi koşulda olursa olsun üniter ulus devletimizi, vatanın ve milletin bölünmezliğini kollamak ve korumak Anayasal olarak da tarihi olarak da görevidir.

Ancak TSK'nın milli oluşu, küresel güçlerin çıkarlarına ters düşmektedir. 1990'larda Sovyetler Birliği'nin çöküşünden sonra milli ordular, büyük güçlerin hedefi olmuştur; tasfiye edilmesi gereken unsurlar olarak görülmüşlerdir. Özellikler 2000'li yıllarda TSK bu milli karakteri nedeniyle de AB ve ABD'nin de hedefi haline gelmiştir.

Türk Milleti'nin ve devletin üniter ve ulusal yapısını işbirlikçi, siyasi ve sivil kadrolar aracılığı ile tasfiye etmeyi temel politikası yapan küresel güçler, bu politikalarına engel gördükleri TSK'yı hedef almış ve ordumuzun geleneksel milli yapısını bozarak çökertmek için siyasi iktidar öncülüğünde, yargı etki altına alınarak çok büyük bir tasfiye hareketine girişilmiştir.

Bu durum karşısında TSK'ya yönelik iç ve dış her türlü yıpratma, zedeleme, itibarsızlaştırma, iftira ve diğer moral değerlerine yönelik faaliyetlerin, tutum ve davranışların önüne geçilmesi için hukuki, yasal önlemlerin alınması milli güvenliğimiz açısından kaçınılmazdır.

Ulusal güvenliğin devletin en asli ve vazgeçilmez işleri olduğu göz önünde tutularak güvenliğe yönelik tehditlerin yeni boyutları dikkate alarak, dünyada ve bölgemizde oluşturacağımız ve ikili ilişkilerimizde izleyeceğimiz politikaların öncelikli ve ortak amacı, dünyada ve bölgemizde barış ve huzurun hakim kılınmasına yönelik azami katkıyı sağlamak olacaktır.

Bu itibarla Türk Silahlı Kuvvetleri'nin caydırıcılık niteliği, milli güvenliğini en önemli güvencesidir. Bu niteliği koruyabilmek için ordumuzun, yüksek-ileri teknoloji ürünü silah ve sistemlerle donatılacak, silahlı kuvvetlerimizin teçhizat ve teşkilatı, ülkemizin değişen ancak hiçbir şekilde azalmayan tehdit yapısına uyum sağlayacak şekilde güçlendirilecektir. Ateş gücü, vurucu gücü yüksek, iletişim imkanları, komuta kontrol sistemleri etkin bir savunma gücü oluşturulacaktır.

Parti Programı

Silahlı Kuvvetlerimizin, silah, teçhizat, araç ve teknoloji açısından tam bağımsızlığı önem arz etmektedir. Bu nedenle ulusal savunma sanayinin geliştirilmesi uzun vadeli bir perspektifle ele alınacak, dış ve iç güvenlik donanımları konusunda dışa bağımlılığın asgariye indirilmesi öncelikli olarak ele alınacaktır. Polis, jandarma gibi diğer iç güvenlik birimleri de, örgütlenme, eğitim, yönetim ve donanım yönlerinden ele alınarak çağdaş bir düzeye getirilecektir.

Merkez Parti, alternatif güvenlik sistemleri oluşturulması konusunda her türlü ihtimalleri dikkate alacak ve bu konudaki girişimlerde Türkiye'nin öncülük etme koşullarını yaratacaktır. Başka ülkelerce önerilen teklifler, çözümler ve roller çok iyi irdelenerek, kamuoyunda yeterli süre ve ayrıntıda tartışılmaları sağlanacaktır.

Merkez Parti olarak, ülke bütünlüğünü ve çıkarlarını teminat altına almak, ulusal gücümüzün unsurlarını sürekli ve yeterli bir uyum, ilişki ve denge içinde geliştirerek çağdaş düzeyine ulaştırmak, güvenlik zafiyetlerinin araştırılarak giderilmesini sağlamak milli güvenlikle ilgili politikalarımızın esası olacaktır.

Partimiz, tüm kara, deniz, hava sınırlarımızın güvenliğinin Türk Silahlı Kuvvetleri (TSK) tarafından yapılmasını; bu görevin TSK yerine "sınır muhafızları" gibi örgütlere bırakılmasını öngörür.

Merkez Parti, iç güvenliğimizden sorumlu olan emniyet teşkilatımızın ve istihbarat örgütlerimizin en modern caydırıcı silah, araç, gereç ve malzemeyle donatılmasını, bilgi ve teknolojik sistemlerle teçhiz edilmesini ve Sahil Güvenlik ve Gümrük Muhafaza teşkilatları da dahil olmak üzere tüm güvenlik birimleri arasında yakın bilgi ve işbirliğinin sağlanmasını amaçlamaktadır.

Merkez Parti iktidarında, terör, anarşi, bölücü ve yasadışı akımlarla sürdürülen zorlu mücadelenin etkin ve sürekli bir şekilde yürütülmesini sağlayan emniyet mensupları, görevlerini tam ve layıkıyla yerine getirebilmelerini sağlamak amacıyla hizmet içi eğitimden geçirilecek, görevlerini başarılı bir şekilde yerine getirebilmeleri için ücret ve sosyal imkanları tatminkar seviyeye çıkarılacaktır.

Merkez Parti, TSK'nın ihtiyaçlarının mümkün olduğu kadar yerli üretimle karşılanması için Türk savunma sanayinin desteklenmesi, bu alandaki büyük sektörler yanında küçük orta ölçekli işletmelerin (KOBİ'lerin) güçlenmesi için eşit rekabet koşullarının yanı sıra teşvik, vergi muafiyeti ve diğer imkânların verilmesini savunur.

4.4.2. İÇ GÜVENLİK

Yukarıda da ifade edildiği gibi, Türkiye çok yüksek tehdit ve tehlike altında olduğu için, güvenlik örgütlerini daha geniş ve büyük yapıda kurmak ve sürdürmek zorundadır.

Bilindiği gibi Türkiye’de kamu düzeninin korunması ve kamu güvenliğinin sağlanması görevleri, İçişleri Bakanlığı’na bağlı olarak görev yapan emniyet ve jandarma teşkilatları tarafından yürütülmektedir. Ayrıca, bu iki kolluk teşkilatının dışında; sahil güvenliği, belediye zabıtası, orman muhafaza, gümrük muhafaza, liman zabıtası gibi özel kolluk gibi birimler de vardır.

Türkiye’de suçların nitelik ve niceliği giderek artış göstermesi, iç güvenlik için bir tehdit unsuru olan terör ile mücadelenin çok kapsamlı bir boyut kazanması, hızlı kentleşme yaşanması, sorunların ve polisiye olayların gittikçe organize ve karmaşık hale gelmesi; diğer taraftan ülkemiz bulunduğu coğrafi konum itibarıyla, uluslar arası terör, yasadışı göç, insan kaçakçılığı, uyuşturucu ticaret ve uluslar arası örgütlü suçlardan doğrudan etkilenme alanında bulunması karşısında, mevcut iç güvenlik yapısı yeterli olamamaktadır.

Ayrıca, İçişleri Bakanlığı bünyesinde bulunan iç güvenlik birimleri arasında çok büyük iletişim kopukluğu, irtibatsızlık, koordinasyonsuzluk, yetki ve görev karşılığı mevcuttur. İç güvenlik alanında parçalı bir yapı vardır. Var olan farklı örgütsel yapı ve bağlılık ilişkileri iç güvenlikte bir takım sorunları da beraberinde getirmekte, suçla mücadele başarılı olamamaktadır.

İşte bu nedenle, ülkemizin güvenliğini tehdit eden suçlarla mücadele edebilmek için iç güvenlik hizmetleriyle bu alanda faaliyet gösteren kuruluşların yeniden yapılanmaya ihtiyaç vardır.

İç güvenlik bölünmez bir bütündür. İç güvenlik hizmetlerinde etkinliğin sağlanması için tek elden plan ve programların yapılması ve uygulamaların da eş güdüm içinde yürütülmesi bir zorunluluk olmaktadır.

Türkiye’de iç güvenliğin en önemli kurumu olan Emniyet Teşkilatı bir genel müdürlük düzeyini çoktan aşmıştır. İçişleri Bakanlığı’na bağlı olan Emniyet Genel Müdürlüğü’nün personel sayısı 300 bin civarındadır ve nüfusun % 65’ine hizmet vermektedir. Ancak hala bir genel müdürlük konumundadır. Ayrıca, Jandarma Genel Komutanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı ve yardımcı kolluk kuvvetleri İçişleri Bakanlığı’na bağlı olmakta, ama yukarıda da ifade edildiği gibi verimli ve etkili çalışmalar sağlanmaktadır.

Bu itibarla, İç Güvenlik Bakanlığı kurulmalı; İçişleri Bakanlığı’na bağlı Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı, bu kurumların istihbarat teşkilatları, özel güvenlik birimleri, kaçakçılık olan bu bakanlığa bağlanmalıdır. Böylece, iç güvenlikle ilgili tüm birimler aynı bakanlık altında toplanmış olacak ve daha verimli, etkili, hızlı ve adil güvenlik sağlanmış olacaktır.

5. KAMU'DA DENETİM

Denetim; kamu kurumlarının-kuruluşlarının, özel hukuk hükümlerine göre kurulmuş tesislerin, kamu menfaati noktasında kanun ve diğer mevzuata göre çalışıp çalışmadıklarının irdelenmesi, teftiş edilmesi ve kontrol edilmesidir.

A- İÇ DENETİM: Kamu yönetiminde kurum ve kuruluşlarında iç denetimi yapan teftiş kurulları, kontrolörlükler, denetçiler vardır. Her kamu kurumu ve kuruluşu kendi yapısına, faaliyetlerine ve amacına göre iç denetim kurumlarını oluşturmuştur. Gelişen ve değişen siyasi, ekonomik, sosyolojik, kültürel ve kamu yönetim anlayışlarını dikkate alarak denetim kurullarının yenilenmesi kaçınılmazdır.

Ancak, 2006 yılında yürürlüğe giren 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu gereği iç denetim sistemi getirilmiştir. İç denetim sisteminin amacı; kamu idarelerinin faaliyetlerinin amaç ve politikalara, kalkınma planına, programlara, stratejik planlara, performans programlarına ve mevzuata uygun olup olmadığını, kaynakların etkili, ekonomik ve verimli kullanılıp kullanılmadığını tespit etmektedir.

İktidarın getirdiği yeni “İç denetim sistemi”, teftiş kurullarının, kontrolörlüğünün, denetçilerin görevlerini kapsamaktadır. Danışmanlık mahiyetinde dahi olsa, yaptırım gücü olmadığından, kurumlarda denetimden esas sorumlu olan teftiş ve denetim kurulları arasında yetki, sorumluluk ve yaptırım etkisi açısından sorunlar oluşmaktadır. Kurumlarda teftiş kurumları ve kontrolörler hem kişi bazında hem de kurumu bazında görev yaptıklarının yanı sıra; yukarıda kısaca belirtilen iç denetimin amaç ve faaliyetlerini de yerine getirmektedir.

Bir kamu kurumunda; ister tavsiye-danışmanlık mahiyetinde olsun, ister teftiş kurulları ve kontrolörler şeklinde olsun; çiftli denetim sistemleri radikal-uyumlu bir şekilde çalışamaz. Yapılması gereken; görev, yetki, sorumluluk alanları belirli ve yargı yolu açık olmak kaydı ile yaptırım yetkili “Bağımsız Kamu Denetim Kurulu” oluşturmaktır.

B- DIŞ DENETİM (SAYIŞTAY):

Dış denetim, denetlenen kurumun dışından ve ondan bağımsız olan başka bir kurumun denetim elemanlarınca denetlenmesidir.

Demokratik devlet sistemlerinde, milletin iradesinin temsil edildiği parlamentoların; hükümetlerce kaynakların toplanması ve kullanılmasının bağımsız, tarafsız ve uzman kuruluşlar eliyle denetlenmesi bir zorunluluktur. Anayasa'nın da öngörülen kuvvetler ayrılığı ilkesinin temelinde; devlet görev ve yetkilerinin tek bir organda toplanmasını iktidar aşırılıklarına ve demokratik ve özgürlüklerin zedelenmesine yol açacağı düşüncesi vardır. İşte bu nedenle, aslında tek olan devlet iktidarının kullanılışını çeşitli organlar arasında bölmek, yürütmeyi; yasama ve

yargı denetimine tabi tutarak erkler arasında dengeler kurmak demokratik hukuk devleti için kaçınılmazdır.

Sayıştay, Türkiye Büyük Millet Meclisi adına kamu idaresini (genel ve katma bütçeli dairelerin tüm gelir giderleri ile mallarını, devletin borç alma verme taahhütlerini, hazinenin iç ve dış borçlanma işlemlerini) denetleyen, gerektiği hallerde de yargı yetkisini kullanmak suretiyle sorumluların hesap ve işlemlerini kesin hesap hükmüne bağlayan bağımsız bir Anayasal organdır. Ve yasama, yürütme ve yargı erkleriyle doğrudan ilişkilidir.

Sayıştay ya da “Yüksek Denetim”, dış denetim kapsamında mütalaa edilmekle beraber, Parlamento adına kamu denetimi yapmakta ve görev ve yetkilerini anayasadan almaktadır. Sayıştay faaliyetleri; TBMM’ne bildirme ile neticelenen “kısmi idari nitelikte”, ayrıca, bünyesinde mevcut bağımsız mahkeme tarzında örgütlenmiş daire ve kurullar tarafından kesin hükme bağlama ile “kısmi yargısal nitelikte”dir. Yani TBMM adına yürüttüğü denetim, Sayıştay’ın idari görevidir; sorumluların hesap ve işlemlerini kesin hükme bağlamak ise Sayıştay’ın yargısal görevidir.

Bu görev ve yetkilerle donatılmış olan Sayıştay, faaliyetlerini verimli ve iyi bir şekilde yerine getirememektedir. Sayıştay’ın “yüksek denetleme organı” ve “yüksek hesap mahkemesi” hüviyeti birbirine karışmıştır. Çalışmalarında verimlilik ve hakkaniyet pek sağlıklı değildir. Süratli ve daha adil karar almasında zorluk çekilmektedir.

Sayıştay’ın konumunun ne olduğu konusunda açık bir belirleme olmadığından, TBMM adına denetim görevini yerine getirirken bir takım olumsuzluklar meydana gelmektedir. Sayıştay ile Türkiye Büyük Millet Meclisi arasındaki ilişkiler açık ve net değildir.

Bütçe uygulamasının sona ermesinden itibaren başlayan kesin hükme bağlama faaliyetlerine ilişkin hükümler, 1050 sayılı Muhasebesi Umumiye Kanunu ve 832 sayılı Sayıştay Kanunu ile düzenlenmişti. Ancak, 5018 sayılı Yasa ile 1050 sayılı Yasa kaldırılmış olduğundan ve 832 sayılı Yasa’da bir değişiklik yapılmadığından, Sayıştay görevini yapmakta zorlukla ve yasal boşlukla karşılaşmaktadır.

Bu Yasa ile Sayıştay’a verilen “Genel Kabul Görmüş Uluslararası Denetim Standartları” adı altında görev, uluslararası denetim literatüründe yoktur. Sayıştay’ın bu görevinin nasıl yapılacağı açık değildir. TBMM adına denetim görevi idari, sorumluların hesap ve işlemlerini kesin hesap hükmüne bağlama görevi yargısal, ama Genel Kabul Görmüş Denetim Standartları” ile görevini ne adına nasıl yürüteceği belli değil; bir karmaşa mevcuttur.

Türkiye’de bütçe birliğinin bozulması, işlem hacminin artması ve emisyon, teşvik gibi bütçe dışı işlemlerin ağırlıklı hale gelmesi, sayman hesapları üzerinde

Parti Programı

denetimin hakkıyla yapılmasına imkan vermemektedir. Denetim, mali sistemimizi bir bütün olarak kavramaya yeterli değildir.

Sayıştay’da uygulanan denetim tekniği; hesaba dahil bütün işlemlerin tek tek elden geçirilmesi şeklinde olduğundan, devletin büyüyen idari ve mali faaliyetleri nedeniyle verimli olmamakta; dolayısı ile Sayıştay’a gönderilen bir çok hesabın hükmen onanmasına neden olmaktadır.

İşte bütün bu hususları genel olarak ele alan Partimiz; Sayıştay’ın anayasal konumu, yargısal durumu, denetim niteliği, idari nitelikteki faaliyetleri hususunda belirleyici, netleştirici düzenlemeleri öngörmektedir.

Partimiz; Sayıştay’ın denetim organı olma vasfı ile yüksek hesap mahkemesi niteliğini ayırt edici, belirleyici ve tanımlayıcı hukuksal düzenlemelere gidecektir.

Partimiz; mali nitelikteki kanunların uygulanmasını yakından takip etme ve bu konuda birçok karar alma durumunda olan Sayıştay’a; Anayasa’ya uygunluğu tartışmalı olan mali kanunlarla ilgili olarak Anayasa Mahkemesi’ne başvuruda bulunma yetkisi verilmesini gerekli görmektedir.

Partimiz; TBMM’de gelecek mali ve idari inceleme yapılma taleplerini, Sayıştay’ın ele alabilmesi için gerekli yasal düzenlemelere gidecektir.

Partimizi, hukukilik denetimi dışındaki denetim tür ve tekniklerinin uygulanmasına, devletin mali faaliyetlerinin fazla ve işlem hacminin yüksek olduğu günümüzde, işlemlerin tek tek elden geçirilmesine dayanan denetim tekniğinin süratli ve yeterli olmadığından hareketle, yeni denetim tekniklerinin uygulanmasına önem vermektedir.

Partimiz; Sayıştay’ın giderler üzerine yoğunlaşan denetiminin; aynı şekilde, aslında görevi olan gelirler üzerinde de yapılmasına imkan verecek tedbirleri alacaktır.

Partimiz; Sayıştay denetimi dışında kalan; Kamu İktisadi Teşekkülleri, Kamu Şirketleri, Sosyal Güvenlik Kuruluşları, fonlar, devletten yardım alan vakıf ve derneklerin Sayıştay denetim alanına alınmasını öngörmektedir.

Partimiz; hem dairelerin, hem de denetim gruplarının çalışma alanlarının ayrı ayrı belirlenmiş olduğu Sayıştay’da; ekonomik ve teknolojik gelişmelerin ve buna paralel hukuki düzenlemelerin çok geniş ve karmaşık olması nedeniyle, çok daha fazla ihtisaslaşmaya gidilmesini zaruri görmektedir.

Partimiz; Sayıştay’ denetim faaliyetlerinin etkinleştirilmesi ve denetim tür ve tekniklerinde oluşan değişikliklerin elemanlara aktarılması için, hizmet içi eğitime, araştırma-geliştirme çalışmalarına iman verecek düzenlemelere gidecektir.

Partimiz; Sayıştay tarafından TBMM'ye gönderilen raporların, Meclis tarafından ne suretle görüşülüp neticelendirileceği hakkında bir hüküm olmayışından hareketle, bu boşluğu dolduracak yasal düzenlemelerin yapılmasını hedeflemiştir.

Partimiz; anayasaya aykırı olarak, Sayıştay'ın denetim alanına getirilen sınırlamaların kaldırılması için, bu düzenlemelerin aleyhine anayasa mahkemesine gidişe işlerlik kazandıracak önlemleri alacaktır.

Bu itibarla Partimiz; Sayıştay'da, ülkemizin koşullarına göre, “Uluslararası Denetim Standartları”nı da dikkate alarak köklü değişikliklere gidilmesini kaçınılmaz görmektedir.

C- KAMU MALİ DENETİM KURULU

Devletin kendi yükümlülüklerini yerine getirebilmesi için, mali işlevini yapması kaçınılmazdır. Yani devlet yükümlülüklerini yerine getirmek için harcamalar yapmak, bu harcamaları yapmak için gelir toplamak, giderler karşılanmıyorsa borçlanmak zorundadır.

Devletin üstlendiği mali işler; “gelir”, “gider” ve “varlık”larını yönetmektir. Devlet, bu işlerini yerine getirirken hep “tek elden” yönetimi esas almıştır. Devletin; tek bütçesi, tek hazinesi, tek veznesi olur ve bunlar “tek kamu otoritesi” tarafından yönetilir; ilke budur. Türkiye Cumhuriyeti Devleti de bu ilkeyi dikkate alarak, kendi bünyesi içinde Maliye Bakanlığı kurmuştur.

Ancak, 1980'li yıllarda, yabancı sermayenin önünde, tek otorite olarak kamu mali yönetiminin olması engelleyici görünmüş ve Hazine, Maliye Bakanlığı'ndan kopartılmıştır. Böylece Devletin “Varlık” ve “mal” yönetiminde iki ayrı otorite oluşmasıyla, uyumsuzluk ciddi sıkıntılara neden olmaktadır.

Aynı şekilde, 2005 yılında da “Gelirler İdaresi Başkanlığı” kurularak Maliye Bakanlığı'ndan ayrıştırılmıştır. Giderler İdaresinin de Maliye Teşkilatı'ndan kopartılması hedeflenmiştir. Devletin mali işlevinin temelini oluşturan “gelir”, “gider” ve “varlık” yönetimi, birbirleri ile iç içe olmaları nedeniyle tek kamu otoritesine bağlılıkları zorunlu iken, kamu mali yönetimi parçalanmış, verimlilik düşmüş, yetki çatışmaları artmıştır.

2006 tarihinde yürürlüğe giren 5018 sayılı “Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu” ile 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunu yürürlükten kaldırılmış ve böylece Tür Devlet yapısında, devletin hakkı olan mali erk, yani “Devlette mali yönetimi tek elde toplayan” sistem kaldırılmıştır. Devletin kamu yönetiminde, “Maliye Bakanlığı odaklı” bir yönetime son verilmiş böylece devlet zayıflatılmıştır.

Adı geçen kanunun kaldırılmasıyla, devletin mali işlevini yerine getirmek üzere oluşturduğu “saymanlıklara” ve “saymanlara” son verilmiş, böylece Maliye

Parti Programı

Bakanlığı “saymanlar” vasıtasıyla elinde bulundurduğu gider yönetimindeki tüm otoritesini kaybetmiştir.

Getirilen; kamu kaynağını kullanırken “saymanlık”, kaynağı kullananların “hesap vermesi”, harcamalarda harcayanların “performansı” sistemidir. Bu sistemin işlerliğinde gerçeklik payı azdır; mali saydamlık, Kesin Hesap Kanunu ile sınırlıdır. Devletin bir bilançosu olmadığından, getirilen Devlet Muhasebe Sistemi’nin bilanço esasına uygun bir hesap çıkarma imkanı yoktur. Hâlbuki Kamu gelir, gider ve varlık yönetimlerinde “hesap” bazında sorumluluk zaten vardı.

Harcamalarda, harcayanların “performans”ının ölçülmesi sübjektif bir hadisedir. Performans ölçme kriterleri oluşturmak sabit değil, değişkendir. Yürütmenin, bu hususu, görev ifa eden kamu görevlileri üzerinde bir baskı aracı olarak kullanma ihtimali çok fazladır. Ve sonuçta oluşacak, yürütme-kamu görevlisi arasındaki sorunlarda mahkemelere çok iş yüklenmiş olacaktır.

Mali denetim konusunda getirilen “iç denetim”, “dış denetim” sistemi, idarenin harcamalarında bir şekliyle Maliye Teşkilatı’nın kontrol ve denetiminden kurtulma olarak addedilmesi gerekir. Yeni getirilen, “iç denetim sistemi”, denetimden daha çok bir kontrol listesi şeklinde faaliyet gösterir; idarenin kendi dışında bir mali yönetimin kontrolünden çıkması anlamına gelir.

Bu durum, Maliye Bakanlığı’nın üstlendiği mali işlevleri parçalamak, Hazine ve Bütçe birliğini hiçe saymak Devlet yönetimi için ciddi bir yanlışlıktır. Devletin “mali işlevindeki birliği” parçalamak çok ciddi sorunlara yol açar.

Zaten, Türkiye Cumhuriyeti kurumlarında, farklı iç denetim sistemleri mevcuttur ve işlemektedir. Teftiş kurulları ve kontrolörlükler ile getirilen “iç denetim kurulları” arasında yetki, sorumluluk, görev alanı çatışması, uyumsuzluk söz konusudur.

İç denetim sisteminin yanı sıra, bir de 5018 sayılı yasa ile dış denetim sistemi getirilmiştir. Böylece Devletin mali yönetiminde “dış denetimin”, “Sayıştay” tarafından yapılacağı ön görülmüştür. Buna göre, vergi incelemelerindeki karşı inceleme yapılması yetkisi de Sayıştay’a verilmiş olmaktadır.

5018 sayılı Mali Yönetim ve Kontrolü hakkındaki kanunla, “Uluslararası Denetim Standartları” ile, sadece ABD’de uygulanan “Genel Kabul Görmüş Devletin Standartları”, Sayıştay tarafından uygulanacaktır. Burada, Sayıştay’ın bu görevleri yürütme olasılığı çok zayıftır. Kaldı ki, daha başta yanlış yapılmıştır: “Genel Kabul Görmüş Uluslararası Denetim Standartları” diye bir tanımlama yoktur. Ya “Uluslararası Denetim Standartları” ya da sadece ABD’de uygulanan “Genel Kabul Görmüş Denetim Standartları” vardır.

Bu iki sistem birbirinden ayrı bir sistem olmasına rağmen, bunlar birleştirilerek, “Uluslar arası Genel Kabul Görmüş Denetim Standartları” oluşturulup, bu hu-

susta Sayıştay yetkilendirilmiştir. Ancak, uluslar arası denetim literatüründe böyle bir denetim sistemi yoktur. Bu nedenle Sayıştay'ın hangi kurala ve hangi muhasebe prensiplerine göre Devletin mali denetimini yapacağı belli değildir.

Söz konusu Yasa ile, dünyanın hiçbir ülkesinde olmayan görev ve uygulama Sayıştay'a verilmektedir.

Sayıştay mevcut mevzuat ile, bir taraftan TBMM adına denetim işlevini yürüterek “yasama erkini” kullanmakta; diğer taraftan, yürütme erki içinde yer alan kamu kaynaklarının kullanımında harcamanın etkili, ekonomik ve verimli kullanılıp kullanılmadığının belirlenmesi ve kamu kurum ve kuruluşlarının faaliyet sonuçlarının ölçülmesi ve performans bakımından değerlendirilmesi suretiyle, bir anlamda yürütme erkini kullanmakta; öte yandan da, yargılama erki içinde yer alan gelir ve harcamaların kanunlara ve hukuki düzenlemelere uygun olmadığının tespiti halinde gelir toplayanları ya da harcamayı yapanları yargılamak suretiyle yargılama erkini de kullanmaktadır.

Dünyanın hiçbir devletinde, üç erki bir arada kullanabilen bir devlet yapısı yoktur. Daha önce bir hesap mahkemesi olarak kurulan ve örgütlenen Sayıştay'a, Türk mali denetim sistemi açısından yeni verilen işlerle, radikal bir denetim yapmasına imkan vermesi pek mümkün değildir. sanki mevcut sistem, hiçbir şey doğru ve kesin olarak yapılamasın diye düzenlenmiş gibidir.

Sayıştay'a verilen rol, her üç erkin; Yasama, Yürütme ve Yargı erkinin birlikte kullanılmasına imkan verecek şekilde olamaz. Eskiden olduğu gibi bir hesap mahkemesi olarak işlevini yerine getirmesi daha uygun olur. (Halen 832 sayılı Sayıştay Kanunu'nun da bu yönde değişiklikler yapılmadığı için uygulamaya geçilmemiştir).

Maliye Teftiş Kurulu'nun, Maliye Bakanlığı'nın dışındaki birimlerde, yani diğer bakanlıklarda, belediyelerde, Kamu İktisadi Teşebbüslerinde, dernek ve vakıflarda velhasıl tüm kurum ve kuruluşlarda mali denetim işlevine ilişkin teftiş, tahkik ve denetim yetkileri tartışılır hale gelmiştir. Ayrıca, Maliye Müfettişlerinin yanı sıra vergi denetimlerinde Hesap Uzmanları Kurulu ile birlikte, Maliye ve Hazine Teşkilatı'ndaki Kontrolörlerin, mali yönetime ilişkin denetimleri; banka denetimlerinde ise, tüm bu denetim birimlerinin BDDK'nın mevcudiyeti ve Bankacılık Kanunu'ndaki denetim esasları çerçevesinde denetim yetkisinin nasıl uygulanacağı belirsizliğini korumaktadır.

Elbette, mevcut idari ve mali denetim konusunda radikal değişimler yapmak; hızla gelişen, dönüşen uluslararası ekonomik, finansal ve ticari koşullara ve ülke gerçeklerine göre gereklidir. Ancak, yukarıda özetle ortaya konan denetim sistemlerinin, denetim alanında büyük kaos yaratacağı görülmektedir.

Parti Programı

İşte bu nedenlerle Partimiz; kamu mali denetimi için, diğer batı ülkelerinde olduğu gibi “Bağımsız Kamu Mali Denetim Kurulu” kurulmasını öngörmektedir.

Partimiz; her ülkenin, “kendi özeline” yabancı sistemleri karıştırmama prensibinden hareketle; denetimlerin, “uluslararası bağımsız denetim kurullarına yaptırılmasını” önleyici yasal önlemleri alacak ulusal bir kurul oluşturacaktır.

Partimiz; eskiden olduğu gibi Sayıştay’ın yürütme erkine karıştırılmaması, hesap mahkemesi konumundan çıkarılmaması, yargı erki içinde bırakılmak suretiyle de diğer erklerin işine karıştırılmamasını ön görmektedir.

Partimiz; mali yapıyı böyle parçalayarak; devletin ekonomik, ticari ve finansal yönetim, denetim erkini sınırlayarak oluşan devletin kurumsal çöküşünün önüne geçmek için gereken tedbirleri alacaktır.

Merkez Parti, yerel yönetimlerin de mali açıdan “Bağımsız Kamu Mali Denetim Kurulu” denetiminde olmasını öngörür.

Partimiz; denetimdeki boşlukların, görevi ihmal ve/veya kötüye kullanmanın, yolsuzluklara geçit veren çetecilik v.b. organizasyonlara, yoksulluğa, işsizliğe, gelir dağılımındaki adaletsizliğe, ekonomide ve yönetimde verimsizliğe, ahlaki ve insani değerlerde yozlaşmaya... yol açtığını bilmektedir. Sonuç olarak; toplumun beklenen istikametlerde gelişmesinin engellendiğinin ve ülke idaresinin gittikçe zorlaştığının da farkındadır.

Denetim sonucu hazırlanan belge ve bilgileri ihtiva eden raporlar ilgili kuruluş ve yürütme organlarınca en kısa sürede işleme konulacak şekilde yeni düzenlemelere gidilecektir. İhaleye fesat karıştırmak, rüşvet, organize çıkar amaçlı mali ve ekonomik, vb. gibi suçlar zaman aşımına sokulmayacaktır.

6. SOSYAL POLİTİKALAR: ÇALIŞMA HAYATI, SOSYAL GÜVENLİK, SAĞLIK VE KONUT POLİTİKALARI

Tarihin başlangıcından beri Türkler sosyal yardımlaşma ile dayanışmayı esas alan bir hayat tarzı sürdürme gelmişlerdir. Böyle bir hayat tarzını benimseyen milletin vücut verdiği devletin de “sosyal devlet” niteliklerine sahip bir devlet olacağı şüphesizdir.

Nitekim, Göktürk Kitabelerinde Türklerin, kendi devletlerinden bekledikleri hizmetlerin en başında, “Halkı, karnı tok ve sırtı pek kılarak, dirlik-düzenlik, huzur ve barış içinde yaşatmak” görevlerinin yer aldığı da tarihi bir gerçektir.

Ayrıca, açığı doyurmak, çıplığı giydirmek, yaşlı ve düşküne, muhtaç olanlara yardım etmek gibi bir anlayışla yaratılmış olan Türk, yüce dinimiz İslamiyet ile

müşerref olduktan sonra, bu yüce dinin emirlerine uygun bir hayat tarzını da benimsemiş ve Sosyal Toplum – Sosyal Devlet ikilisini bütün tarihi boyunca devam ettirmiştir.

O halde, Türk Milletini meydana getiren bireylerin ve grupların bir arada yaşayabilmeleri için dengeli, adil ve paylaşımcı bir düzenin oluşturulması şarttır.

Merkez Parti vatandaşlarının refah ve mutluluğunu artıracak sosyal politikalar yürütecek, işsizler, yoksullar, çocuklar, bakıma muhtaç yaşlılar için özel projeler uygulayacak ve bu insanlarımızın insan onuruna yakışacak şekilde yaşamalarını sağlayacak bir sosyal devlet anlayışını tesis edecektir. Sosyal harcamalar mali disiplin altına alınacak enflasyonist ve popülist uygulamalar neticesinde ekonominin işlemesini aksatan, güven sarsıcı ve istikrar bozucu etkileri engellenecektir.

6.1. ÇALIŞMA HAYATI VE SOSYAL GÜVENLİK

Dolayısıyla sosyal dayanışma kurumlarının geliştirildiği, mesleki dayanışma kuruluşlarının serbest ve özgür bir biçimde çalışabildiği, güçsüz, imkansız ve zayıf durumda olanların koruma şemsiyesi altına alındığı Sosyal Politika düzenlemeleri hem çağa hem de tarihsel geleneğimize uygun olarak süratle yapılacaktır.

Bu esaslar doğrultusunda:

1. Türk insanı geçim ve iş endişesi ile ülkemizin belirli yerleşim merkezlerinin çekimine bağlı olarak büyük şehirlere ve turistik bölgelere göçerek sorunlarına çözüm aramaktadır. Bu durum nüfusun belirli yerlerde toplanmasına yol açmaktadır. Sosyal güvenlik, ekonomik ve şehircilik sorunlarının kaynağı olan bu iç göç, ülkemizin bütünlüğünü kapsayacak ekonomik kalkınma, ulaşım ve yerleşim planlarının yeniden yapılması ile giderilecektir.
2. Sosyal sigorta fonlarının, uluslararası sigorta kuruluşlarının kullanımına açılmasını sağlayacak tehlikeli düzenlemeler olarak gördüğümüz yeni sosyal sigorta düzenlemeleri top yekûn gözden geçirilerek milli ihtiyaçlara uygun, insanımızın sömürülmeden sosyal güvenlik düzeninden faydalanacakları bir sistem meydana getirilecektir. İşçi sendikacılığı birlikte hareket etme anlayışının ve inancının en önemli temellerindendir. Sendikacılık sayesinde emek-sermaye arasındaki güç dengesizliği ortadan kaldırılacaktır.
3. İşçi sendikalarının yok olmasına yol açan uluslararası ekonomik gelişmeler ve tekelci tutum ortadan kaldırılmadıkça, hakça bir düzenin gerçekleştirilmesinin mümkün olmadığının bilincindeyiz. Bu nedenle, sendikal hareketlerin tekelci ekonomik yapı içerisinde yok olmasına müsaade edilmeyecektir. Sendikacılığın gelişmesi bakımından uluslararası çalış-

Parti Programı

maların büyük katkısı olduğu aşikârdır. Birleşmiş Milletler Teşkilatı'nın uzman kuruluşu olan Uluslararası Çalışma Örgütü'nün zaman içerisinde geliştirdiği sendikal haklar ve çalışma hakları evrensel anlamda uygulanabilir niteliktedir. İşçi ve memur sendikaları ile üst mesleki kuruluşların, teşkilatlanma yetki ve sorumluluk bakımından uluslararası standartlara uygun hale getirilmesi gecikmeden sağlanacak, hayati önem arz eden durumlar, savaş veya yakın tehlike halleri hariç, sendikal hakların kullanımı engellenmeyecektir. Çalışma şartları uluslararası standartlara uygun olacaktır.

4. Verimli çalışan ile çalışmayan, aynı şartlarda değerlendirilmeye tabi tutulamaz, tutulmayacaktır da. Ancak, herkesin ilk önce insan olmaktan ötürü karşılanmayı gereken ihtiyaçları vardır. Herkes için bu temel ihtiyaçların karşılanması gerekmektedir. Verimlilik ve çalışkanlık değerleri esas alınarak, başarının ödüllendirileceği bir sistem oluşturulacak, işçi-memur ücretleri dengeli hale getirilecek, eşit işe eşit ücret esas alınarak, başarı ödüllendirilecek, nitelik esasına dayanan kıdem farklarını da içine alacak adaletli bir ücret sistemi gerçekleştirilecektir.
5. Çalışanların temel ihtiyaçlarını giderebilmesi için asgari ücretin gerçekten insan şeref ve haysiyetine yaraşır bir seviyeye getirilmesi gerekmektedir. Çünkü insan sadece bir üretim faktörü olarak düşünülemez. Dolayısıyla insanın, makine ve sermayeden farkının olduğunu kabul eden bir anlayış getirilecektir. Böylelikle asgari ücret yeterli seviyeye çıkarılacak ve vergiden muaf tutulacaktır. Bu konuyu istismar eden kişi ve kuruluşlara karşı etkin denetim ve müeyyideler devamlılık içerisinde yürütülecektir.
6. Günümüzde istihdam, ülkelerin en önemli sorunlarından biri olmuştur. Özellikle mekanizasyon ve otomasyon dolayısıyla teknik gelişmelerden doğan sebeplerle ve o an geçerli olan ekonomik koşullar ve etkenler dolayısıyla işsizliğin arttığı bir gerçektir. İşçi için işin kaybedilmesi hayati önem taşır. İşten çıkarılma şartlarının, işçi lehine ağırlaştırılması ve kontrol altında tutulması gerekmektedir. Kadın ve engelli vatandaşlarımızın çalışma şartları, işten çıkarılmalar, işçi, işveren ve hükümet temsilcilerinin bir araya getirildiği işyeri komisyonlarınca izlenecek ve sigortasız çalıştırılmaya son verilecektir. Çocuklar geleceğimizin teminatı, toplumumuzun temelidirler. Çocuklu ailelere en avantajlı koşulları sağlayan ve çocukların sosyal, kültürel ve ekonomik ihtiyaçlarına açık olan bir toplum öngörüyoruz. Başarılı bir çocuk ve aile siyaseti ülkemizin geleceği için temel bir öneme sahiptir. Ailede insanlar sevgi, şefkat, dayanışma ve karşılıklı destek bulabilmekte, hissedebilmekte ve birbirinin sorumluluğunu üstlenmeyi öğrenebilmektedirler. Aile anlayışımız toplumsal gerçekliği temel almaktadır. Kadınlarla erkeklerin yalnızca kağıt üstünde

değil, güncel hayatta da eşit haklara ve eşit fırsatlara sahip olmalarını sağlayan politikaları hayata geçireceğiz. Özellikle meslek ve çalışma hayatında eşitsizlikler devam etmekte, birçok durumda kadınlar aynı nitelikleri olan erkeklere göre daha az güç almaktadır. Özellikle kadınların güncel hayatında aile ve meslek birimine eklenen yükler getirmektedir. Kadınlar genellikle ya çocuktan ya da meslekten vazgeçmek zorunda bırakılmaktadırlar.

7. İstihdam imkanlarının son derece zorlaştığı günümüzde, işe yerleştirmede zorluk yaşayan ve muhtaç hale düşen gazilerimiz ve şehit yakınları ile engellilere, vasıflarına uygun iş bulma ve işe yerleştirilmelerde öncelik verilecektir. Bu konumlardakiler için devlet işletmeleri ve özel işletmelerdeki kontenjanlar arttırılacaktır. Türk toplumunda vatan için ölmek ve yaralanmak kutsal bir görev, şehitlik ve gazilik ulvi bir merite olarak kabul edilmiş ve asırlar süren Türk hakimiyeti dönemlerinde cereyan eden savaşlarda yüz binlerce şehit ve gazi vermişiz. Ancak son yıllarda verdiğimiz şehitlerimizin ailelerine ve gazilerimize hak ettikleri şekilde sahip çıkıldığı söylenemez. Merkez Parti iktidarında yapılacak düzenlemelerle şehit aileleri ve gazilerimiz maddi ve manevi olarak desteklenecek, şehit yakınlarına bağlanan maaşlar dışında ikramiye ve nakdi yardımlarda bulunulacak, varsa devlete ait borçları affedilecek ve hatta karşılıksız mülk dağıtılarak maddi refahları sağlanmaya çalışılacaktır. Ayrıca söz konusu aileler takdir belgesi ve madalyalar verilerek, taziyelerde bulunularak manevi olarak desteklenecek, gönülleri alma yoluna gidilecektir. Bunun yanı sıra şehit çocuklarının himaye ve eğitimleri için de çeşitli önlemler alınacak ve kendilerine iyi birer gelecek sağlanmaya çalışılacaktır. İmkânlar ölçüsünde maaş bağlanması ve maaşların ailelere ve gazilere yakışır bir hayat seviyesini karşılayacak şekle getirilmesi sağlanacaktır.
8. Bu gün ülkemizde, çalışmakta olan yaklaşık, bir milyon kaçak yabancı uyruklular, hemen sınır dışı edilecek, bu yolla sayıları milyonları bulan kendi işsizlerimize iş ve istihdam imkânları sağlanacaktır. Kendi insanları işsiz iken özel antlaşmalar bile yapılmadan halkına karşı sorumluluk duygusu taşımayan bir anlayış kabul edilemez. Bu derece başıboş uygulama başka ülkelerde yoktur. En azından başka ülkeler kadar hassasiyet göstermek bir mecburiyet olacaktır.
9. Geleceğin toplumu yaşlı insanların toplumu olacaktır. İnsanlar daha uzun süre sağlıklı kaldıkları için çalışma hayatlarından sonra başlayan üçüncü uzunca bir evre oluşmaktadır. Her insan yaşlılıkta aktif ve yaratıcı bir biçimde toplumsal yaşama ve çalışma dünyasına katılabilmelidir. Emeklilik sigortasının, yaşlılıkta yoksulluktan korunmanın temel direği olması

Parti Programı

sağlanacaktır. Kimsesizlerin ve yaşlıların sağlık, barınma ve diğer sosyal ve psikolojik ihtiyaçlarını karşılayacak, aynı zamanda bilgi ve becerileri değerlendirecek barınma ortamlarının ve huzurevlerinin oluşturulmasına önem verilecektir. Ayrıca yaşlılık aylıkları arasındaki uçurumlar giderilecek ve tüm emeklilerin insanca yaşayabilmeleri sağlanacaktır. Sokak çocukları, dilenciler ve evsizleri rehabilite eden, sayılarının artmasını engelleyen projeler geliştirilecektir. Merkez Parti iktidarında yoksulluk nedeniyle kendi aileleri tarafından bakılmayan ileri yaşlardaki bakıma muhtaçların kendi aileleri içinde bakılmaları için yardım ve destek sağlanarak aile içi, huzur ve sevgi ortamından uzak kalmamaları temin edilecektir. Dünya ölçeğinde uygulanan liberal politikalar, insan unsurunu ihmal etmektedir. Egemen güçler bugün bütün dünyada “insan sadece çalıştığı ve ürettiği sürece değerlidir” anlayışını yerleştirmeye çalışmaktadırlar. Hâlbuki gücü olduğu dönemde çalışırken iyi gelir seviyesine sahip olanların, emekli olduklarında çok düşük ücretlerle yaşamak zorunda kalmaları kabul edilemez. Ayrıca yaşlılık aylıkları arasındaki uçurumlar giderilecek ve tüm emeklilerin insanca hayat sürdürebilmeleri sağlanacaktır.

10. Emekli aylıklarının çalışılan dönemdeki ücretten düşük olacağı bilindiğinden, emekli olanların ilave gelir kaynaklarıyla desteklenmesi son derece önemlidir. Bu sebeple emekliler vakıf, dernek, kooperatif, yardımlaşma ve sosyal faaliyet kuruluşları tarafından kendi kendine yardım mekanizmaları ile desteklenecektir. Emeklilerin başka işte çalışmaları halinde devletçe maaşlarından kesinti yapma kaldırılacaktır.
11. Sosyal hizmet kurumlarından olup yaşlı ve bakıma muhtaç kişilere hizmet veren huzur evleri, kadın sığınma evleri ve rehabilitasyon merkezleri ile çocuk yetiştirme yurtları, personelleri ile birlikte kalite ve sayı olarak yeterli hale getirilerek, sağlık kurumlarına yakın yerlerde olması sağlanacaktır.
12. Engelli insanlarımızın bakımı ve rehabilitasyonu için; tam teşekküllü yetişmiş uzmanlar denetiminde çalışan yatılı merkezlerin kurulmasına öncelik verilecektir. Engellilerin bakım, iş, sağlık, güvenlik ve benzeri konulardaki eksikliklerinin giderilmesine yönelik düzenlemelerde kendilerinin görüşleri de mutlaka alınacaktır. Dayanışmacı bir toplumun özelliklerinden biri de engelli insanların fırsat ve katılım eşitliğinin sağlanmasıdır. Bu hedef doğrultusunda, engelli insanların mesleki ve tıbbi rehabilitasyonu olabildiğince artırılacak ve kendilerini geçindirebilecek bir işe kavuşmalarının, siyasal, kültürel ve toplumsal hayata katılabilmelerinin önündeki engeller kaldırılacaktır. Merkez Parti olarak engelli insanların yararına çözümler geliştirip kapsamlı bir biçimde topluma katılabilmeleri-

rini sağlamak önceliklerimiz arasındadır. Engelliler için gerekli olan araç ve gereçlerin imalatını teşvik eden ve ithalatında kolaylık getiren düzenlemeler yapılacak, kurumsal alanlarda engellilerin hayatını kolaylaştıracak yapısal önlemler alınacak, engellileri üretime teşvik edecek ve hayatlarına anlam katacak iş kurma kredileri sağlanacak, vergi muafiyetleri getirilecektir. Devletimizin himaye edici değil, hizmet ve imkan sunan bir anlayışta olması sağlanacaktır. Zihinsel ve Bedensel Engelli çocuklarımızın eğitimi için özel eğitim kurumları yaygınlaştırılacaktır.

13. Sosyal hizmet kurumlarında çalışan personelin, mutlaka sahasında uzmanlaşmış ve güvenli kişiler arasından seçilmesi sağlanacaktır. Merkez Parti, doğuştan itibaren kutsal olan insan yaşamının kalitesinin artırılmasını sosyal güvenlik sisteminin önde gelen unsuru olarak değerlendirmektedir. Sosyal güvenlik sisteminin asgari Avrupa Birliği standartlarına kavuşması ve daha ileri gitmesini sağlamak öncelikli politikamız olacaktır. Merkez Parti iktidarında, mevcut sistemde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tek bakanlık olarak teşkilatlanmıştır. Sosyal Güvenlik Sistemi Çalışma Bakanlığı'ndan ayrılarak müstakil bir bakanlığın görevi haline getirilecektir. Böylece Sosyal Güvenlik Sistemi daha etkin, daha kaliteli ve insan onuruna yaraşır şekilde yapılandırılacaktır. Sosyal Güvenlik Kurumu, ulufe dağıtan kurum olmaktan çıkartılıp prim sistemine bağlı olarak herkese ödediği prim gün sayısı, yıl, yaş gibi unsurlar ve asgari geçim standartları göz önünde bulundurularak adil ve tatminkar miktarda ödemeler yapılacaktır. Geçmişteki yanlış uygulamalar (Borçlanmalar, prim aflar, parasız hizmet kazandırmalar) dikkatle tahlil edilerek her kurumun aktuarya dengesi sağlanmak suretiyle iştirakçilere kaliteli hizmetler sunulacaktır. Sosyal hizmet sunumu kapsamında, çocuklar için kreş, yaşlı ve hastalar için rehabilitasyon hizmetleri, düşünler için bakım evleri, kimsesizler için barınma evleri yeni ve çağdaş anlayışla saygısal ve fiziki olarak yapılandırılacaktır. Merkez Parti iktidarında, işsizlik sigortası günün ihtiyaçlarına göre yeniden düzenlenecek, işsizlik ödeneği hem miktar hem de süre olarak artırılabilecektir. İşsizlik fonunda toplanan paraların etkin değerlendirilmesi için profesyonel yönetici ve uzmanlardan yararlanılacaktır. Merkez Parti iktidarında, bireysel daha işlevsel hale getirilerek katılımların artması sağlanacaktır. Bireysel emekliliğin işleyişi geleceği ve vereceği hizmetler halka tanıtılacak ve yapılacaktır. Yeniliklerle halkın sisteme olan katılımı artırılacaktır.

6.1.1. İŞ GÜCÜ PLANLAMASI

Merkez Parti, yükseköğrenimde insan gücü planlaması yapılmasına önem vermektedir: İnsan gücü planlaması, ülkenin ihtiyacına göre, piyasaların talebine

Parti Programı

göre, kalite ve vasıfta insan yetiştirmektir. Bu şartlarda hem verimlilik artar hem de işsizlik azalır.

Ülkemizde, iş gücü planlaması yapılmadığı için bazı mesleklerde iş gücü eksikliği, bazı mesleklerde de fazlalığı vardır.

6.1.2. KADININ ÇALIŞMA HAYATI

Kadınların çalışma iş hayatına taşınması toplumsal yaşam ekonomik gelişme için kaçınılmazdır.

Kadınların iş hayatına dahil olmadığı bazı bölgelerde kişi başına gelirin %27'den daha düşük olduğunu İMF açıklamıştır. Bu ekonomik büyümeyi olumsuz etkiler. Özellikle gelişme yolunda olan ülkelerde kadın istihdamının azlığı ülke kalkınmasını önler.

Partimiz, kadının ekonomik faaliyetlere katılmasını kısıtlayan kanunları kaldırarak, kadının çalışma hayatına katılmasını hızlandıracak önlemleri alacaktır.

Partimiz kadın Koruma Evleri ve Meslek Edinme Kurslarına ağırlık vermeyi önemli hedeflerinden biri bilir. Kadına yönelik her türlü tecavüzün önlenmesine dair kültürel öğretileri ve önlemleri almayı bir borç sayar.

6.1.3. ÇOCUKLU KADIN İSTİHDAM POLİTİKAMIZ

Çocuklu kadını çalışma hayatından uzaklaştıran düzenlemeler yeniden ele alınarak; “doğum izni”, “yarı zamanlı çalışma” gibi çocuk bakımı sadece kadının sorunu olmaktan çıkartılacaktır.

Çocuk bakımının sadece kadına yüklenmesi kadının iş bırakması demektir. Zaten Türkiye’de kadın istihdamı giderek azalmaktadır. Kadının bu duruma sokulması cinsiyet ayrımı demektir. Ayrıca kadının bu kapsam içine sokulması ile “çocuklu kadın” kısıtlı hukuk kategorisine sokulmuş olmaktadır.

Partimiz kadının ev kadınlığına dönüştürülmesini, çalışma hayatından uzaklaştırılmasını önlemek için; -18 ay annelik izni, -16 hafta ücretsiz izin verilmesini ve bu izinler sonrası çocuk bakımı için devletin kapsamlı hizmet sunmasını bu meyanda “Çocuk Bakım Modeli” ’uygulanmasını savunur.

Merkez Parti olarak, meslek ile ailenin bir arada yürütülebilmesi için, çocuk bakım sürelerinin güvence altına alınmasıyla, kreşlerin, anaokullarının ve çocuk yuvalarının her yeri kapsayacak biçimde yaygınlaştırılması ve hizmetlerinin gereksinimlere uygun biçimde genişletilerek kolaylaştırılması sağlanacaktır.

6.1.4. ÇOCUKLARI KORUMA MERKEZİ

Merkez Parti, tarihte en geniş kabul gören insan hakları belgesi olan “Çocuk Haklarına Dair Sözleşme”nin gereği olarak; nerede doğduklarına, kim olduklarına;

cinsiyetlerine, dinlerine ya da sosyal kökenlerine bakılmaksızın bütün çocukların haklarının eksiksiz olarak yerine getirilmesini taahhüt eder.

Ana-babanın rolü ve sorumluluğu ile bunun ihmal edildiği durumlarda devletin rolü ve sorumluluğu olarak: Bir isme ve vatandaşlığa sahip olma ve bunu koruma hakkı; yaşama ve gelişme hakkı; sağlık hizmetlerine, eğitime ve insana yakışır bir yaşam standardına erişim hakkı; Eğlence, dinlenme ve kültürel etkinlikler için zamana sahip olma hakkı; istismar, ihmalden, uyuşturucu bağımlılığından ve ekonomik sömürüden korunma hakkı; ifade, düşünce ve dernek kurma özgürlükleri ile çocukların kendileriyle ilgili konularda görüşlerini dile getirme hakkı; özel gereksinimleri olan çocukların ve özürli çocukların hakları Merkez Parti iktidarında fazlasıyla karşılanacaktır.

Çocukların haklarını kullanmadaki aksaklıkların ve istismara maruz kalmalarını önlemek için çocukları koruma merkezleri oluşturulacak ve gerekli hukuki, yasal ve fiili önlemler geliştirilecektir.

6.2. SAĞLIK POLİTİKASI

Bütün dünyada sağlık hizmetleri pahalı ve verilmesinde çeşitli sıkıntılar yaşanan bir hizmet türüdür. Vatandaşlarımızın vücut ve ruh sağlığını koruyacak, geliştirecek ve iyileştirecek sistemlerin oluşturulması için verimlilik, kalite, denetim ve ulaşılabilirliğin artırılması Merkez Parti olarak temel hedefimizdir.

Sağlık Bakanlığı, personel, yönetim, organizasyon ve hizmet sunumu bakımından uygulayıcı olmaktan daha ziyade, politikalar geliştiren, planlamalar yapan, standart koyan ve etkin bir şekilde denetleyen bir fonksiyon icra edecektir. Bakanlık sağlık hizmetlerini sosyal devletin gereği olarak yerine getirirken halkımıza daha geniş sağlık hizmeti vermek için üniversiteler, özel sektör ve yerel yönetimlerin sağlık hizmeti yapmaları teşvik edilecektir.

Sağlık politikalarının belirlenmesi, hizmetlerin örgütlenmesi ve sunumu ile ilgili kararlar oluşma süreçlerine tüm yönetim birimleri ve toplumsal temsilcilerden oluşan sağlık kurullarının oluşturulması ve bu kurulların toplumsal fayda doğrultusunda hazırlanmış, tüm ülkeyi kapsayacak genel sağlık planlarına aykırı olmayacak şekilde bölgeleri ve yerleri ile ilgili kararları kendilerinin alması sağlanacaktır.

Merkez Parti iktidarında, sağlık ve emeklilik prim toplama sistemleri ayrılacak, sağlık prim toplama sistemi kesinlikle yeniden düzenlenecek, özel sektörün piyasa etkinliği artırılacaktır. Koruyucu ve temel sağlık hizmetleri eşitlik ve hakkaniyet prensiplerine uygun olarak; kolay ulaşılabilir, kullanılabilir, insana saygılı ve tatmin edici bir şekilde çağdaş normlarda mümkünse yerel yönetimlerce sunulacaktır.

Parti Programı

Sağlık bilgi yönetim sistemleri kurularak, sağlık verileri güvenli olarak toplanmalı ve bilgiye dayalı kararlar alınmalıdır. Doğru analizlerle programların rasyonel uygulanması sağlanacak ve bu şekilde maliyetlerde ciddi düşüşler ortaya çıkarılacaktır. Tüm yerel yönetimler süratle kendi ihtiyaçlarını belirleyecek planlamalar yapacaktır. Yerel yönetimler kendi sınır ve sorumluluklarında bulunan alanların sağlık profilini de dikkate alarak kısa, orta ve uzun vadeli yatırım programlarını belirleyecektir. Bu çalışmaların koordinasyonu Sağlık Bakanlığı'na yerine getirilecektir.

Merkez Parti iktidarında, yerel yönetimler ve vakıf hastaneleri maddi kolaylıklarla özendirilecek, hasta bakım, tedavi ve ilaç istismarı önlenecek, gönüllü kişi ve kuruluşların sağlık sistemlerindeki sayısı ve etkinliği mutlaka artırılacaktır. Toplumun yaşlanması, trafik kazası ve terör gibi nedenlerle rehabilitasyon merkezlerine ve evde bakım hizmetlerine ihtiyaç hızla artmaktadır. Oldukça pahalı olan bu hizmetler özellikle toplumsal katılım da sağlanarak sayı ve etkinlik yönünden artırılacaktır. Toplumsal katılım payı sosyal anlayışa göre yeniden düzenlenecektir.

Merkez Parti iktidarında, aile planlaması, nüfus artışının ekonomik karşılıkları ve sosyoekonomik etkilerinin toplumsal tartışmaya açılarak ulusal program ortaya konulmaya çalışılacaktır. Doktorlarımızın daha rasyonel kullanımını sağlamak, pratisyenliği cazip hale getirebilmek ve bozulan pratisyen/uzman oranının düzeltilmesi için çok yönlü eğitim verilmiş ve özel amaçlı eğitim verilmiş pratisyen hekimlerle daha etkin ve daha ucuz sağlık politikaları oluşturulacaktır. Doktorlarımızın belli aralıklarla eğitimlerini tazeleyerek, hem alınan hizmetin kalitesi, hem de etkisi artırılacaktır.

Ülkemizde olması muhtemel doğal afetler ve diğer kitlesel yaralanma durumlarındaki oluşan zararlar gelişmiş ülkelerde ortaya çıkan oranlardan çok daha yüksektir. Bu nedenle ilgili kuruluşlar ve eğitim kurumlarında gereken düzenlemeler yapılacaktır.

Sağlık vatandaşın yanına götürülecek, bu şekilde hastanelerde yığılma veya bekletilmenin önüne geçilecektir. Bu politika acil servislerin de rahatlamasına, vatandaşın acil servise de rahatlıkla ulaşmasını sağlayacaktır.

Sağlıkta çalışanların hakları ve çalışma koşulları yeniden düzenlenerek uluslararası standartlara uygun hale getirilecektir. Tabip ve diş odaları güçlendirilecek, sağlık alanında hizmet verecek yeni sivil örgütlerin kurulması teşvik edilecektir. Tüm sağlık çalışanlarına isterlerse burslu eğitim olanağı sağlanacaktır.

Merkez Parti iktidarında hasta mahremiyetine büyük önem verilerek, bu konuda gereken yasal düzenlemeler yapılacaktır. Hastanelerde tek tip organizasyonlar yerine yerel özelliklere daha iyi cevap üreten yapılanmalara gidilecektir.

Merkez Parti iktidarında, tıp fakültemiz ve eğitim araştırma hastanelerimiz eğitim ve sağlık hizmetlerini en güvenilir ve en iyi şekilde sunan üst düzey kuruluşlardır. Eğitim ve araştırma hastaneleri ve üniversite hastaneleri “yönetimsel ve eğitsel özerkliğe” kavuşturulacaktır. Bu hastanelerin donanım ve altyapı eksiklikleri giderilecek, araştırma ve eğitim süreçleri etkinliğe kavuşturulması sağlanacaktır. Şirketlerden, hastanelerden ve üniversitelerden vergi indirimi karşılığı AR-GE faaliyetlerini artırması istenecektir. Bu destek tıbbi destekleyen her alanda oluşturulacaktır.

Merkez Parti iktidarında, sanayileşme, kentleşme; çevre ve insan sağlığı gözetilerek planlanması sağlanacaktır. Bölgesel halk sağlığı laboratuvarları ve denetleme istasyonları kurularak, yerel yönetimlerin çevre ve halk sağlığı konularındaki politikaları denetlenecek, amaçtan sapma durumlarında erken uyarı sistemleri devreye sokularak toplum sağlığı bozulmadan plan değişikliklerine gidilmesi sağlanacaktır.

Merkez Parti iktidarında, gerek çalışanlara gerekse hasta ve hasta yakınlarına yönelik eğitim programlarıyla verimlilik ve kalite artırılabilecek, önleyici sağlık hizmetlerinden alınacak sonuçların daha yüz güldürücü olması sağlanacaktır. Sağlık turizmi mutlaka geliştirilecek, bu yolla sağlıkta finansmanın sağlanması ve kalitenin geliştirilmesi sonuçlarına ulaşılması hedeflenecektir.

Partimiz iktidarında, hastanelerin ACİL SERVİS yapısı ve acil servis başvuruları belirli standartlara kavuşturulacak, gelişmiş güzel başvurular ve ambulansla ilk müdahalenin gereği gibi yapılması sağlanacaktır.

6.2.1. OBEZİTE

Obeziteye karşı insanlar bilgilendirilecek, zayıflama ile ilgili bilimsel olmayan yayınlar denetim altına alınacaktır. İnsanlarımızın sağlıklı beslenmesi için gıda bilgilendirme hizmeti verilecektir.

6.3. ÖZÜRLÜ VE ENGELLİLER

İnsanlar arasında geleneksel dayanışmanın azaldığı günümüzde toplumsal ve bireysel problemlerin çözümünde yeni yol ve yöntemlere ihtiyaç duyulmaktadır. Özellikle devlet adına yapılacaklara ilaveten kurumsal mensubiyetin geliştirilmesi ve bu çerçevede sosyal sorumluluk projeleriyle engellilerin desteklenerek sağlıklı bireyler olarak yaşamlarını devam ettirmeleri önem arz etmektedir.

Dünya Sağlık Örgütü’ nün (WHO) belirlemesine göre dünya nüfusunun % 10’ u engelleriyle yaşama katılma mücadelesi vermektedir. Engelliye neden olan koşulların ortadan kaldırılması, toplumsal bilincin artırılması ve engelli bireylerin sosyal, ekonomik ve siyasal alana tümüyle dâhil olduğu bir toplum yaratmak için gerekli fırsatların sağlanması son derece önemlidir.

Parti Programı

Merkez Parti iktidarında, özürlü ve bakıma muhtaç kişilerin bakım ve diğer ihtiyaçlarının karşılanması için gerekli olan; tedavi giderleri, ortez-protez araçları, evde veya kurumlarda bakım, özürlü ve muhtaç aylığı gibi yardım ve imkânlar eksiksiz sağlanacaktır.

Merkez Parti iktidarında, özürlü çocuklara, gençlere ve yetişkinlere, özel durumları ve farklılıkları dikkate alınarak, bütünleştirilmiş ortamlarda ve özürlü olmayanlarla eşit eğitim imkânı ve bu eğitim için gerekli olan malzemeler devlet tarafından sağlanır.

Özürlülerin ilgi ve yetenekleri doğrultusunda yapabilecekleri bir işte eğitilmesi, meslek kazandırılması, verimli kılınarak ekonomik ve sosyal refahın sağlanması amacıyla mesleki iyileştirme hizmetlerinden yararlanmasının sağlanması esastır. Bu itibarla Merkez Parti iktidarında, özürlülerin durumlarına uygun mesleki iyileştirme ve eğitim programları, ilgili kurumlarca geliştirilmesi sağlanacak, kamu ve özel sektörde özürlü istihdam etme zorunluluğu %3'ten %5'e çıkartılacaktır.

Özürlü bireylerin normal hayatla iç içe yaşamalarını kolaylaştıracak her türlü ihtiyaç ve spor yapabilmeleri için her türlü imkân sağlanacaktır.

6.4. YAŞLILAR VE YAŞLI SORUNLARI

Batıda olduğu gibi ülkemizde de yaşlı nüfus hızla artmaktadır. Yaşlılar yaşlılık döneminde daha sık hastalanmakta, daha fazla hastalık veya sorun ile yaşamak zorunda kalmaktadırlar. Bu hastalıklar veya sağlık sorunları doğal olarak yaşlının yaşam memnuniyetini ve yaşam kalitesini etkilemektedir.

Ülkemizdeki yaşlı ve emekli insanların ihtiyaçlarına, yaşadıkları problemlerle, karşılaştıkları sosyal, kültürel ve ekonomik güçlüklerle karşı daha kesin çözümler üretecek, hem yerel hem de ulusal yaşlılık politikaları çerçevesinde düzenlenmesi gereken “yaşlılık politikalarına” önemle ihtiyaç vardır. Bu düzenlemelerin de, değişen koşullara uyum sağlaması ve çağdaş özelliklerle donatılmış olması gerekmektedir. Yaşlılık politikası üreten bir toplum aslında kendisini oluşturan bireylerin geleceğini de tasarlayarak onlar için kaliteli yaşam ve kaliteli yaşlanma imkânları da üretmiş olacaktır.

Merkez Parti iktidarında, yapılacak yasal düzenlemelerle, tüm yaşlıları kapsayan geniş bir sosyal güvenlik ağı kurulacak, sivil toplum kuruluşlarının yanında, meslek kuruluşları, üniversiteler ve özellikle de yerel yönetimlerin katkısı ve işbirliği sağlanacaktır.

Merkez Parti olarak, yaşlılarımızın yaşamlarının son dönemlerini mutlu ve huzurlu geçirmeleri önemli bir hedefimizdir. Bu sebeple, yaşlının öncelikli olarak aile içinde bakılması için, bakan aile fertlerinin ekonomik, sosyal ve psikolojik

olarak desteklenmesinin yolları aranacak, bunun mümkün olmadığı hallerde ise huzurevleri, yaşlı dayanışma merkezleri ve yaşlı kulüpleri gibi ilgili kurumlar yaygınlaştırılacak ve bakım hizmetleri günün koşullarına göre geliştirilecektir.

Ülkemizde yaşlı bakımıyla ilgili yürürlükte olan mevzuatın toplumun sosyo-kültürel yapısına uygun olarak; öncelikle yaşlıların parasal güvencesi teminat altına alınması, yaşlıların topluma aktif katılımını sağlayacak olanakların sağlanması ve yaşlıların kendilerini geliştirmeleri, sağlıklı yaşlanmalarına ve sağlıklı yaşamlarına olanak sağlayacak hizmetler sunulması ve ortamlar yaratılması amaçlarını kapsayacak şekilde güncelleştirilmesi sağlanacaktır.

7. MİLLÎ EĞİTİM VE KÜLTÜR

7.1. EĞİTİM

A- ÖĞRETİMLERİN BİRLEŞTİRİLMESİ(Tevhid-i Tedrisat):

Eğitim, genel anlamda, bireyi, toplumun yararlı ve bilgili bir üyesi haline getirerek daha iyi bir gelecek inşası için katkıda bulunacak, toplumu geliştirme projeleri üretip bunları hayata geçirecek yetenek ve yeterlilikte şekillendirmeyi amaçlar. Dünyamızda yalnızca sosyal etkileşimi açık ve gelişmiş eğitim sistemlerine sahip olan toplumlar ilerleyebilmektedir. Eğitim, meslekte kullanılabilen bilgilerin aktarılmasından daha fazladır. Dolayısıyla toplumlarda eğitim, toplumsal ve siyasal hedeflerin özeti niteliğindedir. Ancak bizim toplumumuz söz konusu olduğunda eğitim ilke ve hedeflerinin amacı biraz daha farklılaşmakta; insanı, toplumu ve devleti ayakta tutmak için bir temel mücadele alanı niteliği kazanmaktadır. Siyasal iktidarların, kendi tasavvur ve tasarılarına uygun bir toplum yaratmak amacıyla eğitim alanında yaptıkları düzenlemeler yetişmiş insan gücü kalitesini toplum zararına sonuçlar doğuracak biçimde olumsuz etkilemiş, millî ve sosyal yapıda giderilmesi güç tahribat ortaya çıkmıştır.

Türkiye’de eğitim, yani terbiye yoluyla sosyalleştirme ve bu yolla bireyleri, mensubu bulundukları yüce milletin, millî kimlik sahibi birer ferdi haline getirme ve değerlerin tesisi işi yapılmamakta; bunun yerine demokrasi ve liberal düşünce adına kimliksiz bireyler yetiştirilmekte, özellikle devlet okullarında sadece ezber ve sınav ağırlıklı bilgi nakline dayalı bir öğretim yapılmaktadır. Millî mutabakatta ve hedeflere dayanmayan bu eğitimin millî kabul edilmesi mümkün değildir. Özellikle orta öğretimde, ithal liberal yaklaşımların etkisiyle ve tercüme yoluyla düzenlenen yönetmeliklerle ferdi esas alan, onu sosyal bağlarından, yani Türk Milletinden koparan, toplumsal değerlerin ve millî ahlâkın dışında yaşamayı yaşam biçimi haline getiren bir eğitim uygulanmaktadır.

Türkiye’de devlet üniversiteleri dışında kurulacak üniversitelere prensip olarak itiraz edilmemelidir. Ancak, bunların bir bölümünün ticari amaçla diploma da-

Parti Programı

ğıttığı, kendi devleti ve milletiyle kavgalı farklı kimlikli öğrenciler yetiştirmeye çalıştığı ve eğitim sektöründe devlete alternatif egemenlik alanları oluşturmaya çalıştıkları görülmektedir. Türk milletini bütün olarak kavrayamayan özel küçük grupların veya küresel sermayenin çıkarıcısı haline gelmiş çevrelerin, eğitime yapacağı herhangi bir katkının olabileceğine inanmıyoruz.

Yükseköğrenimde yabancı dille eğitim-öğretim, küresel aydın bağımlılığı ve yabancılaşıma doğurmakta ve ülkesini tanımayan sözde aydınlar yetiştirmektedir. Hiçbir ciddi devlette uygulanmayan bu çeşit sapmaların Türkiye’de teşvik edilmesi, akademik yükseltmede Türkçenin üvey evlat muamelesi görmesi, asla kabul edilemez. Çok iyi yabancı dil bilmek elbette her çağdaş ve uygar insan için gereklidir. Bu nedenle şüphe yok ki iyi yabancı dil eğitimi en geniş ölçüde yaygınlaştırılacak ve desteklenecektir. Ancak, genellikle sömürge ülkelerinde görülen “Yabancı Dille Eğitim” tercih edilmeyecektir. Ayrıca Özel Yüksek Öğretim Kurumlarının öğrencilerine, zengin bir müşteri gözüyle ve gelir kaynağı olarak bakması kabul edilmeyecektir.

“Türk dili Türk milletinin zihnidir, kalbidir” ifadesindeki gerçek unutturulmuş; onun âdeti dil=kültür, kültür=millet biçiminde ön görülen Türk kültür ve inanç politikası yok edilmiş ve milletimiz âdeti kendini meydana getiren en önemli millî bağdan yoksun bırakılmıştır. Kısa zaman önce yazılan bir eser dilimizde oynanan oyunlar sonucu anlaşılamaz hale gelmiştir. Bu gidişatın önüne süratle ve kesinlikle geçilecektir.

Güçlü ve gelişmiş ülkelerin özenle koruduğu millî devlet, millî ekonomi, millî kültür üçlüsü, Türkiye için önemini yitiren unsurlar olarak pazarlanmaktadır. En küçük millî bir duyarlılık dahi köreltmeye çalışılmaktadır. Bu gidişat kesinlikle müsamaha görmeyecek; duygu ve düşünce birliğinin zedelenmesine ve milli dayanışma idealinin sarsılmasına fırsat verilmeyecektir.

B- ÜRETKEN VE VERİMLİ EĞİTİM REFORMU:

Milli güç, maddi ve manevi olmak üzere farklı unsurları içerir. Bir ülkenin coğrafyası, doğal kaynakları, ekonomik kapasitesi, nüfusu, milli kimlik oluşumu, askeri hazırlık derecesi ve yetişmiş insan gücü yapısı bu unsurların başında gelmektedir.

Bunlardan yetişmiş insan gücü doğrudan doğruya eğitim sistemi ile ilgilidir. Eğitim, 21. yüzyılın anahtar kavramı olan “bilgi” toplumun temel taşıdır. Günümüzün üretim teknolojisi insan beyni, sermayesi ise bilgi, buluş ve icattır. Türkiye, bilgi toplumunu gerçekleştirebilmek için ciddi bir sıçrama yapmak zorundadır. Birleşmiş Milletler İnsani Gelişmişlik Endeksi ve OECD raporları, ülkemizin, onlarca ölçüt arasında bazı dünya ülkelerine göre oldukça ciddi sorunları olduğunu göstermektedir. Dünyayla rekabet edebilmek ve söz sahibi olabilmek için yetişmiş

insan gücü son derece önemlidir. Bundan daha önemlisi, devletimizin de milleti-mizin de bekası, millî kimliği güçlü kuşaklar yetiştirmeye bağlı bulunmaktadır ve eğitimin en önde gelen görevi de budur.

Bugün eğitimdeki uygulamalar Türkiye'nin kanayan yarasıdır. OECD ülke-leri arasında, imkânları en iyi okullarla, en kötü okullar arasındaki farkın en yük-sek olduğu ülke Türkiye'dir. Halen ülkemizde, eğitim çağındaki nüfusunun ancak yaklaşık %10'una doğru dürüst eğitim verebilen bir sistem mevcuttur. Okul öncesi eğitimde 3-6 yaş grubunda okullaşma oranı da % 10'un altındadır. Ortaöğretime ve Yüksek Öğretime geçişte yapılan sınavlar, sistemi bloke etmekte ve insan ye-tiştirmek yerine belli sınavlara hazırlık söz konusu olmaktadır. Yükseköğretimin önünde iki milyona yakın genç, birkaç sınavla adeta ölüm kalım mücadelesi sergi-lemektedir. Bu gençlerin % 10'u gerçekten sınavı kazanma şansı yakalamakta, % 90'ı ise her yıl işe yaramaz, başarısız ve yetersiz damgasıyla yaşamaya mahkum edilmektedir. Kazananların önemli bir kısmı rehberlik sisteminin yetersizliğinden dolayı yanlış bölüm seçtiklerini düşündükleri için okudukları fakülteyi yarım bıra-kabilmektedir. Böyle bir gençliğin Türk devletini dünya arenasında saygın bir yere taşıması elbette mümkün değildir.

Yetişkin eğitimi ise yok denecek kadar azdır. Okuma-yazma bilmeyen yedi milyona yakın insanımız mevcuttur. Liselerden, yüksek okullardan, üniversiteler-den mezun olanlar nitelikli bir eğitim alamadıkları için iş piyasası tarafından yeter-siz görülmektedir. Niteliği düşük eğitim, ekonominin can damarlarını beslemekten uzaktır. Verilen eğitimle ekonominin ihtiyaçları örtüşmediği için üretimde de bir çıkmaz yaşanmaktadır. Bu sebeplerden dolayı Türkiye'nin en önemli ihtiyacı kap-samlı bir eğitim reformudur. Türk siyaseti, ulusal ve küresel dinamikleri dikkate alan bir vizyonla acil ve millî mutabakata dayalı bir eğitim reformunu öncelikli hedef olarak belirlemelidir.

Dünyanın geleceğini; icat yapan, buluş ortaya koyabilen, hayal kurabilen, yaratıcı beyinler şekillendirecektir. Zira bilgi toplumunun dört ana ayağı vardır. Bunlar sırasıyla; kurumsal ve ekonomik istikrar, iletişim alt yapısı, eğitim ve bu-luş-icattır. Dünyada giderek artan rekabet bir yandan kalite çıtasını yükseltirken, diğer yandan da nitelikli insan gücüne talebi inanılmaz boyutlara taşımıştır. Var-lığını sürdürmek isteyen tüm ülkeler, eğitim ve yenilikçilik kavramlarını öne çı-karmışlardır. Bu amaçla Gayrisafi Milli Hasıladan AR-GE'ye ayrılan paylar gide-rek arttırılmaktadır. Yenileşme temelli araştırmalara, büyük kaynaklar ayrılmaya başlanmıştır. Eğitimin ekonomiyle bağlantısı bu yolla güçlendirilmektedir. Diğer önemli bir husus ise eğitimin demokrasiyle bağlarının güçlendirilmesidir. Çünkü yaratıcı beyinler demokratik ve hoşgörülü bir ortamda üretken olabilir.

Asya Pasifik ülkelerinde son 20 yıldır gözlenen büyük atılım, dünyadaki rekabeti daha da şiddetlendirmiştir ve artık bilgi ve buluş üretmeyen toplumlar

dünya sahnesinden çekilmeye zorlanmaktadır. Bu kadar güçlü bir rekabetin yaşandığı dünyada, politikamızın öncelikli hedeflerinden biri ciddi ve köklü bir eğitim reformu olacaktır.

İnsan kaynakları reformu ihtiyacı: Hâlihazırdaki eğitim yöneticisi ve öğretmen yetiştirme sistemi tıkanmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı'nın merkez ve taşra örgütlerinin yapılanması radikal bir biçimde değiştirilecektir. Öğretmen yetiştirme sistemi yeniden değerlendirilecek ve eğitim geleneğimize uygun bir model oluşturulacaktır. Öğretmenlerin hizmet içi eğitiminde uygulanan 1960'ların yaklaşımı terk edilecek ve uzaktan öğrenme, dolayısıyla, gelişen teknolojinin bütün vasıtalarının eğitimin hizmetine verilmesi en geniş ölçüde sağlanacaktır.

Hali hazırda uygulanan, girdilere dayalı yaklaşım terk edilecek ve çıktılara dayalı anlayışlar yerleştirilecektir. Türkiye, Gayrisafı Milli Hasılasından eğitime ayırdığı pay bakımından, kamu ve özel sektör harcamaları birlikte ele alındığında, dünyada en yüksek orana sahip birkaç ülkeden biridir. Bu nedenle ihtiyaç duyulan şey, yeni kaynaklardan ziyade finansmanın etkili ve milli amaçlara uygun kullanımıdır. Okul temelli bütçe vb. modeller geliştirilerek eğitimin finansmanı işlevsel hale getirilecektir.

21. yüzyıl, bilim ve teknolojiye amansız bir yarışın süreceği bir yüzyıl olacaktır. Gelişmiş ülkelerde ve özellikle ABD ile Avrupa ülkelerinde sanal merkezlerin oluşturulması, mükemmeliyet merkezlerinin yapılanması; büyük araştırma tesislerinin ortak desteklenmesi, ulusal ve küresel araştırma çalışmalarının daha iyi eşgüdümü, politikaların uygulanmasında ortak bir bilimsel ve teknik referans sisteminin kurulması; bilim ve teknolojinin etik ve toplumsal değerlerinin korunması, ulaşılması gereken amaçlar olarak ele alınmaktadır. Önümüzdeki 20 yıla damgasını vuracak sektörler; bilişim, iletişim, enerji, çevreci ve temiz üretim, malzeme ve ulaşım teknolojileri gibi önemli, olmazsa olmaz yatırım sahaları olarak görülmektedir. Bunların tamamı için iletişim ve teknolojik alt yapının olabildiğince güçlendirilmesi sağlanacaktır. Türkiye'nin görece üstünlüğünün bulunduğu sektörleri belirleyip bu alanlara yatırım yapması ve elektronik ağı yaygınlaştırması gerekmektedir ki; politikamızın öncelikli hedeflerinden biri de bu olacaktır.

C- ÖĞRETİM KADEMELERİNİN YENİDEN YAPILANDIRILMASI VE YÖNLENDİRİLMESİ:

Böyle bir reformun hedefine ulaşabilmesi için öncelikle okul öncesi eğitimde beş yıl içerisinde okullaşma oranı % 50'ye çıkarılacaktır. İlköğretimde ve orta öğretimde var olan inanılmaz büyüklükteki nicel ve nitel eşitsizlikler en kısa zamanda giderilecektir. Orta öğretim kurumları planlanan ihtiyaçları karşılayacak şekilde bir yapıya kavuşturularak, gelişmelere göre yeniden düzenlenmeleri kolaylaştırılacaktır. Böylece, genel lise ve diğer okullardan mezun olanların önündeki engeller daha azaltılmış olacaktır.

Ayrıca, özellik arz eden özel yeteneklerin erken sınıflarda ele alınıp geliştirilmesinin yararlı olacağı dikkate alınarak, öğrenciler beden eğitimi ve sanat dallarında 6. sınıftan itibaren mesleğe yönlendirilecektir. Bütün yatırımlar arasında öncelik sıralaması yapılacak, öncelikli yatırımlar için kaynak yaratılacaktır.

Ayrıca bazı yasal düzenlemelerle fiziksel ihtiyaçların çok kısa sürede giderilmesi sağlanacaktır. Yükseköğretimde kangrene dönüşmüş olan konularda anayasal ve yasal düzenlemeler derhal hayata geçirilecek ve bir milleti birleştirmesi gereken hususlar, çatışma alanı olmaktan çıkarılacaktır. Diğer yandan kapsamlı bir rehberlik ve yönlendirme yapılanması da gerçekleştirilecektir. Okulun zayıflayan yapısı güçlendirilerek spor ve sanat dallarına merkezi bir önem atfedilecektir. Kitle iletişim araçlarının gençlik üzerindeki olumsuz etkilerinin ortadan kaldırılması için her türlü tedbir gecikmeksizin alınacaktır.

Ülkemizin hassas dengeleri dikkate alınarak yerel yönetimlerin özel idareyle birlikte özellikle fiziksel şartları iyileştirme bakımından daha etkili kılınması sağlanacaktır. Eğitimin temel yapısı, görev ve amaçları, müfredat programları ve tüm standartlar merkezi yapılırken, okulların yapımı ve bakımı gibi hususlarda yerel yönetimler yetkili kılınacaktır.

Günümüzde öğrenme sürecindeki kısacık bir ara bile, bilgidan derin bir kokuşu yol açabilmektedir. Küreselleşme ve bilişim teknolojileri bir yandan bilgiye erişimi kolaylaştırırken diğer yandan bilgi açığı ihtiyacına yol açmaktadır. Bu yüzden küresel sistemde rekabet gücünü korumak isteyen her ülke ömür boyu öğrenmeye yatırım yapmak zorundadır. Bilhassa ülkemizdeki yetişkin okullaşmasının düşük düzeyi düşünülürse bu konunun ne kadar önemli olduğu ortaya çıkacaktır. Partimiz, ülkemizde hemen hemen hiç olmayan ‘ömür boyu’ öğrenmeye gereken yatırımı hızla gerçekleştirecek ve bu alandaki eğitim açığını ortadan kaldıracaktır.

Bugün ülkemizde engelli yavrularımıza ilişkin çok sayıda eğitim merkezi bulunmaktadır. Bunların fiziki ve zihni ihtiyaçlarının tam olarak karşılanması, hem milli hem uluslararası yardımlaşmalarla çabuklaştırılmalıdır. Diğer taraftan çok büyük bir eksiklik olmasına rağmen halen bir tane bile gerçek anlamda üstün yetenekli çocuklar okulu veya merkezi bulunmamaktadır. Geleceğin dünyasında fark yaratacak olan yetenek üstünlüğü, özellikle yaratıcılık ve bilgiyi işleyebilme gücü olacaktır. Çünkü zor olan artık bilgiye ulaşmak değil, onu üretmek ve nasıl kullanacağını bilmektir. Bu nedenle her toplumda olduğu gibi ülkemizde de yaklaşık olarak % 2’lik bir oranla ifade edilen üstün yetenekli çocuklarımız, sistemin aksaklıkları içinde kaybolmakta ve zekâ israfı meydana gelmektedir. Bu konuda özel yasal düzenleme yapılacak, bu çocukların temel bilimlere yöneltilmesi sağlanacak ve SBS, YGS, LYS gibi sınavlarla amaç dışı yönelimleri ortadan kaldırılacaktır.

Parti Programı

Eğitimde fırsat eşitliği esastır. Gelişmesi geri kalmış bölgeler ve yerlerde yatılı okullar veya taşınmalı sistem seçeneklerinden en uygun biçimde yararlanılarak denge sağlamaya gayret edilecektir.

Türkiye, kaynaklarını değerlendirip rekabet üstünlüğüne sahip olacağı sektörleri belirlemek ve bu yönde adımlar atmak zorundadır. Hangi sektörlerde, ne kadar ve ne düzeyde yetişmiş insana ve beyin gücüne ihtiyacımız olduğunu tespit edip, eğitim politikamızı bu çerçevede biçimlendirmemiz gerekmektedir. Ülkemizde eğitim planlaması sağlıklı yapılmadığı için bir sektörde ihtiyacın üzerinde yetişmiş insan gücü bulunurken, bir diğer sektörde nitelikli eleman sıkıntısı çekilmektedir. Özellikle ara insan gücü ihtiyacının giderilmesi için meslek liseleri ve meslek yüksekokulları tek bir projede ele alınacak ve üniversitelerin bünyesinde meslek yüksekokullarının körelmesi önlenecektir. Özel meslek yüksek okullarının açılması teşvik edilecek ve sanayi kuruluşlarının bünyesinde eğitim kuruluşları açılması desteklenecektir.

Türkiye’de mesleki teknik eğitim-öğretim, bazı zorluklara rağmen belli bir gelişmişlik noktasını yakalamıştır. Ancak, son yıllarda bilimsellikten uzak, anlamsız YÖK uygulamaları yüzünden bu alan ağır darbe almıştır. Öncelikle meslek liselerinin cazibeleri elinden alınmış, bu okullara olan yönelim azaltılmıştır. Ülkemizde Mesleki Teknik Öğretimin klasik orta öğretime oranı % 30’un altına inmiştir. Oysa gelişmiş ülkelerde olduğu gibi mesleki eğitim-öğretim kademelere bölünecek ve öğrenciler, yeteneklerine göre erken sınıflarda yönlendirmeye tabi tutulacaklardır. Kısa zamanda mesleki teknik okullara yönelim oranları, istihdam planlamalarıyla yükseltilecektir. Bu suretle Selçuklu ve Osmanlı dönemlerindeki uygulamalarda insanımıza (altın bilezik takma) diye adlandırılan meslek kazandırma faaliyetleri çağdaş program ve yöntemlerle devam ettirilecektir. Böylece, hem insanımız üretken hale getirilecek, hem de üniversite önlerindeki yığılmalar önlenecektir.

Düzenli eğitim ve öğretimin en mükemmel yeri elbette okullardır. İnsanın kabiliyet ve kalitesinin verimli şekillerde geliştirileceği ve yönlendirileceği mekanlar da elbette yine okullardır. Bu sebeplerle programlarda ve eğitim-öğretim faaliyetlerinde milli, çağdaş, üretken ve araştırmacı-tasarımcı zihniyetin gençlerde hakim kılınması esas amaç olacaktır. Öğrencilerin bilgi ezberleme ve depolama makineleri gibi yapılandırılmalarına süratle son verilecektir.

İşbaşı ve program geliştirme eğitim ve öğretimine özel bir önem verilecek ve bu tür eğitim ve öğretim en geniş ölçüde yaygınlaştırılacaktır.

Resim, sanat, müzik, spor, okuma, sinema, tiyatro, vb. çalışmalar için yer ve imkânlar arttırılacak ve bunlarla ilgili mevzuat ile fiziki imkânlar yeniden düzenlenecektir. Öğrencilerin barınma, beslenme, kütüphane, laboratuvar ve uygulama

merkezleri ile spor ve dinlenme gibi ortak kullanım yerleri yaygın ve kaliteli hale getirilecektir.

Üniversitede okuyan öğrencilerimizin ikamet, sosyal ve kültürel ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde öğrenci yurtlarının sayısı artırılacak, yurtların yalnız ikamet yeri olmaktan çıkartılıp spor, estetik, folklor, meslek becerilerin geliştirileceği mekanlar haline gelmesi sağlanacaktır. Devlet bursları öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılayacak biçimde yeniden düzenlenecek, özel sektörün burs vermesi teşvik edilecektir.

Eğitim dili Türkçedir. Dolayısıyla her Türk vatandaşının Türkçeyi en iyi biçimde öğrenmesi sağlanacaktır. Ayrıca yabancı dil öğretimine de önem verilecek ve her genç mutlaka en az bir yabancı dili yeterli seviyede okur-yazar olacaktır.

Eğitim süreleri çağın gereklerine göre yeniden düzenlenecek, insan kaynağımızın kalitesi yükseltilecektir. Kitap ve eğitimde kullanılacak zaruri malzemeler resmi okullarda parasız verilecektir. Özel eğitim kurumları ise bu kaynaklardan maliyetine yararlanabilecektir.

Üniversiteler ve yüksekokullar yaratıcı ve üretici insan tipi esas alınarak eğitim ve öğretim yapacaklar, yetiştirecekleri gençlerin milli sorumluluk duyguları yüksek aydınlar olmalarına özen gösterilecek, bu gençlerin dünyayı takip arzuları arttırılacak şekilde donatılmaları sağlanacaktır.

AR-GE birimlerine daha çok önem verilecek, yatırım payları, projeler dikkate alınarak kontrollü olarak arttırılacak ve bu merkezlerin patent üretim merkezleri haline gelmelerine çalışılacaktır. Aynı zamanda AR-GE'lerin özel ve kamu kesiminde, fabrika, atölye ve benzeri üretim birimlerine yardımcı olmaları sağlanacak, üniversite-devlet-özel sektör bütünleşmesi teşvik edilecektir. Özel sektörün AR-GE çalışmaları da her türlü vergi ve harçtan resmi kurumlarda olduğu gibi muaf tutulacaktır.

Öğretim üyeleri ve görevlilerinin bilgi ve tecrübelerinin arttırılması ve geliştirilmesi ve çalışma şartlarının düzeltilmesi ihmal edilmeyecektir.

Gençlik sorunları ile ilgili uyarıcı ve yönlendirici merkezler ile spor, kültür, turizm, tatil ve benzeri imkânların çoğaltılması ve imkânlarının arttırılması sağlanacaktır. Uluslararası ve okullar arası öğretim elemanları ve öğrenci değişimine önem verilecektir.

İnsan gücü ihtiyacı ile ilgili planlar, öğrenci sayıları ve okullara kabul şartları gerekçeleri ile önceden açıklanacaktır. Buna göre alınacak tedbirler ve öğrenci kabul şartları en sağlıklı şekilde yeniden belirlenecektir.

Özellikle üniversitelerde Rektörlere tanınan sınırsız yetkiler en geniş biçimde istismar edilebilmekte ve çarpık üniversite bünyeleri oluşmaktadır. Rektörler,

müteakip seçimde kendilerine oy vermesi muhtemel elemanları üniversitelere kazandırmak uğruna, bazı birimlerin akademik kadro açısından gereksiz yığılmasına yol açmakta ve kaynak israfına sebep olmaktadır. Bu durumun engellenmesi için akademik çalışmalar ile yönetim birimlerinin birbirinden ayrılması ve bilimsel özerkliği mutlak anlamda gerçekleştirilmesi sağlanacaktır.

Eğitim, genel anlamda, bireyi, toplumun yararlı ve bilgili bir üyesi haline getirerek daha iyi bir gelecek inşası için katkıda bulunacak, toplumu geliştirme projeleri üretip bunları hayata geçirecek yetenek ve yeterlilikte şekillendirmeyi amaçlar. Dünyamızda yalnızca sosyal etkileşimi, açık ve gelişmiş eğitim sistemlerine sahip olan toplumlar ilerleyebilmektedir. Eğitim, meslekte kullanılabilen bilgilerin aktarılmasından daha fazladır. Dolayısıyla toplumlarda eğitim, toplumsal ve siyasal hedeflerin özeti niteliğindedir. Ancak bizim toplumumuz söz konusu olduğunda eğitim ilke ve hedeflerinin amacı biraz daha farklılaşmakta; insanı, toplumu ve devleti ayakta tutmak için bir temel mücadele alanı niteliği kazanmaktadır. Siyasal iktidarların, kendi tasavvur ve tasarılarına uygun bir toplum yaratmak amacıyla eğitim alanında yaptıkları düzenlemeler yetişmiş insan gücü kalitesini toplum zararına sonuçlar doğuracak biçimde olumsuz etkilemiş, millî ve sosyal yapıda giderilmesi güç tahribat ortaya çıkmıştır. Bunlardan en önemlisi, devletin kuruluş felsefesine ve ilkelerine aykırı yeni yapılanmalardır.

Öğretim kademelerinin yeniden yapılandırılması ve yönlendirilmesinin hedefine ulaşabilmesi için öncelikle okul öncesi eğitimde beş yıl içerisinde okullaşma oranı % 50'ye çıkarılacaktır. İlköğretimde ve orta öğretimde var olan inanılmaz büyüklükteki nicel ve nitel eşitsizlikler en kısa zamanda giderilecektir.

D- OKUL ÖNCESİ EĞİTİM:

Çocukta pek çok değişimin yaşandığı, 3 ile 6 yaş arası; sevgi, saygı, sorumluluk, paylaşma, iş bölümü, sosyal çevre oluşturma açısından çocuğu geleceğe hazırlayan; çocukların soyut düşünme yetisinin henüz tam şekillenmediği ve bu nedenle yapılan tüm etkinliklerin somut bir biçimde çocuğun yaparak ve deneyerek öğrenmeyi gerçekleştirdiği önemli yıllardır. Çocukta zekâ gelişiminin büyük bir kısmı 7 yaşına kadar tamamlanır ve öğrenme becerisi de bu yaşta gelişir. Çocuğun kültürel değerlerine sahip çıkması, sağlıklı ilişkiler kurması, grup içine katılması, sosyalleşmesi gibi olgular bu yaşta gelişir. Bu dönemdeki sapmalar ve olumsuzluklar çocuğun daha sonraki yaşamını olumsuz yönde etkiler.

Bu nedenle, farklı kültür ortamlarından ve ailelerden gelen çocukların ortak bir yetişme ortamında bulunacağı; arkadaşları ve öğretmenleri ile birebir kuracağı iletişime dayalı konuşma ve dinleme becerilerinin gelişeceği; toplumu, çevreyi ve insan davranışlarını tanımaya başladığı; nesneleri, eşya ve varlıkları, temel bir takım becerileri, davranışları, olumlulukları ve olumsuzlukları öğrenmeye başladığı ortam okul öncesi eğitim kurumlarıdır.

Merkez Parti olarak, aile ve eğitimci işbirliği ile gerçekleşecek okulöncesi eğitimi; çocuklarımızın daha yaratıcı, geleceği görebilen, yeni ürünler yaratabilen ve çevresini kendi amaçları için yönlendirebilen özgür bir birey olarak yetişmesine katkı sağlayacak şekilde zorunlu ve gerekli bulmaktayız.

Merkez Parti iktidarında, asgari kriterleri ulusal bir politika ile belirlenerek ve finansmanı sağlanarak devletin sorumluluğunda ve yerel yönetimlerin katılımıyla açılacak ücretsiz mahalle kreşlerinin ve çocuk bakımı hizmetlerinin yaygınlaştırılmasına yönelik önemli adımlar atılacak, memur ve işçi çalışan kadınların çocuklarına buralarda bakılacaktır.

E- KESİNTİSİZ VE ZORUNLU TEMEL EĞİTİM (İlk Öğretim):

İlköğretimi kesintisiz ve zorunlu olarak on yıl öngörüyoruz. Okula başlama yaşı olarak altı yaşı doldurmuş olmayı esas alıyoruz.

İlköğretimin 9. Ve 10. Sınıflarında; çocukları mesleğe yönlendirme, yeteneklerini tespit etmek için iki yıllık programlar uygulanacaktır.

İlköğretim öğrencileri 10. Sınıfın sonunda yapılacak tek genel sınavın sonuçları ve başarı puanlamasına göre, öngördüğümüz iki yıllık akademik liseye veya meslek liselerine yönlendirilecektir.

İki yıllık akademik veya meslek lisesi eğitimi, çok ağırlıklı olarak ele alınacak ve etkin bir şekilde verilmesi temin edilecektir. Bu iki yıl içinde verilecek eğitim, yönlendirmeler ve değerlendirmeler sonucu üniversitelere ya da meslek lisesi eğitimi gören öğrencilerin iki yıl süre ile sigorta primleri tam gün olarak devlet tarafından ödenecektir. Özel meslek teknik liseleri için devlet sigorta primlerinin yarısını ödeyecektir.

Meslek teknik lisesi mezunları sınavsız olarak iki yıllık Meslek Teknik Yüksek Okulları'na girme hakkına sahip olacaklardır. Yüksek öğrenimde teknik dallarda eğitilmiş iş gücü, ekonomide verimliliğin artmasında, teknolojinin gelişmesinde ve ülke kalkınmasında önemli bir işlev görmektedir.

İki yıllık çok programlı akademik liseleri üniversitelere- yüksek öğretime hazırlık süreci olarak görüyoruz. Bu liseleri bitirip yükseköğretim kurumlarına girmek isteyen öğrenciler,

-Lise başarısı

-Yetenek ölçme ve Değerlendirme Sistemi (YÖDES) ile yapılacak sınavların sonuçlarına göre, doğrudan yükseköğretime geçebileceklerdir. YÖDES'e girme hakkı 4 kez olacaktır.

Bu itibarla yükseköğrenime giriş sınavları kaldırılacaktır.

Ayrıca, özellik arz eden özel yeteneklerin erken sınıflarda ele alınıp geliştirilmesinin yararlı olacağı dikkate alınarak; beden eğitimi, sanat ve dini eğitim dallarında ilköğretimin 5. sınıfından itibaren ek dersler olarak konulacaktır. Bütün yatırımlar arasında öncelik sıralaması yapılacak, öncelikli yatırımlar için kaynak yaratılacaktır.

F- EĞİTİM-ÖĞRETİM DİLİ TÜRKÇEDİR:

Zengin bir geçmiş ve hatıra mirasına sahip bulunan, beraber yaşama konusunda ortak arzu ve irade sahibi, teşekkür eden bir mirasın korunmasına birlikte devam hususunda ortak iradeleri olan, milli ve manevi değerlerle birbirine bağlı insanların birleşmesinden oluşan topluma millet denilir. Bu anlamda millet tanımını ırka değil, kültürel temele oturtmuştur. Yani millet tarihsel ve sosyal gelişmenin yarattığı birlikte yaşama olgusudur. Irk gibi antropolojik ve filolojik niteliklere dayanan dar bir kavram değildir.

Nitekim Türkiye'deki bütün anayasalar bu anlayış üzerinden bu hususu göze alarak Türk millet kimliğini tanımlamışlar ve vatandaşlığı ölçü almışlardır. Yani ülkemizde Türk olmanın ölçüsü vatandaşlık olarak alınmış ve Türk Milleti hukuksal bakımdan ortak değer ve arzular taşıyan kavramlar üzerine oluşturulmuştur. İşte bu milletin resmi dili ve devletin dili Türkçedir.

Bütün devletlerin resmi dili vardır; eğitim, öğrenim bu dille yani devletin dili ile yapılması mecburidir. Türkçe kurucu dildir, bilim dilidir; 3500 yıl öncesine dayanan günümüzde de 300 milyon kişinin anadilidir. Dünyada kullanılan üçüncü dildir.

Her devletin resmi dili/devlet dili olduğuna ve bu dille eğitim-öğrenim yaptığının göre bizim devletimizin dili Türkçedir. Diğer ülkelerde olduğu gibi Türkçe eğitim-öğrenim yapmak mecburidir.

Tüm devletlerde olduğu gibi, Türkiye'de de etnik grupların, azınlıkların Türkçe'yi öğrenmesi. eğitim öğrenimde bulunması, kamu alanı ve hizmetlerde, hem milli yaslar hem de uluslar arası sözleşmeler hem de birlikteliği yürütmenin gereğidir.

G- ANADİL MESELESİ:

Bu çerçevede ve yukarıda bahsedilen kurallara göre, insanların kendi anadilini kullanmaları, öğrenmeleri (devletin öğretmesi) önünde hiçbir engel yoktur. Ancak daha fazla demokrasi örtüsü altında Kürtçenin, Türkçe'nin yanında ikinci bir resmi dil ve eğitim-öğrenim dili olarak konulması, ülkemizin etnik temelde bölünmesini hızlandırır.

Demokrasi, insan hakları mutlaka önem taşır ancak; ülkemizin geleceği bakımından devletimizin ve milletimizin bölünmesine, parçalanmasına yol açan anadilde eğitim-öğrenimin demokrasinin gereği olarak ileri sürülemez.

Kaldı ki; demokrasi ve insan hakları ile milli varlığı koruma birbiri ile çelişen kavramlar olmadığı gibi; biri olmadan diğersinin olamayacağı, birlikte bir bütün ve biri diğersine tercih edilemeyeceği değerlerdir.

Bir anadilde eğitim öğrenim yapılamaması, resmi dil olamaması demokrasinin eksik olduğunu dahi göstermez; hele öğrenilmesi, kullanılması önünde tüm engeller kaldırıldıktan sonra, anadilde eğitimde ısrar ülke coğrafyası olarak bir bölgenin ayrılmasına kadar gider.

Türkiye Cumhuriyeti Devleti; millet çoğunluğunun tarihi, dili, kültürü, hukuku ve diğer değerleri üzerinde kurulmuştur. Yerel veya anadiller, millet bütünlüğünü bozamaz, devletin desteği ile tekraren öğretilmelerinde, kullanılmalarında hiçbir engel düşünülemez.

Uluslar arası temel kurallarda böyledir. Nitekim Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS) “10. Maddesi” Kamu otoritesinin müdahalesi olmaksızın herkesin bir düşünceye sahip olmasını Enformasyon ve fikirlere ulaşmasını garanti eder. Ancak bu maddeler özel olarak “dil özgürlüğünü” garanti etmez. Özellikle de idari konularda isteyen istediği dili kullanma özgürlüğünü garanti altına almaz.” Ayrıca; “Bir dilin siyasi, kamusal ve resmi kullanımı ile özel, kültürel ve günlük kullanımlarının farklı olduğuna” dikkat çekerek, “Düşünceyi açıklama hürriyetinin dil hürriyetini de içerir şekilde yorumlanamayacağını” da açıkça belirtir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nde “... dil birliği amacıyla devletin veli bir dil politikası olmasını objektif ve mantıklı kabul etmiştir. Kaldı ki devletlerin bu konuda geniş bir takdir hakkı vardır” diyerek anadiller meselesini içtihadı olarak şöyle bağlar: “Devlet dili egemenliğin ve kimliğin kendisidir. Bir dilin siyasi kamusal ve resmi kullanım alanı ile özel, kültürel ve günlük kullanım alanı farklıdır. İdari konularda eğitim-öğrenim alanlarında kamu hizmetlerinde isteyen istediği dili kullanma özgürlüğüne sahip değildir. Düşünceyi açıklama özgürlüğü, dil özgürlüğünü kapsamaz. Devletin dil birliği olması, hakkı vardır.

İşte bu çerçevede AB üye ülkelerinde, devletin dili dışında bir dilin ve alfabenin simge ve harflerinin resmi yazışmalarda kullanılması yasaklanmıştır. AB ülkeleri devlet topraklarında, bölgesel olarak, özel yaşamda ve kültürel faaliyetlerde kullanılan herhangi bir dilin idareye ve kamu hizmeti sunan makamlara empoze edilemeyeceğini belirtmişlerdir.

ABD’de devletin dili durumu, ülkede 43 milyon Hispanik (İspanya-Meksika kökenli) ve çok farklı etnik kökenliler yaşamasına rağmen, devletin dili İngi-

lizcedir. ABD'nin çıkardığı "Ulusal Dil Yasası"na göre İngilizce ABD'nin resmi dilidir. Devlet işleri İngilizce yürütülür. (Kamu alanlarında ve hizmetlerinde İngilizce kullanılır.) ABD İngilizce'yi koruyacak ve geliştirecektir. Aksi bir kanunla belirtilmedikçe hiç bir kimse ABD'yi, yetkililerini, temsilcilerini İngilizce dışında iletişim kurmak ve materyal sağlamak için hak ve yetkisine sahip değildir. Eğer istisnalar mevcutsa, bu hiçbir şekilde İngilizce dışında hiçbir dil kullanımını ve ek hizmet alımı hakkını doğurmaz. Eğer basılı matbuat-formlar İngilizce dışında bir dil ile doldurulmuşsa, bunun sadece İngilizce olanları hukuksal hüküm taşıyacak ve geçerli olacaktır.

Ulusal Dil Yasasına göre yabancı diller (anadiller) öğretilmesi veya okullarda öğretilmesi mümkündür. Herkes kendi anadili ile dini öğrenebilir.

Şu halde AB'de olduğu gibi, ABD'de devlet dili İngilizce; idarede, kamu alanlarında ve hizmetlerinde eğitim ve öğrenimde kullanılması zorunludur, İngilizce dışında eğitim-öğrenim yoktur.

Yani hem AB hem de ABD'de devletin resmi dili dışında yabancı diller-ana-diller idarede, kamu alanlarında eğitim ve öğrenimde kullanılamaz. Hukuken de (AİHM) ve sözleşmelerde de (AİHS) bu kayıt altına alınmıştır; bu Türkiye'yi de bağlar.

Durum böyle olmasına rağmen, ülkemizde bir anadil olarak Kürtçenin ki; ikinci resmi dil ve eğitim dili olarak dayatılmasının mantıksal izahı yoktur. Kaldı ki, Kürtlerin yoğunluklu olduğu Güneydoğu'da, yurttaşlarımızın %58'inin anadilinin Türkçe olduğu yapılan çalışmalarla ortaya çıkmıştır.

Esas sorun Türkiye'de demokrasinin çağdaş bir düzeye ulaşamamasıdır. Yani Türkiye'nin bir numaralı sorunu demokrasidir, demokrasi kültür eksikliğidir. Bu durum; siyasetçilerde de, entelektüel kesimde de, aydınlarda da sivil-asker bürokrasi de, halk katmanlarında da söz konusudur.

Tüm AB ülkelerinde ve diğer ülkelerde de eğitim öğrenim dili, devletin kurucu dili olduğu gibi, ülkemizde de Türkçedir. Yetersizliği, birbirleriyle dahi ikinci bir dil olmadan net bir şekilde anlaşılmadıkları, hele farklı yöreler nedeniyle hiç anlaşılmadıkları bir durum ve günlük dil olmaktan öteye geçememe söz konusu iken, Kürtçe eğitim düşünülmesi, talep edilmesi, verilmemesi halinde terörün şiddetlendirileceği tehditleri anlamsızlığını beraberinde taşımaktadır.

Dolayısıyla her Türk vatandaşının Türkçeyi en iyi biçimde öğrenmesi sağlanacaktır. Ayrıca yabancı dil öğretimine de önem verilecek ve her genç mutlaka en az bir yabancı dili yeterli seviyede okur-yazar olacaktır.

Eğitim süreleri çağın gereklerine göre yukarıda da belirtildiği gibi yeniden düzenlenecek, insan kaynağımızın kalitesi yükseltilecektir. Kitap ve eğitimde kul-

lanılacak zaruri malzemeler resmi okullarda parasız verilecektir. Özel eğitim kurumları ise bu kaynaklardan maliyetine yararlanabilecektir.

Kamu ve vakıf üniversiteleri- yüksek okullar çağdaş üniversiteler eğitim ve bilimsel araştırma yapan, bilimsel ve teknolojik gelişmelere öncelik eden bir düzeye yükseltilecektir.

Üniversiteler ve yüksekokullar yaratıcı ve üretici insan tipi esas alınarak eğitim ve öğretim yapacaklar, yetiştirecekleri gençlerin milli sorumluluk duyguları yüksek aydınlar olmalarına özen gösterecekler ve bu gençlerin dünyayı takip arzu-ları arttıracak şekilde donatılmalarını sağlayacaklardır.

AR-GE birimlerine daha çok önem verilecek, yatırım payları, projeler dikkate alınarak kontrollü şekillerde arttırılacak ve bu merkezlerin patent üretim merkezleri haline gelmelerine çalışılacaktır. Aynı zamanda AR-GE'lerin özel ve kamu kesiminde, fabrika, atölye ve benzeri üretim birimlerine yardımcı olmaları sağlanacak, üniversite-devlet-özel sektör bütünleşmesi teşvik edilecektir. Özel sektörün AR-GE çalışmaları da her türlü vergi ve harçtan resmi kurumlarda olduğu gibi muaf tutulacaktır.

Öğretim üye ve görevlilerinin bilgi ve tecrübelerinin arttırılması ve geliştirilmesi için çalışma şartlarının düzeltilmesi ihmal edilmeyecektir.

Gençlik sorunları ile ilgili uyarıcı ve yönlendirici merkezler ile spor, kültür, turizm, tatil ve benzeri imkânların çoğaltılması ve imkânlarının arttırılması sağlanacaktır. Uluslararası ve okullar arası öğretim elemanları ve öğrenci değişimine önem verilecektir.

Siyasi iktidarların çok büyük etki, baskı ve yönlendirmesine giren Yüksek Öğrenim Kurumu (YÖK) kaldırılacaktır. Bunun yerine üniversiteler arası Kurul getirilecektir. Bu kurul üniversiteler arası eşgüdümü sağlama ve yüksek öğretim stratejilerini geliştirmekle yükümlü olacaktır.

Tüm üniversitelerde rektörler üniversitenin öğretim üyeleri tarafından seçilecektir. Atamalarda hükümet ve Cumhurbaşkanlığı'nın fonksiyonlarına son verilecektir.

7.2. KÜLTÜREL DEĞERLER - ORTAK İNSANİ DEĞERLERİN GELİŞTİRİLMESİ

KÜLTÜR; bir milleti millet yapan, O'nu diğer milletler nezdinde farklı kılan; yine, milletler ailesi içinde güçlü ve yetkin hale getiren, ayakta kalmasını sağlayan değerler bütünüdür.

Bir milletin hayatîyetinin sürmesi kültürel değerlerinin canlı kalmasına bağlıdır. Aynı zamanda, bir milletin sahip olduğu devletin ayakta durması ve devamlığı

Parti Programı

da, söz konusu değerlerin canlı kalmasına bağlıdır. Dolayısıyla, “Türkiye Cumhuriyeti”nin varlığı, yaşaması, devamı ve güçlenmesi Türk Kültürü’nün canlı kalması ve kuvvetlenmesiyle doğru orantılıdır.

Mustafa Kemal Atatürk’ün, “Temeli Türk kahramanlığı ve yüksek Türk kültürü olan Türkiye Cumhuriyeti” ifadesi ile belirttiği gibi, Cumhuriyetimizin temelinde milli bir harç olarak yüksek Türk kültürünü koymuş olması da bu gerçeğin bir yansımasıdır. Bu doğrultuda Türk kültür hücrelerinin beslenmesi, buna bağlı olarak Türk milletinin mukavemetinin artırılması, Türkiye Cumhuriyeti’nin istiklalinin sonsuza kadar korunması, tartışmasız en başta gelen hedefimizdir. Bu hedefin gerçekleşmesinde Türk kültürünün temel değerleri mümkün olan en hızlı şekilde ele alınacak, ülkemizde ve dünyada hak ettiği hacme ve işlevselliğe kavuşturulacaktır.

Dünya üzerinde siyasi, askeri ve ekonomik savaşların yanı sıra kültür alanlarında da acımasız bir rekabet ve hatta savaş yaşanmaktadır. Bu savaşta milletlerin kullandığı dil en önemli malzemelerden biridir. Dünyada konuşulan diller siyasi, askeri ve teknolojik gücü ellerinde bulunduran milletlerin tehdidi altındadır. Otorite bilim adamları yakın bir gelecekte yeryüzünde konuşulan 8 veya 10 dil kalacağını, diğerlerinin yok olacağını öngörmektedirler.

Kültür öğrenerek kazanılır. Doğuştan kültürlü olunmaz. İnsanın maddi ve manevi çevresinde inşa edilen şeyler kültürü oluşturur. Dil kültürün taşıyıcısıdır. Dil olmadan kültür geliştirilemez. Konuşma engellilerin bile işaretlerle bir dili vardır. Dil bunun için çok önemli, hatta en önemli unsurdur. Milli dil çok önemli olup, sürekli geliştirilirse, ayakta kalır ve zenginleşir.

Şimdi, milli kültürümüzün temel unsurlarının yeri ve önemlerini dikkate alarak, parti politikamızın hayata geçirilmesinde takip edeceğimiz yol haritasını aşağıdaki şekilde ifade edebiliriz.

A- TÜRK DİLİ:

Türkçe, hiç şüphe yok ki tehdit altındadır. Bu tehdit, sıradan insanımızın kullandığı dilden başlayarak, televizyon kanallarımızda kullanılan dil ve ifadeye kadar her gün yaşanmakta ve tahribatın yoğunluğu giderek artmaktadır. Şehirlerimizde bulvar, cadde ve çarşılarımızda, özellikle de işyeri adlarında yabancı ad kullanma dehşetengiz boyuta yükselmiştir.

Kelime zenginliği, yapı sağlamlığı ve emsalsiz edebi ürünleriyle dünyanın en zengin dillerinden biri olan Türk Dili, içine düştüğü bu tehlikeli atmosferden alınacak tedbirlerle hızla kurtarılacaktır.

Milli Eğitim Bakanlığı’nın düzenlemesiyle, ana sınıflarından başlayarak, bütün öğrenim sürecinde en öncelikli ders ve branşın Türkçe olması sağlanacaktır. Türkçenin yanı sıra yeni metotlarla daha ciddi bir yabancı dil öğrenimi de sağlana-

caktır. Ancak hiçbir dil öğrenimi Türkçenin öncelikli yerini sarsmayacaktır. Bunun için çocuklarımıza, konuştukları Ana Dil'lerinin büyüklüğü, güzelliği ve sevgisi benliklerini dolduracak biçimde öğretilcektir.

Türkçe'nin dışında ana dillerin unutulmaması, yaşatılması için öğretilmele-rine ve kullanılmalarına devlet desteği sağlanacaktır. Kendi anadillerini öğrenmek isteyen çocuklarımıza- gençlerimize Türkçe'nin yanında talep edilmesi halinde bu imkan verilecektir.

B- TÜRK EDEBİYATI:

Türk edebiyatı ile ilgili evrensel çapta eser verenler teşvik edilecek, bu tür eserlerin basımı, tanıtımı ve dağıtımı düzenli bir şekilde ve en geniş ölçüde sağla-nacaktır.

- ✓ Ülkemizde dev bir sektör haline gelen televizyon ve radyo yayıncılığın-da “Türkçe”nin doğru, zengin, güzel, özenli, ahenkli ve incelikli olarak kullanılması için her türlü tedbir, teşvik ve uygulama yapılacaktır.
- ✓ Şehirlerimizin bulvar, cadde ve çarşılarındaki yabancı dil işgali ve kirli-liği, alınacak yasal ve bilimsel uygulamalarla ortadan kaldırılabilecektir.
- ✓ Başta gelişmiş ülkelerin üniversite, enstitü, kültür merkezi ve benzeri kuruluşları olmak üzere, Türk kültür potansiyeli olan bütün ülkelere Türk Dili ve Edebiyatı bölümleri, varsa güçlendirilecek, olmayan yer-lerde yeni merkezler açılacaktır. Bu kurumlar birer kültür üretim yerleri olarak çalıştırılacaktır.
- ✓ Türk Dili ve Edebiyatı konusunda diğer Türk Topluluklarıyla ortak prog-ram ve faaliyetler yapılacak, ortak bir Türk yazı dili ve ortak alfabe ya-pılanmasına gayret sarf edilecektir.

C- TÜRK TARİHİ:

Türk milletinin en önemli kültür mirası ve zenginliği, hiç şüphesiz her şeyden önce kendi dili ve tarihidir. Pek çok milleti kışkındıracak bir genişlik ve zengin-liktedir. Maalesef bu ihtişamlı hazinemiz günden güne kenara itilip atıl bir hale getirilmektedir. Örnek olarak ilköğretimde Milli Tarih 6 ve 7 dersleri kaldırılmış, arkasından Sosyal Bilgiler 4, 5 ve 6 kitaplarında da Tarih ders konuları neredey-se programdan çıkarılmıştır. Başta birlik ve beraberliğimiz olmak üzere, “Ermeni Meselesi”, “Kıbrıs Meselesi”, “Balkan Meselesi”, “Orta Doğu Meselesi” ve benze-ri millî meselelerimizde insanımızın tarih bilincine olan ihtiyacı her geçen gün bi-raz daha artmaktadır. Dolayısıyla, aynı dil konusunda olduğu gibi Tarih konusunda da alınacak tedbirlerle Türk Tarihi ve Tarihçiliği olması gereken yere getirilecektir. Bu çerçevede:

Parti Programı

Milli Eğitim Bakanlığı'nın görev alanına giren kurumlarda ana sınıflarından başlayarak yeni nesiller, en uygun programlarla ve modern metotlarla Türk Tarihiyle tanıştırlacak ve Türk Tarihi bilinci her vatandaşın kişiliğini ve kimliğini oluşturacak biçimde öğretilenecektir.

- ✓ Türk Tarihine dair kaynaklara dayalı modern tarih araştırmaları projelendirilerek teşvik edilecektir. 2500 yıla varan yazılı ve belgeli Türk tarihi bütün unsurlarıyla çağın gereklerine göre yazdırılıp Türklüğe ve dünyaya takdim edilecektir.
- ✓ Türk Tarih çalışmaları yapan resmi ve özel bütün kurumlar maddi ve manevi olarak desteklenecektir.
- ✓ Gelişmiş ülkelerde, özellikle Türk Dünyasını temsil eden ülkelerde Türk Tarihi araştırma merkezleri oluşturulacak ve bu merkezlerde yetenekli araştırmacıların hem yer alması hem de yetiştirilmesi sağlanacaktır.
- ✓ Türk Dünyasına yönelik olarak Türk tarihi konusunda eser yarışmaları ve ödül programları düzenlenecektir.

D- DİN-DİYANET;

Diyanet İşleri Başkanlığı çok önemli bir müessesedir. Dinsiz milletler olmadığı gibi, hurafelere dayalı bilim dışına çıkarılmaya çalışılan dini inançlarda milletlerin geleceğini tehlikeye sokabilmektedir. Yanlış yorumlar dinde anarşi çıkarmaktadır.

Milletimizin büyük kısmı **Müslüman**'dır. İnsanımızı bir arada tutan, beraber olmasını sağlayan temel kavramlardan biriside Müslümanlık inancıdır. Yüce milletimiz, bir taraftan bağlantısı dışarıda olan İslam'ı ve Müslümanları hedef almış kötü niyetli hareketler, diğer taraftan boşluktan istifade ile insanımıza din bilinci vermekle kendisini görevli telakki eden çoğu cahil yerel mihrakların tehdidi altındadır. İnsanımızı bu iki taraflı, dini görüntülü mengenenin elinden kurtarmak için her türlü acil önlem alınacaktır. Bunun için;

- ✓ İmam hatip liseleri yeniden yapılandırılıp İlahiyat Fakültelerine öğrenci yetiştirecek birer meslek okulu haline getirilecektir. Bugünkü halde bu liseler meslek lisesi olmaktan çok uzaktadırlar. Bunun yanında ülkenin bütün ilköğretim ve orta öğretim okullarına seçmeli "Temel İslam Bilgisi", "Genel Dinler Bilgisi", "Kur'an Bilgisi" dersleri konulacaktır. Dolayısıyla, dini inançları, ibadetleri ve bunlarla ilgili diğer gerekler konusunda bilgi sahibi olmak isteyen her Türk vatandaşının, bu konulardaki bilgileri bir takım art niyetli cahil odaklardan öğrenmek yerine, okullarda ve hurafelerden uzak bir biçimde öğrenmesi sağlanacaktır. Böylece insanlarımız, hem din öğrenmek yerine hurafe öğrenmekten kurtarılacak hem de faaliyetleri ile ülkemizdeki etnik ve dini bölünmeyi hedefleyen

yerel ve uluslar arası mihrakların amaçları boşa çıkarılacaktır.

- ✓ Talep edilmesi halinde başka dinlerin öğretilmesine de her türlü imkan sağlanacaktır. Diyanet İşleri Başkanlığı yeniden yapılandırılarak kuvvetlendirilecektir. Özellikle “Din İşleri Yüksek Kurulu” bütün ülke insanımızın dini kanaatlerine ve inanışlarına cevap verecek nitelikte yeniden kurumlaştırılacaktır. Türkiye Diyanet İşleri Başkanlığı’nın gücü ve prestiji, hak ettiği noktaya getirilecektir.
- ✓ Temel İslami kaynaklar devlet eliyle neşredilecek ve İslami esasları ihtiva eden temel kaynakların yaşayan Türkçe ile basımı, yayını ve dağıtımını düzenli bir şekilde devlet öncülüğünde devam ettirilecektir. Günlük hayatta din kaynaklı gösterilen yönlendirici ve inanç haline gelmiş olan yanlış bilgiler, milletimize ve dinimize zarar vermektedir. Ülkemizde ve diğer ülkelerde doğru bilgilerle temayüz etmiş ve kabul görmüş din bilimcileri ile çeşitli bilim dallarında yetişen bilim adamlarından kurulu heyetler birlikte yanlışları belirleyerek ihtiyaçlara cevap verecek olan eserleri hizmete sunacaklardır. Dinimiz istismarcılardan kurtarılacaktır.
- ✓ Öte yandan milletimizin asırlardır içinde yaşayıp billurlaştırdığı ‘İslam’ anlayışı ve uygulamalarının yerine “İlimli İslam” ve benzeri adlarla konmaya çalışılan yabancı kültür, anlayış ve uygulamaları engellenecektir. Din, mezhep, ibadet, düşünce ve vicdan hürriyetlerimizin ve milli birliğimizin teminatı olan laiklik ilkesi çerçevesinde, İslam anlayışımız yaygınlaştırılacak ve isteyen herkes tarafından öğrenilmesi sağlanılacaktır. Bazı çevrelerce laiklik adına din düşmanlığı ve Müslümanlık adına da din istismarı yapılmaya önlenecektir.

E-LAİKLİK:

Düşünce ve inanç özgürlüğünü, birey olmayı, başkalarının inanma ve inandığını yaşama hakkını güvence altına alan, fertlerin birbirlerinin inançlarına ve inançları gereği yaptıklarına saygı göstermelerini sağlayan, yaratılmışı yaratandan ötürü sevmeyi önde tutan bir esastır. Bu esas üzerine kurulan siyasi kültür, devlet-toplum birlikteliğini sağlar.

- ✓ Türkiye Cumhuriyeti devleti; milli, merkezi (üniter), çağdaş, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devletidir. Devlet; herhangi bir din, mezhep ve meşreple nitelendirilemez. Laiklik; farklı anlayış ve yorumlara, bilgi sistemlerine ve geleneklere bağlı olan insanların bir arada yaşamasını sağlayan siyasi bir yöntem, birbirine karşı hoşgörü olmaları içeren ahlaki bir ilkedir.
- ✓ Bireyin ve toplumun çağın gereklerine uygun eğitilmesi ve yetiştirilmesi devletin asli görevleri arasındadır. Bu durumdaki bir toplumun bütün

Parti Programı

bireylerinin, laiklik ilkesinden sapmaksızın, sağlıklı dini bilgi edinmek ve dini hayatını sağlıklı sürdürebilme hakkına sahip olmaları gerekir. Siyasi anlayışımıza göre bu, ilmi ölçüler içerisinde devlet politikası haline getirilecektir. Bunun için devlet kurumlarında gerekli din öğretiminin rasyonel şartları oluşturulacak, isteyen her vatandaşa dini inançlarının okullarda öğretilmesi sağlanacak, bazı cahil mihraklarca dini gerçeklerin saptırılması ve misyonerliğe açık hale getirilmesi önlenecektir.

F- SANAT:

Bir milletin oluşmasında ve devamında vazgeçilmez unsurlardandır. Dolayısıyla geleneksel Türk Standartlarının korunması, eğitimi ve gelişmesi en başta gelen görevler arasında olmalıdır. Özellikle Dünya'ya kendini kabul ettirmiş Türk Musikisi, Türk Edebiyatı, Türk Mimarisi, Türk Mutfağı ve benzerleri gibi kültürel değerlerimiz, sistemli bir programa ve teşvike tabi tutulacaktır. Bu sanatların yanı sıra 20. yüzyılda gelişme gösteren Türk Tiyatrosu, Sineması ve Oyunculuk Sanatına özel bir önem verilecektir. Böylece başta ABD'nin Hollywood'u gibi Dünya Kültürlerini sinemayla tehdit altına alan kurumlara karşı bir mukavemet alanı oluşturulacaktır. Bu alanda özellikle zengin Türk Tarihi ve Kültürünü konu alan filmlere devlet desteği sağlanacak, Türk Filmciliği büyük ve karlı bir sektör haline getirilecektir. Böylece hem Türk nesillerinin kültürel beslenmesi sağlanacak, hem de istihdam doğuran büyük ekonomik kurumlar ortaya çıkacaktır.

- ✓ Türk film sanatının büyümesinde son yıllarda gelişme gösteren Türk Oyuncululuğu ve Türk televizyonculuğu kaynak bir rol oynayacaktır.
- ✓ Türk Musikisi Yüksek Öğretim Sistemi içinde uygun eğitim kurumlarına bir ihtisas programı olarak yerleştirilecektir. Müziğimizin gelişimi için yetenek sahibi gençlere ve konuyla ilgili proje yapanlara devlet desteği sağlanacaktır.
- ✓ Türk müziği ile yapılacak eserler ve ürünler kısa zamanda ekonomik bir sektöre dönüştürülecektir.
- ✓ Türk damak zevkinin ürünü olan ve adeta sanat boyutu kazanmış bulunan Türk Mutfağının, bütün zenginliği ile hem Yüce Milletimize hem de Dünya'ya tanıtımı için bütün önlemler alınacaktır.
- ✓ 1983'te kurulmuş olan Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, kanunla yeniden yapılandırılacak ve bu yüce kurum öncelikle ekonomik yönden yeterliliğe kavuşturulacaktır. Kurul yurtiçi ve yurtdışında Türk Kültürü'nün bir parçası olan her türlü varlıkla yakından ilgilenecek, özellikle yurtiçinde kültürün muhtelif konularında yetenek sahibi gençlerin bulunup yetiştirilmesinde önemli görev üstlenecektir.

- ✓ Türk Kültürünün gelişmesi ve yayılması için kurulmuş olan Kültür Bakanlığı yeniden yapılandırılacak, sadece sınırlı kitap yayını yapmak ve turizm gelirlerini takip etmek gibi basit görevlerinin dışında, toplumumuzu “aynı kültürden olan insanlardan” oluşturmak ve böylece milli bünyeyi sağlamlaştırmak konusunda çok daha geniş ve temelli görevler üstlendirilecektir.
- ✓ Türk Kültürü konusunda Radyo ve Televizyon Üst Kurulu’nun da yasal değişiklikleri ile yeniden yapılandırılması sağlanacak ve Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu’nun ilmi danışmalığında, kitle iletişim araçlarının milli kültürümüzü halkımıza tanıtır-öğretmek konusundaki görevlerini yerine getirip-getirmediği denetlenecektir. Yurtiçi ve yurtdışına yayın yapan çeşitli radyo ve televizyon kanallarına, Türk Kültürüne katkı yapacak yayın ve programlar koyması sağlanacaktır.
- ✓ Yabancı uyruklular ülkemizde televizyon, radyo, gazete, dergi, vb. gibi kitle iletişim araçlarından herhangi birinin hiçbir zaman %25 hissesinden fazlasına sahip olamayacaklardır. Herhangi bir kitle iletişim aracının %25 hissesinden fazlasına sahip olanlar ister TC uyruklu isterse yabancı uyruklu olsun, kamu kurumlarının ve kamu iştiraki olan kuruluşların ihalelerine giremeyeceklerdir.
- ✓ Kitle iletişim araç sahiplerinin kartel, tröst ve benzeri kuruluşlar oluşturmalarına imkan verilmeyecek, bir özel veya tüzel kişilik bu kitle iletişim araçlarından sadece birer tanesine sahip olabilecektir.
- ✓ Televizyonlar başta olmak üzere kitle iletişim araçları aracılığı ile milli kültürümüzün tahrip edilmesine, aile ve toplum yapımızın çökertilmesine izin verilmeyecektir.
- ✓ Türk Kültürüyle ilgili olarak vilayet ve mahalli idarelerle bağlantı sağlanıp çeşitli program ve faaliyetler gerçekleştirilecektir. Bu programlar da Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu’nun koordinasyonunda gerçekleştirilecektir.
- ✓ Milletleri millet yapan, ona şahsiyet ve kimlik veren unsurlar ise kültürel değerlerdir. Korunmaları ve geliştirilmeleri milletlerarası hukukun da görevleri arasına alınmıştır. Ancak; bunu imza altına alan büyük güçler, kültürleri bir taraftan çatışma meselesi ve istikrarsızlık yaratma vasıtası, bir yandan da yozlaşma ve onu yaşatan milletleri kimliksizleştirmek aracı olarak görmektedirler. Bu emperyalist, etnik, dini ve bölgesel ayrımcılığı körüklemeyi, milletleştirmeleri önlemeyi ve insanlar arasında çatışma ve husumet arttırmayı bir sanat haline getirmişlerdir. Bugünün ve geleceğin dünyasında mutlu yaşayabilmeyi ve ortak huzurlu bir dünya kurmayı engellemek için savaş bile çıkarabilmektedirler. Sömürünün

Parti Programı

kolaylaştırılabilmesi için bir vasıta olarak kültürel farklılıklar kullanılmaktadır. Öyleyse kültür ve yeniden kültürlenme olgusu, hem karışıklık hem de mutluluk ortamı için oldukça önemli bir konudur. Bu bakımdan Türk kültürünün yaşatılması ve geliştirilmesi ve kültürel bütünlük içinde milli birlik ve beraberliğin sağlanması partimizin olmazsa olmazlarındandır.

- ✓ Kültür Millidir. Kendi içinde değişime uğradığı gibi, başka toplumlardan da etkilenecek veya onları etkileyerek gelişir ve değişir. Beklenen ve istikrarlı kültür değişmesi yanında, yozlaştırma, toplumda gevşeme, ilgisizlik ve dağılma tehlikeleri de vardır. Önemli olan, kültürün beklenen istikamette gelişmesidir, zenginleşmesidir. Dil, edebiyat ve güzel sanatlar, milli kıyafet ve bize ait donanımlar, folklor, musiki, tarihi eserler ve tarihi miras, milli coğrafya, gelenek ve görenekler, milli tarih anlayışı, çocuk oyunları, masallar, efsaneler, komşuluk ve akrabalık ilişkileri... gibi pek çok unsurları ile kültür, bir düşünce, davranış ve yaşama tarzıdır. Kültür, milletin maddi ve manevi güç kaynağı, birlik ve beraberliğinin koruyucu zırhıdır. O halde milli kültürümüzün milli bünyeye bir zırh gibi giydirilmesi de önde gelen hedeflerindendir. Merkez Parti olarak kültür politikamız, dayanaklarını binlerce yıl öncesinden alan ve merkezi bir kültür olan ‘Türk Kültürü’nün çok renkli bir yapı ve karşılıklı hoşgörü içerisinde sürdürülmesi ilkesine dayanır ve toplumda kabul gören, bilme ve akla uygun zemin taşıyan ailevi, milli ve dini değerleri kazımaya yöneliktir.
- ✓ Türk Milli Kültürü sahip olduğu pek çok değerler bakımından insanlığın ortak değerlerini de bünyesinde taşımaktadır. Sevgi, saygı, yardımlaşma, merhamet, adalet, fedakârlık, hoşgörü, tahammül, güzel ahlak, vefa, şefkat, emeğe hürmet, bilime teslimiyet, hakkı savunma ve kahramanlık v.b. insani değerlerle birlikte demokrasi, insanın temel hak ve özgürlükleri ve evrensel hukuk kuralları ile de dünyanın diğer kültürleri ile kavga halinde değildir. Tehlikeye maruz kalmadıkça kimseyle bir sorunu yoktur. Bu, olmazsa olmaz nitelikte bir varlık ve devamlılık gerçeğidir. Partimiz Türk milli kültürü üzerine, bu gerçekliğe uygun olarak eğilecek ve gerekeni yapacaktır.
- ✓ Milli Kültür değerlerimizi evde, okulda, işyerlerinde, her zaman ve her yerde dikkatlere sunulmak, doğru öğrenilmek ve gelecek nesillere doğru aktarılacak gerekmektedir. Partimiz bu bilinci taşımaktadır.
- ✓ Milli kültür unsurlarımız ve bu unsurların oluşturduğu milli kimliğimiz, küreselleşmenin yok edici kültürel etkileri karşısında savunmasız bırakılmayacaktır. Milli değerler zaafa uğratılmayacak, genç neslin milli değerlerden koparılması önleneyecektir. Küreselleşme merkezlerinin de-

netimine giren basın ve yayın kuruluşları ile yabancı dille eğitim veren öğretim kurumlarının yıkıcı etkileri önlenecektir. Milli kültür değerleri, yabancı kültürlerin tahrip edici etkilerine ve dayatmalarına karşı korunmasız bırakılmayacaktır.

- ✓ Dil maddi ve manevi her türlü mevcudu anlama, anlatma, öğrenme, öğretme özelliğiyle en büyük kültür taşıyıcısıdır. Yani kültürün olmazsa olmazlarından. Türkçe bugünkü dünyada konuşulan beşinci büyük dildir. Aynı zamanda Dünya’da birden çok alfabesi olan tek dildir. Bu yanlışlığı gidermek için Türk Dünyası Alfabe Birliği sağlanmalıdır. Ortak Türkçe kısa zamanda gerçekleştirilmelidir. Duygu ve düşüncelerin, davranış ve bilgilerin sanat ve inançların Türkçe anlayarak ve işi özünden hissederek hayata geçirilmesi ve her türlü vasıta ile toplumda canlılık içinde yaşatılması şarttır. Gelişmiş ülkelerle geri kalmış ülkelerin farkı büyük çapta buradan kaynaklanmaktadır. Bizim temel amaçlarımızdan biri de bu farkı hızla ortadan kaldırmaktır.
- ✓ İnanç dünyamızdan geleneksel sanatlarımıza kadar kendi değerlerini bilen, seven ve bunlara yürekten bağlanarak, bunlar etrafında kenetlenerek milli kimlik ve benlik kazanmış kuşaklar yetiştirmek, bir “Milli Varoluş Davamızdır”. Çünkü milli kültür yerine popüler kültürün etkisinde kalarak, kültürel yabancılaşma örneği veren aydınlarımız, ekonomiden dış politikaya, ülkemizin hiçbir çıkarını koruyamamaktadırlar. Günümüzde küreselleşmenin milli devletler üzerindeki olumsuz etkileri, coğrafyaların vatan olmaktan çıkarılması, milli kimlik bilincinin zayıflatılması, milletlerin güdülmeye ve yönetilmeye hazır, şaşkın insan sürüleri haline dönüştürülmesi sonuçlarını doğurmaktadır. Bu gidişe asla izin verilmeyecektir.
- ✓ Okullar ve meslek kuruluşları ve gönüllü kuruluşlar arası ortak kültürel tanıma ve tanıtma çalışmalarına, işbirliği ve seyahatlere önem verilecektir. Resmi ve özel nitelikli kültürel faaliyet gösteren kuruluşlar desteklenecektir. Eskiye yeniye bağlayan her türlü kültürel varlıklarımız müze ve açık hava teşhir yerlerinde veya kapalı ve uygun mekânlarda koruma altına alınacaktır.
- ✓ Ankara, İstanbul, Diyarbakır, Ahlat ve Söğüt gibi birçok yerde Türklerin kim olduklarını ve onların tarihi ve kültürünü anlatacak müzeler kurulacaktır.
- ✓ Milli Kültür ve ortak insani değerler içinde yer alan her kavram ve olgular kurumsallaştırılmış yapılara kavuşturulacaktır. Bu yapılara okul, kurs, meslek içi eğitim, vakıf, dernek v.b. kuruluşlar vasıtasıyla araştırılan, geliştirilen, yazılı ve görsel sonuçları ortaya konulan ve devamlılık

Parti Programı

gösteren fonksiyonel ve faydacı anlayışla devamlılık kazandırılacaktır. Unutulmakta olan Türk ve Türk- İslam sanatları yeniden canlandırılarak geliştirilmesine özel bir önem verilecek, tüm sanat çalışmalarının gerçekleştirilmesinde merkezi yönetim, yerel yönetimler ve sivil toplum örgütleri (TSK) ağırlıklı olarak öne çıkarılacak şekilde yasal düzenlemeler oyla yapılacaktır.

- ✓ Kültür değişimleri kaçınılmaz bir gerçek olduğu için bu konu asla ihmal edilemez. Kültür canlı bir varlık gibidir. Kendisi yabancı kültürlerle pek çok şey verdiği gibi, yabancı kültürlerden de pek çok şeyi alır. Bu alış-verişler kültür değişmesi dediğimiz kavramın fonksiyonel özelliğine doğrudan ve dolaylı ivme kazandırır. Burada üzerinde durulması gereken ve önemli olan, yabancı kültürden alınanların yerli kültür tarafından özümseyerek hazmedilmesidir. Milli kültürlerin, onları kendi bünyesine zarar vermeyecek şekilde, kendi gelişmesini hızlandırarak ve milli niteliğini koruyarak varlığını devam ettirecek şekillerde vücut bulması, “oturmuş kültür” özelliği kazanması şarttır. Aksi durum “kültürel yozlaşma” ve/veya kültürel emperyalizme kurban gitmek olur. Böyle özelliklere sahip olan milli kültürler, uluslararası ortak kültüre de katkıda bulunabilirler. Aynı zamanda uluslararası ortak kültür özelliklerini de bünyelerine alarak milliliklerini koruyabilirler. Bunun için “aydınların kültür yapma” kabiliyetlerine uygun niteliklerle yetişmeleri şarttır.

8. SPOR

Merkez Parti iktidarında, milletimizin geleceği olan gençlerimizin milli ve manevi değerlerle bezenmiş, ahlaklı, bilgili, sağlıklı yetişmesi ve geleceğe hazırlanması için tüm kurum ve kuruluşlar ile sivil toplum örgütleri teşvik ve seferber edilecektir. Devlet, kurumsal desteğe ihtiyaç duyan her gence eğitimin her kademesinde yeterli desteği sağlayacaktır.

Merkez Parti gençliğin milletimizin ve insanlığın teminatı olarak görmektedir. Bu nedenle başta siyaset olmak üzere her türlü sivil toplum örgütü içinde yer almalarını teşvik ederek gençliğin dinamizminden yararlanmayı düşünmekteyiz.

Tecrübesizlikleri ve merakları yüzünden istemedikleri, “sigara, alkol, uyuşturucu, kumar, pornografi, vs.” gibi bir takım alışkanlıklara sürüklenmemeleri için, milli ve manevi değerlerimize bağlı gençler olarak yetişmelerini sağlayacak her türlü tedbir alınacak, kültürel ve sportif faaliyetlere yönlendirilmeleri teşvik edilecektir.

Genç nüfusumuz fazla olmasına rağmen spor dallarında kazandığımız uluslararası başarılar yetersiz kalmaktadır. Gerekli altyapı hazırlanarak spor faaliyetlerinin yaygınlaşması için başta spor alanında faaliyet gösteren spor kulüpleri olmak

üzere gençlerimiz ve yediden yetmişe tüm insanlarımız spor yapmaya teşvik edilecektir.

Milli eğitimde okul sporu ihmal edilmiştir. Böylece okullar arası müsabakalar azaltılarak hemen hemen bütün dallarda yetişkinler sporculuğun en verimli kaynağı kurutulmuştur. Bu durumu dikkate alan Partimiz ‘Okul Sporı’nun yeniden geliştirilmesine önlemleri alacaktır.

9. KENTLEŞME VE KONUT POLİTİKASI

Kentleşme kavramı, ekonomik ve sosyal çevresel boyutta belli dengeleri gözeten, bölgesel ve küresel kalkınma görüşü (ufku) ile uyumlu ve bu görüşe etkin bir şekilde katkı sağlayabilen çok boyutlu bir kavram olarak tanımlanmaktadır. Bu tanım, içerisinde hem temel insani ihtiyaçlar, çevresel değerler, sosyal eşitlik ve adalet gibi etik ve felsefi konuları hem de işsizlik, sağlık, yoksulluk, altyapı gibi daha ekonomik ve siyasi konuları barındırmaktadır. Hava kirliliği, çevresel ve sosyal harcamalar, enerji ve su tüketimi, trafik yoğunluğu, çöp yönetimi gürültü ve koku kirliliği, yoksulluk, işsizlik, eğitim, konut, kurumsal kararlarla katılım, suç oranı ekonomik sürdürülebilirlik, sosyal adalet, şehir güvenliği ve yeşil alanların niteliği kentleşmenin sürdürülebilir olup olmadığının belirlenmesindeki ölçülerdir.

Ülkemizin en önemli sorunlarından biri de hızlı ve plansız kentleşmedir. Bu durum; hızlı nüfus artışı konut yetersizliği, düzensiz göç, tarım ihmal, doğa tahribi ve arazi yağmalanması gibi olumsuzluklardan kaynaklanmaktadır. Kentleşmedeki çarpıklık ormanlarımızı, yeşil alanlarımızı, sularımızı yok ediyor, tarım alanlarımızı tahrip ediyor, turizmimizi baltalıyor, haksız kazancı besliyor ve ülkemizin çirkinleşmesine yol açıyor.

Son yıllarda siyasi iktidar, insan haklarına, mülk edinme hakkına ve anayasa-ya aykırı olan ‘‘Kentsel Dönüşümü’’ başlatmıştır. Belediyeler en uygun, en düzgün şehir planlamaları yapsalar da, Hükümet’in kararları kendi eline alarak, kentsel dönüşümü merkezin tekeline almış olması, yerel yönetimlerin demokratik hakkına tecavüzdür.

Kentsel mekanın yeniden üretim ve yaşanabilir hale getirilebilmesinde sürdürülebilirlik, katılım gibi tüm toplum kesimlerinin ortak kararları, kesinlikle kent planına dayanarak kentsel dönüşüm projeleri pilot bölgelerden başlayarak ele alınması gerekirken, bunların hiçbirini dikkate alınmadan işleme konmasını, önceliklere birey hakkına mülkiyet hakkına ve toplu yaşama hakkına tecavüz olarak görürüz.

Doğru bir alan tanımı, doğru bir projelendirme süreci, doğru bir finansman ve uygulama modeli ve toplumsal alanın tümünü kavrayacak biçimdeki bir anlayışla ele alınması gerektiğini ve mutlaka mekan sakinlerinin ortak kararının kaçınılmazlığını savunmaktayız.

Parti Programı

Tüm dünyada kentsel dönüşüm bölgeleri eski sanayi, liman, üretim, depolama alanlarından başlayarak, yaşanmaz haldeki mekanlara kayarken; Türkiye’de kentsel toprağın kentsel rant esas teşkil ettiği tüm açıklıkla görülmektedir. Özellikle İstanbul gibi büyük kentlerde, kentsel dönüşüm adı altında, kentlerin coğrafi, tarihi dokuları tahrip edilerek gökdelenler dikilmesini tam bir rant paylaşımı olarak görmekteyiz.

Sermayeyi elinde tutmak amacıyla, inşaat alanı yaratmak için kentsel dönüşümün bir araç olarak kullanılmasını toprak mülkiyetine haksız olarak el koymak sayarız.

Kent varoşlarında yıllara dayanan gecekonduların sahiplerinden Kentsel Dönüşüm Yasası ile alınmasını ve bu alanlara acayip çok katlı binaların dikilmesini, bir yandan çok kötü kentleşme görürken diğer yandan; mülke el konulmasını da bir hak gaspı olarak müdafa ederiz.

Diğer taraftan, kamu mülkiyetinde olan alanların da kentsel dönüşüm yolu ile ranta dönüştürülmesini, tümüyle halkımızın ortak malına el koymak olarak tanımlarız.

Bu itibarla partimiz iktidarında, öncelikli olarak Kentsel Dönüşüm Yasası kaldırılarak; yerine yukarıdaki olumsuzlukları ortadan kaldıran, çağdaş kentleşmeyi esas alan ve mutlaka hakkaniyete riayet eden bir yasa çıkarılacaktır.

Merkez Parti iktidarında yaşam kalitesine, kentin fiziksel görünümünü sosyo-ekonomik gelişmişliğini çevre ve sağlık özelliklerini dikkate alın; kenti ilgilendiren tüm alanlarda yerel yönetim özel sektörün, üniversitelerin, STK’ların ve kentli halkın ortak çalışmaları yaparak, kentsel stratejiler geliştirmesine fırsat veren politikalar izlenecektir.

Kentleşme ve konut meselesinin çağdaş standartlara kavuşturulmasının önündeki en büyük engel olan iç göç; izleyeceğimiz tarım ve hayvancılık politikaları, kırsal kalkınma ve köye dönüş projesi gibi politikalarla büyük oranda çözüme kavuşturulacaktır.

Merkez Parti iktidarında, şehir planlarına aykırı kentleşmeye izin verilmeyecek, şehirlerimizin altyapı sorunları çözüme kavuşturulacak, kurulu şehir bölgesinde imar tadilatı yapıp yoğunluğu artırmak yerine, gecekondu bölgelerinde imar ıslah planları gerçekleştirilecek ve mücavir alanlardaki planlamanın sürat kazanması sağlanacaktır.

Merkez Parti iktidarında, şehirlerin doğal ve tarihi dokularının korunmasına yönelik uygulanan SİT politikası yeniden gözden geçirilerek şehirlerin dokusunu bozan yapılaşmanın önüne geçilecek, uzun vadeli programlarla şehirlerin yaşanabilir, sağlıklı, çevre güzelliği taşıyan mekanlar haline gelmesi sağlanacaktır.

Kent halkının sağlık, eğitim, spor, kültür gibi ihtiyaçlarını karşılayacak kamu kurumu, hastane, üniversite, okul gibi mekânların inşası belli ilke ve kurallara bağlanarak halkın kaliteli hizmet alması sağlanacak, kentlerde yaşam kalitesini yükselten uygulamalar öncelikli bölgeler göz önünde bulundurularak yaygınlaştırılacaktır.

Kent hakkı, kentin potansiyel faydalarına bütün yaşayanların eşit erişimi, bütün yaşayanların karar alma süreçlerine katılımı ve yaşayanların temel hak ve özgürlüklerinin tamamını gerçekleştirebilmesi olarak tanımlanabilir. Kent hakkı, kentsel kaynaklara erişime yönelik bireysel özgürlüklerin çok ötesinde kenti değiştirmek suretiyle kendimizi değiştirme / kendi geleceğimizi belirleme hakkıdır ve bu doğrultuda, kentte yaşayanların kent hakkı Merkez Parti iktidarında güvence altına alınacaktır.

Kentlerimizdeki gece kondu çarpıklığının giderilmesi öncelikli konu olacak, sanayi ortamlarında sağlıklı ve insancıl üretimlerin gerçekleştirileceği bir kentsel alt yapı yaratılacak, altyapı oluşumunda, çocukların, gençlerin, yaşlıların ve engellilerin durumları ayrı ayrı dikkate alınacak, şehirlerin ulaşım sorunlarına çözüm için yer altı ulaşım projeleri desteklenecek, deniz yolları ve raylı sistem uygulaması yaygınlaştırılacaktır.

Merkez Parti iktidarında, arsa ve arazi yağmasına son verilecek, imar düzeninde kamu yararı esas alınacak, imar da yerel planları yargı kararlarına açık olacak şekilde belediyeler yapacak, imara açılacak araziler Türkiye ölçeğinde ilgili uzman, mühendis ve şehir plancılarının merkezi planları ile belirlenecektir.

Sosyal konut yapımı geliştirilecek, konut yapımında depreme karşı dayanıklılığı sağlayan yapı denetimi ciddiyet ile takip edilerek yürütülecek, mevcut yapıların depreme dayanım kapasiteleri belirlenerek verilecek teşviklerle çok zayıf olanlar yıkılacak, orta düzeyde olanların depreme dayanıklılığı güçlendirilecektir. Ülkemizin doğal afet alanlarını deprem kuşakları sınırlarını belirleyen doğal afet riski haritaları hazırlanacak, yeni verilerle sürekli güncelleştirilecek ve arazi kullanımları bu haritalara göre belirlenecektir.

Merkez Parti iktidarında, dar gelirli halkımızın konut sahibi olmalarına önem verilecek, konut maliyetlerini düşürmek ve imar planlarına uygun toplu konut yapımını teşvik etmek üzere, kent çevrelerindeki kamu arazileri arsa üretime tahsis edilerek kooperatiflere ucuza satılması veya kiralanması kolaylaştırılacaktır.

Sağlıklı nesillerin ancak sağlıklı ortamlarda yetişebileceği inancından hareketle, vatandaşlarımızın sağlıklı mekânlarda yaşamaları için, uygun olmayan evlerden ve gecekondu gerçeğinden kurtarılmalrı öne alınacaktır.

Günümüzde, kırsal alanlardan büyük kentlere doğru, plansız, programsız ve denetimsiz bir şekilde gerçekleşen kentleşme süreci önemli sorunları da beraber-

rinde getirmektedir. Bu süreçte kentlere göç edenler kadar, nüfus hareketine sahne olan yerlerin eski sakinleri de bu sorunlardan etkilenmektedir. Hızlı ve plansız kentleşme nedeniyle, gecekondulaşma, iş ve konut arzının yetersiz kalması, trafik sorunu, doğal kaynakların sorumsuzca tüketimi, toplumdaki sosyal dengesizliğin giderek artması gibi birçok sorun kentlerde yaşayanların yaşam kalitesini düşürmekte ve kentsel yaşamı zorlaştırmakta dolayısıyla da bir değişim ihtiyacını doğurmaktadır.

Kentsel dönüşüm, kentsel sorunların çözümünü sağlayan ve değişime uğrayan bir bölgenin ekonomik, sosyal, fiziksel ve çevresel koşullarına kalıcı çözümler sağlamaya çalışan çok kapsamlı bir vizyon ve eylem olarak tanımlanmaktadır.

Merkez Parti iktidarında kentsel dönüşüm projelerinin başarıya ulaşması ve kentsel yaşam kalitesinin artırılması için bir taraftan bu projelerden etkilenen/yararlanan halkın ve kamuoyunun desteği; diğer taraftan da dönüştürülecek kentsel alanla ilgi ve ilişkisi olan sosyal girişimcilerin ve yerel haklın bilgilendirilmesi ve süreçte dâhil edilmesi sağlanacaktır.

1. Gecekondulu kültürü, insanın yıpranması ve sorunlu hale gelmesinde, gelişmenin engellenmesinde, diğer ortamlardan daha fazla etkili olmaktadır. Bu nedenlerle, mağduriyet göz önünde tutularak gecekondulu gerçeğinin ortadan kaldırılmasına çalışılacaktır. Köylerde de şehirlerde olduğu gibi, depreme dayanıklı evler ve hayvan ahırları yapımında devlet proje ve düşük taksitlerle uzun vadeli kredi desteği sağlayacak, gerekli yerlerde hibe yardımlara gidecektir. Şehirlerle köyler arasındaki farkları azaltmak genel politika olacaktır.
2. Son yıllarda uygulanan dayatmacı politikalar bilgisizlik ve ilgisizlik sonucunda toplum iyice fakirleştirilmiş, nüfusun büyük çoğunluğu İstanbul başta olmak üzere büyük şehirlere yığılmıştır. Düzenli bir şehir planlaması, konut yapımı ve şehirleşmenin manevi kültür kaynakları, ilgili kurum ve kuruluşları çok yavaş, gecikmeli ve yetersiz ele alınmaya başlandığından, işler olurlu kalmadığından, bu karışıklık ve düzensizlik insanımızın kalite ve yaşayış tarzını da menfi anlamda etkilemektedir. Çevre hem bir kültür hem bir eğitim demektir. Görerek ve yaşayarak gelişmeye ayak uydurmak demektir. Düzenli şehir; emniyet, çevre bilinci ve mensubiyet duygusunu pekiştiren önemli bir geliştirme unsurudur. Bu onu geçmişte hem iyi bilinemediği hem de ihmal edildiği için pek çok problemi de beraberinde getirmiştir. Bu şehirlerde oluşan varoşlar; eğitim ve kültür politikasızlığı ve işsizlik yüzünden ihmal edilmiş ve böylece özellikle büyük şehirler çetecilerin, gaspçıların, soyguncuların, hırsızların, uyuşturucu kullanıcılarının ve her türlü mafyanın adeta işgali altına sokulmuştur. Varoşların bir kısmı silahlı çeteler marifetiyle kurtarılmış

bölgeler haline getirilmiş, bölücü faaliyetler artık büyük şehirlerimizde bile pervasızca uygulanır duruma getirilmiş. **“Güzel ahlak”** demek olan yüce dinimiz adına söz söylediğini veya politika yaptığını iddia edenler, bütün bu dertlere sosyal, kültürel, ekonomik, dini ve ahlaki manada çare arayacakları yerde, bu problemlerden bilerek köşe bucak kaçmakta, bunlara uygun çözüm ve çare aramamaktadırlar. **Partimiz** çaresizliği çare olarak kabul etmeyecek ve Türk Toplumunu çürümeye ve kokuşmaya sürükleyen bütün bu olumsuz gelişmelere çare bulacaktır.

3. Sağlıklı hayat ve sağlıklı şehirleşmenin süratle yakalanabilmesi için, modern şehircilik kurallarına uygun yaşayış alanları ve binalar yapılacaktır. Geliri yeterli olmayan vatandaşlarımız için, toplu konutlar, sosyal konutlar, alt yapısı ve projeleri hazır konut yerleri üretimine daha çok hız verilecektir. Uzun vadeli ve ucuz kredilendirme yolları daha çok genişletilecektir. Dünyada mekan, Ahirette iman sözü boşuna yerleşmemiştir. Partimiz bunun arka dünyasını da iyi anladığı için, konut meselesini bir devlet politikası olarak daha etkin bir şekilde sürdürecektir.

10. YURT DIŞINDAKİ VATANDAŞLARIMIZ

Ülkemizin sanayileşmesine, turizmine, ticaretine, Avrupa ile bütünleşmesine katkıları küçümsenmeyecek olan yurt dışındaki işçilerimizi yalnız bırakılmışlık duygusu içinde, Avrupa ülkelerindeki ekonomik ve sosyal krizlerden dolayı tedirgin ve mağdur oldukları bilinmektedir.

Merkez Parti olarak yurt dışındaki işçilerimizin ve vatandaşlarımızın her çeşit hak ve menfaatlerinin korunmasını önemli bir görev telakki etmekteyiz. Bu sebeple yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın kurdukları sivil toplum örgütleriyle iyi ilişkiler ve istişare içerisinde ve bir plan dahilinde sonuca odaklı hizmet ve ihtiyaçlarının karşılanması için bir strateji oluşturulacak, Türkiye Cumhuriyetinin vatandaşı olmanın haklı onurunu bu insanlarımıza da yaşattıracağız.

Merkez Parti iktidarında, yurt dışındaki vatandaşlarımızın bulundukları ülkelerdeki haklarının korunması ve geliştirilmesi için her türlü sorunları yakından ilgilenecek, devletin hizmetleri bu insanlarımıza ulaştırılacak, sahipsiz kalmamalarını önleyecek ve milli ve manevi değerlerinden uzaklaştırılarak asimile edilmelerine karşı gereken tedbirler alınacaktır. Yurt dışındaki Türklerin seçimlerde oy kullanma çilesine son verilecek, pasaport ve konsolosluk işlem harçları makul düzeye çekilecektir.

11. ÇEVRENİN, DOĞAL VE KÜLTÜREL ZENGİNLİKLERİNİN KORUNMASI

Çevre; insanlar, diğer canlı varlıklar, cansız varlıkların bulunduğu her ortamdır. Merkez Parti, çevreyi bu bütüncül yönüyle ele almaktadır. İnsanlığı çevre

Parti Programı

sorunlarıyla ilgilenmeye iten nedenler olarak; çevre üzerindeki baskının giderek ağırlaşması, doğal kaynakların tükenme noktasına gelmesi, sel, kuraklık, orman yangını gibi yıkımların çoğalması, karbondioksit emisyonunun sürekli artış göstermesi, ozon tabakasının incilmesi, iklim değişikliği, uluslararası suların kirliliği, yaban yaşamının korunması, kirlilik ve gürültüden dolayı yaşam kalitesinin düşmesi gibi sayılabilir. Nitelik ve nicelik olarak giderek büyüme gösteren çevre sorunları, ülkelerin iş birliğini gerektiren küresel politikalar belirlenmesini zorunlu kılmaktadır.

Ülkemizdeki yaşam koşullarının iyileştirilmesi ve yaşam kalitesinin yükseltilmesi amacı, çevre sorunları ile ilgilenmenin önemli bir diğer nedenidir. Bir yandan, doğal kaynaklar üzerinde baskının giderek artması ekonominin sürdürülebilirliği sorununu gündeme getirmiş, diğer yandan da, iklim değişikliği, genetiği değiştirilmiş organizmalar gibi yeni sorun alanları gündelik yaşamda etkilerini hissettirmeye başlamıştır.

Ülkemizin ormanları, meraları, yaylaları, milli parkları, su kanalları çok büyük ölçüde tahrip edilmiştir. Sadece İstanbul'da 2012 / 2013'te kentin coğrafi konumuna, tarihi dokusuna aykırı sadece üç büyük proje nedeniyle en az üç milyon ağaç kesilmiştir. Asırlık ağaçların, onlarca yılda yetişen ormanların yok edilmesi, coğrafi yapıyı boğarken iklim şartlarını da etkilemiştir. Bu rantsal yaklaşım, doğanın acımasızca tahribatı kesinlikle önlenecek, orman alanları, yeşil alanların korunması, iyileştirilmesi ve geliştirilmesi için özel yasa çıkarılacaktır.

Merkez Parti çevre kalitesinin korunması, sürdürülmesi ve geliştirilmesi, çevresel zararı önleyici tedbirlerin alınması, insan sağlığının korunması, sahillerin yağmalanmasının önlenmesi, doğal kaynaklardan akılcı ve makul biçimde yararlanılması, bölgesel yada dünya çapında çevre sorunlarının üstesinden gelebilmek için uluslar arası düzeyde önlemlerin alınmasında katkı sağlanması hedeflemektedir.

Merkez Parti iktidarında, ülkemiz çevreye zararlı atıkların mezarlığı olmayacak, çevreyi kirlüten hiçbir kalkınma yada üretim modeli müsamaha görmeyecek, eko-sistemler üzerinde toksik ve kalıcı etkileri bulunan endüstri atıklarının kontrol altına alınması ve arıtımı sağlanacak, tarımda kullanılan kimyasal gübre, ilaçlama ve hormonların uygulama ve kontrolleri standartlara bağlanacaktır.

Merkez Parti olarak, merkezi yönetimin, yerel yönetimlerin, sivil toplum kuruluşlarının ve vatandaşların ortak katılımıyla oluşacak, uluslar arası örgütlerin taleplerini ve çalışmalarını dikkate alacak, bir çevre yönetim sistemi geliştirilecektir.

Merkez Parti iktidarında, denizlerimiz, akarsularımız, göllerimiz, ormanlarımız, bitki örtülerimiz, yaban hayatımız gibi doğal zenginliklerimizle; tarihi, kültürel, manevi, milli sanat ve değerlerimizin ekonomik ve siyasal çıkarlar uğruna

tahrip edilmesine asla müsaade edilmeyecek, korunmasını ve gelecek nesillere intikalini sağlayacak politikalar izlenecektir.

Merkez Parti iktidarında, çölleşme, orman yangınları, erozyon, su kaynaklarının israfı ve kirlenmesi, plansız kentleşme ve denetimsiz yapılaşma gibi hususlar sıkı takibe alınarak doğanın tahrip olmasına imkan verilmeyecektir. Bu hususlara yol açanların şiddetli cezalara çarptırılması için gereken hukuki değişiklikler ivedilikle yerine getirilecektir.

Merkez Parti iktidarında, milli kaynaklarımız olan iç deniz, göl ve akarsularımızla ve sınır aşan nehirlerimiz milli kaynaklarımız olup bunların paylaşılması, “uluslar arası konsorsiyumların yönetim ve denetimine” verilmesi söz konusu dahil olamaz. Ancak, kendi irademiz ve iyi komşuluk ilişkileriyle tahsis söz konusu olabilir.

Doğal, tarihi ve kültürel değerlerimizin korunup geleceğe miras olarak bırakılabilmesi için; vatandaşlarımızın bilinçlendirilmesi sağlanacak, ders kitaplarında ve görsel- yazılı basın programlarında işlenmesi sağlanarak bu zenginliklerin değerini ve sorumluluğunu bilen nesiller yetiştirilecektir.

Kurulacak her tesisin doğa dengesini bozmayacak şekilde ve yerlerde kurulmasını temin edecek, yatırım projelerinin çevre kirliliği önleyici yatırımları içermesi sağlanacak, çevreyi kirlütenlere caydırıcı ağırlığı olan bedeller ödetilecektir. Bu doğrultuda Merkez Parti, kirlüten öder ilkesine önem vermektedir. Merkez Parti, çevre kirliliğinin önlenmesi ve çevrenin geliştirilmesi için Çevresel Etki Değerlendirmesi uygulamasına, sürdürülebilir kalkınma anlayışına, Anayasamızın 56. Maddesinde yer alan Çevre Haklarına özel bir önem verecektir.

12. ARAŞTIRMA BİLİM VE TEKNOLOJİ

Bilim ve teknoloji politikaları, bütün dünyada ülkelerin refah seviyesini doğrudan etkileyen ve siyasi gidişine yön veren, gelişim ve değişim şartları ortaya çıkaran politikalar olmuştur. Teknolojinin bu etkinliği nedeniyle bütün ülkeler teknolojiyi üretmek, elde etmek, kullanmak ve yaymak için her türlü çabayı göstermektedir.

Türk sanayisinin teknoloji üretebilme kabiliyeti kazanabilmesi için kendine güvenmesi gerekir. Teknoloji üretebilme bir organizasyon meselesidir. Türk insanı, organize olabilen ve organize edebilen meziyetlerle teçhizdir. Türk insanı bu yeteneğini, geriye doğru baktığında tarihin derinliklerinde bulacaktır. 21. Yüzyıl Türkiye’si bilim adamıyla araştırmacısıyla kalite itibarıyla teknoloji üretebilecek bir kapasiteye ulaşmıştır.

Merkez Parti olarak, teknoloji ithal eden bir ülke olmak yerine teknoloji üretip ihraç eden bir ülke yaratmayı hedefliyoruz. Teknoloji politikamızla etkin iş-

leyen bir teknolojik sistem yaratmayı ve bu sistemle ileri teknolojiler üretmeyi amaçlıyoruz.

Partimiz iktidarında, öncelikle araştırma, bilim ve geliştirme alanlarını belirleyecek, bu alanlarla ilgili plan ve programlar hazırlayacak, bu plan ve programlar doğrultusunda kamu araştırma kuruluşlarını görevlendirecek, gerektiğinde özel sektörle işbirliği yapacak teşvik edici ve düzenleyici tedbirleri saptayacak, bilim ve teknoloji sisteminin etkinleşmesi ve geliştirilmesi amacıyla yasa tasarıları ve mevzuatı hazırlayacak, araştırmacı insan gücünün yetiştirilmesi ve etkin bir şekilde kullanımı için gerekli önlemler saptanarak uygulanması sağlanacaktır.

Partimiz iktidarında, nüfus başına düşen araştırmacı sayısının, Araştırma- geliştirme harcamalarının, gayri safi milli hasıla içerisinde payının, ülkemizin evrensel bilime katkısı açısından, dünya sıralamasındaki yerinin daha üst sıralara çıkarılmasının, araştırma- geliştirme harcamaları içindeki özel sektör payının artırılması hedeflenmiştir.

Bu hedeflere en kısa sürede erişebilmek için ülkemizdeki mevcut potansiyel ve dünyadaki bilim ve teknolojinin gidişatı göz önünde bulundurulacak. Bilişim ileri teknoloji malzemeleri, biyo-teknoloji, nükleer teknoloji, uzay teknolojisi konularındaki çalışmalara öncelik verilecektir.

Merkez Parti iktidarında, üniversitelerde lisans düzeyinde, fen dallarından beyin göçünü durduracak ve bu dallara yönetimi teşvik edecek, özel teşebbüsün araştırma- geliştirme harcamalarındaki payının artırılmasını sağlayacak, küçük ve orta ölçekli işletmelerde araştırma geliştirme birimleri kurmalarını sağlayacak önlemler alacaktır.

13. YAZILI VE GÖRSEL BASIN

Basın özgürlüğü ilkesi, Anayasanın vazgeçilmez kuralıdır. Özgürlükçü, demokratik ve insan haklarına dayalı ve saygılı rejimlerde kitle iletişim araçları, toplumun vazgeçilmez öğeleridir. Halkın devlet yönetiminde söz sahibi olabilmesi, iç ve dış olayları eksiksiz öğrenebilmesi, olup biten her şeyden haberdar olması gerekir. Bunu sağlayacak en önemli araç da görsel ve yazılı basındır.

Bu özgürlüğün amacı; doğru ve gerçek bilgileri kamuoyuna ulaştırmaktır. Halkı aydınlatma, çeşitli sorular üzerinde kamuoyunu düşünmeye sevk etme, tartışmalar açma, bilinmeyenleri araştırıp ortaya çıkarma basının en önemli görevleridir. Böylece toplumda çağdaş ve demokratik bir toplum düzeni yaratılmasında adımlar atılmış olacak, halka ulaştırılmasına toplum yararı olan bilgiler, olaylar ve olaylar hakkında düşünenler basın aracılığıyla aktarılacaktır. Böylece basın kamuoyu sağlayarak yöneticiler üzerinde halkın denetimini de sağlamış olacaktır.

Partimiz, vatandaşımızın, özgür haber alma ve düşüncelerini yansıtmaya hakkını tesis eden özgür basının, anayasal ve yasal çerçevede ele alarak medyanın

ifade özgürlüğüne getirilen ve demokratik toplum düzeniyle bağdaşmayan yasak ve cezaların kaldırılmasını, basın çalışmalarının çağdaş uluslararası ölçülere uygun şartlarda çalışmasının önündeki engellerin kaldırılmasını sağlayacak, özgürlüklerini titizlikle koruyacaktır.

Ancak, özel ve aile hayatına ve meskene müdahalelere, inanç, şeref ve haysiyete yönelik tecavüzlere, söz ve hakaretlerin zararlı yorumlarına, özel hayata ilişkin ve başkasını ilgilendirmeyen haberler yayılmasına, her türlü izleme, gözleme ve baskı altında tutma hareketleri gibi kişi hakları ile toplumu tahrik edecek, dinsel ve etnik çatışma oluşturacak, kargaşa yaratacak haber, görüş ve ifadelerin basın özgürlüğünden sayılmayacağını düşünüyoruz.

Partimiz iktidarında, basının sorumluluklarını daha etkili biçimde yerine getirmesi için gerekli tüm imkanlar kullanılacak, üstlenmesi gerekli işlevlerin doğru noktaya oturtulması için gerekli tedbirlerin alınmasını sağlayacak, basının kendi alanları ile ilgili olmayan alanlarda faaliyet yürütmeleri ve tekelleşmelerine fırsat tanınmayacaktır.

Başta basın ahlakı olmak üzere ulusal ve uluslararası basın normlarına uygun olarak basının kendi denetimini yapması yanında, hukuksal yasalar denetimi de olacaktır.

14. TRAFİK

Ülkemizdeki trafik kazaları önemli bir halk sağlığı sorunu oluşturmaktadır. Her yıl bu yüzden on binlerce kişi ölmekte ve yaralanmakta, göz ardı edilemeyecek maddi kayıplar meydana gelmektedir. Büyük şehirlerimizde, büyük bir zaman israfına, iş kaybına ve insanların ruh sağlığının bozulmasına sebep olan bir trafik keşmekeşliği yaşanmaktadır.

Vatandaşlarımız arasında trafik bilinç ve duyarlılığını artıracak, yönetimin çeşitli kademelerindeki yetkililerin trafik kazalarını önleme kararlılıklarını daha da pekiştirecek, trafik kazalarının yol açtığı sağlık sorunlarına ışık tutacak, çok sektörlü yol güvenliği stratejileri oluşturacak, trafik kazalarının önlenmesinde ve sonuçlarının hafifletilmesinde sağlık sektörünün etkinliğini artıracak politikalar geliştirilecektir.

Ülkemizdeki trafik kazalarının nedenleri olan; sosyal, kültürel, hukuksal sebepler ile taşıma ortamı, karayolu yapısı, çevre koşulları, kaza sonrası yardım hizmetleri gibi hususlar ele alınarak iyileştirilmeleri, geliştirilmeleri ve uygulamaları sağlanacaktır.

Trafik kazalarında oluşan yaralanmaları, sakatlıkları ve ölümleri en aza indirecek şekilde haberleşme, araçtan kurtarma, ambulans hizmetleri, hızlı ve bilinçli ilk yardım ve klinik yardım gibi kurtarma hizmetlerinden oluşan bir sistem geliştirilecektir.

Parti Programı

Yapılan araştırmalar, trafik kazalarının önlenabilir olduğunu ve geliştirilecek girişimlerle yüz binlerce kişinin yaşamının kurtarılabilceğini göstermektedir. Partimiz iktidarında, ilk olarak kaza oluşumunun önlenmesi, kazaya neden olan mekanizmaların tanımlanması ve buna yönelik düzenlemeleri, ikinci olarak kaza oluştuğunda yapılması gerekenleri ve kazanın şiddetini azaltmaya yönelik düzenlemeleri, son olarak da kaza sonrasında yapılacakları ve yaralanmaların etkilerini azaltmaya yönelik önlemleri kapsayan tedbirler alınacak ve uygulanacaktır.

15. EMNİYET VE ASAYİŞ

Suçun insanlığın ortak sorunu haline geldiği dünyamızda, emniyet ve asayişin sağlanması, toplumun huzur ve güven içerisinde yaşayabilmesi için gerekli olan en temel şarttır. Ülke, sınır ve değer tanımaksızın gerçekleştirilen suçla mücadele; bilgi toplama, metotlu çalışma, mesleki tecrübeleri hizmetlere dönüştürme, uluslararası işbirliği ve bilgi paylaşımı ile gerçekleştirilebilecek hususlardandır.

Emniyet ve asayiş hizmetlerinin yerine getirilmesi sürecinde yapılan çalışmalar, dikkatli, hassas ve hızlı bir şekilde gerçekleştirilmeli, suçların önlenmesinde ve aydınlatılmasında emniyet hizmetlerinin kalitesi artırılmalı, emniyet birimleri ve çalışanlarının uzmanlaşmaları ve başarılı kılınmaları sağlanmalıdır.

Merkez Parti iktidarında, anarşi, terör, bölücülük ve aşırı cereyanlarla sürekli ve müessir bir şekilde mücadele edilmesinden sorumlu olan birimlerimizin görevlerini daha kısa sürede ve daha bilinçli bir şekilde yerine getirebilmeleri için hukuksal ve teknik imkan ve vasıtalarla donatılması sağlanacaktır.

Merkez Parti iktidarında, ülkemizde işlenen suçların çoğalma eğilimi göstermeleri ve toplum barışını tehdit eder duruma gelmeleri nedeniyle, “Emniyet teşkilatı Kanunu” ve “Türk Ceza Kanunu” başta olmak kaydıyla tüm hukuk sistemi yeniden elden geçirilecek ve suçluların hak ettikleri cezalara çarptırılmaları sağlanacaktır.

16. DIŞ POLİTİKA

Merkez Parti, tüm öz kaynakları ve dinamikleriyle, Türkiye Cumhuriyeti Devleti’nin dünya politikasında ağırlıklı bir ülke olduğuna inanmaktadır. Türkiye Cumhuriyeti dünya üzerindeki rolünün gereğini yerine getirmek ve bu rolün gereği olarak da kendine ve tarihine yakışır bir sorumluluk üstlenmek zorundadır.

Merkez Parti Türkiye’nin sınır komşuları ile ilişkilerini sağlıklı ve sağlam temellere oturtmayı devletin öncelikli görevlerinden biri olarak değerlendirmektedir. Bu anlayışla, sınır komşularımızı ilgilendiren sorunlarda Türkiye’nin, herhangi bir diğer ülkeden daha sorumlu hareket etmesi gerektiğine inanmaktayız.

Konumu ve tarihten gelen bağlar nedeniyle ülkemiz, hem Kafkaslar, hem Ortadoğu, hem Balkanlar ve hem de Akdeniz ülkesidir. Böyle bir jeostratejik, jeopo-

litik ve jeoekonomik durumu nedeniyle bu bölgelerle ve ülkelerle dengeli, ortak çıkarlı, barışsal istikrarlı ilişkiler geliştirmeyi kaçınılmaz görürüz.

Balkanlar'da, Kafkasya'da ve Ortadoğu'da kuvvet kullanarak, halkların etnik ve kültürel bazda parçalanıp, iç savaşılar neden olan gelişmelerin durdurulmasını savunuruz.

Sorunların kuvvetle değil; insan hakları, özgürlükler temel alınarak, barışsal, samimi diyaloglarla çözülmesini öngörürüz.

Kafkasya'da, Balkanlar'da, Ortadoğu'da ve dünyanın diğer bölgelerinde yaşayan soydaşlarımızın yaşadıkları ülkelerin vatandaşları olarak insan hakları, özgürlükler ve kültürleri ile hayatlarını sürdürmelerini müdafaa ederiz.

Partimiz, İsrail-Filistin sorununun Birleşmiş Milletler Kararı çerçevesinde çözülmesi için tarafların ciddi ilişkiler sürdürmesi gerektiğine inanır.

Elbet Ermenistan ile ilişkilerin geliştirilmesinin her iki ülke ve bölge için önemli olduğunun bilincindeyiz. Ancak Ermenistan'ın işgal ettiği Azerbaycan topraklarından çekilmesini, Ermeni örgütleri vasıtasıyla uluslararası hukuka aykırı bir şekilde Türkiye'ye karşı soykırım iddialarından vazgeçmesini ve ayrıca Ermeni Devleti'nin resmi belgelerinden Türkiye'ye ait bazı toprakların kendi sınırları içinde gösterilmesinin çıkartılmasını, ilişkilerin gelişmesi için bir koşul olarak görürüz.

Sözde Ermeni soykırımı sorununun çözümü için; bağımsız tarihçiler tarafından Türkiye, Rusya ve Ermenistan dahil, ilgili tüm ülkelerin arşivlerini kendilerine açarak iddiaların hiçbir etki altında kalmadan, önyargılara kapılmadan incelenerek sonuçlandırılmasını savunuruz.

Merkez Parti, Türk-Yunan ilişkilerinin çok samimi bir şekilde geliştirilmesini, Ege'nin iki yakasında iki milletin dostça yaşamasını arzu etmektedir.

Türkiye-Yunanistan ilişkilerinin Lozan'da kurulan denge çerçevesinde gelişebileceğine ve sorunların da bu denge içinde çözülebileceğine inanmaktadır.

Partimiz, her iki ülkede yaşayan Türk ve Rum azınlıkların hakları için karşılıklı diyalog kurulması görüşündedir. Özellikle Batı Trakya'da yaşayan soydaşlarımızın Lozan Anlaşması ve diğer uluslararası anlaşmalarla sağlanan haklarının hiçbir kısıtlamaya tabi olmadan verilmesi ve korunması için gayret gösterilmesini savunur.

Merkez Parti, Türkiye'nin "Akdeniz için Birlik Platformu"nda, ancak her ülkenin eşit koşullar altında yer alması kaydı ile katılmasını benimser.

Partimiz, ülkemizin dış politikasını yürütmekle yükümlü bürokratik kadroların; günümüzde gelişen sosyal, kültürel, ticari, spor vb. ilişkiler gereği Dışişleri

Parti Programı

Bakanlığı kökenli olmayan, ulusal ve uluslararası düzeyde başarısı kanıtlanmış kişilerce desteklenmesi ilkesini, bakanlığın mesleki yapısını bozmayacak şekilde benimsemektedir. Bu yaklaşımın işleyiş esasları, yasalarla belirlenecektir.

Partimiz dış politikada “Mütekabiliyet” esasının en önemli faktör olduğuna inanır ve bütün dış ilişkilerin bu esas dâhilinde yürütülmesini ister.

Merkez Parti olarak, bütün dünya ülkeleriyle özgürlükçü, demokrat, insan haklarına saygılı, mütekabiliyet esasına bağlı, uluslararası meşruiyeti esas alan, karşılıklı hak ve çıkarlara saygılı, barışçı ve dengeli bir dış politika hedefimizdir. Milli bağımsızlığımıza ve çıkarlarımıza uygun düştüğü ölçüde, uluslar arası organizasyonlar içinde bulunmayı, mevcut yapılanmalar içinde de uluslar arası toplumlara uyumlu politikalar izlemeyi esas alır.

Partimiz, “Yurtta Barış, Dünyada Barış” ilkesine, Cumhuriyetimizin ilke ve değerlerine bağlı, milli çıkarlarına öncelik veren istikrarlı bir dış politikayı hedeflemiştir. Ekonomik, ticari, finansal ve teknolojik açıdan güçlü bir Türkiye oluşturmalarının dış ilişkiler üzerinde de etkili olacağına inanır.

Merkez Parti savunma politikalarının dış politikadan ayrılmayacağı bilinciyle, ülkemizin savunma ve caydırma gücünü en yüksek düzeye çıkarmayı bölge ve dünya barışı için kaçınılmaz görür.

16.1. DIŞ İLİŞKİLER

16.1.1. ABD

ABD, 1991 soğuk savaş bitimi sonrası hedeflediği “yeni dünya düzeni” kurma politikası, kendi küresel gücünü geliştirmek ve sürdürülebilir bir konuma taşımaktır. ABD insan hakları, demokrasi, etnik ve kültürel farklılıkların tanınması stratejisiyle mikro milliyetçilik yaratarak tüm dünya ülkelerini bölmeyi, parçalamayı ve kent devletlerine dönüştürerek ABD çıkarları için kullanılabilir hale getirmeyi hedeflemiş olduğu açıktır.

ABD’nin geliştirdiği Büyük Ortadoğu Projesi, yirmi iki İslam ülkesini bölmeyi, parçalamayı ve aralarında ılımlı, köktenci, Avrupalı İslam gibi anlayışları yaratarak, mezhepsel ayrılıkları körükleyerek Müslüman dünyasında çözülme ve çatışmada önemli aşamalar kaydetmiştir.

ABD, Türkiye’nin güneydoğusunda Kuzey Irak’ta, Kuzey Suriye de ve İran’ın bir bölümünde birleşik Kürt devletinin kurulması için alt yapıyı hazırlamış ve komşu ülkelerinin toprak bütünlüğünü ve sosyal ve kültürel birliğini tehdit eder hale getirmiştir. Kerkük Türklerinin milli varlığını ve bu varlığın korunmasını ortadan kaldıracak doğrudan ve dolaylı stratejileri yürütmektedir.

ABD’nin Ortadoğu da, Kafkaslarda, Balkanlarda, Karadeniz ve Akdeniz de, Orta Asya da egemen olmasına engel Türkiye’dir. Bu nedenle Türkiye’nin üniter

milli devlet yapısının ve yüce İslam'ın bağlayıcı, barışçı huzur verici değerlerini hedef almıştır.

ABD dünya hegemonyasını kurabilmesi için, ülkemizde kolayca kullanabileceği bir siyasi, ekonomik ve sosyal yapıyı hedef edinmiştir. IMF, Dünya Bankası ve Dünya Ticaret Örgütü'yle Türk ekonomisini küresel sermayenin kullanımına açık hale getirmiştir.

16.1.2. AVRUPA BİRLİĞİ

Siyasi iktidar, AB'ye tam üye olmayı öncelikli bir siyasi hedef olarak ilan etmek ve Birliğin normlarına göre reformları yapmak suretiyle, bir taraftan Türkiye'de geniş bir aydın çevrenin, diğer yandan da Batı dünyasını, çağdaş bir toplum yapısını ve çoğulcu, katılımcı bir demokratik sistemi samimi bir şekilde benimseyeceğine inandırmıştır. Batı dünyası bir süre siyasi iktidarı, İslami değerlerle demokrasiyi bağdaştıran ve gevşek bir laiklik ortamı uygulayan bir sentezin yaratıcısı görmüştür.

Siyasi iktidarın 2007 Genel Milletvekili Seçimlerinde kazandığı güçle, Türkiye'nin kimliğini radikal İslamcı kimliğe, dinci ve mezhepçi eksenli bir yapıya dönüştürmeğe başlaması ile demokrasiden süratle uzaklaşması, Batı dünyasını ciddi bir şekilde tedirgin etmiştir.

Dış politikamızı batı ile bağlarından uzaklaştırarak, mezhep kavgalarının bir iç savaşa dönüştüğü Ortadoğu'ya yönlendirilmesi, radikal İslamcı örgütlere yaklaşması ve mezhepçi yaklaşımı, başta Irak olmak üzere Suriye ve Mısır olmak üzere ülkemizi düşmanlık ölçüsünde bir duruma getirirken, AB ve ABD ile de Cumhuriyet sürecinde özenle üzerinde durduğumuz hassas dengeli bir dış politika ya da tehlikeli bir çıkmaza sokmuştur. Hatta ABD, siyasi iktidarının bu dış politika yöneliş ve hedeflerini çok şiddetli bir şekilde kınamıştır. Hiçbir Türk Hükümeti, ABD'nin bu kadar sert kınamasına, diplomasiye uymayan uyarısına muhatap almadığı gibi, AB'nin de bu denli ikazları ile karşılaşmamıştır.

Siyasi iktidarın, AB'nin taleplerini yerine büyük ölçüde getirdikten sonra ondan uzaklaşması, Ortadoğu'da dinci ve belirli mezhepçi yaklaşımını Türkiye'nin mezhepsel-kültürel dokusunda çözülme oluştururken, diğer yandan da ABD güdümünde olan İslam ülkelerinin de Türkiye'den uzaklaşmasına neden olmuş, ülkemizi yalnızlaştırmıştır.

AB'yi dinci ideolojik ve siyasi amacı için bir araç olarak kullanma, Türkiye'ye çok ağır sonuçlar getirmiştir.

Türkiye'nin, AB'ne tam üye olma hevesi; özellikle AKP iktidarında, üniter ve milli devlet yapımızı, milli kültürümüzü, muhafazakâr yapımızı, sosyal bütünlüğümüzü, milli ekonomimizi ve güvenliğimizi tehlikeye sokmuş, bağımsızlığımızı ve egemenliğimizi küresel çıkarlara uygun hale getirmiştir.

Parti Programı

AB ile imzalanan 11 temel belge ve çıkarılan uyum yasaları, sosyolojik ve kültürel çözölmeyi, siyasi kırılmayı oluşturmıştır. AB Anayasası'nı daha kendi üyelerinin çoğunluğu imzalamamış iken, 29 Ekim 2004 tarihinde Roma' da Müslüman Türk düşmanı 11. Papa İnnocenzio'nun heykeli altında, başbakan R.T. Erdoğan ve Dış İşleri Bakanı A.Gül tarafından imzalanarak egemenliğimiz AB 'ne devredilmiştir. Ancak, AB'nin bu anayasayı rafa kaldırması ile Türkiye bu tehlikeli gidişten şimdilik kurtulmuştur.

AB ölkelerinin devlet ve hükümet başkanları ve AB yetkilileri, AB'nin ortak kimliğinin Hristiyanlık olduğunu, yani AB'nin bir Hristiyan birlik olduğunu ifade ederek; Türkiye'nin AB'ye tam üye olabilmesi için İslami değerlerin Hristiyan değerlerine uyum sağlamasını şart koştuklardır.

17 Aralık 2004 tarihinde AB- Türkiye arasında imzalanan "nihai belge" ile 3 Ekim 2005 tarihinde imzalanan "Müzakere Çerçeve Belgesi" Lozan'ın temel ilkelerini zayıflatmış ve tartışmaya açmış, Sevr'e giden yolu oluşturmıştır. Ölkemizi özerk bölgelere, federe bir yapıya çevirecek alt yapıya zemin hazırlamıştır. Uyum yasaları çerçevesinde Anayasanın 90. maddesi değiştirilerek Avrupa Hukuku iç hukukumuzun üzerine geçmiştir. 7 Mayıs 2004 tarihli 5170 sayılı yasayla Türk vatandaşlarını Uluslar arası Ceza Mahkemesinde yargılama hakkını vermiştir. Uyum yasaları çerçevesinde Türkiye'nin daha önce yapmış olduğu uluslar arası anlaşmalar, AB'nin yapmış olduğu uluslar arası anlaşmalar karşısında yeterliliğini kaybetmiştir. Bu şekilde Lozan Anlaşmasının tartışılır hale gelmesine sebep olmuştur.

19 Temmuz 2003 tarihinde 4916 sayılı yasayla vatan topraklarının satışına ve sınırsız sayıda kilisenin açılmasına ve faaliyetlerine imkân sağlamıştır. Merkez Parti olarak biz din ve vicdan özgürlüğüne, gerektiği yerde gerektiği kadar ibadethane açılmasına karşı değiliz. Ancak, kilise ve kilise evlerinin, kendi dinsel faaliyetlerinin dışına çıkarak, milli varlıklarımızı, milli kültürümüzü ortadan kaldırmaya yönelik birer Hristiyan misyoner merkezi olmasına da göz yumamayız.

Yine çıkarılan uyum yasaları çerçevesinde, dernekler yasası, vakıflar yasası gibi yasalarla, yetimhanelerdeki çocuklarımızın Hristiyan aileler tarafından evlat edinmelerinin yolu açılmış, eski ceza yasasında yasak olan fuhuş, yeni caza yasasının 77. Maddesi ile suç olmaktan çıkarılmıştır.

Kamuoyunda ikiz yasalar-ihanet yasaları- olarak ifade edilen "Medeni ve Kültürel Haklar Yasası" ile "Ekonomik ve Siyasal Haklar Yasası" çıkartılarak, etnik farklılıkların kendi kaderlerini tayin yani ölkeden ayrılma veya özel bölge veya federe yapı isteme haklarının önünü açmışlardır. Ayrıca, bu yasayla etnik farklılık olan bölgelerdeki yeraltı ve yerüstü zenginliklerin, o etnik gruba ait olduğuna iman vermiştir.

AB ülkelerinin pek çoğunun etnik ve kültürel farklılıkları gibi nedenlerle Türkiye'yi tam üye yapmama ve hatta "özel statü" verme politikaları artık tüm çıplaklığı ile ortaya çıkmıştır.

12 Eylül 1963'te imzalanan Ankara Antlaşması ile o zaman AET (Avrupa Ekonomik Topluluğu) şimdi AB ile Türkiye'nin bütünleşmesi ön görülmüştü. O tarihten itibaren geçen 50 yıl içinde, sayıları 6'dan 28'e çıkan Avrupa Birliği (AB)'nin Kopenhag ve Maastricht kriterleri gibi başlangıçtan bu tarafa talepleri yerine getirilmiş olmalarına rağmen Türkiye tam üye yapılmamaktadır. Hatta tam üye olmadan hiçbir AB üyesinin imzalamadığı Gümrük Antlaşması'nı imzalayan, tek taraflı olarak diğer taahhütleri yerine getiren Türkiye; 35 başlıktan ibaret tam üyelik müzakerelerinin 2005 yılında başlamış olmasına rağmen hiçbir ilerleme sağlayamamıştır.

Oysa Türkiye ile aynı tarihte (2005'te) tam üyelik için AB ile müzakerelere başlayan Hırvatistan, Temmuz 2013'te törenle AB'ye tam üye olmuştur.

Böyle bir durumun ortaya çıkmasında kuşkusuz her iki tarafında takındığı tavır vardır. AB içinde özellikle Almanya, Fransa, Kıbrıs Rum Kesimi ve Yunanistan Türkiye'nin tam üyeliğine karşıdırlar.

Türkiye 2003 yılında siyasal iktidar değişimi ile çok ateşli olarak AB'ye tam üye olma atağına girmiş; yukarıda da kısmen belirtildiği gibi, Türk millet kimliğini, Anayasa'nın değişmez dört maddesini, İslami değerleri, üniter ulus devletimizi çok büyük ölçüde yıpratın AB dayatmalarını yasalaştırmıştır.

AB Türkiye'ye PKK ile mücadelede destek vermiyor. Tam tersi olarak Avrupa Parlamentosu, AB Kurumları ve Avrupa Parlamentoları PKK'ya destek vermektedir. AB'de üstelenmiş olan PKK basın- yayın kurumları PKK'ya propaganda desteği veriyor, şifreli talimatlar gönderiyor. Interpol tarafından aranan PKK teröristleri Avrupa'da serbestçe dolaşmaktadır.

Merkez Parti iktidarında, bağımsızlığımıza, milli egemenliğimize, ülkemizin bütünlüğüne ve güvenliğine zarar verecek olan AB birliği süreci hemen durdurulacaktır. Yurttaşlarımızın serbest dolaşım hakkını vermeyen bölücülüğe verdiği destekten vazgeçmeyen, Kıbrıs'taki haklarımızı tanımayan AB giriş sürecine son verilecek, AB üye ülkeleriyle tek tek ikili anlaşmalar çerçevesinde ilişkiler kurulacak ve geliştirilecektir. Ya da "Serbest Ekonomik Bölge" anlaşması ele alınacaktır.

16.1.3. GÜMRÜK BİRLİĞİ

Türkiye, AB'ye tam üye olmadan Gümrük Birliği Anlaşması yapan tek ülkedir. Dış ticaretimiz ve gümrüklerimiz konusunda, AB'nin kararlarına itiraz etmeden uyma zorunluluğu altına girilmiştir. Yani AB, Türkiye'nin dış ticaretinin kaderini kendi çıkarları doğrultusunda belirlemektedir. Türkiye, AB'ye tam üye

olmadığı ve AB'nin üçüncü ülkelere uyguladığı gümrük uygulamalarına uymak zorunda olduğu için, yani kendi gümrük vergi oranlarını tayin etme hakkında olmadığı için, ithalatını kontrol edemeyerek sanayisini koruyamamaktadır.

Türkiye AB ile 1995 yılında imzaladığı Gümrük Birliği Anlaşmasından bu tarafa geçen süre içerisinde yaklaşık 120 milyar dolar aleyhimizde bir sonuç doğurmuştur; Merkez Parti iktidarında gümrük birliği anlaşmasına son verilecek; ikili ticari anlaşmalar ya da yukarıda ifade edildiği gibi “Serbest Ekonomik Bölge” ele alınacaktır.

16.1.4. KIBRIS

Son yıllarda Kıbrıs adası, Yunanistan ve Kıbrıs Rum Kesimi'nin çıkarlarına uygun hale getirilmiştir. AB'nin ve Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'nin dayatma ve şantajları ile KKTC (Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti) bir azınlık haline getirilme stratejisine karşı siyasi iktidar sessiz kalmayı ve önlem almamayı tercih etmiştir.

Kıbrıs, hiçbir zaman Rum ve Yunan toprağı olmamıştır. Tarihi süreç içerisinde Osmanlı İmparatorluğu yönetiminde, jeopolitik ve jeostratejik önemi olan Kıbrıs Adası aynı önemi taşımaktadır. Soydaşlarımızın özgür ve bağımsız olarak yaşayabilmeleri haklarının korunması çok büyük önem arz etmektedir. Bu ve benzeri nedenlerle Kıbrıs Türkiye'nin dış politikasının esaslarından birini teşkil etmektedir.

Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin Kıbrıs'taki milli politikası, “iki tarafın egemen eşitliğine dayalı bağımsız devletten oluşan, basit, Birleşik Kıbrıs Cumhuriyeti'dir.” Merkez Parti olarak Kıbrıs politikamız ve kırmızıçizgimiz budur. Halen Ada'da mevcut olan iki ayrı devlet arasında barış içinde, dostluk ve dayanışma içinde ancak bu şekilde yaşayabileceğine Merkez Parti inanır. Bu anlayış içerisinde yürütülecek barış görüşmelerini destekler.

Merkez Parti, Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'ni (GKRY) Kıbrıs'ı temsil eden tek meşru devlet sayan yaklaşımlara karşı olup, baskıları ve dayatmaları reddeder.

Merkez Parti, GKRY'nin Avrupa Birliğinde (AB'de) bütün Kıbrıs'ı temsil ettiği anlayışını kabul etmediği gibi, uluslararası kuruluşlarda da temsiliyetini meşru saymaz. KTCC'ye yönelik ambargolara ve soydaşlarımızın dünyadan tecrit edilme çabalarına karşı ciddi bir mücadele verilmesi gerektiğini savunur.

Eğer belirli bir süre içinde, eşit egemenlikte, adil, şeffaf ve kalıcı bir barış yapılmadığı takdirde, yukarıda da belirtildiği gibi; Kıbrıs'ta iki bağımsız devletin yan yana barış içinde yaşaması için Türkiye'nin ısrarlı girişimleri de bulunması gerektiğini öngörüürüz.

16.1.5. TÜRK DEVLETLERİ VE TOPLULUKLARI

Merkez Parti olarak, Yasalarımız ve devlet dokumuz, yedi Türk Cumhuriyeti'nin egemenlik ve bağımsızlık haklarını zedelemeyecek bir biçimde, "Türk Devletler Birliği" oluşturmayı temel bir politika olarak görüyoruz. Tarihi köklerimiz ve soy birliğimiz olan Türk Cumhuriyetleriyle ekonomik, siyasi, kültürel birliktelik oluşturmak ve geliştirmek hem bölge ülkeleri için hem de dünya barışı ve dengeleri için kaçınılmaz buluyoruz.

Merkez Parti, Türk Cumhuriyetlerinin, yeniden yabancı bir devlet egemenliğine girmelerine karşıdır. Türk Cumhuriyetlerinin siyasi, ekonomik ve askeri bakımdan bağımsız, güçlü, demokratik, hukuk devletleri haline gelmelerine Türkiye'nin katkı sağlamasını öngörür.

Kafkas bölgesinde barış ve istikrarın sağlanması için ülkelerin egemenliğine, bağımsızlığına saygı duyulmasını savunuruz.

Türkiye'nin Akdeniz, Balkanlar, Ortadoğu ve Kafkaslarla tarihten gelen bağları vardır. Bu ülkelerle ilişkilerimizin karşılıklı dostluk, çıkar ve barış anlayışı ile geliştirilmesine inanırız.

Merkez Parti, diğer taraftan Pakistan, Rusya, Çin, Japonya, Hindistan, Brezilya ve Arjantin başta olmak üzere, Afrika, Uzak Asya ve Latin Amerika ülkeleriyle ekonomik, ticari, finansal ve teknolojik ilişkilerin geliştirilmesini hedefler.

16.1.6. İSLAM ÜLKELERİ VE ORTADOĞU

Türkiye Cumhuriyeti'nin hiçbir ülkeden toprak talebi yoktur. Güçlü bir ekonomiye, çağdaş demokrasiye ve hukukun üstün olduğu devlete ulaştığı süreçte, bölgede daha etkin rol oynama imkanı vardır. Ülkemizin bölgesel etkinliği, üniter ulus devletini, bağımsızlığını ve demokratik, laik Cumhuriyet rejimini büyük bir hassasiyetle korunmasına bağlıdır.

Ülkemizin yer aldığı Ortadoğu'da, giderek yaygınlaşan iç savaşlar, mezhep çatışmaları ve kanlı darbeler; "yurtta barış, dünyada barış" ilkemizi terk ederek, tarafgir politikalara yönelmesi sonucu, ülkemizi ciddi bir şekilde tehdit eder duruma gelmiştir.

Asırlarca bağımsız devlet geleneğinden gelen Türkiye'nin varlığını tehlikeye düşürecek ilişkiler içine girilmesi, böyle tutumlar yürütülmesi, dış politikayı başka devletlerin çıkarlarına göre belirlemesi Türkiye'nin geleceğini karartmaktadır.

Suriye'deki iç savaşı durdurmak, dikta rejimini değiştirmek amacıyla ABD, AB ülkeleri ve S. Arabistan, Katar, B. Emirlikler gibi İslam devletleri ile birlikte hareket eden Türkiye'nin, bu ülkelerin sıcak savaş istememelerine rağmen, Suriye'yi işgalde ısrarcı olması, kendisini yalnızlığa ittiği gibi, dünyada savaş isteyen

Parti Programı

tek ülke haline de getirmiştir. Zaten Türkiye bu tutumu ile Hristiyanlarla işbirliği yapıp, bir İslam ülkesinin işgale kalkan ilk devlet olarak tarihe geçecektir.

Türkiye'nin Suriye'ye ve Ortadoğu'daki iç savaşlara, birbirleri ile savaşlarına askeri yöntemlerle müdahale etmeğe kalkışması, bazen iktidarlara bazen de muhaliflere askeri teçhizat dahil her türlü desteği vermesi, Ortadoğu kanın daha da çok artmasına neden olduğu gibi, tüm bu çatışmaların Türkiye'ye de taşınmasına vesile olmaktadır.

ABD'nin, demokrasi, insan hakları, özgürlükler bahanesi, kitlesel imha silahlarını yok etme iddiasıyla işgal ettiği Afganistan ve Irak'ta iç savaş sürmekte, Türkiye'nin de askeri güç olarak katıldığı ABD ve Avrupa'nın Libya'yı işgalden sonra, kabileler savaşı devam etmekte olmasına rağmen, Türkiye'nin savaşçı bir politika izlemesi, çok ciddi ve sonuçları çok ağır bir durum oluşturacaktır.

ABD'nin Avrupa'nın peşine takılarak savaşçı, saldırgan politikalar izlenmesi ve askeri operasyonlarla izlenmesi ve askeri operasyonlarla yönelmesiyle kurulması hedeflenen demokratik düzen ve korunması istenen çocukların ve yaşlıların, bu operasyonların hedefi haline gelmesinin ve zarar görmesinin engellenemez olduğunu Türkiye'nin görmemezlikten gelmesi, büyük bir vebaldir.

Bu itibarla Partimiz İslam ülkelerinin içinde bulunduğu çatışmaları, ihtilafları barış esas alarak, tarihi birikimi, demokratik, laik, hukuk Cumhuriyet rejimi deneyimi ile çözmeye katkı sağlamayı bölge ve dünya barışı için öncelikli hedef olarak görmektedir.

Merkez Parti olarak, İslam ülkeleriyle tarihi sorumluluğumuz çerçevesinde; inanç, kardeşlik ve kültürel bağlarımızı geliştirmemiz gerektiğine inanıyoruz.

Partimiz ülkelerin iç işlerine karışmamayı esas alır; ancak BM ve diğer uluslararası organları kararlarıyla uyumlu hareket etmeyi önemser.

Ülkemiz, İslam Dünyası'nın en önemli ülkelerinden biri ve asırlarca İslam'ın öncülüğünü üstlenmiş bir ülkedir. Tarihin bize verdiği bu yükümlülük çerçevesinde, halkı Müslüman olan ülkeler arasında ekonomik, ticari, finansal ve kültürel iş birliğine önem verilecek ve bu iş birliğinin geliştirilmesinde aktif rol üstlenilecektir.

İslam ülkeleri içinde ve birbirlerine karşı yaşanan ihtilafların, kanlı mezhep çatışmalarının demokratik yoldan, halk egemenliğine dayalı, barışçıl ve yüce dinimizin yüklediği sorumluluk içinde çözülmesine yardımcı olunacaktır.

Kılıçları İslam ülkeleri – Ortadoğu'nun üstüne asan, insan öldüren silahları ile dünyayı tehdit eden küresel güç politikalarını demokratik, ahlaki ve insancıl bulmuyoruz. Özellikle Ortadoğu'yu, Afrika'yı kan gölüne çeviren büyük güçler

uygarlığın temsilcileri olamaz. İslam ülkeleri üzerine yağdırılan bombalarını geride bıraktığı iç savaşların Suriye, Mısır, Libya, Afganistan, Irak, Filistin, Tunus, Somali ve Sudan'da neden olduğu katliamları hiçbir gerekçe haklı gösteremez.

Son 30 yılda sistematik ve sürekli olarak kanı akanların Müslümanlar olduğu gerçeğinden hareketle, her şeyden önce bu katliamların önlenmesi sorumluluğu ve vebali kuşkusuz emperyal güçlerden ziyade İslami ülkelerininindir. Ölenler sadece Müslüman değil insandır. Batının 200 yıllık insan hakları, özgürlükler ve demokrasi mücadelesinin özellikle İslam ülkelerindeki sonucunun kan ve göz yaşı olması, bu değerlerin emperyal amaç için bir örtü olarak kullanıldığının açık delilidir.

Büyük Ortadoğu Projesi (BOP) kapsamında 22 İslam ülkesinin demokrasi, insan hakları örtüsü altında, etnik, dinsel ve mezhepsel temelde yeniden coğrafi sınırların çizilmeye kalkışılması, Ortaçağ zihniyet ve uygulamasının 21. Yüzyıl versiyonudur.

Bu itibarla partimiz, insanlığın hüsranda olduğunu görüyor, kurtuluşun dünya genelinde barışta, eşitlikte ve adalette, demokratik haklarda hangi farklı etnik ve kültürel kimlikte olursa olsun insanca yaşama hakkına sahip olmakta saklı kaldığına inanıyor ve bu erdemli mücadeleyi vermeyi öncelikli hedeflerimizden biri olarak görüyoruz.

17. SONUÇ

Anayasamızın değiştirilemez ve değiştirilmesi dahi teklif edilemez maddelerinde tarifini bulan üniter ve millî devlet yapımızın; şekli, nitelikleri, bütünlüğü, dili, bayrağı ve marşı ve benzeri tehlikeye girmiştir.

Cumhuriyet rejimimiz, toprak ve millet bütünlüğümüz; görsel ve yazılı medyaya, siyasete, üniversitelere, bürokrasiye ve sivil toplum örgütlerine sızmış ve buraları ele geçirmiş, dışarıdan destekli bir takım karşı devrimci güçler tarafından yıpratılma ve yıkılma sürecine sokulmuştur.

Dış istihbarat örgütleri tarafından yönlendirilen ve kontrol edilen bir takım din dışı dinsel örgütlerin eğitim sistemimize ve bürokrasiye sızması ve kendi amaç ve görüşleri, ideolojileri doğrultusunda bir yönetim kurma mücadeleleri yüzünden, laiklik ilkesi tehlikeye girmiştir.

Milletimizin bütünlüğünü, kimliğini ve kültürünü birleştiren Türkçe; Avrupa Birliğinin dayatmalarıyla, Batılı kültür ablukalarıyla ve onların temsilcisi olan kimi medyanın gayretleriyle ciddi bir şekilde zedelenmiştir.

Yüce dinimiz İslam; insanlarımızın dini hassasiyetlerini kullanarak iktidar olmuş siyasiler tarafından, “İbrahim-i dinler” ve “dinler arası diyalog” safsatalarıyla, Hristiyan Anglo-Sakson Protestan anlayışının emrine sokularak adeta Hristiyanlığın bir mezhebi haline getirilmeye çalışılmaktadır.

Parti Programı

Avrupa Birliği tarafından, daha sonra rafa kaldırıldıysa da, siyasi iktidar tarafından imzalanmış bulunan AB anayasası ile, egemenliğimizi temsil eden şanlı bayrağımız ve milli marşımızın yanına; Beethoven'ın 9. Senfonisi ve AB bayrağının getirilmesi, egemenliğimizin Avrupa Birliğine teslim edilmesi demektir.

Hukuk ve adalet sistemimiz, çıkartılan yasalarla Avrupa Birliği'nin vesayetine teslim edilmiştir.

Dış politikamız, devlet onurumuz, milli hassasiyetlerimiz ve kırmızıçizgilerimiz; devlet yönetme bilgi ve becerisi olmayan ehliyetsiz bürokrat ve siyasetçiler tarafından, yıpratılma, yıkılma ve imha edilme sürecine sokulmuştur.

Milli ve manevi değerlerimiz, kültürümüz, tarihimiz, kimliğimiz; emperyalist dış mihraklar ve onların iş birlikçisi olan yerli hainler tarafından, hukuki ve sosyolojik olarak tahrir edilme sürecine sokulmuştur.

Ekonomimiz, kapitalist, neo-liberal serbest piyasa düzeni emrine teslim edilmiş, Dünya Bankası ve İMF'nin kontrolüne verilmiş, özelleşme adı altında ve çıkartılan yasalarla yeraltı ve yerüstü milli varlıklarımız, küresel sermayeye peşkeş çekilmiştir. Milli sermaye ortadan kalkacak şekilde kıskaca alınmış, küçük ve orta ölçekli üretim sektörü dar boğaza sokulmuş, tarım ve hayvancılık Avrupa Birliğine kurban edilmiştir. Ekonomik sıkıntılarla boğuşan halkımız milli, manevi ve kültürel değerlerine sahip olamayacak kadar geçim derdiyle uğraşır hale getirilmiş, bir torba kömür, bir poşet kumanyaya muhtaç dilenci muamelesine layık görülmüştür.

Vatan topraklarımız çıkartılan yasalarla yabancılara açık hale getirilmiş; Siyonistlerin arz-ı mevud, Rumların Enosis ve Ermenilerin Büyük Ermenistan ideallerine Kürtçü- PKK terör eylemlerine manevra alanı yaratılmıştır.

Halkımızı milli menfaatler doğrultusunda bilgilendirmesi ve bilinçlendirmesi gereken kimi görsel ve yazılı basın, uluslararası ve işbirlikçi Türkiye sermayenin emrine tabi olmuş, halkımızı küresel güçlerin çıkarları manipüle eden, uyutan ve uyuşturan bir misyonun hamili olmuştur.

Siyasi partilerimiz, sendikalarımız, derneklerimiz ve sivil toplum örgütlerimiz oluşturulan lider oligarşisi nedeniyle; kendisini çağın ve ilmin gereklerine uyduramayan, halkın taleplerini karşılayamayan ve fırsat eşitliği yaratamayan duruma sokularak görevlerini yapamaz hale getirilmiştir.

Yaklaşık 90 yıldır fırsat kollayan Cumhuriyet karşıtı "karşı devrim" hareketi küresel güçlerle iş birliği yaparak ilk defa güç ve iktidar olma fırsatını bulmuştur.

"Devlet için tehdit oluşturacak ölçüde güçlenmelerini önlemek" amacıyla; 1936'da azınlık vakıflarının mülk edinmelerini yasaklayan hukuksal düzenlemeler, yeni hazırlanan Vakıflar Yasası ile değiştirilmiş ve azınlık vakıflarının; mü-

tekabiliyet esası aranmadan ticaret yapmalarının, bağış toplamalarının, mal edinmelerinin, mülk alıp satmalarının önündeki tüm engeller kaldırılmış, Osmanlı'da gerçekleştirdikleri ihanet faaliyetlerinin benzerlerini yapacak imkânlarla yeniden kavuşturulmuştur.

Merkez Parti, vatan topraklarımızın, millet bütünlüğümüzün milli ve manevi değerlerimizin küresel güçler tarafından dışarıdan, onların yerli işbirlikçileri tarafından da içerden kuşatıldığını tespit etmiş, bütün bu sayılan değerleri sahiplenmiş ve bu değerleri milletiyle beraber muhafaza ve müdafaa edinmesini kendisine görev edinir.

Partimiz, Türkiye'nin milli çıkarlarına ve bağımsızlığına öncelik veren, başka ülkelerin politikalarının takipçisi ve destekleyicisi olmayan bir dış politika izlenmesini savunur.

Merkez Parti, Türkiye'nin, vatanyla milletiyle bütünlüğünün korunması, demokratik, laik, hukuksal, siyasal ve toplumsal yapımızın çağdaşlaşarak daha da güçlenmesi, ekonomik kalkınma için uluslararası ilişkiler ve birlikteliklerden yararlanmasını öngörür.

Türkiye'nin güçlü devletlerle ilişkilerinde, ancak kendi milli çıkarlarını ve bağımsızlığını koruyabilen bir dış politika izleyebildiği ölçüde, bölge ve dünya ülkelerinin saygınlığını kazanacağına inanır.

Merkez Parti dilde, fikirde, işte birlik düşüncesiyle; milletimizin geleceğini, milletimizle birlikte planlamayı ve imal etmeyi hedef alır.

Merkez Parti, Cumhuriyetin yaşatılmasını; laik, demokratik ve sosyal hukuk devletinin güçlendirilmesini, ülkenin bağımsızlığının korunmasını vazgeçilmez hedefleri arasında sayar.

Özgürlükçü, çoğulcu, katılımcı demokrasinin ülkemizde bütün kurum ve kuralları ile yerleşmesi yolundaki çabalara destek verir. Ülkede sivil toplum hareketinin gelişmesi, toplumun örgütlenme düzeyinin yükseltilmesi için çalışır. Etkin, katılımcı ve sorumlu yurttaşlık bilincinin geliştirilmesini amaçlar.

Merkez Parti, din konusunun siyasi istismar konusu yapılmaması, dinimizin yabancıların güdümüyle hareket eden kurum ve kuruluşların esaretinden kurtarılacak, güzelliklerinin ortaya çıkarılması ve dinimizin en doğru yoldan öğretilmesi için gerekli çabayı gösterir.

Merkez Parti, milli çıkarlar içerisinde, ülkede bilimin gelişmesi adına gerekenin yapılması için hiçbir zorluktan çekinmez. Bilimin ve bilim insanlarının dostu ve destekçisidir.

Merkez Parti, toplumsal barışın ancak toplumsal adalet ile sağlanabileceğine inanır, toplumsal adaletin gereği olarak, toplumdaki bütün eşitsizliklere karşı çıkar,

Parti Programı

her alandaki fırsat eşitsizliğinin ortadan kaldırılmasını; eğitim, sağlık ve benzeri gibi hizmetlerden herkesin yararlanabilmesini hedefler. Bölgeler arasındaki gelişme farklılıklarının bir an önce giderilmesi; etnik köken, dil, din, mezhep, cinsiyet farkı gözetmeksizin bütün yurttaşlarımızın toplumsal ve siyasal yaşama katılması önündeki engellerin kaldırılması, çağdaş demokrasinin yerleşmesi için çaba sarf eder.

Merkez Parti, ülkemizi çağdaş uygarlık düzeyine ulaştırarak, uluslararası toplumun onurlu bir üyesi yapmayı ve ülkemizin bu konumunu sürekli olarak korumayı vazgeçilmez hedef sayar. Bu amaçla bilim ve teknoloji alanında dünyada yaşanan gelişmelerin getireceği siyasal, kültürel ve ekonomik değişimi; bu değişimin ülkemize yansımaları yakından izler ve ülkede değişime öncülük etme sorumluluğunu yerine getirir.

Partimizin ekonomik sosyal kalkınma hedefi; düşük enflasyon, sürdürülebilir hızlı büyüme, tam istihdama ulaşma, adil gelir paylaşımı, insani çalışma koşulları, dünya ölçeğinde rekabet edebilen bir ekonomi, sosyal barış ve yüksek yaşam düzeyi oluşturmaktadır.

Sanayide, tarımda ve hizmet sektöründe dünya çapında öne çıkan, kalıcı, adil ve refah düzeyini yakalamayı hedefleyen ekonomi; bilgi ekonomisi amacımızdır. İleri teknoloji girdileri, ileri teknolojiye dayanan üretim ve ihracat desteklenecek, teşvik edilecek. Bilgi üretebilen, kullanabilen ve satabilen geleceğin belirleyicisi olan biyo-genetik, nano-teknolojileri esas alan yapılar teşvik edilecektir.

Küçük ve orta ölçekli işletmelerin geliştirilmesi öncelikli hedeflerimizdendir. Bilgi ve AR-GE'nin pahalı olması nedeniyle bu yönde desteklenecek, küresel rekabet gücü artırılabilecektir.

Merkez Parti, emeğin hakkının verilmesini, verimliliğin artırılmasını, sosyal hakların hiçbir şekilde kısıtlanmamasını, gerçek sendikalara kavuşmasını amaç edinir.

Asgari ücret, onurlu bir yaşama imkan verilecek düzeyde olacaktır. Geçim sıkıntısı içinde olan yaşlılar, fakirler, engelliler, şehit, dul ve yetimler devletin koruması altında onurlu bir yaşama kavuşturulacaktır. Sosyal yardımlar, siyaset malzemesi yapılmaması için devlet kontrolünde olacaktır.

Partimiz, çocuk ana rahmine düştükten itibaren, ailenin gelirin bakılmaksızın sağlığı ve eğitimi ile ilgili her ihtiyacı devletin karşılayacağını taahhüt eder.

Merkez Parti, bağımsızlığımız gereği Türkçenin etkin dil olması gerektiğini savunur.

Merkez Parti, yukarıdaki tespitler ve ilkeler doğrultusunda; sorunların irde- lenmesi, saptanması ve çözümlerin araştırılması doğrultusunda, ülke çapında ça- lışmalar yapar.

Merkez Parti, serbest rekabetin en iyi bir şekilde işlenmesine özen göstere- cek, tekelleşmenin oluşmasına, piyasalarda hâkim durumda olmanın kötüye kulla- nılmasını önleyecek önlemleri alacaktır.

Üreticinin ve tüketicinin hakları korunacak, bu alandaki sivil toplum örgütleri desteklenecek ve geliştirilecektir. Tüketici haklarının belirlenmesi ve korunması- da halk bilgilendirilecek. Kolay netice alabilecek mekanizmalar geliştirilecektir.

Partimiz çocuk bakımı için devletin kapsamlı hizmet sunmasını bu meyanda “Çocuk Bakım Modeli” uygulanmasını savunur.

Partimiz, doğanın-çevrenin korunması, yaşatılması, sevdirmesi için eğiti- mine, halkın bilgilendirilmesine özel önem atfedecek, başta su kaynakları olmak üzere doğasal kaynaklarımızın rantabil bir şekilde kullanılmasına azami dikkati verecektir.

Çocuklu kadını çalışma hayatından uzaklaştıran düzenlemeler yeniden ele alınarak; “doğum izni”, “yarı zamanlı çalışma” gibi çocuk bakımı sadece kadının sorunu olmaktan çıkartılacaktır.

Partimiz çocuk bakımı için devletin kapsamlı hizmet sunmasını bu meyanda “Çocuk Bakım Modeli” uygulanmasını savunur.

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ KISIM: Genel Hükümler

MADDE 1 Amaç

MADDE 2 Kapsam

MADDE 3 Dayanak

İKİNCİ KISIM: Siyasi Partinin Adı, Temel Dayanakları, Genel Merkezi, Temel Amaçları ve Amblemi

MADDE 4 Siyasi Partinin adı

MADDE 5 Kuruluşun Temel Dayanakları

MADDE 6 Partinin Genel Merkezi ve Amblemi

MADDE 7 Partinin Temel Amaçları

ÜÇÜNCÜ KISIM: Parti Üyeliği, Üyelerin Yükümlülükleri, Üyeliğin Sona Ermesi

MADDE 8 Parti üyesi olabilme şartları

MADDE 9 Üyelik başvurusu ve gerekli belgeler

MADDE 10 Üyelik başvurusunun karara bağlanması ve üye kayıt işlemi

MADDE 11 Genel Merkezin üye kayıt yetkisi

MADDE 12 Partiden ayrılmış olanların yeniden üyeliğe kabulü

MADDE 13 Sürekli yurt dışında bulunan vatandaşların üyeliği

MADDE 14 Üye kimlik belgesi

MADDE 15 Üyelerin hakları ve yükümlülükleri

MADDE 16 Üyeliğin sona ermesi

DÖRDÜNCÜ KISIM: Parti Teşkilatı, Teşkilat Organlarının Oluşumu Görev ve Yetkileri

BİRİNCİ BÖLÜM: Parti Teşkilatı

MADDE 17 Teşkilat ve teşkilat kademeleri

MADDE 18 Teşkilat kademe organları

İKİNCİ BÖLÜM: Teşkilat Organlarının Oluşumu, Görev ve Yetkileri

MADDE 19 Belde teşkilatı ve belde kongresi

MADDE 20 İlçe Teşkilatı

Parti Tüzüğü

MADDE 21 İl Teşkilatı

MADDE 22 İl ve İlçe Kongrelerine İlişkin Ortak Hükümler

MADDE 23 İl ve İlçe Kongrelerinde Yapılacak Seçimler ve Adaylık İle Seçimlerle İlgili İtiraz

MADDE 24 İl ve İlçe Kongrelerinin Olağanüstü Toplanması

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: İl Ve İlçe Yönetim Kurullarının Teşkili

MADDE 25 İl ve İlçe Yönetimleri, Görevleri ve Görev Bölümü

MADDE 26 İlçe Başkan ve Yönetim Kurullarının Süresi, Başkan, Başkan Yardımcıları Sekreter ve Muhasip Üyelerin Görevleri

MADDE 27 İl, ilçe Yönetim Kurulunun Yapamayacağı İşler

MADDE 28 Yönetim Kurullarının Toplantıları ve Karar Nisabı

MADDE 29 Yönetim Kurulları Başkan ve Üyeliklerinde Boşalma

MADDE 30 Görevden El Çektirme Nedenleri ve Usul ve Esasları

MADDE 31 Kurucu Yönetim Kurulları

BEŞİNCİ KISIM: Merkez Teşkilatı

BİRİNCİ BÖLÜM: Büyük Kongre

MADDE 32 Büyük Kongre, Görev ve Yetkileri

MADDE 33 Büyük Kongre Delegeleri

MADDE 34 Büyük Kongreyi Toplama Yetkisi ve Zamanı İle Gündemi ve Delege Listesinin İlanı

MADDE 35 Büyük Kongrenin Olağanüstü Toplanması

MADDE 36 Büyük Kongrenin Açılışı, Toplantı ve Karar Yeter Sayısı, Divan Başkanı Seçimi, Divan Heyetinin Oluşumu İle Kongre Divanının Yetki ve Görevleri

MADDE 37 Büyük Kongrede Komisyon Oluşturulması, Gündem Maddelerinde Değişiklik Yapılması, Kongre Müzakereleri

MADDE 38 Büyük Kongrede Adaylık ve Seçim Hazırlıkları ile Seçimler Seçim Tutanakları

MADDE 39 Büyük Kongre Seçimleri İle İlgili İtiraz

İKİNCİ BÖLÜM: Merkez Yönetim Kurulu

MADDE 40 Merkez Yönetim Kurulunun Oluşumu ve Çalışma Esasları

MADDE 41 Merkez Yönetim Kurulunun Görev ve Yetkileri

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: Genel Başkan

MADDE 42 Genel Başkanlık İçin Adaylık Koşulları Seçimi ve Görev Süresi

MADDE 43 Genel Başkanın Görev ve Yetkileri

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: Başkanlık Divanı

MADDE 44 Başkanlık Divanı (BD) Oluşumu Ve Çalışma Esasları

MADDE 45 Başkanlık Divanı'nın Görev ve Yetkileri

MADDE 46 Başkanlık Divanı'nın Genel Başkan Yardımcısı Üyeleri Arasındaki İş Bölümü

MADDE 47 Başkanlık Divanı Üyelerinin Görev ve Yetkileri

BEŞİNCİ BÖLÜM: Yan Kuruluşlar

MADDE 48 Kadın ve Gençlik Kolları

MADDE 49 Kadın ve Gençlik Kolları Kademe Organlarının Oluşumu, Delegeler ve Kongrelerine ilişkin Ortak Hükümler

MADDE 50 Kadın ve Gençlik Kollarının Kademe Başkan ve Üyelerinin Yetki ve Görevleri ile Görevden Alınmaları

MADDE 51 Parti Teşkilatının Diğer Yan Kuruluşları

ALTINCI KISIM: Parti Grupları

BİRİNCİ BÖLÜM: TBMM Parti Grubu

MADDE 52 TBMM Parti Grubunun Oluşumu, Grup Başkanı, Başkan Vekilleri ve Grup Yönetimi

MADDE 53 Grup Başkan Vekilleri ve Grup Yönetimi ile Grup Üyelerinin Görevleri

MADDE 54 TBMM Grubunda Gizli Oylama ve TBMM Parti Grup İç Yönetmeliği

İKİNCİ BÖLÜM: İl Genel Meclisi ve Belediye Meclisi Grupları

MADDE 55 İl Genel Meclisi ve Belediye Meclis Grupları ile bu Gruplara İlişkin Ortak Hükümler

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: Parti İç İ Demokrasi Hakem Kurulları

MADDE 56 Parti İç İ Demokrasi Hakem Kurulları ve Oluşumu

MADDE 57 Parti İç İ Demokrasi Hakem Kurul Üyelerinde Aranacak Nitelik ve Üyelik Güvencesi

MADDE 58 Parti İç İ Demokrasi Hakem Kurullarının Görevi ve Sorunların Kurula İntikali ile Kurul Kararlarının Niteliği

Parti Tüzüğü

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: Parti Disiplin Kurulları

MADDE 59 Parti Disiplin Kurulları

MADDE 60 İl Disiplin Kurullarının Oluşumu ve Görevleri

MADDE 61 Merkez Disiplin Kurulu (MDK) Oluşumu ve Görevleri

MADDE 62 TBMM Grup Disiplin Kurulu Oluşumu ve Görevleri

MADDE 63 Müşterek Disiplin Kurulu Oluşumu, Görev ve Yetkileri

MADDE 64 Disiplin Kurullarına İlişkin Müşterek Hükümler

MADDE 65 Disiplin Kurullarına Sevk Yetkisi

MADDE 66 Disiplin Suç ve Cezaları

BEŞİNCİ BÖLÜM: Disiplin Suç Ve Cezalarına İlişkin Diğer Hükümler

MADDE 67 Disiplin Suçlarında Zaman Aşımı

MADDE 68 Tedbirli olarak Disiplin Kuruluna Sevk

MADDE 69 Disiplin Cezalarına Karşı Yargı Nezinde İtiraz Hakkı

MADDE 70 Disiplin Cezalarının Af Yetkisi

YEDİNCİ KISIM: Genel ve Yerel Seçimler

BİRİNCİ BÖLÜM: Seçimler ve Adaylar

MADDE 71 Seçimlere Katılmada Karar Yetkisi

MADDE 72 Milletvekili Adaylık Başvurusu ve Ön İnceleme

MADDE 73 Aday Tespit ve Sıralama Usulleri

MADDE 74 Aday Listelerinde Boşalmanın Doldurulması

MADDE 75 Milletvekili Seçiminde Kontenjan Adaylığı

İKİNCİ BÖLÜM: Yerel Seçimlerde Adaylık İşlemleri

MADDE 76 Yerel Seçimlerde Adaylık ve Ön İnceleme

MADDE 77 Yerel Seçimlerde Aday Tespit ve Sıralama Usulü

MADDE 78 Yerel Yönetimlerde Ön Seçim, Teşkilat ve Merkez Yoklaması

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: Ortak Hükümler

MADDE 79 Alt Kademe Teşkilat Yöneticisinin Aday Adaylığı

MADDE 80 Partide Kayıtlı Olmayanların Adaylık Başvurusu

MADDE 81 Seçim İşleri Yönetmeliği

SEKİZİNCİ KISIM: Mali Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM: Partinin Gelirleri

MADDE 82 Partinin Gelirleri ve Gelir Kaynakları

MADDE 83 Gelirlerin Sağlanması Usulü

MADDE 84 Parti Paralarının Harcanmasında Uygulanacak Usul ve Muhafaza ve Harcamalardan Doğan Mali Sorumluluk

İKİNCİ BÖLÜM: Bütçe ve Kesin Hesap

MADDE 85 Bütçe ve Kesin Hesabının Hazırlanması ve Onaylanması

DOKUZUNCU KISIM: Teftiş ve Denetim

MADDE 86 Teftiş ve Denetim Amacı, Denetim Yetkisi ve Görevi ve Parti Müfettişleri

ONUNCU KISIM: Parti Danışma Meclisi, Araştırma Kurulları, Komisyonlar

MADDE 87 Parti Danışma Meclisi ve Üyeleri

MADDE 88 İl ve İlçe Danışma Meclisleri (Divanları) ve Üyeleri

MADDE 89 Genel Başkan Danışmanları

MADDE 90 Araştırma Kurulları, Komisyonlar, Büro ve Merkezler

ONBİRİNCİ KISIM: Hükümet Faaliyetleri

MADDE 91 Hükümet Kurma Kararı Verme Yetkisi Alma ve Koalisyondan Ayrılma

MADDE 92 BD Üyesinin Hükümet Üyeliği ve Partili Bakanlar Hakkında Parti içi Güven Oylaması

ONİKİNCİ KISIM: Parti Defterleri

MADDE 93 Partinin Tutacağı Defterler

ONÜÇÜNCÜ KISIM: Çeşitli Hükümler

MADDE 94 Yetki ve Görev Devri, Yetki Sınırı

MADDE 95 Parti İçi Referandum

MADDE 96 Organlarda Görev Alanların İlgili Resmi Mercilere Bildirimi

MADDE 97 Tüzük ve Program Değişikliği

MADDE 98 Parti İçi Yönetmeliklerinin Hazırlanması

MADDE 99 Parti Kapanması

MADDE 100 Parti Merkez Organlarının İlk Oluşumu

MADDE 101 Kurucular Kurulu Üyeleri

ONDÖRDÜNCÜ KISIM: Geçici Hükümler

GEÇİCİ MADDE 1 Kurucular Kurulunun Görev ve Yetkileri

GEÇİCİ MADDE 2 Kademe Organlarının Oluşumunda Organların üye Sayıları

GEÇİCİ MADDE 3 Kurucular Kurulunun Çalışma Usulü

GEÇİCİ MADDE 4 Kurucu Kademe Organ Üyelerinin Kongre Delegeliği

Parti Tüzüğü

GEÇİCİ MADDE 5 Kuruluşta Üye Yazım Yetkisi

GEÇİCİ MADDE 6 Kadın ve Gençlik Kollarının Kuruluş Oluşumu

ONBEŞİNCİ KISIM: Son Hükümler

MADDE 102 Tüzükte Hüküm Bulunmayan Haller

MADDE 103 Yürürlük

MADDE 104 Yürütme

BİRİNCİ KISIM

Genel Hükümler

Amaç

MADDE 1- Bu Tüzük, Merkez Parti'nin düzen ve işleyişine ilişkin esasları düzenlemek amacıyla hazırlanmıştır.

Kapsam

MADDE 2- Bu Tüzük, Merkez Parti'nin, amblemini, partinin temel dayanaklarını ve amaçlarını, partiye üyelik şartlarını, parti teşkilat ve kademelerini, kurullarının teşkilini, kongre düzenleme esaslarını, partinin yan kuruluşlarını, disiplin suç ve cezalarına ilişkin düzenlemelerini, adaylık seçim şartlarını, partinin gelir ve giderlerini, teftiş ve denetim usullerini, kurucular kurulu üyelerinin teşkiline ilişkin hükümleri kapsar.

Dayanak

MADDE 3- Bu Tüzük, Siyasi Partiler Kanunu'nu(S.P.K.) hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

İKİNCİ KISIM

Siyasi Partinin Adı, Temel Dayanakları, Genel Merkezi, Temel Amaçları ve Amblemi

Siyasi Partinin adı

MADDE 4- Partinin adı **MERKEZ PARTİ**'dir. Bundan böyle Merkez Parti'nin adı Parti ve/veya MEP olarak anılacaktır.

Kuruluşun Temel Dayanakları

MADDE 5- Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, Siyasi Partiler Kanunu, Seçim Kanunları, diğer ilgili kanun ve mevzuat ile T.B.M.M. tarafından onaylanmış uluslararası belgeler çerçevesinde, tüzüğü ve programına göre teşkilatlanmak ve faaliyette bulunmak üzere kurulmuş siyasi bir teşekküldür.

Partinin Genel Merkezi ve Amblemi

MADDE 6- Partinin Genel Merkezi Ankara'dadır. Partinin amblemi turuncu, turkuaz, lacivert ve beyaz renklerden oluşan; çember içinde M harfi üzerine yerleştirilmiş terazi, insan ve altında MERKEZ PARTİ'den ibarettir.

Partinin Temel Amaçları:

MADDE 7- Partinin temel amaçları şunlardır:

- a) **Merkez Parti;** Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin, vatanın ve milletin bölünmez bütünlüğünü savunmayı ve korumayı amaçlar.
- b) **Merkez Parti;** milli ve manevi değerlerimizi koruyarak, Cumhuriyetimizin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'ün gösterdiği muasır medeniyet seviyesine ulaştırmayı hatta daha da ileriye götürmeyi hedefler.
- c) **Merkez Parti;** toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına dayalı olarak demokratik laik, sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyetini korumayı ve yüceltmeyi amaçlar.
- d) **Merkez Parti;** Atatürk ilke ve inkılâplarını koruyup, yaşatarak 'egemenlik kayıtsız şartsız milletindir.' ilkesini bütün unsurları ile hâkim kılmayı, çok partili demokratik yapı içerisinde yaşamayı ve vatandaşını yaşatmayı esas alır.
- e) **Merkez Parti;** halka hizmetin Hakk'a hizmet olduğuna inanır. Milli refahı yükselterek, yükselen milli refaktan, her yurttaşın eşit olarak faydalanmasını sağlayacak sosyal adalet ve sosyal güvenlik sistemlerini gerçekleştirerek, işsizliği, fakirliği, çaresizliği, cehaleti kaldırmayı, sosyal hukuk devletin bir görevi olduğuna inanır.
- f) **Merkez Parti;** Türk Milletinin yönetim biçiminin Cumhuriyet olduğuna, egemenliğin kayıtsız şartsız milletimize ait olduğuna inanır. Millet adına egemenlik yetkisi kullanan kurumların ve kişilerin gözetmeleri gereken en üstün gücün ise 'hukukun üstünlüğü ilkesi' olduğuna savunur.
- g) **Merkez Parti;** insanların farklı inanç, düşünce, ırk, dil, ifade etme, örgütlenme ve yaşama hakkı gibi doğuştan var olan tüm özgürlüklere sahip olduklarını, bu farklılıkların ayrışma değil, pekiştirici kültürel zenginliğimiz olduğunu kabul eder. Doğuştan var olan bu pekiştirici zenginliklerimizin de, laik, sosyal, demokratik hukuk devleti içerisinde birlikte yaşayacağına ve yaşatacağına inanır.
- h) **Merkez Parti;** insanların inandıkları gibi yaşama, düşündükleri gibi ifade etme haklarının tartışılmaz olduğunu, inanç ve düşüncenin hukuka uygun olarak kullanan bireylere ve sivil toplum kuruluşlarına ait bir hak ve yetki olduğunu, bu çerçevede her bireyin her kurumda ve yaşamın her alanında eşit ve ortak hakları bulunduğunu, dolayısıyla devletin, hiçbir inanç ve düşünceden yana veya karşı tutum sergilememesi gerektiğini, Anayasamızda yer alan laiklik ve kanun önünde eşitlik ilkelerinin, bu anlayış ve bakışın güvencesini teşkil ettiğini kabul eder. Devletin ve parti tüzel kişiliğin bu alanda yüklenebileceği işlevin, sadece hak kullanımlarını sağlayıcı ve güvence altına alıcı özgür ortam hazırlamaktan ibaret olması gerektiğini kabul eder.

- i) **Merkez Parti;** millet adına egemenlik yetkisi kullanan yasama, yürütme ve yargı erkleri ile devlet şeması içinde kamusal işlev gören bütün kişi, kurum ve kuruluşların; yetki kullanımlarında ve görev ifa etmelerinde, Anayasamızda yer alan hukuk devleti normlarına uygunluğu gözetmeleri gereğini vurgular ve bu gerekliliğe uygunluğu, meşruiyetin esası kabul eder.
- j) **Merkez Parti;** insanın insanca yaşama şekli olan, sosyal devlet anlayışının hayata geçirilmesine özel önem verir. Ekonomik gelişmenin kaynağı ve hedefi olarak insanı esas kabul eder. Piyasa ekonomisinin tüm kurum ve kuralları ile tesisini amaçlar. Devletin ekonomi içindeki rolünü, düzenleyici ve gözetici olarak görür. Gelir dağılımındaki dengesizliği ve işsizliği, ülkemizin en önemli sosyoekonomik sorunu olarak kabul eder. Küreselleşmenin meydana getirdiği fırsatlardan yararlanmak ve beraberinde getirdiği olumsuzluklardan korunmak amacıyla gereken yapısal dönüşümlerin gerçekleştirilmesini savunur.
- k) **Merkez Parti;** aileyi, toplumun temeli kabul eder. Aile kurumunun; milli değerlerimizin, duygularımızın, düşüncelerimizin ve ülkemize has örf, adet ve geleneklerimizin yaşatılarak yeni kuşaklara aktarılmasında en temel, en vazgeçilmez sosyal bir kurum olduğuna inanır.
- l) **Merkez Parti;** herkesin ve özellikle gençliğin; her yönden güvenli bir Türkiye sevdalı olma ülküsüne bağlı, bireyler olmalarını, bu nedenle her düzeyde özgür, bilgi toplumu yolunda bilimsel araçlarla ve ilmi verilerle donatılmış bir eğitim, öğretim ve öğrenim anlayışını hayata geçirmeyi amaçlar.
- m) **Merkez Parti;** temsili demokrasinin çoğulcu, katılımcı ve yarışmacı niteliğini benimser. Bu özelliklerin hayata geçirilmesinde verimli, kaliteli ve denetimli bir kamu yönetiminin kurulmasında ve sürdürülmesinde, sivil toplum örgütlerinin önemine ve vazgeçilmezliğine inanır. Referandumu, halkımızın yönetim sürecine katılımını temin için etkili bir yöntem olarak benimser.
- n) **Merkez Parti;** içte ve dışta güçlü duruşun ekonomiyle birlikte adaletle mümkün olduğuna inanır. Adil yargılanma hakkını ve hak arama özgürlüğünü, bütün unsurları ile gerçekleştirmeyi, ülkemizi, onun sahibi olan insanlarımız için yaşanılır hale getirmeyi, kuvvetler ayrılığı ilkesini ve her halükarda milletin, ülkenin ve devletin bölünmez bütünlüğünü ve devletin bağımsızlığını ve üniter yapısını korumayı amaçlar.
- o) **Merkez Parti;** Atatürk'ün belirlediği Türk milliyetçiliğinden ve milletimizin tarihi, milli ve manevi değerlerinden, medeniyetçilik aşkından alacağı ilhamla, hürriyetçi, cumhuriyetçi, demokratik düzen içerisinde yukarıdaki amaçlara ulaşabileceğine inanır. Bu amaçlara ulaşmada ve bütün faaliyetlerinde dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce,

Parti Tüzüğü

inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle, vatandaşlar arasında ayırım gözetmeyi reddeder.

- p) **Merkez Parti;** Parti tüzüğü ve programı, genel başkan dâhil, partinin bütün organlarını ve her üyeyi bağlar. Partiye üye olmak ve görev üstlenmek; partinin amaç ve hedeflerini benimsemek demektir. Partili hiçbir görevli partinin amaç ve hedeflerine aykırı davranış ve çalışma içine giremez. Partideki görevlendirme ve seçimlerde; parti içi demokrasi ve üyelik hukuku kuralları gözetilerek liyakat, ehliyet ve güven, en başta aranacak belirleyici ölçütler olarak kabul edilir. Üye olan herkes, çalışmalarında bu ilkelere göre davranacağını kabul ve taahhüt etmiş sayılır.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Parti Üyeliği, Üyelerin Yükümlülükleri, Üyeliğin Sona Ermesi

(S.P.K. md: 6, 11, 12)

Parti üyesi olabilme şartları

MADDE 8- Siyasi Partiler Kanunu'nun 11 inci maddesinde ve diğer ilgili yasalarda parti üyesi olamayacakları açıkça belirtilmiş olanlar dışında:

- a) Partinin tüzük ve programını kabul ettiğini, parti çalışmalarına katılmayı üyelik giriş beyannamesinde beyan ve taahhüt eden,
- b) 18 yaşını bitirmiş, medeni ve siyasi hakları kullanma ehliyetine sahip olan,
- c) Başka bir siyasi partide üyelik kaydı bulunmayan,
- d) Partiye belirli bir üyelik aidatı ödemeyi taahhüt eden, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan herkes Merkez Parti üyesi olabilir.
- e) Milletvekili ve mahalli idareler seçimlerinde, parti üyesi olmaksızın, parti listelerinde yer alanlar, seçimleri kazandıkları takdirde, kendiliğinden parti üyesi olurlar.

Üyelik başvurusu ve gerekli belgeler

MADDE 9- (Değişik Madde 25.10.2014 Büyük Kongre Kararı) Partiye üyelik şartlarına sahip olan kişi, ikamet ettiği ilçe başkanlığına, parti üyesi en az bir kişiyi referans gösteren 'giriş beyannamesi' vermek suretiyle başvurur. Beyanname üç nüsha kopyalı olarak düzenlenir. İstek halinde alındı belgesi verilir. Üyelik başvurusuna ilişkin diğer usul ve esaslar üye kayıt yönetmeliği ile düzenlenir.

Üyelik başvurusunun karara bağlanması ve üye kayıt işlemi

MADDE 10- (1) Partiye üye olmak isteyen kimse 'giriş beyannamesini' ikametgâhının bulunduğu parti ilçe başkanlığına verir. Parti ilçe yönetim kurulu,

üyelik başvurusunu en geç 30 gün içinde karara bağlar. Başvuru kabul edilmişse; üyelik kaydı, karar tarihi ve sırasına göre ‘üye kayıt defterine’ işlenir. Talep reddedilmişse; bu karara karşı ilgili kişi 15 gün içinde İlçesinin bağlı bulunduğu İl Yönetim Kuruluna itiraz edebilir. İl yönetim kurulu itirazı inceler, 15 gün içinde karara bağlar. Bu karar parti içi işlemler için kesindir.

(2) Başkanlık Divanı re’sen veya müracaat üzerine süreye bakılmaksızın üye kayıtları konusunda nihai kararı vermeye yetkilidir.

(3) Kadın ve gençlik kollarına üye kaydı için de birinci fıkradaki hükümler uygulanır. Gençlik kollarına yaşları 18–29 arasında bulunan T.C. vatandaşları üye olabilir. Aynı kişinin, partide birden fazla üyelik kaydı olamaz. İkametgâh yasal olarak değişmedikçe, başka bir ilçeye üyelik nakli yapılamaz.

(4) Üye kayıt defteri sadece ilçelerde bulundurulur. Doğrudan genel merkez, il veya belde yönetim kurullarına yapılan üyelik başvurularına ilişkin beyanname ve ekleri, ilgilinin ikamet ettiği ilçe başkanlığına gönderilir.

(5) Partinin üyeliklerle ilgili düzenleyici işlemlerine aykırı olarak yapılmış üye kayıtları geçersizdir. Böyle kayıtlar, **(Değişik İbare 25.10.2014 BKK(Büyük Kongre Kararı))** Genel Merkez Genel Sekreterliğince üye listesinden çıkarılır.

Genel Merkez üye kayıt yetkisi ve Üye Yazım Kütüğü

MADDE 11- (Değişik Madde 25.10.2014 BKK) (1) T.B.M.M. üyesi olanların ve partiye kabullerinde fayda görülenlerin üyeliği, SPK ve ilgili mevzuata göre engel bir hali yoksa Genel Başkanın kararıyla yerine getirilir. Genel Merkezce kayıtları yapılan üyelerin üye kayıt formları ikamet ettikleri ilçe merkezlerine gönderilir.

(2) Tüzüğe ve ilgili mevzuata göre yapılan üye kayıtları, Parti Genel Merkezinde dosyalama ile oluşturulacak bilgi işlem merkezinde kayda alınır. Bu dosyalama; ilçe, il ve ülke genel toplamını ayırt edecek şekilde yapılır. Alt kademeler ile bu merkezdeki kayıtların denkliği, her altı ayda bir yapılacak karşılaştırma ile sağlanır. Üyelikle ilgili parti içi uyumsuzlukların çözümünde Genel Merkez kayıtları esas alınır. E-Teskilat kurulduğunda, ilçe üye kayıt defterleri esas alınarak usul ve esasları Genel Merkezce hazırlanacak yönerge ile elektronik veri tabanı üzerinde il ve ilçe ölçeğinde mahalle, köy ve sandık esasına göre arşivlenir.

Partiden ayrılmış olanların yeniden üyeliğe kabulü

MADDE 12- (Değişik Madde 25.10.2014 BKK) Parti üyeliğinden istifa etmiş olanların yeniden üyelik başvurusu; ikamet ettiği ilçe yönetim kuruluna başvuru ve bu kurulun olumlu kararından sonra il yönetim kurulunca karara bağlanır. Ret kararı verilmesi halinde, ilgili kişi kararın kendisine bildirimini takip eden 15 gün içinde Başkanlık Divanı’na itiraz edebilir. Yasal zorunlu bir neden olmaksızın, kurucular kurulu, merkez yönetim kurulu, merkez disiplin kurulu üyeliği, il

Parti Tüzüğü

başkanlığı ve il belediye başkanlığı yapmış olanlar ile partili milletvekilliğinden istifa etmiş olanların yeniden parti üyeliği için yapacakları başvurular hakkında karar Başkanlık Divanı'na (BD) aittir. Bu madde hükümleriyle ilgili Başkanlık Divanı'nın vereceği kararlar kesindir.

Sürekli yurt dışında bulunan vatandaşların üyeliği

MADDE 13- Sürekli yurt dışında bulunan Türk vatandaşları üyelik başvurularını, Türkiye'ye geldiklerinde ikamet ettikleri il, ilçe veya belde başkanlıklarına üye giriş beyannamesi vermek suretiyle yaparlar. Başvuru yanında, ayrıca yurt dışında devamlı oturduğu ve çalıştığı yerlerin adresleri ile Türkiye'ye geldiğinde ikamet ettiği konutun açık adresi belirtilir. **(Ek ibare 25.10.2014 BKK)** Sürekli yurt dışında bulunan vatandaşlarımız, bulundukları yerde Partinin temsilciliği varsa, bu temsilcilik aracılığıyla da üyelik başvurusunda bulunabilirler.

Üye kimlik belgesi

MADDE 14- İlçe yönetim kurulu, parti üyeliğine kabul ettiği kişiye, şekli genel merkezce belirlenmiş üye kimlik belgesi verir. Bu belge, parti üyeliğini ispat dışında bir amaçla kullanılamaz. İkametgâhı değişen üyenin üyelik nakli yapılarak, o ilçe başkanlığından yeniden üye kimlik belgesi verilir.

Üyelerin hakları ve yükümlülükleri

MADDE 15- Parti üyeleri; parti içi ve dışı ilişkilerinde üye olmanın ön şartı olan parti tüzüğü ile parti programı ve yönetmeliklerin ve bunlara uygun olarak yetkili kurum ve kurullarca oluşturulmuş ilke ve kararlar ile Anayasa ve yasaların emredici hükümleri çerçevesince çalışmalar yapar ve yapılan çalışmalara katkıda bulunurlar. Parti üyeleri parti içi toplantılara katılırlar. Düşünce ve dileklerini bildirme, kongre delegelerine ve parti organlarına aday olma, seçildikleri takdirde görev alarak çalışma, her türlü seçme ve seçilme haklarına sahiptirler. Parti üyeleri; Türkiye Cumhuriyeti devletinin ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütün olduğunu ve bu bütünlüğün; bireysel, toplumsal, ekonomik ve siyasal hak ve özgürlüklerin sağlanmasıyla mümkün olacağı bilinci içinde hareket ederler.

Parti içinde karşılıklı sevgi, saygı, feragat ve ahlak kurallarına dayanan bir fikir ve ideal beraberliğini oluşturmanın ve sürdürmenin gereğine inanır. Bağlı oldukları kademelerde partinin gelişmesi ve parti meseleleri ile ilgili görüş ve düşüncelerini açıkça bildirir ve parti ilkelerini anlatmaya, uygulamaya ve geliştirmeye çalışırlar.

Partinin katıldığı her türlü seçimlerde partinin ve partili adayların kazanması için çalışmayı ve oy vermeyi görev sayarlar.

Üyeliğin sona ermesi

MADDE 16- Parti üyeliği, durumun belgelenmiş olması şartı ile;

a) Ölüm

- b) İstifa
- c) Başka partiye üye olmak, üye olmasa bile başka partide görev almış olmak
- d) Disiplin Kurulu kararı ile partiden ihraç edilmiş olmak gibi hallerde sona erer.
- e) Böyle bir durumda, ilçe yönetim kurulu; başka bir işlem yapmadan sadece tespit kararı alarak ilgilinin üye kayıt defterine işler, ilgili kademe ve makamlara bildirir. Üyelikten istifaen belgelenmiş olmak için istifanın ya noter aracılığı ya da yazılı beyan ile bizzat yapılmış olması gerekir.
- f) Üye olma şartlarını sonradan kaybedenler ile üyeliğe giriş sırasında üyelik şartlarını taşımadıkları sonradan anlaşılanların üyelik kayıtları, ilçe yönetim kurulu kararıyla silinir.
- g) İlçe başkanlığı, kesinleşmiş disiplin kurulu kararı ile ölüm ve istifa etme halleri hariç başka nedenlerle kaydı silinenlere durumu bildirir tebligat yapar. İlgili kişi kaydın silinmesi kararına karşı 15 gün içinde il yönetim kuruluna itiraz edebilir. İl yönetim kurulunun ret kararına karşı ise, kararın tebliğinden itibaren 15 gün içinde MYK'ya itirazda bulunulabilir. Merkez Yönetim Kurulu'nun vereceği karar, parti içi işlemler bakımından kesindir.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Parti Teşkilatı, Teşkilat Organlarının Oluşumu Görev ve Yetkileri

BİRİNCİ BÖLÜM

Parti Teşkilatı (S.P.K. md.13-21)

Teşkilat ve teşkilat kademeleri (S.P.K. md.7)

MADDE 17- (1) Partinin tabanından tavanına zorunlu ve ihtiyari birimlerinin tümü, parti teşkilatlarını oluşturur.

(2) Parti teşkilat kademeleri; belde, ilçe, il ve genel merkez teşkilatlarından, belediye meclis gurupları ile TBMM parti grubundan oluşur. Ayrıca parti teşkilat kademelerinde, kadın ve gençlik kolları ile diğer yan kuruluşlar ve yurtdışı temsilcilikleri teşkil olunur.

(3) Teşkilatlar, idari ve yerel taksimata göre oluşturulur. Bir idari birim içinde aynı düzeyde ve nitelikte birden fazla teşkilat kurulamaz. Yardımcı kuruluşlar, siyasi eğitim, bilgilendirme ve bilgilendirme amaçlı irtibat büroları veya lokaller ile mülki ve idari yapıya göre kurulmuş teşkilata bağlı köy, mahalle ve sandık bölgesi temsilcilikleri ve internet gibi teknolojik araçlarla donanımlı ve çalışma ve tanıtım yerleri oluşturulabilir.

Teşkilat kademe organları

MADDE.18- Parti teşkilatı, aşağıda yazılı teşkilat kademe organlarından oluşur.

a. Belde teşkilatı

1. Belde kongresi
2. Belde başkanı
3. Belde yönetim kurulu

b. İlçe teşkilatı

1. İlçe kongresi
2. İlçe başkanı
3. İlçe yönetim kurulu

c. İl teşkilatı

1. İl kongresi
2. İl başkanı
3. İl yönetim kurulu

d. Genel merkez teşkilatı

1. Büyük kongre
2. Genel başkan
3. Merkez Yönetim Kurulu (MYK)
4. Başkanlık Divanı (BD)
5. Merkez Disiplin Kurulu (MDK)

e. Yan kuruluşlar

1. Kadın kolları
2. Gençlik kolları
3. Yüksek İstişare Kurulu
4. Diğer yan kuruluşlar (gerek görülen yerlerde MYK kararı ile ilçe il ve genel merkez teşkilatına bağlı olarak diğer yan kuruluşlar kurulabilir)

f. Gruplar (S.P.K. md.22-28)

1. TBMM Parti Grupları
2. Belediye Meclis Grupları.

g. Mahalle, köy, sandık bölgesi ve seçim çevresi temsilciliği: Mahalle, köy ve sandık bölgesi, parti çalışmalarının temel zemindir. Partiyi ve parti faaliyetlerini tanıtmak, verilecek parti görevlerini yapmak üzere, ilçe ve belde yönetim kurullarınca, parti üyeleri arasından köy, mahalle ve sandık bölgesi temsilcilikleri veya 3 kişiden az olmamak üzere parti temsilci kurulları oluşturulabilir.

1. Köy ve mahalle temsilcilikleri bağlı olduğu ilçe başkanlığına bağlı olarak çalışır. Süresi de, bağlı olduğu ilçe yönetim kurulunun görev süresi kadardır. Beldelerin mahallelerinde bu atamayı belde yönetim kurulu yapar.
2. İl yönetim kurulları, seçim çevresine seçim dönemlerinde veya uygun görülen zamanlarda seçim çevrelerindeki her türlü seçim çalışmalarını sevk ve idare edecek kurullar oluşturulabilir.
- h. (Değişik Fıkra 25.10.2014 BKK) Yurt dışı temsilcilikleri(S.P.K. md.7, 31) : Parti; özellikle yurt dışında vatandaşlarımızın yoğun olarak yaşadığı ülkelerde, o ülkenin kendi mevzuat ve uygulamalarını dikkate alarak, ilgili genel başkan yardımcısının teklifi üzerine Başkanlık Divanı kararı ile AB üyesi ülkelerde, ABD, Kanada, İsviçre, Norveç, Rusya, Avustralya ve KKTC’ de, Avrasya ve Kafkasya ülkelerinde, İslam ülkelerinde ve bu ülkelerdeki uluslararası kuruluşlar nezdinde yurtdışı temsilcilikleri kurabilir. Yurtdışı temsilciliklerinin kuruluşları, amaçları, görevleri, çalışma yöntemleri, Genel Merkezle ilişkileri ve denetimleri yönetmelikle düzenlenir.

İKİNCİ BÖLÜM

Teşkilat Organlarının Oluşumu, Görev ve Yetkileri (S.P.K. md.19-21)

Belde teşkilatı ve belde kongresi (S.P.K. md. 7/1, 7/3)

MADDE 19- (1) Belde teşkilatının en üst karar ve denetim organı olan belde kongresi, seçilmiş ve tabii delegelerinden oluşur. Belde kongresi, iki yıldan az üç yıldan fazla olmayan bir surede ve ilçe kongresinden önce uygun bir zamanda ilçe yönetim kurulu tarafından belirlenen tarihte yapılır.

(2) Belde kongresi, belde başkanını, belde yönetim kurulu asil ve yedek üyelerini seçer.

(3) İlçe yönetim kurulunca köy ve mahalle dağılımlarına göre sayıları belirlenmiş ve beldeyi ilçe kongresinde temsil edecek olan ilçe kongresi delege seçimini yapar, gündemdeki konuları müzakere edip karara bağlar.

(4) Tüzüğün 21 ve 22nci maddesindeki ilçe ve il kongrelerinde yapılacak seçimlerle ilgili hükümlerden, yargıyla ilgili hükümleri hariç, adaylıklar ve seçimlere ilişkin diğer hükümler, belde kongrelerinde de aynen uygulanır. Nüfusu 5000’den az olan beldelerde kongre yapılmaz. Bu beldelerin yönetim organları, ilçe yönetim kurulunca atama ile yapılır.

a. Belde kongre delegeleri, seçimleri ve listelerin onayı (S.P.K. md. 19, Ek Madde 2): Belde kongresi, seçilmiş en fazla 100 delege ile tabii delegelerden oluşur. Seçilmiş delegelerin mahalle dağılımları şöyle hesaplanır. Seçilmiş delege

Parti Tüzüğü

sayısı olan 100 rakamı; partinin son genel seçimde belde almış olduğu oya bölünerek katsayı bulunur. Katsayının, mahallede partinin almış olduğu oyla çarpımından elde edilecek rakam, o mahallenin seçilmiş delegesi sayısıdır. Asil delege sayısının yarısı kadar yedek delege seçimi yapılır.

Beldeye bağlı mahallelerde kayıtlı üye sayısı 100'den fazla değilse, üyelerin tamamı belde kongre delegesi sayılır. Beldenin seçimle görev yapmakta olan başkan ve yönetim kurulu üyeleri ile partili belde belediye başkanı ile ve belediye meclis üyeleri, belde kongresinin tabii delegeleridir.

Belde kongresi ilçe yönetim kurulunun aday olmayanlar arasından görevlendireceği 3 kişilik bir heyetin gözetim ve denetimi altında gizli oy açık tasnif esasına göre yapılır.

Belde kongreleri, ilçe kongresi sürelerine uygun olarak ilçe teşkilatının gözetim ve denetimi altında yapılır. Belde kongreleri seçimleri, yargı denetim ve gözetimi dışındadır.

Belde yönetim kurulu, kongre üyelerinin ilçe kurulunca tasdikli listeleri ile kongrenin yapılacağı yer, gün, saat ve gündemini çoğunluğun temin edilememesi halinde, ikinci toplantının ne zaman yapılacağını parti belde binasına ve uygun yerlere asmak suretiyle kongreden en az 10 gün önceden başlayarak ilan eder ve bütün bu işlemleri tutanakla tespit eder.

Kongre üyeleri listesine ilgililer, parti binasına üye listelerinin asılmasını takip eden en geç 2 gün içinde, varsa ilçe disiplin kuruluna, yoksa il disiplin kuruluna itiraz ve şikâyetle bulunabilirler. Bu itiraz ve şikâyetler disiplin kurulunca en çok 2 gün içinde karara bağlanır. İlçe disiplin kurulu kararına karşı en çok 2 gün içinde il disiplin kurulunda itiraz edilebilir. İl disiplin kurulu da bu itirazı 2 gün içinde karara bağlar. İl disiplin kurulunun kararı kesindir.

b. Belde başkanı, belde yönetim kurulu: Belde kongresinde yönetim kuruluna bir başkan, altısı asil, altısı yedek üye ile ilçe kongresi için beldeye düşen sayıda delege seçimi yapılır.

O beldeye düşen delege sayısı, belde mahalle sayısı ile son genel seçimde belde sınırları içinde alınan oylar dikkate alınarak, ilçe yönetim kurulunca belirlenir ve belde yönetim kuruluna bildirilir. Belde başkanı ve yönetim kurulu asil ve yedek üyeleri ile kongre delegeleri, belde kongresi tarafından gizli oylama ile tek dereceli yapılır. Belde başkanı partinin belde düzeyindeki çalışma ve faaliyetlerinin koordinasyonunu ve yürütülmesini sağlar, denetimini gerçekleştirir ve belde teşkilatını temsil eder.

Belde teşkilatının ilk kuruluşu ilçe yönetim kurulunun görüşü alınarak il yönetim kurulu tarafından atama ile gerçekleştirilir.

Belde yönetim kurulu üye tam sayısının salt çoğunluğu ile ayda en az iki olağan toplantı yapar. Kararlar toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile alınır. Üye tam sayısının 1/3'ünün talebi halinde olağan üstü toplanabilir.

Belde yönetim kurulu, belde sınırları içinde partinin faaliyet ve programlarının tanıtımı için gerekli çalışmalar yapar, belde kongresinde tüzük ve yönetmeliklerin ve üst organların verdikleri görevleri ifa eder. Parti politikası ve çalışmaları konusunda belde sakinlerinin bilgilendirilmesini sağlar.

(Ek İbare 25.10.2014 BKK) Belde Yürütme Kurulu, İlçe Yönetim kuruluna bağlı olarak belde başkan yardımcılarında meydana gelir ve belde başkanlığında çalışmalar yapan kuruldur. Bu üyeler Belde Başkanı tarafından, belde yönetim kurulu üyeleri arasından seçilir.

İlçe Teşkilatı (S.P.K. md.20–21)

MADDE 20- Merkez Parti'nin ilçe teşkilatlarının organları ile başkan ve üyelerin seçiminde uygulanacak usul ve esaslar şunlardır.

- a) **İlçe kongresi:** İlçe teşkilatının en üst karar ve denetim organı olan ilçe kongresi, seçilmiş ve tabii delegelerden oluşur. Kongre, ilçe başkanı ile ilçe yönetim kurulunun asil ve yedek üyelerini, ilçeyi temsil edecek il kongre delegelerinin asil ve yedeklerini seçer. Gündemindeki konuları müzakere edip karara bağlar.
- b) **İlçe kongre delegeleri ve seçimleri:** İlçenin mahalle, köy ve beldelerinden seçilmiş olanlar, ilçe kongresinin delegelerini oluşturur. Delege sayısı 400'den fazla 100'den az olamaz. İlçede kayıtlı üye sayısı 400'den az ise üyelerin tamamı ilçe kongre delegesi sayılır. İlçede kayıtlı üye sayısı 400'den fazla ise, önce her mahalle ve köy için birer delege tahsis edilir. Tahsis toplamı 400 sayısından düşülür. Arta kalan delege sayısı partinin son milletvekili genel seçimlerde o ilçede almış olduğu toplam oy rakamına bölünür. Bölüm sonucu çıkan katsayının o ilçeye bağlı her mahalle veya köyde almış oyla çarpımı sonucu çıkan sayı ile tahsis olunan sayının toplanıp, ilgili mahalle veya köyün kongre için seçeceği delege sayısı tespit edilir. Asil delege sayısının yarısı kadar da yedek delege seçilir.

İlçe yönetim kurulu kongreden üç ay önce kongre delege dağılım listesini hazırlar ve il yönetim kurulunu onayına sunar ve onaydan sonra ilan eder. Listenin ilanından itibaren 15 gün içinde yapılacak itirazları, il yönetim kurulu kesin olarak karara bağlar.

Seçimle görev almış ilçe yönetim kurulu ve üyeleri ile ilçe belediye başkanı ve ilçeye bağlı belde belediye başkanları ilgili ilçenin tabii delegeleridir. Partili büyükşehir belediye başkanları dışındaki il belediye başkanları ise merkez ilçe kongresinin tabii delegeleridir.

Parti Tüzüğü

Delege seçimlerine ilçe mahalle ve köyleriyle ilçeye bağlı beldelerin mahallelerinde, genel merkez teşkilat başkanlığınca Cumhuriyet savcılığına bildirilmiş listedeki üyeler katılabilirler.

İlçe kongre delege seçimleri, üst kurulun kongre hazırlık talimatına göre, ilçe yönetim kurulunca hazırlanacak belli bir takvim içinde gerçekleştirilir.

İlçe yönetim kurulu, her köy ve mahallede kayıtlı parti üyelerinin listelerini, üye kayıt defterine uygun olarak ayrı ayrı hazırlayıp köy ve mahalle temsilcisine gönderir. Genel merkez üye kayıtları esas alınarak düzenlenecek bu listeler, delege seçiminden en az 15 gün önce köy ve mahallede uygun bir yerde ve ilçede ilçe binasında askıya çıkarılmak üzere duyurulur. Listeler seçim yapılana kadar askıda kalır. Listelerin askıya çıkarıldığı tarih ile indirileceği tarih, askı yapılan yerlerde birer tutanakla tespit edilir.

Partiye kayıtlı olduğu halde listede yer verilmeyen veya üye olmadığı halde listede yazılı olan kişilerle ilgili olarak, askı tarihinden itibaren 5 gün içinde ilçe yönetim kuruluna her üye tarafından itiraz edilebilir. İlçe yönetim kurulu itirazı 2 gün içinde karara bağlar. İtirazın kabulü halinde listede gerekli düzeltmeyi yapar. İlçe yönetim kurulu 2 gün içinde karar vermez veya kararı ret şeklinde olursa, ilgili kişi 3 gün içinde il başkanlığına itiraz edebilir. İl başkanlığınca verilen karar kesindir.

İlçe başkanlığı bu karara uymak zorundadır. Mahalle ve köy delege seçimlerinin nerede ve hangi saatler arası yapılacağı, delege seçmen listesinin askısında belirtilir. Belli edilmiş gün ve saatte delege seçimi yapabilmek için, kesinleşmiş delege seçmen listesinde yer alan üyelerin salt çoğunluğun katılımı aranır. Yapılacak yoklamaya göre salt çoğunluk yok ise, aynı gün ve aynı yerde iki saat sonra hazır bulunan üyelerin katılımı ile delege seçimi yapılır.

Delege seçimleri ilçe yönetiminin görevlendirileceği kişi veya kişilerin gözetim ve denetiminde gizli oy açık tasnif esasına göre liste yöntemiyle yapılır. Sonuç tutanağa bağlanır ve ilçe yönetim kuruluna teslim edilir. İlçe başkanlığı tutanakların birer suretini 5 gün içinde il yönetim kuruluna verir.

Tüzüğün 21 ve 22nci maddesinde yazılı esaslar delege seçimleri hakkında da uygulanır.

Delege seçimlerine itiraz, seçimden itibaren 3 gün içinde il yönetim kuruluna yapılabilir. İl yönetim kurulunun vereceği karar kesindir.

c) (Değişik Fıkra 25.10.2014 BKK) İlçe Başkanı ve İlçe Yönetim Kurulu, Tabii Üyeleri: İl başkanı, il kongresi tarafından gizli oylama ile tek dereceli usulle seçilir. Partinin il düzeyindeki çalışma ve faaliyetlerinin koordinasyonunu ve

yürütülmesini sağlar. Denetimini gerçekleştirir. İl teşkilatını temsil eder. Aynı kişi en fazla 3 olağan dönem il başkanı seçilebilir; ara vermesi halinde tekrar seçilebilir.

İlçe yönetim kurulu; başkan ve üyeleri ilçe kongresi tarafından gizli oyla seçilir ve ilçe başkanı dâhil en az 5, en fazla 30 üyeden oluşur. Kongrede asil üye sayısı kadar da yedek ilçe yönetim üyeleri seçilir.

İlçe başkanı ve ilçe yönetim kurulu üyeleri ile ilçe ve ilçeye bağlı belediyelerin partili başkanları, ilçe kongresinin tabii üyesidirler. Büyükşehir belediye başkanları dışındaki partili il belediye başkanları ile merkez ilçe çevresindeki diğer partili belediye başkanları da merkez ilçe kongresinin üyesidirler.

İlçe Yürütme Kurulu İl Yürütme Kuruluna bağlı olarak, ilçe Başkan yardımcılarında meydana gelir ve İlçe başkanı yönetiminde çalışmalar yapar. Bu kurul Üyeleri İlçe Başkanı tarafından İlçe Yönetim Kurulu Üyeleri arasından seçilir.

İl Teşkilatı (S.P.K md 19–değişik 21)

MADDE 21- İl teşkilatının organları ile il başkanı, il yönetim kurulu ve il yürütme kurulu üyelerinin seçiminde uygulanacak usul ve esaslar şunlardır.

- a) **İl kongresi:** İl teşkilatının en üst karar ve denetim organı olan il kongresi, seçilmiş ve tabii delegelerden oluşur. İl başkanı il yönetim kurulu ve il disiplin kurulu asil ve yedek üyeleri ile ili temsil edecek büyük kongre asil ve yedek delegelerinin seçimlerini yapar. Gündemindeki konuları müzakere edip karar bağlar.
- b) **İl kongresi delegeleri:** İl kongresi, ilçe kongrelerinde seçilmiş delegeler ile tabii delegelerden oluşur. İl kongresinin seçilmiş üyelerinin sayısı 600'den fazla 300'den az olmamak üzere ilçe kongrelerince seçilmiş delegelerdir. İl kongre delegesi seçilmiş üyelerin toplamı sayısı, son milletvekilliği genel seçiminde partinin o ilde aldığı oy sayısının %1' i olarak hesaplanır. Bulunan bu sayı 600'den fazla ise 600 ve 300'den az ise 300 olarak kabul edilir. İl parti oy toplamı yukarıdaki şekilde bulunan delege sayısına bölünerek bir delegeye karşılık oy sayısını gösteren katsayı bulunur. Her ilçenin parti oy miktarı ayrı ayrı bu katsayıya bölünerek her birinden il kongresine katılacak delege sayısı saptanmış olur. Delege seçimleri S.P.K. değişik 21.maddesindeki kurallara göre yapılır.

İl kongresinin yapılmamış veya partinin seçimlere katılmamış olması gibi hallerde; yapılmış son yerel seçimlerdeki il ve ilçe seçmen sayıları esas alınarak, yukarıda yazılı yöntemle il kongresi delege sayıları belirlenir.

O ilin partili milletvekilleri, il başkanı ve il yönetim kurulu üyeleri, il disiplin kurulu başkan ve üyeleri, büyükşehir belediye başkanı il kongresinin tabii

Parti Tüzüğü

üyeleridir. Geçici il yönetim kurulu başkan ve üyeleri de kongreye katılabilirler, ancak bunlardan delege sıfatı taşımayanlar oy kullanamazlar.

c) (Değişik Fıkra 25.10.2014 BKK) İl Başkanı ve İl Yönetim Kurulu ile İl Yürütme Kurulu: İl başkanı, il kongresi tarafından gizli oylama ile tek dereceli usulle seçilir. Partinin il düzeyindeki çalışma ve faaliyetlerinin koordinasyonunu ve yürütülmesini sağlar. Denetimini gerçekleştirir. İl teşkilatını temsil eder. Aynı kişi en fazla 3 dönem il başkanı seçilebilir.

İl yönetim kurulu il kongresi tarafından gizli oyla seçilen ve il başkanı dâhil en az 7 en çok 50 üyeden oluşur. Kongrede asil üye sayısı kadar da yedek üye seçimi yapılır. İl yürütme kurulu partinin Merkez Yönetim Kurulunca belirlenecek sayıda veya partinin merkez Başkanlık Divanına paralel olarak, il başkan yardımcılarının oluşan ve il başkanı başkanlığında çalışma yapan kuruldur. Bu kurul üyeleri il başkanınca il yönetim kurulu üyeleri arasından belirlenir. Bu kurul arasında görev bölümü de yine il başkanı tarafından yapılır. Ayrıca il başkanı, il yönetim kurulu üyeleri arasından seçilen yardımcılardan birini il muhasibi, birini de il sekreteri olarak görevlendirir. Tüzüğün 40 ve 41nci maddelerindeki, MYK'nın oluşumu ve çalışma esasları hakkındaki hüküm, il yürütme kuruluna da uygulanır.

İl yürütme kurulu, il yönetim kurulunun gündemini hazırlar. İl başkanının tevdi ettiği işleri yapar. İl kongresi ve yönetim kurulunca alınmış kararların ve verilen görevlerin icrasını sağlar.

İl yürütme kurulu üyeleri, tüzüğün 45 inci maddesinin (a),(b) ve (c) bentlerinde yazılı (BD üyelerinin görev ve yetkileri) yetki ve görevleri il düzeyinde aynen icra eder.

İl ve İlçe Kongrelerine İlişkin Ortak Hükümler

MADDE 22 - İl ve İlçe Kongrelerinde olağan kongre zamanı ve delegelerin görev süresi, kongre öncesi resmi işlemler, kongre gündemlerini belirleme yetkisi, kongre divanının yetki ve görevleri aşağıdaki şekilde belirlenmiştir.

- a) Olağan kongre zamanı ve delegelerin görev süresi:** İl ve ilçelerin olağan kongre takvimi üst kademe kongresinin yapılmasından önce gerçekleşecek şekilde partinin Merkez Yönetim Kurulunca kararlaştırılır. Bu süre 2 yıldan az ve 3 yıldan fazla olamaz.

Merkez Yönetim Kurulu'nun yetki vermesi ve belirleyeceği kongre takvimi içinde olmak şartıyla, ile bağlı ilçelerde yapılacak ilçe kongrelerinin takvimi ilçenin görüşü alınarak, il yönetim kurulunca belirlenir.

İlçe ve il kongrelerinde üst kademe kongresi için seçilmesi gereken sayıda asil ve bu sayının yarısı kadar da yedek delege seçimi yapılır. Kongre delegeliği, parti üyeliğinin de devam etmesi şartıyla seçildiği kongrenin yeni yapılacak olağan

toplantısına kadar devam eder. Parti Başkanlık Divanı, delege seçimlerinde kanun ve tüzük hükümlerine aykırılık olmasının saptanması halinde, il ve ilçe büyük kongre delege seçimlerini, il ve ilçe ölçeğine göre kısmen veya tamamen iptal edip yeniden yapılmasına, üye tam sayısının en az 2/3 çoğunluğunun oyu ile karar verebilir.

- b) Kongre öncesi resmi işlemler; kongre delege listelerinin seçim kurulunca onaylanması ve ilanı (S.P.K. md. Değişik 21) : İl ve ilçe kongrelerinin tamamlanmasından en az 15 gün önce kongreye katılacak delegeleri gösteren listeler, yetkili seçim kurulu başkanlığına 2 nüsha halinde verilir. Listeye, toplantının gündemi, yeri, günü, saati ile çoğunluk sağlanamadığı takdirde en geç 7 gün içinde ikinci toplantının yapılacağını içeren yazı eklenir. Listenin bir örneği kademe merkezinde ilan edilir. Seçim kurulu başkanı eksiklik yok ise listeyi ve eklerini onaylar. Onaylanan liste ve ekleri, kongreden 7 gün önce kongresi yapılacak teşkilat kademe binasında askıya çıkarılmak suretiyle ilan edilir. Ayrıca en az 7 gün önce kongreye katılacak delegelere yazılı davet çıkarılarak, kongrenin yer, gün, saat gündemi ile toplantıda çoğunluk sağlanamadığı takdirde ikinci toplantıyla ilgili hususlar bildirilir. Askı süresi 3 gündür. İlan süresi içerisinde yapılacak itirazlar, yetkili hâkim tarafından incelenerek kesin olarak karara bağlanır. Böylece listeler kesinleşir. Kesinleşen listeler kademe kongresinin delege yoklama cetvelini oluşturur. İl ve ilçe kongrelerinin gazete ile ilanı zorunluluğu yoktur.
- c) Kongre gündemlerini belirleme yetkisi; kongre toplantı ve karar yeter sayısı: Kongre gündemleri, ilgili kademe (ilçe, il) yönetim kurullarınca belirlenir, gündemin kanunlara ve parti tüzüğüne uygun olarak hazırlanmasından ilgili kademe yönetim kurulu sorumludur. Kongrede hazır bulunan delegelerin çoğunluğunun kararı ile gündem maddelerinin sırası değiştirilebilir. Ayrıca en geç kongre divanı oluşturulup gündem okunduktan hemen sonrasına kadar divan başkanlığına verilecek ve kongrede hazır bulunan delegenin en az % 5'i tarafından yapılan ilave gündem teklifleri müzakereye açılır. Yapılacak oylama sonucuna göre karara bağlanır, kabul edilirse gündeme alınır. Üst kademelerce belirtilen konuların, alt kademe kongre gündemine alınması zorunludur. Kongreler, delege toplam sayısının en az ¼ ünün katılımıyla toplanır. Kongrede ilk toplantıda yeterli katılımın olmaması halinde, ikinci kongre toplantıya katılanlarla yapılır. Kongrelerde kararlar Tüzükte yazılı istisnai durumlar saklı kalmak üzere, oylamaya katılanların salt çoğunluğuyla alınır.
- d) Kongrenin açılışı kongre divanı, kongre divanı yetki ve görevleri: Kongre başlamadan önce toplantı nisabı, yoklama cetvelindeki imzalar sayılmak suretiyle kongresi yapılan kademenin sekreteri ve en az 2 delegenin imzasını taşıyan bir tutanakla tespit edilir. Kongrenin açılışı, kongresi yapılan teşkilat kademesinin başkanı veya onun görevlendireceği kademe

Parti Tüzüğü

yönetim kurulu üyesi tarafından yapılır. Divan başkanlığı için tek aday varsa oylama açık yapılır. Divan başkanlığına birden fazla aday varsa, divan başkanlığının nasıl seçileceğine kongre genel kurulu karar verir. Ancak, üye tam sayısının 1/10 unun yazılı istemi halinde divan başkanı gizli oyla seçilir. Böyle bir durumda 3 kişiden az olmayan sayım ve tasnif kurulu açık oylamayla oluşturulur.

Seçilen divan başkanı yönetiminde bir divan başkan yardımcısı ile yeteri kadar kâtip üye seçimi açık oylamayla yapılarak divan oluşturulur. Kongreyi, kongre başkanlık divanı adına divan başkanı yönetir. Divanda kararlar çoğunlukla alınır. Eşitlik olması halinde, divan başkanının katıldığı görüş uygulanır. Kongrenin düzen ve ahenk içinde yönetilmesini, parti tüzüğü ile ilgili yasalar ve mevzuata uygun olarak gerçekleşmesinin temini için gerekli önlemler almak ve düzeni sağlamak, kongre gündemini icra etmek, tutanağı düzenlemek ve muhafaza etmek, kongre başkanı ve divanın yetki ve görevidir.

Kongre divanını, divan başkanı temsil eder. S.P.K. nın 4. kısmında yazılı yasaklara aykırı konuşma yapan veya davranışta bulunan herkese divan başkanı derhal müdahale ederek, delege olanların oy hakları saklı kalmak kaydıyla, salondan çıkarmaya kadar varan önlemler alır. Gerekli olması halinde toplantıya ara verir, dinleyici yerlerinin boşaltılmasını temin ederek düzeni sağladıktan sonra kongreyi kaldığı yerden devam ettirir.

Divan başkanı, divan tarafından onaylı kongre tutanak örneğinin bir nüshasını ekleriyle birlikte kongresi yapılan kademe başkanına, bir nüshasını ise kademe yönetimine teslim eder. Kongre, ilgili teşkilat kademe yönetim organının faaliyet ve hesapları ile yeni dönem bütçelerini müzakere edip karara bağlayan yeni yönetim organları ve üst kademe delegelerini seçen kuruldur.

İlgili kademenin en üst karar ve denetim organı olan kongrelerde; parti tüzük ve programı çerçevesinde yerel ve genel her türlü hizmet ve faaliyet hakkında görüşmeler yapabilir ve kararlar alınabilir. Kongresi yapılan yönetim ibrası karara bağlanır. İbra oylamasına ilgili yönetim kurulu başkan ve üyeleri katılamazlar. Görüşmelerde istek sırasına göre söz verilir, üst kademe görevlilerine öncelik tanınır. İlçe ve il kongrelerinde çalışma raporu ile hesap raporları hakkında görüşme yapıp karar verilmeden seçimlere geçilemez. Kongreler çalışmalarını hızlandırmak üzere yeteri kadar komisyon kurabilir. Komisyon üye sayısı 3–7 arası olabilir. Her komisyon kendi üyeleri içinden bir başkan ve bir sözcü seçer.

İl ve İlçe Kongrelerinde Yapılacak Seçimler ve Adaylık İle Seçimlerle İlgili İtiraz

(S.P.K.md. 20-değişik 21)

MADDE 23- (1) İl ve ilçe başkanları, il ve ilçe kademe organları seçimi ile üst kademe delege seçimleri gizli oy ve açık tasnif esasına göre kanuna, parti

tüzüğüne ve parti yönetmeliklerine uygun olarak yargı gözetim ve denetiminde yapılır.

(2) Seçim kurulu başkanı, bir başkan ve iki üyeden oluşan yeteri kadar sandık seçim kurulu oluşturur. Kurul başkanı ile bir üye memurlardan diğer üye aday olmayan parti üyeleri arasından seçilir. Her sandık için aynı şekilde ve sayıda yedek sandık kurulu belirlenir. Sandık kurulu başkanının yokluğunda, memur üye sandığa başkanlık eder. İlçe kongreleri, ilçe başkanlığı, ilçe yönetim kurulunun asil ve yedek üyelerini, il yönetim kurulunca uygun görülmüş olması halinde, ilçe disiplin kurulu asil ve yedek üyelerini, il kongresine katılacak delegeleri seçer.

(3) İl kongresi; il başkanlığı, il yönetim kurulunun asil ve yedek üyelerini, il disiplin kurulunun asil ve yedek üyelerini ve büyük kongre delegelerini seçer. Kongrelerde adaylık başvurusu, divan oluştuktan sonra, belli edilmiş süre dolmadan divana yapılır. Divan başkanlığı gündemin ‘seçimler’ maddesinde veya daha önce, aday başvurularının en son ne zamana kadar yapılabileceğini ilan eder. İlan edilmiş saat gelince aday başvuruları için sürenin dolduğunu, varsa başvuruların derhal yapılması gerektiğini tekrar duyurur ve daha sonra yapılacak aday başvurularını işleme koymayacağını ilan eder.

(4) Aday listeleri, bu kongrede seçimi yapılacak tüm organlar aynı listede ayrı ayrı gösterilip, asil ve yedek üyeleri de ayrı ayrı belirtilerek hazırlanıp yeteri kadar çoğalmış olarak aday olanlar tarafından kongre divan başkanlığına verilir. Divan, aday başvurularını veriliş sırasına göre ayrı, ayrı okumak sureti ile kongre genel kurulunun bilgisine sunar. Adaylıktan çekilme ve itirazlar varsa, karara bağlayarak adaylıkları kesinleştirilir. Kesinleşmiş adaylar okunmak suretiyle duyurulur. Salonda uygun yerde asılır. Divan tarafından onaylı liste örneğinde hazır bulunan seçim kuruluna verilir. Seçimlere birden çok liste katılması halinde, her birisi değişik renklerde ve şekillerde bastırılıp hazırlanabilir.

(5) Seçimi yapılacak her organ için birden çok liste varsa, seçmen bunlardan herhangi birisi üzerinde o organa aday olanların tümünü dikkate alarak gerekli gördüğü değişikliği yapabilir. Bir listedeki isimlerden bir kısmını silip yerlerine diğer listeden isimler yazabilir. Ancak seçeceği aday sayısı seçilecek miktardan fazla ve yarısından eksik olamaz. İşaretlemede veya silip yazmada yukarıdaki belirtilen miktar ve oranlara uyulmaması, oy pusulasının geçersiz sayılmasını gerektirir.

(6) Aynı organ için birden çok listede ismi bulunan adayların aldıkları oylar, bu listeden aldıkları oyların toplanması ile saptanır. Her bir organın asil adayları kendi aralarında, yedek adayları kendi aralarında olmak üzere aldıkları oy sayısına göre sıraya konur. Bu sıralamadan, o organ için Tüzüğün tespit ettiği sayıda asil üye, asiller arasından, yedek üyede yedekler arasından ayrılarak seçildikleri ilan edilir. Aday listelerinin kesinleşmesi için belirlenen süre içine yapılacak yazılı çekilme beyanları, Divanca kimlik tespiti ile tutanağa geçirilir ve hazırlanacak kesinleşmiş

Parti Tüzüğü

aday listesi tutanağında belirtilir. Adaylıkların kesinleşmesinin ilanından sonra ve seçim suresince yapılacak yazılı çekilme beyanları, sayım dökümde nazara alınmaz. Bunlardan seçilecek olursa istifa etmiş sayılır. Seçimlerin, liste yöntemi ile yapılması halinde; adayların isimleri, soyada göre sıralanır ve ayrı bir kâğıda yazılarak oy kabinlerinde asılı olmaları sağlanır.

(7) Delege; nüfus cüzdanı resimli üye kimlik kartı, ehliyet ve benzeri belgelerini ibraz ederek kesinleşmiş delege listesinde olduğunu ispat ettikten sonra oy kullanır. Kendisine mühürlü oy pusulası ve zarfı verilir. İmzası alınır oyunu sandığa atar imzası alınır ve kimlik belgesi iade edilir. Özürlüler oylarını 1. veya 2. derece kan veya sıhrî hisımlarının yardımlarıyla kullanabilirler.

(8) Kongrelerde, seçimler S.P.K. nın 21nci maddesindeki kurallara göre yapılır. İlçe seçim kurulunca kongrede yeteri kadar sandık kurulu bulundurulur. Kongrede bulunan delegelerin tamamı oy kullandıktan ve sandık kurulunca yapılan uyarıyı takiben, oy kullanacak başka delege kalmadığı anlaşıncaya, sandık kurullarınca tutanakla tespit edilerek sandıklar açılır. Oy sayımına başlanır. Seçim sandık kurulunca açıklanan seçim sonuçları, kongre tutanağına geçirilir. Kongre tutanakları. Kongre divan başkanlığınca en az 3 suret olarak düzenlenir ve yeni seçilen yönetim kuruluna teslim edilir. Bu tutanakların birer sureti sırası ile üst kademelere gönderilir.

(9) Nedeni ne olursa olsun normal kongresini yapmamış olan belde, ilçe, il teşkilatı üst kademe kongrelerine katılamaz. Yönetim ve disiplin kurulları münfesi hale gelir.

(10) Seçimin devamı sırasında yapılan işlemler ile tutanakların düzenlenmesinden itibaren 2 gün içinde seçim sonuçlarına seçim kurulu başkanlığı nezdinde itirazda bulunulabilir.(S.P.K. md 21/10) Bu itirazlar seçim kurulu başkanı hâkim tarafından aynı gün incelenir ve kesin olarak karara bağlanır. Hâkimin kararı, seçimlerin iptali ve yenilenmesi yönünde ise, seçimler için belirleyeceği günde kongrede kesinleşmiş aday listelerine göre sadece seçim yapılır.

İl ve İlçe Kongrelerinin Olağanüstü Toplanması

MADDE 24- İl ve ilçe kongrelerinin olağanüstü toplanması, Merkez Yönetim Kurulu kararı ile veya kademe delege tam sayısının 1/5'inin noterlikçe tasdik edilmiş yazılı isteğiyle yapılır. Şartların oluşması halinde, kademe yönetim kurulunun gerekli hazırlıkları yaparak, talebin tebliğinden itibaren en geç 45 gün içinde olağanüstü kongreyi toplaması zorunludur. Olağanüstü toplantının gündemi toplantıyı talep edenlerce belirlenir. Gündem talep yazısında belirtilir. Olağanüstü toplantı gündemine belirlenen gündem dışında madde eklenemez.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İl Ve İlçe Yönetim Kurullarının Teşkili

İl ve İlçe Yönetimleri, Görevleri ve Görev Bölümü

MADDE 25- (Değişik Fıkra 25.10.2014 BKK) (1) İl ve ilçe yönetim kurulları, kendi kademe kongreleri tarafından S.P.K.'nın 21 inci maddesine uygun olarak seçilir. İlçe yönetim kurulu, madde 20(C)'de belirtildiği gibi başkan dâhil en az 5, en çok 30 üyeden oluşur.

(2) (Değişik Fıkra 25.10.2014 BKK) İl yönetim kurulu, madde 21(C)'de belirtildiği gibi en az 7, en çok 50 üyeden oluşur.

(3) İl yönetim kurulu iş hacmine göre en az 5 ve en çok 7 başkan yardımcısı, bir il sekreterini ve bir il muhasibini kendi aralarında gizli oyla seçerek görev bölümü yaparlar. İl başkanı, il başkan yardımcıları, il sekreteri ve il muhasibinden oluşan kurula il başkanlık divanı denir. Yönetim kurullarında boşalma olması halinde yedek üyeleri; başkan, başkan yoksa sırayla başkan yardımcısı yoksa sekreter, o da yoksa muhasip göreve çağırır. Yedek üye kalmaması veya yedekler de çağırıldığı halde, yönetim kurulunun tam sayısına göre salt çoğunluğun kaybolması halinde o kurul münfesihi olur.

(4) İl ve ilçe yönetim kurulları, bir üst yönetimin olurlarını almak kaydı ile toplantılar; miting, panel, seminer, sempozyum ve benzeri etkinlikler düzenleyebilir ve partinin program ve hedeflerini yansıtmak ve bilgilendirmek amacıyla çeşitli toplantılar yapabilirler.

(5) İl ve ilçe yönetim kurulları, teşkilat kademelerinde parti faaliyetlerinin, parti tüzüğü ve yasal mevzuata uygunluğunu gözetir, denetler, koordinasyonu sağlar, parti Tüzüğü'nün verdiği yetki ile görevlerini ifa eder. BD ve MYK kararlarını yerine getirir. Üst kademelerin talimatlarına ve kararlarına uymak, kendi kademe kongresinin kararlarını uygulamakla görevlidirler. Seçimlerde, partiyi ve partili adayları kazandırmaya çalışırlar.

(6) İlçe yönetim kurulları, ülkenin ve kendi çevresinin genel ve yöresel meseleleriyle ilgilenerek, görüşlerini üst kademelere bildirmekle, kendi çevresindeki bütün siyasi çalışmaları yakından izleyerek değerlendirmekle, çevresinin sosyal, ekonomik, sağlık, bayındırlık ve diğer kamu ve toplumsal işler bazında mahalli belediye ve il genel meclislerinde bulunan üyelerini aydınlatmakla yükümlüdürler.

(7) İl, ilçe yönetim kurulları, kademesinde tutulması gereken defter, kayıt ve dosyaları tutar. Kademe kongrelerinin gündemini hazırlar, bu kongrelere sunulmak üzere çalışma raporu, yıllık bütçe tasarısı ve kesin hesap raporu ile gelir gider cetvelleri ve bilânçolar hazırlar. Bunları kanunda yazılı süreler içinde üst kademelere gönderir.

Parti Tüzüğü

(8) İl, ilçe yönetim kurulları, yönetim kurulları kararı ile partide çalışması gereken hizmetlilerin işe alınmalarına çıkarılmalarına, ücretlerinin tespitine ve arttırılmasına karar verir.

(9) İl, ilçe yönetim kurulları, her köy ve mahalleden seçilmiş il, ilçe kongresi delegelerinden birini köy ve mahallenin 'parti görevlisi' olarak görevlendirip, köy ve mahalle halkı ile partinin ilişkisini sağlar. Kendi kongre delegelerinin katılımı ile yılda en az bir defa danışma niteliğinde toplantılar yaparak, memleket ve parti meselelerini görüşür ve tartışır.

(10) Parti alt yönetim kurullarını en az 6 ayda bir denetlemek ve bölgesindeki her sandık alanı için bir asil iki yardımcıdan oluşan sandık alan sorumlularını belirleyerek bunların konuları ile ilgili eğitimlerini sağlar.

İlçe Başkan ve Yönetim Kurullarının Süresi, Başkan, Başkan Yardımcıları Sekreter ve Muhasip Üyelerin Görevleri

MADDE 26- (Değişik Fıkra 25.10.2014 BKK) (1) Aynı kişi en fazla üç olağan dönem için ilçe başkanı seçilir; ara vermesi halinde tekrar seçilebilir. Yönetim kurullarının görev süreleri, gelecek normal kongreye kadar devam eder. Bu süre içinde ölen, istifa eden veya müstafi sayılan yahut başka bir sebeple ayrılanların yerine, almış oldukları oy sayısına göre yedekler çağırılır.

(2) Başkan: Kendi kademesinin sınırları içinde partiyi temsil eder. Yönetim kurulunun gündemini hazırlar. Bağlı teşkilatları denetler. Yazışmalar yapar, mali işlerle ilgili yazışmalarda muhasip üyenin, diğer yazışmalarda sekreter üyenin imzası da bulunur. Acil işlerde başkan sorumluluğu üzerine alarak yalnız kendi imzası ile yazışma yapabilir.

(3) Başkan yardımcıları: Başkanın yardımcısıdırlar. Onun tarafından verilen işleri yürütürler. Başkanın bulunmadığı hal ve zamanlarda onun yetkilerini kullanırlar. İlçe başkan yardımcısı birden fazla ise sıralanışlardaki önceliğe göre ilçe başkanına vekâlet ederler.

Büyük illerde, Merkez Yönetim Kurulunun tespit edeceği teşkilatlanma şekli ayrı olmak üzere illerde başkan yardımcıları, il başkanı tarafından;

a-teşkilat

b-basın-propaganda,

c-seçim işleri

d-sosyal işler,

e-yerel yönetim,

f-kadın ve gençlik kollarından

biri ile görevlendirilir. İl başkanı başkan yardımcılarına ek görev verebilir. İl başkanının yokluğunda, başkan yardımcıları sıralanışlarındaki önceliğe göre başkana vekâlet ederler.

(4) Sekreter Üye: Kanun, tüzük ve yönetmelikler uyarınca tutulması gereken defter, kayıt veya dosyaları tutar. Yönetim kurulu kararlarını deftere yazar ve üyelere imza ettirir. Bütün kayıt ve dosyaların saklanmasıyla Başkanla birlikte sorumludur. Başkan ve yardımcılar bulunmadığı zaman partiyi temsil eder.

(5) Muhasip Üye: Yönetim kurulunun hesap işlerini yürütür. Kanun, tüzük ve yönetmelikler gereğince tutulması gereken muhasebe defter ve kayıtlarını tutar. Başkan ve muhasip üye harcamaların kurul kararlarına uygunluğundan birlikte sorumludurlar. Aidatları tahsil eder. Üst kademelere sunulmak üzere kesin hesap raporlarını, yıllık bütçe tasarılarını ve kongreye sunulmak üzere bilançoları hazırlar.

İl, İlçe Yönetim Kurulunun Yapamayacağı İşler

MADDE 27- (Değişik İbare 25.10.2014 BKK) (1) BD'nın izni olmaksızın kademelerini aşan genel parti politikası hakkında demec veremezler. Kendi kademelerini bulunduğu yerdeki resmi makamlardan daha yukarı makam ve mercilerle yazışma yapamazlar. Ancak zorunlu hallerde, bir üst kademeye bilgi vermek suretiyle işlerini takip edebilirler.

(2) Bağlı oldukları parti üst kademeleri ile ilişkilerini kesmeye karar veremezler. Yönetim ve disiplin kurullarında görevli olanlar bu görevlerinden istifa etmedikçe parti içi başka yönetim ve disiplin kurullarına aday olamazlar.

Yönetim Kurullarının Toplantıları ve Karar Nisabı

MADDE 28- (1) İl ve ilçe yönetim kurulları, en geç 25 günde bir normal şekilde toplanır. Olağan toplantılar üye tam sayılarının salt çoğunluğu (yarıdan bir fazla) ile yapılır. Kararlar, bu Tüzükte aksine hüküm yoksa toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile alınır. Oylarda eşitlik olması halinde başkanın katıldığı görüş kabul edilmiş sayılır.

(2) Yönetim kurulları, başkanın veya kurul üye tam sayısının 1/3'ünün talebi halinde, olağanüstü toplanırlar. Olağanüstü toplantılarda sadece toplantı nedeni olan konular görüşülür.

(3) Yönetim kurulu kararları, karar defterine yazılır veya bilgisayar çıktısı olarak karar defterine yapıştırılır. Toplantıya katılan üyeler tarafından imzalanır.

Yönetim Kurulları Başkan ve Üyeliklerinde Boşalma

MADDE 29- (Değişik Fıkra 25.10.2014 BKK) (1) İl ve ilçe yönetim kurulu asil ve yedek üyelerinin, her ne sebeple olursa olsun toptan çekilmeleri halinde boşalan kurul yerine Başkanlık Divanınca atama yoluyla yeni kurul oluşturulur;

Parti Tüzüğü

kararı Teşkilat Başkanlığı yerine getirir. Atanan kurul, seçilmiş kurulun hak ve yetkilerini kullanır.

(2) Resmi boşalmalarda boşalan üyelikler, yedeklerin sırasıyla çağrılmaları ile doldurulur. Yedeklerin katılımından sonra, kurulun üye mevcudu, üye tam sayısına göre salt sayının altına düşmüşse, kurul boşalmış sayılır. Bu durumda yukarıdaki fıkraya göre yeni kurul oluşturulur.

(3) İl ve ilçe başkanlığının herhangi bir sebeple boşalması halinde, yedekte sırada bulunan üye göreve çağrılarak, yönetim kurulunca yeni başkan seçilir. Seçilen il ve ilçe başkanının görevi normal kongreye kadar devam eder.

Görevden El Çektirme Nedenleri ve Usul ve Esasları (S.P.K. md.19/5)

MADDE 30- (1) Kademelerde görev alanların ve kademelerin görevden uzaklaştırılmasını gerekli kılan haller şunlardır:

a) Siyasi Partiler Kanunu'nun, Parti Tüzüğü ve yönetmelikleri uyarınca tutulması gerekli defter ve kayıtların usulüne uygun olarak tutulmaması, defter ve belgelerin muhafaza edilmemesi, kayıtlar üzerinde kasıtlı olarak tahrifat yapılmış olması, muhasebe ile ilgili belgelerin zamanında Genel Merkeze gönderilmemiş olması,

b) Organlara seçimlerin kimliklerini içeren belgelerin süresi içinde en büyük mülki amirliğe gönderilmemiş olması,

c) Ülke ve parti çıkarlarını ihlal edici davranışlar sergilenmesi ve parti üyeliğinden ihracı gerektiren bir eylem veya işlemde bulunulması, hallerinin birinin vukuunda MYK, il ve ilçe başkanı ile yönetim kurullarını kısmen veya tamamen işten el çektirmeye yetkilidir. **(Değişik ibare 25.10.2014 BKK)**Bu yetkiyi Başkanlık Divanına devredebilir. Belde başkanı ve yöneticisi hakkında aynı yetki il yönetim kurulunca kullanılır.

(2) Görevden el çektirmeyi gerektiren bir durumu tespit eden il yönetim kurulu, ilçe başkanı veya ilçe yönetim kurulunun kısmen veya tamamen görevden el çektirilmelerini Merkez Yönetim Kurulu'ndan; ilçe yönetim kurulu ise, belde başkanı veya belde yönetim kurulunun kısmen veya tamamen görevden el çektirilmelerini il yönetim kurulundan talep edebilir.

(3) El çektilirme talebini içeren kurul kararlarının, en az üye tam sayısının salt çoğunluğu ve gizli oylama ile alınmış olması gerekir. Karara, el çektilirmeyi gerekli kılan olayın değerlendirilmesi ve delillerini içeren bir rapor da eklenir.

(4) (Değişik Fıkra 25.10.2014 BKK) Belde ile ilgili olarak ilçe yönetiminin talebi üzerine il yönetim kurulu, ilçe ile ilgili olarak il yönetiminin talebi üzerine MYK veya BD; gerek görürse inceleme yaparak talebi karara bağlar.

(5) MYK gerekli görmesi halinde re'sen ilçe ve il başkanları ile yönetim kurullarını kısmen veya tamamen el çektirebilir. **(Ek ibare 25.10.2014 BKK)** Bu yetkiyi Başkanlık Divanına devredebilir

(6) Yönetim kurullarının asil ve yedek üyeleri ile birlikte tamamen görevden el çektilmesi halinde, görevden alma kararını veren organ, aynı kararlar veya makul sürede geçici yönetim kurulunu oluşturur ve ilgililerine tebliğ eder.

(7) (Değişik Fıkra 25.10.2014 BKK)Sadece Başkan ve yönetim kurulunun kısmen görevden alınması halinde boşalan o yer tüzüğün 29 uncu maddesine göre doldurulur. Görevden alma kararı, S.P.K.'daki istisnalar ayrı olmak üzere gizli oylama ile yapılır. Gizli oylama karar yeter sayısı, kurul üye tam sayısının en az 2/3 çoğunluğudur. Belde, ilçe ve il yönetim kurullu kararlarına karşı 7 gün içinde bir üst kademeye itiraz olunabilir. Üst kademenin 15 gün içinde vereceği karar kesindir. Bütün bu işlemlerle ilgili olarak her safhada MYK veya BD olaya el koymaya yetkilidir. Bu kurulun vereceği kararlar kesindir.

(8) Görevden alma kararının tebliğinden itibaren 30 gün içinde ilçe olağan üstü kongresi (S.P.K.md. 20/8) 45 gün içinde ise il olağan üstü kongresi toplanarak yeni yönetim kurulunu seçer.

(S.P.K.md. 19/5) Kongre, yeni delege seçimi yapılmamışsa eski delegelerle toplanır. Bu şekilde seçilen yeni yönetim kurulunun görev süresi, ilgili kademenin olağan kongresine kadar devam eder.

(9) Görevden almalarından sonra oluşturulan geçici kurullar, alt kademe organlarının tamamen veya organ sayılma niteliğini sona erdirecek sayıda üyenin görevden alınması halinde oluşturulan yeni kurullardır. Geçici kurullar seçilmiş kurulların hak ve yetkilerini kullanırlar.

Kurucu Yönetim Kurulları

MADDE 31- (Değişik Madde 25.10.2014 BKK) İl ve ilçe kademe teşkilatlarının ilk kuruluşları, Teşkilat Başkanlığınca atama ile yapılır; Başkanlık Divanınca karara bağlanır. Önce kademe başkanı (il, ilçe başkanı gibi) atanan kişiye 'yetki' belgesi verilir. Bu kişinin oluşturacağı listenin Genel Merkezce(Teşkilat Başkanlığınca) onaylanması ile kurucu yönetim kurulu oluşmuş olur. Kurucu yönetim kurulları, el çektilirme nedenleri ayırık olmak üzere, kendi kademelerinin kongrelerine kadar Tüzüğün kurula verdiği hak ve yetkileri kullanır.

Parti Tüzüğü

BEŞİNCİ KISIM

Merkez Teşkilatı (SPK md.13)

BİRİNCİ BÖLÜM

Büyük Kongre (SPK md.14)

Büyük Kongre, Görev ve Yetkileri (SPK. md. 14/5)

MADDE 32- Büyük kongre, partinin en üst karar ve denetim organı olup, seçilmiş delegelerle, tabii delegelerden oluşur. Büyük kongre;

a) Parti Genel Başkanını, MYK ile Merkez Disiplin Kurulunun asil ve yedek üyelerini, Genel Merkez Parti İçi Demokrasi Hakem Kurulu üyelerini gizli oylama ile seçer.

b) **(Değişik fıkra 25.10.2014 BKK)** Partinin Tüzük ve Programında değişiklik yapar, gelir-gider ve kesin hesabını kabul veya ret eder, Partinin faaliyet raporu ile gelecek dönem bütçesini müzakere edip karara bağlar.

c) Toplumu ve devleti ilgilendiren konularla, kamu faaliyetleri ve parti politikaları hakkında genel nitelikte olmak kaydı ile temenni niteliğinde veya bağlayıcı kararlar alır.

d) Partinin tüzel kişiliğinin feshine, başka parti ile birleşmesine, fesih kararı vermesi halinde parti mallarının tasfiyesine ve intikal şekli ile yerine karar verir. Kanun ve Tüzükle verilen diğer görevleri ifa eder, gündeminde yer alan konuları müzakere edip karara bağlar.

Büyük Kongre Delegeleri

MADDE-33- (1) Büyük kongre, il kongrelerince seçilmiş delegeleri ile tabii delegelerden oluşur. Seçilmiş delegeler toplamı, TBMM üye tam sayısının iki katından fazla olamaz. Büyük kongrenin seçilmiş delegeleri; TBMM üye tam sayısının iki katından fazla olmamak üzere, il kongrelerince seçilmiş delegelerdir. Her ilin kaç adet seçilmiş delege ile büyük kongrede temsil olunacağı aşağıda yazılı usul ve esaslara göre belirlenir.

- a) Seçilmesi gereken toplam delege sayısının yarısı olan 550 delegelik illerden seçilecek milletvekili sayısına göre illere tahsis edilir. Tahsisten sonra kalan delege sayısının, partinin son milletvekili genel seçiminde almış olduğu toplam oya bölünmesiyle katsayı elde edilir. Katsayının, partinin ilde almış olduğu toplam oyla çarpımı sonucu bulunacak rakam ile tahsisin toplamı, o il kongresinde seçilecek büyük kongre delege sayısını oluşturur.

- b) Büyük kongrenin yapılacağı tarihe göre, partinin katılacağı genel seçim olmamış veya partinin seçimlere katılmamış olması gibi hallerde, her il seçmesi gereken milletvekili sayısının iki katı delege ile büyük kongrede temsil edilir.
- c) İl kongrelerinde ilin kaç adet büyük kongre delegesi seçeceği, Teşkilat Başkanlığınca hesaplanır ve MYK'ca onaylandıktan sonra il bakanlıklarına bildirilir. Seçilmiş büyük kongre delegelerinin görevi, bir sonraki olağan kongreye katılacak delegelerin seçimine kadar devam eder. Büyük kongre delegelerinin seçimi SPK'nın 21 inci maddesi uyarınca yapılır.
- (2) **Büyük Kongrenin Tabii Üyeleri (SPK 14/3):** Parti üyelikleri kesintiye uğramadan devam eden parti kurucuları, parti üyesi bakanlar ve milletvekilleri, partinin genel başkanı, Merkez Yönetim Kurulu üyeleri, merkez disiplin kurulu başkanı ve üyeleri, büyük kongrenin tabii üyeleridir.
- (3) **Büyük Kongre Onur Üyeleri** Görevde bulunan Genel Merkez Parti İçî Demokrasi Hakem Kurulu başkanı ve üyeleri, parti ile üyelik bağı devam etmek kaydı ile Genel Başkanlık, Başbakanlık, Bakanlık, TBMM üyeliği, Merkez Yönetim Kurulu Üyeliği, Merkez Disiplin Kurulu Başkan ve Üyeliği, Parti İçî Demokrasi Hakem Kurulu Başkan ve Üyeliği, Genel Merkez Kadın ve Gençlik Kolları Başkanlığı yapmış olanlar büyük kongrenin onur üyesidirler. Bunlar kongrede söz alabilir, fakat delegelik sıfatı olmadan oy kullanamazlar.

Büyük Kongreyi Toplama Yetkisi ve Zamanı İle Gündemi ve Delege Listesinin İlanı

MADDE 34- (1) Büyük kongreyi toplama yetkisi MYK'ya aittir. MYK 2 yıldan az 3 yıldan fazla olmamak üzere büyük kongreyi toplamak zorundadır.

(2) **(Değişik fıkra 25.10.2014 BKK)**Büyük kongrenin gündemi, Genel Sekreterlikçe hazırlanır. Kongrenin tarihi, yeri ve saati, nisap olmaz ise, ertesi gün yapılacak ikinci toplantının tarihi, yer ve saati en az 15 gün önceden elektronik posta ve toplu SMS yolu ile ilan edilir ve il başkanlıklarına yazı ile bildirilir. Ayrıca kongrenin tarih, yer ve saati, gerekli güvenlik önlemlerinin alınması için en az 7 gün önce yetkili mülki amirliğe bildirilir.

(3) Genel merkez teşkilat başkanlığı, seçilmiş ve tabii delegeler belli olacak şekilde, büyük kongre listesini ve gündemi, yetkili seçim kuruluna kongreden 15 gün önce vermek sureti ile Tüzüğün 22/b maddesinde belirtilen askı ve ilamları, büyük kongre açısından aynen ikmal eder. Böylece yetkili seçim kurulunca onaylanarak kesinleşen liste, büyük kongrenin delege yoklama listesini oluşturur.

Büyük Kongrenin Olağanüstü Toplanması (S.P.K. 14/6)

MADDE 35- (1) Büyük kongre, Genel Başkanın veya MYK'nın yahut Büyük Kongre delegelerinin en az 1/5'inin yazılı talebi üzerine olağanüstü toplantıya çağırılabilir. Olağanüstü toplantı gündemi, çağırıcı yapan ya da yapanlar tarafından belirlenir ve gündem dışında başka konu görüşülmez, gündeme madde eklenemez.

(2) Delegeler tarafından yapılacak olağanüstü toplantı talepleri ile gündem ve delege imzalarının noter onaylı olması zorunludur. Şartların oluşması halinde, Merkez Yönetim Kurulu, olağanüstü kongreyi 7 gün içinde ilan ederek çağrı tarihinden itibaren en geç 45 gün içinde yapmak zorundadır.

(3) Genel Başkanlığın, MYK veya Merkez Disiplin Kurulu'nun herhangi bir sebeple boşalması hali dışında, seçimin olağanüstü toplantı sebebi olabilmesi için, Genel Başkanın ve Büyük Kongre delege tamsayısının salt çoğunluğunun yazılı talebi gerekir. Bu yazılı talebin de noter onaylı olması şarttır.

Büyük Kongrenin Açılışı, Toplantı ve Karar Yeter Sayısı, Divan Başkanı Seçimi, Divan

Heyetinin Oluşumu İle Kongre Divanının Yetki ve Görevleri

MADDE 36- (Değişik Fıkra 25.10.2014 BKK) (1) Büyük Kongre Parti Genel Sekreterinin yapacağı yoklamadan sonra delege tamsayısının salt çoğunluğunun katılımı ile açılır. İlk çağrı üzerine salt çoğunluk sağlanamadığı takdirde ikinci çağrı üzerine yapılan toplantıda katılan delegelerle yapılır.

Büyük kongrede, gündeme geçmeden önce bir divan başkanı ve kararlaştırılan sayıda başkan yardımcısı ve kâtip üye seçilerek kongre divanı teşkil edilir. Divan başkanı gizli oyla seçilir. Aday tek olduğu takdirde seçim açık oyla yapılır. Başkan yardımcıları ve kâtip üyeler açık oylama ile seçilir.

(2) Kongre Divan Başkanlığı, gündemi uygulamak, toplantıyı yönetmek, toplantıda düzeni sağlamak, düzeni bozanlara karşı toplantıdan çıkarma dâhil gerekli müeyyideleri uygulamak, toplantı tutanağını tanzim ve imza etmekle görevlidir. Kararlarını salt çoğunlukta verir ve oyların eşitliği halinde başkanın bulunduğu tarafın dediği olur.

(3) (Değişik fıkra 25.10.2014 BKK) Büyük Kongrede, divan teşkilinden sonra açış konuşmasını yapmak üzere Genel Başkana söz verilir. Bu konuşmayı müteakip Başkanlık Divanınca faaliyet raporları okunur.

(4) Kongre başkanı, S.P.K. nın 4'üncü kısmında yer alan yazılı yasaklara aykırı konuşma yapan veya davranışta bulunan kongre üyelerine hemen müdahale eder, üyenin sözünü keser ve gerekli görürse toplantıdan çıkarır. Gerekli görürse toplantıya ara verir. Dinleyici yerlerini boşaltabilir. Büyük kongrede karar yeter sayısı, mevcudun salt çoğunluğudur.

Büyük Kongrede Komisyon Oluşturulması, Gündem Maddelerinde Değişiklik Yapılması, Kongre Müzakereleri (S.P.K. 14/son)

MADDE 37- (1) İşin önem ve niteliği itibari ile gündemde komisyon kurulmasına yer verilmiş veya usulüne uygun teklifle komisyon kurulması gündeme alınmış ise, Divan, Genel Başkanın konuşmasının ardından, Genel Kurul'da aksine bir karar olmazsa beşer kişiden oluşacak komisyon üyelerinin seçimini, açık oylama ile gerçekleştirir. Her komisyon 1 başkan, 1 sözcü ve 1 raportör seçerek çalışmalarına başlar.

(2) Bu komisyonların çalışma zamanı, gündem maddesinin görüşülmesi aksatmayacak şekilde divan heyeti tarafından belirlenir. Belirlenen sürede raporun hazırlanıp sunulmamış olması, tek başına kongrenin uzaması nedeni olarak öne sürülemez.

(3) Komisyonlar üye tam sayısı ile toplanır ve salt çoğunlukla karar alır. Komisyonlar belli edilmiş süre içinde raporunu hazırlar ve Genel Kurula sunulmak üzere kongre divan başkanlığına teslim eder. Komisyon raporları görüşülür ve oylanır. Genel Kurulca kabul edilen komisyon raporları, Genel Kurul kararı niteliği kazanır.

(4) Büyük kongrede kurulabilecek komisyonlar şöyle olabilir:

- a- Tüzük komisyonu
- b- Program ve partinin genel politikalarıyla ilgili teklifleri inceleme komisyonu(parti meseleleri komisyonu)
- c- Toplumu, devleti, kamu faaliyetlerini ilgilendiren teklifleri inceleme komisyonu (ülke menfaatleri komisyonu)
- d- Hesap ve bütçe komisyonu
- e- İtiraz ve şikayetleri inceleme komisyonu

(5) Büyük Kongrede ilan edilmiş gündem maddeleri arasında sıra değişikliği veya başka bir konunun gündeme alınması, Genel Kurul kararları ile mümkündür. Gündem değişikliği taleplerinin görüşüp karara bağlanabilmesi için yazılı olarak kongre açılış başkanlığına veya gündemin okunmasından hemen sonra Divana verilmiş olması zorunludur.

(6) Parti tüzük ve programında değişiklik yapılmasına ilişkin veya parti politikalarını ilgilendiren gündem maddesi tekliflerinin müzakereye açılabilmesi için bu tekliflerin başkan veya MYK yahut Büyük Kongre delegelerinin en az 1/5 i tarafından önerilmiş olması gerekir.

S.P.K. nın 14üncü maddesinin son bendinin ikinci cümlesinde yer alan konularla ilgili müzakere şartı oluşan teklifler, büyük kongrenin seçeceği bir

Parti Tüzüğü

komisyonda görüşüldükten sonra komisyon raporu ile birlikte incelenir ve karara bağlanır.

(7) Müzakereler, gündem sırasına göre yapılır. Müzakerelere katılım talep sırasına göre yürütülür. Parti genel başkanına, MYK adına söz isteyen kurul üyesine, Komisyon Başkanı ve sözcülerine konuşmadan öncelik verilir.

(8) Seçimler, gündemin 'kapanış' şeklindeki son maddeleri hariç, gündemin en son maddeleri olarak yapılır. Büyük kongre için tek bir gün ön görülmüş ise, kongre gündem maddeleri bitinceye kadar kongreye aralıksız devam edilir.

Büyük Kongrede Adaylık ve Seçim Hazırlıkları ile Seçimler (S.P.K. md.21) Seçim Tutanakları

MADDE 38- (1) Büyük Kongre delegeleri olsun veya olmasın, partiye kayıtlı her üye, parti organlarına aday olabilir veya aday gösterilebilir. Genel başkan aday olmak için, üye tam sayısının en az 1/5'inin yazılı önergesi gerekir. Bu öneri noter, divan başkanlığı veya divan başkanlığının görevlendireceği üyenin gözetiminde imzalanır.

(2) Aynı kişi, aynı kongrede seçimi yapılacak farklı organlara aynı anda aday olmaz ve aday gösterilemez. Böyle bir durumda divan başkanı tarafından adaya tercih yapması gerektiği bildirilir.

Tercih yapmayan adayın hiçbir adaylığı işleme konmaz.

(3) Büyük Kongrede, Genel Başkan, MYK ile Merkez Disiplin Kurulunun ve Parti İçi Demokrasi Hakem Kurulunun asil ve yedek üye seçimleri yapılır. Bu seçimler yargı gözetimi ve denetimi altında gizli oy, açık tasnif esasına göre büyük kongre delegelerince yapılır. Yetkili seçim kurulu başkanı, Tüzüğün 23 üncü maddesinde belirtilen nitelik ve sayıda yeteri kadar sandık seçim kurulu oluşturur.

(4) Büyük Kongrede, Genel Başkan Seçimi hariç, diğer bütün seçimler aynı anda ve birlikte yapılır. Seçilecek organlara adaylık başvurusu için Divan Başkanlığınca belli bir süre tespit edilerek Kongreye duyurulur. Bu süre sonunda adaylar ilan edilir.

(5) Parti Genel Başkanlığı için aday gösterilenler ayrı ayrı oy pusulalarını yeteri kadar çoğaltarak süresi içinde Kongre Divan Başkanlığına verirler. Parti organları için adaylıklarda ayrı renk ve şekillerde asil ve yedekleri gösterilmek suretiyle, ayrı ayrı oy pusulaları düzenlenip yeterince çoğaltıldıktan sonra Kongre Divan Başkanlığına vererek seçimlere katılırlar. Bu suretle düzenlenmiş olan oy pusulalarından, organlara göre Tüzüğün belirlediği üye tam sayısından çok, yarısından eksik asil ve yedek üye yazılamaz. Buna aykırı düzenlenmiş oy pusulaları ile delegelerce elle çizilmek ya da eklenmek sureti ile düzenlenmiş oy pusulaları, tasnif sırasında geçersiz sayılır.

(6) Divana verilen müstakil listeler dışında münferit aday olanlar, aday oldukları organlara göre divan başkanlığınca tasnif edilir, bu adayların isimlerinin müstakil listelerde bulunup bulunmadığı araştırılır. Müstakil listelerde isimleri bulunmayan münferit adaylar, aday oldukları organlara ve soyadı alfabetik sırasına göre sıraya koyulur. Sıraya konan münferit adayların başına 'ortak liste' ibaresi yazılarak ve her ismin karşısına bir işaret karesi konularak liste bastırılır. Bu listeye yedek üye yazılmaz. Divan tarafından diğer müstakil listelerle birlikte mühürlenip oy pusulası haline getirilmek üzere seçim kuruluna verilir. Bu listede aday olarak yazılanların sayısı, seçilecek organın asil üye tam sayısından fazla ise, delege, seçilecek organın sayısı nispetinde isimlerin önüne işaret koymak suretiyle oyunu kullanır. Bu listede aday olanların sayısı, seçilecek organın asil üye tamsayısının yarısından az ise, bu takdirde delege, istediği kadar ismin önüne işaret koyarak seçer. Her işaret bir oy sayılır.

(7) Aynı organ için birden çok listede ismi bulunan adayların aldıkları oylar, bu listeden aldıkları oyların toplanması ile bulunur. Her bir organın asil adayları kendi aralarında, yedek adayları da kendi aralarında aldıkları oy sayısına göre sıraya konulur. Bu sıralamadan o organ için Tüzüğün tespit ettiği sayıda asil üyeler arasından asiller, yedek üyeler arasından yedekler ayrılarak seçildikleri ilan edilir.

(8) Büyük kongrede seçimler S.P.K. nın 21 inci maddesindeki esaslara göre yapılır ve ilçe seçim kurulunca kongrede yeteri kadar sandık kurulu bulundurulur. Seçimler serbest, eşit, tek dereceli, gizli oy, açık sayım ve döküm esasına göre yapılır.

(9) Kongrede bulunan delegelerin tamamı oy kullandıktan ve sandık kurulunca yapılan uyarıyı takiben oy kullanacak başka seçmen delege kalmadığı anlaşıldıktan sonra, durum sandık kuruluna tutanakla tespit edilir, sandıklar açılır ve oy sayımına başlanır.

(10) Büyük Kongreye ait bütün belgeler ve tutanaklar kongre divanınca imzalanır. Kongre sonunda Divan Başkanı tarafından dizi pusulasına bağlanarak Parti Genel başkanına teslim edilir. Seçim sandık kurulunca açıklanan seçim sonuçları da kongre tutanaklarına geçirilir.

Büyük Kongre Seçimleri İle İlgili İtiraz (S.P.K. md. 21/10–11)

MADDE 39- (1) Büyük Kongre seçimlerinde, seçimin devamı sırasında yapılan işlemler ile seçim sonuçlarına karşı, tutanakların düzenlenmesinden itibaren 2 gün içinde seçim kurulu başkanına itiraz edilebilir. Bu itirazlar hâkim tarafından aynı gün incelenir ve kesin olarak karara bağlanır.

(2) Hâkim kararı, seçimlerin iptali ve yenilenmesi yönünde ise, seçimler için belirleyeceği günde kongrede kesinleşmiş aday listelerine göre yeniden, sadece seçimler yapılır.

İKİNCİ BÖLÜM

Merkez Yönetim Kurulu (MYK) (S.P.K. md.16)

Merkez Yönetim Kurulunun Oluşumu ve Çalışma Esasları:

MADDE 40- (1) Merkez Yönetim Kurulu, Büyük Kongreden sonra partinin en üst karar organı olup, büyük kongrede gizli oyla seçilen 40 üye ve Genel Başkan'ın kontenjanı 10 üye olmak üzere toplam 50 üyeden oluşur. Ayrıca 25 yedek üye de seçilir.

MYK'nın görev süresi, seçimli olağanüstü toplantı yapılmadığı sürece, Büyük Kongrenin normal olan toplantısına kadar devam eder. Kurul üyeliğinde boşalma olması halinde, sıradaki yedek üye Genel Başkan tarafından davet edilir.

(2) **(Değişik Fıkra 25.10.2014 BKK)** Parti Genel Başkanı MYK'nın başkanıdır. Genel Başkanın yokluğunda Genel Başkanca aksi belirtilmediği takdirde "Genel Sekreter" kurula başkanlık eder. Üye tamsayısının salt çoğunluğu ile toplanır. Toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile karar alınır. Oylamalar, gizlilik kararı alınmamış ise açık oylama şeklinde yapılır. Oylama sonucunun eşit olması halinde, Başkanın katıldığı görüş kabul edilmiş sayılır.

(3) MYK en az ayda bir olağan toplantı yapar. Olağan toplantıların zamanı, yeri ve tarihleri kurulca kararlaştırılır **(Ek İbare 25.10.2014 BKK)** veya Genel Başkanın kararıyla Genel Sekreterlikçe belirlenir, üyelere bildirilir. Kurul, Genel Başkanının ya da MYK üye tamsayısının 1/3 ünün talep etmesi halinde olağanüstü toplanır. Olağanüstü toplantının tarihi ile yer ve zamanı üyelere duyurulur. Bir yıl içinde peş peşe 3 veya bir yıl içinde 6 kez özürsüz olarak toplantıya katılmayan üye kurul üyeliğinden istifa etmiş sayılır. Bu durumun kurulca tespitinden sonra üyelik boşalmasına ilişkin Tüzük hükmü uygulanır. MYK gündem esasına göre müzakereler yapar, kararlar alır kurul üyelerinden her biri gündem teklifinde bulunabilir.

Merkez Yönetim Kurulunun Görev ve Yetkileri

MADDE 41- Parti teşkilat kademeleri ve parti organları sıralarına göre MYK'ya bağlıdır. MYK'nın görevleri şunlardır:

a) Parti Tüzük ve Programını Büyük Kongre kararlarını uygulamak, uygulatmak, partinin bütün teşkilatını uyum içinde verim ve etkinliği sağlayıcı tedbirler alarak aktif kılmak, tabandan tavana gerekli koordinasyonu sağlamak.

b) Parti politikalarının gerekli kıldığı dokümanlar hazırlamak yürürlüğe koymak, ihtisas komisyonları ve çalışma büroları oluşturmak, bunların çalışma usul ve esaslarını belirlemek veya belirleyeceği çerçeveye göre uygulama yapması için Başkanlık Divanı'na yetki vermek.

c) Parti teşkilat kademeleri ve kademe organlarının demokratik kurallara göre oluşumlarını sağlamak amacıyla yasalar çerçevesinde gerekli gördüğü her türlü düzenlemeleri yapmak, tedbirleri almak.

d) Gerek görülen yerlerde teşkilatlar kurmak veya kurulması için BD'ye yetki vermek. Partinin hedeflerini tanıtır ve yaymak için gerekli çalışmaları planlamak, uygulamak ve uygulatmak.

e) Partinin ilke ve hedefleri ışığında, Türkiye ve dünya siyaseti ölçeğinde, parti kademelerinde görev almış olanların ve parti üyelerinin eğitim ve bilgilenmelerini ve demokrasi kültürünün gelişmesi ve yerleşmesi amacıyla siyaset okulu veya siyaset enstitüsü oluşturmak gibi gerek göreceği her türlü yasal ve siyasal çalışmalar yapmak, yaptırmak.

f) Ülke ve dünyadaki belli sorunlar hakkında parti görüşünü belirlemek, bu görüşleri kamuoyuna açıklamak, bu anlamda gerekli olması halinde TBMM. Parti grubu ile ortak toplantılar yapmak.

g) Partinin çalışma ve faaliyetlerinin planlamasını yapmak ve bu planlar için gerekli harcamaların bütçelerini hazırlamak, hazırlatmak.

h) Kademelerden gelen görev ve yetki içindeki teklifleri incelemek, karara bağlamak, ilgili kademeyi bilgilendirmek.

ı) Bütün seçimlerle ilgili gerekli kararları almak, milletvekilliği, belediye başkanlığı, belediye ve il genel meclisleri için partiden aday olanlar hakkında yetkilerini kullanmak, partinin seçim çalışmalarını ve seçimleri sevk ve idare ettirmek veya bu yetkileri BD'ye devretmek.

i) Partinin çalışma raporu, yıllık bütçe ve uygulanan bütçenin kesin hesap ve bilançoları ile diğer gündem maddelerini inceleyip onaylamak.

j) Partinin çalışma ve amaçlarına uygun olarak taşınır ve taşınmaz mal alımına, işletmesine, mevcut varlıkları üzerinde lehte ve aleyhte her tür ayni veya borçlandırıcı taksitler oluşturulmasına karar vermek.

k) Zorunlu nedenler dolayısıyla Büyük Kongrenin toplanamadığı hallerde, partinin hukuki varlığını sona erdirmek, tüzük ve program değişiklikleri hariç, gerekli görülen bütün kararları almak.

l) (25.10.2014 BKK ile kaldırılmıştır)

m) Partinin yasalar çerçevesinde uluslararası kuruluşlara üyeliğini ve vatandaşlarımızın ve uluslararası ilişkilerimizin yoğun olduğu ülkelerde, o ülkenin mevzuat ve uygulamalarını da dikkate alarak, hal ve vaziyetin gerektiği yerleşim yerlerinde yurt dışı temsilcilik önerilerini karara bağlamak.

Parti Tüzüğü

n) (25.10.2014 BKK ile kaldırılmıştır)

o) İki büyük kongre arasında, siyasi partiler ve seçim kanunları ile diğer ilgili mevzuatın, parti tüzük ve programının yasaklamadığı her alanda parti ve ülke çıkarının gerekli kıldığı bütün yetkileri kullanıp kararlar almak, uygulamak ve uygulamak gibi görevleri yapar, yetkileri kullanır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Genel Başkan (S.P.K.md. 15)

Genel Başkanlık İçin Adaylık Koşulları Seçimi Ve Görev Süresi

MADDE 42- (Değişik Fıkra 25.10.2014 BKK) (1) Parti Genel Başkanı, Büyük Kongrece S.P.K. 'nın 15 inci ve 21 inci maddeleri uyarınca Büyük Kongre tarafından, gizli oyla ve üye tam sayısının salt çoğunluğu ile seçilir; daha sonraki Büyük Kongrede yeniden aday olabilir. Genel başkanlık için birden fazla aday varsa ve ilk iki oylamada hiçbir aday salt çoğunluğa ulaşmamış ise, üçüncü oylamada en çok oy alan aday Genel Başkan seçilir.

(2) Adaylık başvuruları, büyük kongre divan başkanlığına yapılır. Divan başkanlığı, adaylık başvurularını Tüzüğün 38 inci maddesine göre ilan edip kesinleştirir. Birden fazla aday olması halinde her aday için ayrı oy pusulası kullanılır. Oy pusulalarının farklı renkte olmasına özen gösterilir.

(3) Büyük kongre gündeminin 'seçimler' maddesinde, önce genel başkan seçimi yapılır. Genel başkan seçimi tamamlanmadan diğer organ seçimlerine geçilemez. Seçilen genel başkan, yerine yenisi seçilinceye kadar görevine devam eder.

(4) Genel başkanlığın herhangi bir sebeple boşalması halinde, büyük kongre toplanıncaya kadar BD ile MYK birlikte toplanarak, partiyi temsil yetkisini, müşterek kuruldan seçecekleri bir üyeye tevdi ederler. Yeni Genel Başkanı seçmek üzere en geç 45 gün içinde Büyük Kongre'ye gidilir.

Genel Başkanın Görev Ve Yetkileri

MADDE 43- (1) Genel Başkan görev ve yetkilerinden dolayı büyük kongreye karşı sorumlu olup, partinin Disiplin Kurulu ve Parti İçi Demokrasi Hakem Kurulu hariç, bütün parti teşkilatının tabii başkanı olup, Büyük Kongreye karşı sorumludur.

(2) Genel Başkan, adli, idari, mali ve benzeri her türlü kurumsal kurum ve kuruluşlar nezdinde davalı veya davacı olarak partiyi temsil eder veya bu alanlarda tüzüğün 47 inci maddesine göre kendi adına yetki kullanmasına nezaret eder.

(3) Parti adı altında yapılan işlem ve eylemlerin Anayasa, kanun, tüzük ve yönetmelik hükümleri ne göre icra edilmesini ve büyük kongre ile MYK kararlarının uygulanmasını sağlar.

(4) (**Değişik Fıkra 25.10.2014 BKK**) Başkanlık Divanı üyelerini belirler, Genel Başkan Yardımcılarının sayısını azaltır-çoğaltır. Gerekli görmesi halinde BD üyelerinin tamamı veya bir kısmını değiştirebilir. BD üyeleri arasında iş bölümü yapar, gerek görmesi halinde iş bölümünü değiştirir; birleştirir. Bilgi ve tecrübesinden yararlanacağı kimseleri danışman olarak tayin eder.

(5) (**Değişik Fıkra 25.10.2014 BKK**) Genel merkezde hizmet birimlerinin kuruluş, kadro ve atama işlemleri ile sürekli istihdam olunacak hizmetli ve uzmanların tayin, terfi ve işten çıkarılmaları konularını, Genel sekreterin veya ilgili BD üyesinin önerilerine göre karara bağlar. İdari hizmetlerde bedelsiz çalışan personelin görevleri yeni Genel Başkanlık seçimi ile son bulur.

(6) Gelişen olaylar karşısında parti duruş ve görüşünü kamuya açıklar. Kanun, parti Tüzüğü ve diğer mevzuatın kendisine vermiş olduğu tüm görevleri yapar, yetkileri kullanır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Başkanlık Divanı

Başkanlık Divanı (BD) (SPK md. 15/5, 16) Oluşumu Ve Çalışma Esasları

MADDE 44- (1) Başkanlık Divanı; Genel Başkan, Genel Sekreter, Genel Başkan Yardımcıları ile TBMM Parti Grup Başkanı ve Grup Başkan Vekillerinden oluşan en üst icra kurulumdur.

(2) (**Değişik Fıkra 25.10.2014 BKK**) Genel Başkan ile TBMM grup başkan vekilleri dışındaki BD üyeleri, genel başkan tarafından MYK üyeleri arasından belirlenir. Genel Başkan BD'nın başkanıdır. Genel Başkanın yokluğunda; aksi Genel Başkanca belirtilmemesi halinde Genel Sekreter kurula başkanlık yapar.

(3) BD üyeleri, (Ek İbare 25.10.2014 BKK) Madde 43/4'te de belirtildiği gibi Genel Başkan tarafından kısmen veya tamamen değiştirilebileceği gibi, MYK'da yapılacak güven oylaması ile de değiştirilebilir. Güvensizlik için kurul üye tamsayısının 2/3 çoğunluğunun oyu gerekir. İstifa eden ya da düşürülen üye yerine, ikinci fıkra hükmüne göre yeni üye belirlemesi yapılır.

(4) BD haftada en az bir toplantı yapar. (Ek İbare 25.10.2014 BKK) Genel Başkanın kararı ile toplantının gün ve tarihi belirlenir ve Genel Sekreterce üyelere bildirilir. Kurul çoğunlukla toplanır. Tüzükte yazılı ayrık durumlar dışında üye tam sayısının salt çoğunluğu ile karar alınır.

(5) BD üyeleri, görevli oldukları faaliyetin kapsam ve niteliğine göre yeteri kadar yardımcı veya uzman ile birlikte çalışma yapabilir. Yardımcı ve uzmanlar, ilgili BD üyesinin teklifi ve Genel Başkanın onayı ile parti içi seçimle yüklenilmiş idari hiçbir görevi olmayan TBMM parti grubu üyeleri veya MYK üyeleri yahut bunların dışındaki kimseler arasından atanır. Yardımcılar ve uzmanlar, oy hakkı

Parti Tüzüğü

olmaksızın, çağırılı oldukları BD toplantılarına katılabilirler. **(Ek ibare 25.10.2014 BKK)** Yardımcıların ve uzmanların görevi her yeni BD oluşumunda sona erer.

(6) Başkanlık Divanı'nın çalışma usul ve esasları, Genel Başkan tarafından çıkarılacak bir yönerge ile belirlenir.

Başkanlık Divanı'nın Görev ve Yetkileri

MADDE 45- Başkanlık Divanı'nın görev ve yetkileri şunlardır:

- a) Büyük kongrede alınmış kararlar ile MYK tarafından alınan kararların ve verilen talimatların icrasını sağlamak.
- b) Partinin; her kademe kurum kuruluş ve ünitelerinin etkili bir çalışma temposu sağlayabilmesi için teşkilat içi eğitim programlarını gerçekleştirmek, alınmış kararlar ile yapılması gereken iş ve eylemleri icra etmek, gerekli uyum ve koordinasyonu sağlamak.
- c) Partinin; TBMM grubu ile genel merkez ve tüm teşkilat kademeleri arasında temas ve bağlantı temin etmek, doğacak durum ve gelişmeler karşısında partinin duruş ve görüşünü saptamak ve Genel Başkana sunmak.
- d) Partinin; hükümet, diğer partiler, çeşitli resmi ve sivil toplum örgütleri ve uluslararası kuruluşlar ile olan ilişkilerini düzenlemek, geliştirmek, sürdürmek.
- e) Teşkilata duyurulması gerekli MYK kararlarını, ilgili üyesi aracılığıyla teşkilata bildirmek, gereğini talep ve takip etmek, Parti Tüzüğü ve MYK'nın kararları çerçevesinde kademe teşkilatlarının belirli takvime göre kongrelerini yaptırmak.
- f) Tüzüğe göre MYK kararını gerektiren konu ve talepler hakkında BD görüşünü açıklayan bir rapor ile konuyu MYK gündemine taşımak.
- g) Partinin faaliyet raporu ile yıllık bütçe ve uygulanan bütçenin kesin hesap ve bilançolarını, büyük kongreye sunmak üzere MYK'nın onayına tevdi etmek.

BD'nın Genel Başkan Yardımcısı Üyeleri Arasındaki İş Bölümü

MADDE 46- (Değişik Madde 25.10.2014 BKK) (1) Genel Başkan tarafından tayin edilen başkan yardımcıları arasında aşağıdaki iş bölümüne göre görevlendirme yapılır, görevler birleştirilebilir, ayrıştırılabilir. Genel Başkanca aksi belirtilmediği takdirde Genel Başkanlığa Genel Sekreter vekâlet eder ve protokol aşağıdaki sıraya göre uygulanır:

- a. Genel Sekreter (Genel işleyiş, İdare, ARGE ve Mali İşlerden sorumlu)
- b. Teşkilattan sorumlu Genel Başkan Yardımcısı

- c. Siyasi İşler ve Parlamento İlişkilerinden sorumlu genel başkan yardımcısı
- d. Parti İçi Eğitim ve Gençlik teşkilatlarından sorumlu Genel Başkan Yardımcısı
- e. Hukuk ve Güvenlik İşlerinden sorumlu Genel Başkan Yardımcısı
- f. Seçim İşlerinden sorumlu Genel Başkan Yardımcısı
- g. Medya ve Tanıtım İşlerinden sorumlu Genel Başkan Yardımcısı
- h. Ekonomik İşlerden sorumlu Genel Başkan Yardımcısı
- i. Dışişleri ve Dış Temsilciliklerden sorumlu Genel Başkan Yardımcısı
- j. Sosyal İşlerden sorumlu Genel Başkan Yardımcısı
- k. Çevre ve Yerel Yönetimlerden sorumlu Genel Başkan Yardımcısı
- l. Halkla İlişkilerden sorumlu Genel Başkan Yardımcısı
- m. Kadın Kollarından sorumlu Genel Başkan Yardımcısı
- n. Demokratik Kitle Örgütlerinden sorumlu Genel Başkan Yardımcısı
- o. Eğitim, Sanat ve Kültür İşlerinden sorumlu Genel Başkan Yardımcısı

(2) Hizmet ve çalışma koşulları gereği BD'nın üye sayısını azaltmak yeni görev alanları ihdas ederek arttırmak, yukarıda yazılı iş bölümü şekline kısmen veya tamamen değiştirmek, ayırmak yahut birleştirmek şeklinde yeniden biçimlendirmeye Genel Başkan yetkilidir. BD üyeleri, bulunmadıkları zamanlarda kendilerine hangi üyenin vekâlet edeceğini, yazılı olarak kurul üyelerine bildirirler.

(3) Başkanlık Divanı üyelerinin (BD), Genel Başkan'dan izinli olmamaları ve mazeretsiz olarak artarda 3 defa Başkanlık Divanı toplantılarına katılmamaları halinde BD üyelikleri düşer.

BD Üyelerinin Görev ve Yetkileri

MADDE 47- (Değişik Madde 25.10.2014 BKK) Genel başkan yardımcılarının görev ve yetkileri şunlardır:

Genel başkan yardımcılarının görev ve yetkileri: Genel başkan yardımcılarının bakacakları ve yapacakları iş ve faaliyet alanları, bağlı ve ilgili kurum ve kuruluşlar ile arasındaki çalışma düzeninin koordinasyonu, Genel Başkan tarafından yapılacak iş bölümü talimatında ve Tüzüğün 44 üncü maddesine göre çıkarılacak yönergede gösterilir.

a) Genel Sekreter: Genel Sekreter, MYK ve BD toplantı tutanaklarını düzenler, kararlarını zapta geçirir. İmza edilmelerini sağlar ve uygulamalarını takip eder. Genel Merkezin gelen-giden her türlü evrak işleri ile yazışmalarının düzenlenmesinden, MYK ile BD'nın gündemlerinin hazırlanmasından ve takibinden sorumludur.

Parti Tüzüğü

Genel Sekreter, davacı veya davalı olarak her tür yargı merciinde, özel veya resmi daire, kurum ve kuruluşlarda, gerçek kişiler ile özel veya resmi tüzel kişilerle olan ilişkilerde genel başkan adına bizzat veya vekille partiyi temsil eder.

Genel Sekreter, ARGE çalışmalarını da yürütür:

Genel Sekreterlik, genel evrak kaydının tutulduğu birim olarak, partinin yazışma ve haberleşme ünitesidir. Partinin bütün resmi ve parti içi yazışmaları, genel sekreterin gözetim ve denetimi altında genel sekreterlik birimi aracılığı ile yapılır. Genel Sekreter, partinin sağlam bir arşive sahip olmasından sorumludur. Genel sekreter birden çok yardımcı atayabilir. Genel Başkanın görevlendirilmesi halinde; partinin mali ve idari işleri ile genel işlerini de yürütür.

b) Mali ve İdari İşlerden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı: Parti merkez teşkilatının bütün mali işlerini, harcamalarını, gelirlerin tahsilini muhasebe esaslarına göre gerçekleştirmek ve bu işlere nezaret etmek, mali sözleşmelerin usulüne ve mevzuata uygun olarak yapılıp icra edilmesini sağlamakla yetkili, görevli ve sorumludur.

SPK'nın 73 ve 74 üncü maddelerine uygun olarak, teşkilatın yıllık bütçesi ile bilançolarını, gelir ve gider cetvelleri ile kesin hesabını hazırlayarak MYK tarafından karara bağlanmak üzere BD'ye sunar. Bütçe işlemlerinin zamanında yapılmasını ve ilgili yerlere tevdi edilmesini takip eder ve gerçekleştirir. Gelir-gider makbuzlarını bastırarak kademelere imza karşılığında verir. Mali ve İdari İşlerden sorumlu Genel Başkan Yardımcısı tarafından teklif edilen ve Genel Başkan tarafından atanması uygun görülen veya Genel Başkan'ca doğrudan atanan Genel Muhasip, Mali ve İdari İşlerden sorumlu Genel Başkan Yardımcısı'nın haiz olduğu yetkileri ona niyabeten kullanır. Partinin mali işlerine ait yazışmaları Genel Başkan, Genel Sekreter veya ilgili yardımcısı ile birlikte imzalar. Parti gelirlerinin tüzük ve yönetmeliklerle kararlara uygun şekilde harcanmasından, muhasebe ve mali işlerin yürütülmesinden Genel Muhasip sorumludur. Genel muhasip iki yardımcı atayabilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

YAN KURULUŞLAR

Kadın ve Gençlik Kolları (SPK. Md.7)

MADDE 48- (1) Tüzüğün üçüncü kısmında yazılı şartlara göre parti üyeliği kazanmış her kadın, kadın kolu üyeliğine mahsus deftere kaydı yapılmakla kadın kolu üyeliğini kazanmış olur.

(2) Yine tüzüğün üçüncü kısmında yazılı şartlara göre parti üyeliğini kazanmış ve 29 yaşından büyük olmayan her üye, ayrıca gençlik kolu üyeliğine mahsus deftere kaydedilmekle gençlik kolu üyeliğini kazanmış olur.

(3) Tüzükteki istisnalar hariç, partiye üye kaydı yapma yetkisi ve görevi, ilgili ilçe yönetim kuruluna aittir. İlçe üye kayıt defterinde üyelik kaydı olmayanların, doğrudan kadın ve gençlik kollarına üye kaydı yapılamaz.

(4) Parti üyelerinden yukarıda yazılı nitelikleri taşıyanların, Genel Merkez tarafından hazırlanmış ve il başkanlıkları tarafından onaylanmış ve mühürlenmiş ‘Kadın Kolu Üye Kayıt defteri’ ve ‘Gençlik Kolu Üye Defteri’ adı verilen özel deftere üyelik yazılımları yapılır. Böylece kadın ve gençlik kolu üyeliği kazanılmış olur. Kaydın yanına ilgilinin parti üyelik numarası ile mahallesini de, ayrı bir sütunda belirtilir.

Parti üyeliği sona ermiş kişinin, buna bağlı olarak kadın ve gençlik kolu üyeliği de sona ermiş olur.

(5) Kuruluşu zorunlu olmamak üzere aşağıda belirtilen isimler altında örgütlenip çalışmaları yapmak amacıyla partinin kadın ve gençlik kolları oluşturulur.

a) Kadın/Gençlik Kolu Belde Kademesi Teşkilat Organları:

1. Kadın/gençlik kolu belde kongresi
2. Kadın/gençlik kolu belde başkanı
3. Kadın/gençlik kolu belde yönetim kurulu

b) Kadın/Gençlik Kolu İlçe Kademesi Teşkilat Organları:

1. Kadın/gençlik kolu ilçe kongresi
2. Kadın/gençlik kolu ilçe başkanı
3. Kadın/gençlik kolu ilçe yönetim kurulu

c) Kadın/Gençlik Kolu İl Kademesi Teşkilat Organları:

1. Kadın/gençlik kolu il kongresi
2. Kadın/gençlik kolu il başkanı
3. Kadın/gençlik kolu il yönetim kurulu

d) Kadın/Gençlik Kolu Genel Merkez Teşkilat Organları:

1. Kadın/gençlik kolu büyük kongresi
2. Kadın/gençlik kolları genel başkanı
3. Kadın/gençlik kolu Merkez Yönetim Kurulu

Kadın ve Gençlik Kolları Kademe Organlarının Oluşumu, Delegeler ve Kongrelerine ilişkin Ortak Hükümler

MADDE 49- (1) Kadın ve gençlik kolları kademe organları üyelerinin asil ve yedek sayıları ile kongre delegelerinin seçilmiş ve tabii delege sayıları, partide muadili teşkilat kademesi ve kongresinin aynısıdır. Ancak, partinin ilgili genel başkan yardımcısının oluru almak kaydıyla, ilgili kolun Merkez Yönetim Kurulu kademe organı üye sayıları ile kongre delege sayılarını arttırmaya veya azaltmaya yetkilidir.

(2) Kadın ve gençlik kolları olağan kongre takvimi, iki yıldan önce ve üç yıldan sonra olmamak, parti kademe kongrelerinin yapılmasını engellemeyecek ve parti büyük kongresinden önce tamamlanmış bir zamanda olmak üzere, partinin teşkilattan sorumlu genel başkan yardımcısının oluruna göre, kolun merkez yönetim kurulunca kararlaştırılır. Kararlaştırılan takvime göre il kongre tarihleri, kolun merkez yönetim kurulunca, ilçelerin kongre tarihleri, kolun il yönetim kurulunca, beldelerin kongre tarihleri ise kolun ilçe yönetim kurulunca kararlaştırılır.

(3) Kadın ve gençlik kolları delege seçimleri ve kongreleri, partinin o yerde kurulu kademe yönetim kurulunun gözetim ve denetimi altında yapılır. Ancak, seçim işlem ve sonuçları ile ilgili itirazlar, partinin bir üst kademe yönetim kurulu başkanı tarafından iki gün içinde kesin olarak karara bağlanır.

(4) Tüzüğün, parti teşkilat kademe kongreleriyle ilgili kongre hazırlıkları, divan oluşumu, adaylık, adaylıkların kesinleşmesi, aday listeleri, oy pusulaları, oy şekli, oyların sayım ve dökümü, organ üyeleri arasında iş bölümü, boşalmaların doldurulması hallerini düzenleyen hükümleri, eş düzey kadın ve gençlik kolları organları hakkında da uygulanır.

(5) Kongrelerde kullanılacak oy pusula ve zarfları seçim kurulu mührü yerine, gözetim ve denetimi yapan parti kademe organının mührü ile mühürlenir.

Kadın ve Gençlik Kollarının Kademe Başkan ve Üyelerinin Yetki ve Görevleri ile

Görevden Alınmaları

MADDE 50- (Değişik Madde 25.10.2014 BKK) (1) Kadın ve gençlik kolları kademe başkan ve yönetim kurulları, partinin o yerde kurulu teşkilat kademe organlarının yetkilerini, kendi alanı açısından aynen kullanır. Bu kolların kurulu olduğu yerde Partinin temsili, Parti teşkilat kademe yönetim kurulu başkanına aittir. Kadın ve Gençlik Kolları, Partinin o yerdeki kurulu teşkilat kademesine bağlı olarak çalışırlar. Dış yazışmalarını, Parti teşkilatı Yönetim Kademesi aracılığıyla yaparlar. Görevli oldukları yerlerdeki teşkilat kademesi kurullarının doğal üyesi olup, oy hakları olmaksızın toplantılara katılabilirler. Yan kuruluşlarla ilgili çalışmalar, Genel Başkan tarafından görevlendirilecek Genel Başkan Yardımcılığına bağlı

olarak yürütülür.

(2) Tüzüğün parti teşkilat kademeleriyle ilgili görevden alma ile ilgili 30 uncu maddesi ve geçici kurullar ile olağanüstü kongrelerini düzenleyen hükümleri, aşağıda belirtilen koşullarla kadın ve gençlik kolları hakkında da uygulanır.

(3) Kadın ve gençlik kolları alt kademe başkan ve üyelerini görevden alma işlemlerini yukarıdaki fıkrada atıf yapılan maddelere göre icra etmeye kadın ve gençlik kolları yönetim organları gibi eş düzey parti teşkilat yönetim organları da yetkilidir.

(4) MYK, yan kuruluşlar alt kademe teşkilatlarıyla ilgili her türlü sorununa her aşamada el koymaya yetkilidir. MYK, bu konuda üye tam sayısının salt çoğunluğu ile vereceği kararlar parti iç işlemler açısından kesindir. MYK bu yetkisini BD'na devredebilir.

(5) MYK veya BD, görevden alma nedenlerinin varlığı halinde, ilgili genel başkan yardımcısının talebi üzerine veya re'sen kolların merkez organları dâhil her kademedeki yönetim başkan ve üyelerini kısmen veya tamamen görevden alabilir. Kolların genel merkez organlarını görevden alması halinde, kolun merkez organı, yapılacak ilk kongreye kadar görev yapmak üzere BD'ca yapılacak atama ile oluşturulur.

Parti Teşkilatının Diğer Yan Kuruluşları (S.P.K. Md. 7)

MADDE 51- (1) Parti teşkilat kademelerince, Beşinci Bölümde sayılanlar dışında, Partinin Tüzük, yönetmelik, program ve kararlarında belirtilen konuları tanıtmak, hayata geçirmek, yerel ülke veya dünya ölçeğinde var olan sorunlarla ilgili araştırma, plan, proje ve stratejiler üretmek amacıyla, partili veya partili olmayan uzman kişilerden, ücretli veya ücretsiz, sürekli veya geçici çalışacak şekilde Genel Merkez bünyesinde yahut il, ilçe ve beldeler düzeyinde çalışma grup ve komisyonları oluşturabilir. Süreli veya süresiz yayınlar yapılabilir.

(2) Akil insanlardan Yüksek İstişare Kurulu kurabilir.

Parti Tüzüğü

ALTINCI KISIM

Parti Grupları

BİRİNCİ BÖLÜM

TBMM Parti Grubu (S.P.K. md. 22)

TBMM Parti Grubunun Oluşumu, Grup Başkanı, Başkan Vekilleri ve Grup Yönetimi

MADDE 52- (1) Bir partinin TBMM’de grup oluşturabilmesi için, partili en az 20 milletvekili bulunması gerekir. Partili milletvekillerinin tamamının oluşturduğu topluluğa, o partinin TBMM parti grubu denir. Grup kurulduğu Parti Genel Başkanı tarafından TBMM başkanlığına yazı ile bildirilir.

(2) Merkez Partinin Genel Başkanı, partinin TBMM grubunun da başkanıdır. Genel Başkan TBMM üyesi değilse, Parti Meclis Grubu, üyeleri arasından birini, üye tam sayısının salt çoğunluğunun oyu ile grup başkanı seçer.

(3) **(Değişik Fıkra 25.10.2014 BKK)** TBMM Parti Grubu, grup başkan vekillerinin seçimleri ile grup organlarını, grup içi yönetmenliğine göre oluşturur. Parti Grubunda; kuruluşu, görevleri ve yetkileri Grup İç Yönetmeliğinde belirtilen birer Yönetim ve Disiplin Kurulu oluşturulur. Grup Disiplin Kurulunun hangi hallerde Merkez Disiplin Kurulu ile bir arada çalıştırılacağı, Parti Tüzüğünde gösterilir. MYK üyeleri grup yönetim kurulunda üye olamazlar. Grup başkanı, grup başkan vekilleri ve grup yönetim kurulu üyeleri için bir yasama döneminde iki seçim yapılır. İlk seçilenlerin görev süresi iki, ikinci devre seçilenlerin görevi ise üç yıldır. Boşalma halinde grup başkanı ile başkan vekilleri için yeniden seçim yapılır. Yönetim kurulunda boşalma olması halinde ise, aldıkları oy sırasına göre yedekler grup başkanı tarafından davet edilir.

Grup Başkan Vekilleri ve Grup Yönetimi ile Grup Üyelerinin Görevleri

MADDE 53- (1) Grup adına konuşmaya ve beyanat vermeye, Genel Başkan, Grup Başkanı, Grup Başkan Vekili veya görevlendirecekleri grup sözcüleri yetkilidir. Diğer parti grup veya yetkilileriyle yasama ve yürütmeye ilişkin iletişim ve müzakereler, grup başkanı veya başkan vekillerince yürütülür.

(2) Yasama çalışmalarının etkin ve düzenli yürütülmesi, disiplinin sağlanması için yapılacak çalışmalar, alınacak tedbirler ile tüzük ve grup içi yönetmeliğinde belirtilen işler, grup yönetiminin görevidir.

(3) Grup üyeleri, TBMM çalışmalarında partinin tüzük ve programına, temel ilkelerine, gizli oyla alınmış bağlayıcı grup kararlarına uygun davranır ve bunlara destek verirler. Meclis genel kurul çalışmaları ile komisyon ve parti grubunun

çalışmalarına, genel merkez tarafından hazırlanan çalışma programlarına katılmak zorundadır.

(4) Yasama komisyonlarında görevli grup üyeleri, komisyon üyeliği ölçüğünde bir grup oluşturarak aralarından birini başkan seçerler. Grup yönetimi ile gerekli temas ve koordinasyon, bu başkan aracılığıyla sağlanır.

TBMM Grubunda Gizli Oylama Konuları (S.P.K. md. 27) ve TBMM Parti Grup İç Yönetmeliği (S.P.K. md. 23)

MADDE 54- (1) Grup genel kurulunca yapılacak grup başkanı, başkan vekilleri ve grup yönetim kurulu asil ve yedek üye seçimleri ile belli konularda bağlayıcı nitelikteki kararlar, gizli oylama ile sağlanır. Bağlayıcı grup kararlarının güven oylaması gibi istisnai olması esastır. Bu istisnalar, grup iç yönetmeliğinde gösterilir. Grupça yapılacak seçimlerde eşit oy çıkması halinde, sonuç alınincaya kadar oylama tekrarlanır.

(2) Grubun iç yönetimi, çalışma usul ve esasları ile grup yönetiminin yukarıda sayılanlar dışındaki görev ve yetkileri, grup genel kurulu tarafından Siyasi Partiler Kanununun 23. maddesindeki ilkelere uygun olarak hazırlanıp, çıkarılacak ‘Merkez Parti TBMM Grup İç Yönetmeliği’nde gösterilir. Yönetmelik, üye tam sayısının salt çoğunluğu kabul edilir ve bir örneği TBMM Başkanlığına sunulur.

İKİNCİ BÖLÜM

İl Genel Meclisi ve Belediye Meclisi Grupları

İl Genel Meclisi ve Belediye Meclis Grupları ile bu gruplara ilişkin ortak hükümler

MADDE 55- (1) İl Genel Meclisi grubu, her ilde partili il genel meclisi üyelerinden oluşur. Gruptan söz edebilmek için partili en az 3 il genel meclisi üyesinin olması gerekir. İl genel meclisi parti grupları, bir grup başkan vekili ve bir sekreter seçerek çalışırlar. Parti il başkanı, il genel meclisi ve il belediye meclisi gruplarının başkanıdır. İlçe başkanı, ilçe belediye meclisi grubunun başkanıdır. Belde başkanı belde belediye meclisi grubunun başkanıdır.

(2) İl genel meclisi grup başkan vekili, parti teşkilatı ile grup arasındaki koordinasyonu sağlar. Konu ve sorunlar, parti tüzük ve programı çerçevesinde grupta görüşülür, varılan sonuca göre il genel meclisi genel kurulunda hareket edilir. Gizli oylama ile alınan bağlayıcı grup kararlarına, partili üye uymak zorundadır.

(3) Belediye teşkilatı olan her belediye meclisinde, partili belediye başkanı ve partili belediye meclis üyelerinden oluşan gruba, Belediye Meclis Grubu denir. Grup oluşması için en az partili üç üye gereklidir. Belediye meclisi parti grupları, bir grup başkan vekili ve bir sekreter seçerek çalışırlar.

Parti Tüzüğü

(4) Belediye meclisi başkan vekili, parti teşkilatı ile grup arasındaki koordinasyonu sağlar. Konu ve sorunlar, parti tüzük ve programı çerçevesinde grupta görüşülür, varılan sonuca göre genel kurulda hareket edilir. Gizli oylama ile alınan bağlayıcı grup kararlarına, partili belediye başkanı hariç, grubun üyeleri uymak zorundadırlar.

(5) Partinin ilçe ve belde başkanları, kademesindeki il genel meclisi ve belediye meclis üyelerini, partinin yerel politikalarını tespit etmek, çalışmalarını gözden geçirmek ve bilgilenmeyi sağlamak amacıyla, her zaman toplantıya çağırabilirler. Bu toplantılara, toplantının kapsamına göre, parti teşkilat kademe başkanı başkanlık eder.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Parti İçi Demokrasi Hakem Kurulları

Parti İçi Demokrasi Hakem Kurulları ve Oluşumu

MADDE 56- (1) Siyasi partiler, yönetim biçimi ve uzlaşma sanatı olan demokrasinin vazgeçilmez unsurlarıdır. Bundan hareketle, öncelikle demokrasinin parti içinde gerçekleşmesi gerekir. Farklılıkları zenginlik kabul ederek parti içi çekişmelerin sulh yolu ile giderilmesi gerekir.

(2) İllerde ve genel merkez bünyesinde zorunlu olmamak kaydı ile Parti İçi Demokrasi Hakem Kurulu oluşturulur. Bu kurallarda 3'er üye bulunur. 2'ser tane de yedek üye seçilir. İl Parti İçi Demokrasi Hakem Kurulu İl Kongrelerinde, Genel Merkez Parti İçi Demokrasi Hakem Kurulu, büyük Kongrede, kongre delegeleri tarafından, organ seçimlerine ilişkin usul ve esaslara göre seçilir.

Parti İçi Demokrasi Hakem Kurul Üyelerinde Aranacak Nitelik ve Üyelik Güvencesi

MADDE 57- Parti İçi Demokrasi Hakem Kurullarında görev alacakların en az 40 yaşını tamamlamış, çevrelerinde birikim ve saygınlığıyla temayüz etmiş, yüksek tahsilli olmaları esastır. İllerde yüksek tahsilli adayların bulunmaması halinde, lise ve dengi okul mezunu olanlar tercih edilir.

Parti İçi Demokrasi Hakem Kurullarının Görevi ve Sorunların Kurula İhtikali ile

Kurul Kararlarının Niteliği

MADDE 58- (1) İl Parti İçi Demokrasi Hakem Kurulu, il sınırları içinde görev yapar. İl kademe organları ile alt kademe organları veya organ üyeleri, yan kuruluş organ veya üyeleri arasında veya onlarla parti kademe organ veya üyeleri arasında, parti görevinden kaynaklanan çekişmelerin çözümü için gerekli sulh ortamını hazırlar ve çözüm şeklini belirler.

(2) Genel Merkez Parti İçi Demokrasi Hakem Kurulu Parti Genel Merkez Organları ile parti yan kuruluşlar genel merkez organları veya bu organların üyeleri, TBMM parti grup üyeleri ve bu üyelerin Parti Genel Merkez ve yan kuruluşlar genel merkez organları ve üyeleri arasında parti faaliyet ve görevinden kaynaklanan çekişmelerin çözümü için sulh ortamını hazırlar ve çözüm şeklini belirler.

(3) Parti İçi Demokrasi Hakem Kurulu'nun bir konuya müdahil olabilmesi için uyuşmazlığın taraflarından birisinin başvurması gerekli olup, ayrıca kademe başkanlığının talebi ile de olabilir.

(4) Parti İçi Demokrasi Hakem Kurulları üye tam sayısı ile toplanır. Çoğunlukla karar verir. Asil üyenin mazeretli olduğu hallerde kurul, sıradaki yedek üyenin iştiraki ile toplanır. Kararları yazılı ve gerekçeli olarak düzenlenir. Kararlar, çekişmenin tarafları açısından bağlayıcı, Parti tüzel kişiliği açısından tavsîye niteliğindedir.

(5) P.İ.D.H. Kuruluna başvuru şekli ile anlaşmazlıkların çözümüne ilişkin usul ve esaslar bir yönetmelik ile belirlenir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Parti Disiplin Kurulları (S.P.K. 17, 19/7, 25, 53, 59)

Parti Disiplin Kurulları

MADDE 59- Kanunlara, parti tüzük, yönetmelik ve programına, parti yetkili makam ve organlarının kararlarına aykırı davranışta bulunan partililer hakkında disiplin soruşturması yapmaya ve karar vermeye yetkili ve görevli parti disiplin kurulları şunlardır:

- a) İl Disiplin Kurulları (S.P.K. md. 19/7)
- b) Merkez Disiplin Kurulu (S.P.K. md.17)
- c) TBMM Parti Grup Disiplin Kurulu (S.P.K. md.25)
- d) Müşterek Disiplin Kurulu (S.P.K. md.25/2)

İl Disiplin Kurullarının Oluşumu ve Görevleri

MADDE 60- (Değişik 25.10.2014 BKK) (1) İl Disiplin Kurulu, her ilde il kongresi tarafından il yönetim kurulunun seçimine ilişkin usul ve esaslara göre seçilen 7 asil 4 yedek üyeden oluşur.

(2) İl Disiplin Kurulu, il çevresinde partiye kayıtlı üyelerle, yan kuruluşlar, ilçe başkanı ve yönetim kurulu üyeleri hakkında birinci derecede disiplin soruşturması yapmaya ve karar vermeye yetkilidir. İl disiplin kurulu kendiliğinden

Parti Tüzüğü

disiplin soruşturması yapamaz, ancak il yönetim kurulunca intikal ettirilen dosyaları ve konuları karara bağlar.

(3) İl disiplin kurulu kararlarına karşı, tebliğden itibaren 7 gün içinde ilgili kişi veya il yönetim kurulu tarafından Merkez disiplin Kuruluna itiraz edebilir. Süresi içinde itiraz edilebilir. Süresi içinde itiraz edilmeyen disiplin kurulu kararı kesinleşir.

(4) Üyelere ait itiraz dilekçeleri il yönetim kuruluna verilir. İl yönetim kurulu görüşünü de eklemek suretiyle dosyayı Merkez Disiplin Kuruluna gönderir. Karara il yönetim kurulunca itiraz edildiği takdirde itiraz yapısının bir sureti ilgiliye 7 gün içinde tebliğ edilir. İl yönetim kurulları itiraza konu dosyayı en geç 10 gün içinde Merkez Disiplin Kuruluna göndermek zorundadır.

(5) İl disiplin kurulunca verilmiş ihraç kararına karşı itiraz edilmemiş olsa bile, il disiplin kurulu başkanlığınca ilgili soruşturma dosyası, incelenmek üzere 10 gün içinde Merkez Disiplin kuruluna gönderilir. Çıkarma kararı Merkez Disiplin Kurulunun onayı ile parti içi işlemler bakımından kesinleşir.

Merkez Disiplin Kurulu (MDK) (S.P.K. md.17) Oluşumu ve Görevleri

MADDE 61- (Değişik 25.10.2014 BKK) (1) Merkez Disiplin Kurulu, partinin en üst disiplin kurulu olup, büyük kongre tarafından Merkez Yönetim Kurulu üyelerinin seçimlerine ilişkin usul ve esaslara göre seçilen 10 asil ve 5 yedek üyeden oluşur.

(2) Merkez Disiplin Kurulu, aşağıda yazılı işleri birinci derece disiplin kurulu olarak, il disiplin kurulu kararlarına karşı yapılan itirazlar ile Tüzük gereği intikal eden il disiplin kurullarının ihraç kararını ikinci derecede disiplin kurulu olarak inceler ve parti içi işlemler açısından kesin olarak karara bağlar.

(3) Merkez Disiplin Kurulunun birinci derecede bakacağı işler şunlardır:

- a) Partinin kurucu üyeleri
- b) Partinin Genel Başkanı, genel sekreter, genel başkan yardımcıları, MYK'nın asil ve yedek üyeleri, partinin genel muhasibi,
- c) İl yönetim kurullarının başkan ve üyeleri ile il disiplin kurullarının başkan ve üyeleri, il ve ilçe belediye başkanları, yan kuruluşların il başkan ve yönetim kurulu üyeleri,
- d) Kendi başkanı ile asil ve yedek üyeleri,
- e) TBMM'nin partili eski üyeleri ile eski hükümet üyeleri hakkında birinci derecede disiplin soruşturması yapar ve parti içi işlemler bakımından kesin olarak karara bağlar.

(4) Merkez disiplin kurullarının ikinci derecede bakacağı işler şunlardır: Merkez Disiplin Kurulu, il disiplin kurullarınca verilen kararlara karşı yapılan itirazlar üzerine ve tüzüğün 60 ıncı maddesi gereği gönderilen disiplin dosyalarını ikinci derecede disiplin kurulu olarak inceleyip, lehte ve aleyhte bozulmasına, bozmanın niteliğine göre gerekli olan cezayı tayin etmeye, değiştirilmesine veya kaldırılmasına karar verebilir. İtiraz üzerine verilen kararlar S.P.K.'nın 57 nci maddesi hükmü saklı kalmak üzere, parti içi işlemler açısından kesindir.

(5) **(Değişik Fıkra 25.10.2014 BKK)** Merkez Disiplin Kurulu kendiliğinden disiplin soruşturması yapamaz. Ancak, MYK, BD veya Genel Başkan tarafından kendisine intikal ettirilen dosya ve konuları inceleyip karara bağlar.

TBMM Grup Disiplin Kurulu Oluşumu ve Görevleri: (S.P.K. md.25)

MADDE 62- (1) Grup disiplin kurulu, partinin TBMM grubunca, Grup Yönetim Kuruluna ilişkin usul ve esaslara göre kendi üyeleri arasından gizli oyla seçeceği 5 asil 3 yedek üyeden oluşur.

(2) Grup disiplin kurulu, grup üyelerinin partiden geçişi veya kesin ihracını gerekli kılan eylemlerin dışında kalan, tüzükte yazılı ve TBMM parti grup iç yönetmeliğinde belirtilen disiplin suçlarıyla ilgili işlere bakar ve kesin olarak karara bağlar.

(3) Tüzükte yazılı esaslar saklı kalmak kaydıyla milletvekilleri hakkında yapılacak disiplin soruşturmasının şekli ve usulleri ile soruşturmayı gerektiren sair haller, verilecek disiplin cezası ve kesinleşme halleri, grup iç yönetmeliğinde gösterilir.

Müşterek Disiplin Kurulu Oluşumu, Görev ve Yetkileri (S.P.K. md.25/2)

MADDE 63-(1) Müşterek Disiplin Kurulu, Merkez Disiplin Kurulu ile TBMM Parti Grup Disiplin Kurulunun birlikte toplanmasından oluşan kuruldur. Bu kurulun başkanı, Merkez Disiplin Kurulunun başkanıdır. Yine Merkez Disiplin Kurulu başkan vekili ve sekreteri bu kurulunda başkan vekili ve sekreteridir.

(2) Partili milletvekillerinin partiden geçici ve kesin olarak ihraçlarını gerektiren söz, tutum ve davranışlarından dolayı, haklarında disiplin kovuşturması yapmaya, karar vermeye Müşterek Disiplin Kurulu yetkilidir. S.P.K.'nın 57nci maddesi hükmü saklı kalmak üzere bu kurulun vereceği kararlar kesindir.

(3) Merkez Disiplin Kurulu ile Grup Disiplin Kuruluna ilişkin çalışma usul ve esasları, Müşterek Disiplin Kurulu içinde geçerlidir.

Disiplin Kurullarına İlişkin Müşterek Hükümler: (S.P.K. md. 56)

MADDE 64- (1) Her disiplin kurulunun görev süresi yeni disiplin kurulunun seçilmesiyle son bulur. Disiplin kurulları, seçilmelerini takiben en yaşlı üye

Parti Tüzüğü

başkanlığında yapacağı ilk toplantısında gizli oylama ile başkan, başkan yardımcısı ve sekreter seçimi yaparak kurulan başkanlık divanını oluşturur. Disiplin kurullarında zamanla boşalma olması halinde en çok oy alandan başlamak üzere yedekler sırayla göreve çağırılır. Mazeretsiz üst üste üç toplantıya katılmayan kurul üyesi istifa etmiş sayılır ve yerine sırayla yedekler çağırılır.

(2) Partinin disiplin kurulları üyeleri, kongrelerde ve milletvekilliği dışında da partinin diğer organ ve kurulunda görev alamazlar. Partiden ne suretle olursa olsun gelir sağlayamazlar. Eşler, birinci ve ikinci derecedeki kan ve sıhri hısımlar aynı disiplin kurulunda görev alamazlar, bunlarla ilgili soruşturma ve kararlara katılamazlar. Disiplin kurulları başkan ve üyeleri, kendi haklarında yürütülen soruşturmalara katılamazlar.

(3) Disiplin kurulları, üye tam sayısının en az 2/3 çoğunluğu ile toplanır ve hazır bulunanların salt çoğunluğu ile karar verir. Ancak, partiden kesin çıkarma cezası verilmesi halinde üye tam sayısının salt çoğunluğunun kararı gerekir.

(4) Disiplin kurullarına sevk edilen partinin savunması alınmadan veya savunma vermekten vazgeçtiği anlaşılmadan karar verilmez. Savunma için gerekli süre, çağrı belgesinin ilgiliye tebliğinden itibaren 15 gündür. Seçimlerde veya kamuoyu önünde açıkça veya yayın yolu ile işlenen disiplin suçları için bu süre tebliğden itibaren 7 gündür. Savunma daveti kurul başkanınca yapılır. Davet yazısında uygulanması istenen disiplin cezası ile buna neden gösterilen söz veya fiiller açıkça belirtilir.

(5) Disiplin kurulları, kendilerine intikal ettirilen işler hakkında, yasa ve Tüzük hükümleri ile zaruri hallerden kaynaklanan durumlar saklı kalmak kaydıyla 30 gün içinde karar verirler. Parti üyeleri hakkında verilen kararlar gerekçesi ile birlikte en geç 30 gün içinde ilgiliye tebliğ edilir. Sevk eden kurula da bildirilir. Disiplin kurulları değerlendirmesini yaparken ve kararlarını verirken takdir hakkına da sahiptir.

(6) Parti teşkilat ve kademesi, kurullarının incelemesini zorlaştırmamak ve taleplerini geciktirmeksizin yerine getirmek zorundadırlar. Disiplin cezalarının af yetkisi MYK'na aittir.

(7) Disiplin kurulları, sevk kararında tanımlanarak atfolunan eylemle bağlıdırlar. Gerek görmesi halinde soruşturmayı genişletir, tanık dinleyebilir, iddia ve savunmayı kanun tüzük ve ilgili mevzuata göre değerlendirerek vicdani kanaatlerine göre karar verirler. Ancak disiplin kurulları, sevk kararında önerilen cezadan daha ağır bir ceza veremezler.

(8) Disiplin kurulları, gerekçeli olarak oluşturacakları kararlarını, ilgiliye ve konuyu sevk eden organa bildirirler. İlgili parti kayıtlarında yazılı adresinden

ayrılmış ve yeni adresi de belli değilse, hüküm özeti gazete ile ilan edilir. İlandan itibaren 15 gün içinde itiraz edilmeyen kararlar kesinleşir. Disiplin kurulu kararlarının sonuç doğurabilmesi için kesinleşmesi gereklidir. Parti yetkilileri ve organları, kesinleşmiş disiplin kurulu kararlarının uygulanmasını geciktiremezler.

Disiplin Kurullarına Sevk Yetkisi

MADDE 65- (1) Disiplin kurulları, re'sen soruşturma başlatamazlar ve yapamazlar. İl disiplin kuruluna sevk yetkisi, il yönetim kuruluna aittir. TBMM Parti Disiplin Kurulu ile Müşterek Disiplin Kuruluna sevk yetkisi, TBMM Parti Grup Yönetim Kurulu ile MYK ve BD'ye aittir.

(2) Disiplin kuruluna sevk kararı, yetkili kurulunun üye tam sayısının salt çoğunluğu ile ele alınır. İhbar veya şikâyet eden, sevkle yetkili kurulun üyesi ise, konuyla ilgili toplantı ve müzakerelere katılamaz, kendisine inceleme ve araştırma görevi verilemez.

(3) Disiplin kuruluna sevk kararlarının, ihbar olunan fil ile uygulanması istenen disiplin cezası nedenlerini açıklar şekilde gerekçeli olması zorunludur.

Disiplin Suç ve Cezaları (S.P.K. md. 53/1)

MADDE 66- Parti disiplin kurullarınca 64 üncü maddede yazılı esas ve usullere göre verilebilecek disiplin cezaları; uyarma, kınama, partiden veya gruptan geçici ihraç, partiden veya gruptan kesin ihraç cezalarıdır. Disiplin cezalarını gerektiren fiiller-suçlar ise şunlardır:

- a) Uyarma Cezası ve Bu Cezayı Gerektiren Haller: Uyarma, yazılı olarak partilinin dikkatinin çekilmesi olup, yetkili organlarca davetli olduğu organlara mazeret beyan etme gereği duymaksızın katılmamak; durumu müsait olduğu halde taahhüt ettiği aidatını ödememek; verilmiş görevin ifasında lakayt davranış sergilemek; parti yöneticisi ve üyeleri hakkında basın yoluyla incitici beyanda bulunmak, parti içi birlik ve beraberliği zedeleyici tutum ve davranışlara yönelmek gibi haller, partilinin uyarma cezası ile cezalandırılmasını gerektiren hallerdir.
- b) Kınama Cezası ve Bu Cezayı Gerektiren Haller: Kınama, partilinin kusur bildirimini içeren yazılı uyarılması olup, yetkili organlarca verilmiş parti görevini kabul etmemek veya yapmamak; parti içinde ve parti faaliyetlerinde kişisel çıkar gözetir tutumlar sergilemek; parti aleyhine tazmini gerekli bir zarar doğmasa bile, tutulması gereken defter ve kayıtları kanun, Tüzük ve yönetmelik hükümlerine uygun olarak tutmamak; parti organlarının toplantılarında gizli tutulması gereken konu ve kararları açıklamak; seçim ve sandık kurullarındaki göreve gitmemek; kanuna, ahlaka, mahalli örf ve adetlere uygun

Parti Tüzüğü

düşmeyen davranışlarda bulunmak ve özel hayatında parti üyeliğiyle bağdaşmayacak ve partiye söz getirecek durumda olmak; gibi haller partilinin kınama cezası ile cezalandırılmasını gerektiren hallerdir.

- c) Partiden ve Gruptan Geçici İhraç Cezası ve Bu Cezayı Gerektiren Haller: Geçici ihraç cezası, belli bir zaman için uygulanır ve kararla birlikte başlayan bu sürenin sonunda yeni bir karara gerek kalmadan kalkar. Partiden ve gruptan geçici ihraç cezası, eylemin niteliğine göre iki aydan az, bir yıldan fazla olmamak üzere, partilinin, parti ve grup çalışmalarına katılmaması, partideki görevinin sona ermesi, parti üyeliğinin ceza süresince askıya alınmış olması sonuçlarını doğuran disiplin cezasıdır. Ancak bu, üyenin partinin Tüzük, program ve diğer mevzuatı ile organların bağlayıcı kararlarına uymak zorunluluğunu ortadan kaldırmaz. Bu cezayı gerektiren haller şunlardır:

1. Kanuna, partinin tüzük ve programı ve yönetmeliklerine, BD, MYK veya yetkili organlarının kararlarına aykırı söz, tutum ve davranışlarda bulunmak, yayınlar yapmak, bu yoldaki yayınları teşvik ve tahrik etmek.
2. Partiyi kişisel çıkarlarına alet etmek, bu amaçla parti nüfuzunu kötüye kullanmak.
3. Makul bir gerekçe olmadan üye kayıt taleplerini kabul edip neticelendirmemek.
4. Kanuni sorumluluklar saklı kalmak ve ödeme tazmin sorumluluğu saklı kalmak üzere, hizmetin devamı süresince ve görevinin gereği olarak aldığı evrak, eşya ve malzemeyi saklamak, kaybetmek, ayrıldığı halde teslim etmekten kaçınmak.
5. Seçimlerde, partiden olur almadan bağımsız aday olmak, diğer partililerin veya bağımsız adayların propagandasını yapmak, yahut parti adayları aleyhine çalışmak.
6. Bir yıl içinde iki defa kınama cezası gerektiren eylemleri nedeniyle yetkili disiplin kurulunca cezalandırılmış olmak.

- d) Partiden ve Gruptan Kesin İhraç Cezası ve Bu Cezayı Gerektiren Haller: Parti ve gruptan kesin ihraç cezası, partilinin parti kaydının ve parti ile olan tüm ilişkilerinin sona erdirilmesi sonucunu doğuran ve en ağır disiplin cezasıdır. Kişinin, TBMM parti grubundan ihracını; partiden ihracı da gruptan ihracı sonucunu doğuran işlemlerdir. Partiden kesin ihraç kararları kesinleştikten sonra bütün teşkilata duyurulur ve ilgilinin kayıtlı olduğu ilçedeki kütüğüne işlenir ve kaydı silinir.

Parti ve gruptan kesin ihraç cezası verilmesini gerektiren haller şunlardır:

7. Partinin tüzük ve programına, demokrasi, insan hakları ve hukukun evrensel temel kural ve temel kural ve normlarına aykırı faaliyetlere katılmak, destek olmak yahut aykırı eylem ve işlemlerde bulunmak.
8. Devletin ülkesi ve milletiyle olan birliğine ve bölünmez bütünlüğüne zarar verici faaliyetler içinde olmak, Türkiye Cumhuriyeti'nin temel niteliklerine ve S.P.K'nun 4. kısmında yer alan esaslara aykırı eylem ve işlemlerde bulunmak.
9. Yetki ve görevini kötüye kullanarak partinin resmi kayıtları üzerinde tahrifat yapmak veya belgeleri yok etmek.
10. S.P.K.'na göre parti üyeliğine engel bir fiilden dolayı kesin mahkûmiyetine rağmen partiden istifa etmemekte direnmek.
11. Partinin mal ve parasını zimmetine geçirmek veya özel işlerinde kullanmak.
12. Kongrelerde ve aday yoklamalarında menfaat karşılığı oylama sonuçlarına tesir etmek, parti içi ve dışı seçimlerde hile veya sahtecilik yapmak.
13. Parti yöneticileri, üyeleri veya parti tüzel kişiliği hakkında basın yayın araçları ile kamuoyu önünde gerçek dışı haber yaymak, iftira, karalama, hakarete bulunmak,
14. Geçici ihraç cezasıyla cezalandırılmış olmasına karşın, aynı cezayı gerektiren yeni bir fiil işlemiş olmak.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Disiplin Suç Ve Cezalarına İlişkin Diğer Hükümler

Disiplin Suçlarında Zaman Aşımı

MADDE 67- Vukuundan itibaren 2 yıl, öğrenildiği tarihten itibaren 6 ay içinde sevk kararı alınmamış disiplin suçlarıyla ilgili soruşturma yapılamaz.

Tedbirli olarak Disiplin Kuruluna Sevk (S.P.K. md. 59)

MADDE 68- (1) Partiden kesin veya geçici çıkarmayı gerektiren hallerde disiplin cezası verilmesi için sevk ile yetkili yönetim kurulu tarafından tedbirli olarak disiplin kuruluna sevk edilen üye, ayrıca bir karara gerek kalmadan, partideki görevlerinden derhal uzaklaştırılır ve üyelik haklarından mahrum kalır.

Parti Tüzüğü

(2) Disiplin kuruluna sevk nedeni, Tüzüğün 66 ıncı maddesinin a-b-d bentlerinde yazılı haller dışında kalan durumlara dayalı ise, tedbir kararının sevk yetkili kurulun üye tam sayısının 2/3 çoğunluğu ile alınması gerekir.

(3) Tedbir kararı il yönetim kurulunca verilmiş ise, hakkında tedbir kararı verilen üye 7 gün içinde soruşturmayı yapacak disiplin kuruluna itiraz edebilir. Kurul bu itirazı 7 gün içinde karara bağlar. Merkez Disiplin Kurulu'nun bu konuda vereceği karar kesindir.

(4) Tedbirli sevk kararları, MYK veya BD yahut TBMM Grup Yönetim Kurulu tarafından verilmiş ise, yukarıda yazılı süreler içinde soruşturmayı yapacak disiplin kuruluna itiraz edilebilir. İtiraz üzerine 7 gün içinde verilecek karar kesindir.

(5) Kovuşturma sonunda disiplin kurulunca ceza verilmez veya uyarma yahut kınama cezasına dönüştürülür ise, başka bir karara gerek olmadan tedbir kalkmış sayılır ve ilgilinin tedbir kararı ile sona eren bütün hakları iade edilmiş olur. Disiplin kurulları, soruşturmanın her aşamasında tedbirin kaldırılmasına resen karar vermeye yetkilidirler.

Disiplin Cezalarına Karşı Yargı Nezinde İtiraz Hakkı (S.P.K. md. 57)

MADDE 69- Hakkında partiden veya grubundan geçici veya kesin ihraç cezası verilen parti üyesi, bu cezaya karşı, disiplin kuruluna sevk eden organ veya merci veya disiplin kurulunun görev ve yetkisizliği veya alınan kararların kanuna, parti Tüzüğüne ve iç yönetmeliğe şekil ve usul bakımından aykırı bulunduğu iddiasıyla, parti itiraz yollarını kullandıktan sonra, nihai karar niteliğindeki son karara karşı, bu kararın kendisine tebliğinden itibaren 30 gün içinde, nihai kararı veren kurulun bulunduğu yer Asliye Hukuk Mahkemesi'ne itiraz edebilir. Mahkeme bu itirazları en geç 30 gün içinde basit muhakeme usulüne göre inceleyerek karara bağlar. Bu karar kesindir.

Disiplin Cezalarının Af Yetkisi (S.P.K. md. 58)

MADDE 70- Genel Başkan tarafından önerilmiş olması şartıyla, disiplin kurullarınca verilmiş disiplin cezaları af yetkisi MYK'na aittir. İlgili kişinin af istemi, Genel Başkan'ın olurlarına göre MYK gündemine alınır ve karara bağlanır.

YEDİNCİ KISIM Genel ve Yerel Seçimler**BİRİNCİ BÖLÜM****Seçimler ve Adaylar (S.P.K. md. 36 ile 52)****Seçimlere Katılmada Karar Yetkisi:**

MADDE 71- Partinin ülkede yapılacak her türlü seçime tamamen veya kısmen tek başına katılıp katılmamasına karar verme yetkisi, MYK'na aittir. Kısmi katılım kararının, üye tam sayısının en az 2/3 çoğunluğu ile alınmış olması gerekir.

Milletvekili Adaylık Başvurusu ve Ön İnceleme

MADDE 72- (1) Partiye üye olsun veya olmasın milletvekili aday tespit işlemlerine katılmak için müracaat edenlere Anayasa, ilgili kanunlar (Seçim K. S.P.K. gibi) ve parti tüzük ve programı temel ilkesi bakımından izin vermeye, adaylık için başvurusu tarihlerini belirlemeye MYK yetkilidir. Adaylık başvuruları, MYK başka türlü karar vermiş olmadıkça, doğrudan Genel Merkezdeki ilgili birime veya il başkanlıklarına bizzat yapılır.

(2) Adaylık başvuruları tamamlandıktan sonra BD'nca, adaylar hakkında yasal nitelikler ve uygunluk açısından gerekli ön inceleme yapılarak veya oluşturulacak bir komisyona yaptırılarak, adaylık değerlendirmesine alınacakları gösterir öneri listesi hazırlanır, MYK'na sunulur. MYK da lüzum gördüğü ön incelemeyi yaparak, ön seçim, teşkilat yoklaması veya merkez yoklamasına katılabilecek aday adayları listelerini seçim çevresi esasına göre belirler.

Aday Tespit ve Sıralama Usulleri

MADDE 73- (1) Genel ve kısmi ara milletvekili seçimlerinde, Tüzüğün 72/2 nci maddesinde yazılı olduğu şekilde ön inceleme sonucu belirlenen aday adayları arasından parti adayları ve bu adayların liste sıralamalarının tespiti aşağıdaki sıraya göre yapılır;

- a) Ön seçim,
- b) Teşkilat yoklaması,
- c) Merkez yoklaması,

(2) Usullerin birinin, birkaçının veya tamamının; aynı seçimde seçim çevresi ölçeğine göre aynı anda ve bir arada veya birinin ülke ölçeğinde tam olarak uygulanması suretiyle yapılabilir. Buna MYK'ca karar verilir. Ancak, Merkez partisinin genel, kısmi veya ara milletvekilliği seçimlerinde, tüzüğün 72. maddesinin 2. bendinde yazılı olduğu gibi ön inceleme sonucu belirlenen aday adayları arasından tespit edilen parti adaylarının sıralamalarını, öncelikle ve

Parti Tüzüğü

esas olarak seçim çevresi ölçeğinde partiye kayıtlı tüm partili üyelerin ön seçim seçmeni olarak, yargı gözetimi ve denetimi altında gizli oy, açık tasnif esasına göre yapılacak seçimlerle belirlenmesine özen gösterilir. Her hâlükârda Milletvekili seçimlerinde, seçim çevrelerinin en az % 80'inde ön seçim veya teşkilat yoklaması usullerinden birinin uygulanması ile aday belirlenmesine riayet edilir.

(3) Ön Seçim Usulü İle Aday ve Liste Sıralaması Yapmak: Ön seçim, her seçim çevresinde S.P.K.'da yazılı usul ve esaslara göre, o seçim çevresinde partiye kayıtlı bütün üyelerin ön seçim seçmeni olarak; yargı gözetim ve denetimi altında gizli oy, açık tasnif esasına göre yapacakları seçimle parti aday sıralamasının belirlenmesidir.

(4) Teşkilat Yoklaması Usulü ile Aday ve Liste Sıralaması yapmak: Teşkilat yoklaması, teşkilat yoklama seçmeni olarak nitelenen ve aşağıda belirlenmiş olan partililer tarafından, S.P.K.'da yazılı usul ve esaslara göre, yargı gözetim ve denetimi altında, gizli oy açık tasnif esasına göre aday ve liste sıralamalarının yapılmasıdır.

Teşkilat yoklamasının yapılacağı seçim çevresinde oturmakta olan ve parti üyeliği devam eden teşkilat yoklaması seçmenleri şunlardır:

- a) Parti kurucuları
- b) Partili eski bakan ve milletvekilleri
- c) Partinin eski belediye başkanları (il, ilçe, belde)
- d) Partinin eski il, ilçe, belde başkanları
- e) Çevrenin partili bakan ve milletvekilleri
- f) Partinin teşkilat kademe başkan ve yönetim kurulu asil üyeleri
- g) Partinin disiplin kurullarının başkan ve asil üyeleri
- h) Partinin il genel meclisi asil üyeleri
- i) Partinin belediye başkanları ve belediye meclis üyeleri
- j) Partili köy ve mahalle muhtarları
- k) İlçelerin il kongre delegeleri
- l) İllerin büyük kongre delegeleri
- m) Kongrelerini yapmış yan kuruluş başkan ve yönetim kurulu asil üyeleri

İl içinde birden fazla seçim çevresi olması halinde, yukarıda yazılı teşkilat yoklaması seçmeni, üye olarak kayıtlı olduğu ilçenin yer aldığı seçim çevresinde ve sadece bir oy kullanabilir. Partili bakan ve milletvekilleri, il içinde dilediği seçim çevresinde oyunu kullanabilir.

(5) Merkez Yoklama Usulü İle Aday ve Liste Sıralaması Yapmak: Merkez yoklama usulü, Tüzüğün 72/2 nci maddesinde yazılı usule göre aday ve liste sıralamasının, doğrudan MYK tarafından yapılmasıdır.

Aday Listelerinde Boşalmanın Doldurulması

MADDE74- (1) İstifa, ölüm ve kısmi iptal gibi nedenlerle aday listelerinde boşalma olması halinde, sıralama, ön seçim veya teşkilat yoklaması usullerinden biri ile yapılmış ise, boşluk liste sonuna kaydırılarak en çok oy almış liste dışı adayın listeye dâhil edilmesiyle doldurulur.

(2) Ön seçim veya teşkilat yoklaması, tümünden veya seçim çevresi ölçeğinde en az 1/3 oranında iptal edilmiş ise, boşalan adaylıkları tamamlamaya MYK yetkilidir.

(3) Merkez yoklaması usulü ile yapılan listelerde meydana gelebilecek boşalmalarda liste kaydırması yapılamaz. Boşalan sıra MYK'nın belirlediği ismin bildirilmesiyle doldurulur.

Milletvekili Seçiminde Kontenjan Adaylığı (S.P.K. md. 36/son)

MADDE 75- (1) Aday tespit ve sıralama işleminin, ön seçim veya teşkilat yoklaması usullerinden biri ile yapılmasına karar verilmiş olması halinde, TBMM toplam üye sayısının %5'ini aşmamak üzere ilini, seçim çevresini ve liste sıralamasını ön seçim veya teşkilat yoklamasından önce Yüksek Seçim Kuruluna bildirilmek koşuluyla merkez adayı göstermeye Genel Başkan yetkilidir.

(2) Ön seçim ve teşkilat yoklamasının kısmi uygulanması halinde Genel Başkan'ın göstereceği kontenjan aday sayısı, ön seçim veya teşkilat yoklaması yapılan seçim çevrelerinden seçilecek milletvekili sayısı toplamının %5'ini aşamaz.

(3) Bir seçim çevresinde birden fazla kontenjan adayı gösterilemeyeceği gibi, iki milletvekili seçilecek seçim çevrelerinde Genel Başkan kontenjanı kullanılamaz. Seçimin yapılacağı tarihte milletvekili olanlar ile belediye başkanı olanlar, kontenjan yöntemi ile aday gösterilemezler. Kontenjan adayı gösterilecek olanlar, ön seçim veya teşkilat yoklamasına katılmazlar.

İKİNCİ BÖLÜM

Yerel Seçimlerde Adaylık İşlemleri (S.P.K. md. 52)

Yerel Seçimlerde Adaylık ve Ön İnceleme

MADDE 76- (1) Adaylık başvuruları, seçim takvimine göre MYK'ca belirlenecek tarihler arasında, Büyükşehir ve il belediye başkan adaylığı için Parti Genel Başkanlığı'na; ilçe ve belde belediye başkan adaylığı için ilgili il yönetim kurulu başkanlığına; Belediye ve İl Genel Meclisi üyelikleri adaylığı için ilgili ilçe yönetim kurulu başkanlığına bizzat yazılı olarak yapılır.

(2) Büyükşehir ve il belediye başkan aday adaylarıyla ilgili ön seçim veya teşkilat yoklamasına katılacakları belirleme işlemi olan ön inceleme yapma ve karar alma yetkisi MYK'na aittir.

(3) İlçe ve belde belediye başkan aday adaylarıyla ilgili ön inceleme işlemi, ilgili il yönetim kurulunca yapılır. İl yönetimince yapılacak ön inceleme işlemi, MYK onayı ile; ilçe yönetiminin yapacağı ön inceleme işlemi ise il yönetim kurulu onayı ile kesinleşir. Onay yetkisi olan kurullar, gerek gördükleri değişiklikleri yapabilirler. Ancak, ön seçimle seçilen adaylarda değişiklik yapılamaz.

Yerel Seçimlerde Aday Tespit ve Sıralama Usulü

MADDE 77- Ön inceleme sonucu oluşacak aday adayları arasından, belediye başkan adayları ile belediye ve il genel meclisleri adayları ve sıralamaları, Tüzüğün 73/2 nci maddesinde yazılı usullerden birinin, birkaçının veya tamamının, aynı seçimde seçim çevresi ölçeğine göre aynı anda ve bir arada yahut ayrı ayrı kısmi veya tam olarak uygulanması suretiyle hangi yöntemle yapılacağının tespiti yetkisi MYK'ya ait olmakla birlikte; merkez partide ön inceleme sonucu belirlenecek aday adayları arasından, belediye başkan adayları ile belediye meclis ve il genel meclis üyelerinin tespiti ve sıralaması her halükarda Tüzüğün 73/2 nci maddesinde belirtildiği şekli ile ve o seçim çevresinde partiye kayıtlı tam üyelerinin iştiraki ile yapılacak ön seçim ile belirlenmesi zorunludur.

Yerel Yönetimlerde Ön Seçim, Teşkilat ve Merkez Yoklaması

MADDE 78- (1) Yerel yönetim ön seçimlerinde ön seçim çevresi; belde belediye başkanı ve belde belediye meclis üyeleri için belde belediyesi sınırları; ilçe belediye başkanı ve ilçe belediye meclis üyeleri için ilçe belediyesi sınırları; il genel meclisi üyeleri için ilçenin mülki idare sınırları; büyükşehir ve il belediye başkanları için ilin belediye sınırlarıdır.

(2) Ön seçimlerde Büyükşehir ve il belediye başkan adaylığı için, partinin il belediye sınırları içindeki teşkilat kademelerinde kayıtlı bütün üyeleri; ilçe belediye başkanı ile ilçe belediye meclis adaylıkları için, ilçenin belediye sınırları içinde kayıtlı bütün üyeleri; il genel meclis adaylıkları için, ilçenin mülki sınırları içinde partiye kayıtlı bütün üyeleri; belde belediye başkanı ve belde belediye meclis üyesi adaylıkları için, belde belediye sınırları içinde partiye kayıtlı bütün üyeleri, ön seçim seçmeni olarak, Mahalli İdareler Seçim Kanunu ve S.P.K'da, parti Tüzüğünde ve ilgili mevzuatta yazılı ön seçime ilişkin usul ve esaslara göre kullanacakları oylarla belediye başkan adayı ile belediye ve il genel meclisi asil ve yedek adaylarını sıralama yaparak belirlerler.

(3) Teşkilat yoklamasında; Tüzüğün 73/4 nci maddesinde yazılı teşkilat yoklaması seçmenleri, büyükşehir ve il belediye başkan adaylığı teşkilat yoklama

seçmenidir. İlçe belediye başkan adayları ile belediye ve il genel meclis adaylarının teşkilat yoklaması usulü ile belirlenmesinde ise, tüzüğün 73/4 nci maddesinde yazılı olanlardan ilçede kayıtlı olanlar ile, ilçe kademesi ve ilçe yan kuruluş üyeleri, teşkilat yoklama seçmeni olarak oy kullanırlar.

(4) Ön seçim ve teşkilat yoklamasında eşit oy alanların liste sırası, çekilecek kura ile belirlenir.

(5) Merkez yoklaması, adayların MYK'ca doğrudan veya bu kurulun yetki devri halinde belediye başkan adaylarının il yönetim kurullarınca, belediye ve il genel meclisi adaylarının ise ilçe yönetim kurullarınca tespit ve sıralamalarının yapılmasıdır.

(6) Belediye meclis kontenjan adayları, MYK'ca veya bu kurulca yetki verilmiş olması halinde il veya ilçe yönetim kurullarınca belirlenir. Aday listelerinde meydana gelecek boşalmalar, Tüzüğün 74 üncü maddesine göre adaylar merkez yoklaması ile belirlenmiş ise, yoklamayı yapan organın bildireceği isimle doldurulur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Ortak Hükümler

Alt Kademe Teşkilat Yöneticisinin Aday Adaylığı (S.P.K. md. 40/4)

MADDE 79- Adayların ön seçim veya teşkilat yoklaması usullerinden birisi ile belirlendiği hallerde; görev yaptıkları yerden aday adayı olan alt kademe teşkilat başkan ve yönetim kurulu üyelerinin, seçim takviminde belirtilen süre içinde görevlerinden istifaları zorunludur.

Partide Kayıtlı Olmayanların Adaylık Başvurusu

MADDE 80- Milletvekili ve yerel seçimlere aday adaylığı için parti üyesi olma şartı aranmaz. Parti üyesi olmadan aday gösterilip seçilenler, parti üyeliğine alınmış sayılırlar. Milletvekili seçilenlerin üyelik kayıtları Tüzüğün 11 inci maddesi gereği genel merkezce ikmal edilir. Diğerleri ise, üyelik kaydı için gerekli evrakları, seçim sonuçlarının ilanından sonra 10 gün içinde ilgili ilçeye verirler ve kayıt işlemlerini ikmal ettirirler.

Seçim İşleri Yönetmeliği

MADDE 81- Tüzükte, seçim işleri ve adaylıklarla ilgili olarak yönetmelikle düzenleme yapılacağı belirtilen konular dahil, kanun ve parti Tüzüğüne aykırı olmamak şartıyla, genel veya kısmi yerel ve milletvekili seçimlerinde adayların başvuru usul ve esasları, ön seçim ve teşkilat yoklama seçmen listelerinin hazırlanması ve seçim kurullarına verilmesi, sandık kurulu üyeliği, müşahitlik,

Parti Tüzüğü

oy pusulalarının hazırlanması, seçim sonuçlarına itiraz gibi konularda ve Tüzükte açıkça gösterilmeyen konularda nasıl hareket edileceği, MYK’ca çıkarılacak ‘seçim işleri yönetmeliği’ ile düzenlenir. MYK, seçimlere ilişkin adaylık başvuru ve şartlarını, her seçime özgü olacak şekilde ilke kararlarıyla belirlemeye mezun ve yetkilidir.

SEKİZİNCİ KISIM

Mali Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Partinin Gelirleri (S.P.K. md. 61)

Partinin Gelirleri (S.P.K. md.61)

MADDE 82- Partinin gelirleri ve gelir kaynakları şunlardır:

- a) Giriş ve Üyelik Aidatı (S.P.K. md. 62): Partiye giriş aidatı asgari 10,- TL, azami 1.000,- TL’dir ve üyeliğe girişte bir kez ödenir. Üyelik aidatı ise yıllık asgari 100,- TL, azami 2.000,- TL olup, aylık veya yıllık olarak ödenir. Giriş ve üyelik aidatının taban ve tavan miktarıyla ilgili olarak kanuni sınırlar içinde olmak kaydıyla artırma veya indirim yapmaya MYK yetkilidir.
- Üye adayı, giriş beyannamesini imzalarken, yukarıdaki limitler arasında ne kadar aidat ödemeyi taahhüt ettiğini bildirir. Üyelik aidat borcu nedeniyle geçici veya kesin ihraç disiplin cezaları verilemez. Üyenin aidat borcu olması aksi MYK’ca kararlaştırılmış olmadıkça, parti içi kademe seçimleri ile her türlü adaylık yoklamalarına engel teşkil eder. Bu konuda yapılacak kayıtlamanın geçerli olması için borçlu üyeye 15 gün süre içeren yazılı uyarma yapılmış olması gerekir.
- b) Milletvekilliği Aidatı (S.P.K. md. 63): Milletvekili aidatı partili milletvekillerinin ödeyeceği aidattır. Bu aidatın miktarı ile ne kadarının grup giderlerine, ne kadarının Parti Genel Merkezi’ne ayrılacağına TBMM parti grubunca karar verilir. Ancak, bu aidatın yıllık miktarı, milletvekili ödeneğinin net bir aylık tutarını aşamaz. Parti grubunun olmaması halinde aidat miktarı, MYK’ca kararlaştırılır. Ancak, bunun da yıllık miktarı, milletvekillerine ödenen aylık net ödenek tutarının yarısını geçemez.
- c) Aday adaylarından alınacak özel aidat (S.P.K. md.64): Milletvekilliği, belediye başkanlığı, belediye meclis üyeliği, il genel meclis üyeliği

aday adaylarından özel aidat alınır. Bu aidatın miktarı, Yasadaki sınırlar içinde olmak üzere MYK'ca belirlenir.

- d) Tanıtıcı Unsur ve Yayınların Satışından Sağlanacak Gelirler (S.P.K. md. 65): Bu fasıladaki gelirler, satış fiyatları yasa gereği MYK'ca belirlenecek olan parti bayrağı, rozeti, flaması ve benzeri rumuz unsurlarının satışları ile parti yayınları, üye kimlik kartları, parti defter, makbuz ve kâğıtlarından elde edilecek gelirlerdir.
- e) Etkinliklerden Sağlanacak Gelirler: Parti genel merkezinin oluru ile parti kademe organları tarafından düzenlenecek sosyal etkinliklerden elde edilecek gelirlerdir. Bu etkinliklerden nasıl gelir temin edileceği, etkinliği düzenleyen kademe yönetim kurulunca kararlaştırılır.
- f) Mal Varlığından Elde Edilecek Gelirler: Partinin MYK'sı, amaç ve çalışmalar için gerekli olan taşınmazları satın almaya, malik olduğu taşınır veya taşınmaz mal varlıklarını satmaya, kiralamaya, her çeşit takyit yaptırmaya mezun ve yetkilidir. Bu faaliyetlerden elde edilecek gelirler parti gelirleridir.
- g) Bağışlar (S.P.K. md.66): S.P.K.'nın 66ncı maddesi hükümlerine uygun olarak yapılacak bağışların kabulü ile elde edilecek gelirlerdir.
- h) Hazine Yardımları: Gerekli şartların oluşması halinde, Hazine'ce partiye yapılacak yardımlardır. Hazine yardımının en az %30'u il ve ilçe kademe teşkilatlarına gönderilir.

Gelirlerin Sağlanması Usulü (S.P.K. md. 69)

MADDE 83- (Değişik Madde 25.10.2014 BKK) (1) Partinin bütün gelirleri, partinin tüzel kişiliği adına elde edilir. Partinin Genel Merkezi ile bütün teşkilat kademe organlarıncı kabul ve tahsil edilecek gelirler, Mali ve İdari İşler Başkanlığı'na bastırılacak, seri ve sıra numaraları belli olan makbuz karşılığı sağlanır. Bastırılan bütün tahsilat makbuzları ile alt kademe organlarına gönderilecek tahsilat makbuzlarının seri ve sıra numaraları, genel muhaseplikçe bir deftere yazılarak takip edilir.

(2) Parti Teşkilat Kademeleri, kullandıkları gelir makbuzları nedeniyle MYK'ya; Mali ve İdari İşler Başkanlığına karşı mali sorumluluk taşırlar. Sağlanan gelirin türü ve miktarıyla, gelirin sağlandığı kimsenin adı, soyadı ve adresi, makbuzu düzenleyeninin sıfatı, adı soyadı ve imzası, makbuz ile dip koçan veya kopyasında yer alır. Makbuz dip koçan veya kopyalarının saklanma süresi, Anayasa Mahkemesi'nin ilk inceleme kararının partiye bildirim tarihinden itibaren 5 yıldır.

Parti Paralarının Harcanmasında Uygulanacak Usul (S.P.K. md.70) ve Muhafaza ve Harcamalardan Doğan Mali Sorumluluk (S.P.K. md.71)

Parti Tüzüğü

MADDE 84- (1) Parti amaçlarına aykırı harcama yapılamaz. Partinin bütün giderleri parti tüzel kişiliği adına yapılır. S.P.K.'nın 70 inci. Maddesinde yazılı miktarı aşan bütün harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile tasdiki gereklidir.

(2) Harcamalar, gideri yapan kademeye göre yetkili organın kararıyla yapılır. Acil hallerin gerekli kıldığı harcamaların parti muhasebesine girebilmesi için, yetkili organ kararıyla, olura bağlanması gerekir. Ancak, yetkili organca onaylanmış ve teşkilat kademe bütçesinde bulunması şartıyla, mevzuatta belirtilen miktarı geçmeyen harcamalar ile genel tarifeyle bağlı giderler için, ayrıca karar alınmasına gerek yoktur.

(3) Parti kademe teşkilatları, bağlı bulundukları üst kademeye, gelir ve giderleri hakkında 6 ayı geçmeyen sürelerde hesap bildirimini yapmak zorundadırlar.

(4) Partinin bütün harcamaları ve sözleşmelerle girişilecek yükümlülükler; Genel Merkezde parti tüzel kişiliği adına, illerde il yönetim kurulu adına, ilçelerde ilçe yönetim kurulu adına ve beldelerde belde yönetim kurulu adına yapılır. Bu harcama ve sözleşmeler de bu kurullarca yetkilendirilmiş kişi ya da kurulca sağlanır ve yapılır.

(5) Parti alt kademe yönetim organları, üst kademe ve Genel Merkeze karşı, muhafaza ve harcamadan ötürü şahsen ve müteselsilen sorumludur.

(6) Parti tüzel kişiliği adına sözleşme yapılmasına ve yükümlük altına girilmesine ilişkin usul ve esaslar, MYK'ca tespit edilir. Bu esaslara aykırı olarak veya MYK'nın yazılı oluru ile yetkili kılmadığı yahut sonradan bir kararla onaylamadığı alt kademe organlarının yaptıkları sözleşmeler ve giriştikleri yükümlülüklerden dolayı parti tüzel kişiliği hiçbir surette sorumlu tutulamaz. MYK veya Genel Başkan veya parti tüzel kişiliği aleyhine sorumluluk yollarına başvurulamaz. Yetkilendirilmeksizin veya oluru alınmadan gerçekleştirilmiş işlem ve eylemlerden doğan sorumluluk, sözleşme veya yükümlülük getiren işlemi yapan veya altında imzası olan kişi veya kişilere aittir.

İKİNCİ BÖLÜM

Bütçe ve Kesin Hesap (S.P.K. md. 73)

Bütçe ve Kesin Hesabının Hazırlanması ve Onaylanması:

MADDE 85 - (1)Bütçenin hazırlanması ve onayı; her il kademe yönetimi, bağlı ilçeleri de kapsayacak şekilde gelir tahminleri ile gider miktarlarını gösteren bir yıllık bütçe hazırlar ve ilgili takvim yılından önceki Ekim ayı sonuna kadar genel merkeze gönderir. İllerden gelen bütçeler ile aynı süre içinde hazırlanacak

Genel Merkez bütçesi, en geç ilgili takvim yılından önceki Aralık ayı sonuna kadar MYK tarafından incelenir ve karara bağlanır. Yapılan bu işlemin bütünü, partinin yıllık tahmini bütçesini oluşturur.

(2) Kesin hesabın hazırlanması ve onaylanması; her il kademe yönetimi, bağlı ilçeleri de kapsayacak şekilde bütçe yılını izleyen Nisan ayı sonuna kadar, bir önceki yıla ait bütçe uygulama sonuçlarını gösteren kesin hesabını hazırlar ve genel merkeze gönderir. Genel Merkez de aynı sürede kesin hesabını hazırlar ve illerden gelenlerle birlikte, incelenip birleştirilerek karara bağlanmak üzere, MYK'ya sunar. Bu işlemlerin tamamı, partinin kesin hesabını oluşturur.

(3) Kesin hesabın bildirimi; Parti Genel Merkezi, MYK tarafından incelenerek birleştirilen ve karara bağlanan partinin kesin hesabı ile her il ile ait kesin hesap evrak örneğinin onaylı birer suretini, Haziran ayı sonuna kadar Anayasa Mahkemesi'ne verir ve bir örneğini ise bilgi amacıyla Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderir.

(4) Partinin hesapları bilanço esasına göre düzenlenir.

DOKUZUNCU KISIM

Teftiş ve Denetim

Teftiş ve Denetim Amacı, Denetim Yetkisi ve Görevi ve Parti Müfettişleri

MADDE 86- (Değişik Madde 25.10.2014 BKK) (1) Partinin her derecedeki alt kademeleri, yan ve yardımcı kuruluş organları ve üyelerinin, Parti adına yaptıkları tüm işlemlerden ve eylemlerden kanun, Part Tüzüğü ve yönetmelikleri ile kademe kongreleri, Merkez Yönetim Kurulu ve Başkanlık Divanı kararlarına uygunluğunun tespiti ile teşkilatları daha uygun bir duruma getirmek, alınması gerekli önlemleri ve yapılması gereken çalışmaları yerinde belirlemek amacıyla yapılacak faaliyetlerin bütünü, teftiş ve denetimin amacı olmaktadır.

(2) Partinin her kademesinin birinci ve en yetkili teftiş ve denetim mercii, ilgili kademenin kongre genel kuruludur. Merkez Yönetim Kurulu, yan kuruluşları ile birlikte Partinin tüm teşkilatını doğrudan veya görevlendireceği elemanlar aracılığıyla; kademe organları da kendilerine bağlı alt kademe organları ile kademesindeki Parti yan kuruluşlarını, yan kuruluş merkez teşkilatları ise, kendisine bağlı tüm alt kademe kuruluşlarını, Parti Tüzüğü ile Partinin amaç ve ilkelerine uygunluk bakımından teftiş ve denetimle yetkili ve görevlidirler.

(3) Teftiş ve denetimle görevlendirilecek olanlar ile teftiş ve denetimin usul ve esasları MYK'nda belirlenir.

ONUNCU KISIM

Parti Danışma Meclisi, Araştırma Kurulları, Komisyonlar

Parti Danışma Meclisi ve Üyeleri

MADDE 87-(1) MYK, gerek gördüğü zamanda ve yılda en az bir defa olmak üzere parti faaliyetlerine ve önemli siyasal, ekonomik ve sosyal gelişmelere karşı teşkilatın ve halkın bakışını belirlemek ve ona göre politikalar oluşturmak amacıyla, partililerden oluşan Parti Danışma Meclisini toplar.

(2) Yapılan müzakerelerde öne sürülen ve kabul gören görüşler ve varılan sonuçlar, gerek görülmesi halinde bir bildiri ile kamuoyuna duyurulur. Bu uygulama için gerekli kararları alma yetkisi MYK'ya aittir.

(3) Parti Danışma Meclisi üyeleri şu kişilerden oluşur:

- a) Genel Başkan
- b) Üyeliği devam eden parti kurucuları
- c) MYK'nın asil üyeleri
- d) Partinin TBMM grup üyeleri
- e) İl Başkanları
- f) Yan kuruluşların merkez başkanları ile BD üyeleri
- g) Yan kuruluşların il başkanları
- h) Partili il belediye başkanları
- i) İl belediye ve il genel meclisleri grup başkan vekilleri
- j) Başkanlık Divanı'nca davet edilmelerinde yarar görülenler.

İl ve İlçe Danışma Meclisleri (Divanları) ve Üyeleri

MADDE 88- (1) İl ve ilçe danışma meclisleri, partinin il ve ilçe düzeyindeki çalışmalarını gözden geçirmek, kademeler arasındaki çalışma ve işbirliğini sağlamak, sorunları tahlil etmek, yerel ve genel hizmetleri gözden geçirmek gibi partisel ve siyasal her tür çalışma amaçlı olarak, yılda en az bir defa olmak üzere ilgili yönetim kurulunca düzenlenen toplantılardır.

(2) Bu toplantılar danışma ve istişari mahiyette olup, çoğunluk aranmaz. İl ve ilçe danışma meclislerinin toplantı takvimleri ile gündemleri, karar organlarının belirlenir. İlçe meclisleri il meclisi toplantısından önce yapılır. Toplantı sonucunda toplantıda dile getirilen konular özetlenerek bir rapor halinde üst kademeye sunulur.

(3) İl Danışma Meclis Üyeleri Şunlardır:

- a) İlde oturan ve parti üyeliği devam eden kurucular.
 - b) İlin partili TBMM üyeleri ile il çevresinde oturan eski milletvekilleri
 - c) İl başkanları ile il yönetim kurulu üyeleri
 - d) İl disiplin kurulu başkan ve üyeleri
 - e) İlçe başkan ve ilçe yönetim kurulu üyeleri
 - f) Yan kuruluşlar il, ilçe başkanları ve yönetim kurulu üyeleri,
 - g) Partili il, ilçe ve belde belediye başkanları ve meclis üyeleri,
 - h) İl genel meclis üyeleri
 - i) İl çevresinde oturan partili il eski başkanları ile il eski belediye başkanları
 - j) İl yönetim kurulunca davet edilmeleri uygun görülenler
- (4) İlçe Danışma Meclisi Üyeleri Şunlardır:
- a) Yukarıda (a), (b) şıklarında yazılı olanlar
 - b) İl yönetiminin kendi üyeleri arasından belirlediği kişiler
 - c) İlçe yönetim kurulu başkan ve üyeleri
 - d) İlçede kurulan yan kuruluşların başkan ve üyeleri
 - e) İlçe belediye başkanı ile belediye ve il genel meclis üyeleri
 - f) Mahalle ve köy temsilcileri
 - g) İlçeye bağlı belde başkanları ile belde yönetim kurulu üyeleri
 - h) Belde belediye başkanları ve meclis üyeleri
 - i) İlçede oturan partili eski ilçe ve eski belediye başkanları
 - j) İlçe yönetim kurulunca davet edilenler

Genel Başkan Danışmanları

MADDE 89- (Değişik Madde 25.10.2014 BKK) Genel Başkan ihtiyaç duyduğu her konuda çalışmalar yaptırmak üzere, Partili veya Partili olmayan yeteri kadar uzman kişiyi ücretli/ücretsiz danışman olarak atayabilir. Bu şekilde istihdam olunan danışmanlar, Genel Başkanın belirleyeceği gündeme göre çalışmalar yapar, yetkili organlarca alınacak kararların alt yapısını oluştururlar, Danışmanlar, Genel Başkan'ın davetine göre MYK'da BD'nin toplantılarına oy hakkı olmaksızın katılabilirler. Danışmanların ücret ve sosyal hakları, BD'ca kararlaştırılır ve parti bütçesinden ödenir. Her Genel Başkan seçiminde danışmanların görevi sona erer.

Araştırma Kurulları, Komisyonlar, Büro ve Merkezler

MADDE 90-(1) Partinin kademe yönetim kurulları, Tüzüğü'nün 51 inci maddesinde belirtilen nitelik, amaç ve kapsamda veya kongrelerde alınmış kararlar

Parti Tüzüğü

doğrultusunda belli konular için sürekli veya geçici araştırma, inceleme, danışma kurul ve komisyonları oluşturabilirler.

(2) Parti kademe teşkilatları, teşkilat kademe merkezine bağlı olarak araştırma merkezi, lokal ve irtibat büroları gibi hizmet sunacak mekanlar açabilir ve çalışmalar yapabilir.

(3) Parti Genel Merkezi'nde yapılacak düzenleme ve faaliyetler gibi her konu ve alanda profesyonelce çalışacak hukuk bürosu, basın bürosu, seçim bürosu gibi hizmet ve faaliyetlerin gerekli kıldığı bürolar ve merkezler oluşturulur.

(4) Ayrıca Genel Sekretere bağlı Bilgi İşlem Merkezi ve toplumsal hayatın bütün alanlarında çalışmalar yapmak üzere Araştırma Geliştirme Merkezi (ARGE) oluşturulur.

(5) Bu büro ve merkezler için gerekli kadrolar, BD'ca belirlenir. Benzeri büro ve merkezler, duyulan ihtiyaca göre il ve ilçe yönetim kurulu kararıyla alt kademelerde de oluşturulabilir.

ONBİRİNCİ KISIM

Hükümet Faaliyetleri (S.P.K. md. 28)

Hükümet Kurma Kararı Verme Yetkisi Alma ve Koalisyondan Ayrılma

MADDE 91- (1) Tek başına veya koalisyon halinde hükümet kurmaya, hükümetten yahut koalisyondan ayrılmaya karar verme yetkisi MYK'ya aittir. Hükümet kurma görevi Cumhurbaşkanı tarafından Anayasa gereğince parti Genel Başkanına verilmişse, üstlenen Genel Başkan, MYK üyeleri, BD üyeleri ve TBMM parti grubunu birlikte toplayarak istişarede bulunur ve bakanları tespit eder.

(2) Koalisyon hükümetinden ayrılma kararı verilmesi halinde, grup üyesi veya parti kontenjanından açıktan atanmış bakanlar, en geç üç gün içinde hükümet üyeliğinden istifa ederler. Aksi takdirde partiden istifa etmiş sayılırlar.

BD Üyesinin Hükümet Üyeliği ve Partili Bakanlar Hakkında Parti içi Güven Oylaması

MADDE 92- (1) Başkanlık Divanı üyeliği ile hükümet üyeliği aynı kişide birleşmez. Bakanlar Kurulu üyeliğine atanan BD üyesinin BD üyeliğinden istifası zorunludur. Hükümetin güven oylamasını takip eden en geç üç gün içinde BD üyesi istifa beyannamesi vermek zorundadır. Vermezse resmen istifa etmiş sayılır.

(2) Partili Bakanlar Kurulu üyeleri, çalışmalarında hukuka, Anayasa'ya, Kanunlara, partinin genel politikaları ile temel ilkelerine ve hükümet programına uymak zorundadır.

(3) Yukarıda yazılı ilke ve ölçülere aykırı tutum ve uygulama içinde olan grup üyesi bakan hakkında, TBMM Parti Grubunda güven oylaması yapılabilir. Güven oylaması istemi, üyenin bizzat kendisi tarafından istenebileceği gibi, Grup Yönetim Kurulu veya Grup Genel Kurulu yahut MYK tarafından da talep edilebilir. Güven konusunun müzakere edilebilmesi için karar alacak kurulun üye tam sayısının salt çoğunluğunun oyu gereklidir.

(4) Bakanın güvensizlik oyu ile düşürülebilmesi için TBMM Parti Grubunda yapılacak gizli güvensizlik oylamasında grup üye tam sayısının 2/3 çoğunluğunun oyu gereklidir. Grupta düşürülen bakan, üç gün içinde bakanlıktan istifa etmez ise partiden istifa etmiş sayılır.

ONİKİNCİ KISIM

Parti Defterleri (SPK md.60)

Partinin Tutacağı Defterler

MADDE 93- (1) Parti teşkilat kademelerinin yönetim organları tarafından aşağıda yazılı defterlerin tutulması zorunludur.

- a) Üye Kayıt Defteri: Her ilçe yönetimince, ilçeye bağlı mahalle ve köy sayısı kadar, üye kayıt defteri tutulur. Üyelerin, mahalle ve köy esasına göre kayıt sıra numaraları verilererek üye defterine yazımları yapılır. Üye kayıt defteri sadece ilçelerde tutulur.

Üye giriş beyannameleri üç nüsha düzenlenir ve üzerine üye defterinde yer alan kayıt sıra numarası yazılır. Üye giriş beyannamesinin asil nüshası ilçede bu işe ayrılmış dosyada muhafaza edilir. Bir kopyası aynı şekilde muhafaza edilmek üzere il başkanlığına gönderilir; diğer nüshası Partinin ilgili birimine gönderilir. Mevzuatın imkân verdiği ölçüde üyelik işlemleri için bilgisayar programından yararlanılır.

- b) Karar Defteri: İlgili organ veya kurul kararlarının, tarih ve sıra numarasına göre yazıldığı defterdir. Kararlar, toplantıya iştirak edenler tarafından imzalanır. Muhalif olan üye, muhalefet şerhi düşerek imzalar. İstek halinde karar örneği kendisine verilir.

Kongre tarafından alınan kararları içeren kongre tutanak özetleri karar defterine geçirilir. Bu karar ve özetler kongre divanı tarafından imzalanır.

- c) Gelen ve Giden Evrak Kayıt Defteri: Teşkilat kademesine gelen ve giden evrakların, tarih ve sıra numarası ile kayıtlarının yapıldığı defterlerdir. Gelen evrakların asılları ve giden evrakların suretleri, kayıt numara ve tarihleri şerh düşülerek dosyalarda saklanır.

Parti Tüzüğü

- d) Gelir ve Gider Defteri: Parti adına elde edilen gelirin, alınış nedeninin ve yapılan giderlerin nereye harcandığının, evrak-ı müsbitesi belli olacak şekilde işlendiği defterdir.
- e) Demirbaş Eşya Defteri: Parti adına alınan veya partiye bağışlanan demirbaş eşyalar, taşıt araçları ve taşınmaz malların, ilgili belgeleri de belirtilerek tarih sırasına göre yazıldığı defterlerdir.

(2) Defterin sayfaları ile kaç sayfadan ibaret oldukları, teşkilat kademesinin bulunduğu yer İlçe Seçim Kurulu Başkanı tarafından mühürlenerek onaylanır. Yasa gereği tutulması zorunlu bu defterler dışında kalan ve parti organ ve kurullarınca tutulmasında yarar görülen defterler ile kadın ve gençlik kollarının Tüzükte yazılı olanlar dışında tutacakları defterler yönetmelikte gösterilir.

ONÜÇÜNCÜ KISIM

Çeşitli Hükümler

Yetki ve Görev Devri, Yetki Sınırı

MADDE 94- (1) Parti organ veya makamları, kanunun devrine olur vermedikleri dışında kalan bütün konulardaki yetki ve görevlerini, belirleyecekleri esas ve usuller çerçevesinde geçici veya sürekli olarak alt kademe organ veya makamlarına devredebilir.

(2) Hiçbir alt kademe başkan veya üyesi yahut kurulu, parti genel politikalarına aykırı ve partiyi bağlayıcı eylem ve işlemde bulunamaz. Merkez organlarda görev alanlar il başkanlığı görevi dışında hiçbir alt kademede görev alamazlar.

Parti İçi Referandum

MADDE 95- Önemli politik tercihler söz konusu olduğu hallerde, partili üyelerin tamamıyla geniş kapsamlı veya teşkilatlarda görevli olanlarla sınırlı olmak üzere dar kapsamlı parti içi referandum yapılabilir. Parti içi referandumun usul ve esaslarını belirlemek ve referanduma karar vermek MYK'ya aittir.

Organlarda Görev Alanların İlgili Resmi Mercilere Bildirimi (S.P.K. md. 33)

MADDE 96- (1) İlçe ve il kongrelerinin toplanacağı gün, saat ve yer ile gündemi, toplantının yapılacağı günden en az 15 gün önce mahalli mülki makama bildirilir. Büyük kongrenin gün, saat ve gündemi de en az 15 gün önce yetkili makamlara bildirilir.

(2) Parti organlarında görev alanların adları, soyadları, doğum yeri ve tarihleri, meslek ve sanatları, ikametgâh adresleri ve partideki görevleriyle, ilçe seçim kurulu başkanlığınca onaylanmış kongre tutanağı, toplantıyı takip eden 15 gün içinde, ilgili yönetim kurulu başkanı tarafından, o yerin en büyük mülki amirine ve ayrıca, S.P.K. gereği Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na iletilmek üzere Genel Merkez Teşkilat Başkanlığı'na il başkanlığı kanalı ile bildirilir, BD ve MYK'da görev alanlar da aynı şekilde İçişleri Bakanlığı'na ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na bildirilir.

Tüzük ve Program Değişikliği Yapılması (S.P.K. md. 14)

MADDE 97- Partinin tüzük ve programının kısmen veya tamamen değiştirilmesine karar verme yetkisi, kanun ve Tüzükte belirtilen usullere uygun olarak Büyük Kongreye aittir.

Parti İçi Yönetmeliklerinin Hazırlanması

MADDE 98- (Değişik Madde 25.10.2014 BKK) Tüzükte çıkarılması öngörülen bütün iç yönetmelikler ile iş ve faaliyetin gerekli kıldığı her türlü yönetmelik, genelge ve benzeri düzenleyici metinleri oluşturmaya Genel Sekreterlik görevlidir. Herhangi bir konuda tüzükte öngörülen yönetmeliğin çıkarılmamış olması, o alanda faaliyette bulunmayı engellemez ve geciktirmez.

Parti Kapanması (S.P.K. md. 109, 110)

MADDE 99- (1) Partinin tüzel kişiliğinin feshine karar verme yetkisi S.P.K'nın 109 ve 110'ncu maddelerindeki esaslar dâhilinde büyük kongreye aittir. Partinin başka bir parti ile birleşmesine de Büyük Kongre tarafından karar verilir.

(2) Büyük Kongrede parti kapanması kararı gizli oy ile alınır. Toplantı yeter sayısı ise, bu Tüzükte Büyük Kongre ile ilgili toplantı yeter sayısının salt çoğunluğudur.

(3) Büyük Kongrenin fesih kararı aldığı tarihte parti tüzel kişiliği sona erer. Genel Başkan fesih kararını, kararın alınmasından hemen sonra TBMM Başkanlığı'na, Anayasa Mahkemesi'ne, İçişleri Bakanlığı'na ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na yazı ile bildirir.

Parti Merkez Organlarının İlk Oluşumu

Madde 100- (1) Parti kurucuları, partinin tüzel kişilik kazanmasını takip eden 10 gün içinde toplanarak, belirleyeceği seçim yöntemine göre, üyeleri arasından veya kurucular dışındaki kişiler arasından, önce partinin Genel Başkanı'nı, daha sonra da belirleyeceği sayıda MYK üyeleri ile Merkez Disiplin Kurulu üyelerini gizli oylama ile seçer ve Tüzüğün 96 ncı maddesinde belirtilen makamlara gerekli bildirimleri yapar.

Parti Tüzüğü

(2) Parti kurucularının bu maddeye göre yapacakları toplantılara, varsa partinin TBMM’de bulunan grup üyeleri de katılır. Kurucular tarafından oluşturulan ilk MYK, yapacağı toplantıda, toplantı takvimini belirler, BD üyelerinin seçimini yapar.

Kurucular Kurulu Üyeleri (S.P.K. md.14/8)

Madde 101- (1) Kurucular Kurulu, kuruluş bildirisinde yer alan parti kurucuları ile bunlar tarafından ilk büyük kongreye kadar oluşturulacak olan MYK, BD ile Merkez Disiplin Kurulu’nun asil üyeleri, Parti Genel Başkanı ve varsa partili milletvekillerinden oluşan kuruldur.

(2) Bu kurul üyeleri, göreve başlama tarihini izleyen bir ay içinde mal bildirimlerinde bulunurlar. Mal bildiriminde bulunma zorunluluğu, kongre sonucu oluşan MYK ile Merkez Disiplin Kurulu üyeleri için de geçerlidir. Bildirimin verileceği merci, Genel Başkan için Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, diğerleri için parti Genel Başkanlığıdır. Bildirimlerin konusu, yenilenmesi, gizliliği ve cezai hükümleri hakkında 3628 Sayılı Yasanın ilgili maddeleri uygulanır.

ONDÖRDÜNCÜ KISIM

Geçici Hükümler

Kurucular Kurulunun Görev ve Yetkileri

GEÇİCİ MADDE 1- Kurucular kurulu, ilk olağan büyük kongre yapıncaya kadar, bu Tüzüğe göre parti Büyük Kongresinin sahip olduğu bütün hak ve yetkileri kullanır.

Kademe Organlarının Oluşumunda Organların üye Sayıları

GEÇİCİ MADDE 2- Parti kademelerinin ilk kuruluşunda merkez organları dahil, bütün kademe organlarının üye sayıları, S.P.K.’da belirtilen asgari üye sayısı esas alınarak oluşturulur. Kurucu kurulların oluşturulmasında yedek üye zorunluluğu yoktur.

Kurucular Kurulunun Çalışma Usulü

GEÇİCİ MADDE 3- Kurucular Kurulu ayda bir toplantı yapar. Toplantı yer ve zamanı, ilk toplantılarda belirlenir. Genel Başkan, MYK ve Kurucular Kurulu’nun en az 1/3’ünün talebi halinde olağanüstü toplanır. Olağanüstü toplantı tarihinin tespiti ve üyelerin daveti Genel Başkan tarafından sağlanır. Kurul toplantılarına Genel Başkan başkanlık eder. Sekreterlik görevi MYK’nın sekreter üyesi tarafından yapılır.

Kurucu Kademe Organ Üyelerinin Kongre Delegeliği

GEÇİCİ MADDE 4- Parti teşkilat kademe yönetim kurullarının, kongre süresinde parti üyeliği devam eden kurucu üyeleri, kademenin yapılacak ilk olağan kongresinin tabii delegeleridir.

Kuruluştaki Üye Yazım Yetkisi

GEÇİCİ MADDE 5- Partinin S.P.K.'nın 8. maddesine göre tüzel kişilik kazanmasından sonra alt kademe teşkilatları oluşturuluncaya kadar, üyelik başvuruları BD tarafından karara bağlanır ve bu işlere özgü klasörde muhafaza edilir. Bu şekilde yapılacak üye kayıt işlemleri, alt kademelerin oluşmasından sonra ekleri ile birlikte ilgili alt kademelere gönderilir. Alt kademeler yukarıda belirtilen şekilde yapılmış üye yazım işlemlerini üye kayıt defterlerine aynen kaydetmek zorundadırlar.

Kadın ve Gençlik Kollarının Kuruluş Oluşumu

GEÇİCİ MADDE 6- (1) Kadın ve gençlik kollarının belde ve ilçe başkan ve yönetim organlarının ilk oluşumları, parti eş düzey yönetiminin görüşü alınarak, kolun bir üst düzey yönetim kurulunun yapacağı atama ile; il yönetimleri ise, teşkilattan sorumlu Genel Başkan yardımcısının olurlarına göre, kolun genel merkez yönetiminin yapacağı atama ile gerçekleşir.

(2) Kolların genel merkez yönetim kurullarının ilk oluşumu ise, partinin teşkilattan sorumlu genel başkan yardımcısının hazırlayacağı listenin, BD tarafından onaylanması ile gerçekleşir.

ONBEŞİNCİ KISIM

Son Hükümler

Tüzükte Hüküm Bulunmayan Haller

MADDE 102- Parti tüzüğünde hüküm bulunmayan hallerde, S.P.K. Seçim Kanunları ve TBMM İçtüzüğü ile Dernekler Kanunu'nun ilgili hükümleri uygulanır.

Yürürlük

MADDE 103- (1) Parti kurucuları tarafından onaylanmış olan 104 esas 6 geçici maddeden oluşan Merkez Parti Tüzüğü, parti kuruluş bildirgesinin İçişleri Bakanlığı'na verilmesiyle, 2820 S.P.K.'nın 8 nci maddesi gereği yürürlüğe girer.

(2) Tüzük değişikliği Kurucular Kurulu'nun kabul ettiği tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 104- Bu Tüzük hükümlerini MYK yürütür.

YÖNETMELİKLER

KONGRE YÖNETMELİĞİ

2014

MERKEZ PARTİ KONGRE YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç

Madde 1. Bu Yönetmeliğin amacı; Merkez Parti'nin tüm teşkilat kademelerinde yapılacak kongrelerle ilgili uyulacak usul ve esasları belirlemek amacıyla düzenlenmiştir.

Kapsam

Madde 2. Bu Yönetmelik, Merkez Parti'nin; Genel Merkez, il, ilçe ve belde teşkilatları ile bunlara bağlı yan kuruluşların organ seçimlerine ve Büyük Kongre, il, ilçe ve belde delegelerinin seçimlerine ilişkin usul ve esasları kapsar.

Hukuki dayanak

Madde 3. Bu Yönetmelik, Tüzüğün 47. maddesine istinaden 98. maddesinin verdiği yetkiyle düzenlenmiştir.

Tanımlar

Madde 4. Bu Yönetmelikte geçen deyim ve kısaltmalardan;

- a. **Parti:** Merkez Parti'yi,
- b. **Tüzük:** Merkez Parti Tüzüğünü,
- c. **Teşkilat:** Merkez Parti'nin tüm birimlerini,
- d. **SPK:** 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununu,
- e. **Yönetmelik:** Merkez Parti Kongre Yönetmeliğini,
- f. **MYK:** Merkez Yürütme Kurulunu
- g. **BD:** Başkanlık Divanını
- h. **Üye:** Merkez Parti üyesini,
- i. **Delege:** Kongrelerde oy kullanma yetkisine sahip parti üyelerini,
- j. **Tabii Üye:** Partideki görevleri nedeniyle bir kongreye katılma hakkı olanları,
- k. **Liste:** Asıl ve yedekleri belirtilmiş şekilde aday önerilerini ihtiva eden listelerden her birini,
- l. **Çarşaf liste:** Adayların tamamının soyadına göre alfabetik sırada tek bir liste halinde yazılı olduğu listeyi,
- m. **Yan Kuruluş:** Gençlik ve Kadın Kollarını,

Kongre Yönetmeliği

ifade eder. Bu yönetmelikte sözü geçen ve tanımlanmayan deyimler hakkında, ilgili mevzuatta yapılan tanımlar geçerlidir.

İKİNCİ BÖLÜM

Kongrelerle İlgili Genel Hususlar

Kongre Kademeleri

Madde 5. Kongreler; Belde, İlçe ve İl kongreleri ile Büyük Kongre olarak icra edilir.

Kongrelerin Süresi ve Kongre Tarihlerinin Belirlenmesi

Madde 6. Kongrelerin başlatılabilmesi ve icrası için, Genel Merkezin talimatı gereklidir. Genel Merkez tarafından hazırlanmış ve işlerliğe konmuş kongre takvimi olmadıkça, alt kademe kongreleri başlatılamaz. Aksi uygulanan işlemler hükümsüzdür.

I. Olağan durumlarda;

1. Beldeler.

Belde kongreleri iki yıldan az üç yıldan fazla olmayan bir surede ve Genel Merkez tarafından hazırlanacak 'kongre takvimine' uygun olarak, ilçe kongresinden önce ilçe yönetim kurulunca hazırlanır ve il yürütme kurulunun oluruyla işlerlik kazanır.

2. İl ve İlçeler.

İl ve ilçelerin olağan kongre takvimi üst kademe kongresinin yapılmasından önce gerçekleşecek şekilde Merkez Yönetim Kurulunca kararlaştırılır. Bu süre 2 yıldan az ve 3 yıldan fazla olamaz. MYK'nın yetki vermesi ve belirleyeceği kongre takvimi içinde olması şartıyla; il'e bağlı ilçelerde yapılacak ilçe kongrelerinin takvimi, ilçenin görüşü alınarak, il yönetim kurulunca belirlenir ve Genel Merkez Teşkilat Başkanlığı'nın oluru ile işlerlik kazanır.

3. Büyük Kongre.

Büyük Kongreyi olağan toplama yetkisi MYK'na aittir. Merkez Yönetim Kurulu; iki yıldan az, üç yıldan fazla olmamak kaydıyla Büyük Kongreyi toplamak zorundadır. Zorunlu durumda 1 yıl uzatılır.

II. Olağanüstü durumlarda;

1. İl ve ilçe kongrelerinin olağanüstü toplanması (Tüzük Md. 24)

İl ve İlçe kongrelerinin olağanüstü toplanması Merkez Yönetim Kurulu kararı ile veya kademe delege tam sayısının 1/5'inin noterlikçe tasdik edilmiş yazılı isteğiyle yapılır. Şartların oluşması halinde, kademe yönetim kurulunun gerekli hazırlıkları yaparak, talebin tebliğinden itibaren en geç 45 gün içinde olağanüstü

kongreyi toplaması zorunludur. Olağanüstü toplantının gündemi toplantıyı talep edenlerce belirlenir. Gündem talep yazısında belirtilir. Olağanüstü toplantı gündemine belirlenen gündem dışında madde eklenemez.

2. Büyük Kongrenin Olağanüstü Toplanması (SPK Md. 14/6, Tüzük Md. 35)

Büyük kongre, Genel Başkanın veya MYK'nın yahut Büyük Kongre delegelerinin en az 1/5'inin yazılı talebi üzerine olağanüstü toplantıya çağırılabilir. Olağanüstü toplantı gündemi, çağrıyı yapan ya da yapanlar tarafından belirlenir ve gündem dışında başka konu görüşülmez, gündeme madde eklenemez.

Delegeler tarafından yapılacak olağanüstü toplantı talepleri ile gündem ve delege imzalarının noter onaylı olması zorunludur. Şartların oluşmaması halinde, Merkez Yönetim Kurulu, olağanüstü kongreyi 7 gün içinde ilan ederek çağrı tarihinden itibaren en geç 45 gün içinde yapmak zorundadır.

Genel başkanlığın, MYK veya Merkez Disiplin Kurulu'nun herhangi bir sebeple boşalması hali dışında, seçimin olağanüstü toplantı sebebi olabilmesi için, Genel Başkanın ve büyük kongre delege tamsayısının salt çoğunluğunun yazılı talebi gerekir. Bu yazılı talebin de noter onaylı olması şarttır.

Kongre Delegeliğinin Süresi

Madde 7. Kongre delegeliği, parti üyeliği devam etmek şartıyla, onu seçen kongrenin olağan toplantısına kadar devam eder ve kongre için azami süre olan üç yılın sonunda sona ermiş olur.

Delege ve Kongre Üyeliği (SPK Md. 14/3, Tüzük Madde 33)

Madde 8. Bir kongreye katılmak üzere seçilmiş olan partiliye “delege”, partideki görevleri nedeniyle bir kongreye katılma hakkı olanlara “doğal üye”, delege ve doğal üyelerin tümüne ise “kongre üyesi” denir. Kongre üye tam sayısı, kongre üyelerinin toplam sayısıdır.

Parti üyelikleri kesintiye uğramadan devam eden parti kurucuları, parti üyesi bakanlar ve milletvekilleri, partinin genel başkanı, Merkez Yönetim Kurulu üyeleri, merkez disiplin kurulu başkanı ve üyeleri, büyük kongrenin tabii üyeleridir.

Büyük Kongre Onur Üyeleri Görevde bulunan genel merkez, parti içi demokrasi hakem kurulu başkanı ve üyeleri, parti ile üyelik bağı devam etmek kaydı ile Genel Başkanlık, Başbakanlık, Bakanlık, TBMM üyeliği, Merkez Yönetim Kurulu Üyeliği, Merkez Disiplin Kurulu Başkan ve Üyeliği, Parti İçi Demokrasi Hakem Kurulu Başkan ve Üyeliği, Genel Merkez Kadın ve Gençlik Kolları Başkanlığı yapmış olanlar büyük kongrenin onur üyesidirler. Bunlar kongrede söz alabilir, fakat delegelik sıfatı olmadan oy kullanamazlar.

Üst kademe kongresinin yapıldığı tarihte, kongresi yapılmamış olmakla birlikte azami seçilmişlik süresi olan üç yıl dolmamış ise; alt kademe, var olan

delegeleriyle üst kademe kongresinde temsil olunur. Ancak, yetkili makamca kongre tarihinin belirlenmiş olmasına karşın; belirlenen kongre takvim süresi içinde, kendi kademesinin kongresini yapmamış olan ilçe veya il teşkilatı, üst kademe kongresinde delege ile temsil olunamaz.

Yönetim Organlarına Seçilecek Üye Sayılarının Belirlenmesi

Madde 9. Kongrelerde, teşkilat yönetim kademlerine seçilecek olan asil ve yedek üyelerin sayılarını SPK ve Tüzükte öngörülen asgari ve azami sayıları dikkate alarak belirlemeye MYK veya onun yetki vereceği kademe teşkilat yönetim kurulu yetkilidir. Tüzükte asgari ve azami sayıları belirli olan yönetim kurullarının kaç üye ile oluşturulacağı, kongre talimat yazısında belirtilir.

İl kongresinin yapılmamış veya partinin seçimlere katılmamış olması gibi hallerde; yapılmış son yerel seçimlerdeki il ve ilçe seçmen sayıları esas alınarak, yukarıda yazılı yöntemle il kongresi delege sayıları belirlenir.

Belde, ilçe ve il kongrelerinde, üst kademe kongresi için seçilmesi gereken sayıda asıl, bu sayının yarısı kadar yedek delege seçimi yapılır.

Seçim İşlerinin Yürütülmesi

Madde 10. Partinin Genel Merkez, il ve ilçe kongrelerinde yapılacak seçimler, gizli oy ve açık tasnif esasına göre; yetkili seçim kurulunun gözetimi ve denetiminde yapılır (**SPK Md. 21/1, Tüzük Md. 33**).

Belde kongresi, ilçe yönetim kurulunun, aday olmayanlar arasından görevlendireceği üç kişilik bir heyetin gözetimi ve denetimi altında gizli oy, açık tasnif esasına göre yapılır (**Tüzük Md. 19**).

Mahalle ve köylerde yapılacak ilçe ve belde kongre delege seçimleri, kademe yönetim kurulunun görevlendireceği partili üyelerden oluşan en az üç kişilik delege seçimi sandık kurullarınca yapılır (**Tüzük Md. 20**).

Seçimlere Hazırlık

Madde 11. Kongreler takviminin açıklanması üzerine Genel Sekreterlik, Partiye yazılı üyelerin çizelgesini (mahalle veya köy esasına göre) hazırlayarak il ve ilçe başkanlıklarına gönderir.

Kongre üyelerinin ilçe kurulunca tasdikli listeleri ile kongrenin yapılacağı yer, gün, saat ve gündemini çoğunluğun temin edilememesi halinde, ikinci toplantının ne zaman yapılacağını parti belde binasına ve uygun yerlere asmak suretiyle kongreden en az 10 gün önceden başlayarak ilan eder (EK -1) ve bütün bu işlemleri tutanakla tespit eder. Seçmen listesi, duyuru tahtasında herkesin görebileceği şekilde asılır, en çok bir hafta askıda tutulur.

Hazırlanan üye çizelgesinde seçimleri yapılacak delege seçimine katılacak üyelerin adı-soyadı, baba adı, doğum yeri ve tarihi ile ev adresi (varsa telefon numarası) yazılır.

Listelerin hazırlanması ve duyurulması ile ilgili işlem bir tutanakla saptanır. Tutanağı, birisi ilçe başkanı ve ilçe sekreteri olmak üzere üç görevli birlikte imzalar.

Delege Listelerinin İlanı ve Listelere İtirazlar

Madde 12. Partili üyeler, askı süresi içinde çizelgelere adı ve adresi yanlış yazılmış veya adı bulunmaması gerektiği halde yazılmış olanlar varsa veya başkaca Tüzüğe ve yasaya aykırı işlemler bulunuyorsa; bunları belirterek ilçe başkanlığına yazıyla itirazda bulunabilirler.

1. Belde kongrelerinde, ilçe başkanınca onaylanan ve ilan edilen listelere karşı ilan süresi içinde yapılacak itirazlar, ilçe başkanı tarafından incelenir ve kesin olarak karara bağlanır. Bu suretle kesinleşen listeler ile toplantıya ilişkin diğer hususlar, ilçe başkanı tarafından onaylanarak belde başkanlığına gönderilir. Onaylanan liste, belde kongresinin delege yoklama çizelgesini oluşturur.
2. Seçim kurulu denetim ve gözetiminde yapılan kongrelerde, seçim kurulu başkanınca onaylanan liste ile toplantıya ilişkin diğer hususlar kongre tarihinden yedi gün önce kademe teşkilatının bulunduğu binada asılmak suretiyle ilan edilir. İlan süresi üç gündür.
3. İlan süresi içinde yapılacak itirazlar, yetkili seçim hâkimi tarafından incelenir ve kesin olarak karara bağlanır. Bu suretle kesinleşen listeler ile toplantıya ilişkin diğer hususlar, hâkim tarafından onaylanarak ilçe başkanlığına gönderilir.
4. Delege listesinde adları bulunsun veya bulunmasın parti üyeleri, delege listelerine ilan süresi içinde, yazılı olarak itiraz edebilirler. İlan süresi içinde, listeye yapılacak itirazlar hâkim tarafından incelenir ve en geç iki gün içinde kesin olarak karara bağlanır.
5. Bu suretle kesinleşen listeler ile toplantıya ilişkin diğer hususlar, hâkim tarafından onaylanarak partinin ilgili teşkilatına gönderilir. Böylece onaylanan liste, ilçe kongresinin delege yoklama çizelgesini oluşturur.
6. Kesinleşen listeler üzerinde hiçbir değişiklik yapılamaz. Şu kadar ki; aynı zamanda birden fazla partiye veya partinin birden fazla teşkilat birimine üye olduğu tespit edilenlerin delegelikleri iptal edilir.

İtirazların İncelenmesi

Madde 13. Kongre üyeleri listesine ilgililer, parti binasına üye listelerinin asılmasını takip eden en geç 2 gün içinde, varsa ilçe disiplin kuruluna, yoksa il disiplin kuruluna itiraz ve şikâyetle bulunabilirler. Bu itiraz ve şikâyetler disiplin

kurulunca en çok 2 gün içinde karara bağlanır. İlçe disiplin kurulu kararına karşı en çok 2 gün içinde il disiplin kuruluna itiraz edilebilir. İl disiplin kurulu da bu itirazı 2 gün içinde karara bağlar. İl disiplin kurulunun kararı kesindir.

Kongre Delegelerinin Tespit Usulü

Madde 14. Parti merkez ve kademelerde aşağıdaki şekilde kongre delege sayısı tespit edilir.

1. Belde Kongresi Delege Sayısı ve Tespit Usulü (SPK Md. 19, Tüzük Md. 19)

Belde kongresi, seçilmiş en fazla 100 delege ile tabii delegelerden oluşur. Seçilmiş delegelerin mahalle dağılımları şöyle hesaplanır. Seçilmiş delege sayısı olan 100 rakamı; partinin son genel seçimde belde almış olduğu oya bölünerek katsayı bulunur. Katsayının, mahallede partinin almış olduğu oyla çarpımından elde edilecek rakam, o mahallenin seçilmiş delegesi sayısıdır. Asil delege sayısının yarısı kadar yedek delege seçimi yapılır.

Nüfusu 5000'den az olan beldelerde kongre yapılmaz. Bu beldelerin yönetim organları, ilçe yönetim kurulunca atama ile yapılır. Seçime katılmamış partilerde ise üye sayısı esas alınmak suretiyle bu yerlere verilecek kontenjanlara göre yapılır(**SPK Md. Değişik 20**).

Beldeye bağlı mahallelerde kayıtlı üye sayısı 100'den fazla değilse, üyelerin tamamı belde kongre delegesi sayılır. Beldenin seçimle görev yapmakta olan başkan ve yönetim kurulu üyeleri ile partili belde belediye başkanı ile ve belediye meclis üyeleri, belde kongresinin tabii delegeleridir.

2. İlçe Kongresi Delege Sayısı ve Tespit Usulü (Tüzük Md. 20)

İlçenin mahalle, köy ve beldelerinden seçilmiş olanlar, ilçe kongresinin delegelerini oluşturur. Delege sayısı 400'den fazla 100'den az olamaz. İlçede kayıtlı üye sayısı 400'den az ise üyelerin tamamı ilçe kongre delegesi sayılır. İlçede kayıtlı üye sayısı 400'den fazla ise, önce her mahalle ve köy için birer delege tahsis edilir. Tahsis toplamı 400 sayısından düşülür. Arta kalan delege sayısı partinin son milletvekili genel seçimlerde o ilçede almış olduğu toplam oy rakamına bölünür. Bölüm sonucu çıkan katsayının o ilçeye bağlı her mahalle veya köyde almış oyla çarpımı sonucu çıkan sayı ile tahsis olunan sayının toplanıp, ilgili mahalle veya köyün kongre için seçeceği delege sayısı tespit edilir. Asil delege sayısının yarısı kadar da yedek delege seçilir.

Beldesi olan ilçelerde, beldeye bağlı mahallelerden belde kongresi tarafından seçilecek ilçe kongresi delege sayısı; belde kongresinden önce ilçe yönetim kurulunca belirlenir ve belde başkanlığına bildirilir.

İlçe yönetim kurulu; kongreden üç ay önce kongre delege dağılım listesini hazırlar ve il yönetim kurulunun onayına sunar ve onaydan sonra ilan eder. Listenin

ilanından itibaren 15 gün içinde yapılacak itirazları, il yönetim kurulu kesin olarak karara bağlar.

Seçimle görev almış ilçe yönetim kurulu ve üyeleri ile ilçe belediye başkanı ve ilçeye bağlı belde belediye başkanları ilgili ilçenin tabii delegeleridir. Partili büyük şehir belediye başkanları dışındaki il belediye başkanları ise merkez ilçe kongresinin tabii delegeleridir.

Delege seçimlerine ilçe mahalle ve köyleriyle ilçeye bağlı beldelerin mahallelerinde, genel merkez teşkilat başkanlığınca Cumhuriyet savcılığına bildirilmiş listedeki üyeler katılabilirler.

İlçe kongre delege seçimleri, üst kurulun kongre hazırlık talimatına göre, ilçe yönetim kurulunca hazırlanacak belli bir takvim içinde gerçekleştirilir.

Çeşitli nedenlerle partinin almış olduğu oyun belli olmaması halinde; son yerel seçim sonuçlarına göre, onun da belli olmaması halinde, ilçenin toplam sayısı ile mahalle ve köy seçmen sayılarına göre ilçe kongre delege sayısı ilçe yönetim kurulunca belirlenir.

3. İl Kongresi Delege Sayısı Ve Tespit Usulü (Tüzük Md. 21)

İl kongresi, ilçe kongrelerinde seçilmiş delegeler ile tabii delegelerden oluşur. İl kongresinin seçilmiş üyelerinin sayısı 600'den fazla 300'den az olmamak üzere ilçe kongrelerince seçilmiş delegelerdir. İl kongre delegesi seçilmiş üyelerin toplamı sayısı, son milletvekilliği genel seçiminde partinin o ilde aldığı oy sayısının %1' i olarak hesaplanır. Bulunan bu sayı 600'den fazla ise 600 ve 300'den az ise 300 olarak kabul edilir. İl parti oy toplamı yukarıdaki şekilde bulunan delege sayısına bölünerek bir delegeye karşılık oy sayısını gösteren katsayı bulunur. Her ilçenin parti oy miktarı ayrı ayrı bu katsayıya bölünerek her birinden il kongresine katılacak delege sayısı saptanmış olur. Delege seçimleri SPK değişik 21.maddesindeki kurallara göre yapılır.

İl kongresinin yapılmamış veya partinin seçimlere katılmamış olması gibi hallerde; yapılmış son yerel seçimlerdeki il ve ilçe seçmen sayıları esas alınarak, yukarıda yazılı yöntemle il kongresi delege sayıları belirlenir.

İl partili milletvekilleri, il başkanı ve il yönetim kurulu üyeleri, il disiplin kurulu başkan ve üyeleri, büyükşehir belediye başkanı il kongresinin tabii üyeleridir. Geçici il yönetim kurulu başkan ve üyeleri de kongreye katılabilirler, ancak bunlardan delege sıfatı taşımayanlar oy kullanamazlar.

4. Büyük Kongre Delege Sayısı Ve Tespit Usulü (Tüzük Md. 33)

Büyük kongre, il kongrelerince seçilmiş delegeleri ile tabii delegelerden oluşur. Seçilmiş delegeler toplamı, TBMM üye tam sayısının iki katından fazla olamaz.

A. Büyük kongrenin seçilmiş delegeleri; TBMM üye tam sayısının iki katından fazla olmamak üzere, il kongrelerince seçilmiş delegelerdir. Her ilin kaç adet seçilmiş delege ile büyük kongrede temsil olunacağı aşağıda yazılı usul ve esaslara göre belirlenir. Seçilmesi gereken toplam delege sayısının yarısı olan 550 delegelik illerden seçilecek milletvekili sayısına göre illere tahsis edilir. Tahsisten sonra kalan delege sayısının, partinin son milletvekili genel seçiminde almış olduğu toplam oya bölünmesiyle katsayı elde edilir. Katsayının, partinin ilde almış olduğu toplam oyla çarpımı sonucu bulunacak rakam ile tahsisin toplamı, o il kongresinde seçilecek büyük kongre delege sayısını oluşturur. Büyük kongrenin yapılacağı tarihe göre, partinin katılacağı genel seçim olmamış veya partinin seçimlere katılmamış olması gibi hallerde, her il seçmesi gereken milletvekili sayısının iki katı delege ile büyük kongrede temsil edilir. İl kongrelerinde ilin kaç adet büyük kongre delegesi seçeceği, teşkilat başkanlığınca hesaplanır ve MYK'ca onaylandıktan sonra il bakanlıklarına bildirilir. Seçilmiş büyük kongre delegelerinin görevi, bir sonraki olağan kongreye katılacak delegelerin seçimine kadar devam eder. Büyük kongre delegelerinin seçimi SPK'nın 21 inci maddesi uyarınca yapılır.

B. Büyük Kongrenin Tabii Üyeleri: (SPK Md. 14/3) Parti üyelikleri kesintiye uğramadan devam eden parti kurucuları, parti üyesi bakanlar ve milletvekilleri, partinin genel başkanı, Merkez Yönetim Kurulu üyeleri, merkez disiplin kurulu başkanı ve üyeleri, büyük kongrenin tabii üyeleridir.

C. Büyük Kongre Onur Üyeleri: Görevde bulunan genel merkez parti içi demokrasi hakem kurulu başkanı ve üyeleri, parti ile üyelik bağı devam etmek kaydı ile Genel Başkanlık, Başbakanlık, Bakanlık, TBMM üyeliği, Merkez Yönetim Kurulu Üyeliği, Merkez Disiplin Kurulu Başkan ve Üyeliği, Parti İçi Demokrasi Hakem Kurulu Başkan ve Üyeliği, Genel Merkez Kadın ve Gençlik Kolları Başkanlığı yapmış olanlar büyük kongrenin onur üyesidirler. Bunlar kongrede söz alabilir, fakat delegelik sıfatı olmadan oy kullanamazlar.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Belde ve İlçe Kongresi Delege Seçimleri

Delege Seçim Bölgesi

Madde 15. Her mahalle veya köy muhtarlığı bir 'Delege Seçim Bölgesi'dir ve delege seçimi, mahalle ve köy ölçeğinde yapılır. İlçe kongresi delegeleri ile muhtarlık bölgesi delegeleri bu yönetmelikle belirlenen kurallara göre seçilir(**Tüzük Md. 19**). Kongre takviminin açıklanmasının ardından Genel Sekreterlik, Partiye yazılı üyelerin çizelgesini muhtarlık bölgesi (mahalle veya köy) esasına göre hazırlayarak il ve ilçe başkanlıklarına gönderir. Seçimlerinde, Parti

kongre takviminin ilanından üç ay önceki parti üye listesi, seçmen listesi olarak esas alınır. Seçimlerde, mahalle ve köylere tahsis edilen ilçe ve belde kongresi delege tam sayısı kadar asıl ve bu sayının yarısı kadar yedek delege seçilir. Ancak partiye kayıtlı üyesi bulunmayan mahalle ve köylerde delege seçimi yapılmaz. Bu delegelikler boş bırakılır veya üyesi fazla olan mahalle ve köylerden başlamak üzere dağıtılır. Kongreden önce her mahalle ve köyün kaç delege ile kongreye katılacağı hesaplanır ve askıya çıkarılmak suretiyle ilan olunur. Bu işleme karşı yapılacak itirazlar Tüzüğe göre karara bağlanır.

Seçim Usulü ve Seçimin Yapılacağı Yer (Tüzük Md. 19, 20)

Madde 16. İlçe ve belde kongresi delege seçimleri; Genel Merkez'in hazırlayacağı kongre takvimi talimatına göre; gizli oy, açık tasnif şeklinde, 'liste yöntemi' esas alınarak gerçekleştirilir. "Liste" şeklinde öneri yapılmamış ise, ferdi adaylar, "çarşaf liste" de sıralanarak seçim yapılır. Delege seçimleri, teşkilat kademe binası ya da köy ve mahallelerde belirlenecek uygun mekânlarda yapılır. Şartlar uygun olduğu durumlarda tüm mahalle ve köylerin delege seçimleri aynı anda ve aynı mekânda yapılabilir.

Mahalle ve köy delege seçimlerinin nerede ve hangi saatler arası yapılacağı, delege seçmen listesinin askısında belirtilir. Belli edilmiş gün ve saatte delege seçimi yapabilmek için, kesinleşmiş delege seçmen listesinde yer alan üyelerin salt çoğunluğun katılımı aranır. Yapılacak yoklamaya göre salt çoğunluk yok ise, aynı gün ve aynı yerde iki saat sonra hazır bulunan üyelerin katılımı ile delege seçimi yapılır.

Kongre Delege Seçmeni, Listelerinin Hazırlanması ve İlanı (Tüzük Md. 20)

Madde 17. Partinin, Yönetmelikte belirtilen sayıdaki belde ve ilçe kongre delegelerinin tespiti amacıyla, mahalle ve köylerde yapacağı delege seçimlerinde; ilgili ilçe karar defteri ile üye kayıt defterlerinde, usulüne uygun olarak partiye üyelik kaydı yapılmış ve Genel Merkez Teşkilat Başkanlığı'na bildirilerek Parti üyeliği kabul edilmiş ve genel merkez teşkilat başkanlığınca Yargıtay Cumhuriyet savcılığına bildirilmiş listedeki üyeler oy kullanabilirler.

Delege seçimlerine ilçe mahalle ve köyleriyle ilçeye bağlı beldelerin mahallelerinde, İlçe yönetim kurulu; mahalle ve köylerde kayıtlı parti üyelerinin listelerini, üye kayıt defterine uygun olarak hazırlayıp, köy ve mahalle yönetimine ya da temsilcisine gönderir. İlçeye bağlı belde varsa, belde mahalle listeleri, belde başkanlığına gönderilir. Belde başkanlığı, listeleri mahalle temsilcisi veya yönetimine gönderir. Mahalle ve köy ölçeğinde 4 nüsha olarak düzenlenen delege seçmen listelerinde; üyelerin adları, soyadları, doğum yeri ve tarihleri, meslek veya sanatları ile ikametgâh adresleri yer alır. Bu listeler ilçe başkanlığınca onaylanır.

(EK -2)

Kongre Yönetmeliği

Listeler, mahalle veya köylerde uygun bir yerde ve kademe teşkilatı binasında delege seçimlerinden asgari 15 gün önce askıya çıkarılarak ilan edilir ve seçim tamamlanana kadar askıda kalır. Listelerin askıya çıkarıldığı tarih ile indirildiği tarih, askı yapılan yerlerde birer tutanakla tespit edilir.

Partili her üye tarafından; partiye kayıtlı olduğu halde listede yer alamayan veya üye olmadığı halde listede yer alan kişilerle ilgili olarak, askı tarihinden itibaren 5 gün içinde kademe yönetim kuruluna itiraz yapılabilir.

Kademe yönetim kurulu, itirazı 2 içinde karara bağlar ve itiraz haklıysa listede gerekli düzeltmeyi yapar. Kademe yönetim kurulu iki gün içinde karar vermez veya kararı red şeklinde olursa, ilgili kişi; 3 gün içinde bir üst kademe başkanlığına itiraz edebilir. Üst kademe yürütme kurulunca verilecek karar, parti içi işlemler açısından kesindir. Alt kademe başkanlığının, bu karara uyması zorunludur. İlgili kişi, kademe yürütme kurulunca verilmiş kararın ibrazı ile delege seçimine iştirak edebilir. İtiraz üzerine düzeltme yapılan listeler ilan edilir.

Delege Seçimlerinde Adaylık, Oy Pusulaları ve Oy Verme (Tüzük Md. 23)

Madde 18. Partiye kayıtlı her üye, kongre delegeliğine aday olabilir veya aday gösterilebilir.

Adaylık başvurularının, aday olunan mahalle veya köy delege seçimlerini yönetmekle görevli sandık kurulu başkanlığına seçim günü seçim başlamadan önce yapılması zorunludur. Buna uygun olmayan başvurular dikkate alınmaz.

Delege seçiminde adaylık önerisi, mahalle veya köyün seçeceği delege sayısı kadar asil ve yarısı kadar yedek adayı gösterir şekilde 'Liste Yöntemi' esasına göre yapılır. Böyle bir öneri gelmemişse, 'çarşaf liste' esasına göre yapılır.

Liste yöntemi esasına göre yapılan seçimlerde; sandık kurulu başkanı, önerenler tarafından yeteri kadar çoğaltılmış adayların yer aldığı listeleri oy kullanılacak kabine koyar. Sandık kurulu başkanı tarafından; bu liste veya listelerin birer nüshası ile varsa ferdi adayların isimleri başka bir kâğıda yazılıp imzalanmak suretiyle oy verme kabinine ve seçim yapılan yere asılır. Oy kullanacak partili üye oyunu, kapalı oy verme yerinde bulunan ve oy pusulası olarak kullanılacak listeyi aynen veya listedeki aday veya adayları çizerek dilediği ferdi adayları yahut başka liste var ise o listeden istediği aday veya adayları yazarak, listeyi zarfa koymak suretiyle kullanabilir.

Çarşaf liste usulünün kullanıldığı durumlarda ise, adayların tamamı soyadına göre alfabetik sırada tek bir liste halinde yazılıp her ismin karşısına işaret koymaya elverişli kare veya daireler konulmak suretiyle liste hazırlanır, bu listeler aynı zamanda oy pusulası olarak kullanılır ve seçmen; oyunu, aday listesindeki isimlerin yanında yer alan bu daire veya karelerin içine (x) koymak suretiyle

kullanır. Seçmenler Zarfı sandığa attıktan sonra, seçmen listesindeki ikinci imza sütununu imzalar.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Seçimleri Yönetecek Sandık Kurulları ve Oy Verme İşlemleri

Sandık Kurulları ve Sandık Kurulunda Çoğunluğun Sağlanması

Madde 19. Delege seçimleri, ilçe ve belde yönetiminin görevlendireceği bir başkan ile iki asıl üyeden oluşan sandık kurulunca yapılır. Asıl üyenin mazeretli olması halinde kurula katılmak üzere her sandık için iki yedek üye belirlenir.

Seçim mahallinde oy verme başlamadan önce sandık kurulu üyelerinden gelmeyen olur veya sonradan kurulda boşalma olursa, kurul yedek üye ile tamamlanır. Yedek üyelerin de bulunmaması halinde sandık kurulu başkanı, hazır bulunan bir partiliyi, görevlendirerek kurulu tamamlar. Sandık başkanı bulunmuyor ise, aynı işlem yaşça kıdemli olan üye tarafından icra edilir. Kurulun hiçbir üyesi hazır değil ise, kademe başkanı; hazır bulunan partililerden derhal yeni bir kurul oluşturur ve seçim yapılır.

Sandık Sayısı ve Sandık Alanında Bulunabilecek Olanlar

Madde 20. Seçimi yapılacak her mahalle veya köye en az bir sandık ve kapalı oy verme yeri ayrılacak şekilde mahal hazırlanır. Sandıklar ile seçim için gereken diğer araç ve gereçler, oy zarfları ilçe ve belde başkanlıklarınca hazırlanır, zarflar ilçenin mührü ile mühürlenir.

Sandık mahallinde, ancak oy vermek üzere gelen delege seçmenleri ile Parti kademe yönetim kurulu başkan ve üyeleri ile görevli olanlar ve aday üyeler bulunabilir.

Oy Verme Başlamadan Önce Sandık Kurulunun Yapacağı İşler

Madde 21. Sandık kurulu başkanı, yeterli çoğunluk sağlanıp sağlanmadığını, sağlanamamış ise saat kaçta seçime geçildiğinin zaptını düzenler. Oy kullanma kabin veya kabinlerini kontrol eder. Adayların isimlerini okumak suretiyle duyurur, aday önerisine göre seçimin hangi yöntemle yapılacağını, oy kullanmanın ne zaman sona ereceğini açıklar, sandığın boş olduğunu, sandık kurulu üyeleri ile oy verme yerinde hazır bulunan üyeler önünde tespit ederek sandığı kapatır. Yapılan işlemleri tutanağa geçirir ve seçimi başlatır.

Oy Verme Yetkisi ve Delege Seçmen Kimliğinin Tespiti

Madde 22. Yönetmeliğin 17. maddesine göre düzenlenecek listede yer alan her üye, delege seçimlerinde oy verme hakkına sahiptir, bu listelerde yer almayanlar delege seçiminde oy kullanamaz. Bir köy veya mahallede kayıtlı olan delege seçmeni başka bir köy veya mahalle delege seçiminde oy kullanamaz.

Seçimlerde oy vermek için parti üye kartının veya resmi dairelerce verilen kimlik kartının (nüfus hüviyet cüzdanı, sürücü belgesi vb.) gösterilmesi zorunludur.

Delege Seçiminde Oy Verme Düzeni ve Oy Verme Süresi

Madde 23. Oy kullanmaya gelen seçmen, sandık görevlilerine kimliğini ibraz ettikten ve delege seçmen listesinde bulunan isminin karşısındaki birinci imza sütununu imzaladıktan sonra kendisine verilen mühürlü oy zarfını alarak, oyunu kullanmak üzere kapalı oy verme yerine geçer ve kapalı oy verme yerinde bulunan, oy pusulası olarak kullanılacak listeyi aynen veya listedeki aday veya adayları çizerek dilediği ferdi adayları yahut başka liste var ise o listeden istediği aday veya adayları yazarak, listeyi zarfa koymak suretiyle oyunu kullanır. ‘Çarşaf Liste’ usulünün uygulanacağı durumlarda seçmen; oyunu, aday listesindeki isimlerin yanında yer alan daire veya karelerin içine (x) koymak suretiyle kullanır. Zarfi sandığa atan seçmen, seçmen listesindeki ikinci imza sütununu imzalar.

Oylama, kongre takviminde gösterilen süreler içinde yapılır. Ancak sürenin sona ermesine rağmen, oy kullanmak için süresi içinde sırada yer alanların oy kullanmaları sağlanır.

Sandıkların Açılması, Oyların Sayımı ve Dökümü

Madde 24. Oylamanın sonunda, oy sandığı, oy verilen yerde bulunanların gözleri önünde açılır ve onların takip edebileceği şekilde sayımı ve dökümü ara vermeksizin aleni olarak yapılır.

Oylama sonunda Yönetmelik ekinde yer alan (EK - 3) ‘Oy Sayım ve Döküm Tutanağı’ düzenlenerek seçimle ilgili bilgiler bu tutanağa geçirilir.

Sandıktan çıkan zarf sayısı, oy kullanan seçmen sayısı ile karşılaştırılır; karşılaştırma sonunda fazlalık varsa öncelikle mühür taşımayan zarflar ile seçmen kimliğini belli edecek şekilde işaretlenmiş zarflar elenir. Sayı yine de tutmuyorsa sandık kurulu başkanı tarafından gelişigüzel zarflar seçilerek eşitlik sağlanır ve seçilen fazlalık zarflar imha edilir.

Seçim Sonuç Tutanağı

Madde 25. Usulüne uygun olarak düzenlenen matbu sonuç tutanakları sandık kurulunca imzalanıp derhal ilçe veya belde başkanlığına teslim edilir. Beldesi olan ilçelerde, belde başkanlıkları kendilerine ulaşan sonuç tutanaklarının bir suretini derhal ilçe başkanlığına gönderirler.

‘Liste Yöntemi’ uygulanarak yapılmış seçimlerde, adaylar; listede teklif edildikleri yere(asıl-yedek) seçilmiş olurlar. Adaylar kendi aralarında aldıkları oya göre, asil ve yedek olarak ayrı ayrı statü kategorisi oluşturacak şekilde sıralanır. Yedek listede aday gösterilmiş olanlar asil listede yer alan birisinden daha fazla oy alsa bile asil üyenin yerine geçemez.

‘Çarşaf Liste’ yöntemi uygulanarak yapılmış seçimlerde ise, en çok oy alan delegeden en az oy alana göre yapılacak bir sıralama ile asıl ve yedekler belirlenir. Oyların eşit çıkması halinde sandık kurulunca kura çekilir. Seçilen delegeler Yönetmelik ekinde yer alan (EK - 4) ‘Delege Seçim Tespit Tutanağı’na geçirilir ve sandık kurulunca imzalanır, bağlanır.

Geçerli Olmayan Oylar ve Oy Pusulaları

Madde 26. Liste halinde kullanılan oylarda, listedeki oyların yarısından fazlasının silme ve karalama sonucu boş bırakılması yahut mahalle veya köy asıl ve yedek delege sayısından fazla ilave yapılmış olması halindeki oy pusulaları geçersizdir,

Oyların çarşaf liste halinde kullanılması halinde, asıl veya yedek olsun, seçilmesi gereken sayıdan fazla veya yarısından eksik işaretlenmiş oylar geçersizdir.

Sandık kurulunca mühürlenmiş olarak verilmiş zarftan başka zarflar ile hangi seçmen tarafından kullanıldığı belli olacak şekilde imza, mühür ve benzeri işaret taşıyan zarflar ile aynı nitelikte olan oy pusulaları,

‘Liste yöntemi ’ne göre yapılan seçimlerde, asıl üye adayını “yedek” yahut yedek üye adayını “asıl” üye yazarak kullanılmış oylarda, diğer şartlar saklı kalmak kaydıyla, sadece böyle tercihler geçersiz sayılır.

Sandık kurulunca imzalanıp oy verme yerine asılan aday listesi veya ferdi adaylar haricinde, oy pusulasına yazılan isme verilen oy nazarı itibara alınmaz. Oy pusulasında başka bir eksiklik yok ise, diğer adaylara verilen oylar geçerli sayılır. Bir zarf içine konulan farklı listelerden hiçbirisi geçerli sayılmaz.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Seçimlere İtirazlar, Seçimlerin İptali ve Seçim Yasakları

Delege Seçimlerine İtiraz (Tüzük Md. 23.10)

Madde 27. Seçimin devamı sırasında yapılan işlemler ile tutanakların düzenlenmesinden itibaren 2 gün içinde seçim sonuçlarına seçim kurulu başkanlığı nezdinde itirazda bulunulabilir(**S.P.K. md 21/10**). Bu itirazlar seçim kurulu başkanı hâkim tarafından aynı gün incelenir ve kesin olarak karara bağlanır. Hâkimin kararı, seçimlerin iptali ve yenilenmesi yönünde ise, seçimler için belirleyeceği günde sadece kongrede kesinleşmiş aday listelerine göre seçim yapılır.

Delege Seçimlerinin İptali (Tüzük Md. 22.a)

Madde 28. Parti Başkanlık Divanı, delege seçimlerinde kanun ve tüzük hükümlerine aykırılık olmasının saptanması halinde, il ve ilçe büyük kongre delege seçimlerini, il ve ilçe ölçeğine göre kısmen veya tamamen iptal edip yeniden yapılmasına, üye tam sayısının en az 2/3 çoğunluğunun oyu ile karar verebilir.

Seçim Yasakları

Madde 29. Delege seçimlerinde, sandık kurullarının kararlarına uymayanlar, oy verme düzenini bozanlar, mükerrer oy kullananlar hakkında, eylemin niteliğine göre, Tüzükte öngörülen disiplin cezaları uygulanır.

ALTINCI BÖLÜM

Kongreler

BİRİNCİ KISIM

Belde Kongreleri

Belde Kongresinin Oluşumu (SPK Md. 7/3, Tüzük Md. 19.a)

Madde 30. Belde kongresi, seçilmiş ve tabii delegelerinden oluşan belde teşkilatının en üst karar ve denetim organıdır. Tüzüğün 21 ve 22nci maddesindeki ilçe ve il kongrelerinde yapılacak seçimlerle ilgili hükümlerden, yargıyla ilgili hükümleri hariç, adaylıklar ve seçimlere ilişkin diğer hükümler, belde kongrelerinde de aynen uygulanır. Nüfusu 5000’den az olan beldelerde kongre yapılmaz. Bu beldelerin yönetim organları, ilçe yönetim kurulunca atama yolu ile oluşturulur.

Belde Kongresi Delegeleri (SPK Md. 19 Ek madde 2, Tüzük Md. 19. 4.a.)

Madde 31. – Belde Kongresi, seçilmiş en fazla 100 delege ile tabii delegelerden oluşur.

a. Belde Kongresinin Seçilmiş Delegeleri: Yönetmeliğin 14. 1 maddesine göre seçilmiş delegelerdir.

b. Belde Kongresinin Tabii Delegeleri: Beldenin seçimle görev yapmakta olan başkan ve yönetim kurulu üyeleri ile partili belde belediye başkanı; belde kongresinin tabii delegesidirler.

Belde Kongre Delege Listesinin Onaylanması (SPK Md. 21, Tüzük Md. 19.a, 22)

Madde 32. Belde başkanlıkları; kongrelerinin seçilmiş ve tabii delegeler listesini, kongreden en az 15 gün önce iki nüsha olarak, kongre gündemi ile kongrenin yapılacağı yer, gün ve saati, çoğunluk olmaması halinde en fazla 7 gün sonra yapılacak ikinci toplantıya ilişkin bilgileri içeren yazı ile birlikte ilçe başkanlığına gönderirler. Gönderilen listenin bir örneği, belde merkezinde ilan edilir. İlçe başkanı; eksiklik yok ise, listeyi ve eklerini onaylar.

Belde Kongresinin İlanı

Madde 33. Belde yönetimi; kongre gününden en az 10 gün önce alışılmış ilan araçları ile, bağlantı var ise ayrıca internet yolu ile ve Parti belde binasına ve uygun

yerlere asmak suretiyle yer, gün, saat ve gündemi belli edecek şekilde kongre yapılacağına duyurusunu yapar. İlk toplantıda yeterli çoğunluk sağlanamadığı takdirde, ikinci toplantının hangi gün, yer ve saatte yapılacağı da duyuruda belirtilir. Ayrıca kongrenin günü, saati ve yeri, en az 7 gün önceden, gerekli güvenlik önlemlerinin alınması amacıyla yetkili mülki amirliğe bildirilir. Belde kongreleri seçimleri, yargı denetimi ve gözetimi dışındadır. Belde başkanlığı, kongrenin sağlıklı ve demokratik olmasını sağlayacak gerekli sözlü veya yazılı duyuruda bulunmakla yetkili ve görevlidir.

Denetim ve Gözetim

Madde 34. Belde kongresi; ilçe yönetim kurulunun, aday olmayanlar arasından görevlendireceği üç kişilik bir heyetin gözetim ve denetimi altında gizli oy, açık tasnif esasına göre yapılır.

Belde Seçimleri

Madde 35. Belde kongresinde; Belde Başkanı, Belde Yönetim Kurulu asıl ve yedek üyeleri, Beldeyi ilçe kongresinde temsil edecek ilçe kongresi asıl ve yedek delegeleri, seçimleri yapılır. Beldeye bağlı mahallelerden belde kongresi tarafından seçilecek ilçe kongresi delege sayısı; belde kongresinden önce ilçe yönetim kurulunca belirlenir ve belde başkanlığına bildirilir. Gündemdeki diğer konular görüşülür, karara bağlanır.

İKİNCİ KISIM

İlçe Kongreleri

İlçe Kongresinin Oluşumu (Tüzük Md. 20.a)

Madde 35. İlçe teşkilatının en üst karar ve denetim organı olan ilçe kongresi, seçilmiş ve tabii delegelerden oluşur. Kongre, ilçe başkanı ile ilçe yönetim kurulunun asıl ve yedek üyelerini, ilçeyi temsil edecek il kongre delegelerinin asıl ve yedeklerini seçer. Gündemindeki konuları müzakere edip karara bağlar.

İlçe Kongresi Delegeleri (Tüzük Md. 20.b)

Madde 36. İlçe kongresi, seçilmiş en az 100 en fazla 400 delege ile tabii delegelerden oluşur.

- a. **İlçe Kongresinin Seçilmiş Delegeleri:** Yönetmeliğin 14. 2 maddesine göre seçilmiş delegelerdir. Ancak İlçeye kayıtlı üye sayısı 400'den az ise, üyelerin tamamı; ilçe kongresi delege sayılır.
- b. **İlçe Kongresinin Tabii Delegeleri:** Seçimle görev almış ilçe yönetim kurulu ve üyeleri ile Partinin ilçe belediye başkanı ve ilçeye bağlı belde belediye başkanları ilgili ilçenin tabii delegeleridir. Partili büyükşehir

Kongre Yönetmeliği

belediye başkanları dışındaki il belediye başkanları ise merkez ilçe kongresinin tabii delegeleridir.

İlçe Kongre Delege Listesinin Seçim Kurulunca Onaylanması (SPK Md. 21, Tüzük Md. 23)

Madde 37. İlçe başkanlıkları; kongrelerinin seçilmiş ve tabii delegeler listesini, kongreden en az 15 gün önce iki nüsha olarak, yetkili seçim kurulu başkanlığına verirler. Bu listeye kongre gündemi ile kongrenin yapılacağı yer, gün ve saati, çoğunluk olmaması halinde en fazla 7 gün sonra yapılacak ikinci toplantıya ilişkin aynı bilgileri içeren yazı eklenir. Seçim kurulu başkanı; eksiklik yok ise, listeyi ve eklerini onaylar.

İlçe Kongresinin İlanı (Tüzük Md. 22.b)

Madde 38. İlçe Başkanlıkları; kongre gününden en az 15 gün önce yer, gün, saat ve gündemi belli edecek şekilde kongre yapılacağına duyurusunu yapar. Duyuru, alışılmış ilan araçlarıyla, köy ve mahallelerde uygun bir yerde ve ilçede ilçe binasında askıya çıkarılır; listelerin askıya çıkarıldığı tarih ile indirileceği tarih, askı yapılan yerlerde birer tutanakla tespit edilir. İlk toplantıda yeterli çoğunluk sağlanamadığı takdirde, ikinci toplantının hangi gün, yer ve saatte yapılacağı da duyuruda belirtilir. Ayrıca kongrenin günü, saati ve yeri, en az 7 gün önceden, gerekli güvenlik önlemlerinin alınması amacıyla yetkili mülki amirliğe bildirilir. İlçe kongrelerinin gazete ile ilanı zorunlu değildir.

Denetim ve Gözetim

Madde 34. İlçe kongresi; ilgili Seçim Kurulu denetiminde gizli oy, açık tasnif esasına göre yapılır.

İlçe Seçimleri

Madde 39. İlçe kongresinde; İlçe Başkanı, İlçe Yönetim Kurulu asıl ve yedek üyeleri, İlçeyi il kongresinde temsil edecek il kongresi asıl ve yedek delegeleri, seçimleri yapılır. Gündemdeki diğer konular görüşülür, karara bağlanır. İlçe kongresinde seçilecek il kongresi delege sayısı; her ilçe için ayrı ayrı hesap edilmek suretiyle ilçe kongresinden önce il teşkilat başkanlığınca belirlenir. Yapılan itirazlar, il yürütme kurulunca karara bağlanır.

ÜÇÜNCÜ KISIM

İl Kongreleri

İl Kongresinin Oluşumu (SPK Md. 19, Tüzük Md. 21.a)

Madde 40. İl teşkilatının en üst karar ve denetim organıdır. İl kongresi, seçilmiş ve tabii delegelerden oluşur. İl başkanı il yönetim kurulu ve il disiplin kurulu asıl ve yedek üyeleri ile ili temsil edecek büyük kongre asıl ve yedek

delegelerinin seçimlerini yapar. Gündemindeki konuları müzakere edip karar bağlar.

İl Kongresi Delegeleri (Tüzük Md. 21.b)

Madde 41. İl kongresi, seçilmiş delegeler ile tabii delegelerden oluşur.

- a. İl Kongresinin Seçilmiş Delegeleri: Yönetmeliğin 14. 3 maddesine göre seçilmiş delegelerdir. İl kongresinin seçilmiş delegelerinin sayısı 600'den fazla 300'den az olamaz.
- b. İl Kongresinin Tabii Delegeleri: İlin partili milletvekilleri, seçimle görev almış il yönetim ve il disiplin kurulu başkan ve üyeleri ile partili il ve büyükşehir belediye başkanları, il kongresinin tabii delegeleridirler.

İl Kongre Delege Listesinin Seçim Kurulunca Onaylanması (SPK Md. Değişik 21, Tüzük Md. 22.b)

Madde 42. İl başkanlıkları; İl kongrelerinin tamamlanmasından en az 15 gün önce kongreye katılacak delegeleri gösteren listeler, yetkili seçim kurulu başkanlığına 2 nüsha halinde verilir. Listeye, toplantının gündemi, yeri, günü, saati ile çoğunluk sağlanamadığı takdirde en geç 7 gün içinde ikinci toplantının yapılacağını içeren yazı eklenir. Seçim kurulu başkanı eksiklik yok ise listeyi ve eklerini onaylar.

İl Kongresinin İlanı (Tüzük Md. 22.b)

Madde 43. İl Başkanlıkları; kongre gününden en az 15 gün önce alışılmış ilan araçları ile ve bağlantı var ise ayrıca internet yolu ile yer, gün, saat ve gündemi belli edecek şekilde kongre yapılacağını duyurusunu yapar. Onaylanan liste ve ekleri, kongreden 7 gün önce teşkilat kademe binasında askıya çıkarılmak suretiyle ilan edilir. Ayrıca en az 7 gün önce kongreye katılacak delegelere yazılı davet çıkarılarak, kongrenin yer, gün, saat gündemi ile toplantıda çoğunluk sağlanamadığı takdirde ikinci toplantıyla ilgili hususlar bildirilir. Askı süresi 3 gündür. İl kongrelerinin gazete ile ilanı zorunluluğu yoktur. Gerekli güvenlik önlemlerinin alınması amacıyla kongrenin günü, saati ve yeri, en az 7 gün önce, yetkili mülki amirliğe bildirilir.

İl Seçimleri

Madde 44. İl kongresinde; İl Başkanı, İl Yönetim Kurulu asıl ve yedek üyeleri, İl Disiplin Kurulu asıl ve yedek üyeleri, İli Büyük kongrede temsil edecek büyük kongre asıl ve yedek delegeleri, İl Parti İçi Demokrasi Hakem Kurulu üyeleri, seçimleri yapılır. Gündemindeki diğer konular görüşülür, karara bağlanır. İl kongrelerinde ilin kaç adet büyük kongre delegesi seçeceği, kongre seçim takvimine karar verildiğinde; Teşkilat Başkanlığınca hesaplanır ve MYK'ca onaylandıktan sonra il başkanlıklarına bildirilir. Hatalı hesaplamalar, aynı yöntemle düzeltilir.

DÖRDÜNCÜ KISIM

İl ve İlçe Kongrelerine İlişkin Ortak Hükümler

Sandık Kurullarının Oluşturulması (SPK Md. 21, Tüzük Md. 23)

Madde 45. Seçim kurulu başkanı, kongrelerde görev yapacak bir başkan ile iki üyeden oluşan yeteri kadar seçim sandık kurulu oluşturur. Sandık kurulu başkanı ile bir üyesi memurlar, diğer üyesi de aday olmayan parti üyeleri arasından seçilir. Ayrıca her sandık için aynı şekilde üçer yedek üye de belirlenir. Seçim sandık kurulu başkanının yokluğunda, kurula memur üye başkanlık eder.

Sandık kurulu, kanunun ve parti tüzüğünün öngördüğü esaslara göre seçimlerin yürütülmesi, yönetimi ve oyların tasnifi ile görevli olup, bu görevleri seçim ve tasnif işleri bitinceye kadar aralıksız olarak devam eder.

Oy Sandıkları ve Seçim Araç ve Gereçleri

Madde 46. Kongrelerde yapılacak seçimlere göre yeteri kadar sandık oluşturulur. Sandıkların konulacağı kapalı oy verme yeri hazırlanır. Kapalı oy verme yerlerinin her birinde masa veya benzeri gereçler ile kalem bulundurulur.

Birden fazla sandık kullanılan seçimlerde her sandığın üzerinde seçimi yapılan organın yazılı olduğu bir levha bulundurulur.

Seçim için gerekli tüm malzeme ile farklı renkteki oy zarfları kademe başkanlıklarınca hazırlanarak, oylama günü seçim kuruluna teslim edilir.

Kongre Gündemlerini Belirleme Yetkisi (Tüzük Md. 22)

Madde 47. Kongre gündemleri, ilgili kademe yönetim kurulunca belirlenir. Ancak en geç kongre divanı oluşturulup, gündem okunduktan hemen sonrasında kadar divan başkanlığına verilmiş ve kongrede hazır bulunan delegenin en az %5 i tarafından yapılan ilave gündem teklifleri, müzakereye açılır ve yapılacak oylama sonucuna göre karara bağlanır.

Üst kademelerce belirtilen konuların, alt kademe kongre gündemine alınması zorunludur.

Gündem prensip olarak aşağıdaki şekilde oluşturulur. Kongreye katılan parti üst yöneticileri ile milletvekillerinin konuşma sıraları ile gündemdeki yeri, duruma göre belirlenir.

GÜNDEM:

1. Açılış,
2. Kongre başkanlık divanı seçimi,
3. Saygı duruşu ve İstiklal Marşı'nın okunması,
4. Yönetim Kurulu faaliyet raporunun okunması,

5. Gelir-Gider hesap raporunun okunması,
6. Raporlar üzerinde görüşmeler,
7. Yönetim kurulunun ibrası,
8. Adayların tanıtımı,
9. Seçimler için tasnif komisyonu seçimi,
10. Seçimler:

Kongresi yapılan teşkilat kademesine göre;

- a) İl, ilçe veya belde başkanı seçimi,
- b) İl, ilçe veya belde yönetim kurulu asıl ve yedek üyelerinin seçimi,
- c) İl disiplin kurulu asıl ve yedek üyeleri seçimi,
- d) İl parti içi demokrasi hakem kurulu üyeleri seçimi,
- e) Büyük Kongre, il veya ilçe delegelerinin seçimi,
11. Dilek ve temenniler,
12. Kapanış.

Kongre Toplantı ve Karar Yeter Sayısı (Tüzük Md. 22)

Madde 48. Kongre Toplantı Yeter Sayısı; Kongrelerin toplantı yeter sayısı, üye tam sayısının dörtte biridir. İlk toplantıda yeterli katılım olmaması halinde, ikinci toplantı çoğunluk aranmadan katılanlarla yapılır.

Kongre Karar Yeter Sayısı; Kongrede kararlar, Tüzükte yazılı ayırık durumlar saklı olmak üzere, oylama- ya katılanların salt çoğunluğu ile alınır.

Kongrenin Açılışı (Tüzük Md. 22.d)

Madde 49. Kongrelerin açılışı şu şekilde yapılır:

1. Kongre başlamadan önce toplantı nisabı, yoklama cetvelindeki imzalar sayılmak suretiyle kongresi yapılan kademenin sekreteri ve en az 2 delegenin imzasını taşıyan bir tutanakla tespit edilir. Kongrenin açılışı, kongresi yapılan teşkilat kademesinin başkanı veya onun görevlendireceği kademe yönetim kurulu üyesi tarafından yapılır.
2. Divan başkanlığı için tek aday varsa oylama açık yapılır. Divan başkanlığına birden fazla aday varsa, divan başkanlığının nasıl seçileceğine kongre genel kurulu karar verir. Ancak, üye tam sayısının 1/10 unun yazılı istemi halinde divan başkanı gizli oyla seçilir. Böyle bir durumda 3 kişiden az olmayan sayım ve tasnif kurulu açık oylamayla oluşturulur.

Kongre Yönetmeliği

3. Seçilen divan başkanı yönetiminde bir divan başkan yardımcısı ile yeteri kadar kâtip üye seçimi açık oylamayla yapılarak divan oluşturulur.
4. Kongreyi, kongre başkanlık divanı adına divan başkanı yönetir. Divanda kararlar çoğunlukla alınır. Eşitlik olması halinde, divan başkanının katıldığı görüş uygulanır. Kongrenin düzen ve ahenk içinde yönetilmesini, parti tüzüğü ile ilgili yasalar ve mevzuata uygun olarak gerçekleşmesinin temini için gerekli önlemler almak ve düzeni sağlamak, kongre gündemini icra etmek, tutanağı düzenlemek ve muhafaza etmek, kongre başkanı ve divanın yetki ve görevidir.
5. Kongre divanını, divan başkanı temsil eder. SPK'nın 4. kısmında yazılı yasalara aykırı konuşma yapan veya davranışta bulunan herkese divan başkanı derhal müdahale ederek, delege olanların oy hakları saklı kalmak kaydıyla, salondan çıkarmaya kadar varan önlemler alır. Gerekli olması halinde toplantıya ara verir, dinleyici yerlerinin boşaltılmasını temin ederek düzeni sağladıktan sonra kongreyi kaldığı yerden devam ettirir.
6. Divan başkanı, divan tarafından onaylı kongre tutanak örneğinin bir nüshasını ekleriyle birlikte kongresi yapılan kademe başkanına, bir nüshasını ise kademe yönetimine teslim eder. Kongre, ilgili teşkilat kademe yönetim organının faaliyet ve hesapları ile yeni dönem bütçelerini müzakere edip karara bağlayan yeni yönetim organları ve üst kademe delegelerini seçen kuruldur.
7. İlgili kademenin en üst karar ve denetim organı olan kongrelerde; parti tüzük ve programı çerçevesinde yerel ve genel her türlü hizmet ve faaliyet hakkında görüşmeler yapabilir ve kararlar alınabilir. Kongresi yapılan yönetim ibrası karara bağlanır. İbra oylamasına ilgili yönetim kurulu başkan ve üyeleri katılamazlar.
8. Görüşmelerde istek sırasına göre söz verilir, üst kademe görevlilerine öncelik tanınır. İlçe ve il kongrelerinde çalışma raporu ile hesap raporları hakkında görüşme yapıp karar verilmeden seçimlere geçilemez. Kongreler çalışmalarını hızlandırmak üzere yeteri kadar komisyon kurabilir. Komisyon üye sayısı 3-7 arası olabilir. Her komisyon kendi üyeleri içinden bir başkan ve bir sözcü seçer.

Kongrelerin Görev ve Yetkileri

Madde 50. Kongrelerin görev ve yetkileri;

1. Kongre; ilgili teşkilat kademe yönetim organının faaliyet ve hesapları ile yeni dönem bütçelerini müzakere edilip karara bağlayan, yeni yönetim organlarını ve üst kademe delegelerini seçen kuruldur.

2. İlgili kademenin en üst karar ve denetim organı olan kongrelerde; parti tüzük ve programı çerçevesinde yerel, genel her türlü hizmet ve faaliyet hakkında görüşmeler yapılabilir ve kararlar alınabilir.
3. Yönetim kurulunun ibrası, kongrede karara bağlanır. İbra oylamasına, ilgili yönetim kurulu başkan ve üyeleri katılamazlar.
4. Görüşmelerde istek sırasına göre söz verilir. Üst kademe görevlilerine öncelik tanınır. Faaliyet ve hesap raporunda karşı oy yazısı olmayan yönetim kurulu üyesi, rapor aleyhine konuşmak için söz alamaz ve konuşamaz.
5. Kongrelerde aday olan özürölüler için kendilerini ifade edecek imkânlar ve ayrıca işitme özürölüler için tercümanlık hizmetleri gibi gerekli hizmetler, imkânlar ölçüsünde sağlanır.
6. Kongreler, gündemdeki konuların gerekli kıldığı çalışma komisyonları kurabilirler. Komisyonlar en az 3 en fazla 5 üyeden oluşur. Komisyonlar kendilerine havale edilen işlerle ilgili raporunu hazırlayıp kongre başkanlık divanına tevdi ederler. Gerekli görülürse komisyonun kendi üyeleri arasından seçeceği başkan, kongreye komisyon raporu ile ilgili takdimde bulunur.

Adaylık

Madde 51. Seçilme yeterliliğine sahip partili her üye, yer kaydı aranmaksızın, kongrede yapılacak seçimlerde aday olabilir veya aday gösterilebilir.

1. Adaylık başvurusu, divan oluştuktan sonra belli edilmiş süre dolmadan divana yapılır.
2. Divan başkanlığı, gündemin “seçimler” maddesinde veya daha önce aday başvurularının en son ne zamana kadar yapılabileceğini ilan eder ve ilan edilmiş saat gelince aday başvuruları için sürenin dolduğunu, varsa verilmesini tekrar duyurur ve sonraki aday başvurularını işleme koyamayacağını ilan eder.
3. Divan, aday başvurularını veriliş sırasına göre ayrı ayrı okumak suretiyle kongre genel kurulunun bilgisine sunar. Kongrede yapılacak seçimler, başladıktan sonra ara verilmeksizin sonuçlanıncaya kadar devam eder.
4. Divan; adaylıktan çekilme ve itirazlar varsa, karara bağlayarak adaylıkları kesinleştirir. Kesinleşmiş adaylar, okunmak suretiyle duyurulur ve ayrıca salonda uygun yerde ilan edilir. Divan tarafından onaylı liste örneği ise, hazır bulunan seçim kuruluna verilir.
5. Aday listelerinin kesinleşmesi için belli edilen süre içinde yapılacak yazılı çekilme beyanları, divanca kimlik tespiti ile tutanağa geçirilir ve hazırlanacak kesinleşmiş aday listesi tutanağında belirtilir.

6. Adaylıkların kesinleşmesinin ilanından sonra ve seçim süresince yapılacak yazılı çekilme beyanları, sayım dökümde nazara alınmaz. Ancak bunlardan seçilenler olur ise, istifa etmiş sayılırlar.

Adaylık ve Seçim Usulü

Madde 52. Adaylık ve seçim usulleri;

1. Organ ve delege seçimleri “liste yöntemi” ile yapılır.
2. Kademe başkan adayı, yönetim kurulu asıl ve yedek üye adayları ile belde, ilçe ve il kongrelerinde ayrıca üst kurul kongre delege asıl ve yedek adaylarını gösterir şekilde “liste yöntemi” esasına uygun öneri yapılmamış ise, her organ ve delegelikler için yapılan ferdi adaylıklar tamamlanıp kesinleştirildikten sonra, divanca soyadı esasına göre “çarşaf liste” sıralaması yapılır. Sıralamanın hangi soyadından başlayacağı çekilecek kur’a ile belirlenir. Böylece her organ için yapılan adaylıklar, ayrı sütunlar halinde tek veya birden fazla sayfada sıralanır. İsimlerin yanına işaret konacak kare veya daire boşluklara yer verilir ve yeteri kadar çoğaltılır. Birer örneği divanca onaylı yeterli sayıdaki listeler, mühürlenmek ve oy pusulası olarak kullanılmak üzere, zarflarıyla birlikte yetkili seçim kuruluna teslim edilir.
3. Çarşaf liste uygulamasında oylar, seçim kurulunca mühürlü listedeki isimlerin yanında yer alan kare veya daire içi işaretlenerek, mühürlü zarfa konduktan sonra sandığa atmak suretiyle kullanılır. Asıl ve yedekleri dâhil, seçilmesi gereken sayıdan fazla veya yarısından eksik işaretli oylar geçersizdir. Sayım döküm sonucu en çok oya göre yapılacak sıralama ile asıl ve yedekler belirlenir. Eşit oy halinde seçim kurulunca kur’a çekilir.
4. Adaylar, “liste yöntemi” ne uygun olarak önerilmiş ise, bu takdirde oylar, listenin zarfa konup sandığa atılması suretiyle kullanılır. Delege; oyunu, listeyi aynen veya listedeki aday veya adayları çizerek dilediği ferdi veya varsa diğer listelerdeki adaylardan yazmak suretiyle kullanabilir.
5. Oyların liste halinde kullanılmasında, listedeki adayların yarıdan fazlasının silme veya çizme sonucu boş bırakılmış olması yahut organ üye sayısından fazla ilave yapılmış olan liste halindeki oy pusulaları geçersizdir. Divan başkanınca kesinleştirilmiş aday listelerinde yer almayanlara verilecek oylar, nazara alınmaz.
6. Seçimlerin, liste yöntemi uygulanmak suretiyle yapılması halinde; ferdi adayların isimleri, soyada göre sıralanır ve ayrı bir kâğıda yazılarak oy kabin veya kabinlerinde asılı olmaları sağlanır.
7. Adaylıkların kesinleştirilmesinden önce usulüne uygun vaki çekilmeler sonucu, organ üye tam sayısının salt çoğunluğundan fazla boşalma olan listeler, liste olma özelliğini kaybeder.

8. Belde, ilçe ve il kongrelerinde bütün seçimler birlikte yapılır. Oylar, ‘çarşaf liste’ yönteminin uygulanır olması halinde; başkan aday veya adaylarının oyu bir zarfa, diğerlerinin hepsi ayrı bir zarfa konarak, ayrı sandıklara, imkân olmaması halinde aynı sandığa atmak suretiyle aynı anda kullanılır. Oylar aynı sandığa atılarak kullanılacak ise, zarfların farklı renkte olmalarına özen gösterilir.
9. Belde, ilçe ve il başkanlığı için tek aday olması, organ ve delege seçimleri için “liste” şartlarının varlığı halinde; aday isimlerinin baş tarafına kare veya daire oluşturulmasına gerek kalmaz. Adaylar, listede aday olarak gösterilen yere (asıl veya yedek üye) seçilmiş olurlar.

Kongrelerde Oy Hakkını Kullanma Şekli

Madde 53. Delege; nüfus cüzdanı, resimli üye kimlik kartı, ehliyet ve benzeri kimlik belgesini ibraz ederek, kesinleşmiş delege listesine göre delege olduğunu ispat ettikten sonra oy kullanmaya başlar. Kendisine mühürlü oy pusulası ve zarfı verilir, imzası alınır. Oyunu sandığa atar, imzası alınır ve kimlik belgesi iade edilir. Özürlüler; oylarını, ikinci derece yakınlıkta kan veya sıhri hisımlarının yardımlarıyla kullanabilirler.

Kongre Sonuçları ve Tutanaklarının Üst Organa Bildirilmesi

Madde 54. İlçe başkanları; kongre divan başkanı tarafından kendisine tevdi olunacak ilçe kongresi tutanak örnekleri ile kongrede yapılan seçim sonuçlarını gösteren seçim kurulu tutanak örneğini, itiraz süresi geçtikten, itiraz edilmiş ise sonuçlandıktan hemen sonra Teşkilat Başkanlığına gönderilmek üzere il başkanlığına verir. İl başkanlığı da il kongresiyle ilgili aynı bildirimini yapar.

BEŞİNCİ KISIM

Büyük Kongre (SPK Md. 14, Tüzük Md. 32)

Büyük Kongre (SPK Md. 14/5, Tüzük Md. 32)

Madde 55. Büyük kongre, partinin en üst karar ve denetim organı olup, il kongrelerince seçilmiş delegeler ile tabii delegelerden oluşur.

Büyük Kongre Delegeleri (Tüzük Md. 33)

Madde 56. Büyük Kongre, il kongrelerince seçilmiş delegeler ile tabii delegelerden oluşur. Seçilmiş delegeler toplamı, TBMM üye tam sayısının iki katından fazla olamaz.

- 1) Büyük kongrenin seçilmiş delegeleri; TBMM üye tam sayısının iki katından fazla olmamak üzere, il kongrelerince seçilmiş delegelerdir. Her ilin kaç adet seçilmiş delege ile büyük kongrede temsil olunacağı aşağıda yazılı usul ve esaslara göre belirlenir.

Kongre Yönetmeliği

- a. Seçilmesi gereken toplam delege sayısının yarısı olan 550 delegelik illerden seçilecek milletvekili sayısına göre illere tahsis edilir. Tahsisten sonra kalan delege sayısının, partinin son milletvekili genel seçiminde almış olduğu toplam oya bölünmesiyle katsayı elde edilir. Katsayının, partinin ilde almış olduğu toplam oyla çarpımı sonucu bulunacak rakam ile tahsisin toplamı, o il kongresinde seçilecek büyük kongre delege sayısını oluşturur.
 - b. Büyük kongrenin yapılacağı tarihe göre, partinin katılacağı genel seçim olmamış veya partinin seçimlere katılmamış olması gibi hallerde, her il seçmesi gereken milletvekili sayısının iki katı delege ile büyük kongrede temsil edilir.
 - c. İl kongrelerinde ilin kaç adet büyük kongre delegesi seçeceği, Teşkilat Başkanlığınca hesaplanır ve MYK'ca onaylandıktan sonra il başkanlıklarına bildirilir. Hatalı hesaplamalar, aynı yöntemle düzeltilir. Seçilmiş büyük kongre delegelerinin görevi, bir sonraki olağan kongreye katılacak delegelerin seçimine kadar devam eder. Büyük Kongre delegelerinin seçimi SPK'nın 21 inci maddesi uyarınca yapılır.
- 2) **Büyük Kongrenin Tabii Üyeleri (SPK Md. 14/3):** Parti üyelikleri kesintiye uğramadan devam eden parti kurucuları, parti üyesi bakanlar ve milletvekilleri, partinin genel başkanı, Merkez Yönetim Kurulu üyeleri, merkez disiplin kurulu başkanı ve üyeleri, büyük kongrenin tabii üyeleridir. Taşydıkları sıfat dolayısıyla büyük kongre üyesi olan kimseler, ayrıca il kongrelerince delege olarak seçilemezler (SPK. Md. 14/4).
- 3) **Büyük Kongre Onur Üyeleri:** Görevde bulunan Genel Merkez Parti İçi Demokrasi Hakem Kurulu başkanı ve üyeleri, parti ile üyelik bağı devam etmek kaydı ile Genel Başkanlık, Başbakanlık, Bakanlık, TBMM üyeliği, Merkez Yönetim Kurulu Üyeliği, Merkez Disiplin Kurulu Başkan ve Üyeliği, Parti İçi Demokrasi Hakem Kurulu Başkan ve Üyeliği, Genel Merkez Kadın ve Gençlik Kolları Başkanlığı yapmış olanlar büyük kongrenin onur üyesidirler. Bunlar kongrede söz alabilir, fakat delegelik sıfatı olmadan oy kullanamazlar.

Büyük Kongre Gündemi ve Delege Listesinin İlanı (Tüzük Md. 34)

Madde 57. Büyük Kongrenin gündemi Genel Sekreterlikçe hazırlanır. Kongrenin tarihi, yeri ve saati, nisap olmaz ise, ertesi gün yapılacak ikinci toplantının tarihi, yer ve saati en az 15 gün önceden elektronik posta ve toplu SMS yolu ile ilan edilir ve il başkanlıklarına yazı ile bildirilir. Ayrıca kongrenin tarih, yer ve saati, gerekli güvenlik önlemlerinin alınması için en az 7 gün önce yetkili mülki amirliğe bildirilir.

Genel merkez teşkilat başkanlığı, seçilmiş ve tabii delegeler belli olacak şekilde, büyük kongre listesini ve gündemi, yetkili seçim kuruluna kongreden 15 gün önce vermek suretiyle Tüzüğün 22/b maddesinde belirtilen askı ve ilanları, büyük kongre açısından aynen ikmal eder. Böylece yetkili seçim kurulunca onaylanarak kesinleşen liste, büyük kongrenin delege yoklama listesini oluşturur.

Büyük Kongrenin Açılışı, Toplantı ve Karar Yeter Sayısı, Divan Başkanlığı Seçimi ve Genel Başkan'ın Açılış Konuşması (Tüzük Md. 36)

Madde 58. Büyük Kongre Parti Genel Sekreterinin yapacağı yoklamadan sonra delege tamsayısının salt çoğunluğunun katılımı ile açılır. İlk çağrı üzerine salt çoğunluk sağlanmadığı takdirde ikinci çağrı üzerine yapılan toplantıda katılan delegelerle yapılır.

İl ve ilçe kongrelerine ilişkin ortak hükümler faslında yer alan kongrenin açılışı, toplantı ve karar yeter sayıları, divan başkanı seçimi, divan heyetinin oluşumu ile kongre divanının yetki ve görevlerine ilişkin hükümler, Büyük Kongre hakkında da aynen uygulanır.

Büyük kongrede, gündeme geçmeden önce bir divan başkanı ve kararlaştırılan sayıda başkan yardımcısı ve kâtip üye seçilerek kongre divanı teşkil edilir.

Büyük Kongrede; kongre divanı oluşup, gündem okunduktan sonra, açış konuşmasını yapmak üzere Genel Başkana söz verilir. Genel Başkanın konuşmasını müteakip Başkanlık Divanınca faaliyet raporları okunur.

Komisyon Oluşturulması, Gündem Maddelerinde Değişiklik ve Kongre Müzakereleri (SPK Md. 14/Son, Tüzük Md. 37)

Madde 59. Faaliyet raporlarının okunmasını müteakip,

- 1) İşin önem ve niteliği itibarı ile gündemde komisyon kurulmasına yer verilmiş veya usulüne uygun teklifle komisyon kurulması gündeme alınmış ise, Divan, Genel Başkanın konuşmasının ardından, Genel Kurul'da aksine bir karar olmazsa beşer kişiden oluşacak komisyon üyelerinin seçimini, açık oylama ile gerçekleştirir. Her komisyon 1 başkan, 1 sözcü ve 1 raportör seçerek çalışmalarına başlar.
- 2) Bu komisyonların çalışma zamanı, gündem maddesinin görüşülmesini aksatmayacak şekilde divan heyeti tarafından belirlenir. Belirlenen sürede raporun hazırlanıp sunulmamış olması, tek başına kongrenin uzaması nedeni olarak öne sürülemez.
- 3) Komisyonlar üye tam sayısı ile toplanır ve salt çoğunlukla karar alır. Komisyonlar belli edilmiş süre içinde raporunu hazırlar ve Genel Kurula sunulmak üzere kongre divan başkanlığına teslim eder. Komisyon raporları görüşülür ve oylanır. Genel Kurulca kabul edilen komisyon raporları, Genel Kurul kararı niteliği kazanır.

Kongre Yönetmeliği

- 4) Büyük Kongre çalışmalarıyla ilgili olarak, MYK; belli konuların daha önce oluşturulacak komisyonlarca incelenmesini ve rapora bağlanmasını kararlaştırabilir. Bu takdirde 5 kişilik komisyon; ilçe, il, merkez ve yan kuruluşları temsil edecek şekilde büyük kongre delege sıfatı taşıyanlar arasından MYK'ca oluşturulur. Komisyonlar bu şekilde oluşturulmuş ise, Genel Kurulda sadece raporların müzakeresi ve oylaması yapılır.
- 5) Büyük kongrede kurulabilecek komisyonlar şöyle olabilir:
 - a. Tüzük komisyonu
 - b. Program ve partinin genel politikalarıyla ilgili teklifleri inceleme komisyonu(parti meseleleri komisyonu)
 - c. Toplumu, devleti, kamu faaliyetlerini ilgilendiren teklifleri inceleme komisyonu (ülke menfaatleri komisyonu)
 - d. Hesap ve bütçe komisyonu
 - e. İtiraz ve şikâyetleri inceleme komisyonu
- 6) Büyük Kongrede ilan edilmiş gündem maddeleri arasında sıra değişikliği veya başka bir konunun gündeme alınması, Genel Kurul kararları ile mümkündür. Gündem değişikliği taleplerinin görüşüp karara bağlanabilmesi için yazılı olarak kongre açılış başkanlığına veya gündemin okunmasından hemen sonra Divana verilmiş olması zorunludur.
- 7) Parti tüzük ve programında değişiklik yapılmasına ilişkin veya parti politikalarını ilgilendiren gündem maddesi tekliflerinin müzakereye açılabilmesi için bu tekliflerin başkan veya MYK yahut Büyük Kongre delegelerinin en az 1/5 i tarafından önerilmiş olması gerekir.
- 8) S.P.K. nın 14üncü maddesinin son bendinin ikinci cümlesinde yer alan konularla ilgili müzakere şartı oluşan teklifler, büyük kongrenin seçeceği bir komisyonda görüşüldükten sonra komisyon raporu ile birlikte incelenir ve karara bağlanır.
- 9) Müzakereler, gündem sırasına göre yapılır. Müzakerelere katılım talep sırasına göre yürütülür. Parti Genel Başkanına, BD ve MYK adına söz isteyen kurul üyesine, Komisyon Başkanı ve sözcülerine konuşmada öncelik verilir. Faaliyet raporuna muhalefet şerhi bulunmayan MYK üyesi, faaliyet raporu aleyhine söz alamaz ve konuşamaz.
- 10) Seçimler, gündemin 'kapanış' şeklindeki son maddeleri hariç, gündemin en son maddeleri olarak yapılır. Büyük kongre için tek bir gün ön görülmüş ise, kongre gündem maddeleri bitinceye kadar kongreye aralıksız devam edilir.

Büyük Kongrede Adaylık, Seçim Hazırlıkları, Seçimler ve Seçim Tutanakları (SPK Md. 14/, 21, Tüzük Md. 38)

Madde 60. Büyük Kongrede;

- 1) Genel Başkan, MYK ile Merkez Disiplin Kurulunun asil ve yedek üye seçimleri ile Parti İçı Demokrasi Hakem Kurulunun üye seçimleri yapılır.
- 2) Büyük Kongre delegeleri olsun veya olmasın, partiye kayıtlı her üye, parti organlarına aday olabilir veya aday gösterilebilir. Genel başkan aday olmak için, üye tam sayısının en az 1/5'inin yazılı önergesi gerekir. Bu öneri noter, divan başkanlığı veya divan başkanlığının görevlendireceği üyenin gözetiminde imzalanır. Aynı kişi, aynı kongrede seçimi yapılacak farklı organlara aynı anda aday olmaz ve aday gösterilemez. Böyle bir durumda divan başkanı tarafından adaya tercih yapması gerektiği bildirilir. Tercih yapmayan adayın hiçbir adaylığı işleme konmaz. Ancak Genel Başkanlık seçimini kazanamayan partili, diğer organ seçimleri için aday olabilir.
- 3) Büyük Kongrede, Genel Başkan, MYK ile Merkez Disiplin Kurulunun ve Parti İçı Demokrasi Hakem Kurulunun asil ve yedek üye seçimleri yapılır. Bu seçimler yargı gözetimi ve denetimi altında gizli oy, açık tasnif esasına göre büyük kongre delegelerince yapılır. Yetkili seçim kurulu başkanı, Tüzüğün 23 üncü maddesinde belirtilen nitelik ve sayıda yeteri kadar sandık seçim kurulu oluşturur.
- 4) Büyük Kongrede, Genel Başkan Seçimi hariç, diğer bütün seçimler aynı anda ve birlikte yapılır. Seçilecek organlara adaylık başvurusu için Divan Başkanlığınca belli bir süre tespit edilerek Kongreye duyurulur. Bu süre sonunda adaylar ilan edilir.
- 5) Parti Genel Başkanlığı için aday gösterilenler ayrı ayrı oy pusulalarını yeteri kadar çoğaltarak süresi içinde Kongre Divan Başkanlığına verirler. Parti organları için adaylıklarda ayrı renk ve şekillerde asil ve yedekleri gösterilmek suretiyle, ayrı ayrı oy pusulaları düzenlenip yeterince çoğaltıldıktan sonra Kongre Divan Başkanlığına vererek seçimlere katılırlar. Bu suretle düzenlenmiş olan oy pusulalarından, organlara göre Tüzüğün belirlediği üye tam sayısından çok, yarısından eksik asil ve yedek üye yazılamaz. Buna aykırı düzenlenmiş oy pusulaları ile delegelerce elle çizilmek ya da eklenmek sureti ile düzenlenmiş oy pusulaları, tasnif sırasında geçersiz sayılır.
- 6) Divana verilen müstakil listeler dışında münferit aday olanlar, aday oldukları organlara göre divan başkanlığınca tasnif edilir, bu adayların isimlerinin müstakil listelerde bulunup bulunmadığı araştırılır. Müstakil listelerde isimleri bulunmayan münferit adaylar, aday oldukları organlara ve soyadı alfabetik sırasına göre sıraya koyulur. Sıraya konan münferit

Kongre Yönetmeliği

adayların başına ‘ortak liste’ ibaresi yazılarak ve her ismin karşısına bir işaret karesi konularak liste bastırılır. Bu listeye yedek üye yazılmaz. Divan tarafından diğer müstakil listelerle birlikte mühürlenip oy pusulası haline getirilmek üzere seçim kuruluna verilir. Bu listede aday olarak yazılanların sayısı, seçilecek organın asil üye tam sayısından fazla ise, delege, seçilecek organın sayısı nispetinde isimlerin önüne işaret koymak suretiyle oyunu kullanır. Bu listede aday olanların sayısı, seçilecek organın asil üye tamsayısının yarısından az ise, bu takdirde delege, istediği kadar ismin önüne işaret koyarak seçer. Her işaret bir oy sayılır.

- 7) Aynı organ için birden çok listede ismi bulunan adayların aldıkları oylar, bu listeden aldıkları oyların toplanması ile bulunur. Her bir organın asil adayları kendi aralarında, yedek adayları da kendi aralarında aldıkları oy sayısına göre sıraya konulur. Bu sıralamadan o organ için Tüzüğün tespit ettiği sayıda asil üyeler arasından asiller, yedek üyeler arasından yedekler ayrılarak seçildikleri ilan edilir. Büyük kongrede seçimler S.P.K. nın 21 inci maddesindeki esaslara göre yapılır ve ilçe seçim kurulunca kongrede yeteri kadar sandık kurulu bulundurulur. Seçimler serbest, eşit, tek dereceli, gizli oy, açık sayım ve döküm esasına göre yapılır.
- 8) Kongrede bulunan delegelerin tamamı oy kullandıktan ve sandık kurulunca yapılan uyarıyı takiben oy kullanacak başka seçmen delege kalmadığı anlaşıldıktan sonra, durum sandık kuruluna tutanakla tespit edilir, sandıklar açılır ve oy sayımına başlanır.

Büyük Kongre Tutanakları

Madde 61. Büyük Kongreye ait bütün belgeler ve tutanaklar kongre divanınca imzalanır. Kongre sonunda Divan Başkanı tarafından dizi pusulasına bağlanarak Parti Genel başkanına teslim edilir. Seçim sandık kurulunca açıklanan seçim sonuçları da kongre tutanaklarına geçirilir.

Büyük Kongre Seçimleri İle İlgili İtiraz (SPK Md. 21/10, 11, Tüzük Md. 39)

Madde 62. Büyük Kongre seçimlerinde, seçimin devamı sırasında yapılan işlemler ile seçim sonuçlarına karşı, tutanakların düzenlenmesinden itibaren 2 gün içinde seçim kurulu başkanına itiraz edilebilir. Bu itirazlar hâkim tarafından aynı gün incelenir ve kesin olarak karara bağlanır. Hâkim kararı, seçimlerin iptali ve yenilenmesi yönünde ise, seçimler için belirleyeceği günde kongrede kesinleşmiş aday listelerine göre yeniden, sadece seçimler yapılır.

Genel Başkan Seçimi (SPK Md. 15 Tüzük Md. 38, 42)

Madde 63. Genel başkan adayı olmak için, üye tam sayısının en az 1/5'inin yazılı önergesi gerekir.

- 1) Parti Genel Başkanı, Büyük Kongrece S.P.K.'nın 15 inci ve 21 inci maddeleri uyarınca Büyük Kongre tarafından, gizli oyla ve üye tam sayısının salt çoğunluğu ile seçilir; daha sonraki Büyük Kongrede yeniden aday olabilir. Genel başkanlık için birden fazla aday varsa ve ilk iki oylamada hiçbir aday salt çoğunluğa ulaşamamış ise, üçüncü oylamada en çok oy alan aday Genel Başkan seçilir.
- 2) Adaylık başvuruları, büyük kongre divan başkanlığına yapılır. Divan başkanlığı, adaylık başvurularını Tüzüğün 38 inci maddesine göre ilan edip kesinleştirir. Birden fazla aday olması halinde her aday için ayrı oy pusulası kullanılır. Oy pusulalarının farklı renkte olmasına özen gösterilir.
- 3) Büyük kongre gündeminin 'seçimler' maddesinde, önce genel başkan seçimi yapılır. Genel başkan seçimi tamamlanmadan diğer organ seçimlerine geçilemez. Seçilen genel başkan, yerine yenisi seçilinceye kadar görevine devam eder.
- 4) Genel başkanlığın herhangi bir sebeple boşalması halinde, büyük kongre toplanıncaya kadar BD ile MYK birlikte toplanarak, partiyi temsil yetkisini, müşterek kuruldan seçecekleri bir üyeye tevdi ederler. Yeni Genel Başkanı seçmek üzere en geç 45 gün içinde Büyük Kongre'ye gidilir.

YEDİNCİ BÖLÜM

Yan Kuruluşların Delegeleri ve Kongreleri

Yan Kuruluşların Kongre Seçimlerine İlişkin Esaslar

Madde 64. Kadın ve gençlik kolları kademe organları üyelerinin asil ve yedek sayıları ile kongre delegelerinin seçilmiş ve tabii delege sayıları, partide muadili teşkilat kademesi ve kongresinin aynısıdır. Ancak, partinin ilgili genel başkan yardımcısının olurlarını almak kaydıyla, ilgili kolun Merkez Yönetim Kurulu kademe organı üye sayıları ile kongre delege sayılarını arttırmaya veya azaltmaya yetkilidir.

- 1) Kadın ve gençlik kolları olağan kongre takvimi, iki yıldan önce ve üç yıldan sonra olmamak, parti kademe kongrelerinin yapılmasını engellemeyecek ve parti büyük kongresinden önce tamamlanmış bir zamanda olmak üzere, partinin teşkilattan sorumlu genel başkan yardımcısının olurlarına göre, kolun merkez yönetim kurulunca kararlaştırılır. Kararlaştırılan takvime göre il kongre tarihleri, kolun merkez yönetim kurulunca, ilçelerin kongre tarihleri, kolun il yönetim kurulunca, beldelerin kongre tarihleri ise kolun ilçe yönetim kurulunca kararlaştırılır.

Kongre Yönetmeliği

- 2) Kadın kolları delege seçimleri ve kongreleri, partinin o yerde kurulu kademe yönetim kurulunun gözetim ve denetimi altında yapılır. Parti teşkilat kademe delege seçimleriyle ilgili seçim kuruluna atfolunan tüm onay ve yetkiler, parti kademe yönetim kurulu tarafından kullanılır. Ancak seçim işlem ve sonuçlarıyla ilgili itirazlar, partinin bir üst kademe yönetim kurulu başkanı tarafından iki gün içinde kesin olarak karara bağlanır.
- 3) Tüzüğün, parti teşkilat kademe kongreleriyle ilgili kongre hazırlıkları, divan oluşumu, adaylık, adaylıkların kesinleşmesi, aday listeleri, oy pusulaları, oy şekli, oyların sayım ve dökümü, organ üyeleri arasında iş bölümü, boşalmaların doldurulması hallerini düzenleyen hükümleri, eş düzey kadın ve gençlik kolları organları hakkında da uygulanır.
- 4) Kadın ve kollarının genel merkez kongreleri ise, parti Merkez Yönetim Kurulu'nun olur verdiği tarihte ve onun gözetim ve denetimi altında yapılır. Merkez kongresiyle ilgili delege liste onayı, seçim işlem ve sonuçlarına dair itirazları incelemek ve sonuçlandırmak, parti Merkez Yönetim Kurulu tarafından yapılır ve kesin olarak karara bağlanır.
- 5) Tüzüğün, parti teşkilat kademe kongreleriyle ilgili kongre hazırlıkları, divan oluşumu, adaylık, adaylıkların kesinleşmesi, aday listeleri, oy pusulaları, oy şekli, oyların sayım ve dökümü, organ üyeleri arasında iş bölümü, boşalmaların doldurulması, organın düşmüş sayılması halini düzenleyen hükümleri, kadın kolları organları hakkında da uygulanır.
- 6) Kongrelerde kullanılacak oy pusula ve zarfları seçim kurulu mührü yerine, gözetim ve denetimi yapan parti kademe organının mührü ile mühürlenir.
- 7) Yan kuruluş kongreleri, eş düzey yönetim kademesi kongreleri ile birlikte veya ayrı yapılmasını belirleme yetkisi MYK'ya aittir. Bu yetki, il yönetim kurullarına da devredilebilir.
- 8) Yan kuruluş kongrelerinin yapılmamış olması, esas teşkilat kademe kongrelerinin yapılmasına engel teşkil etmez.

Yürürlük

Madde 65. Yönetmelik hükümleri MYK'ca kabul edildiği tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 66. Yönetmelik hükümlerini BD yürütür.

MERKEZ PARTİ Üye Kabul ve Kayıt Yönetmeliği, MYK'nin 21/01/2015 gün ve 51 sayılı kararı ile kabul edilmiştir.

İLAN

..... İlçesine bağlı köy ve mahallelerde yapılacak kongre delege seçimlerinin tarih, yer ve zamanını bildirir ilandır.

[illegible]

EK –2

MERKEZ PARTİSİ
Köy ve Mahalle
DELEGE SEÇMEN LİSTESİ

SEÇİM YAPILACAK	İl		SEÇİMİN YAPILACAKI	Yer	
	İlçe			Tarih	
	Belde			Saat	
	SEÇİLECEK DELEGE SAYISI				
	Köy veya Mahalle			Asil	
			Yedek		
ÜYELİK BİLGİLERİ					

Sıra No	Adı Soyadı	Doğum Yeri	Doğum Tarihi	Mesleği veya Sanatı	İkametgâh Adresi	1. İmza	2. İmza

EK - 3

MERKEZ PARTİSİ

**Köy ve Mahalle Delege Seçimlerinde Sandık Kurulunca Düzenlenecek
OY SAYIM VE DÖKÜM CETVELİ**

İli	
İlçesi veya Beldesi	
Köy veya Mahallesi	
Sandık Numarası	
Delege seçmen sayısı	
Oy kullanan seçmen sayısı	
İmha edilen zarf sayısı	
Geçersiz oy sayısı	
Geçersiz zarf sayısı	

SEÇİMİN YAPILDIĞI	
Yer	
Tarih	
Saat	

SEÇİLECEK DELEGE SAYISI	
Asil	
Yedek	

SONUÇLAR

Kongre Yönetmeliği

SIRA NO	ADI SOYADI	ALDIĞI OY	
		Rakamla	Yazıyla

NOT: Önce liste olarak önerilen adaylar, sonra ferdi adaylar başvuru sırasına göre yazılacaktır.

EK - 4

MERKEZ PARTİSİ

**Köy ve Mahalle Delege Seçimlerinde Sandık Kurulunca Düzenlenecek
DELEGE SEÇİM TESBİT TUTANAĞI**

İli	
İlçesi veya Beldesi	
Köy veya Mahallesi	
Sandık Numarası	
Delege seçmen sayısı	
Oy kullanan seçmen sayısı	

SEÇİMİN YAPILDIĞI	
Yer	
Tarih	
Saat	

SEÇİLECEK DELEGE SAYISI	
Asil	
Yedek	

[illegible]

Sayım ve döküm sonucunda adayların almış oldukları oylara göre seçilen delegelerin tespitine dair üst kurula verilmek üzere tanzim edilen bu tutanak tarafımızdan imzalandı. .. /.. /....

BAŞKAN

Üye

Üye

MERKEZ PARTİ SEÇİM İşLERİ YÖNETMELİğİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç

Madde 1. Bu yönetmeliğin amacı; Merkez Parti'nin seçim ve adaylık işlerine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

Madde 2. Bu Yönetmelik, milletvekili ve mahalli idareler genel, kısmî ve ara seçimlerinde Genel Merkez yoklaması ile seçim kurullarının denetimi altında yapılacak olan Önceşim veya Teşkilat Yoklamasında seçmen olabileceklerin belirlenmesi, adayların tespiti, nitelikleri ve başvuruları ile bu konularda yapılacak itirazlara ilişkin usul ve esasları kapsar.

Hukuki dayanak

Madde 3. Bu Yönetmelik, Merkez Parti Tüzüğü'nün 81. Maddesinin verdiği yetkiye dayanılarak düzenlenmiştir.

Tanımlar

Madde 4. Bu Yönetmelikte geçen;

- a. **Parti:** Merkez Parti'yi
 - b. **Tüzük:** Merkez Parti Tüzüğünü,
 - c. **Üye:** Merkez Parti üyesini,
 - d. **MYK:** Merkez Yürütme Kurulu'nu,
 - e. **SPK:** Siyasi Partiler Kanunu'nu
 - f. **YSK:** Yüksek Seçim Kurulunu,
 - g. **Teşkilat:** Merkez Parti'nin tüm birimlerini,
 - h. **Kademe:** Tüzüğün 18. maddesinde belirtilen teşkilat organlarını,
 - i. **Genel merkez:** Merkez Parti Genel Merkezini,
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Seçimlere Katılma, Aday Tespit Usulleri, Listelerin Hazırlanması

Seçimlere Katılmada Karar Yetkisi

Madde 5. (1) Merkez Parti'nin, Ülke'de yapılacak her türlü seçime; tamamen veya kısmen tek başına katılıp katılmamasına MYK karar verir. Ancak, kısmi katılma kararının MYK üye tamsayısının en az 2/3 çoğunluğu ile alınmış olması gerekir (Tüzük Md. 71).

(2) MYK, seçimlere ilişkin adaylık başvuru ve şartlarını her seçime özgü olacak şekilde ayrı ayrı belirlemeye de yetkilidir.

Aday Tespit ve Sıralama Usulleri

Madde 6 - (1) Aday adaylarının, aday liste sıralarının tespiti için üç usul kullanılır. Bunlar:

- a) Önseçim
- b) Teşkilat Yoklaması
- c) Merkez Yoklaması,

usulleri şeklindedir. Hangi seçim çevresinde, hangi usulün, aynı anda, ayrı ayrı veya bir arada nasıl ve ne zaman uygulanacağına MYK karar verir.

(2) Önseçim ve Teşkilat Yoklaması usullerinde, yargı gözetiminin bulunması ve o çevredeki partiye kayıtlı tüm üyelerin aday belirleme seçmeni olması, gizli oy açık tasnif ile adayların sırasının belirlenmesi esastır. Milletvekili seçimlerinde, **seçim çevrelerinin en az %80'inde önseçim veya teşkilat yoklaması usullerinin uygulanması için azami özen gösterilir** (Tüzük Md. 73).

Aday Tespitine İlişkin Bildirim

Madde 7- (1) Partinin gerek milletvekili, gerekse mahalli idareler seçimleri için hangi seçim çevrelerinde, hangi usul ve esaslarla aday tespiti yapacağı Genel Merkez tarafından Yüksek Seçim Kuruluna bildirilir. Bu bildirim, İl Seçim Kurulları aracılığı ile İlçe Seçim Kurullarına iletilir (SPK Md. 37).

(2) Bildirim, Yönetmelik ekinde yer alan örnek 1 numaralı forma göre yapılır.

Aday Listelerinin Doldurulması Usulü

Madde 8- (1) İstifa, ölüm veya kısmi iptal gibi nedenlerle aday listelerinde meydana gelecek eksilmeler; ilgili sıralamaların ön seçim veya teşkilat yoklaması usullerinden biri ile yapılmış olması halinde, boşluk liste sonuna kaydırılarak en

Çok oy almış liste dışı adayın listeye dâhil edilmesi usulüyle doldurulur (Tüzük Md. 74).

(2) Önceşim veya teşkilat yoklaması, tünden veya seçim çevresi ölçeğinde en az 1/3 oranında iptal edilmiş ise, boşalan adaylıkları tamamlamaya MYK yetkilidir (Tüzük Md. 74/2).

(3) Merkez yoklaması usulü ile yapılan listelerde meydana gelebilecek boşalmalarda liste kaydırması yapılmaz. Boşalan sıra MYK’nun belirlediği ismin Yüksek Seçim Kuruluna bildirilmesi usulüyle doldurulur (Tüzük Md. 74/3).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Adaylık Başvuruları

Adaylık Başvuru Tarihleri

Madde 9. Milletvekili ve yerel seçimlerde adaylık başvuru tarihleri, MYK tarafından kararlaştırılır ve ilan edilir.

Adaylığa İlişkin Yasaklar

Madde 10. (1) Bir kimse, aynı zamanda, önceşimlerde ve merkez adaylığında değişik siyasal partilerden veya aynı partiden, aynı seçim için birden fazla seçim çevresinden önceşime katılamaz (Siyasi Partiler Kanunu Md. 40).

(2) Bir kimse, bir partiden önceşim veya merkez adaylığı yoklamasına katıldıktan sonra başka bir partiden merkez adayı gösterilemez ve partisinden istifada etmedikçe bağımsız aday olamaz.

Alt Kademe Teşkilat Yöneticisinin Aday Adaylığı

Madde 11- Adayların “önceşim” veya “teşkilat yoklaması” usullerinden birisi ile belirlendiği hallerde; görev yaptıkları yerden aday adayı olan alt kademe teşkilat başkan ve yönetim kurulu üyelerinin; seçim takviminde belirtilen süre içinde görevlerinden istifaları zorunludur (SPK Md. 40/4 - Tüzük Md.79).

Partide Kayıtlı Olmayanların Adaylık Başvurusu

Madde 12. Milletvekili ve yerel seçimlere aday adaylığı için parti üyesi olma şartı aranmaz. Parti üyesi olmadan aday gösterilip seçilenler, parti üyeliliğine alınmış sayılırlar. Milletvekili seçilenlerin üyelik kayıtları, Tüzüğün 11. maddesi gereği Genel Merkezce ikmal ettirilir. Diğerleri ise, üyelik kaydı için gereken evrakları, seçim sonuçlarının ilanından sonra on gün içinde ilgili ilçeye verirler ve kayıt işlemlerini ikmal ettirirler (Tüzük Md. 80).

Adaylık Başvuru Usulü

Madde 14. Adaylık başvuruları, bu Yönetmelik ekinde yer alan örnek 2 numaralı form doldurulmak suretiyle yapılır.

Seçim İşleri Yönetmeliği

a) Milletvekili Adaylık Başvurusu

b) Milletvekilliği için adaylık başvurusu; MYK başka türlü karar vermiş olmadıkça, doğrudan Genel Merkezdeki Seçim İşleri Başkanlığına veya il başkanlıklarına bizzat yapılır.

c) Yerel Seçimlerde Adaylık Başvurusu

Yerel Seçimlerde adaylık başvuruları;

1) Büyükşehir ve il belediye başkan adaylığı için MYK başka türlü karar vermiş olmadıkça, doğrudan Genel Merkezdeki Seçim İşleri Başkanlığına veya il başkanlıklarına,

2) İlçe ve belde belediye başkan adaylığı için ilgili il başkanlıklarına,

3) Belediye ve il genel meclisi adaylığı için ilgili ilçe başkanlıklarına, bizzat yazılı olarak yapılır.

Milletvekilliği, büyükşehir ve il belediye başkan adaylığı için il başkanlıklarına yapılan başvurular; adayların evrakları tamamlanarak derhal Genel Merkeze gönderilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM Adaylık İşlemlerine İlişkin Esaslar

BİRİNCİ KISIM

İlkeler

Önseçim Yöntemi ile Aday ve Liste Sıralaması Yapmak (Tüzük Md. 73/3)

Madde 15. (1) Önseçim, her seçim çevresinde Siyasi Partiler Kanunu'nda yazılı usul ve esaslara göre yapılır.

(2) Bu seçimde, o seçim çevresinde partiye kayıtlı bütün üyeler ön seçim seçmenidirler. Üyelerin listesi, parti üye kayıt defteri ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nca seçim kurullarına gönderilen listelerin karşılaştırılması suretiyle tespit edilir.

(3) İlçe Seçim Kurulları, seçmen olan üye kayıt listesini ön seçim gününden en az 30 gün önce Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'ndan almış olmalıdır.

(4) Bu listeler, ön seçim gününden en az 30 gün önce İlçe Seçim Kurulu ve partinin ilçe yönetim binasında uygun yerlere asılarak ilan edilir.

(5) Parti üyeleri, bu listelere 15 gün içerisinde itiraz edebilir. İtirazları İlçe Seçim Kurulu inceler ve en geç 2 gün içerisinde kararını verir. Bu kararlar kesindir.

Karara göre gerekli düzeltmeler yapılır.

Teşkilat Yoklaması Yöntemi ile Aday ve Liste Sıralaması Yapmak (Tüzük Md. 73/4)

Madde 16. (1) Teşkilat yoklaması; “teşkilat yoklaması seçmeni” olarak nitelenen partililer tarafından, Siyasi Partiler Kanununda yazılı usul ve esaslara göre yargı gözetim ve denetimi altında gizli oy, açık tasnif esasına göre, aday ve liste sıralamasının yapılmasıdır

Teşkilat yoklaması seçmenleri, yoklamanın yapılacağı seçim çevresindeki ilçe teşkilatına kayıtlı aşağıda yazılı Parti üyelerinden oluşur:

- a) Parti kurucuları,
- b) Partili eski bakan ve milletvekilleri,
- c) Partinin eski belediye başkanları (İl, ilçe, belde)
- d) Partinin eski il, ilçe, belde başkanları,
- e) Çevrenin partili bakan ve milletvekilleri,
- f) Partinin teşkilat kademe başkan ve yönetim kurulları asil üyeleri,
- g) Partinin disiplin kurullarının başkan ve asil üyeleri,
- h) Partinin il genel meclisi asil üyeleri,
- i) Partinin belediye başkanları ve belediye meclis üyeleri,
- j) Partili köy ve mahalle muhtarları,
- k) İlçelerin il kongre delegeleri,
- l) İllerin büyük kongre delegeleri,
- m) Kongrelerini yapmış yan kuruluş başkan ve yönetim kurulu asil üyeleridir.

İl içinde birden fazla seçim çevresi olması halinde, yukarıda yazılı “teşkilat yoklama seçmenleri”; üye olarak kayıtlı olduğu ilçenin yer aldığı seçim çevresinde ve sadece bir oy kullanabilir. Partili bakan ve milletvekilleri ise, tek olan oylarını, il içinde dilediği seçim çevresinde kullanabilir.

Merkez Yoklaması Usulü ile Aday ve Liste Sıralaması Yapmak

Madde 17. Merkez yoklaması usulü; aday adaylıkları kabul edilenlerin, seçim çevrelerine göre aday ve liste sıralamalarının, doğrudan MYK tarafından yapılmasıdır (Tüzük Md. 72/2).

İKİNCİ KISIM

Seçimler

Önseçim İlçe Seçim ve Sandık Kurullarında Görevlendirilecek Partili Üyeler (SPK Md. 41)

Madde 18 – (1) Önseçim İlçe Seçim Kurulunun kurulması için öngörölen sürenin başında, önseçim İlçe Seçim Kurulu Başkanı'nın Partinin ilçe başkanlıklarına üye bildirimi için yapacağı tebligattan itibaren 2 gün içinde; önseçim İlçe Seçim Kurulu'nda ve her bir önseçim sandık kurulu için Parti adına görevlendirilecek 2'şer asıl ve 2'şer yedek üye; belirlenerek kurula yazılı olarak bildirilir. Bu üyeler Parti adına, Parti adayları için yapılacak olan önseçim işlemleri ile ilgili olarak kurula katılırlar (SPK Md. 41/a).

(2) Önseçim ilçe seçim ve sandık kurullarında görevlendirilecek üyeler, önseimlerde aday adayı olmayan Parti üyeleri arasından seçilir.

Parti Seçmen Listeleri

Madde 19. (1) Önseçim Parti Seçmen Listeleri

- a) Partinin ilçe ve ilçeye bağlı herhangi bir beldede bütün üyelerinin katılımıyla yapacağı önseimlerde, üye kayıt defterlerinde Parti üyesi olarak kayıtlı olup, önseimlerin yapılacağı tarih itibariyle bir önceki yılın son gününe kadar 2820 sayılı Kanunun 10. maddesine göre Cumhuriyet Başsavcılığına bildirilen ve Başsavcılıka İlçe Seçim Kuruluna gönderilen listelerde yer alan üyeler oy kullanabilirler (SPK Md. 42).
- b) Yukarıda sözü edilen partili seçmenlere ait listeler, Yüksek Seçim Kurulunun bildirmesi üzerine Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına önseimden en az 30 gün önce elinde olacak şekilde ilgili İlçe Seçim Kurullarına gönderilir (SPK Md. 42/5).

(2) Teşkilât Yoklaması Seçmen Listeleri

Aday belirlemesi ve liste sıralaması teşkilât yoklaması usulüyle yapılacaksa, Genel Merkez oy kullanacak teşkilat yoklaması seçmen listelerini ve seçmenler o seçim çevresinin dâhil olduğu ilçe parti teşkilatına kayıtlı ise, üye kayıt defterleri ile birlikte teşkilat yoklaması yapacağı her seçim ve çevresi için ve yalnız o seçim ve çevresinden oy kullanacakları içerir biçimde dörder nüsha olmak üzere Yüksek Seçim Kurulunun belirleyeceği tarihte önseçim İlçe Seçim Kurulu başkanlığına vermek zorundadır. İlçe Seçim Kurulu Başkanlığı'na bu listeler üzerinde herhangi bir işlem yapılmaksızın onaylanarak seçim takviminde belirlenen tarihte askıya çıkarılır (SPK Md. 42).

Seçmen Listelerinin Askıya Çıkarılması

Madde 20. Önseçim İlçe Seçim Kurulu başkanlığınca hazırlanan önseçim seçmen listeleriyle, teşkilat yoklaması yapılan yerlerde İlçe Seçim Kurulu başkanlığına siyasi partilerce verilen teşkilat yoklaması seçmeni parti üyelerini içeren listelerin birer örneği ait oldukları önseçim ve çevresi belirtilmek suretiyle Yüksek Seçim Kurulunca belirlenen tarihler arasında ilgili parti ilçe yönetim kurulu ile İlçe Seçim Kurulu binaları önüne asılır (2820 SPK. 42/7).

Seçmen Listelerine İtiraz ve Listelerin Kesinleştirilmesi

Madde 2. Parti seçmen listesinde adları bulunsun veya bulunmasın Parti üyeleri, askıya çıkarılan Parti seçmen listelerine askı süresi içinde, yazılı olarak itiraz edebilirler. İtirazlar, önseçim İlçe Seçim Kurulu tarafından Parti Tüzük ve Yönetmelikleri çerçevesi içinde incelenir ve seçim takviminde belirlenen süre içinde kesin olarak karara bağlanır. İtirazın yerinde görülmesi halinde Parti Seçmen Listesi düzeltilir (SPK Md. 42/son).

Bir Kimsenin Birden Fazla Siyasi Parti Seçmen Listesine Yazılması

Madde 22. (1) Birden fazla siyasi parti için ayrı ayrı düzenlenmiş ve kesinleşmiş olan siyasi parti seçmen listelerinde aynı isimlerin bulunması ve bu isimlerin başka başka kişilere ilişkin bulunmaması halinde, bu isimler bütün partilere ait seçmen listelerinden silinir ve bu kişilerin bu partilerin hepsinde birden üyelik sıfatları kalkar.

(2) Ayrıca bu kişilere verilmiş olan siyasi parti seçmen kartları iptal edilerek durum önseçim ilçe seçim kurullarınca, ilgili siyasi partilerin ilçe yönetim kurullarına ve ilgili sandık kurulları başkanlıklarına derhal bildirilir (SPK Md.6).

Basılı Oy Pusulası ve Zarfların Verilmesi

Madde 23. (1) Parti Genel Merkezi veya yetki vereceği teşkilat kademeleri, önseçim ve teşkilat yoklaması yapılacak seçim çevreleri ile seçimlere ait aday adaylarını içeren yeterli sayıdaki basılı oy pusulası ile zarfları, Yüksek Seçim Kurulu'na ilan edilen takvimde belirlenen tarihte İlçe Seçim Kurulu Başkanlığı'na verir. Bu oy pusulası; milletvekili, belde belediye başkanlığı, ilçe belediye başkanlığı, büyükşehir belediye başkanlığı, belde ve ilçe belediye meclisleri ile il genel meclisi üyesi aday adayları için ayrı ayrı olmak üzere bastırılır. Oy pusulasının baş tarafına Partinin adıyla birlikte hangi seçim çevresine ve hangi seçime ait olduğu da yazılır. Ayrı ayrı verilecek belediye meclisi ve il genel meclisi üyeliği aday adaylığı oy pusulasında asıl ve yedek ayırımı yapılmadan, yukarıdaki esaslara göre mevcut adaylar sıralanarak yazılır.

(2) Önseimle aday tespiti halinde, belediye başkanı ile belediye meclisi üye aday adayları müşterek liste ile önseime katılabilirler. Bu halde, Partili seçmen

Seçim İşleri Yönetmeliği

bu müşterek listeyi aynen veya bu müşterek listedeki mevcut aday adaylarından istediklerini çizmek ve bunların yerine diğer aday adaylarından isimler yazmak veya 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanununun 46'ncı maddesinde belirtilen aday adayları listesine işaret koymak suretiyle oyunu kullanabilir. Bu durumda yukarıda anılan Parti yetkili organları 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununun 46. maddesinde belirtilen aday adayları listesi ile birlikte müşterek listeli aday adayları listelerini de ilçe seçim kurulu başkanlıklarına verirler (2972 sayılı Mahalli İdareler ve Mahalle Muhtırlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun Md.10/d).

(3) Siyasi Partiler, yukarıda belirlenmiş olduğu üzere düzenlenmiş müşterek listeleri, belediye başkan aday adayı sayısından verebilirler (SPK Md. 40).

Bildirilecek Aday Adayı Sayısı

Madde 24. (1) Milletvekili seçimi için siyasi partilerce yapılacak önseimlerde gösterilecek aday adayı sayısı o çevrede seçilecek milletvekili sayısından az olamaz (SPK Md. 46/son).

(2) Ancak 2820 sayılı Kanun'un 37'nci maddesinin 4381 sayılı Kanunla değişik ikinci fıkrası gereğince gösterilecek merkez kontenjan adayları, o seçim çevresi için bildirilecek toplam aday sayısından düşüldür.

(3) Mahalli seçimlerde de, o seçim çevresi için öngörölen aday sayısı kadar aday adayı gösterilir.

Aday Adaylığından ekilme

Madde 25. Aday adaylarının İlçe Seçim Kurulu'na bildirilmesinden sonra, önseçim sonuçlanıncaya kadar, aday adaylığından çekilme dikkate alınmaz. Ancak bu gibiler önseimde aday seilmişlerse çekilmeleri hüküm ifade eder ve onların yerine, oy sıralamasında daha sonra gelenler aday seçilmiş sayılırlar. Ölüm halinde de aynı hüküm uygulanır (SPK Md. 40/son).

ÜÇÜNCÜ KISIM

Önseimde Propaganda İle İlgili Hükümler (SPK Md. 43)

Propaganda Yasakları

Madde 26. (1) Aday yoklamalarına katılan aday adayları için propaganda yapmak amacı ile açık hava toplantıları, örf ve âdete göre sohbet toplantısı sayılanlar hariç olmak üzere kapalı salon toplantıları tertiplenemez, duvar ilanı, el ilanı ve her nevi matbuat, ses ve görüntü bantlarıyla propaganda yapılamaz. Bu tür toplantılarda başka aday adaylarına karşı kötüleyici beyanlarda bulunulması yasaktır.

(2) Parti, aday adayları için bunların vereceği bilgileri de esas alarak aday adaylarının meslek veya sanat hayatlarındaki derece, başarı ve eserlerini,

memlekete yaptığı hizmetleri gösterir, vesikalık fotoğraflarını taşıyan matbualar bastırıp dağıtabilir. Aday adaylarının soyadı alfabe sırasına göre düzenlenecek benzer bilgileri içeren matbualar sandık başlarına asılabilir.

(3) Aday adayları, partinin programı, büyük kongresinin ve yetkili merkez organlarının kararları ile partinin seçim bildirisi dışında, milli, mahalli yahut mesleki çapta herhangi bir vaatte bulunamazlar ve Türkçeden başka dil ve yazı kullanamazlar.

(4) Aday adayları, önseimlerde oy kullanacak partili üyelere veya yakınlarına maddi çıkar sağlama amacı güdemezler; önseimlerde oy kullanacakları etkilemek amacıyla meşru ve hukuka uygun olmayan davranışlarda bulunamazlar. Yukarıdaki fıkralar ve Tüzük hükümlerine aykırı beyan ve faaliyette bulunduğu tespit edilen aday adaylarının önseçim veya teşkilat yoklamasında aldığı sonuca bakılmaksızın MYK tarafından adaylığı iptal edilir.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Oylama İşlemleri

Önseçim Müşahitleri

Madde 27. Önseçim sırasında siyasi partilerin birer müşahidi, kendi partilerine ait sandık başı işlemlerini takip etmek üzere hazır bulunabilir. Önseimde aday olanlar, müşahit sıfatıyla sandık başında bulunamazlar (SPK Md. 45).

Oy Vermeye İlişkin Esaslar

Madde 28. (1) Parti önseçim sandık seçmen listesine kayıtlı her seçmen önseimde oy verme hakkına sahiptir. Sandık listesinde kaydı olmayanlar oy kullanamazlar.

(2) Önseimde oy vermek için parti seçmen kartının gösterilmesi şarttır. Bu belgeyi göstermeyenlerden veya belgenin sahibi olduğunda tereddüt edilenlerden parti üye kimlik kartı istenir (Sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun Md.87).

(3) Sandık başına gelen partili seçmene, sandık kurulu başkanı veya görevlendireceği kurul üyesi, kimlik ve parti seçmen kartını gördükten sonra oy pusulasını sandık kurulu başkanlığının mührü ile mühürleyerek verir (SPK Md. 46/2).

(4) Partili seçmen, sandık kurulunca kendisine verilen (İlçe Seçim Kurulu ile sandık kurulu mührünü içeren) oy pusulalarını ve İlçe Seçim Kurulunca mühürlü zarfı alarak, oyunu kullanmak üzere kapalı oy verme yerine geçer.

(5) Önseçim günü, İlçe Seçim Kurulu'nda görevli parti üyesi görevini yapmaz ise; yerine yedek üye atanır. Yedek üye de bulunmaması halinde, bu eksiklikler bir

Seçim İşleri Yönetmeliği

tutanak altına alınarak, sandık alanı çevresindeki okur-yazar ve parti üyesi olma yeterliliğine sahip kişilerden İlçe Seçim Kurulu Başkanlığı tarafından seçilerek giderilir.

Oy Verme

Madde 29. Aynı sandığa atılacak oy pusulalarını ve zarfını aldıktan sonra kapalı oy verme yerine giren seçmen oyunu aşığıdaki şekillerde kullanır:

a. Milletvekili Adaylığı İçin: Partili seçmen oyunu kullanırken, oy pusulasında adları yazılı bulunan aday adaylarının karşısına (X) arpı işareti koymak suretiyle tercihini belli eder. İşaret sayısı; o seçim çevresinin çıkaracağı milletvekili sayısından çok ve bu sayının yarısından az olamaz (SPK Md. 37).

SPK'nın 37'nci maddesi uyarınca siyasi parti genel başkanlıklarınca Yüksek Seçim Kuruluna bildirilen önseçim merkez aday isimleri o seçim çevresinin çıkaracağı milletvekili sayısından düşüldükten sonra, işaretleme kalan milletvekili sayısından çok ve bu sayının yarısından az olamaz.

b. İl Genel Meclisi Üyeliği Adaylığı İçin: Partili seçmen, asıl ve yedek ayrımı yapılmaksızın sıralanmış bulunan aday adaylarının isimlerinin karşısına (X) arpı işareti koyarak tercihini kullanır.

İşaretleme o seçim çevresinin çıkaracağı asıl ve yedek üye toplam sayısından çok ve yarısından az olamaz. Belirtilen bu oranlara uyulmaması, oy pusulasının geçersiz sayılmasını gerektirir (SPK Md. 46/son).

c. Belediye Meclisi Üyeliği Adaylığı İçin: Parti önseçim ilçe seçim kurullarına müşterek oy pusulası vermemiş ise tercih işaretlemesi, il genel meclisi üyeliği adaylığı için yapılanın aynısı olacaktır. Ancak 2972 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinin (d) bendinde öngörülen kontenjan adaylığı nedeniyle, işaretlenecek aday aday sayısı, kontenjandan gösterilecek aday sayısı asıl üye sayısından çıkarıldıktan sonra kalacak sayı üzerinden hesaplanacaktır (2972 sayılı Mahalli İdareler ve Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun Md. 10/c – SPK Md. 46/son).

d. Belediye Başkanlığı ve Büyükşehir Belediyesi Başkanlığı Adayları Önseimi İçin: Bu seçimlerde partili seçmen, basılı oy pusulasında yazılı aday adaylarından yalnızca birinin isminin karşısına (X) arpı işareti koyarak tercihini kullanır.

Oy Verme Süresi, Oyların Dökümü ve Sayımı

Madde 30. Oy verme süresi, oyların döküm ve sayımı oy kullanma usulü, geçersiz oylar ve sandık başı işlemleri ile tutanakların birleştirilmesinde, 298 sayılı Kanun hükümleri ile YSK tarafından yayımlanan genelle hükümleri uygulanır.

İtiraz Hakkı

Madde 31. Seçim ve sandık kurullarıyla kurul başkanlarının kesin olmayan kararlarına karşı Parti Genel Merkezi ile önseimde aday adayı olanlar veya Partinin teşkilat kademelerinin başkanları veya vekilleri ile Parti müşahitleri itiraz edebilirler (SPK Md. 50).

Yerel Seçimlerde Önseçim Tutanağı ve İtirazın Sonuçları

Madde 32. (1) Önseimlerde her siyasi parti ve her önseçim için seçim çevreleri dikkate alınarak ayrı ayrı düzenlenecek sayılı basılı tutanak kâğıdında, o partiden aday adayı olmuş bulunanların, her birinin aldıkları oyların toplamı, rakam ve yazı ile belirtilir. Bu tutanak İlçe Seçim Kurulu Başkanı ve üyelerince imzalanır.

(2) Adaylık tutanağına yapılan itiraz, oyların dökümüne veya sayımına ilişkin olduğu ve yeniden yapılan döküm ve sayım sonunda tutanakların iptaline karar verildiği takdirde, yeniden yapılan döküm ve sayım sonucuna göre seçildikleri anlaşılanlara veya aldıkları oy sayısı değişenlere İlçe Seçim Kurulunca tutanakları verilir veya oy sayısı düzeltilir.

(3) İlçe Seçim Kurulu'na bu konuda verilen kararlara karşı aynı kurula yalnız şikâyet yoluyla başvurulabilir.

(4) İlçe Seçim Kurulu'nun şikâyet üzerine verdiği karar kesindir.

(5) Büyükşehir belediye başkanlığı adayları için düzenlenen ilçe birleştirme tutanaklarına karşı yapılan itirazlar, İl Seçim Kurulu'na incelenir ve kesin olarak karara bağlanır. İl Seçim Kurulu'nun birleştirme tutanağına karşı ancak İl Seçim Kuruluna şikâyet yoluna gidilebilir ve şikâyet üzerine verilen kararlar kesindir.

(6) Bu itiraz ve şikâyetlerin ilgili seçim kurullarınca sonuçlandırılmalarına ilişkin süreler, Yüksek Seçim Kurulunca seçim takviminde belirtilir.

(7) Büyükşehir belediye başkanlığı aday adaylığı önseçim sonuçları için ilçe seçim kurullarınca düzenlenen tutanaklar, birleştirilmek üzere İl Seçim Kurulu Başkanlığına gönderilir.

(8) Önseimin önseçim işlemleri sebebiyle iptali halinde önseçim yenilenmez ve bu seçim ve çevresi için bütün adaylar, Parti Tüzüğünde gösterilen yöntemlerle MYK tarafından belirlenir.

(9) Tutanakları iptal edilenler yerine, adayların önseimde aldıkları oy sırasına göre tutanak verilir. Sırada olan yoksa veya sıradakiler yetmezse boşluklar 2820 Siyasi Partiler Kanunu'nun 51. Maddesi uyarınca, adaylar merkez yoklaması ile belirlenmiş ise, yoklamayı yapan organın bildireceği isimle doldurulur

Seçim İşleri Yönetmeliği

(10) Ön seçim veya teşkilat yoklamasında eşit oy alanların liste sırası, MYK tarafından belirlenir.

Milletvekili Seçiminde Önseçim Tutanaklarının Düzenlenmesi ve Tutananın İptali

Madde 33. (1) Önseçim sandık kurulları oyların döküm ve sayımını yaparak tutanak düzenler ve bunları aynı gün önseçim İlçe Seçim Kuruluna iletir.

(2) Önseçim ilçe seçim kurulları her siyasi parti için ayrı ayrı düzenlenecek birleştirme tutanaklarında, o partiden aday adayı olanların her birinin aldıkları oyların toplamını rakam ve yazı ile belirtirler. Bu tutanaklar önseçim İlçe Seçim Kurulu Başkanı ve üyeleri tarafından imzalanarak İl Seçim Kuruluna iletilir.

(3) İl Seçim Kurulları kendilerine önseçim İlçe Seçim Kurullarından gelen tutanakları her bir seçim çevresi itibariyle birleştirerek, birleştirme tutanağını düzenler ve sonuçları en seri şekilde (telgraf, telefax) Yüksek Seçim Kuruluna bildirirler.

(4) Aynı miktarda oy almış olanlar arasındaki sırayı Partinin MYK tespit eder.

(5) Adaylık tutanağına yapılan itiraz, oyların dökümüne veya sayımına ilişkin olduğu ve yeniden yapılan döküm ve sayım sonucunda tutanakların iptaline karar verildiği takdirde, yeniden yapılan döküm ve sayım sonucuna göre seçildikleri anlaşılanlara Yüksek Seçim Kurulu tarafından tutanakları verilir.

(6) Bir seçim çevresinde önseimin, önseçim işlemleri sebebiyle iptaline karar verildiği takdirde, önseçim yenilenmez ve bu seçim çevresi için bütün adaylar MYK tarafından tespit edilir.

(7) Adayların yalnız birinin veya birkaçının tutanağının iptaline karar verildiği hallerde, tutanakları iptal olunan adayların yerine, önseimde alınan oy sırasına göre tutanak verilir. Sırada olanlar yetmediği takdirde boş kalan yerlerin doldurulması MYK tarafından yapılır.

(8) Belli bir seçim için Parti adaylarının Yüksek Seçim Kuruluna bildirilmesinden sonra önseçim ve adaylarla ilgili itiraz ve şikâyetler dikkate alınmaz. Daha önce yapılmış olan itiraz ve şikâyetler üzerine başlamış olan işlemler durdurulur.

Mahalli Seçimlerde Önseçim Sonuçlarının Siyasi Partilere ve Kazananlara Bildirilmesi

Madde 34. (1) Partinin önseimine katıldığı her seçim ve çevresi için aday adaylarının aldığı oy sayısını içeren tutanaklar, İlçe Seçim Kurulu Başkanlığı'na partinin ilçe başkanlığına gönderilir. Kazanan aday adaylarına da formu düzenlenerek verilir.

(2) Büyükşehir belediye başkanlığı aday adaylığı sonuçları ise, İl Seçim Kurulu Başkanlığı tarafından ilgili parti il başkanlığına ve kazanan aday adayına bildirilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Aday Listelerinin Seçim Kurullarına Verilmesi

BİRİNCİ KISIM

Yerel Seçimlerde Aday Listelerinin Verilmesi ve İtirazlar

Yerel Seçimlerde Aday Listelerinin Verilmesi

Madde 35. (1) Bu Yönetmelik ile Parti Tüzüğünde belirtilen usul ve esaslara göre belirlenen adaylara ait listeler Yüksek Seçim Kurulu'na ilan edilen seçim takviminde belirtilen süre içinde;

(2) Büyükşehirlerde, büyükşehir belediye başkan adayları Parti İl Başkanlıklarınca İl Seçim Kurullarına,

(3) Belediye başkanlığı, belediye meclisi üyeliği ve il genel meclisi üyeliği seçimlerine ait aday listeleri, Parti İlçe Başkanlıklarınca ayrı ayrı listeler halinde İlçe Seçim Kurullarına, verilir.

(4) Her aday için, 2972 sayılı Kanunun 9'uncu maddesi göndermesi ile uygulanması gerekli 2839 sayılı Kanunun 11'inci maddesine göre, seçilme yeterliliği ile ilgili sabıka kayıtlarının bulunup bulunmadığını gösterir belgelerle nüfus cüzdanı örnekleri seçim kurullarına verilecek listelere eklenir.

(5) Aday listelerinin her sayfasının Parti mührünü ve yetkili imzayı taşıması şarttır.

Yerel Seçimlerde Adaylara Karşı İtiraz

Madde 36. (1) Adayların geçici olarak ilanı üzerine adaylara karşı İlçe Seçim Kuruluna itiraz edilebilir. İlçe Seçim Kurulu kararlarına karşı ilgililer İl Seçim Kuruluna itiraz edebilirler. İl Seçim Kurulu'nun itiraz üzerine verdiği karar kesindir.

(2) Büyükşehir belediye başkan adayları hakkındaki itirazlar, İl Seçim Kurulu'na incelenir. Bu inceleme sonucunda verilen kararlara karşı Yüksek Seçim Kuruluna itiraz yoluna başvurulabilir. İtiraz üzerine verilen bu kararlar kesindir.

(3) İtiraz ve şikâyetler ile bunların ilgili seçim kurullarınca incelenmelerine ilişkin süreler Yüksek Seçim Kurulunca seçim takviminde belirtilir (2972 Sayılı Mahalli İdareler ve Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun Md. 14).

Yerel Seçimlerde Adayların İncelenmesi

Madde 37. (1) İlçe Seçim Kurulları, kendi seçim çevrelerinin adayları hakkında yapacakları inceleme sonucunda kanunda yazılı adaylık şartlarında noksanlık veya aykırılık bulunduğunu görürlerse, durumu ilgili adaya ve siyasi partilerin ilçe başkanlıklarına bildirirler.

(2) Büyükşehir belediye başkan adaylarına ilişkin inceleme İl Seçim Kurulu'na yapılır. Noksanlık ve aykırılık görülürse bu kurulca, siyasi partinin il başkanlığına bildirilir.

(3) İlgili aday ve siyasi parti bu bildirimler üzerine büyükşehir belediye başkanlığı adaylığı yönünden Yüksek Seçim Kuruluna, diğer adaylar yönünden de İl Seçim Kuruluna itiraz edebilirler. İtiraz üzerine verilen kararlar kesindir.

Yerel Seçimlerde Eksik Adayların Tamamlanması (Tüzük Md. 74)

Madde 38. Aday Listelerinin Doldurulması Usulü;

(1) İstifa, ölüm veya kısmî iptal gibi nedenlerle aday listelerinde meydana gelecek eksilmeler; ilgili sıralamaların ön seçim veya teşkilat yoklaması usullerinden biri ile yapılmış olması halinde, boşluk liste sonuna kaydırılarak en çok oy almış liste dışı adayın listeye dâhil edilmesi usulüyle doldurulur (Tüzük Md. 74).

(2) Önseçim veya teşkilat yoklaması, tümünden veya seçim çevresi ölçeğinde en az 1/3 oranında iptal edilmiş ise, boşalan adaylıkları tamamlamaya MYK yetkilidir (Tüzük Md. 74/2).

(3) Merkez yoklaması usulü ile yapılan listelerde meydana gelebilecek boşalmalarda liste kaydırması yapılmaz. Boşalan sıra MYK'nın belirlediği ismin Yüksek Seçim Kurulu'na bildirilmesi usulüyle doldurulur (Tüzük Md. 74/3).

Belediye Meclisi Üyeliği Seçimlerinde Kontenjan Adaylığı

Madde 39. Parti, 2972 Sayılı Kanunun 10/c maddesi uyarınca; belediye meclis üye sayısı 9 ve 11 olan beldelerde bir, 15 olan beldelerde iki, 25 ve 31 olan beldelerde üç, 37 olan beldelerde dört, 45 olan beldelerde beş, 55 olan beldelerde altı adet kontenjan adayı gösterebilir.

(2) Kontenjan adayları MYK veya yetki verdiği teşkilat kademeleri tarafından merkez yoklaması ile tespit edilir.

İKİNCİ KISIM

Genel Seçimlerde Aday Listelerinin Verilmesi ve İtirazlar

Milletvekili Seçimlerinde Aday Listelerinin Verilmesi

Madde 40. Partinin seçime katılacağı yerlere ilişkin aday listelerinin, her ilin ve bir il birden fazla seçim çevresine bölünmüş ise, her bir seçim çevresinin

adayları ayrı ayrı kâğıtta gösterilmek suretiyle YSK'nca ilan edilen seçim takviminde öngörülen süre içinde Yüksek Seçim Kuruluna teslim edilmesi gerekir.

(2) İllere ait bu listeler, adayların soyadlarının alfabe sırasıyla dizilerek listenin baş tarafına ilin adı, il birkaç seçim çevresine bölünmüş ise (her bir çevre ayrı ayrı olmak üzere) ilin adıyla birlikte bölünen seçim çevresinin numarasının yazılması, bunun altına da adayların adları, soyadları, öğrenim durumları (ilk, orta, yüksek biçiminde) ve meslekleri (birden çok meslek varsa yalnız biri) gösterilerek sıra numarasıyla alt alta yazılmak suretiyle düzenlenir.

(3) Listelerin her sayfasının Parti mührünü ve yetkili imzayı taşıması gerekir. Her aday için, 2839 Sayılı Kanunun 11'inci maddesine göre, seçilme yeterliliği ile ilgili, sabıka kayıtlarının bulunup bulunmadığını gösterir belgelerle nüfus cüzdanı örnekleri, listelere eklenir.

(4) 2839 Sayılı Kanunun 13'üncü maddesi gereğince; Partinin, iller toplamının en az yarısında ve aynı Kanunun 12'nci maddesinde öngörülen seçim çevrelerinin çıkaracakları milletvekili sayısı kadar aday göstermesi gerekir.

Milletvekili Seçiminde Kontenjan Adaylığı (SPK Md. 36/son - Tüzük Md. 75)

Madde 41. (1) Aday tespit ve sıralama işleminin, önseçim veya teşkilat yoklaması usullerinden biri ile yapılmasına karar verilmiş olması hallerinde; TBMM toplam üye sayısının %5'ini aşmamak üzere, ilini, seçim çevresini ve liste sırasını ön seçim veya teşkilat yoklamasından on gün önce Yüksek Seçim Kuruluna bildirmek koşuluyla merkez adayı göstermeye Genel Başkan yetkilidir.

(2) Önseçim veya teşkilat yoklamasının kısmi uygulanması halinde Genel Başkan'ın göstereceği kontenjan aday sayısı, ön seçim veya teşkilat yoklaması yapılan seçim çevrelerinden seçilecek milletvekili sayısı toplamının %5'ini aşamaz.

(3) Bir seçim çevresinde birden fazla ve iki milletvekili seçilecek seçim çevrelerinde Genel Başkan kontenjanı kullanılamaz. Kontenjan adayı gösterilecek olanlar, "önseçim" veya "teşkilat yoklaması"na katılmazlar.

Milletvekili Seçimlerinde Adaylara Karşı İtiraz

Madde 42. (1) Adayların geçici olarak ilanından itibaren iki gün içinde İl Seçim Kuruluna itiraz edilebilir. İtirazlar, İl Seçim Kurulları'nca, en geç iki gün içinde karara bağlanır. İlgililer, bu kararlara karşı iki gün içinde Yüksek Seçim Kuruluna itiraz edebilirler.

(2) Yüksek Seçim Kurulu, üç gün içinde ve en geç, kesin aday listelerinin ilanı gününe kadar bu itirazları karara bağlar (2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu Md. 22).

Seçim İşleri Yönetmeliği

Adayların İncelenmesi

Madde 43. Bir il, birkaç seçim çevresine bölünmüş olsa bile İl Seçim Kurulları, kendi seçim çevrelerinin adayları hakkında yaptıkları inceleme sonunda, bu Kanunda yazılı adaylık şartlarında noksanlık veya aykırılık bulunduğunu görürlerse, durumu geçici ilan tarihinden itibaren iki gün içinde ilgili adaya, siyasi partilerin il başkanlarına ve Yüksek Seçim Kuruluna bildirirler (2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu Md. 23).

Adayların İlanı

Madde 44. (1) Adaylıklar kesinleştikten sonra, Yüksek Seçim Kurulu tarafından seçim takviminde belirtilen süre zarfında seçim çevreleri itibariyle Resmi Gazete ve radyo ile ilan edilir (2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu Md. 24).

(2) İl Seçim Kurulları da kendi seçim çevrelerindeki adayları, Yüksek Seçim Kurulunun belirttiği tarihte, alışılmış araçlarla ilan ederler.

Adaylıktan İstifa ve Ölüm

Madde 45. Aday listelerinin kesinleştiği tarihten, oy verme günü saat 17.00'ye kadar ölüm veya istifa nedeniyle aday listelerinde meydana gelecek eksilmeler, listelerin tamamlanmasını gerektirmez. Ancak, aday listelerinde yukarıdaki nedenlerle boşalma olması halinde listedeki adaylar liste sırasına göre kaydırılmak suretiyle boşalan yerler doldurulur (2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu Md. 25).

ALTINCI BÖLÜM

Son Hükümler

Yürürlük

Madde 46. Bu Yönetmelik MERKEZ PARTİ Merkez Yönetim Kurulu tarafından kabul edildiği tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 47. Bu Yönetmelik hükümleri Merkez Yönetim Kurulu tarafından yürütülür.

MERKEZ PARTİ Arşiv Yönetmeliği, MYK'nin21/01/2015 gün ve 51 sayılı kararı ile kabul edilmiştir.

EK-1**Form 1**

MERKEZ PARTİ'NİN 07 HAZİRAN 2015 PAZAR GÜNÜ YAPILACAK MİLLETVEKİLİ GENEL SEÇİMLERİNDE 2820 SAYILI SPK'NUN 37. MADDESİ UYARINCA YAPACAĞI ADAY TESPİTLERİNİN HANGİ USÛL VE ESASLARLA YAPILACAĞINI GÖSTERİR CETVEL			
SEÇİM ÇEVRESİ	SEÇİM USÛLLERİ		
	MERKEZ YOKLAMASI	TEŞKİLAT YOKLAMASI	ÖNSEÇİM
Adana			
Adıyaman			
Afyon			
Ağrı			
Amasya			
Ankara (1)			
Ankara (2)			
Antalya			
Artvin			
Aydın			
Balıkesir			
Bilecik			
Bingöl			
Bitlis			
Bolu			
Burdur			
Bursa			
Çanakkale			
Çankırı			
Çorum			
Denizli			
Diyarbakır			
Edirne			
Elazığ			
Erzincan			
Erzurum			
Eskişehir			
Gaziantep			
Giresun			

Seçim İşleri Yönetmeliği

Gümüşhane			
Hakkari			
Hatay			
Isparta			
İçel			
İstanbul (1)			
İstanbul (2)			
İstanbul (3)			
İzmir (1)			
İzmir (2)			
Kars			
Kastamonu			
Kayseri			
Kırklareli			
Kırşehir			
Kocaeli			
Konya			
Kütahya			
Malatya			
Manisa			
Kahramanmaraş			
Mardin			
Muğla			
Muş			
Nevşehir			
Niğde			
Ordu			
Rize			
Sakarya			
Samsun			
Siirt			
Sinop			
Sivas			
Tekirdağ			
Tokat			
Trabzon			
Tunceli			
şanlıurfa			

Uşak			
Van			
Yozgat			
Zonguldak			
Aksaray			
Bayburt			
Karaman			
Kırıkkale			
Batman			
Şırnak			
Bartın			
Ardahan			
Iğdır			
Yalova			
Karabük			
Kilis			
Osmaniye			
Düzce			

Seçim İşleri Yönetmeliği

EK-2

MERKEZ PARTİ

07 Haziran 2015 Seçimleri Milletvekilliği

Aday adaylığı BAşVURU FORMU

Adı Soyadı :

T.C. NO. :

Yaşı :

Mesleği :

Tahsili :

Medeni Durumu :

Hangi Seçim Çevresinden adaylığı düşünöyorsunuz? :

Neden bu çevreyi düşünöyorsunuz? :

.....

.....

.....

.....

Doğum yeriniz neresi? :

şu anki İkametgâhınız neresi? :

.....

Tel İş: GSM : 05.....

Ev: E-posta :

Daha önce hiç aktif siyaset yaptınız mı? :

Yaptıysanız tarih sırası ile yazınız :

.....

.../.../2015

İmza

MERKEZ PARTİ

07 Haziran 2015 Seçimlerinde

Aday adayı olan

.....'ın

Kendi el yazısı ile öz geçmişi :

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.../.../2015

İmza

MERKEZ PARTİ

MALİ İŞLER YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1. Merkez Parti'nin hesap işlerinin, yürütülmesini sağlamak; parti mal varlığının yönetilme biçimini, mali konularla ilgili birimlerin yetki ve görevleri ile çalışma usullerini düzenlemek üzere çıkarılmıştır.

Kapsam

MADDE 2. Bu Yönetmelik, Merkez Parti'nin Genel Merkezi ile il ve ilçe örgütlerinin gelir, gider, bütçe, muhasebe ve kesin hesap işleri ile bu işlerin yürütülmesi ve malvarlığının yönetilmesine ilişkin iş ve işlemleri kapsar.

Yasal Dayanaklar

MADDE 3. Anayasa Mahkemesi kararları, Siyasi Partiler Kanunu, Merkez Partisi Tüzüğü ile Parti hesaplarının denetimine ilişkin, Mali İşlerle ilgili diğer kanunlar ile genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri ve yöntemleri, bu yönetmeliğin yasal dayanaklarıdır.

Tanımlar

MADDE 4. Bu Yönetmelikte geçen;

- a. **SPK:** Siyasi Partiler Kanunu'nu
- b. **Tüzük:** Merkez Parti Tüzüğünü,
- c. **MYK:** Merkez Parti Merkez Yönetim Kurulunu,
- d. **BD:** Merkez Parti Başkanlık Divanını,
- e. **Teşkilat:** Merkez Parti'nin tüm birimlerini,
- f. **Kademe:** Tüzüğün 18. maddesinde belirtilen teşkilat organlarını,
- g. **Genel merkez:** Merkez Parti Genel Merkezini,
- h. **Yönetmelik:** tersi belirtilmemişse, Mali İşler Yönetmeliği'ni ifade eder.

Bu yönetmelikte tanımlanmayan deyimler için Tüzükte ve ilgili mevzuatta yapılan tanımlar geçerlidir.

İKİNCİ BÖLÜM

Yetki ve Sorumluluk

Yetki ve Sorumluluk

MADDE 5. Partinin mali işlerinin yürütülmesinde ve parti mal varlığının yönetilmesinde sırasıyla;

- Genel Başkan,
- MYK,
- BD,
- Mali ve İdari İşlerden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı,
- Genel Muhasip yetkili ve sorumludur.

Merkez Dışı örgütlerde bu yetki, Genel Merkeze bağlı olarak;

- İl Yönetim Kurulları,
- İl Başkanlıkları,
- İl Muhasipleri,
- İlçe Yönetim Kurulları,
- İlçe Başkanları,
- İlçe Muhasipleri tarafından kullanılır.

Genel Başkanın Yetki ve Sorumluluğu

MADDE 6.

- İdari, mali ve benzeri her tür kamusal kurum ve kuruluşlar nezdinde davalı veya davacı olarak Partiyi temsil eder veya kendi adına yetki kullanılmasına nezaret eder.
- Genel Merkezde hizmet birimlerinin kuruluş, kadro ve atama işlemleri ile sürekli istihdam edilecek hizmetli ve uzmanların tayin, terfi ve işten çıkarılmaları konularını, doğrudan veya Genel Sekreter ve ilgili Başkanlık Divanı üyesinin önerisine göre karara bağlar.
- Parti adına yapılan mali ve idari işlem ve eylemlerin Anayasa, Kanun, Tüzük ve yönetmeliklerin öngördüğü hükümlere göre icra edilmesini sağlar.

Merkez Yönetim Kurulu'nun Yetki ve Sorumluluğu

MADDE 7. Merkez Yönetim Kurulu;

- Genel Merkez ile İl ve İlçelerin konsolide bütçelerini görüşür ve karara bağlar.
- Kesin hesabı inceler ve karara bağlar.

Başkanlık Divanının Yetki ve Sorumluluğu

MADDE 8. Başkanlık Divanı;

- a) BD, parti bütçesini hazırlar, kesin hesabı çıkartır. MYK'nın onayına sunar.
- b) BD, üç aylık dönemlerde partinin mali durumu hakkında MYK'ya bilgi verir.
- c) İl ve ilçelerde parti tüzel kişiliği adına sözleşme yapılması BD'nin iznine bağlıdır.
- d) BD Genel Merkezin aylık harcamalarını inceleyip onaylar, alt kademe kuruluşlarının hesaplarını denetler, kesin hesabı MYK'ya sunar.

Mali ve İdari İşlerden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısının Yetki ve Sorumluluğu

MADDE 9. Mali ve İdari İşlerden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı;

- a) Parti merkez teşkilatının bütün mali işlerini, harcamalarını, gelirlerin tahsilini muhasebe esaslarına göre gerçekleştirir ve bu işlere nezaret eder.
- b) Mali sözleşmelerin usulüne ve mevzuata uygun olarak yapıp icra edilmesini sağlar.
- c) SPK'nın 73 ve 74 üncü maddelerine uygun olarak, teşkilatın yıllık bütçesi ile bilançolarını, gelir ve gider cetvelleri ile kesin hesabını hazırlayarak MYK tarafından karara bağlanmak üzere BD'ye sunar.
- d) Bütçe işlemlerinin zamanında yapılmasını ve ilgili yerlere tevdi edilmesini takip eder ve gerçekleştirir.
- e) Gelir-gider makbuzlarını bastırarak kademelere imza karşılığında verir.

Genel Muhasibin Yetki ve Sorumluluğu

MADDE 10. Genel Muhasip;

- a) Mali ve İdari İşlerden sorumlu Genel Başkan Yardımcısı'nın haiz olduğu yetkileri ona niyabeten kullanır.
- b) Partinin mali işlerini yürütür, yıllık bütçeyi hazırlar, yılsonu bilançosunu ve kesin hesabı çıkartır, belgeleri karşılığında ödemeleri yapar. Gelirler toplar, muhasebe defterlerini tutar, muhafaza eder, partinin demir başlarını ve mal varlığını korur.
- c) Partinin mali işlerine ait yazışmaları Genel Başkan, Genel Sekreter veya ilgili yardımcısı ile birlikte imzalar.
- d) Parti gelirlerinin tüzük ve yönetmeliklerle kararlara uygun şekilde harcanmasından, muhasebe ve mali işlerin yürütülmesinden sorumludur.

- e) Başkanlık Divanına aylık rapor verir. Yasaların, tüzüğün ve Başkanlık Divanının verdiği görevleri yapar.
- f) Genel muhasip iki yardımcı atayabilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Hesap İşleri

Hesap Dönemi

MADDE 11. Parti kurullarının hesap dönemi takvim yılıdır.

Bütçe ve Kesin Hesabının Hazırlanması ve Onaylanması:

MADDE 12. Partinin gelir ve giderleri yıllık bütçeyle yönetilir. Bütçe bir takvim yılı içinde elde edileceği öngörülen gelirlerle harcanacağı ön görülen giderlerin miktarını saptar.

- a) Bütçenin hazırlanması ve onayı; her il kademe yönetimi, bağlı ilçeleri de kapsayacak şekilde gelir tahminleri ile gider miktarlarını gösteren bir yıllık bütçe hazırlar ve ilgili takvim yılından önceki Ekim ayı sonuna kadar genel merkeze gönderir. İllerden gelen bütçeler ile aynı süre içinde hazırlanacak Genel Merkez bütçesi, en geç ilgili takvim yılından önceki Aralık ayı sonuna kadar MYK tarafından incelenir ve karara bağlanır. Yapılan bu işlemin bütünü, partinin yıllık tahmini bütçesini oluşturur.
- b) Kesin hesabın hazırlanması ve onaylanması; her il kademe yönetimi, bağlı ilçeleri de kapsayacak şekilde bütçe yılını izleyen Nisan ayı sonuna kadar, bir önceki yıla ait bütçe uygulama sonuçlarını gösteren kesin hesabını hazırlar ve genel merkeze gönderir. Genel Merkez de aynı sürede kesin hesabını hazırlar ve illerden gelenlerle birlikte, incelenip birleştirilerek karara bağlanmak üzere, MYK'ya sunar. Bu işlemlerin tamamı, partinin kesin hesabını oluşturur.
- c) Kesin hesabın bildirimi; Parti Genel Merkezi, MYK tarafından incelenerek birleştirilen ve karara bağlanan partinin kesin hesabı ile her ile ait kesin hesap evrak örneğinin onaylı birer suretini, Haziran ayı sonuna kadar Anayasa Mahkemesi'ne verir ve bir örneğini ise bilgi amacıyla Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderir.

Ödeme (İta) Amirleri

MADDE 13. Harcamaların yapılması için yazılı emir ve yetki verenlere ödeme amiri denir. Ödeme belgeleri Genel Merkezde Genel Başkan, Genel Sekreter, Genel Muhasip ve Merkez Yönetim Kurulu'nun belirlediği bir üyeden en az ikisi tarafından imzalanır.

İl ve ilçelerde harcamalar başkan, Muhasip ve sekreter üyeden en az ikisinin imzası ile yapılır.

Hesap Dönemi ve Kayıt Zamanı

MADDE 14. Partinin hesapları yıllık olarak tutulur. Hesap dönemi, ait olduğu yılın 1 Ocak tarihi ile 31 Aralık arasındaki takvim yılıdır. Buna göre parti hesapları dönem sonu itibariyle kapatılır bir sonraki yılın başında yeniden açılır. Ancak, yıl içinde kurulan veya kapatılan il ve ilçe örgüt kademesinin hesabı, kuruluş tarihi ile başlar, kapanış tarihiyle son bulur. Defter şekli veya kayıt yöntemi ne olursa olsun gelir ve tahsilât ile gider ve ödemeler defterlere günlük olarak kaydedilir. Mahsup işlemlerinde bu süre 10 günü aşamaz.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Defterler ve Belgeler

Defterler

MADDE 15. Parti hesapları bilanço esasına göre düzenlenir.

- Siyasi Partiler Kanununa göre Genel merkez ile il ve ilçe örgütlerinde gelir-gider defteri ile demirbaş defteri tutulması zorunludur.
- Bilanço esasına göre defter tutulması halinde, Yevmiye Defteri ve Defteri Kebir ile gerekli görülen diğer yardımcı defterler de tutulur.
- Tutulan defterlerin sayfaları ve kaç sayfadan ibaret oldukları örgütlerin bağlı bulunduğu ilgili seçim kurulu başkanı tarafından mühürlenir ve tasdik edilir.
- Parti adına elde edilen gelirler ve yapılan giderler belgeleri de belirterek deftere yazılır.
- Demirbaş eşya defterine giriş ve çıkışlar tarih sırasına göre kayıt edilir. Kayıt sırasına göre verilen demirbaş numaraları eşyanın üstüne işlenir.
- Partinin muhasebesi ile diğer mali iş ve işlemler il ve ilçe örgütlerinde yönetim kurulları adına, Genel Merkezde Parti tüzel kişiliği adına, birbirinden bağımsız üç ayrı kademede yürütülür. Partinin, belde örgütü, temsilcilik ve yan kuruluşları ile diğer organlarında defter tutulmaz. Buralara ait gelir, gider işlemleri bağlı oldukları ilçe, il veya Merkez muhasebesi içinde görülür.

Tahsilât Makbuzu

MADDE 16. Genel Merkez ve diğer örgütlerin gelirleri Merkez Yönetim Kurulunca bastırılan Gelir makbuzları karşılığında ve Parti tüzel kişiliği adına alınır.

Mali İşler Yönetmeliği

- a) Alındı makbuzları Genel saymanlık tarafından üç suret seri numaraları bastırarak örgüte dağıtılır. Makbuzların asıllarında ve dip koçanlarında aynı sıra numarası bulunur. Örgütün hiçbir kademesi alındı makbuzu bastıramaz.
- b) Makbuzlara, sağlanan gelirin miktarı türü ya da türleri geliri sağlanan kimsenin adı soyadı ve açık adresi yazılır.
- c) Makbuzu düzenleyen kişi unvanını, adı ve soyadını makbuza yazarak imzalar.
- d) Örgüt birimleri, aldıkları ve kullandıkları makbuzlardan dip koçanlarını mali olarak sorumludurlar.
- e) Örgüt başkanları kullandıkları alındı makbuzlarının dip koçanlarını on beş gün içinde Genel Saymanlığa göndermek zorundadırlar.

Alındı Belgesi Kayıt Defteri

MADDE 17. Genel Merkez ve örgütlerde alındı belgesi(Makbuz) kayıt defteri tutulur.

Genel Merkez ve örgütlerde makbuz defteri tutulur, örgütlere gönderilen makbuzların seri numaraları, ne zaman ve kime verildiği bu deftere kaydedilir ve izlenmesi bu defter üzerinden yapılır. Alındı belgesi kayıt defterinin ilçe seçim kuruluna onaylatılması zorunlu değildir.

Defter ve Belgelerin Saklanması

MADDE 18. Örgüt yönetim birimleri kendilerinden önceki yönetim birimlerinden her türlü belge ve defter ile alındı makbuzlarının dip koçanlarını göreve başladıkları tarihte bir tutanakla devralmak, eski yönetimler de devretmekle yükümlüdürler. Defter ve belgeler ilgili örgüt kademelerince bütçe yılı sonunda başlayarak beş yıl süre ile ilgili birimlerde saklanır.

Hesapların Denetimi ve Aklanma

MADDE 19: Parti hesapların yıllık olağan denetimi, Anayasa Mahkemesi tarafından, kesin hesap dosyaları ile bunların dayanaklarını oluşturan defter ve muhasebe belgeleri üzerinden yıllık olarak yapılır. Her kademedeki yönetici organ ve muhasipler, yıllık kesin hesap ve bilançolarının dayanaklarını oluşturan, parti defter ve belgeleri denetime hazır bulundurup istenildiğinde yetkili kişi ve kurumlara teslim etmekle yükümlüdür. Hesap ve işlemleri yerinde görülen yönetici organların, parti kongreleri tarafından aklanmaları, Anayasa Mahkemesi tarafından yapılacak denetimi durdurmaz ve yöneticilerin hesap ve işlemlerden görev süreleriyle ilgili sorumluluklarını kaldırmaz.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Gelirler ve Giderler

Gelirler

MADDE 20. Partini gelir kaynakları şunlardır.

- a) **Giriş ve Üyelik Aidatı:** Partiye giriş aidatı asgari 10,- TL, azami 1.000,- TL'dir ve üyeliğe girişte bir kez ödenir. Üyelik aidatı ise yıllık asgari 100,- TL, azami 2.000,- TL olup, aylık veya yıllık olarak ödenir. Giriş ve üyelik aidatının taban ve tavan miktarıyla ilgili olarak kanuni sınırlar içinde olmak kaydıyla artırma veya indirim yapmaya MYK yetkilidir. Üye aday, giriş beyannamesini imzalarken, yukarıdaki limitler arasında ne kadar aidat ödemeyi taahhüt ettiğini bildirir. Üyelik aidat borcu nedeniyle geçici veya kesin ihraç disiplin cezaları verilemez. Üyenin aidat borcu olması aksi MYK'ca kararlaştırılmış olmadıkça, parti içi kademe seçimleri ile her türlü adaylık yoklamalarına engel teşkil eder. Bu konuda yapılacak kayıtlamanın geçerli olması için borçlu üyeye 15 gün süre içeren yazılı uyarma yapılmış olması gerekir.
- b) **Milletvekilliği Aidatı:** Milletvekili aidatı partili milletvekillerinin ödeyeceği aidattır. Bu aidatın miktarı ile ne kadarının grup giderlerine, ne kadarının Parti Genel Merkezi'ne ayrılacağına TBMM parti grubunca karar verilir. Ancak, bu aidatın yıllık miktarı, milletvekili ödeneğinin net bir aylık tutarını aşamaz. Parti grubunun olmaması halinde aidat miktarı, MYK'ca kararlaştırılır. Ancak, bunun da yıllık miktarı, Milletvekillerine ödenen aylık net ödenek tutarının yarısını geçemez.
- c) **Aday Adaylarından Alınacak Özel Aidat:** Milletvekilliği, belediye başkanlığı, belediye meclis üyeliği, il genel meclis üyeliği aday adaylarından özel aidat alınır. Bu aidatın miktarı, Yasadaki sınırlar içinde olmak üzere MYK'ca belirlenir.
- d) **Tanıtıcı Unsur ve Yayınların Satışından Sağlanacak Gelirler:** Bu fasıladaki gelirler, satış fiyatları yasa gereği MYK'ca belirlenecek olan parti bayrağı, rozeti, flaması ve benzeri rumuz unsurlarının satışları ile parti yayınları, üye kimlik kartları, parti defter, makbuz ve kâğıtlarından elde edilecek gelirlerdir.
- e) **Etkinliklerden Sağlanacak Gelirler:** Parti genel merkezinin oluru ile parti kademe organları tarafından düzenlenecek sosyal etkinliklerden elde edilecek gelirlerdir. Bu etkinliklerden nasıl gelir temin edileceği, etkinliği düzenleyen kademe yönetim kurulunca kararlaştırılır.
- f) **Mal Varlığından Elde Edilecek Gelirler:** Partinin MYK'sı, amaç ve çalışmalar için gerekli olan taşınmazları satın almaya, malik olduğu

Mali İşler Yönetmeliği

taşınır veya taşınmaz mal varlıklarını satmaya, kiralamaya, her çeşit takyit yaptırmaya mezun ve yetkilidir. Bu faaliyetlerden elde edilecek gelirler parti gelirleridir.

- g) Bağışlar: S.P.K.'nın 66ncı maddesi hükümlerine uygun olarak yapılacak bağışların kabulü ile elde edilecek gelirlerdir. Gerçek ve tüzel kişilerin her birinin aynı yıl içinde 2.000.- (ikibin) liradan fazla kıymette aynı ve nakdi bağışta bulunması yasaktır (1999 Yılı bağış miktarı). Bu bağışlar gelir makbuzu karşılığında alınır. (Bu fıkra da belirtilen meblağ, S.P.K. ek 6. maddesi uyarınca her yıl “yeniden değerlendirme oranı”nda artırılır. Her yılbaşında belirlenen üst sınır, Genel Sekreterlikçe örgüte duyurulur(S.P.K. 66). Bağışlar gelir makbuzu karşılığında alınır. Makbuzda bağışta bulunanın kendisi, yetkili temsilcisi veya vekili açıkça belirtilir. Parti, yabancı devletlerden, uluslararası kuruluşlardan, yabancı uyruklu kişiler ile yabancı ülkedeki dernek, grup ve kurumlardan hiçbir surette aynı ve nakdi yardım ve bağış alamaz.
- h) Hazine Yardımları: Gerekli şartların oluşması halinde, Hazine’ce partiye yapılacak yardımlardır. Hazine yardımının en az %30’u il ve ilçe kademe teşkilatlarına gönderilir.

Gelirlerin Sağlanması Usulü

MADDE 21. Partinin bütün gelirleri, partinin tüzel kişiliği adına elde edilir.

- a) Partinin Genel Merkezi ile bütün teşkilat kademe organlarının kabul ve tahsil edilecek gelirler, Mali ve İdari İşler Başkanlığı’na bastırılacak, seri ve sıra numaraları belli olan makbuz karşılığı sağlanır. Bastırılan bütün tahsilât makbuzları ile alt kademe organlarına gönderilecek tahsilât makbuzlarının seri ve sıra numaraları, genel muhaseplikçe bir deftere yazılarak takip edilir.
- b) Parti Teşkilat Kademeleri, kullandıkları gelir makbuzları nedeniyle MYK’ya; Mali ve İdari İşler Başkanlığına karşı mali sorumluluk taşırlar. Sağlanan gelirin türü ve miktarıyla, gelirin sağlandığı kimsenin adı, soyadı ve adresi, makbuzu düzenleyenin sıfatı, adı soyadı ve imzası, makbuz ile dip koçan veya kopyasında yer alır. Makbuz dip koçan veya kopyalarının saklanma süresi, Anayasa Mahkemesi’nin ilk inceleme kararının partiye bildirim tarihinden itibaren 5 yıldır.

Parti Paralarının Harcanmasında Uygulanacak Usul ve Muhafaza ve Harcamalardan Doğan Mali Sorumluluk

MADDE 22. Parti amaçlarına aykırı harcama yapılamaz. Partinin bütün giderleri parti tüzel kişiliği adına yapılır.

- a) S.P.K.'nın 70 inci. Maddesinde yazılı miktarı aşan bütün harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile tasdiki gereklidir.
- b) Harcamalar, gideri yapan kademeye göre yetkili organın kararıyla yapılır. Acil hallerin gerekli kıldığı harcamaların parti muhasebesine girebilmesi için, yetkili organ kararıyla, olura bağlanması gerekir. Ancak, yetkili organca onaylanmış ve teşkilat kademe bütçesinde bulunması şartıyla, mevzuatta belirtilen miktarı geçmeyen harcamalar ile genel tarifeyle bağlı giderler için, ayrıca karar alınmasına gerek yoktur.
- c) Parti kademe teşkilatları, bağlı bulundukları üst kademeye, gelir ve giderleri hakkında 6 ayı geçmeyen sürelerde hesap bildirimini yapmak zorundadırlar.
- d) Partinin bütün harcamaları ve sözleşmelerle girişilecek yükümlülükler; Genel Merkezde parti tüzel kişiliği adına, illerde il yönetim kurulu adına, ilçelerde ilçe yönetim kurulu adına ve beldelerde belde yönetim kurulu adına yapılır. Bu harcama ve sözleşmeler de bu kurullarca yetkilendirilmiş kişi ya da kurulca sağlanır ve yapılır.
- e) Parti alt kademe yönetim organları, üst kademe ve Genel Merkeze karşı, muhafaza ve harcamadan ötürü şahsen ve müteselsilen sorumludur.
- f) Parti tüzel kişiliği adına sözleşme yapılmasına ve yükümlük altına girilmesine ilişkin usul ve esaslar, MYK'ca tespit edilir. Bu esaslara aykırı olarak veya MYK'nın yazılı oluru ile yetkili kılmadığı yahut sonradan bir kararla onaylamadığı alt kademe organlarının yaptıkları sözleşmeler ve giriştikleri yükümlülüklerden dolayı parti tüzel kişiliği hiçbir surette sorumlu tutulamaz. MYK veya Genel Başkan veya parti tüzel kişiliği aleyhine sorumluluk yollarına başvurulamaz. Yetkilendirilmeksizin veya oluru alınmadan gerçekleştirilmiş işlem ve eylemlerden doğan sorumluluk, sözleşme veya yükümlülük getiren işlemi yapan veya altında imzası olan kişi veya kişilere aittir.

Ön Ödeme(Avans)

MADDE 23. Genel Merkezde İdari ve Mali İşlerden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı'nın il ve ilçe örgütlerinde İl ve İlçe Başkanları'nın uygun görmesi kaydıyla, gerçekleştirme işlemlerinin tamamlanması beklenilemeyecek ivedi veya zorunlu giderler için, Parti görevlilerine Genel Merkezde 10.000,00 TL, il ve ilçe örgütlerinde 5.000,00 TL avans vermek suretiyle ön ödeme yapılabilir. Verilen avanslar Parti görevlilerince görevin tamamlanması ve harcamanın gerçekleşmesinden itibaren en geç bir ay içinde ödemeye ilişkin kanıtlayıcı belgeler ile artan nakit fazlasının saymana teslim edilmesi suretiyle mahsup edilir.

Taşınır ve Taşınmaz Mallar

MADDE 24.

- a) Parti ihtiyaçlarına uygun taşınır ve taşınmaz mal ve araçları satın alma ve kullanma yetkisi BD'na aittir.
- b) Taşınmaz malların satış yetkisi ise MYK'na aittir. MYK, bu konudaki yetkisini BD'na devredebilir.
- c) Tapu senetleri ve taşınmaz mallara ilişkin belgeler Genel Merkez'de tutulur. Yüz milyon liranın üzerindeki taşınmaz mallar kesin hesapla birlikte Genel Merkez'e bildirilir.
- d) Örgütler, partinin ikameti ile amaçları ve etkinlikleri için gerekli olanlardan başka mal edinemezler.
- e) Parti amaçları içinde kalma koşuluyla sahip olduğu taşınmazlardan gelir sağlayabilir.
- f) Her yılın Haziran ayı sonuna kadar Anayasa Mahkemesine ve bilgi için Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına verilmek zorunluluğu olan belgelere, partinin aynı hesap döneminde edindiği taşınmaz ve değeri yüz milyon lirayı aşan taşınır malların, menkul kıymetlerin ve her türlü hakların değerleri ile edinim tarihlerini ve şekillerini de belirten listeleri eklenir.
- g) Hisse senedi, tahvil gibi taşınır değerler bankalarda saklanır.
- h) Parti, üyelerine ve diğer gerçek ve tüzel kişilere hiçbir suretle borç veremez ve alamaz.

İhale ve Satın Alma Komisyonları

MADDE 25.

- a) Genel Merkez'de on milyar üzerindeki alımlar için Genel Sekreter, Genel Muhasip, bir BD üyesi ile parti üyesi olup olmadığına bakılmaksızın konu ile ilgili uzmanlığı bulunan bir kişinin katılımı ile ihale komisyonu oluşturulur.
- b) İller için beş milyar, ilçeler için iki buçuk milyar liranın üzerindeki alımlarda sekreter üye, Muhasip üye, bir yönetim kurulu üyesi ve parti üyesi olup olmadığına bakılmaksızın konu ile ilgili uzmanlığı bulunan bir kişinin katılımı ile ihale komisyonu oluşturulur.
- c) Bu maddedeki miktar, yeniden değerlendirme katsayısına göre Genel Saymanlık tarafından her yıl arttırılarak örgüte bildirilir.

Kredi ve Borç Alma Yasağı

MADDE 26. Parti, hiçbir yerden hiçbir gerçek ve tüzel kişiden dolayı ve dolaysız olarak kredi ve borç alamaz.

ALTINCI BÖLÜM

Son Hükümler

Yönetmelikte Yer Almayan Konular

MADDE 27.

- a) Bu yönetmelikte yer almayan konularda, Siyasi Partiler Kanununun ilgili hükümleri ile Anayasa Mahkemesinin konuyla ilgili kararları ve Merkez Parti Tüzüğü'nün genel hükümleri uygulanır.
- b) Ayrıca Genel Başkanlık ve Genel Sekreterlikçe yayımlanacak genelgelerle uygulamalar yönlendirilir.
- c) Genel Merkez'e ya da diğer başka yöneticilere gönderilen hediyeler için yapılan harcamalar İl ve İlçe Örgütleri tarafından gider olarak kaydedilemez.
- d) İl ve İlçe örgütlerinin mali denetimi Genel Merkez kanalıyla ya da dışarıdan alınan mali denetim hizmeti ile yapılır.

Yürürlük

MADDE 28. Bu Yönetmelik MERKEZ PARTİ Merkez Yönetim Kurulu tarafından kabul edildiği tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 29. Bu Yönetmelik hükümlerini MERKEZ PARTİ Başkanlık Divanı yürütür.

MERKEZ PARTİ Yurt Dışı Temsilcilik Yönetmeliği, MYK'nın 21/01/2015 gün ve 51 sayılı kararı ile kabul edilmiştir.

Mali İşler Yönetmeliği

.....
Şu anki İkametgâhınız neresi? :
.....
.....

Tel İş:

GSM : 05.....

Ev:

E-posta :

Daha önce hiç aktif siyaset yaptınız mı? :.....

Yaptıysanız tarih sırası ile yazınız :.....
.....
.....

.../.../2015

İmza

MERKEZ PARTİ

07 Haziran 2015 Seçimlerinde

Aday adayı olan

.....'ın

Kendi el yazısı ile öz geçmişi :
.....
.....
.....
.....

.../.../2015

İmza

MERKEZ PARTİ ARŞİV YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç

Madde 1. Bu Yönetmeliğin amacı; Merkez Parti teşkilatının faaliyetleri sonucunda oluşan evrak ve malzemelerden arşivlenmesi gerekenlerin tespiti, arşivlenmesi, arşivden yararlanma ile muhafazasına lüzum görülmeyen evrak ve malzemenin ayıklanması ve imhasına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

Madde 2. Bu Yönetmelik, Merkez Parti teşkilatlarını kapsar.

Hukuki dayanak

Madde 3. Bu Yönetmelik, Tüzüğün 47. maddesine istinaden hazırlanmıştır

Tanımlar

Madde 4. Bu Yönetmelikte geçen;

- a. **Tüzük:** Merkez Parti Tüzüğü,
- b. **Teşkilat:** Merkez Parti'nin tüm birimlerini,
- c. **Kademe:** Tüzüğün 18. maddesinde belirtilen teşkilat organlarını,
- d. **Genel merkez:** Merkez Parti Genel Merkezini,
- e. **Genel Sekreterlik:** Merkez Parti Genel Sekreterliğini,
- f. **Arşiv Malzemesi:** Merkez Parti Tüzüğü'nün 18. maddesinde belirtilen teşkilat birimlerinin ve kademelerinin işlem ve faaliyetleri sonucunda teşekkül eden, kesin sonuca bağlanmış, hukuki, idari, istatistik, tarihi, ilmi, edebi, kültürel, biyografik, demografik ve teknik açıdan, herhangi bir konuyu aydınlatmaya, düzenlemeye ve tespite yarayan, her türlü yazılı evrak, defter, resim, plan, harita, proje, mühür, damga, fotoğraf, film, ses ve görüntü bandı, bilgisayar kaydı ve benzeri belge ve malzemeleri,
- g. **Arşivlik Malzeme:** (f) fıkrasında yazılı her türlü evrak ve malzemenin henüz arşiv malzemesi evsafını kazanmamış olması sebebiyle, muhafaza edilmek üzere yetkililerce ayrılmış olanlarını,
- h. **Birim Arşivi:** Birimlerin faaliyetleri sonucu oluşan, aktüalitesini kaybetmemiş ve aktif olarak günlük iş akışı içinde kullanılan arşivlik malzemenin, birimde belirli bir süre saklandığı yeri,
- i. **Kademe Arşivi:** Teşkilat kademelerin faaliyetleri sonucunda oluşan, aktüalitesini kaybetmemiş ve aktif olarak günlük iş akışı içinde

Arşiv Yönetmeliği

kullanılan arşivlik malzeme ile kademe birimlerinin arşivlerindeki arşiv malzemesinin, birimlerin arşivlerinden alınarak ilgili teşkilat kademesinde muhafaza edildiği yeri,

- j. **Genel Merkez Arşivi:** Genel Merkezin faaliyetleri sonucunda oluşan arşivlik malzeme ile, Genel Merkeze bağlı birimlerinin arşivlerinde bulunan arşiv malzemelerinin, birim arşivlerinden alınarak daha uzun süreli olarak muhafaza altına alındığı yeri,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Arşivin Kurulması, Düzenlenmesi, Korunması, Saklanma Süresi, Gizli Evrak ve Arşivden Yararlanma

Genel merkez, kademe ve birim arşivleri

Madde 5. Genel Merkezde, teşkilat kademelerinde ve birimlerde, arşiv oluşturulması zorunludur. Ancak, işlem hacmi küçük olan birimler arşiv kurmayabilirler. Arşiv oluşturamayan birimlerde bulunan arşivlik malzemenin, altı ayda bir ve her yılın Ocak ve Temmuz aylarında olmak üzere o birimin bağlı olduğu ilgili kademe arşivine teslim edilmesi gereklidir. Arşiv oluşturan birimler, altı aylık sürelerle ve her yıl Ocak ve Temmuz aylarında, birimlerindeki arşivlik malzeme birim arşivlerine devrederler. Söz konusu evrak ve malzemenin varsa bir örneği de ilgili kademe arşivine, Genel Merkezde Genel Merkez arşivine teslim edilir. Kademeler, faaliyetleri sonucunda oluşan arşivlik malzeme ile birimlerden gelen arşiv malzemesini daha uzun süre muhafaza etmek için kademe arşivlerini kurarlar. Genel Merkez faaliyetleri sonucu oluşan arşivlik malzeme ile Genel Merkez birimlerinin arşivlerinde bulunan arşiv malzemesinin daha uzun süre muhafaza edilebilmesi için Genel Sekreterlikçe Genel Merkez arşivi oluşturulur.

Arşivlerin düzenlenmesi

Madde 6. Arşivler aşağıda belirtilen usullere göre oluşturulur ve düzenlenir:

- Arşiv malzemeleri, numerik veya alfabetik olarak, faaliyet dönemleri esas alınarak, kronolojik bir sistem içerisinde, dosya, klasör ve kutulara konularak sıralanır.
- Arşiv malzemelerinin bulunduğu raf ve dolapların uygun yerlerine belirli bir düzenle, orada bulunan arşiv malzemelerini tanımlayan bilgileri ihtiva eden etiketler konur.
- Birimlerin kodlarının tespitinde, ekte bulunan Genel Merkez arşiv birim kodları(EK:8) ve kademe arşiv kodları(EK-9) esas alınır.
- Evrakların ekleri evrakla beraber arşivlenir. Arşivlenen evrakın dağılmasına ve kaybolmasına mani olmak, dolayısıyla kullanılmalarını kolaylaştırmak için yaprak ve sayfalar numaralandırılır.

- e. Arşivlenen evrak ve belgeler, kendi içerisinde “gün, ay, yıl” sırasına göre eski tarihten yakın tarihe doğru kronolojik olarak sıralanır.
- f. Üzerinde yalnızca ayı belirli olup günü belirli olmayan veya yılı belirli olup ayı ve günü belirli olmayan evraklar ait oldukları ayın veya yılın en sonuna ilave edilir.
- g. Tasnif neticesinde, arşiv malzemesinin kademe, birim, klasör, dosya ve evrak numaralarını gösterir “Arşiv Yerleşim Damgası” (EK:1) malzemenin uygun bir yârine basılır ve kurşun kalemle doldurulur. Evrak üzerinde kurşun kalem haricinde tükenmez, boyalı, mürekkepli kalemlerle yazı yazılmaz.
- h. Klasör, dosya ve evrak numaraları birbirini takip eden sırada verilir. Her birinin içerisinde yer alacak olanlar birden başlamak üzere sıra numarası alır. “Arşiv Yerleşim Damgası” evrakın eklerine de basılır.
- i. Her bir dosya içerisine, o dosyada yer alan evrakın dökümünü içeren bir “Dosya İçerik Formu” (EK:2) konulur.
- j. Arşiv malzemelerinin bulunduğu klasörlerin sırtlarına kademe ve birim kodları ile, klasör, dosya ve evrakla ilgili ilk ve son numaraları ve ait olduğu işlem dönemine ait bilgileri ihtiva eden arşiv malzeme etiketi(EK:3) yerleştirilir.
- k. Klasör ve dosya numaralandırması, dosyalama sistemleri devam ettiği sürece zincirleme olarak peş peşe devam ettirilir.
- l. Tasnifi tamamlanmış olan arşiv malzemeleri, uygun şekilde klasör ve paketlere yerleştirilmiş olarak bir tasnif planı çerçevesinde arşiv depolarının raflarına yerleştirilir. Yerleştirme işlemi, arşiv deposuna girildiğinde, sol taraftaki ilk rafın sol üst köşesinden başlamak üzere yapılır. Bu işlem her raf grubu için tekrarlanır. Arşivin yerleşim planı hazırlanır ve arşiv girişinin uygun bir yerine konur.

Koruma yükümlülüğü:

Madde 7. Teşkilat kademeleri ve birimleri, arşivlerin oluşturulmasından ve arşiv malzemelerinin muhafaza edilmesinden sorumludur. Bu sorumluluk kademelerde kademe sekreterine birimlerde ise birim başkanı tarafından görevlendirilen sorumlulara aittir. Arşivler yangın, rutubet, su baskını, hırsızlık gibi her türlü tehlikeye karşı korunacak ve gerekli tedbirler imkân dahilinde ve zamanında alınacaktır.

Gizli evrak

Madde 8. Kademelerin ve birimlerin elinde bulunan ve ait olduğu dönemde gizli kabul edilmiş ve halen bu özelliklerini koruyan arşiv malzemesi,

Arşiv Yönetmeliği

birim ve kademe arşivine geçtikten sonra da gizli kalır. Arşiv malzemesinin gizliliğinin kaldırılması, ilgili birimin görüşü alındıktan sonra, Genel Merkezde Genel Sekreterlik, diğer kademelerde ise ilgili kademe sekreterlikleri ile birim başkanlıkları tarafından belirlenir.

Arşiv malzemesinin muhafaza süresi ve arşivlerden yararlanma

Madde 9. Birim arşivlerindeki arşiv malzemesi beş yıl, ilçe ve belde başkanlıklarında on yıl, il başkanlıkları ve Genel Merkezde süresiz olarak muhafaza edilir. Her yılın Ocak ayında, Ayıklama ve İmha Komisyonu tarafından birim arşivinde saklama süresini dolduran arşiv malzemesi belirlenir ve kademe arşivine teslim edilir. Her yılın Ocak ayında, Ayıklama ve İmha Komisyonu tarafından Belde ve İlçe kademelerindeki on yıllık saklama süresini dolduran arşiv evrakı belirlenir ve ilgili il başkanlığı arşivine teslim edilir. Ancak, isteyen belde ve ilçe teşkilat kademesi söz konusu arşiv malzemesini muhafaza etmeye devam edebilir.

Arşiv malzemesinin aslı, hiçbir sebep ve suretle, arşivden dışarıya çıkarılamaz. Talep halinde, ilgili birimin görüşü alınarak Genel Sekreterlik veya kademe sekreterlikleri tarafından arşiv malzemesinin bir örneği Arşiv Malzemesi Talep Formu(EK:7) düzenlenerek dışarıya verilebilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Birim Arşiv İşlemleri

Birim Arşiv İşlemleri

Madde 10.

A- Birimlerde arşive verilecek malzemenin ayırımı ve hazırlanması:

Her yılın Ocak ve Temmuz ayları içerisinde, önceki döneme ait arşivlik malzeme, gözden geçirilerek işlemi bitenler, işlemi devam edenler ve işlemi bitmesine rağmen elde bulundurulması gerekenler şeklinde bir ayırıma tâbi tutulur. Bu işlemleri takiben, birim arşivine devredilecek malzeme, ilgili birimlerde işin ve malzemenin özelliklerine göre; Birimi, işlem dönemi (teşekkül ettiği yarıyıl) ve işlem tarihi itibarıyla kronolojik olarak sıralanır, ekler için de aynı usul uygulanır. Gizlilik derecesi taşıyan evraka kırmızı renkte “GİZLİ” damgası vurulur. Gizlilik derecesi kaldırılan malzemeye, “Gizliliği Kaldırıldı” damgası vurularak, gizlilik damgası iptal edilir.

B- Uygunluk kontrolü: İşlemi tamamlanmış ve birim arşivine devredilecek malzeme uygunluk kontrolünden geçirilir. Bu kontrolde;

- a. Arşive devredilecek malzemenin işlem dönemi itibarıyla, gözden geçirilerek, sıra numaralarında atlama, tekrar veya eksiklik olup olmadığına,

- b. Klasörler veya dosyalar üzerinde, birim adının, ait olduğu işlem döneminin yazılıp yazılmadığına,
- c. Ciltlenmesi gerekli olanların, ciltlenip ciltlenmediğine,
- d. Dosya içerisinde bulunan evrakın, uygun biçimde dosyalanıp dosyalanmadığına,
- e. Evrak sayfalarının ve eklerinin yırtık, kopuk veya eksik olup olmadığına, bakılır, eksiklik varsa tamamlanır.

Uygunluk kontrolü, ilgili birim yetkilisi ile ilgili kademe sekreteri veya görevlendireceği kişi/kişiler tarafından müştereken yapılır.

C- Arşivlik malzemenin arşive devri: İşlemleri tamamlanmış ve uygunluk kontrolü yapılarak eksiklikleri giderilmiş arşivlik malzeme, işlem dönemini takip eden Ocak ve Temmuz ayları içinde, arşiv kayıt defterine kaydedilerek birim arşivine alınır.

D- Arşivlik malzemenin kademe arşivine devredilmesi: İlgili birimlerce, işlemi tamamlanmış ve uygunluk kontrolü yapılarak eksiklikleri giderilmiş arşivlik malzemenin varsa bir örneği, işlem dönemini takip eden Ocak ve Temmuz ayları içinde kademe arşivine devredilir. Teslim-tesellüm işlemleri, birim arşiv görevlileri ile ilgili kademe sekreterliği tarafından yerine getirilir.

Genel Merkez ve Kademe Arşiv İşlemleri

Madde 11.

A- Arşivde tasnif ve yerleştirme: Genel Merkez ve diğer kademe arşivlerinde arşivleme sistemi, ana kademe birim başkanlıkları ve yan kuruluşlara göre oluşturulur. Kademenin faaliyetleri sonucu oluşan arşivlik malzeme ile, birim arşivlerinden kademe arşivine devredilen arşiv malzemesi, bütünlükleri bozulmadan asli düzenleri içinde tasnif edilip arşivlenir.

B- Elektronik arşiv malzemeleri: Elektronik ortamlarda teşekkül eden bilgi ve belgelerden arşiv malzemesi özelliği taşıyanların kaybını önlemek, devamlılığını sağlamak amacıyla bir kopyası cd, dvd veya benzeri kayıt ortamlarına aktarılacak ve bilgi işlem merkezinde yedeklemesi yapılmak suretiyle muhafaza edilir. Bu tür malzemenin muhafaza, tasnif, devir ve benzeri arşiv işlemlerinde diğer tür malzemeler için uygulanan hükümler uygulanır.

C- Elektronik arşiv yazılımlarının temini ve kullanılması: Teşkilatta alımı ve uygulaması yapılacak elektronik arşiv yazılımları Genel Sekreterlik ve AR-GE birimleri tarafından yapılır.

Birimlerdeki yazılım kullanıcıları, basılı doküman ve belgelerini taratarak elektronik ortama taşırlar ve arşiv yazılımına yüklerler. Arşiv yazılımının teknik altyapısının işletilmesi ve güvenliği Bilgi İşlem tarafından sağlanır.

D- Arşiv malzemesi devir-teslim ve envanter formunun düzenlenmesi:
Arşiv malzemesi devir-teslim ve envanter formu örneği EK:4'te düzenlenmiştir. Devir-teslim ve envanter formunun üzerindeki bütün bölümler eksiksiz olarak doldurulur.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Tasnif ve İmha Komisyonları, İmha İşlemleri

İmha edilecek ve edilmeyecek malzemeler

Madde 12. Teşkilat kademelerinde, Siyasi Partiler Kanunu, tüzük ve yönetmelikler çerçevesinde tutulan defterler, imha işlemlerine tabi tutulmazlar. Bunun dışında kalan arşiv malzemesi ayıklama ve imha komisyonu kararıyla imha edilebilir.

Tasnif ve imha komisyonlarının kurulması, çalışma esasları, yetki ve görevleri

Madde 13. Arşivlerde, muhafazasına lüzum görülmeyen her türlü malzemenin tasnif ve imhası, Genel Merkezde Genel Sekreter diğer kademelerde kademe sekreterinin başkanlığında, birim arşiv görevlileri arasından kademe başkanınca belirlenecek üç kişilik Arşiv Tasnif ve İmha Komisyonu kararı ile yapılır. Ayıklama ve imha komisyonları, birim ve kademe arşivlerinde saklama süresini dolduran arşiv malzemesinden muhafazasına lüzum görülmeyenleri tasnif, ayıklama ve imha etme yetkisine sahiptir. Komisyonlar, üye tam sayısı ile toplanır ve kararlarını oy birliği ile alırlar. İmhası uygun görülmeyen malzeme, sonraki yıllarda ilgili komisyonlarca yeniden gözden geçirilebilir.

Tasnif ve imha listelerinin düzenlenmesi

Madde 14. İmha edilecek arşiv malzemesi için EK:5'te örneği bulunan Arşiv Malzemesi İmha Listesi iki nüsha olarak düzenlenir. İmha listeleri tasnif ve imha komisyonlarının başkan ve üyeleri tarafından imzalanır. Kademe arşivinde hazırlanan imha listeleri, Genel Merkezde Genel Sekreter diğer kademelerde kademe sekreterliği ve kademe başkanlığının bilgisine sunulur.

İmha edilecek malzeme için imha tutanağı düzenlenmesi

Madde 22. İmha edilecek malzeme, başkaları tarafından görülüp okunması mümkün olmayacak şekilde özel makinelerle kıyılarak imha edilir. İmha işlemi, örneği EK:6'da bulunan İmha Tutanağı ile tespit edilir. İki nüsha olarak düzenlenen İmha Tutanağı, Tasnif ve İmha Komisyonu başkan ve üyelerince müştereken imzalanır.

İmha liste ve tutanaklarının saklanması

Madde 23. İkişer nüsha olarak düzenlenen imha liste ve tutanaklarının, bir nüshası birim arşivinde, diğer nüshası ise ilgili kademe arşivinde 10 yıl denetime hazır olarak saklanır.

BEŞİNCİ BÖLÜM**Çeşitli Hükümler****Yönetmelikte hüküm bulunmayan haller**

Madde 24. Bu Yönetmelikte hüküm bulunmayan hallerde Genel Merkez Genel Sekreterliğinin görüşüne müracaat edilir.

Faaliyet raporu

Madde 25. Genel Merkezde Genel Sekreterlik, kademelerde kademe sekreterlikleri, yıl içindeki arşiv faaliyetleri ile ilgili bilgileri, müteakip takvim yılının Ocak ayında Başkanlık Divanı'na ve kademelerde kademe başkanlık Divanı'na yazılı olarak sunar.

ALTINCI BÖLÜM**Son Hükümler****Yürürlük**

Madde 25. Bu Yönetmelik MERKEZ PARTİ Merkez Yönetim Kurulu tarafından kabul edildiği tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 26. Bu Yönetmelik hükümlerini MERKEZ PARTİ Başkanlık Divanı yürütür.

Geçici madde 1: Bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden itibaren altı aylık süre içinde, teşkilat birimi ve kademelerinin faaliyetleri sonucu oluşan arşivlik malzeme, bu Yönetmelik hükümlerine göre değerlendirilir ve ilgili birim, kademe ve Genel Merkez arşivlerine devredilir.

MERKEZ PARTİ Arşiv Yönetmeliği, MYK'nın 21/01/2015 gün ve 51 sayılı kararı ile kabul edilmiştir.

EKLER

EK - 1

ARŞİV YERLEŞİM DAMGASI

Kademe Kodu	Birim Kodu	Klasör Sıra No.	Dosya Sıra No.	Evrak Sıra No.

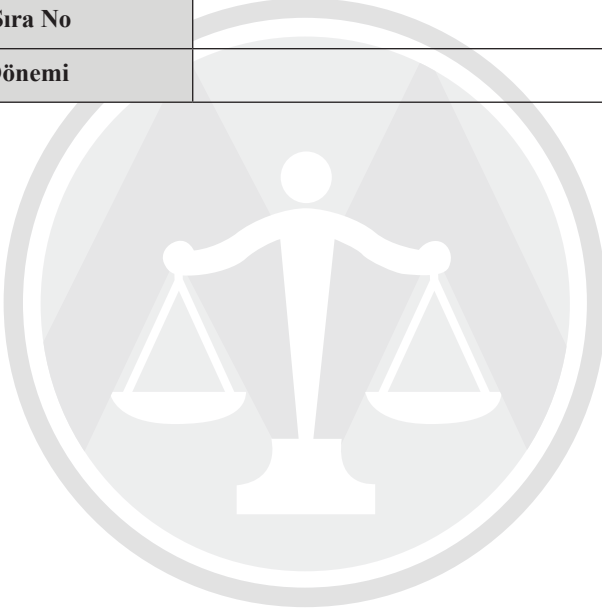
DOSYA İÇERİK FORMU

[illegible]

ARŞİV MALZEME ETİKETİ

Kademesi Kodu	
Birim Kodu	
Klasör Sıra No	
Dosya Sıra No	
İşlem Dönemi	

DEVİR-TESLİM VE ENVANTER FORMU

Birim Kodu:

[illegible]

EK - 5

ARŞİV MALZEMESİ İMHA LİSTESİ

Kademe Kodu:

Birim Kodu:

Sıra No.	Tarihi	Dosya No.	Konusu	Sayfa / Adet	Açıklamalar

ARŞİV AYIKLAMAVE İMHA KOMİSYONU KARARI

Yukarıda yazılı arşiv malzemelerinin kullanılma ve muhafaza gereği kalmadığından imhasına karar verilmiştir.

Tarih .../.../...

	İsim	İmza
Üye		
Üye		
Komisyon Başkanı		

EK - 6**İMHA TUTANAĞI**

Ekte bulunan Listede ayrıntıları belirtilen arşiv malzemeleri MERKEZ PARTİ Arşiv Yönetmeliği hükümleri uyarınca imha edilmiştir. İşbu tutanak tarafımızdan iki nüsha olarak düzenlenmiş ve müştereken imzalanmıştır.

Tarih: .../.../....

	İsim	İmza
Üye		
Üye		
Komisyon Başkanı		

Arşiv Yönetmeliği

EK - 7

ARŞİV MALZEMESİ TALEP FORMU

Talep Tarihi: ... / ... / ...

TALEP EDİLEN ARŞİV MALZEMESİNİN	
Klasör No.	
Dosya No.	
Tarihi	
Konusu	
Ekleri	
TALEP EDENİN	
Adı Soyadı	
Adresi	
Mesleği	
Telefon No. su	
İmzası	
Yukarıda belirtilen arşiv malzemesi istekliye ... / ... /... tarihinde teslim edilmiştir.	
Teslim Eden Arşiv Görevlisi	
Adı Soyadı	
İmzası	
ARŞİV MALZEMESİNİN İADE İŞLEMİ	
Yukarıda kayıtlı arşiv malzemesi ... / ... /... tarihinde teslim alınmıştır.	
Teslim Eden (Adı Soyadı ve imzası)	Teslim Alan (Adı Soyadı ve imzası)

EK - 8

**GENEL MERKEZ
BİRİM KODLARI**

Birim Kodu	Birim Adı	Arşiv Kodu
00	Başkanlık	ARŞV-00
01	Genel Sekreterlik	ARŞV-01
02	Teşkilat Başkanlığı	ARŞV-02
03	Siyasi ve Parlamento İşleri Başkanlığı	ARŞV-03
04	Parti İçi Eğitim ve Gençlik teşkilatları Başkanlığı	ARŞV-04
05	Hukuk ve Güvenlik İşleri Başkanlığı	ARŞV-05
06	Seçim İşleri Başkanlığı	ARŞV-06
07	Medya ve Tanıtım İşleri Başkanlığı	ARŞV-07
08	Ekonomik İşler Başkanlığı	ARŞV-08
09	Dış İşleri ve Dış Temsilcilikler Başkanlığı	ARŞV-09
10	Çevre ve Yerel Yönetimler Başkanlığı	ARŞV-10
11	Halkla İlişkiler Başkanlığı	ARŞV-11
12	Demokratik Kitle Örgütleri Başkanlığı	ARŞV-12
13	Eğitim, Sanat ve Kültür İşleri Başkanlığı	ARŞV-13
14	Sosyal İşler Başkanlığı	ARŞV-14
15	Merkez Disiplin Kurulu Başkanlığı	ARŞV-15
16	Kadın Kolları Başkanlığı	ARŞV-16
17	Gençlik Kolları Başkanlığı	ARŞV-17

Arşiv Yönetmeliği

EK – 9

KADEME BİRİM KODLARI

Birim Kodu	Birim Adı	Arşiv Kodu
xx-xx-xx-00	Başkanlık (İl, İlçe, Belde)	ARŞV- xx-xx-xx -00
xx-xx-xx-01	Genel Sekreterlik	ARŞV- xx-xx-xx -01
xx-xx-xx-02	Teşkilat Başkanlığı	ARŞV- xx-xx-xx -02
xx-xx-xx-03	Siyasi ve Parlamento İşleri Başkanlığı	ARŞV- xx-xx-xx -03
xx-xx-xx-04	Parti İçi Eğitim ve Gençlik teşkilatları Başkanlığı	ARŞV- xx-xx-xx -04
xx-xx-xx-05	Hukuk ve Güvenlik İşleri Başkanlığı	ARŞV- xx-xx-xx -05
xx-xx-xx-06	Seçim İşleri Başkanlığı	ARŞV- xx-xx-xx -06
xx-xx-xx-07	Medya ve Tanıtım İşleri Başkanlığı	ARŞV- xx-xx-xx -07
xx-xx-xx-08	Ekonomik İşler Başkanlığı	ARŞV- xx-xx-xx -08
xx-xx-xx-09	Dış İşleri ve Dış Temsilcilikler Başkanlığı	ARŞV- xx-xx-xx -09
xx-xx-xx-10	Çevre ve Yerel Yönetimler Başkanlığı	ARŞV- xx-xx-xx -10
xx-xx-xx-11	Halkla İlişkiler Başkanlığı	ARŞV- xx-xx-xx -11
xx-xx-xx-12	Demokratik Kitle Örgütleri Başkanlığı	ARŞV- xx-xx-xx -12
xx-xx-xx-13	Eğitim, Sanat ve Kültür İşleri Başkanlığı	ARŞV- xx-xx-xx -13
xx-xx-xx-14	Sosyal İşler Başkanlığı	ARŞV- xx-xx-xx -14
xx-xx-xx-15	Merkez Disiplin Kurulu Başkanlığı	ARŞV- xx-xx-xx -15
xx-xx-xx-16	Kadın Kolları Başkanlığı	ARŞV- xx-xx-xx -16
xx-xx-xx-17	Gençlik Kolları Başkanlığı	ARŞV- xx-xx-xx -17

NOT: Kademe arşivlerinde birim kodunun öncesinde il ilçe ve belde kodu ilave edilerek oluşturulur.

İllerde; Sayı: xx(İl kodu)-xx(Birim kodu),

İlçelerde; Sayı: xx(İl kodu)-xx(İlçe kodu)-xx(Birim kodu),

Beldelerde; Sayı xx(İl kodu)-xx(İlçe kodu)-xx(Belde kodu)-xx(Birim kodu) şeklinde oluşturulur.

Örnek-1: Trabzon İl Başkanlığı Seçim İşlerinin arşiv kodu ARŞV-61-06 olarak belirlenir.

Örnek-2: Adana Kozan İlçe Başkanlığı Sekreterliğinin arşiv kodu ARŞV-01-11-01 olarak belirlenir.

.....
Şu anki İkametgâhınız neresi? :

.....
Tel İş: GSM : 05.....

Ev: E-posta :

Daha önce hiç aktif siyaset yaptınız mı? :.....

Yaptıysanız tarih sırası ile yazınız :.....

.....

.....

.../.../2015

İmza

Arşiv Yönetmeliği

MERKEZ PARTİ

07 Haziran 2015 Seçimlerinde

Aday adayı olan

.....'ın

Kendi el yazısı ile öz geçmişi :

.....

.../.../2015

İmza

DEFTERLER YÖNETMELİĞİ

2014

MERKEZ PARTİ DEFTERLER YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç

Madde 1. Bu Yönetmeliğin amacı; Merkez Parti teşkilatlarında tutulacak defterler ve bu defterlerin tutulmasında uygulanacak esas ve usulleri belirlemektir.

Kapsam

Madde 2. Bu Yönetmelik, Merkez Parti teşkilatlarını kapsar.

Hukuki dayanak

Madde 3. Bu Yönetmelik, SPK md. 60 ve Tüzüğü'nün 93. maddesine istinaden hazırlanmıştır

Tanımlar

Madde 4. Bu Yönetmelikte geçen;

- a. **Tüzük:** Merkez Parti Tüzüğü'nü,
- b. **Teşkilat:** Merkez Parti'nin tüm birimlerini,
- c. **Kademe:** Tüzüğü'nün 18. maddesinde belirtilen teşkilat organlarını,
- d. **Genel merkez:** Merkez Parti Genel Merkezini,
- e. **İl teşkilatı:** Merkez Parti il teşkilatını,
- f. **İlçe teşkilatı:** Merkez Parti ilçe teşkilatını,
- g. **Belde teşkilatı:** Merkez Parti belde teşkilatını,
- h. **Tutulması zorunlu olan defter:** SPK'nın 60. maddesi ve Tüzüğü'nün 93. maddesinde belirtilen defterleri,
- i. **Tutulması zorunlu olmayan defter:** Teşkilatta tutulan ve zorunlu olan defterler dışında kalan defterleri,
- j. **Karar defteri:** Teşkilatta tutulan, ilgili teşkilat kademesi ve yan kuruluş kararlarının tarih ve sıra numarasına göre yazıldığı, yetkili merci tarafından onaylanmış defteri,
- k. **Gelen evrak kayıt defteri:** Teşkilata gelen evrakın kaydedildiği, yetkili merci tarafından onaylanmış defteri,
- l. **Giden evrak kayıt defteri:** Teşkilattan gönderilen evrakın kaydedildiği, yetkili merci tarafından onaylanmış defteri,

Defterler Yönetmeliği

- m. Evrak zimmet defteri:** Gönderilen evrakın teslimi sırasında evrakın tarih ve sayısının, evrakı teslim edenin ve teslim alanın ad ve soyadı ile teslim tarihinin yazıldığı ve müşterek olarak imzalanan defteri,
- n. Demirbaş eşya defteri:** Teşkilatta bulunan demirbaş eşyaların kaydedildiği, yetkili merci tarafından onaylanmış defteri,
- o. Üye kayıt defteri:** İlçe teşkilatında, her bir mahalle ve köy için ayrı ayrı tutulan, üyelerin kaydedildiği, yetkili merci tarafından onaylanmış defteri,
- p. Gelir ve gider defteri:** Gelir ve giderlerin kaydedildiği, yetkili merci tarafından onaylanmış defteri,
- q. Arşiv defteri:** Arşive intikal eden evrak ve dokümanların kaydedildiği defteri,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Tutulacak Defterler ve Tasdik

Genel merkezde tutulacak defterler ve tasdik

Madde 5. Genel merkezde tutulacak defterler aşağıda belirtilmiştir:

- a. Merkez Yürütme Kurulu (MYK) karar defteri,
- b. Gelen evrak kayıt defteri,
- c. Giden evrak kayıt defteri,
- d. Üye kayıt defteri,
- e. Demirbaş eşya defteri,
- f. Gelir ve gider defteri,
- g. Evrak zimmet defteri,
- h. Merkez Disiplin Kurulu karar defteri,
- i. Arşiv defteri,
- j. Başkanlık Divanı (BD) karar defteri,

Gelen evrak kayıt defteri, giden evrak kayıt defteri, evrak zimmet defteri, üye kayıt defteri, arşiv defteri ve Merkez Disiplin Kurulu karar defteri Genel Sekreterlikçe tasdik edilir. Diğer defterler sayfa sayısı da belirtilerek, teşkilatın bulunduğu yerdeki ilgili ilçe seçim kurulu başkanı tarafından mühürlenir ve tasdik edilir. Tutulması zorunlu defterler dışında kalan komisyon ve kurul defterleri sayfaları numaralanarak ana kademe başkanlığınca mühürlenir ve onaylanır.

İl teşkilatında tutulacak defterler ve tasdiki

Madde 8. İl teşkilatında tutulacak defterler aşağıda belirtilmiştir:

- a. Kongre karar defteri,
- b. Yönetim Kurulu karar defteri,
- c. Yürütme Kurulu karar defteri,
- d. Gelen evrak kayıt defteri,
- e. Giden evrak kayıt defteri,
- f. Üye kayıt defteri,
- g. Demirbaş eşya defteri,
- h. Gelir ve gider defteri,
- i. Evrak zimmet defteri
- j. İl Disiplin Kurulu karar defteri,
- k. Arşiv defteri,

Ayrıca il teşkilat birimlerinde il başkanı tarafından tasdik edilen (d), (e), (h) ve (j) bentlerinde yazılı defterler tutulabilir.

Yukarıda yazılı defterlerden evrak zimmet defteri, Disiplin Kurulu karar defteri ve arşiv defteri il başkanı tarafından tasdik edilir. Diğer defterler sayfa sayısı da belirtilerek, teşkilatın bulunduğu ilçe seçim kurulu başkanı tarafından mühürlenir ve tasdik edilir.

İlçe teşkilatında tutulacak defterler ve tasdiki

Madde 9. İlçe teşkilatında aşağıda belirtilen defterler tutulur:

- a. Kongre karar defteri,
- b. Üye kayıt defteri,
- c. Yönetim kurulu karar defteri,
- d. Yürütme kurulu karar defteri,
- e. Gelen evrak defteri,
- f. Giden evrak defteri,
- g. Demirbaş eşya defteri,
- h. Gelir ve gider defteri,
- i. Evrak zimmet defteri,
- j. Arşiv defteri,

Yukarıda yazılı defterlerden, evrak zimmet defteri ve arşiv defteri ilçe başkanı tarafından tasdik edilir. Diğer defterler sayfa sayısı da belirtilerek, teşkilatın bulunduğu ilçe seçim kurulu başkanı tarafından mühürlenir ve tasdik edilir.

Belde teşkilatında tutulacak defterler ve tasdiki

Madde 10. Belde teşkilatında aşağıda belirtilen defterler tutulur:

- a. Karar defteri,
- b. Gelen evrak kayıt defteri,
- c. Giden evrak kayıt defteri,
- d. Gelir ve gider defteri,
- e. Demirbaş eşya defteri,
- f. Evrak zimmet defteri,

Yukarıda yazılı defterlerden, evrak zimmet defteri beldenin bağlı olduğu ilçe başkanı tarafından tasdik edilir. Diğer defterler sayfa sayısı da belirtilerek, teşkilatın bulunduğu ilçe seçim kurulu başkanı tarafından mühürlenir ve tasdik edilir.

Yan kuruluşlarca tutulacak defterler ve tasdiki

Madde 11. Yan kuruluşlarda aşağıda belirtilen defterler tutulur:

A. Kadın kollarında:

- a. Kadın kolları üye kayıt defteri,
- b. Kadın kolları yönetim kurulu karar defteri,
- c. Gelen evrak kayıt defteri,
- d. Giden evrak kayıt defteri,
- e. Demirbaş eşya defteri,
- f. Evrak zimmet defteri,
- g. Arşiv defteri

B. Gençlik kollarında:

- a. Gençlik kolları üye kayıt defteri,
- b. Gençlik kolları yönetim kurulu karar defteri,
- c. Gelen evrak kayıt defteri,
- d. Giden evrak kayıt defteri,
- e. Demirbaş eşya defteri,
- f. Evrak zimmet defteri,
- g. Arşiv defteri

Genel Merkez kadın ve gençlik kollarınca tutulacak defterlerin tasdiki Genel Sekreterlikçe, taşra teşkilatı kadın ve gençlik kollarınca tutulacak defterler ise ilgili il ve ilçe kademe başkanlığınca tasdik edilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Defterlerin Tutulma Usulü

Karar defterlerinin tutulması

Madde 12. Kongre veya toplantı Karar Defterlerine;

- Yapıldığı tarih,
- Karar numarası,
- Yapıldığı yer,
- Olağan veya olağan üstü olup olmadığı,
- Toplantı gündemi,
- Katılan üyelerin ad ve soyadları,
- Gündeme ilişkin tutanak özetleri,
- Kongrede aday olan liste veya listeler ve aldıkları oy oranları,
- Seçimi kazanan listenin yedek üyelerinin seçimde aldıkları oylar, yazılır.

Karar defterleri, toplantıya katılan üyelerce, Kongre karar defteri ise divan üyelerince imzalanır. Toplantıda karar alınmamışsa, toplantının gündeme uygun olarak yapıldığı, karar alınmadığı hususları belirtilerek katılan üyeler veya ilgili kademe sekreteri tarafından imzalanır. Teşkilatta karar organları tarafından alınan kararlar el ile yazılabilir veya bilgisayar ortamında yazılıp çıktı alınarak karar defterlerine yapıştırılır.

Kararların el ile yazılması halinde, mavi veya siyah renkli kalemle okunaklı bir şekilde yazılır.

Kararların bilgisayar ortamında yazılması halinde, bilgisayardan alınan çıktı karar defterine düzgün ve çıkartılamayacak bir şekilde yapıştırılır ve köşelerine kademe başkanlığının kaşesi vurulur. Karar numaraları partinin kuruluş tarihinden itibaren 1 (bir) sayı numarası ile başlar ve kesintisiz (sene sonu kapanışı ve kongre başlangıç tarihi dikkate alınmaksızın) devam eder. Aynı toplantıda alınan birden fazla kararın olması halinde her bir karar aynı sayfa içerisinde maddeler halinde yazılabilir. Toplantıda ifade edilen kişisel fikir, görüş ve öneriler karar defterine yazılmaz. Karar defteri, ilgili teşkilat kademesinde saklanır. Alınan kararların usulüne uygun olarak kaydedilmesinden ve karar defterinin saklanmasından ilgili

kademe sekreteri ve kademe başkanı birlikte sorumludur. Sayfaları dolan karar defteri son sayfasına kapanış notu yazılarak arşivlenir. Ölüm, istifa veya disiplin kurulu kararıyla partiden ilişkisi kesilen üyeler hakkında tespit mahiyetinde kararlar alınır. Bu kararlar ilgili birimlere bildirilir.

Gelen evrak kayıt defterinin tutulması

Madde 13. Teşkilatta, gelen evrakın kaydedileceği gelen evrak kayıt defterleri tutulur.

Gelen evrak defterlerine yapılacak kayıtlar, aşağıda tarif edilen usullerle yapılır:

- a. Kayıt sıra numarası her yıl için bir (1) sayı numarası ile başlar. Her yılın sonunda, en son sayı numarası kaydedilerek defterin kapanışı yapılır ve o yıl tamamlanır. Yeni yılda yeni sayı numarası ile kayıt yapılır.
- b. Evrakın nereden ve kimden geldiği, tarihi, sayısı ve içeriği özet halinde deftere yazılır.
- c. Evrakın, ön sayfasında boşluk varsa buraya, yoksa arka sayfasına kaşe vurulmak suretiyle ilgili birim başkanlığına havale edilir ve zimmetle imza karşılığında verilir.
- d. Evrakla ilgili bilgiler gelen evrak defterine elle mavi veya siyah renkli kalem kullanılarak okunaklı ve düzgün bir şekilde yazılır.
- e. Bilgisayar ortamında oluşturulmuş gelen evrak kayıt defteri, bilgisayar ortamında yazılır ve yetkili seçim kurulu tarafından tasdik edilmiş olan kâğıtlara yazdırılır ve muhafaza altında tutulur. Bilgisayar kayıtları da ayrıca arşivlenir.
- f. Kutlama, tebrik ve açılış duyurusu vb. gibi evraklar, gelen evrak defterine kaydedilmez. Bu tür evraklar ilgisine ulaştırılır.

Giden evrak kayıt defterinin tutulması

Madde 14. Teşkilatlarda, gönderilen tüm yazıların kaydedildiği bir giden evrak kayıt defteri tutulur.

Giden evrak defterlerinde kayıtlar, aşağıda tarif edilen usullerle yapılır:

- a. Evrakla ilgili bilgiler giden evrak defterine elle mavi veya siyah renkli kalem kullanılarak okunaklı ve düzgün bir şekilde yazılır.
- b. Evrak kayıt sıra numarası her yılın başında bir (1) sayı numarası ile başlar. Her yılın sonunda, en son sayı numarası kaydedilerek defter kapatılır ve o yıl tamamlanır. Yeni yılda yeni sayı numarası ile kayıt başlatılır.
- c. Giden her evrak, tarih ve sayı numarası verilerek deftere kaydedilir. Evrakın nereye gittiği, içeriği ve konusu özet olarak deftere yazılır.

- d. Bilgisayar ortamında oluşturulmuş giden evrak kayıt defteri bilgisayar ortamında yazılır ve yetkili seçim kurulu tarafından tasdik edilmiş olan kâğıtlara yazdırılır ve muhafaza altında tutulur. Ayrıca bilgisayar kayıtları da arşivlenir.
- e. Giden evrak, en az 2 nüsha olarak tanzim edilir ve 2. nüshası, giden evrak klasörüne takılır ve muhafaza edilir.
- f. Kutlama, tebrik ve açılış duyurusu vb. gibi evraklar, gelen evrak defterine kaydedilmez. Bu tür evraklar ilgisine ulaştırılır.

Üye kayıt defterlerinin tutulması

Madde 15.

- a. Üye kayıt defteri, partinin kurumsal kimliğine ve mevzuata uygun olarak Genel Merkez tarafından bastırılır ve ilçelere gönderilir ve sadece ilçe teşkilatlarınca tutulur.
- b. Üye kayıt defteri, mahalle ve köy esasına göre tutulur. Her ilçede, o ilçeye bağlı mahalle ve köy sayısı kadar üye kayıt defterinin tutulması zorunludur. Ancak, nüfusu az olan mahalle ve köyler birleştirilerek bir deftere kaydedilebilir.
- c. Üyelik başvurusunun kabulüne karar verilenler, üye kayıt defterine yazılır. Üye giriş beyannameleri üç nüsha halinde düzenlenir ve üzerine üye defterinde yer alan kayıt sıra numarası yazılır. Üye giriş beyannamesinin asıl nüshası Parti Genel Merkezine, bir nüshası ilçede bu işe ayrılmış dosyada muhafaza edilir ve bir nüshası da il başkanlığına gönderilir.
- d. İlçe üye kayıt defterinde üyelik kaydı olmayanların, doğrudan kadın veya gençlik kollarına üyelik kaydı yapılamaz.
- e. Üye kayıt defterine her üyenin;
 1. İlçe üye sıra numarası,
 2. Mahalle /köy sıra numarası,
 3. TC kimlik numarası,
 4. Adı ve soyadı,
 5. Doğum yeri ve tarihi,
 6. Baba ve ana adı,
 7. Nüfusa kayıtlı olduğu yer,
 8. İkametgâh adresi,
 9. Üyelğe giriş ve çıkış tarihleri ile bu işlemlere dayanak olan kararların numaraları,
 belirtilir.

- f. Tüzükte ve bu Yönetmelikte belirtilen istisnalar dışında, üyelik talebinin kabulüne ilişkin yetkili kurul kararı olmayan hiç kimse, üye kayıt defterine kaydedilemez. Üye kayıt defterleri, 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununun 42. maddesi gereğince, ilçe seçim kurulu başkanının denetimi altındadır. Üye kayıt defterleri, en az altı ayda bir defa ilçe seçim kurulu başkanı tarafından incelenir ve kayıtların usule uygun olarak tutulup tutulmadığı bir tutanakla tespit edilir.
- g. Parti üyelerinden yukarıda yazılı nitelikleri taşıyanların, Genel Merkez tarafından hazırlanmış ve il başkanlığı tarafından onaylanıp mühürlenmiş “Kadın Kolu Üye Kayıt Defteri” ve “Gençlik Kolu Üye Kayıt Defteri” adı ile tanımlanan özel defterlere üyelik yazımları yapılır. Böylece kadın veya gençlik kolu üyeliği kazanılmış olur. Kayıtlar, köy veya mahalle düzeni içinde ve sıra numarası verilerek yapılır. Ayrıca karşılıklı kontrol yapabilmek amacıyla kaydın yanına ilgili parti üyelik numarası ile köy/ mahalle ayrı bir sütunda belirtilir.

Gelir ve Gider defterlerinin tutulmasında usul

Madde 16. Gelir ve gider defterine, Merkez Parti adına elde edilen gelirler ile yapılan giderler tarih ve numara sırasıyla ve dayanak belgeleri de belirtilerek işlenir.

Demirbaş eşya defterinin tutulması

Madde 17. Merkez Parti adına satın alınan veya bağışlanan taşınır ve taşınmaz mallar, (televizyon, bilgisayar, masa, sandalye, telefon, sunum cihazları vb.) tarih ve numara sırasıyla ve dayanak belgeleri de belirtilerek demirbaş eşya defterine işlenir.

Bu defterin ayrı bir bölümüne Merkez Parti teşkilat kademe başkanlığınca kullanılan mühür, başlık, kaşe gibi malzemeler de kaydedilir. Bunların kaybolması veya iptali hâlinde, deftere gerekli kayıt düşülerek, üst kademe başkanlığının onayı ile kademe başkanlığınca yaptırılacak mühür, başlık, kaşe gibi malzemeler deftere yeniden kaydedilir. Genel Merkezde bu işlemler Genel Sekreterlik tarafından diğerlerinde teşkilat kademe başkanlıklarınca yerine getirilir.

Arşiv defterinin tutulması

Madde 18. Arşiv defterine kayıtlar, aşağıda tarif edilen usullerle yapılır:

- a. Arşive konacak evrak, matbu olarak kullanılan arşiv defterine elle mavi veya siyah renkli kalemle okunaklı olarak ve düzgün bir şekilde, kayıt sıra numarası, işlem tarihi ve benzeri bilgileri ihtiva edecek şekilde kaydedilir.

- b. Bilgisayar ortamında oluşturulmuş olan arşiv defterleri, bilgisayar ortamında hazırlanır ve yetkili kişi tarafından tasdik edilmiş kâğıtlara yazdırılarak muhafaza edilir.
- c. Kayıt sıra numarası her yılın başında (1) sayı numarası ile başlar ve yılın sonunda en son sayı numarası kaydedilerek defterin kapanışı yapılır.
- d. Arşiv defterine kaydı yapılan evrak, arşiv dosyasına/klasörüne konularak güvenli bir ortamda muhafaza edilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Son Hükümler

Yürürlük

Madde 19 Bu Yönetmelik, MERKEZ PARTİ Merkez Yönetim Kurulu kararı ile yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 20. Bu Yönetmelik hükümlerini MERKEZ PARTİ Başkanlık Divanı yürütür.

MERKEZ PARTİ Defterler Yönetmeliği, MYK'nin 21/01/2015 gün ve 51 sayılı kararı ile kabul edilmiştir.

Defterler Yönetmeliği

.....
Şu anki ikametgâhınız neresi? :

.....

Tel İş: GSM : 05.....

Ev:

E-posta :

Daha önce hiç aktif siyaset yaptınız mı? :.....

Yaptıysanız tarih sırası ile yazınız :.....

.....

.....

.../.../2015

İmza

MERKEZ PARTİ

07 Haziran 2015 Seçimlerinde

Aday adayı olan

.....'ın

Kendi el yazısı ile öz geçmişi :

.../.../2015

İmza

MERKEZ PARTİ YAZIŞMA YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç:

Madde 1. Bu Yönetmeliğin amacı; teşkilat içi ve dışı yazışma usullerini belirlemek ve yazışmaları sağlıklı, hızlı ve güvenli bir biçimde yürütülmesini sağlamaktır.

Kapsam

Madde 2.

Bu Yönetmelik, MERKEZ PARTİ teşkilatını kapsar.

Hukuki Dayanak

Madde 3. Bu yönetmelik, Tüzüğün 98. maddesine istinaden hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4. Bu Yönetmelikte geçen;

- a. **Tüzük:** Merkez Parti (MEP) Tüzüğünü,
- b. **Teşkilat:** Merkez Parti'nin tüm birimlerini,
- c. **Kademe:** Tüzüğün 18. maddesinde belirtilen teşkilat organlarını,
- d. **Genel merkez:** Merkez Parti Genel Merkezini,
- e. **Genel Sekreterlik:** Merkez Parti Genel Sekreterliğini,
- f. **İl, ilçe, belde teşkilatı:** Tüzükte belirtilen teşkilat kademelerini,
- g. **Yan kuruluşlar:** Tüzükte belirtilen yan kuruluşları,
- h. **Elektronik ortam:** Muhteviyatında belge ve bilgi bulunan her türlü bilgisayar, elektronik araç ve iletişim teknolojisi ürünlerini,
- i. **Elektronik belge:** Elektronik ortamda oluşturulan, gönderilen ve saklanan her türlü belgeyi,
- j. **Dosya planı:** Yazıların hangi dosyaya konulacağını gösteren kodlara ait listeyi,
- k. **Elektronik imza:** Sadece imza sahibine ait olan ve imza sahibinin tasarrufunda bulunan güvenli elektronik imza oluşturma aracı ile oluşturulan, nitelikli elektronik sertifikaya dayanarak imza sahibinin

Yazışma Yönetmeliği

kimliğinin ve imzalanmış elektronik veride sonradan herhangi bir değişiklik yapıp yapılmadığının tespitini sağlayan elektronik imzayı,

1. **Arşiv:** Merkez Parti teşkilatında üretilen ya da dışarıdan intikal eden yazılı ve basılı matbuat ile elektronik belge ve objenin süreli veya süresiz muhafaza işlemlerini,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Yazışma Ortamları, Nüsha Sayısı, Belge Boyutu ve Yazı Tipi

Yazışma Ortamı ve Güvenlik

Madde 5. Teşkilatta iç ve dış yazışmalar, bilgisayar ve daktilo ile kâğıt veya elektronik ortam kullanılarak yapılır. Bu tür yazışmalar, yazının içeriğine ve ivedilik durumuna göre faksla da gönderilebilir. Faksla belirtilen hususlarda hemen işlem yapılabilir. Ancak, bunların en geç bir hafta içerisinde yazı ile teyit edilmesi zorunludur. Bilgilendirme veya bir davet içeren yazı asıllarının gönderilmesine gerek yoktur.

Elektronik ortamda yapılan yazışmalar güvenlik önlemlerine uyularak ve bu ortamın özellikleri dikkate alınarak kaydedilir, dosyalanır ve ilgili yerlere iletilir. Gerekli görülen durumlarda, gelen yazı kâğıda dökülerek de işleme alınır. Her kademe ve birim kendi adına elektronik posta (e-posta) adresi belirler. Bu adreslerin belirlenmesinde koordinasyon Genel Sekreterlik tarafından yapılır. Elektronik ortamdaki yazışmalar bu adresler arasında gerçekleştirilir.

Nüsha Sayısı

Madde 6. Kâğıt kullanılarak hazırlanan yazılar en az iki nüsha olarak düzenlenir.

Belge Boyutu

Madde 7. Yazışmalarda A4 (210x297 mm) veya A5 (210x148 mm) boyutunda başlıklı kâğıt kullanılır.

Yazı Tipi ve Karakter Boyutu

Madde 8. Bilgisayarla yazılan yazılarda “Times New Roman” yazı tipi ve 12 karakter boyutunun kullanılması esastır. Rapor, karar, form ve analiz gibi özelliği olan metinlerde farklı yazı tipi ve karakter boyutu kullanılabilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Yazılar

Başlık ve Amblem, Sayı ve Evrak Kayıt Numarası

Madde 9. Başlık, yazıyı gönderen teşkilat kademesinin/birimin adının belirtildiği bölümdür. İlk satıra MERKEZ PARTİ'nin açık adı büyük harflerle, ikinci satıra ise teşkilat kademesinin/birimin adı küçük harflerle ortalanarak yazılır.

Sayı ve evrak kayıt numarası, dosya planına göre "SAYI:" yan başlığından sonra başlığın son satırından iki aralık aşağıda verilir. Genel Merkez birimleri, il kodunu yazmaksızın sadece birim kodlarını kullanırlar, diğer teşkilat kademeleri il, ilçe ve belde kodları ile birim kodlarını aralarında (-) kısa çizgi ayırıcı koyarak kullanırlar(EK-1, EK-2, EK-3 ve EK-4). Daha sonra yine kısa çizgi ayırıcı (-) konularak içinde bulunulan yıl rakamla yazılır. Bundan sonra eğik çizgi ayırıcı (/) konularak giden evrakla teşkilat kademesi/ birim tarafından verilen giden evrak numarası her yıl birden başlanarak sıra ile verilir. Evrak kayıt numaraları aşağıdaki formata uygun olarak yapılır.

Genel Merkezde;

Birim Kodu	Yıl	Birim Evrak kayıt No.	Genel Evrak Kayıt No.
XX	XXXX	XXXX	XXXX

İllerde;

İl Kodu	Birim Kodu	Yıl	Birim Evrak kayıt No.	Genel Evrak Kayıt No.
XX	XX	XXXX	XXXX	XXXX

İlçelerde;

İl Kodu	İlçe Kodu	Birim Kodu	Yıl	Birim Evrak kayıt No.	Genel Evrak Kayıt No.
XX	XX	XX	XXXX	XXXX	XXXX

Beldelerde;

İl Kodu	İlçe Kodu	Belde Kodu	Birim Kodu	Yıl	Birim Evrak kayıt No.	Genel Evrak Kayıt No.
XX	XX	XX	XX	XXXX	XXXX	XXXX

Yazışma Yönetmeliği

Genel Merkezde Genel Sekreterlikte, il başkanlığında ise il sekreterliğinde tutulan ve giden evrakın kaydedildiği Giden Evrak Kayıt Defterine, gönderilen evrakın her yılın başından itibaren 01'den başlanarak genel evrak sıra numarası verilip kaydı yapılır. Bu kayıta evrakın tarihi, birimi ve gideceği yer de belirtilir. İlçe ve beldelerde de benzer şekilde işlem yapılır.

Genel evrakta verilen sıra numarası teşkilat kademesi/birim tarafından verilen giden evrak numarasından sonra araya eğik çizgi ayracı (/) konularak yazılır. Örnekler:

1. Genel Merkez Genel Sekreterliği'nin yazdığı bir yazı; SAYI: 01-2014/01/02 şeklinde,
2. Ankara İl Başkanlığı'nın yazdığı bir yazı; SAYI: 06-00-2014/03/04 şeklinde,
3. İstanbul İl Başkanlığı İl Sekreterliğinin yazdığı bir yazı; SAYI: 34-01-2014/05/06 şeklinde oluşturulur.

Yazışmalarda bu yönetmelikte belirlenen kodlama sistemine ve dosya planına uyulması zorunludur.

Tarih ve Konu

Madde 10. Yazılarda, zamanı belirten tarih bölümü, sayı ile aynı hizada olmak kaydı ile yazı alanının en sağında yer alır. Tarih, evrakın genel evraka kaydı esnasında yazılır. Tarih; gün, ay ve yıl rakamla, aralarına eğik çizgi ayracı(/) konularak yazılır.

Konu, sayının bir aralık altına "KONU:" yan başlığından sonra, başlıkla karışmayacak şekilde yazılır. Yazının konusu, anlaşılabilir şekilde kısa olarak ifade edilir.

Gönderilen Makam

Madde 11. Yazının gönderildiği kurum, kuruluş, teşkilat kademesi, birim ve kişi ile bunların bulundukları yeri belirten gönderilen makam; konunun son satırından sonra, yazının uzunluğuna göre iki-dört aralık aşağıdan ve kâğıdı ortalayacak biçimde birinci satırda büyük harflerle, yazının gönderildiği yerin belirlenmesine ilişkin diğer hususlar parantez içinde ikinci satıra küçük harflerle yazılır. Kişilere yazılan yazılarda; "Sayın" kelimesinden sonra alt satıra ad küçük, soyadı büyük, unvan ise küçük harflerle yazılır.

İlgi

Madde 12. İlgi, yazılan yazının önceki bir yazıya ek ya da karşılık olduğunu veya bazı belgelere başvurulması gerektiğini belirten bölümdür. Gönderilen makam bölümünün iki aralık altına ve yazı alanının soluna büyük harflerle yazılır. İlgi'nin

birden fazla olması durumunda, a, b, c şeklinde tarih sırasına göre yazının sayısı, teşkilat kademesinin veya birimin dosya kodu tam olarak belirtilerek “ tarihli ve sayılı” ibaresi ile birlikte kullanılır.

Metin

Madde 13. Metin, ilgi’ den sonra başlayan ve imzaya kadar süren kısımdır. İlgi’nin son satırından itibaren iki aralık, ilgi yoksa gönderilen yerden itibaren üç aralık bırakılır. Metindeki kelime aralarında ve nokta, virgül, soru işareti gibi yazı unsurlarının arasında bir boşluk bırakılır. Paragraf başlarına yazı alanının 1.25 cm içerisinden başlanır. Paragraflar arasında bir satır aralığı boşluk bırakılır .

Metin içinde geçen sayılar rakamla ve/veya yazı ile yazılabilir. Önemli sayılar rakam ile yazıldıktan sonra parantez içerisinde yazı ile de gösterilir.

Yazılar, Türk Dil Kurumu tarafından hazırlanan İmla Kılavuzu ile Türkçe Sözlük esas alınarak dil bilgisi kurallarına göre yaşayan Türkçe ile yazılır. Metinde zorunlu olmadıkça yabancı kelimelere yer verilmez ve gereksiz tekrardan kaçınılır. Türk Dil Kurumu tarafından hazırlanan İmla Kılavuzunda bulunmayan kısaltmaların kullanılmasının zorunlu olduğu durumlarda, kısaltmanın ilk kullanıldığı yerde parantez içinde kısaltmanın açık biçimi gösterilir.

Alt makama yazılan yazılar “**Rica ederim.**” üst ve aynı düzey makamlara yazılan yazılar “**Arz ederim.**” üst ve alt makamlara dağıtımli olarak birlikte yazılan yazılar “**Arz ve rica ederim.**” biçiminde bitirilir.

İmza ve Onay

Madde 14. Metin sonundan itibaren iki ile dört aralık boşluk bırakılarak yazıyı imzalayacak olan makam sahibinin adı küçük harfle, soyadı büyük harfle ve unvanı küçük harfle olacak şekilde yazı alanının en sağına üzerinde imza boşluğu bırakılarak yazılır. Elektronik ortamda yapılacak yazışmalarda, imza yetkisine sahip olan kişi, yazıyı güvenli elektronik imzası ile imzalar. Unvanlar ad ve soyadın altına küçük harflerle yazılır. Akademik unvanlar ismin ön tarafına küçük harflerle ve kısaltılarak yazılır.

Yazıyı makam sahibi yerine yetkisinin devredildiği kişi imzaladığında, imzalayanın ad ve soyadı birinci satıra, yetki devredeninin makamı “**Başkan a.**”, “**Genel Başkan a.**” ve “**İl Başkanı a.**”, biçiminde ikinci satıra, imzalayan makamın unvanı ise üçüncü satıra yazılır.

Yazı vekâleten imzalandığında, imzalayanın ad ve soyadı birinci satıra, vekâlet bırakanın makamı “**Başkan V.**”, “**Genel Başkan V.**” ve “**İl Başkanı V.**” biçiminde ikinci satıra yazılır.

Yazının iki yetkili tarafından imzalanması durumunda üst makam sahibinin adı, soyadı, unvanı ve imzası sağda; ikiden fazla yetkili tarafından imzalanması

Yazışma Yönetmeliği

durumunda üst makam sahibinin adı, soyadı, unvanı ve imzası solda olmak üzere yetkililer makam sırasına göre soldan sağa doğru sıralanır.

Onay gerektiren yazılar ilgili birim tarafından teklif edilir ve yetkili makam tarafından onaylanır. Yazı onaya sunulurken imza bölümünden sonra uygun satır aralığı bırakılarak yazı alanının ortasına büyük harflerle “OLUR” yazılır. “OLUR”un altında onay tarihi yer alır.

Onay tarihinden sonra imza için uygun boşluk bırakılarak onaylayanın adı, soyadı ve altına unvanı yazılır.

Yazıyı teklif eden birim ile onay makamı arasında makamlar varsa bunlardan onay makamına en yakın yetkili “Uygun görüşle arz ederim.” ifadesiyle onaya katılır. Bu ifade, teklif eden birim ile onay bölümü arasında uygun boşluk bırakılarak yazılır ve yazı alanının solunda yer alır.

Ekler ve Dağıtım

Madde 15. Yazı ekleri imza bölümünden sonra uygun satır aralığı bırakılarak yazı alanının soluna konulan “EK veya EKLER:” ifadesinin altına yazılır. EK adedi birden fazla ise numaralandırılır. EK listesi yazı alanına sığmayacak kadar uzunsa ayrı bir sayfada EKLER liste halinde gösterilir. Yazı eklerinin dağıtımdaki bazı yerlere gönderilmediği durumlarda, “EK konulmadı” ya da “EK-... konulmadı”, bazı eklerin konulması durumunda ise, “EK-... konuldu” ifadesi yazılır.

Dağıtım yapılan yazılarda, yazıların gereği ve bilgi için gönderildiği yerlerin protokol sırası gözetilerek EK’LER’den sonra uygun satır aralığı bırakılarak yazı alanının soluna “DAĞITIM:” yazılır. Ek bulunmadığı durumda dağıtım EKLER’in yerine yazılır. Yazının gereğini yerine getirme durumunda olanlar, “Gereği” kısmına, yazının içeriğinden bilgilendirilmesi istenenler ise “Bilgi” kısmına protokol sırasıyla yazılır. “Gereği” kısmı dağıtım başlığının altına, “Bilgi” kısmı ise aynı satırın sağ tarafına yazılır. “Bilgi” kısmı yoksa teşkilat kademeleri/birimler “DAĞITIM” başlığının altına gönderilen protokol sırasına göre yazılır.

Paraf ve Koordinasyon

Madde 16. Yazının birimde kalan nüshası, yazıyı hazırlayan veya imzaya sunan merci tarafından paraf edilir. Paraflar, adres bölümünün hemen üstünde ve yazı alanının solunda yer alır. Elektronik ortamda yapılan yazışmalarda paraflar elektronik onay yoluyla alınır. Yazıyı paraflayan kişilerin unvanları gerektiğinde kısaltılarak yazılır, (:) işareti konulduktan sonra büyük harfle adının baş harfi ve soyadı yazılır. El yazısı ile tarih belirtilerek paraflanır. Birden fazla sayfalı yazılarda paraf son sayfada açılır.

Başka birimlerle işbirliği yapılarak hazırlanan yazılarda, paraf bölümünden sonra bir satır aralığı boşluk bırakılarak “Koordinasyon:” yazılır ve işbirliğine

dâhil olan birim yetkilisinin unvan, ad ve soyadları paraf bölümündeki biçime uygun olarak düzenlenir. Koordinasyon yazının aslında da yer alır.

Adres

Madde 17. Yazı alanının sınırları içinde kalacak şekilde sayfa sonuna soldan başlayarak yazıyı gönderen teşkilat kademesinin/birimin adresi, telefon ve faks numarası, e-posta adresi ve elektronik ağ sayfasını içeren iletişim bilgileri yazılır. İletişim bilgileri yazıdan bir çizgi ile ayrılır. Gerekli hallerde, irtibat kurulacak görevlinin adı, soyadı ve unvanı adres bölümünün sağında belirtilir.

Gizli Yazılar

Madde 18. Yazı gizlilik derecesi ihtiva ediyorsa, gizlilik derecesi yazının üst ve alt ortasına kırmızı renkli büyük harflerle belirtilir. Gizlilik dereceleri; çok gizli, gizli, özel, hizmete özel şeklinde görev alanı ve hizmet özelliğine göre belirlenir.

İvedi, Günlü ve Tekit Yazıları

Madde 19. Öncelik verilmesi gereken durumlarda, yazıya cevap verilmesi gereken tarih metin içinde, yazının ivedi ve günlü olduğu hususu ise sayfanın sağ üst kısmında kırmızı renkli büyük harflerle belirtilir. Yazıyı alan, bu ivediliğin gereğini yapmakla yükümlüdür. Yazılara uygun sürede cevap verilmemesi durumunda tekit yazısı yazılır.

Sayfa Numarası

Madde 20. Sayfa numarası, yazı alanının sağ altına toplam sayfa sayısının kaçıncısı olduğunu gösterecek şekilde verilir.

Madde 21. Ashına Uygunluk Onayı: Bir yazıdan örnek çıkartılması gerekiyorsa, örneğinin uygun bir yerine “ASLININ AYNIDIR” ifadesi yazılarak imzalanır ve mühürlenir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Yazıların Alınma ve Gönderilmelerinde Yapılacak İşlemler

Gelen Evrak Kayıt Kaşesi

Madde 22. kayıt kaşesi kullanılarak gelen evrak kaydedilir. MERKEZ PARTİ teşkilat kademeleri/birimleri EK-5, EK-6, EK-7 ve EK-8’ de örnekleri sunulan kaşeleri kullanırlar. Bu kaşeler, evrak üzerinde uygun yer varsa ön yüzüne, yoksa arka yüzüne basıldıktan sonra evrakın tarih ve sayısı ile alınış tarihi ve sayısı yazılır, kademe içinde hangi bölümü ilgilendiriyorsa o bölümün karşısına gereği yapılmak veya bilgi vermek maksadıyla (x) işareti konulur. Ek olduğunda bunların adedi en alt sütunda rakamla belirtilir. Kayıt işlemi tamamlanan evrak bekletilmeksizin ilgili birime/kişiye gönderilir. Elektronik ortamda yapılan yazışmalarda, doğrulama yapıldıktan sonra yazı ilgili birime/kişiye gönderilir.

Yazıların Gönderilmesi

Madde 23. Yazıyı gönderenin iletişim bilgileri zarfın sol üst köşesinde, yazının gideceği yerin iletişim bilgileri ise zarfın ortasında yer alır. Yazının gizlilik derecesi zarfın üst ve alt ortasına, ivedilik derecesi ise sağ üst köşeye gelecek biçimde kırmızı renkli büyük harflerle belirtilir.

Çok gizli yazılar çift zarf ile gönderilir. İç zarfa yazı konulur, zarfın kapanma yerlerine hazırlayanın parafları atılır ve saydam bant ile paraflar örtülecek şekilde zarf kapatılır. İç zarfın üzerine de iletişim bilgileri yazılarak, yazının çok gizli olduğu zarfın üst ve alt ortasına, varsa ivedilik derecesi sağ üst köşeye gelecek biçimde kırmızı renkli büyük harflerle belirtilir.

İç zarf ve EK-9'da örneği gösterilen “GİZLİ EVRAK ALINDI FORMU” iki suret olarak dış zarfın içine konularak gizlilik derecesi olmayan yazılar gibi kapatılıp, üzerine gideceği yer ve evrak sayısı yazılır. Dış zarfın üzerinde gizlilik derecesi bulunmaz, varsa ivedilik derecesi kırmızı renkli büyük harflerle belirtilir.

Elektronik ortamdaki yazışmalar e-posta adresi üzerinden yapılır. Elektronik ortamda yapılan yazışmaların ve gönderilen belgelerin gizli olması durumunda bunlar bir iletinin ekinde gönderilir ve iletinin konu kısmında gizlilik derecesi belirtilir.

Çok Gizli Dereceli ve Kişiyi Özel Yazıların Alınması

Madde 24. “ÇOK GİZLİ” dereceli yazılarda, dış zarfı açan görevli iç zarf üzerinde yer alan “ÇOK GİZLİ” ibaresini gördüğünde zarfı açmadan yetkili makama sunar. Bu görevli dış zarfın içinde yer alan gizli evrak alındısını imzalayarak bir nüshasını gönderen makama iade eder.

“KİŞİYE ÖZEL” veya isme gelen yazılar açılmadan varsa evrak alındısı imzalanıp iade edilerek ilgisine iletilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Son Hükümler

Yürürlük

Madde 25. Bu Yönetmelik MERKEZ PARTİ Merkez Yönetim Kurulu tarafından kabul edildiği tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 26. Bu Yönetmelik hükümlerini MERKEZ PARTİ Başkanlık Divanı yürütür.

MERKEZ PARTİ Yazışma Yönetmeliği, MYK'nın 21/01/2015 gün ve 51 sayılı kararı ile kabul edilmiştir.

EK - 1

**GENEL MERKEZ
BİRİM KODLARI**

Birim Kodu	Birim Adı
00	Başkanlık
01	Genel Sekreterlik
02	Teşkilat Başkanlığı
03	Siyasi ve Parlamento İşleri Başkanlığı
04	Parti İçi Eğitim ve Gençlik teşkilatları Başkanlığı
05	Hukuk ve Güvenlik İşleri Başkanlığı
06	Seçim İşleri Başkanlığı
07	Medya ve Tanıtım İşleri Başkanlığı
08	Ekonomik İşler Başkanlığı
09	Dış İşleri ve Dış Temsilcilikler Başkanlığı
10	Çevre ve Yerel Yönetimler Başkanlığı
11	Halkla İlişkiler Başkanlığı
12	Demokratik Kitle Örgütleri Başkanlığı
13	Eğitim, Sanat ve Kültür İşleri Başkanlığı
14	Sosyal İşler Başkanlığı
15	Merkez Disiplin Kurulu Başkanlığı
16	Kadın Kolları Başkanlığı
17	Gençlik Kolları Başkanlığı
18	
19	
20	

EK - 2

**İL BAŞKANLIĞI
BİRİM KODLARI**

Birim Kodu	Birim Adı
xx-00	Başkanlık
xx-01	Sekreterlik
xx-02	Teşkilat Başkanlığı
xx-03	Siyasi ve Parlamento İşleri Başkanlığı
xx-04	Parti İçi Eğitim ve Gençlik teşkilatları Başkanlığı
xx-05	Hukuk ve Güvenlik İşleri Başkanlığı
xx-06	Seçim İşleri Başkanlığı
xx-07	Medya ve Tanıtım İşleri Başkanlığı
xx-08	Ekonomik İşler Başkanlığı
xx-09	Dış İşleri ve Dış Temsilcilikler Başkanlığı
xx-10	Çevre ve Yerel Yönetimler Başkanlığı
xx-11	Halkla İlişkiler Başkanlığı
xx-12	Demokratik Kitle Örgütleri Başkanlığı
xx-13	Eğitim, Sanat ve Kültür İşleri Başkanlığı
xx-14	Sosyal İşler Başkanlığı
xx-15	Merkez Disiplin Kurulu Başkanlığı
xx-16	Kadın Kolları Başkanlığı
xx-17	Gençlik Kolları Başkanlığı
xx-18	
xx-19	
xx-20	

EK - 3

İLÇE BAŞKANLIĞI BİRİM KODLARI

Birim Kodu	Birim Adı
xx-xx-00	Başkanlık
xx-xx-01	Sekreterlik
xx-xx-02	Teşkilat Başkanlığı
xx-xx-03	Siyasi ve Parlamento İşleri Başkanlığı
xx-xx-04	Parti İçi Eğitim ve Gençlik teşkilatları Başkanlığı
xx-xx-05	Hukuk ve Güvenlik İşleri Başkanlığı
xx-xx-06	Seçim İşleri Başkanlığı
xx-xx-07	Medya ve Tanıtım İşleri Başkanlığı
xx-xx-08	Ekonomik İşler Başkanlığı
xx-xx-09	Dış İşleri ve Dış Temsilcilikler Başkanlığı
xx-xx-10	Çevre ve Yerel Yönetimler Başkanlığı
xx-xx-11	Halkla İlişkiler Başkanlığı
xx-xx-12	Demokratik Kitle Örgütleri Başkanlığı
xx-xx-13	Eğitim, Sanat ve Kültür İşleri Başkanlığı
xx-xx-14	Sosyal İşler Başkanlığı
xx-xx-15	Merkez Disiplin Kurulu Başkanlığı
xx-xx-16	Kadın Kolları Başkanlığı
xx-xx-17	Gençlik Kolları Başkanlığı
xx-xx-18	
xx-xx-19	
xx-xx-20	

**BELDE BAŞKANLIĞI
BİRİM KODLARI**

Birim Kodu	Birim Adı
xx-xx-xx-00	Başkanlık
xx-xx-xx-01	Sekreterlik
xx-xx-xx-02	Teşkilat Başkanlığı
xx-xx-xx-03	Siyasi ve Parlamento İşleri Başkanlığı
xx-xx-xx-04	Parti İçi Eğitim ve Gençlik teşkilatları Başkanlığı
xx-xx-xx-05	Hukuk ve Güvenlik İşleri Başkanlığı
xx-xx-xx-06	Seçim İşleri Başkanlığı
xx-xx-xx-07	Medya ve Tanıtım İşleri Başkanlığı
xx-xx-xx-08	Ekonomik İşler Başkanlığı
xx-xx-xx-09	Dış İşleri ve Dış Temsilcilikler Başkanlığı
xx-xx-xx-10	Çevre ve Yerel Yönetimler Başkanlığı
xx-xx-xx-11	Halkla İlişkiler Başkanlığı
xx-xx-xx-12	Demokratik Kitle Örgütleri Başkanlığı
xx-xx-xx-13	Eğitim, Sanat ve Kültür İşleri Başkanlığı
xx-xx-xx-14	Sosyal İşler Başkanlığı
xx-xx-xx-15	Merkez Disiplin Kurulu Başkanlığı
xx-xx-xx-16	Kadın Kolları Başkanlığı
xx-xx-xx-17	Gençlik Kolları Başkanlığı
xx-xx-xx-18	
xx-xx-xx-19	
xx-xx-xx-20	

EK - 5

GENEL MERKEZ
Gelen Evrak Kayıt Kaşesi

 MERKEZ PARTİ	MERKEZ PARTİ GENEL MERKEZ			
GELEN EVRAKIN		KAYIT		
TARİHİ ../../....	SAYISI	TARİHİ ../../....	SAYISI	
KODU	BİRİM	GEREĞİ	BİLGİ	
00	Başkanlık			
01	Genel Sekreterlik			
02	Teşkilat Başkanlığı			
03	Siyasi ve Parlamento İşleri Başkanlığı			
04	Parti İçi Eğitim ve Gençlik teşkilatları Başkanlığı			
05	Hukuk ve Güvenlik İşleri Başkanlığı			
06	Seçim İşleri Başkanlığı			
07	Medya ve Tanıtım İşleri Başkanlığı			
08	Ekonomik İşler Başkanlığı			
09	Dış İşleri ve Dış Temsilcilikler Başkanlığı			
10	Çevre ve Yerel Yönetimler Başkanlığı			
11	Halkla İlişkiler Başkanlığı			
12	Demokratik Kitle Örgütleri Başkanlığı			
13	Eğitim, Sanat ve Kültür İşleri Başkanlığı			
14	Sosyal İşler Başkanlığı			
15	Merkez Disiplin Kurulu Başkanlığı			
16	Kadın Kolları Başkanlığı			
17	Gençlik Kolları Başkanlığı			
18				
19				
20				
EKİ				

Yazışma Yönetmeliği

EK - 6

İL BAŞKANLIĞI Gelen Evrak Kayıt Kaşesi

	MERKEZ PARTİ İL BAŞKANLIĞI		
GELEN EVRAKIN		KAYIT	
TARİHİ .././....	SAYISI	TARİHİ .././....	SAYISI
KODU	BİRİM	GEREĞİ	BİLGİ
xx-00	Başkanlık		
xx-01	Sekreterlik		
xx-02	Teşkilat Başkanlığı		
xx-03	Siyasi ve Parlamento İşleri Başkanlığı		
xx-04	Parti İçi Eğitim ve Gençlik teşkilatları Başkanlığı		
xx-05	Hukuk ve Güvenlik İşleri Başkanlığı		
xx-06	Seçim İşleri Başkanlığı		
xx-07	Medya ve Tanıtım İşleri Başkanlığı		
xx-08	Ekonomik İşler Başkanlığı		
xx-09	Dış İşleri ve Dış Temsilcilikler Başkanlığı		
xx-10	Çevre ve Yerel Yönetimler Başkanlığı		
xx-11	Halkla İlişkiler Başkanlığı		
xx-12	Demokratik Kitle Örgütleri Başkanlığı		
xx-13	Eğitim, Sanat ve Kültür İşleri Başkanlığı		
xx-14	Sosyal İşler Başkanlığı		
xx-15	Merkez Disiplin Kurulu Başkanlığı		
xx-16	Kadın Kolları Başkanlığı		
xx-17	Gençlik Kolları Başkanlığı		
xx-18			
xx-19			
xx-20			
EKİ			

EK - 7

İLÇE BAŞKANLIĞI
Gelen Evrak Kayıt Kaşesi

 MERKEZ PARTİ	MERKEZ PARTİ İLÇE BAŞKANLIĞI			
GELEN EVRAKIN		KAYIT		
TARİHİ ../../....	SAYISI	TARİHİ ../../....	SAYISI	
KODU	BİRİM	GEREĞİ	BİLGİ	
xx-xx-00	Başkanlık			
xx-xx-01	Sekreterlik			
xx-xx-02	Teşkilat Başkanlığı			
xx-xx-03	Siyasi ve Parlamento İşleri Başkanlığı			
xx-xx-04	Parti İçi Eğitim ve Gençlik teşkilatları Başkanlığı			
xx-xx-05	Hukuk ve Güvenlik İşleri Başkanlığı			
xx-xx-06	Seçim İşleri Başkanlığı			
xx-xx-07	Medya ve Tanıtım İşleri Başkanlığı			
xx-xx-08	Ekonomik İşler Başkanlığı			
xx-xx-09	Dış İşleri ve Dış Temsilcilikler Başkanlığı			
xx-xx-10	Çevre ve Yerel Yönetimler Başkanlığı			
xx-xx-11	Halkla İlişkiler Başkanlığı			
xx-xx-12	Demokratik Kitle Örgütleri Başkanlığı			
xx-xx-13	Eğitim, Sanat ve Kültür İşleri Başkanlığı			
xx-xx-14	Sosyal İşler Başkanlığı			
xx-xx-15	Merkez Disiplin Kurulu Başkanlığı			
xx-xx-16	Kadın Kolları Başkanlığı			
xx-xx-17	Gençlik Kolları Başkanlığı			
xx-xx-18				
xx-xx-19				
xx-xx-20				
EKİ				

Yazışma Yönetmeliği

EK - 8

BELDE BAŞKANLIĞI Gelen Evrak Kayıt Kaşesi

	MERKEZ PARTİ BELDE BAŞKANLIĞI			
GELEN EVRAKIN		KAYIT		
TARİHİ ../../....	SAYISI	TARİHİ ../../....	SAYISI	
KODU	BİRİM	GEREĞİ	BİLGİ	
xx-xx-xx-00	Başkanlık			
xx-xx-xx-01	Sekreterlik			
xx-xx-xx-02	Teşkilat Başkanlığı			
xx-xx-xx-03	Siyasi ve Parlamento İşleri Başkanlığı			
xx-xx-xx-04	Parti İçi Eğitim ve Gençlik teşkilatları Başkanlığı			
xx-xx-xx-05	Hukuk ve Güvenlik İşleri Başkanlığı			
xx-xx-xx-06	Seçim İşleri Başkanlığı			
xx-xx-xx-07	Medya ve Tanıtım İşleri Başkanlığı			
xx-xx-xx-08	Ekonomik İşler Başkanlığı			
xx-xx-xx-09	Dış İşleri ve Dış Temsilcilikler Başkanlığı			
xx-xx-xx-10	Çevre ve Yerel Yönetimler Başkanlığı			
xx-xx-xx-11	Halkla İlişkiler Başkanlığı			
xx-xx-xx-12	Demokratik Kitle Örgütleri Başkanlığı			
xx-xx-xx-13	Eğitim, Sanat ve Kültür İşleri Başkanlığı			
xx-xx-xx-14	Sosyal İşler Başkanlığı			
xx-xx-xx-15	Merkez Disiplin Kurulu Başkanlığı			
xx-xx-xx-16	Kadın Kolları Başkanlığı			
xx-xx-xx-17	Gençlik Kolları Başkanlığı			
xx-xx-xx-18				
xx-xx-xx-19				
xx-xx-xx-20				
EKİ				

EK – 9

GİZLİ EVRAK ALINDI FORMU

GÖNDEREN	TESLİMALAN	TARİH	ALINDIYI HAZIRLAYAN
		.././....	
ALINDIYI İADE EDENİN: Adı Soyadı: _____ Görevi : _____ İmzası : _____		Tarih : .././.... Saat : _____	
NOT: - Alındı iki nüsha olarak düzenlenecektir. - Üst bölüm gönderen tarafından doldurulacaktır. - Alt bölüm alan tarafından doldurulacak ve bir örneği iade edilecektir.			

Yazışma Yönetmeliği

.....
Şu anki İkametgâhınız neresi? :

Tel İş: GSM : 05.....

Ev: E-posta :

Daha önce hiç aktif siyaset yaptınız mı? :.....

Yaptıysanız tarih sırası ile yazınız :.....

.....
.....

.../.../2015

İmza

MERKEZ PARTİ

07 Haziran 2015 Seçimlerinde

Aday adayı olan

.....'ın

Kendi el yazısı ile öz geçmişi :

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

.../.../2015

İmza

MERKEZ PARTİ

DİSİPLİN YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1. Bu yönetmelik; Merkez Parti hukukuna aykırı davrananlara uygulanacak yaptırımları, disiplin organlarının görev ve yetkileri ile çalışma kurallarını düzenlemek amacıyla çıkarılmıştır

Kapsam

MADDE 2. Bu Yönetmelik, Merkez Parti disiplin işlemlerini kapsar.

Yasal Dayanaklar

MADDE 3. Bu Yönetmelik, SPK ve Merkez Parti Tüzüğüne dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4. Bu Yönetmelikte geçen;

- a. **SPK:** Siyasi Partiler Kanunu'nu
- b. **Tüzük:** Merkez Parti Tüzüğünü,
- c. **MYK:** Merkez Parti Merkez Yönetim Kurulunu,
- d. **BD:** Merkez Parti Başkanlık Divanını,
- e. **MDK:** Merkez Disiplin Kurulunu,
- f. **Disipline sevk edilen:** Hakkında disiplin kovuşturması açılması ve disiplin cezası verilmesi istenen partiliyi,
- g. **Şikâyetçi:** Bir söz, eylem ve davranış nedeniyle disiplin kovuşturması açılması isteminde bulunan partiliyi,
- h. **Disiplin Soruşturması:** Bir disiplin suçlaması nedeniyle başlatılan incelemeyi,
- i. **Disiplin Kovuşturması:** Disiplin soruşturması sonucunda yönetim kurulunun disiplin cezası verilmesine ilişkin kararıyla başlayan süreci,
- j. **Parti Suçu:** Üyelerin, parti tüzük ve programına, kurultay ve yetkili organ kararlarına aykırı düşen ve partide aldığı görev ve sorumluluk ile bağdaşmayan veya yasalarca suç sayılan tutum, davranış ve eylemleri,

Disiplin Yönetmeliği

k. Disiplin Cezası: Parti suçu işleyen üyelerin, dikkatlerinin çekilmesi, kusurlarının bildirilmesi, partiden geçici veya kesin olarak çıkarılmasını

l. Yönetmelik: tersi belirtilmemişse, Disiplin Yönetmeliği'ni

ifade eder.

Bu yönetmelikte tanımlanmayan deyimler için Tüzükte ve ilgili mevzuatta yapılan tanımlar geçerlidir.

İKİNCİ BÖLÜM

Parti Disiplin Kurulları, Oluşumu ve Görevleri

Parti Disiplin Kurulları

MADDE 5. Kanunlara, parti tüzük, yönetmelik ve programına, parti yetkili makam ve organlarının kararlarına aykırı davranışta bulunan partililer hakkında disiplin soruşturması yapmaya ve karar vermeye yetkili ve görevli parti disiplin kurulları şunlardır:

- İl Disiplin Kurulları
- Merkez Disiplin Kurulu
- TBMM Parti Grup Disiplin Kurulu
- Müşterek Disiplin Kurulu

İl Disiplin Kurullarının Oluşumu ve Görevleri

MADDE 6.

- İl Disiplin Kurulu, her ilde il kongresi tarafından il yönetim kurulunun seçimine ilişkin usul ve esaslara göre seçilen 7 asil 4 yedek üyeden oluşur.
- İl Disiplin Kurulu, il çevresinde partiye kayıtlı üyelerle, yan kuruluşlar, ilçe başkanı ve yönetim kurulu üyeleri hakkında birinci derecede disiplin soruşturması yapmaya ve karar vermeye yetkilidir. İl disiplin kurulu kendiliğinden disiplin soruşturması yapamaz, ancak il yönetim kurulunca intikal ettirilen dosyaları ve konuları karara bağlar.
- İl disiplin kurulu kararlarına karşı, tebliğden itibaren 7 gün içinde ilgili kişi veya il yönetim kurulu tarafından Merkez disiplin Kuruluna itiraz edebilir. Süresi içinde itiraz edilebilir. Süresi içinde itiraz edilmeyen disiplin kurulu kararı kesinleşir.
- Üyelere ait itiraz dilekçeleri il yönetim kuruluna verilir. İl yönetim kurulu görüşünü de eklemek suretiyle dosyayı Merkez Disiplin

Kuruluna gönderir. Karara il yönetim kurulunca itiraz edildiği takdirde itiraz yapısının bir sureti ilgiliye 7 gün içinde tebliğ edilir. İl yönetim kurulları itiraza konu dosyayı en geç 10 gün içinde Merkez Disiplin Kuruluna göndermek zorundadır.

- e) İl disiplin kurulunca verilmiş ihraç kararına karşı itiraz edilmemiş olsa bile, il disiplin kurulu başkanlığınca ilgili soruşturma dosyası, incelenmek üzere 10 gün içinde Merkez Disiplin Kuruluna gönderilir. Çıkarma kararı Merkez Disiplin Kurulunun onayı ile parti içi işlemler bakımından kesinleşir.

Merkez Disiplin Kurulu Oluşumu ve Görevleri

MADDE 7.

- a) Merkez Disiplin Kurulu, partinin en üst disiplin kurulu olup, büyük kongre tarafından Merkez Yönetim Kurulu üyelerinin seçimlerine ilişkin usul ve esaslara göre seçilen 10 asil ve 5 yedek üyeden oluşur.
- b) Merkez Disiplin Kurulu, aşağıda yazılı işleri birinci derece disiplin kurulu olarak, il disiplin kurulu kararlarına karşı yapılan itirazlar ile Tüzük gereği intikal eden il disiplin kurullarının ihraç kararını ikinci derecede disiplin kurulu olarak inceler ve parti içi işlemler açısından kesin olarak karara bağlar.
- c) Merkez Disiplin Kurulunun birinci derecede bakacağı işler şunlardır:
1. Partinin kurucu üyeleri
 2. Partinin Genel Başkanı, genel sekreter, genel başkan yardımcıları, MYK'nın asil ve yedek üyeleri, partinin genel muhasibi,
 3. İl yönetim kurullarının başkan ve üyeleri ile il disiplin kurullarının başkan ve üyeleri, il ve ilçe belediye başkanları, yan kuruluşların il başkan ve yönetim kurulu üyeleri,
 4. Kendi başkanı ile asil ve yedek üyeleri,
 5. TBMM'nin partili eski üyeleri ile eski hükümet üyeleri hakkında birinci derecede disiplin soruşturması yapar ve parti içi işlemler bakımından kesin olarak karara bağlar.
- d) (4) Merkez disiplin kurullarının ikinci derecede bakacağı işler şunlardır:
- e) Merkez Disiplin Kurulu, il disiplin kurullarınca verilen kararlara karşı yapılan itirazlar üzerine ve tüzüğün 60. maddesi gereği gönderilen disiplin dosyalarını ikinci derecede disiplin kurulu olarak inceleyip, lehte ve aleyhte bozulmasına, bozmanın niteliğine göre gerekli olan cezayı

Disiplin Yönetmeliği

taeyin etmeye, değiştirilmesine veya kaldırılmasına karar verebilir. İtiraz üzerine verilen kararlar S.P.K.'nın 57. maddesi hükmü saklı kalmak üzere, parti içi işlemler açısından kesindir.

- f) (5) Merkez Disiplin Kurulu kendiliğinden disiplin soruşturması yapamaz. Ancak, MYK, BD veya Genel Başkan tarafından kendisine intikal ettirilen dosya ve konuları inceleyip karara bağlar.

TBMM Grup Disiplin Kurulu Oluşumu ve Görevleri

MADDE 8.

- a) Grup disiplin kurulu, partinin TBMM grubunca, Grup Yönetim Kuruluna ilişkin usul ve esaslara göre kendi üyeleri arasından gizli oyla seçeceği 5 asil 3 yedek üyeden oluşur.
- b) Grup disiplin kurulu, grup üyelerinin partiden geçişi veya kesin ihracını gerekli kılan eylemlerin dışında kalan, tüzükte yazılı ve TBMM parti grup iç yönetmeliğinde belirtilen disiplin suçlarıyla ilgili işlere bakar ve kesin olarak karara bağlar.
- c) Tüzükte yazılı esaslar saklı kalmak kaydıyla milletvekilleri hakkında yapılacak disiplin soruşturmasının şekli ve usulleri ile soruşturmayı gerektiren sair haller, verilecek disiplin cezası ve kesinleşme halleri, grup iç yönetmeliğinde gösterilir.

Müşterek Disiplin Kurulu Oluşumu, Görev ve Yetkileri (S.P.K. md.25/2)

MADDE 9.

- a) Müşterek Disiplin Kurulu, Merkez Disiplin Kurulu ile TBMM Parti Grup Disiplin Kurulunun birlikte toplanmasından oluşan kuruldur. Bu kurulun başkanı, Merkez Disiplin Kurulunun başkanıdır. Yine Merkez Disiplin Kurulu başkan vekili ve sekreteri bu kurulunda başkan vekili ve sekreteridir.
- b) Partili milletvekillerinin partiden geçici ve kesin olarak ihraçlarını gerektiren söz, tutum ve davranışlarından dolayı, haklarında disiplin kovuşturması yapmaya, karar vermeye Müşterek Disiplin Kurulu yetkilidir. S.P.K.'nın 57. maddesi hükmü saklı kalmak üzere bu kurulun vereceği kararlar kesindir.
- c) Merkez Disiplin Kurulu ile Grup Disiplin Kuruluna ilişkin çalışma usul ve esasları, Müşterek Disiplin Kurulu içinde geçerlidir.

Disiplin Kurullarına İlişkin Müşterek Hükümler

MADDE 10.

- a) Her disiplin kurulunun görev süresi yeni disiplin kurulunun seçilmesiyle son bulur. Disiplin kurulları, seçilmelerini takiben en yaşlı üye

başkanlığında yapacağı ilk toplantısında gizli oylama ile başkan, başkan yardımcısı ve sekreter seçimi yaparak kurulan başkanlık divanını oluşturur. Disiplin kurullarında zamanla boşalma olması halinde en çok oy alandan başlamak üzere yedekler sırayla göreve çağırılır. Mazeretsiz üst üste üç toplantıya katılmayan kurul üyesi istifa etmiş sayılır ve yerine sırayla yedekler çağırılır.

- b) Partinin disiplin kurulları üyeleri, kongrelerde ve milletvekilliği dışında da partinin diğer organ ve kurulunda görev alamazlar. Partiden ne suretle olursa olsun gelir sağlayamazlar. Eşler, birinci ve ikinci derecedeki kan ve sıhrı hısımlar aynı disiplin kurulunda görev alamazlar, bunlarla ilgili soruşturma ve kararlara katılamazlar. Disiplin kurulları başkan ve üyeleri, kendi haklarında yürütülen soruşturmalara katılamazlar.
- c) Disiplin kurulları, üye tam sayısının en az 2/3 çoğunluğu ile toplanır ve hazır bulunanların salt çoğunluğu ile karar verir. Ancak, partiden kesin çıkarma cezası verilmesi halinde üye tam sayısının salt çoğunluğunun kararı gerekir.
- d) Disiplin kurullarına sevk edilen partilinin savunması alınmadan veya savunma vermekten vazgeçtiği anlaşılmadan karar verilmez. Savunma için gerekli süre, çağrı belgesinin ilgiliye tebliğinden itibaren 15 gündür. Seçimlerde veya kamuoyu önünde açıkça veya yayın yolu ile işlenen disiplin suçları için bu süre tebliğden itibaren 7 gündür. Savunma daveti kurul başkanınca yapılır. Davet yazısında uygulanması istenen disiplin cezası ile buna neden gösterilen söz veya fiiller açıkça belirtilir.
- e) Disiplin kurulları, kendilerine intikal ettirilen işler hakkında, yasa ve Tüzük hükümleri ile zaruri hallerden kaynaklanan durumlar saklı kalmak kaydıyla 30 gün içinde karar verirler. Parti üyeleri hakkında verilen kararlar gerekçesi ile birlikte en geç 30 gün içinde ilgiliye tebliğ edilir. Sevk eden kurula da bildirilir. Disiplin kurulları değerlendirmesini yaparken ve kararlarını verirken takdir hakkına da sahiptir.
- f) Parti teşkilat ve kademesi, kurullarının incelemesini zorlaştırmamak ve taleplerini geciktirmeksizin yerine getirmek zorundadırlar. Disiplin cezalarının af yetkisi MYK'na aittir.
- g) Disiplin kurulları, sevk kararında tanımlanarak atfolunan eylemle bağlıdırlar. Gerek görmesi halinde soruşturmayı genişletir, tanık dinleyebilir, iddia ve savunmayı kanun tüzük ve ilgili mevzuata göre değerlendirerek vicdani kanaatlerine göre karar verirler. Ancak disiplin kurulları, sevk kararında önerilen cezadan daha ağır bir ceza veremezler.
- h) Disiplin kurulları, gerekçeli olarak oluşturacakları kararlarını, ilgiliye ve konuyu sevk eden organa bildirirler. İlgili parti kayıtlarında yazılı

Disiplin Yönetmeliği

adresinden ayrılmış ve yeni adresi de belli değilse, hüküm özeti gazete ile ilan edilir. İlandan itibaren 15 gün içinde itiraz edilmeyen kararlar kesinleşir. Disiplin kurulu kararlarının sonuç doğurabilmesi için kesinleşmesi gereklidir. Parti yetkilileri ve organları, kesinleşmiş disiplin kurulu kararlarının uygulanmasını geciktiremezler.

Tutulacak Defter, Dosya ve Kayıtlar

MADDE 11. Disiplin Kurulları aşağıdaki defter, dosya ve kayıtları tutarlar:

- a) Karar defteri,
- b) Gelen yazıların aslının korunduğu “Gelen yazılar” dosyası,
- c) Giden yazıların suretinin korunduğu “Giden yazılar” dosyası,
- d) Gelen giden yazıların kaydedildiği “Gelen ve giden yazılar kayıt defteri”.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Disiplin Kurullarına Sevk Yetkisi, Disiplin Suç ve Cezaları

Disiplin Kurullarına Sevk Yetkisi

MADDE 12.

- a) Disiplin kurulları, re’sen soruşturma başlatamazlar ve yapamazlar. İl disiplin kuruluna sevk yetkisi, il yönetim kuruluna aittir. TBMM Parti Disiplin Kurulu ile Müsterek Disiplin Kuruluna sevk yetkisi, TBMM Parti Grup Yönetim Kurulu ile MYK ve BD’ye aittir.
- b) Disiplin kuruluna sevk kararı, yetkili kurulunun üye tam sayısının salt çoğunluğu ile ele alınır. İhbar veya şikâyet eden, sevkle yetkili kurulun üyesi ise, konuyla ilgili toplantı ve müzakerelere katılamaz, kendisine inceleme ve araştırma görevi verilemez.
- c) Disiplin kuruluna sevk kararlarının, ihbar olunan fiil ile uygulanması istenen disiplin cezası nedenlerini açıklar şekilde gerekçeli olması zorunludur.

Disiplin Suç ve Cezaları

MADDE 13. Parti disiplin kurullarınca 64 üncü maddede yazılı esas ve usullere göre verilebilecek disiplin cezaları; uyarma, kınama, partiden veya gruptan geçici ihraç, partiden veya gruptan kesin ihraç cezalarıdır. Disiplin cezalarını gerektiren fiiller-suçlar ise şunlardır:

- a) **Uyarma Cezası ve Bu Cezayı Gerektiren Haller:** Uyarma, yazılı olarak partilinin dikkatinin çekilmesi olup, yetkili organlarca davetli

olduğu organlara mazeret beyan etme gereği duymaksızın katılmamak; durumu müsait olduğu halde taahhüt ettiği aidatını ödememek; verilmiş görevin ifasında lakayt davranış sergilemek; parti yöneticisi ve üyeleri hakkında basın yoluyla incitici beyanda bulunmak, parti içi birlik ve beraberliği zedeleyici tutum ve davranışlara yönelmek gibi haller, partilinin uyarma cezası ile cezalandırılmasını gerektiren hallerdir.

b) Kınama Cezası ve Bu Cezayı Gerektiren Haller: Kınama, partilinin kusur bildirimi içeren yazılı uyarılması olup, yetkili organlarca verilmiş parti görevini kabul etmemek veya yapmamak; parti içinde ve parti faaliyetlerinde kişisel çıkar gözetir tutumlar sergilemek; parti aleyhine tazmini gerekli bir zarar doğmasa bile, tutulması gereken defter ve kayıtları kanun, Tüzük ve yönetmelik hükümlerine uygun olarak tutmamak; parti organlarının toplantılarında gizli tutulması gereken konu ve kararları açıklamak; seçim ve sandık kurullarındaki göreve gitmemek; kanuna, ahlaka, mahalli örf ve adetlere uygun düşmeyen davranışlarda bulunmak ve özel hayatında parti üyeliğiyle bağdaşmayacak ve partiye söz getirecek durumda olmak; gibi haller partilinin kınama cezası ile cezalandırılmasını gerektiren hallerdir.

c) Partiden ve Gruptan Geçici İhraç Cezası ve Bu Cezayı Gerektiren Haller: Geçici ihraç cezası, belli bir zaman için uygulanır ve kararla birlikte başlayan bu sürenin sonunda yeni bir karara gerek kalmadan kalkar. Partiden ve gruptan geçici ihraç cezası, eylemin niteliğine göre iki aydan az, bir yıldan fazla olmamak üzere, partilinin, parti ve grup çalışmalarına katılmaması, partideki görevinin sona ermesi, parti üyeliğinin ceza süresince askıya alınmış olması sonuçlarını doğuran disiplin cezasıdır. Ancak bu, üyenin partinin Tüzük, program ve diğer mevzuatı ile organların bağlayıcı kararlarına uymak zorunluluğunu ortadan kaldırmaz. Bu cezayı gerektiren haller şunlardır:

1. Kanuna, partinin tüzük ve programı ve yönetmeliklerine, BD, MYK veya yetkili organlarının kararlarına aykırı söz, tutum ve davranışlarda bulunmak, yayınlar yapmak, bu yoldaki yayınları teşvik ve tahrik etmek.

2. Partiyi kişisel çıkarlarına alet etmek, bu amaçla parti nüfuzunu kötüye kullanmak.

3. Makul bir gerekçe olmadan üye kayıt taleplerini kabul edip neticelendirmemek.

4. Kanuni sorumluluklar saklı kalmak ve ödeme tazmin sorumluluğu saklı kalmak üzere, hizmetin devamı süresince ve görevinin gereği olarak aldığı evrak, eşya ve malzemeyi saklamak, kaybetmek, ayrıldığı halde teslim etmekten kaçınmak.

Disiplin Yönetmeliği

5. Seçimlerde, partiden olur almadan bağımsız aday olmak, diğer partililerin veya bağımsız adayların propagandasını yapmak yahut parti adayları aleyhine çalışmak.

6. Bir yıl içinde iki defa kınama cezası gerektiren eylemleri nedeniyle yetkili disiplin kurulunca cezalandırılmış olmak.

d) Partiden ve Gruptan Kesin İhraç Cezası ve Bu Cezayı Gerektiren Haller: Parti ve gruptan kesin ihraç cezası, partilinin parti kaydının ve parti ile olan tüm ilişkilerinin sona erdirilmesi sonucunu doğuran ve en ağır disiplin cezasıdır. Kişinin, TBMM parti grubundan ihracını; partiden ihracı da gruptan ihracı sonucunu doğuran işlemlerdir. Partiden kesin ihraç kararları kesinleştikten sonra bütün teşkilata duyurulur ve ilgilinin kayıtlı olduğu ilçedeki kütüğüne işlenir ve kaydı silinir. Parti ve gruptan kesin ihraç cezası verilmesini gerektiren haller şunlardır:

7. Partinin tüzük ve programına, demokrasi, insan hakları ve hukukun evrensel temel kural ve temel kural ve normlarına aykırı faaliyetlere katılmak, destek olmak yahut aykırı eylem ve işlemlerde bulunmak.

8. Devletin ülkesi ve milletiyle olan birliğine ve bölünmez bütünlüğüne zarar verici faaliyetler içinde olmak, Türkiye Cumhuriyeti'nin temel niteliklerine ve S.P.K'nun 4. kısmında yer alan esaslara aykırı eylem ve işlemlerde bulunmak.

9. Yetki ve görevini kötüye kullanarak partinin resmi kayıtları üzerinde tahrifat yapmak veya belgeleri yok etmek.

10. S.P.K.'na göre parti üyeliğine engel bir fiilden dolayı kesin mahkûmiyetine rağmen partiden istifa etmemekte direnmek.

11. Partinin mal ve parasını zimmetine geçirmek veya özel işlerinde kullanmak.

12. Kongrelerde ve aday yoklamalarında menfaat karşılığı oylama sonuçlarına tesir etmek, parti içi ve dışı seçimlerde hile veya sahtecilik yapmak.

13. Parti yöneticileri, üyeleri veya parti tüzel kişiliği hakkında basın yayın araçları ile kamuoyu önünde gerçek dışı haber yaymak, iftira, karalama, hakarete bulunmak,

14. Geçici ihraç cezasıyla cezalandırılmış olmasına karşın, aynı cezayı gerektiren yeni bir fiil işlemiş olmak.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Disiplin Suç Ve Cezalarına İlişkin Diğer Hükümler

Disiplin Suçlarında Zaman Aşımı

MADDE 14. Vukuundan itibaren 2 yıl, öğrenildiği tarihten itibaren 6 ay içinde sevk kararı alınmamış disiplin suçlarıyla ilgili soruşturma yapılamaz.

Tedbirli olarak Disiplin Kuruluna Sevk

MADDE 15.

- Partiden kesin veya geçici çıkarmayı gerektiren hallerde disiplin cezası verilmesi için sevk ile yetkili yönetim kurulu tarafından tedbirli olarak disiplin kuruluna sevk edilen üye, ayrıca bir karara gerek kalmadan, partideki görevlerinden derhal uzaklaştırılır ve üyelik haklarından mahrum kalır.
- Disiplin kuruluna sevk nedeni, Tüzüğün 66. maddesinin a-b-d bentlerinde yazılı haller dışında kalan durumlara dayalı ise, tedbir kararının sevk yetkili kurulun üye tam sayısının 2/3 çoğunluğu ile alınması gerekir.
- Tedbir kararı il yönetim kurulunca verilmiş ise, hakkında tedbir kararı verilen üye 7 gün içinde soruşturmayı yapacak disiplin kuruluna itiraz edebilir. Kurul bu itirazı 7 gün içinde karara bağlar. Merkez Disiplin Kurulu'nun bu konuda vereceği karar kesindir.
- Tedbirli sevk kararları, MYK veya BD yahut TBMM Grup Yönetim Kurulu tarafından verilmiş ise, yukarıda yazılı süreler içinde soruşturmayı yapacak disiplin kuruluna itiraz edilebilir. İtiraz üzerine 7 gün içinde verilecek karar kesindir.
- Kovuşturma sonunda disiplin kurulunca ceza verilmez veya uyarma yahut kınama cezasına dönüştürülür ise, başka bir karara gerek olmadan tedbir kalkmış sayılır ve ilgilinin tedbir kararı ile sona eren bütün hakları iade edilmiş olur. Disiplin kurulları, soruşturmanın her aşamasında tedbirin kaldırılmasına resen karar vermeye yetkilidirler.

Disiplin Cezalarına Karşı Yargı Nezinde İtiraz Hakkı

MADDE 16. Hakkında partiden veya grubundan geçici veya kesin ihraç cezası verilen parti üyesi, bu cezaya karşı, disiplin kuruluna sevk eden organ veya merci veya disiplin kurulunun görev ve yetkisizliği veya alınan kararların kanuna, parti Tüzüğüne ve iç yönetmeliğe şekil ve usul bakımından aykırı bulunduğu iddiasıyla, parti itiraz yollarını kullandıktan sonra, nihai karar niteliğindeki son karara karşı, bu kararın kendisine tebliğinden itibaren 30 gün içinde, nihai kararı veren kurulun bulunduğu yer Asliye Hukuk Mahkemesi'ne itiraz edebilir. Mahkeme bu itirazları

Disiplin Yönetmeliği

en geç 30 gün içinde basit muhakeme usulüne göre inceleyerek karara bağlar. Bu karar kesindir.

Disiplin Cezalarının Af Yetkisi

MADDE 17. Genel Başkan tarafından önerilmiş olması şartıyla, disiplin kurullarınca verilmiş disiplin cezaları af yetkisi MYK'na aittir. İlgili kişinin af istemi, Genel Başkan'ın oluruna göre MYK gündemine alınır ve karara bağlanır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Son Hükümler

Yönetmelikte Yer Almayan Konular

MADDE 18. Bu Yönetmelikte belirtilmemiş olan konularda, SPK, Partinin Tüzüğü ve genel hukuk kuralları geçerlidir.

Yürürlük

MADDE 19. Bu Yönetmelik MERKEZ PARTİ Merkez Yönetim Kurulu tarafından kabul edildiği tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 20. Bu Yönetmelik hükümlerini MYK ve MDK yürütür.

MERKEZ PARTİ Yurt Dışı Temsilcilik Yönetmeliği, MYK'nın 21/01/2015 gün ve 51 sayılı kararı ile kabul edilmiştir.

MERKEZ PARTİ

YURTDIŞI TEMSİLCİLİK YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1. Merkez Parti'nin Başkanlık Divanı kararıyla Genel Merkeze bağlı olarak çalışacak “Yurtdışı Temsilcilikleri” ve ihtiyaç halinde buralarda oluşturulacak alt birimleri; Siyasî Partiler Kanunu ve Parti Tüzüğü ile bulundukları ülkenin kanunlarına uygun olarak bu Yönetmelik hükümlerine göre yürütülür.

Kapsam

MADDE 2. Bu Yönetmelik, Merkez Parti'nin Yurtdışı Temsilciliklerinin oluşturulması ve çalıştırılması prosedürlerini kapsar.

Tanımlar

MADDE 3. Bu Yönetmelikte geçen;

- a. **SPK:** Siyasî Partiler Kanunu’nu
- b. **Tüzük:** Merkez Parti Tüzüğünü,
- c. **MYK:** Merkez Parti Merkez Yönetim Kurulunu,
- d. **BD:** Merkez Parti Başkanlık Divanını,
- e. **Teşkilat:** Merkez Parti'nin tüm birimlerini,
- f. **Kademe:** Tüzüğün 18. maddesinde belirtilen teşkilat organlarını,
- g. **Genel merkez:** Merkez Parti Genel Merkezini,
- h. **Temsilcilik:** Yurtdışı Temsilciliklerini,
- i. **Yetki Belgesi:** Yurtdışında temsilcilik kurma yetki belgesini,
- j. **Yurt Dışı Üye Kayıt Dosyası:** Genel Sekreterlikçe tutulan yurtdışı üyelerin kayıtlarını ihtiva eden dosyayı,

ifade eder.

Bu yönetmelikte tanımlanmayan deyimler için Tüzükte ve ilgili mevzuatta yapılan tanımlar geçerlidir.

Yurtdışı Temsilcilik Yönetmeliği

İKİNCİ BÖLÜM

Kuruluşu, Amaçları ve Çalışma Esasları

Yurtdışı Temsilciliği Kuruluşu

MADDE 4. Merkez Parti; özellikle yurtdışında vatandaşlarımızın yoğun olarak yaşadığı ülkelerde, o ülkenin kendi mevzuat ve uygulamalarını dikkate alarak, ilgili genel başkan yardımcısının teklifi üzerine Başkanlık Divanı kararı ile AB üyesi ülkelerde, ABD, Kanada, İsviçre, Norveç, Rusya, Avustralya ve KKTC’ de, Avrasya ve Kafkasya ülkelerinde, İslam ülkelerinde ve bu ülkelerdeki uluslararası kuruluşlar nezdinde yurtdışı temsilcilikleri ve bunların alt kuruluşlarını kurabilir.

Temsilcilik, Merkez Parti Başkanlık Divanı tarafından belirlenen, Merkez Parti Üye Kütüğüne kayıtlı ve Temsilcilik açılan ülke sınırları içinde daimi adresi olan, biri başkan olmak üzere, en az 5 en çok 10 kişi tarafından kurulur.

Merkez Parti Başkanlık Divanı tarafından kendilerine “Temsilcilik Kurma -Yetki Belgesi” verilerek başkan ve üye olarak görevlendirilen kişiler, en geç üç ay içinde, bulundukları ülke yasa ve mevzuatlarına uygun olarak hazırlıklarını tamamlayarak, yıllık faaliyet programlarını bağlı oldukları Genel Merkez birimine gönderirler.

Yurtdışı Temsilciliklerinin amaçları:

MADDE 5.

1. Yurtdışında yaşayan vatandaşlarımız arasında Merkez Parti’nin Tüzüğü ve Programı doğrultusunda dayanışmayı artırmak, Parti’ye üye olmak isteyenler için gerekli üyelik işlemlerini başlatmak, tanıtım amaçlı, siyasal, sosyal, kültürel ve bilimsel etkinliklerde bulunmak,
2. Yurtdışında yaşayan vatandaşlarımızın Türkiye’deki siyasal süreçlere katkılarını ve seçimlere katılmalarını sağlayıcı çalışmalar yapmak,
3. Yurtdışında yaşayan vatandaşlarımızı bulundukları ülkelerdeki siyasal gelişmelerle ilgili olarak bilgilendirmek, parti programı ve ilkelerine paralel örgütlerde yer almalarını, siyasal süreçlere katılmalarını teşvik etmek,
4. Merkez Parti’nin uluslararası ilişkilerinin kurulmasına ve geliştirilmesine katkıda bulunmanın yanı sıra bu ülkelerdeki partiler ile ilkelerimiz doğrultusunda köprüler kurmak.
5. Genel Merkezin yurtdışında uygun göreceği tanıtım, teşvik ve benzeri çalışmalara katkıda bulunmak,

6. Vatandaşlarımızın gerek yaşadıkları ülkelerde, gerek Türkiye'yle olan ilişkilerinde karşılaştıkları sorunları saptamak, çözüm önerileri üretmek, sorunlarının çözümüne katkı sağlayacak çalışmalarda bulunmak,
7. Genel Merkez Kadın ve Gençlik Kollarının yönetmelik, program ve çalışmalarına paralel olarak, yurtdışında kadınlar ve gençlerle ilgili çalışmalar yürütmek,

Yurtdışı Temsililiğin Çalışma Esasları

MADDE 6.

1. Yurtdışı Temsililiği, kendi arasında görev paylaşımı yaparak; iki başkan yardımcısı, bir sekreter üye, bir de sayman üye belirler.
2. Yurtdışı Temsilcilikleri ve varsa onlara bağlı birimler, tüm çalışmalarını Merkez Parti Dışişleri ve Dış Temsilciliklerden sorumlu Genel Başkan Yardımcılığı'nın eşgüdüm, yönlendirme ve denetimi altında sürdürürler.
3. İhtiyaç halinde, Genel Merkez'de, uzman personelin de görevlendirilebileceği daimi bir birim de kurulabilir.
4. Yurtdışı Temsilcilikleri, bulundukları ülkenin mevzuatının elverdiği ölçülerde, gerekli gördükleri alanlarda komiteler kurabilirler.
5. Temsilcilikler, varsa bağlı birimleri dâhil yaptıkları tüm faaliyetlerini, dört ayda bir yazılı rapor halinde Genel Merkeze bildirmekle yükümlüdürler.
6. Merkez Parti Merkez Başkanlık Divanı tarafından zamanı, yeri ve katılımcıları belirlenerek, Yurtdışı Temsilcilikleri ve şubeleri ile ortak danışma toplantıları yapılır.
7. Yurtdışı Temsilcilikleri ve şube yönetimlerinin görev süreleri ve gerektiğinde görevlerine son verilmesi hususlarında Merkez Parti Merkez Yönetim Kurulu karar verir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Birimler, Üyelik, Mali Hükümler ve Denetim

Temsililiğe Bağlı Birimler Kurulması

MADDE 7. Başkanlık Divanı, Temsililiğin kurulmuş olduğu ülkelerde, Temsililiğe bağlı olarak faaliyet gösterecek birimler kurabilir. Birimler, ilgili Temsililiğin görüşü alınarak, Merkez Parti Üye Kütüğüne kayıtlı üyeler arasından BD tarafından atanan, Temsilcilik açılan ülke sınırları içinde daimi adresi olan, biri başkan olmak üzere, en az 3, en çok 5 üye tarafından oluşturulur.

Birimler, kendi içinde işbölümü yaparak, bir sekreter üye, bir de sayman üye belirler. Kurucu üye sayısının yeterli olması halinde bir başkan yardımcısı da belirlenebilir.

Yurtdışı Temsilcilik Yönetmeliği

Birimler, gerçekleştirdikleri tüm faaliyetleri iki aylık raporlar halinde bağlı oldukları Yurtdışı Temsilciliğe bildirirler.

Üyelik

MADDE 8. Temsilcilikler ve onlara bağlı olarak kurulan birimler, Merkez Parti'ye üye başvurusu alabilirler; aldıkları üye başvurularını Merkez Parti Genel Sekreterliği'ne gönderirler. Genel Sekreterlik bu başvuruları Tüzük, Üye kabul ve Kayıt Yönetmeliği ve bu çerçevede yürürlüğe konulmuş olan varsa genelgelere göre işleme tabi tutar.

Sürekli yurtdışında bulunan Türk vatandaşları üyelik başvurularını, Türkiye'ye geldiklerinde ikamet ettikleri il, ilçe veya belde başkanlıklarına üye giriş beyannamesi vermek suretiyle de yaparlar. Başvuru yanında, ayrıca yurt dışında devamlı oturduğu ve çalıştığı yerlerin adresleri ile Türkiye'ye geldiğinde ikamet ettiği konutun açık adresi belirtilir.

Yurtdışı Temsilciliklerine ve onlara bağlı olarak kurulacak birimlere veya Türkiye'deki Parti teşkilatlarına üyelik için başvuran kişiler, Üye Başvuru Belgesinde Türkiye'de kendilerine ait bir adres göstermekle ve buna ek olarak, Temsilciliğin bulunduğu ülkedeki daimi adreslerini bildirmekle yükümlüdürler. Bu yükümlülüğü yerine getirmemiş olanlar, Siyasi Partiler Yasası gereğince Merkez Parti Üye Kütüğüne kaydolamazlar.

Temsilcilikler ve kendilerine bağlı şubeler, kendileri üzerinden Merkez Parti'ye aday üye olan kişileri, bu amaçla özel olarak hazırlanacak Yurtdışı Temsilcilik Üye Defterine kaydederler.

Yurt Dışı Temsilcilik Üye Kayıt Dosyası

MADDE 9. Genel Sekreterlik, Yurtdışı Temsilciliklerine ait üyeler için, Yurt Dışı Temsilcilik Üye Kayıt Dosyası oluşturur. Bu dosyada, Türkiye'de adres göstermedikleri için Parti Kütüğü'ne kaydedilemeyenler dâhil, Merkez Parti'ye yurtdışından üyelik için müracaat edenlerin tümüne ait bilgiler yer alır. Bu kapsamda, ilgili kişilerin, bulundukları ülkedeki adresleri, işleri, uzmanlık alanları, yurtdışındaki partilerle ilişkileri, üye oldukları demekler gibi konulara da dosyada yer verilir.

Genel Sekreterlik, Merkez Parti Yurtdışı Temsilcilik Üye Kayıt Dosyası'na kayıtlı olan üyelerin listesini ve bunlarla ilgili tüm bilgileri, periyodik olarak, Temsilciliklere ve varsa bağlı birimlere gönderir.

Aidat Bedeli

MADDE 10. Yurtdışı Temsilcilikleri ve bağlı birimlere yapılan üyelik başvurularında; Tüzüğün 82/a maddesi uyarınca Partiye giriş aidatı olarak asgari 10,- TL, azami 1.000,- TL üyeliğe girişte bir kez ödenir. Üyelik aidatı ise yıllık asgari 100,- TL, azami 2.000,- TL olup, aylık veya yıllık TL veya karşılığı

yabancı para olarak Temsilcilik veya bağlı birimler tarafından verilecek makbuz karşılığında ödenir.

Bu ödentileri tahsil eden Temsilcilik veya Birim, bunların üçte birini kendine gelir kaydeder, üçte ikisini ise, varsa doldurulmuş olan üye başvuru formları ile birlikte en geç iki ay içinde Merkez Parti Genel Sekreterliği'ne gönderir.

Üyelik aidat borcu nedeniyle geçici veya kesin ihraç disiplin cezaları verilemez. Üyenin aidat borcu olması aksi MYK'ca kararlaştırılmış olmadıkça, parti içi kademe seçimleri ile her türlü adaylık yoklamalarına engel teşkil eder. Bu konuda yapılacak kayıtlamanın geçerli olması için borçlu üyeye 15 gün süre içeren yazılı uyarma yapılmış olması gerekir.

Yıllık ödentisini vermeyen üyelerin üyelikleri, Yurtdışı Temsilcilik Üye Kayıt Dosyası'nda, yükümlülükler yerine getirilinceye kadar bekletilir.

Mali Hükümler

MADDE 11. Yurtdışı Temsilciliklerinin veya bağlı birimlerin giderleri kendileri tarafından karşılanır.

Yurtdışı Temsilciliklerinin veya bağlı birimlerin Türk hukukuna ve bulundukları yer hukukuna uygun olarak topladıkları bağışların, temsilciliğin zorunlu giderleri karşılandıktan sonra artan kısmı, Merkez Parti Tüzük ve Yönetmeliklerine göre Genel Merkeze aktarılır.

Denetim

MADDE 12.

Yurtdışı Temsilciliklerinin çalışmaları Genel Merkez tarafından belirlenen denetçiler tarafından denetlenir, Başkanlık Divanı'nda görüşülerek hazırlanan rapor, MYK'ya sunulur.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Son Hükümler

Uygulanacak Kurallar

MADDE 13.

Bu Yönetmelikte hüküm bulunmayan hallerde, Merkez Parti Tüzüğü ile diğer yönetmeliklerin hükümleri uygulanır.

Yürürlük

Madde 14. Bu Yönetmelik MERKEZ PARTİ Merkez Yönetim Kurulu tarafından kabul edildiği tarihte yürürlüğe girer.

Yurtdışı Temsilcilik Yönetmeliği

Yürütme

Madde 15. Bu Yönetmelik hükümlerini MERKEZ PARTİ Başkanlık Divanı yürütür.

MERKEZ PARTİ Yurt Dışı Temsilcilik Yönetmeliği, MYK'nın 21/01/2015 gün ve 51 sayılı kararı ile kabul edilmiştir.

MERKEZ PARTİ KADIN KOLLARI YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç

Madde 1. Merkez Parti'nin Kadın Kolları oluşturulmasının amacı, başta kadınlar olmak üzere, toplumun çeşitli kesimleri arasında daha yaygın olarak benimsenmesini sağlamak, Tüzüğünü, Programını, Seçim Bildirgesini, Kongre kararlarını, Genel Başkan, Başkanlık Divanı, Merkez Yönetim Kurulu tarafından belirlenen ilke ve politikaları gençler arasında yaymak, eğitimde, ailede, çalışma yaşamında, politikada, Türkiye'nin yurt dışında temsil edilmesinde, toplumsal yaşamın her alanında kadınların özgür ve eşit bireyler olarak yer almalarına katkıda bulunmaktır.

Kapsam

Madde 2. Bu Yönetmelik, Merkez Parti Kadın Teşkilatlarını kapsar. Genel merkez, İl, İlçeler düzeyinde, örgüt birimleri ile birlikte sürekli çalışmak üzere ana birim olarak Kadın Kolları oluşturulur.

Hukuki dayanak

Madde 3. Bu Yönetmelik, Tüzüğün 17. ve 18. maddelerine istinaden hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4. Bu Yönetmelikte geçen;

- a. **Tüzük:** Merkez Parti Tüzüğünü,
- b. **MYK:** Merkez Parti Merkez Yönetim Kurulunu,
- c. **BD:** Merkez Parti Başkanlık Divanını,
- d. **Teşkilat:** Merkez Parti'nin tüm birimlerini,
- e. **Kademe:** Tüzüğün 18. maddesinde belirtilen teşkilat organlarını,
- f. **Genel merkez:** Merkez Parti Genel Merkezini,
- g. **Kadın Kolları Yönetim Kurulu:** Merkez Parti Kadın Kolları Merkez Yönetim Kurulunu,
- h. **Kadın Kolları Başkanlık Divanı:** Merkez Parti Kadın Kolları Başkanlık Divanını,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Kadın kollarının oluşumu, yönetimi, çalışma usulleri ve esasları

Kadın Kolları Teşkilat Kademe Organları

Madde 5. Aşağıda yazılı yerlerde ve belirtilen şekilde örgütlenip çalışmalar yapmak üzere partinin kadın kolları oluşturulur. Merkez ilçe teşkilat kademelerinin kuruluşu zorunlu değildir.

1. Kadın Kolu Belde/Mahalle Kademesi Teşkilat Organları
 - a. Kadın Kolu Belde/Mahalle Kongresi
 - b. Kadın Kolu Belde/Mahalle Başkanı
 - c. Belde/Mahalle Kadın Yönetim Kurulu
 - d. Belde/Mahalle Kadın Başkanlık Divanı
2. Kadın Kolu İlçe Kademesi Teşkilat Organları
 - a. Kadın Kolu İlçe Kongresi
 - b. Kadın Kolu İlçe Başkanı
 - c. İlçe Kadın Yönetim Kurulu
 - d. İlçe Kadın Başkanlık Divanı
3. Kadın Kolu İl Kademesi Teşkilat Organları
 - a. Kadın Kolu İl Kongresi
 - b. Kadın Kolu İl Başkanı
 - c. İl Kadın Yönetim Kurulu
 - d. İl Kadın Başkanlık Divanı
4. Kadın Kolu Genel Merkez teşkilat Organları
 - a. Kadın Kolu Büyük Kongresi
 - b. Genel Merkez Kadın Kolları Başkanı
 - c. Kadın Kolu Merkez Yönetim Kurulu
 - d. Kadın Kolu Merkez Başkanlık Divanı

Kadın Kolları Üyeliği

Madde 6. Tüzüğün; üçüncü kısmında belirtilen şartlara göre parti üyeliğini kazanmış her kadın üye, kadın kolu üyeliğine mahsus deftere kaydedilmekle kadın kolu üyeliğini de kazanmış olur.

Kadın Kolu Üye Defteri

Madde 7. İlçelerde, Kadın Kolları üyelerinin kaydedildiği Genel Merkez tarafından hazırlanmış, il başkanlığı tarafından onaylanmış ve mühürlenmiş

“Kadın Kolu Üye Defteri” adı ile tanımlanan özel bir defter tutulur ve kadın kolları üyelerinin kayıtları bu deftere yapılır. İlçe üye kayıt defterinde kaydı olmayanların, doğrudan kadın kollarına üyelik kaydı yapılamaz. Kadın kolu üye kayıtları, köy veya mahalle düzeni içinde ve sıra numarası verilerek yapılır. Parti üyeliği sona eren kişinin kadın kolu üyeliği de sona ermiş olur.

Kadın Kolları Kademe Organlarının Oluşumu, Delege ve Kongrelere İlişkin Hükümler

Madde 8. Kadın kollarının olağan kongrelerinin ne zaman yapılacağına, iki yıldan önce ve üç yıldan sonra olmamak, parti kongrelerini engellemeyecek ve parti büyük kongresinden önce tamamlanmış olmak kaydıyla, partinin teşkilattan sorumlu genel başkan yardımcısının oluru alınarak, Kadın Kolları Yönetim Kurulu’nca karar verilir. Kararlaştırılan kongre takvimine göre il kongre tarihlerine kolun Merkez Yönetim Kurulu’nca, ilçelerinkilere, kolun İl Yönetim Kurulunca, beldelelerinkilere ise kolun ilçe yönetim kurulunca karar verilir.

Kadın kolları kademe organları üyelerinin asıl ve yedek sayıları ile kongre delegeliklerinin seçilmiş ve tabii delege sayıları, partide muadili teşkilat kademesi ve kongresinin aynısıdır. Ancak gerekli görüldüğü durumlarda partinin ilgili genel başkan yardımcısının oluru almak kaydıyla, ilgili kolun Merkez Yönetim Kurulu, kademe organı üye sayıları ile kongre delege sayılarını artırmaya veya azaltmaya yetkilidir.

Kadın kolları delege seçimleri ve kongreleri, partinin o yerde kurulu kademe yönetim kurulunun gözetim ve denetimi altında yapılır. Parti teşkilat kademe delege seçimleriyle ilgili seçim kuruluna atfolunan tüm onay ve yetkiler, parti kademe yönetim kurulu tarafından kullanılır. Ancak seçim işlem ve sonuçlarıyla ilgili itirazlar, partinin bir üst kademe yönetim kurulu başkanı tarafından iki gün içinde kesin olarak karara bağlanır.

Kadın kollarının genel merkez kongreleri ise, parti Merkez Yönetim Kurulu’nun olur verdiği tarihte ve onun gözetim ve denetimi altında yapılır. Merkez kongresiyle ilgili delege liste onayı, seçim işlem ve sonuçlarına dair itirazları incelemek ve sonuçlandırmak, parti Merkez Yönetim Kurulu tarafından yapılır ve kesin olarak karara bağlanır.

Tüzüğün, parti teşkilat kademe kongreleriyle ilgili kongre hazırlıkları, divan oluşumu, adaylık, adaylıkların kesinleşmesi, aday listeleri, oy pusulaları, oy şekli, oyların sayım ve dökümü, organ üyeleri arasında iş bölümü, boşalmaların doldurulması, organın düşmüş sayılması halini düzenleyen hükümleri, kadın kolları organları hakkında da uygulanır.

Kongrelerde kullanılacak oy pusula ve zarfları, seçim kurulu mührü yerine, gözetim ve denetimi yapan parti kademe organının mührü ile mühürlenir.

Kadın Kolları Yönetmeliği

Kadın kolları, köy ve mahalle ölçeğinde parti kademe teşkilatı ile birlikte gruplar oluşturarak parti çalışması yapabilirler.

Kadın Kolları Kademe Başkan ve Üyelerinin Yetki ve Görevleri

Madde 9. Kadın kolları kademe başkan, yönetim kurulları ve başkanlık divanları, Partinin o yerde kurulu teşkilat kademe organlarının yetkilerini, kendileri açısından aynen kullanırlar. Kadın kolları, Partinin o yerdeki kurulu teşkilat kademesine bağlı olarak, uyumlu ve eş güdüm içinde çalışırlar. Dış yazışmalarını, Parti Yönetim Kademesi aracılığıyla yaparlar.

Kadın kolu başkanları görevli oldukları yerdeki teşkilat kademesi yönetimi ve yürütme kurullarının doğal üyesidirler. Bu sıfatla toplantılara katılır, müzakerelere iştirak ederler, kararlar yönetim kurulu veya başkanlık divanı üyeleri tarafından alınır.

Kadın kolları ile ilgili çalışmalar, Genel Başkan tarafından uygun görülecek Genel Başkan Yardımcılığına bağlı olarak yürütülür. Alt kademelerde ise koordinasyon çalışmaları bizzat ana kademe başkanı tarafından sağlanır. Kadın kolları yönetim kurullarının görevleri:

A. Genel Merkez Yönetim Kurulu;

- a. Parti Kongrelerinde, Merkez Yönetim Kurulunda, Başkanlık Divanında ve Kadın Kolları Kurultaylarında alınan kararların kadın kollarının çalışmalarına nasıl yansıtılacağını belirlemek, il ve ilçe yönetim kurullarına bilgileri aktarmak,
- b. Parti ilkelerini ve Programını yaymak için il ve ilçe kadın kollarının çalışmalarını Türkiye genelinde yönlendirmek, seçim çalışmalarına katılmak,
- c. Yurtiçi ve yurtdışı kadın kuruluşları ile ilişkiler kurarak Partiyi ve politikalarını tanıtmak,
- d. Kadınlarla ilgili konularda Dünyadaki gelişmeleri izlemek; bu konuda yeni politikalar oluşturulması için Parti politikalarına katkıda bulunmak,
- e. Genel Sekreterlik ARGE birimi ile koordineli olarak kendi konularında yayınlar hazırlamak, eğitim programları düzenlemek,
- f. Merkez Parti'nin her konudaki politika ve görüşlerini yaymak, bu amaçla toplantılar düzenlemek, başkaları tarafından düzenlenen toplantılara katılarak Merkez Parti'nin görüşlerini savunmak,
- g. Yılda iki kez Parti Genel Başkanının onaylayacağı temsilcilerden oluşan Kadın Kolları Merkez Danışma Kurulunu toplamak,
- h. Genel Sekreterlik ARGE Başkanlığı koordinasyonunda Genel Merkez Kadın Araştırma Kurulunu kurmak.

B. İl Kadın Kolları;

- a. İl sınırları içerisinde yer alan ilçelerde kadın örgütlenmesini sağlamak, örgütlenmenin yapıldığı ilçeler için bir dosyalama ve arşiv sistemi oluşturmak,
- b. Örgütlenme yapılan ilçelerde, o ilçe kadın kolları üyelerinin aktif katılımını sağlayarak bir eylem planı oluşturulmak,
- c. Önemli günlerde (bayramlar, gençlerle ilgili günler vb.) il sınırları içinde yer alan sivil toplum örgütleri ve derneklere ziyaretler programlamak,
- d. Örgütlenme yapılan ilçelerde değişik çalışma komitelerinin kurulmasını sağlamak ve sosyal etkinlikler yapmak, bu konularda çalışma planlarını hazırlamak ve bu planların uygulanmasını takip etmek,
- e. Oluşturulan kadın komitelerinin eğitim ve diğer programlarının içeriği il kadın kolu tarafından saptanır, ana kademe İl Başkanlık divanının onayı ile yürürlüğe girer. Eğitim programlarının zamanlanması ise il kadın komisyonu tarafından hazırlanır ve il başkanının onayından sonra yürürlüğe girer.
- f. İl kadın kolu haftada bir toplanır ve çalışmalarını bir rapor halinde il başkanlığına sunar. İl kadın kolu çalışmaları konusunda tüm ilçe başkanları ile sürekli koordinasyon sağlar.
- g. İl kadın kolunun kendi iç bünyesinde giderlerinin karşılanması ve her üyenin katılımını sağlamak amacıyla tüm üyelerin maddi desteğini alacak şekilde bir finansman modeli oluşturmak,
- h. Tüm ilçe kadın kollarından gelen yerel sorunları derecelendirme ve çözüm yollarını araştırma metotları oluşturmak, gerekirse tabandan gelen yerel sorunları değerlendirmek için çalışma komiteleri kurmak,
- i. İl kadın kolu, ilçe kadın kolu başkanları ile ayda bir toplanır ve toplantı raporu il kadın kolu başkanı tarafından il başkanlığına sunulur. İl kadın kolu, il başkanlığının öngöreceği toplantı düzenine tüm kadın kollarının uymasını sağlar.
- j. Oluşacak tüm kadın kolu üyeleri için standart bir kartvizit bastırılacak, bu kartvizitte üyelerin görevi, telefonu ve bağlı oldukları ilçe başkanlığının adresleri yer alacaktır. Kartvizit bastırma işlemleri il ve ilçe başkanlıkları tarafından yaptırılacaktır.
- k. İlçe, mahalle ve sokak kadın komiteleri il kadın kolunun il başkanlığına sunumu ve il başkanlığının onayı ile göreve başlayacaktır.

C. İlçe Kadın Kolları;

- a. İlçesindeki yerel sorunları tespit ve tasnif etmek, bu sorunları 2 nüsha olacak şekilde rapor haline getirmek ve bir nüshasını ilçe başkanlığına, diğer nüshasını da il kadın kolu başkanlığına göndermek,

Kadın Kolları Yönetmeliği

- b. Mahalle kadın kollarını oluşturmak,
- c. İlçe kadın kolunu haftada bir toplamak, her 15 günde bir mahalle kadın kolu başkanlarıyla, her ay mahalle kadın kollarıyla toplantılar yapmak ve toplantı raporlarını ilçe başkanlığına ve il kadın kolları başkanlığına göndermek,
- d. İlçesinde görev yapan tüm partili kadınlar ve ailelerinin evlenme, doğum günü gibi özel günlerini tespit etmek ve gereğini yapmak,
- e. İlçe kadın kolu, tüm birimleri ile il kadın kollarının belirlediği şekilde çalışma planlarını hazırlamak, bu planları ilçe başkanlığına ve il kadın kolları başkanlığına göndermek,

D. Belde Kadın Kolları;

- a. Beldesindeki yerel sorunları tespit ve tasnif etmek, bu sorunları 2 nüsha olacak şekilde rapor haline getirmek ve bir nüshasını ilçe başkanlığına, diğer nüshasını da il kadın kolu başkanlığına göndermek,
- b. Belde kadın kollarını oluşturmak,
- c. Belde kadın kolunu haftada bir toplamak, her 15 günde bir mahalle kadın kolu başkanlarıyla, her ay mahalle kadın kollarıyla toplantılar yapmak ve toplantı raporlarını ilçe başkanlığına ve il kadın kolları başkanlığına göndermek,
- d. Beldesinde görev yapan tüm partili kadınlar ve ailelerinin evlenme, doğum günü gibi özel günlerini tespit etmek ve gereğini yapmak,
- e. Belde kadın kolu, tüm birimleri ile il kadın kollarının belirlediği şekilde çalışma planlarını hazırlamak, bu planları ilçe başkanlığına ve il kadın kolları başkanlığına göndermek,

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Değişik Hükümler

Boşalma Hali

Madde 10. Çalışma dönemi içinde İlçe ve İl Kadın Kolları Yönetim Kurulu ile Kadın Kolları Genel Merkez Yönetim Kurulu üyelerinin görevden ayrılma veya başka nedenlerle boşalması halinde, yedekler aldıkları oy sayısına göre göreve çağrılır, yedeklerin de çağrılmasına karşın üye sayısı yarıdan aşağıya düşmüşse, bir üst kademenin kadın kolu, ilgili ana kademenin görüşünü alarak geçici bir kadın kolu oluşturur ve atar.

Kadın Kollarına İşten El Çektirme

Madde 11. Tüzüğün, parti teşkilat kademeleriyle ilgili el çektirme nedenleri, usul ve esaslarını düzenleyen 30. madde hükümleri, aşağıda belirtilen koşullarla kadın kolları hakkında da uygulanır.

El çektirme işlemlerini icra etmeye kadın kolları yönetim organları gibi eş düzey parti teşkilat yönetim organları da yetkilidir.

Parti MYK, kadın kolları alt kademe teşkilatlarıyla ilgili her tür soruna her aşamada el koymaya yetkilidir. MYK'nun bu konuda üye tam sayısının salt çoğunluğu ile vereceği kararlar parti içi işlemler açısından kesindir.

Parti MYK, el çektirme nedenlerinin varlığı halinde, ilgili genel başkan yardımcısının talebi üzerine veya re'sen, kadın kollarının merkez organları da dâhil her kademedeki yönetim başkan ve üyelerine kısmen veya tamamen el çektirebilir. Kadın kollarının Genel Merkez organlarına işten el çektirilmesi halinde kolun merkez organı, yapılacak ilk kongreye kadar görev yapmak üzere partinin Merkez Yürütme Kurulunca atama ile oluşturulur.

Kadın Kollarının Gelir ve Giderleri

Madde 12. Kadın kollarının gelir ve giderleri bağlı bulundukları ana kademe yönetimine bilgi verilerek Parti Hesap Yönetmeliği ve Tüzük Hükümlerine göre toplanır ve harcanır. Kolların çalışmalarının gerektirdiği giderler kendi gelirleri ile karşılanamazsa, bağlı bulundukları ana kademe bütçesinden yardım edilir.

Bu yönetmelikte hüküm bulunmayan hallerde Merkez Parti Tüzüğü ile hesap, kongreler ve diğer ilgili yönetmelik hükümleri uygulanır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Son Hükümler

Yürürlük

Madde 25. Bu Yönetmelik MERKEZ PARTİ Merkez Yönetim Kurulu tarafından kabul edildiği tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 26. Bu Yönetmelik hükümlerini MERKEZ PARTİ Başkanlık Divanı yürütür.

MERKEZ PARTİ Kadın Kolları Yönetmeliği, MYK'nın 21/01/2015 gün ve 51 sayılı kararı ile kabul edilmiştir.

ÜYE KABUL VE KAYIT YÖNETMELİĞİ

2014

MERKEZ PARTİ

ÜYE KABUL VE KAYIT YÖNETMELİĞİ

I. BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1. Merkez Parti, üye kabul ve kayıt işlemleri, Siyasî Partiler Kanunu ve Parti

Tüzüğü'ne uygun olarak bu Yönetmelik hükümlerine göre yürütülür.

Kapsam

MADDE 2. Bu Yönetmelik, Merkez Parti'ye üye olacaklar ile onların üyeliğe kabul ve kayıtları ile ilgili prosedürleri kapsar.

Tanımlar

Madde 3. Bu Yönetmelikte geçen;

- a. **Tüzük:** Merkez Parti Tüzüğünü,
- b. **MYK:** Merkez Parti Merkez Yönetim Kurulunu,
- c. **BD:** Merkez Parti Başkanlık Divanını,
- d. **Teşkilat:** Merkez Parti'nin tüm birimlerini,
- e. **Kademe:** Tüzüğün 18. maddesinde belirtilen teşkilat organlarını,
- f. **Genel merkez:** Merkez Parti Genel Merkezini,
- g. **Yan Kuruluş:** Kadın ve Gençlik kollarından her birini,
- h. **Teşkilat Kademesi:** Partinin yan kuruluşları dâhil Genel Merkez organları, il, ilçe, belde, köy/mahalle teşkilatları ile sandık yönetim kurullarını,
- i. **Üye:** Merkez Parti üyesini,
- j. **Üye Kayıt Defteri:** Parti'ye üye olanların ilçe teşkilatında kayıtlarının tutulduğu defteri,
- k. **E-teşkilat programı:** Partinin üyeleri ile organ, kurul ve birimlerinde görev alanların ve Parti çalışmaları açısından gerekli bilgilerin işlendiği elektronik veri tabanını

ifade eder.

Bu yönetmelikte tanımlanmayan deyimler için Tüzükte ve ilgili mevzuatta yapılan tanımlar geçerlidir.

Üye Kabul ve Kayıt Yönetmeliği

İKİNCİ BÖLÜM

Üyelik Şartları ve Üyelik İşlemleri

(SPK Md. 11, 12 ve Tüzük Md. 8-16)

Üyelikte Amaç

Madde 4. Partinin Tüzük ve Programını ile ilke ve hedeflerini benimseyen ve yasal bir kısıtlılığı olmayan herkesin Merkez Parti'nin hizmet üretimine katılımını ve katkısını sağlamaktır.

Üyelik Şartları (Tüzük Md. 8)

Madde 5. Siyasi Partiler Kanunu'nun 11 inci maddesinde ve diğer ilgili yasalarda parti üyesi olamayacakları açıkça belirtilmiş olanlar dışında:

- a) Partinin tüzük ve programını kabul ettiğini, parti çalışmalarına katılmayı üyelik giriş beyannamesinde beyan ve taahhüt eden,
- b) 18 yaşını bitirmiş, medeni ve siyasi hakları kullanma ehliyetine sahip olan,
- c) Başka bir siyasi partide üyelik kaydı bulunmayan,
- d) Medeni ve siyasi hakları kullanma ehliyetine sahip,
- e) Partiye belirli bir üyelik aidatı ödemeyi taahhüt eden,
- f) Disiplin nedeniyle daha önce Partiden kesin ihraç edilmemiş,
- g) Parti üyesi en az bir kişiyi referans gösteren,
- h) Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan herkes Merkez Parti üyesi olabilir.
- i) Milletvekili ve mahalli idareler seçimlerinde, parti üyesi olmaksızın, parti listelerinde yer alanlar, seçimleri kazandıkları takdirde, kendiliğinden parti üyesi olurlar.

Üyelik Başvurusu (Tüzük Md. 9)

Madde 6. Üyelik başvurusu aşağıdaki şekilde yapılır:

1. Partiye üyelik şartlarına sahip olan kişi, ikamet ettiği ilçe başkanlığına, parti üyesi en az bir kişiyi referans gösteren 'giriş beyannamesi' vermek suretiyle başvurur. Beyanname üç nüsha kopyalı olarak düzenlenir. İstek halinde alındı belgesi verilir.
2. Doğrudan Genel Merkeze, il veya belde başkanlıklarına yapılan üyelik başvurularına ilişkin beyanname ve ekleri, ilgilinin ikamet ettiği ilçe başkanlığına gönderilir. İlçe başkanlıklarında üye kayıt defterine kayıtları yapılan üye beyannamelerinin üçüncü nüshası ilçede arşivlenir birinci ve ikinci nüshaları il'e gönderilir, beyannamenin ikinci nüshası il'de kalır, birinci nüshası da il teşkilatı tarafından Genel Merkeze gönderilir ve

Genel Merkez’de arşivlenir. Genel Sekreterlikçe bu kayıtlar SİPARWEB uygulaması vasıtasıyla Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı’na gönderilir.

3. İnternet aracılığıyla da üyelik başvurusu yapılabilir. Bu şekilde yapılan başvurularda, elektronik imzalı başvuru incelenerek işleme alınır ve ilgili kişiye bilgi verilir. Elektronik imza taşımayan başvurularda ise ilgili ilçe teşkilatınca başvuruda bulunanın imzası alındıktan sonra işlem yapılır.

Sürekli Yurt Dışında İkamet Eden Vatandaşların Üyeliği (Tüzük Md. 13)

Madde 7. Sürekli yurt dışında bulunan Türk vatandaşları üyelik başvurularını,

1. Türkiye’ye geldiklerinde ikamet ettikleri il, ilçe veya belde başkanlıklarına üye giriş beyannamesi vermek suretiyle yaparlar. Başvuru yanında, ayrıca yurt dışında devamlı oturduğu ve çalıştığı yerlerin adresleri ile Türkiye’ye geldiğinde ikamet ettiği konutun açık adresi belirtilir.
2. Sürekli yurt dışında bulunan vatandaşlarımız, bulundukları yerde Partinin temsilciliği varsa, bu temsilcilik aracılığıyla veya İnternet üzerinden de üyelik başvurusunda bulunabilirler. Temsilciliklere yapılan başvurular ve internetten yapılan başvurular Genel Merkez aracılığıyla ilgili ilçe başkanlığına gönderilir.

Üyelik Başvurusunun Karara Bağlanması (Tüzük Md. 10)

Madde 8. Üyelik başvuruları aşağıdaki şekilde karara bağlanır:

1. Partiye üye olmak isteyen kimse ‘giriş beyannamesini’ ikametgâhının bulunduğu parti ilçe başkanlığına verir. Parti ilçe yönetim kurulu, üyelik başvurusunu en geç 30 gün içinde karara bağlar. Başvuru kabul edilmişse; üyelik kaydı, karar tarihi ve sırasına göre ‘üye kayıt defterine’ işlenir. Talep reddedilmişse; bu karara karşı ilgili kişi 15 gün içinde İlçesinin bağlı bulunduğu İl Yönetim Kuruluna itiraz edebilir. İl yönetim kurulu itirazı inceler, 15 gün içinde karara bağlar. Bu karar parti içi işlemler için kesindir.
2. Süresi içinde karara bağlanmayan başvurular hükümsüz hâle gelmez. 30 gün geçmiş olsa bile üyelik başvurularının karara bağlanması zorunludur. Bu durum tespit edildiğinde 30 gün içinde neden kayıt yapılmadığı konusunda, Genel Sekreterlikçe savunma istenir ve sonucuna göre karar verilir.
3. Başkanlık Divanı re’sen veya müracaat üzerine süreye bakılmaksızın üye kayıtları konusunda nihai kararı vermeye yetkilidir.
4. Kadın ve gençlik kollarına üye kaydı için de birinci fıkradaki hükümler uygulanır. Gençlik kollarına yaşları 18–29 arasında bulunan T.C. vatandaşları üye olabilir. Aynı kişinin, partide birden fazla üyelik kaydı

Üye Kabul ve Kayıt Yönetmeliği

olamaz. İkametgâh yasal olarak değişmedikçe, başka bir ilçeye üyelik nakli yapılamaz.

5. Üye kayıt defteri sadece ilçelerde bulundurulur. Doğrudan genel merkez, il veya belde yönetim kurullarına yapılan üyelik başvurularına ilişkin beyanname ve ekleri, ilgilinin ikamet ettiği ilçe başkanlığına gönderilir.
6. Partinin üyeliklerle ilgili düzenleyici işlemlerine aykırı olarak yapılmış üye kayıtları geçersizdir. Böyle kayıtlar, Genel Merkez Genel Sekreterliğince üye listesinden çıkarılır.

Partiden Ayrılış Olanların Yeniden Üyeliğe Kabulü (Tüzük Md. 12)

MADDE 9. Parti üyeliğinden istifa etmiş olanların yeniden üyelik başvurusu; ikamet ettiği ilçe yönetim kuruluna başvuru ve bu kurulun olumlu kararından sonra il yönetim kurulunca karara bağlanır. Ret kararı verilmesi halinde, ilgili kişi kararın kendisine bildirimini takip eden 15 gün içinde Başkanlık Divanı'na itiraz edebilir. Yasal zorunlu bir neden olmaksızın, Kurucular Kurulu, Merkez Yönetim Kurulu, Merkez Disiplin Kurulu üyeliği, il başkanlığı ve il belediye başkanlığı yapmış olanlar ile partili milletvekilliğinden istifa etmiş olanların yeniden parti üyeliği için yapacakları başvurular hakkında karar Başkanlık Divanı'na (BD) aittir. Bu madde hükümleriyle ilgili Başkanlık Divanı'nın vereceği kararlar kesindir.

Üye kimlik belgesi (Tüzük Md. 14)

MADDE 10. İlçe Yönetim Kurulu, parti üyeliğine kabul ettiği kişiye, şekli genel merkezce belirlenmiş üye kimlik belgesi verir. Bu belge, parti üyeliğini ispat dışında bir amaçla kullanılamaz. İkametgâhı değişen üyenin üyelik nakli yapılarak, o ilçe başkanlığından yeniden üye kimlik belgesi verilir. Üye kimlik belgesinin kaybı hâlinde, üye, durumu yazılı olarak ilçe başkanlığına bildirir ve yeni kimlik belgesi isteyebilir.

İlçe Yönetim Kurulu Dışında Alınan Üyelik Kararları Genel ve Yerel Seçimlerde Parti Listesinden Bir Göreve Seçilmiş Olanların Üyeliği

Madde 11. Yerel ve genel seçimlerde Parti listesinden bir göreve seçilmiş olanların üyeliği aşağıdaki şekilde olur:

1. Genel ve yerel seçimlerde, Partiye üye olmadığı halde Parti tarafından listeye alınarak TBMM üyeliği, belediye başkanlığı, il genel meclisi ve belediye meclisi üyeliğine seçilmiş olanlar, ayrıca bir karara gerek olmaksızın Parti üyeliğine alınmış sayılırlar.
2. Milletvekili seçilenlerin üyelik kayıtları, Genel Merkezce tamamlandıktan sonra giriş beyannamesinin bir suretinin, milletvekilinin ikamet ettiği ilçe teşkilatına gönderilmesiyle üyelik kaydı yapılmış olur. Diğerleri

ise, seçim sonuçlarının ilanından sonra on gün içinde üyelik kaydı için gereken evrakları ilçe teşkilatına vererek kayıt işlemlerini yaptırırlar.

Genel Merkez üye kayıt yetkisi (Tüzük Md. 11)

MADDE 12. T.B.M.M. üyesi olanların ve partiye kabullerinde fayda görülenlerin üyeliği, SPK ve ilgili mevzuata göre engel bir hali yoksa Genel Başkanın kararıyla yerine getirilir. Genel Merkezce kayıtları yapılan üyelerin üye kayıt formları ikamet ettikleri ilçe merkezlerine gönderilir.

Geçersiz Üye Kayıtları

Madde 13. 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununun 11. Maddesi, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 53/b maddesi, Parti Tüzüğü ve bu Yönetmelik hükümlerine aykırı olarak yapılan üye kayıtları geçersizdir. Bu kayıtlar, Genel Sekreterlikçe üyelikten çıkartılır ve ilgili il ve ilçe başkanlıklarına bildirilerek üye hakkında işlem yapılması sağlanır.

Genel Merkez Üye Yazım Kütüğü (Tüzük Md. 11)

Madde 14. Tüzüğe ve ilgili mevzuata göre yapılan üye kayıtları, Parti Genel Merkezinde dosyalama ile oluşturulacak bilgi işlem merkezinde kayda alınır. Bu dosyalama; ilçe, İl ve ülke genel toplamını ayırt edecek şekilde yapılır. Alt kademeler ile bu merkezdeki kayıtların denkliği, her altı ayda bir yapılacak karşılaştırma ile sağlanır. Üyelikle ilgili parti içi uyuşmazlıkların çözümünde Genel Merkez kayıtları esas alınır. E-Teşkilat kurulduğunda, ilçe üye kayıt defterleri esas alınarak usul ve esasları Genel Merkezce hazırlanacak yönerge ile elektronik veri tabanı üzerinde il ve ilçe ölçeğinde mahalle, köy ve sandık esasına göre arşivlenir.

Üyelik İşlemlerinin Bildirimi

Madde 15. İlçe başkanlıkları, üyelerin üyelik durumundaki değişiklikleri ve yeni üyelere ait listeleri, Her 6 ayda bir veya Genel Merkezin belirlediği şekil ve süre içinde il başkanlığına ve Genel Merkeze gönderirler.

Üyelerin hakları ve yükümlülükleri (Tüzük Md. 15)

MADDE 16.

- Parti üyeleri; parti içi ve dışı ilişkilerinde üye olmanın ön şartı olan parti tüzüğü ile parti programı ve yönetmeliklerin ve bunlara uygun olarak yetkili kurum ve kurullarca oluşturulmuş ilke ve kararlar ile Anayasa ve yasaların emredici hükümleri çerçevesince çalışmalar yapar ve yapılan çalışmalara katkıda bulunurlar.
- Parti üyeleri parti içi toplantılara katılırlar. Düşünce ve dileklerini bildirme, kongre delegelerine ve parti organlarına aday olma, seçildikleri takdirde görev alarak çalışma, her türlü seçme ve seçilme haklarına sahiptirler.

Üye Kabul ve Kayıt Yönetmeliği

- c. Parti üyeleri; Türkiye Cumhuriyeti devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütün olduğunu ve bu bütünlüğün; bireysel, toplumsal, ekonomik ve siyasal hak ve özgürlüklerin sağlanmasıyla mümkün olacağı bilinci içinde hareket ederler.
- d. Parti içinde karşılıklı sevgi, saygı, feragat ve ahlak kurallarına dayanan bir fikir ve ideal beraberliğini oluşturmanın ve sürdürmenin gereğine inanır. Bağlı oldukları kademelerde partinin gelişmesi ve parti meseleleri ile ilgili görüş ve düşüncelerini açıkça bildirir ve parti ilkelerini anlatmaya, uygulamaya ve geliştirmeye çalışırlar.
- e. Partinin katıldığı her türlü seçimlerde partinin ve partili adayların kazanması için çalışmayı ve oy vermeyi görev sayarlar.

Üyelığın Sona Ermesi ve İtiraz (Tüzük Md. 16)

MADDE 17. Parti üyeliği, durumun belgelenmiş olması şartı ile;

- a. Ölüm
- b. İstifa
- c. Başka partiye üye olmak, üye olmasa bile başka partide görev almış olmak
- d. Disiplin Kurulu kararı ile partiden ihraç edilmiş olmak gibi hallerde sona erer.
- e. Böyle bir durumda, ilçe yönetim kurulu; başka bir işlem yapmadan sadece tespit kararı olarak ilgilinin üye kayıt defterine işler, ilgili kademe ve makamlara bildirir. Üyelikten istifaen belgelenmiş olmak için istifanın ya noter aracılığı ya da yazılı beyan ile bizzat yapılmış olması gerekir.
- f. Üye olma şartlarını sonradan kaybedenler ile üyeliğe giriş sırasında üyelik şartlarını taşımadıkları sonradan anlaşılanların üyelik kayıtları, ilçe yönetim kurulu kararıyla silinir.
- g. İlçe başkanlığı, kesinleşmiş disiplin kurulu kararı ile ölüm ve istifa etme halleri hariç başka nedenlerle kaydı silinenlere durumu bildirir tebligat yapar. İlgili kişi kaydın silinmesi kararına karşı 15 gün içinde il yönetim kuruluna itiraz edebilir. İl yönetim kurulunun ret kararına karşı ise, kararın tebliğinden itibaren 15 gün içinde MYK'ya itirazda bulunulabilir. Merkez Yönetim Kurulu'nun vereceği karar, parti içi işlemler bakımından kesindir.

Kadın Kollarına Üyelik

Madde 18. Parti üyeliğini kazanmış her kadın, kadın kolları üyelik defterine kaydı yapılmakla kadın kolu üyeliğini kazanmış olur. İlçe üye kayıt defterinde üyelik kaydı olmayanların, doğrudan kadın ve gençlik kollarına üye kaydı yapılamaz.

Gençlik Koluna Üyelik

Madde 19. Parti üyeliğini kazanmış ve 29 yaşından büyük olmayan her üye, gençlik kolu üyelik defterine kaydı yapılmakla gençlik kolu üyeliğini kazanmış olur. İlçe üye kayıt defterinde üyelik kaydı olmayanların, doğrudan kadın ve gençlik kollarına üye kaydı yapılamaz.

Kadın ve Gençlik Kolları Üyeliğinin Sona Ermesi

Madde 20. Parti üyeliği sona eren kişinin kadın ve gençlik kolu üyeliği de sona erer. Gençlik koluna kayıtlı üye 29 yaşını doldurunca gençlik kolu üyeliği sona erer. Ancak, 29 yaşını doldurmadan önce gençlik kolu kademe organlarında görev almış olanların görevleri dönem sonuna kadar devam eder.

Giriş ve Üyelik Aidatı (SPK Md. 62 ve Tüzük Md. 82)

Madde 21. Partiye giriş aidatı asgari 10,- TL, azami 1.000,- TL'dir ve üyeliğe girişte bir kez ödenir. Üyelik aidatı ise yıllık asgari 100,- TL, azami 2.000,- TL olup, aylık veya yıllık olarak ödenir. Giriş ve üyelik aidatının taban ve tavan miktarıyla ilgili olarak kanuni sınırlar içinde olmak kaydıyla artırma veya indirim yapmaya MYK yetkilidir.

Üye adayı, giriş beyannamesini imzalarken, yukarıdaki limitler arasında ne kadar aidat ödemeyi taahhüt ettiğini bildirir. Üyelik aidat borcu nedeniyle geçici veya kesin ihraç disiplin cezaları verilemez. Üyenin aidat borcu olması, aksi MYK'ca kararlaştırılmış olmadıkça, parti içi kademe seçimleri ile her türlü adaylık yoklamalarına engel teşkil eder. Bu konuda yapılacak kayıtlamanın geçerli olması için borçlu üyeye 15 gün süre içeren yazılı uyarma yapılmış olması gerekir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Son Hükümler

Yürürlük

Madde 22. Bu Yönetmelik MERKEZ PARTİ Merkez Yönetim Kurulu tarafından kabul edildiği tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 23. Bu Yönetmelik hükümlerini MERKEZ PARTİ Başkanlık Divanı yürütür.

MERKEZ PARTİ Üye Kabul ve Kayıt Yönetmeliği, MYK'nin 21/01/2015 gün ve 51 sayılı kararı ile kabul edilmiştir.

MERKEZ PARTİ GENÇLİK KOLLARI YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç

Madde 1. Merkez Parti'nin Gençlik Kolları oluşturulmasının amacı, başta gençler olmak üzere, toplumun çeşitli kesimleri arasında daha yaygın olarak benimsenmesini sağlamak, Tüzüğünü, Programını, Seçim Bildirgesini, Kongre kararlarını, Genel Başkan, Başkanlık Divanı, Merkez Yönetim Kurulu tarafından belirlenen ilke ve politikaları gençler arasında yaymak, eğitimde, ailede, çalışma yaşamında, politikada, Türkiye'nin yurt dışında temsil edilmesinde, toplumsal yaşamın her alanında gençlerin özgür ve eşit bireyler olarak yer almalarına katkıda bulunmaktır.

Kapsam

Madde 2. Bu Yönetmelik, Merkez Parti Gençlik Teşkilatlarını kapsar. Genel merkez, İl, İlçeler düzeyinde, örgüt birimleri ile birlikte sürekli çalışmak üzere ana birim olarak Gençlik Kolları oluşturulur.

Hukuki dayanak

Madde 3. Bu Yönetmelik, Tüzüğün 17. ve 18. maddelerine istinaden hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4. Bu Yönetmelikte geçen;

- a. **Tüzük:** Merkez Parti Tüzüğünü,
- b. **MYK:** Merkez Parti Merkez Yönetim Kurulunu,
- c. **BD:** Merkez Parti Başkanlık Divanını,
- d. **Teşkilat:** Merkez Parti'nin tüm birimlerini,
- e. **Kademe:** Tüzüğün 18. maddesinde belirtilen teşkilat organlarını,
- f. **Genel merkez:** Merkez Parti Genel Merkezini,
- g. **Gençlik Kolları Yönetim Kurulu:** Merkez Parti Gençlik Kolları Merkez Yönetim Kurulunu,
- h. **Gençlik Kolları Başkanlık Divanı:** Merkez Parti Gençlik Kolları Başkanlık Divanını,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Gençlik kollarının oluşumu, yönetimi, çalışma usulleri ve esasları

Gençlik Kolları Teşkilat Kademe Organları

Madde 5. Aşağıda yazılı yerlerde ve belirtilen şekilde örgütlenip çalışmalar yapmak üzere partinin gençlik kolları oluşturulur. Merkez ilçe teşkilat kademelerinin kuruluşu zorunlu değildir.

1. Gençlik Kolu Belde/Mahalle Kademesi Teşkilat Organları
 - a. Gençlik Kolu Belde/Mahalle Kongresi
 - b. Gençlik Kolu Belde/Mahalle Başkanı
 - c. Belde/Mahalle Gençlik Yönetim Kurulu
 - d. Belde/Mahalle Gençlik Başkanlık Divanı
2. Gençlik Kolu İlçe Kademesi Teşkilat Organları
 - a. Gençlik Kolu İlçe Kongresi
 - b. Gençlik Kolu İlçe Başkanı
 - c. İlçe Gençlik Yönetim Kurulu
 - d. İlçe Gençlik Başkanlık Divanı
3. Gençlik Kolu İl Kademesi Teşkilat Organları
 - a. Gençlik Kolu İl Kongresi
 - b. Gençlik Kolu İl Başkanı
 - c. İl Gençlik Yönetim Kurulu
 - d. İl Gençlik Başkanlık Divanı
4. Gençlik Kolu Genel Merkez teşkilat Organları
 - a. Gençlik Kolu Büyük Kongresi
 - b. Genel Merkez Gençlik Kolları Başkanı
 - c. Gençlik Kolu Merkez Yönetim Kurulu
 - d. Gençlik Kolu Merkez Başkanlık Divanı

Gençlik Kolları Üyeliği

Madde 6. Tüzüğün; üçüncü kısmında belirtilen şartlara göre parti üyeliğini kazanmış ve 18-29 yaş arasında bulunan her üye, gençlik kolu üyeliğine mahsus deftere kaydedilmekle gençlik kolu üyeliğini de kazanmış olur.

Gençlik Kolu Üye Defteri

Madde 7. İlçelerde, Gençlik Kolları üyelerinin kaydedildiği Genel Merkez tarafından hazırlanmış, il başkanlığı tarafından onaylanmış ve mühürlenmiş “Gençlik Kolu Üye Defteri” adı ile tanımlanan özel bir defter tutulur ve gençlik kolları üyelerinin kayıtları bu deftere yapılır. İlçe üye kayıt defterinde kaydı olmayanların, doğrudan gençlik kollarına üyelik kaydı yapılamaz. Gençlik kolu üye kayıtları, köy veya mahalle düzeni içinde ve sıra numarası verilerek yapılır. Gençlik kollarında 30 yaşından önce görev almış olanların üyelikleri görev dönemi sonuna kadar devam eder. Parti üyeliği sona eren kişinin gençlik kolu üyeliği de sona ermiş olur.

Gençlik Kolları Kademe Organlarının Oluşumu, Delege ve Kongrelere İlişkin Hükümler

Madde 8. Gençlik kollarının olağan kongrelerinin ne zaman yapılacağına, iki yıldan önce ve üç yıldan sonra olmamak, parti kongrelerini engellemeyecek ve parti büyük kongresinden önce tamamlanmış olmak kaydıyla, partinin teşkilattan sorumlu genel başkan yardımcısının oluru alınarak, Gençlik kolları Yönetim Kurulu’nca karar verilir. Kararlaştırılan kongre takvimine göre il kongre tarihlerine kolun Merkez Yönetim Kurulu’nca, ilçelerinkilere, kolun İl Yönetim Kurulunca, beldeleerinkilere ise kolun ilçe yönetim kurulunca karar verilir.

Gençlik kolları kademe organları üyelerinin asıl ve yedek sayıları ile kongre delegeliklerinin seçilmiş ve tabii delege sayıları, partide muadili teşkilat kademesi ve kongresinin aynısıdır. Ancak gerekli görüldüğü durumlarda partinin ilgili genel başkan yardımcısının olurlarını almak kaydıyla, ilgili kolun Merkez Yönetim Kurulu, kademe organı üye sayıları ile kongre delege sayılarını artırmaya veya azaltmaya yetkilidir.

Gençlik kolları delege seçimleri ve kongreleri, partinin o yerde kurulu kademe yönetim kurulunun gözetim ve denetimi altında yapılır. Parti teşkilat kademe delege seçimleriyle ilgili seçim kuruluna atfolunan tüm onay ve yetkiler, parti kademe yönetim kurulu tarafından kullanılır. Ancak seçim işlem ve sonuçlarıyla ilgili itirazlar, partinin bir üst kademe yönetim kurulu başkanı tarafından iki gün içinde kesin olarak karara bağlanır.

Gençlik kollarının genel merkez kongreleri ise, parti Merkez Yönetim Kurulu’nun olur verdiği tarihte ve onun gözetim ve denetimi altında yapılır. Merkez kongresiyle ilgili delege liste onayı, seçim işlem ve sonuçlarına dair itirazları incelemek ve sonuçlandırmak, parti Merkez Yönetim Kurulu tarafından yapılır ve kesin olarak karara bağlanır.

Tüzüğün, parti teşkilat kademe kongreleriyle ilgili kongre hazırlıkları, divan oluşumu, adaylık, adaylıkların kesinleşmesi, aday listeleri, oy pusulaları, oy

Gençlik Kolları Yönetmeliği

şekli, oyların sayım ve dökümü, organ üyeleri arasında iş bölümü, boşalmaların doldurulması, organın düşmüş sayılması halini düzenleyen hükümleri, gençlik kolları organları hakkında da uygulanır.

Kongrelerde kullanılacak oy pusula ve zarfları, seçim kurulu mührü yerine, gözetim ve denetimi yapan parti kademe organının mührü ile mühürlenir.

Gençlik kolları, köy ve mahalle ölçeğinde parti kademe teşkilatı ile birlikte gruplar oluşturarak parti çalışması yapabilirler.

Gençlik Kolları Kademe Başkan ve Üyelerinin Yetki ve Görevleri

Madde 9. Gençlik kolları kademe başkan, yönetim kurulları ve başkanlık divanları, Partinin o yerde kurulu teşkilat kademe organlarının yetkilerini, kendileri açısından aynen kullanırlar. Gençlik kolları, Partinin o yerdeki kurulu teşkilat kademesine uyumlu ve eş güdüm içinde çalışırlar. Dış yazışmalarını, Parti Yönetim Kademesi aracılığıyla yaparlar.

Gençlik kolu başkanları görevli oldukları yerdeki teşkilat kademesi yönetimi ve yürütme kurullarının doğal üyesidirler. Bu sıfatla toplantılara katılır, müzakerelere iştirak ederler, kararlar yönetim kurulu veya başkanlık divanı üyeleri tarafından alınır.

Gençlik kolları ile ilgili çalışmalar, Genel Başkan tarafından uygun görülecek Genel Başkan Yardımcılığına bağlı olarak yürütülür. Alt kademelerde ise koordinasyon çalışmaları bizzat ana kademe başkanı tarafından sağlanır. Gençlik kolları yönetim kurullarının görevleri:

A. Genel Merkez Yönetim Kurulu;

- Parti Kongrelerinde, Merkez Yönetim Kurulunda, Başkanlık Divanında ve Gençlik Kolları Kurultaylarında alınan kararların gençlik kollarının çalışmalarına nasıl yansıtılacağını belirlemek, il ve ilçe yönetim kurullarına bilgileri aktarmak,
- Parti ilkelerini ve Programını yaymak için il ve ilçe gençlik kollarının çalışmalarını Türkiye genelinde yönlendirmek, seçim çalışmalarına katılmak,
- Yurtiçi ve yurtdışı gençlik kuruluşları ile ilişkiler kurarak Partiyi ve politikalarını tanıtmak,
- Gençlikle ilgili konularda Dünyadaki gelişmeleri izlemek; bu konuda yeni politikalar oluşturulması için Parti politikalarına katkıda bulunmak,
- Genel Sekreterlik ARGE birimi ile koordineli olarak kendi konularında yayınlar hazırlamak, eğitim programları düzenlemek,

- f. Merkez Parti'nin her konudaki politika ve görüşlerini yaymak, bu amaçla toplantılar düzenlemek, başkaları tarafından düzenlenen toplantılara katılarak Merkez Parti'nin görüşlerini savunmak,
- g. Yılda iki kez Parti Genel Başkanının onaylayacağı temsilcilerden oluşan Gençlik Kolları Merkez Danışma Kurulunu toplamak,
- h. Genel Sekreterlik ARGE Başkanlığı koordinasyonunda Genel Merkez Gençlik Araştırma Kurulunu kurmak.

B. İl Gençlik Kolları;

- a. İl sınırları içerisinde yer alan ilçelerde gençlik örgütlenmesini sağlamak, örgütlenmenin yapıldığı ilçeler için bir dosyalama ve arşiv sistemi oluşturmak,
- b. Örgütlenme yapılan ilçelerde, o ilçe gençlik kolları üyelerinin aktif katılımını sağlayarak bir eylem planı oluşturulmak,
- c. Önemli günlerde (bayramlar, gençlerle ilgili günler vb.) il sınırları içinde yer alan sivil toplum örgütleri ve derneklere ziyaretler programlamak,
- d. Örgütlenme yapılan ilçelerde değişik çalışma komitelerinin kurulmasını sağlamak ve sosyal etkinlikler yapmak, bu konularda çalışma planlarını hazırlamak ve bu planların uygulanmasını takip etmek,
- e. Oluşturulan gençlik komitelerinin eğitim ve diğer programlarının içeriği il gençlik kolu tarafından saptanır, ana kademe İl Başkanlık divanının onayı ile yürürlüğe girer. Eğitim programlarının zamanlanması ise il gençlik komisyonu tarafından hazırlanır ve il başkanının onayından sonra yürürlüğe girer.
- f. İl gençlik kolu haftada bir toplanır ve çalışmalarını bir rapor halinde il başkanlığına sunar. İl gençlik kolu çalışmaları konusunda tüm ilçe başkanları ile sürekli koordinasyon sağlar.
- g. İl gençlik kolunun kendi iç bünyesinde giderlerinin karşılanması ve her üyenin katılımını sağlamak amacıyla tüm üyelerin maddi desteğini alacak şekilde bir finansman modeli oluşturmak,
- h. Tüm ilçe gençlik kollarından gelen yerel sorunları derecelendirme ve çözüm yollarını araştırma metotları oluşturmak, gerekirse tabandan gelen yerel sorunları değerlendirmek için çalışma komiteleri kurmak,
- i. İl gençlik kolu, ilçe gençlik kolu başkanları ile ayda bir toplanır ve toplantı raporu il gençlik kolu başkanı tarafından il başkanlığına sunulur. İl gençlik kolu, il başkanlığının öngöreceği toplantı düzenine tüm gençlik kollarının uymasını sağlar.

Gençlik Kolları Yönetmeliği

- j. Oluşacak tüm gençlik kolu üyeleri için standart bir kartvizit bastırılacak, bu kartvizitte üyelerin görevi, telefonu ve bağlı oldukları ilçe başkanlığının adresleri yer alacaktır. Kartvizit bastırma işlemleri il ve ilçe başkanlıkları tarafından yaptırılacaktır.
- k. İlçe, mahalle ve sokak gençlik komiteleri il gençlik kolunun il başkanlığına sunumu ve il başkanlığının onayı ile göreve başlayacaktır.

C. İlçe Gençlik Kolları;

- a. İlçesindeki yerel sorunları tespit ve tasnif etmek, bu sorunları 2 nüsha olacak şekilde rapor haline getirmek ve bir nüshasını ilçe başkanlığına, diğer nüshasını da il gençlik kolu başkanlığına göndermek,
- b. Mahalle gençlik kollarını oluşturmak,
- c. İlçe gençlik kolunu haftada bir toplamak, her 15 günde bir mahalle gençlik kolu başkanlarıyla, her ay mahalle gençlik kollarıyla toplantılar yapmak ve toplantı raporlarını ilçe başkanlığına ve il gençlik kolları başkanlığına göndermek,
- d. İlçesinde görev yapan tüm partili gençler ve ailelerinin evlenme, doğum günü gibi özel günlerini tespit etmek ve gereğini yapmak,
- e. İlçe gençlik kolu, tüm birimleri ile il gençlik kollarının belirlediği şekilde çalışma planlarını hazırlamak, bu planları ilçe başkanlığına ve il gençlik kolları başkanlığına göndermek,

D. Belde Gençlik Kolları;

- a. Beldesindeki yerel sorunları tespit ve tasnif etmek, bu sorunları 2 nüsha olacak şekilde rapor haline getirmek ve bir nüshasını ilçe başkanlığına, diğer nüshasını da il gençlik kolu başkanlığına göndermek,
- b. Belde gençlik kollarını oluşturmak,
- c. Belde gençlik kolunu haftada bir toplamak, her 15 günde bir mahalle gençlik kolu başkanlarıyla, her ay mahalle gençlik kollarıyla toplantılar yapmak ve toplantı raporlarını ilçe başkanlığına ve il gençlik kolları başkanlığına göndermek,
- d. Beldesinde görev yapan tüm partili gençler ve ailelerinin evlenme, doğum günü gibi özel günlerini tespit etmek ve gereğini yapmak,
- e. Belde gençlik kolu, tüm birimleri ile il gençlik kollarının belirlediği şekilde çalışma planlarını hazırlamak, bu planları ilçe başkanlığına ve il gençlik kolları başkanlığına göndermek,

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Değişik Hükümler

Boşalma Hali

Madde 10- Çalışma dönemi içinde İlçe ve İl Gençlik Kolları Yönetim Kurulu ile Gençlik Kolları Genel Merkez Yönetim Kurulu üyelerinin görevden ayrılma veya başka nedenlerle boşalması halinde, yedekler aldıkları oy sayısına göre göreve çağrılır, yedeklerin de çağrılmasına karşın üye sayısı yarıdan aşağıya düşmüşse, bir üst kademenin gençlik kolu, ilgili ana kademenin görüşünü alarak geçici bir gençlik kolu oluşturur ve atar.

Gençlik Kollarına İşten El Çektirme

Madde 11. Tüzüğün, parti teşkilat kademeleriyle ilgili el çektirme nedenleri, usul ve esaslarını düzenleyen 30. madde hükümleri, aşağıda belirtilen koşullarla gençlik kolları hakkında da uygulanır.

El çektirme işlemlerini icra etmeye gençlik kolları yönetim organları gibi eş düzey parti teşkilat yönetim organları da yetkilidir.

Parti MYK, gençlik kolları alt kademe teşkilatlarıyla ilgili her tür soruna her aşamada el koymaya yetkilidir. MYK'nun bu konuda üye tam sayısının salt çoğunluğu ile vereceği kararlar parti içi işlemler açısından kesindir.

Parti MYK, el çektirme nedenlerinin varlığı halinde, ilgili genel başkan yardımcısının talebi üzerine veya re'sen, gençlik kollarının merkez organları dâhil her kademedeki yönetim başkan ve üyelerine kısmen veya tamamen el çektirebilir. Gençlik kollarının Genel Merkez organlarına işten el çektirilmesi halinde kolun merkez organı, yapılacak ilk kongreye kadar görev yapmak üzere partinin Merkez Yürütme Kurulunca atama ile oluşturulur.

Gençlik Kollarının Gelir ve Giderleri

Madde 12. Gençlik kollarının gelir ve giderleri bağlı bulundukları ana kademe yönetimine bilgi verilerek Parti Hesap Yönetmeliği ve Tüzük Hükümlerine göre toplanır ve harcanır. Kolların çalışmalarının gerektirdiği giderler kendi gelirleri ile karşılanamazsa, bağlı bulundukları ana kademe bütçesinden yardım edilir.

Bu yönetmelikte hüküm bulunmayan hallerde Merkez Parti Tüzüğü ile hesap, kongreler ve diğer ilgili yönetmelik hükümleri uygulanır.

Gençlik Kolları Yönetmeliği

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Son Hükümler

Yürürlük

Madde 13. Bu Yönetmelik, MERKEZ PARTİ Merkez Yönetim Kurulu kararı ile yürürlüğe girer. Bu yönetmelikte bulunmayan hususlar için Merkez Parti tüzüğü ve ilgili yönetmelikleri uygulanır.

Yürütme

Madde 14. Bu Yönetmelik hükümlerini MERKEZ PARTİ Başkanlık Divanı yürütür.

MERKEZ PARTİ Gençlik Kolları Yönetmeliği, MYK'nın 21/01/2015 gün ve 51 sayılı kararı ile kabul edilmiştir.

